

Europos Sąjungos oficialusis leidinys

C 357

Leidimas
lietuvių kalba

Informacija ir pranešimai

61 metai

2018 m. spalio 4 d.

Turinys

IV *Pranešimai*

EUROPOS SAJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

Audito Rūmai

2018/C 357/01	Audito Rūmų 2017 finansinių metų metinė ataskaita dėl biudžeto vykdymo su institucijų atsakymais	1
2018/C 357/02	Audito Rūmų 2017 finansinių metų metinės iš 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų (EPF) finansuojamos veiklos ataskaita su Komisijos atsakymais	315

© Europos Sąjunga, 2018 m.

Dėl leidimo naudoti arba kopijuoti nuotrauką arba kitą medžiagą, kurių autorių teisės nepriklauso Europos Sąjungai, būtina tiesiogiai kreiptis į autorių teisių subjektus.

IV

(Pranešimai)

EUROPOS SĄJUNGOS INSTITUCIJŲ, ĮSTAIGŲ IR ORGANŲ PRANEŠIMAI

AUDITO RŪMAI

Vadovaudamiesi SESV sutarties 287 straipsnio 1 ir 4 dalių nuostatomis, 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002, 148 straipsnio 1 dalies ir 162 straipsnio 1 dalies nuostatomis ir 2008 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 215/2008 dėl 10-ajam Europos plėtros fondui taikomo Finansinio reglamento, iš dalies pakeisto Reglamentu (ES) Nr. 567/2014, 43, 48 ir 60 straipsnių nuostatomis,

Europos Sąjungos Audito Rūmai 2018 m. liepos 12 d. posėdyje priėmė**METINES ATASKAITAS****dėl 2017 finansinių metų**

Ataskaitos kartu su institucijų atsakymais į Audito Rūmų pastabas buvo perduotos institucijoms, atsakingoms už biudžeto įvykdymo patvirtinimą, ir kitoms institucijoms.

Audito Rūmų nariai yra šie:

Klaus-Heiner LEHNE (pirmininkas),
Henri GRETHEN, Ladislav BALKO, Lazaros S. LAZAROU, Pietro RUSSO,
Baudilio TOMÉ MUGURUZA, Iliana IVANOVA, George PUFAN, Neven MATES,
Alex BRENNINKMEIJER, Danièle LAMARQUE, Nikolaos MILIONIS,
Phil WYNN OWEN, Oskar HERICS, Bettina JAKOBSEN, Janusz WOJCIECHOWSKI,
Samo JEREB, Jan GREGOR, Mihails KOZLOVS, Rimantas ŠADŽIUS, Leo BRINCAT,
João FIGUEIREDO, Juhan PARTS, Ildikó GÁLL-PELCZ, Eva LINDSTRÖM,
Tony MURPHY, Hannu TAKKULA, Annemie TURTELBOOM.

METINĖ BIUDŽETO VYKDYMO ATASKAITA

(2018/C 357/01)

TURINYS

	<i>Puslapis</i>
Bendrasis įvadas	7
1 skyrius. Patikinimo pareiškimas ir patvirtinamoji informacija	9
2 skyrius. Biudžeto ir finansų valdymas	45
3 skyrius. Siekiant ES biudžeto rezultatų	81
4 skyrius. Pajamos	167
5 skyrius. Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti	181
6 skyrius. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda	201
7 skyrius. Gamtos ištekliai	245
8 skyrius. Saugumas ir pilietybė	279
9 skyrius. Europos vaidmuo pasaulyje	291
10 skyrius. Administravimas	305

BENDRASIS ĮVADAS

0.1. Europos Audito Rūmai pagal Europos Sąjungos sutartį⁽¹⁾ buvo įsteigti kaip Europos Sąjungos institucija. Sutartyje dėl Europos Sąjungos veikimo⁽²⁾ jų funkcija apibrėžta kaip ES finansų išorės auditorius. Vykdydami šiuos įgaliojimus, mes atliekame nepriklausomo visų ES piliečių finansinių interesų sergėtojo vaidmenį ir padedame gerinti ES finansų valdymą. Daugiau informacijos apie mūsų darbą galima rasti mūsų metinėse veiklos ataskaitose, mūsų specialiosiose ataskaitose, mūsų padėties apžvalgose bei mūsų nuomonėse apie naujus ar atnaujintus ES teisės aktus arba kitus sprendimus, turinčius poveikį finansų valdymui⁽³⁾.

0.2. Šioje metinėje ataskaitoje, mūsų 41-ojoje ES biudžeto vykdymo ataskaitoje, nagrinėjami 2017 finansiniai metai. Atskira metinė ataskaita skirta Europos plėtros fondams.

0.3. Kiekvienais metais Taryba ir Europos Parlamentas tvirtina ES bendrąjį biudžetą. Mūsų metinė ataskaita, taip pat specialiosiomis ataskaitomis, remiamasi atliekant biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrą, kai Parlamentas, Tarybai pateikus rekomendaciją, sprendžia, ar Komisija tinkamai įvykdė savo su biudžetu susijusias pareigas. Ją paskelbus, mes ją siunčiame nacionaliniams parlamentams, Europos Parlamentui ir Tarybai.

0.4. Svarbiausia mūsų metinės ataskaitos dalis yra patikinimo pareiškimas dėl ES konsoliduotų finansinių ataskaitų patikimumo bei operacijų teisėtumo ir tvarkingumo („operacijų tvarkingumas“). Šis pareiškimas papildomas konkrečiais kiekvienos didelės ES veiklos srities įvertinimais.

0.5. Šiais metais mūsų ataskaitos struktūra yra tokia:

- 1 skyriuje pateikiamas patikinimo pareiškimas ir mūsų atlikto finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų tvarkingumo audito rezultatų santrauka,
- 2 skyriuje pateikiama mūsų biudžeto ir finansų valdymo analizė,

- 3 skyriuje daugiausia aptariama, kaip Komisija panaudoja veiksmingumo informaciją, pristatomi reikšmingi rezultatai iš mūsų 2017 m. veiksmingumui skirtų specialiųjų ataskaitų ir analizuojama, kaip Komisija įgyvendino rekomendacijas, kurias mes pateikėme 2014 m. specialiosiose ataskaitose,

- 4 skyriuje pristatomi nustatyti faktai, susiję su ES pajamomis,

- su pagrindinėmis daugiamečių finansinės programos (DFP)⁽⁴⁾ išlaidų kategorijomis susijusiuose 5–10 skyriuose parodyti mūsų operacijų tvarkingumo testavimo ir Komisijos metinių veiklos ataskaitų ir kitų jos vidaus kontrolės sistemų elementų bei valdymo priemonių nagrinėjimo rezultatai.

0.6. Kadangi atskirų finansinės būklės ataskaitų atskiroms DFP išlaidų kategorijoms nėra, todėl kiekviename skyriuje pateiktos išvados nėra audito nuomonės. Šiuose skyriuose aprašomi kiekvienai DFP išlaidų kategorijai būdingi svarbūs klausimai.

0.7. Mes siekiame pristatyti savo pastabas aiškiai ir glaustai. Ne visada galime išvengti tik ES, jos politikoms ir biudžetui ar apskaitai ir auditui būdingų terminų. Savo svetainėje paskelbėme terminų žodynėlį pateikdami daugumos šių specifinių terminų apibrėžtis ir paaiškinimus⁽⁵⁾. Žodynyje apibrėžti terminai pažymėti kursyvu pirmą kartą juos panaudojus kiekviename skyriuje.

0.8. Komisijos atsakymai į mūsų pastabas (arba, konkrečiais atvejais, atsakymai kitoms ES institucijoms ir įstaigoms) pateikti šioje ataskaitoje ir į juos turėtų būti atsižvelgta kartu su visu jos tekstu. Tačiau mes, kaip išorės auditorius, privalome pranešti apie audito metu nustatytus faktus ir padaryti būtinas išvadas, kad pateiktume nepriklausomą ir nešališką finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų tvarkingumo įvertinimą.

⁽¹⁾ Žr. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo, žinomos kaip Maastrichto sutartis, 13 straipsnį (OL C 191, 1992 7 29, p. 1). Tačiau Europos Audito Rūmai pirmiausia buvo įsteigti Briuselio sutartimi kaip naujas Bendrijos organas, įgaliojamas vykdyti išorės audito funkciją (OL L 359, 1977 12 31, p. 1).

⁽²⁾ 285–287 straipsniai (OL C 326, 2012 10 26, p. 169–171).

⁽³⁾ Galima rasti mūsų svetainėje adresu www.eca.europa.eu.

⁽⁴⁾ 8 skyriuje aptariama 3 išlaidų kategorija („Saugumas ir pilietybė“), o 9 skyriuje 4 išlaidų kategorija („Europos vaidmuo pasaulyje“). Į 3 ir 4 išlaidų kategorijų analizę įvertintas klaidų lygis nėra įtrauktas. Mes nepateikiame 6 išlaidų kategorijos („Kompensacijos“) ir išlaidų, kurių neapima DFP, specialiojo vertinimo.

⁽⁵⁾ https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/GLOSSARY_AR_2017/GLOSSARY_AR_2017_LT.pdf

1 SKYRIUS

Patikinimo pareiškimas ir patvirtinamoji informacija

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Audito Rūmų patikinimo pareiškimas, teikiamas Europos Parlamentui ir Tarybai – nepriklausomo auditoriaus ataskaita	I–XXXI
Įvadas	1.1–1.5
Europos Audito Rūmų vaidmuo	1.1–1.3
ES išlaidos – svarbi priemonė siekiant politikos tikslų	1.4–1.5
Atliekant 2017 finansinių metų auditą nustatyti faktai	1.6–1.46
Finansinės ataskaitos nebuvo paveiktos reikšmingų iškraipymų	1.6–1.8
Pagrindiniai audito dalykai	1.9
Operacijų tvarkingumas	1.10
Mūsų auditas apima Komisijos 2017 m. patvirtintas išlaidas	1.11–1.15
Mūsų 2017 m. audito rezultatai rodo, kad klaidos yra sutelktos konkrečiose ES biudžeto srityse	1.16
Klaidų riziką poveikį turi tai, koku būdu lėšos yra skiriamos	1.17–1.29
Komisijos klaidų lygio įvertis atitinka į mūsų intervalo mažiausią vertę	1.30–1.34
Atskiros Komisijos įverčio sudėtinės dalys ne visuomet atitinka mūsų nustatytus faktus	1.35–1.36
Būsimi pataisymai ir susigrąžinimai smarkiai paveikia rizikos sumą programos užbaigimo metu	1.37–1.38
Komisijos pataisymų ir susigrąžinimų įvertis grindžiamas patikslintu istoriniu vidurkiu	1.39–1.41
Būtina geriau skirti prevencinių veiksmų ir taisomųjų veiksmų poveikį.	1.42–1.46
Apie įtariamo sukčiavimo atvejus pranešame OLAF	1.47–1.51
Išvados	1.52–1.54
Audito rezultatai	1.53–1.54
1.1 priedas. Audito metodas ir metodika	

AUDITO RŪMŲ PATIKINIMO PAREIŠKIMAS, TEIKIAMAS EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI – NEPRIKLAUSOMO AUDITORIAUS ATASKAITA

Nuomonė

I. Mes auditavome:

- a) 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotas finansines ataskaitas, kurias sudaro konsoliduotos finansinės būklės ataskaitos ⁽¹⁾ ir biudžeto vykdymo ataskaitos ⁽²⁾ ir kurias Komisija patvirtino 2018 m. birželio 27 d.; ir
- b) šiose ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą, kaip to reikalauja Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnis.

Finansinių ataskaitų patikimumas

Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo

II. Mūsų nuomone, 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų Europos Sąjungos (ES) konsoliduotose finansinėse ataskaitose 2017 m. gruodžio 31 d. ES finansinė būklė bei tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų ir pinigų srautų rezultatai bei grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, laikantis Finansinio reglamento ir apskaitos taisyklių, pagrįstų tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas

Pajamos

Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo

III. Mūsų nuomone, 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Mokėjimai

Sąlyginė nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo

IV. Mūsų nuomone, išskyrus Pagrindo pareikšti sąlyginę nuomonę dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo dalyje aprašytų dalykų poveikį, 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai visais reikšmingais aspektais yra teisėti ir tvarkingi.

⁽¹⁾ Konsoliduotas finansinės būklės ataskaitas sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų lentelė, grynojo turto pokyčių ataskaita, svarbių apskaitos metodų santrauka ir kita aiškinamoji informacija (įskaitant segmentų informaciją).

⁽²⁾ Biudžeto vykdymo ataskaitos taip pat apima aiškinamąją informaciją.

Pagrindas pareikšti nuomonę

V. Mes auditą atlikome remdamiesi IFAC tarptautiniais audito standartais (TAS) ir etikos kodeksais ir INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais (TAAIS). Mūsų pagal šiuos standartus nustatytos pareigos plačiau apibūdintos mūsų ataskaitos skirsnyje „Auditoriaus atsakomybė“. Pagal Tarptautinių buhalterijų etikos standartų valdybos (IESBA) Buhalterijų profesionalų etikos kodeksą mes esame nepriklausomi ir atlikome kitas savo etines pareigas laikydamiesi šių standartų ir reikalavimų bei IESBA kodekso. Esame įsitikinę, kad savo nuomonei pagrįsti surinkome pakankamus ir tinkamus audito įrodymus.

Sąlyginės nuomonės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindas

VI. 2017 m. registruotos išlaidos, apimančios kompensavimu pagrįstas išlaidas ⁽³⁾, yra paveiktos reikšmingo klaidų lygio. Mūsų įvertintas kompensavimu pagrįstų mokėjimų klaidų lygis yra 3,7 %. Mūsų bendras įvertintas (2,4 %) klaidų lygis vis dar viršija mūsų reikšmingumo ribą tačiau nėra paplitęs. Mokėjimai, atlikti teisių į išmokas pagrindu, nėra paveikti reikšmingo klaidų lygio ⁽⁴⁾.

Pagrindiniai audito dalykai

VII. Pagrindiniai audito dalykai – tai dalykai, kurie, mūsų profesiniu sprendimu, buvo svarbiausi mūsų einamojo laikotarpio Europos Sąjungos konsoliduotų finansinių ataskaitų auditui. Šie dalykai buvo nagrinėjami mūsų bendro finansinės būklės ataskaitų audito kontekste ir rengiant susijusią audito nuomonę, tačiau apie juos mes neteikiame atskiros nuomonės.

Mes įvertinome Europos strateginių investicijų fondo (ESIF) garantijos nuosavybės portfeliams apskaitos būdą

VIII. Europos strateginių investicijų fondas (ESIF) ⁽⁵⁾ yra bendra ES ir EIB grupės iniciatyva, skirta skatinti investicijas ES, didinant EIB grupės pajėgumą prisiimti riziką. Pagal šią iniciatyvą iš ES biudžeto bus suteikta iki 16 milijardų eurų garantija, skirta padengti galimus nuostolius ⁽⁶⁾, patirtus vykdant ESIF operacijas, susijusias su investicijomis pagal Infrastruktūros ir inovacijų liniją (angl. IIW) ir Mažų ir vidutinių įmonių liniją (angl. SMEW) ⁽⁷⁾.

⁽³⁾ Jos sudarė 46,7 milijardus eurų. Daugiau informacijos pateikiame mūsų 2017 m. metinės ataskaitos 1.19–1.21 dalyse.

⁽⁴⁾ Jie sudarė 53,5 milijardus eurų. Daugiau informacijos pateikiame mūsų 2017 m. metinės ataskaitos 1.18 dalyje.

⁽⁵⁾ 2015 m. birželio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2015/1017 dėl Europos strateginių investicijų fondo, Europos investavimo konsultacijų centro ir Europos investicinių projektų portalo, kuriuo iš dalies keičiamos reglamentų (ES) Nr. 1291/2013 ir (ES) Nr. 1316/2013 nuostatos dėl Europos strateginių investicijų fondo (OL L 169, 2015 7 1, p. 1) („ESIF reglamentas“).

⁽⁶⁾ Garantija buvo padidinta iki 26 milijardų eurų pagal iš dalies pakeistą 2017 m. gruodžio mėn. ESIF reglamentą (2017 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2396, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1316/2013 ir (ES) 2015/1017, OL L 345, 2017 12 27, p. 34) ir 2018 m. kovo mėn. iš dalies pakeistą ESIF susitarimą.

⁽⁷⁾ Žr. mūsų 2015 m. metinės ataskaitos 1.12–1.16 dalis.

IX. Pastaraisiais metais mes skyrėme šiai sričiai daug dėmesio, kadangi dėl ESIF struktūros iškilo tam tikrų sudėtingų apskaitos problemų, atsiradusių dėl susitarimų tarp ES ir EIB. 2017 m. lapkričio mėn. Komisijos apskaitos pareigūnas konsultavosi su ekspertų patariamąja grupe dėl mažų ir vidutinių įmonių linijos privataus kapitalo operacijų, kurioms teikiama ES garantija, tinkamos apskaitos. Atsižvelgdamas į gautas rekomendacijas ir vadovaudamasis savo profesine nuovoka, Komisijos apskaitos pareigūnas nusprendė, kad Komisija nekontroliuoja ESIF ar nedaro to bendrai su EIB ⁽⁸⁾. Todėl, 2017 m. ES konsoliduotų metinių finansinių ataskaitų atžvilgiu, EIB grupei suteikta garantija traktuojama:

- a) kaip finansinės garantijos įsipareigojimas infrastruktūros ir inovacijų linijos (IIW) skolos portfelio atžvilgiu;
- b) kaip finansinis rezervas MVĮ linijos skolos portfelio atžvilgiu ir
- c) kaip išvestinė finansinė priemonė (finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte kaip perteklius arba deficitas) abiejų šių nuosavybės portfelių atžvilgiu.

X. Mes įvertinome ESIF garantijos nuosavybės vertybinių popierių portfeliams apskaitos būdą Mes manome, kad šis būdas neturi poveikio tikram ir teisingam vaizdai, pateiktam 2017 m. ES konsoliduotose finansinėse ataskaitose.

Mes įvertinome pensijų ir kitų išmokų darbuotojams įsipareigojimą

XI. 2017 m. pabaigoje ES balansas apėmė 73,1 milijardo eurų pensijų ir kitų išmokų darbuotojams įsipareigojimą. Tai vienas didžiausių įsipareigojimų balanse, sudarantis beveik trečdalį visų 236,5 milijardo eurų įsipareigojimų 2017 m.

XII. Didžioji šio pensijoms ir kitoms išmokoms darbuotojams skirto įsipareigojimo dalis (64,0 milijardo eurų) yra susijusi su Europos Sąjungos pareigūnų ir kitų tarnautojų pensijų sistema („EPPS“). Šis pensijų įsipareigojimas apima „nustatyto dydžio išmokas“, užtikrinamas pagal Europos Bendrijų pareigūnų tarnybos nuostatų („Tarnybos nuostatų“) 83 straipsnį ir Europos Sąjungos sutarties („ES sutarties“) 4 straipsnio 3 dalį. Į finansines ataskaitas įrašytas įsipareigojimas atspindi sumą, kuri būtų buvusi įtraukta į pensijų fondą, jei jis būtų įsteigtas apmokėti esamus su senatvės pensija susijusius įsipareigojimus ⁽⁹⁾. Be senatvės pensijų jis apima invalidumo pensijas ir ES darbuotojų našlių / našlaičių pensijas. Pagal Tarnybos nuostatų 83 straipsnį išmokos pagal šią pensijų sistemą mokamos iš ES biudžeto. Valstybės narės bendrai užtikrina išmokų mokėjimą, o pareigūnai padengia vieną trečdalį sistemos finansavimo.

XIII. EPPS – tai privaloma ES valstybės tarnautojų profesinė pensijų sistema, pagal kurią institucijų ir įstaigų bei jose dirbančių darbuotojų įnašai naudojami finansuoti pensijas ateityje. Ji yra pritaikyta, atliekant įnašų į šią sistemą ir pensinio amžiaus lygio pataisymus, būti aktuarinėje pusiausvyroje. Parametrų, naudojamų apskaičiuoti ilgalaikę pensijų išlaidų prognozę skaičius ir įvairovę pabrėžia šio skaičiavimo, kurį kiekvienais metais turi atlikti Eurostatas, aktuarinę pusiausvyrą.

XIV. Mūsų audito metu mes vertinome, aktuarines prielaidas ir pensijų įsipareigojimo vertę. Mes patikrinome kiekybinius duomenis, aktuarinius parametrus ir įsipareigojimo skaičiavimą ir pateikimą konsoliduotame balanse ir konsoliduotų finansinės būklės ataskaitų aiškinamosiose pastabose. Kaip nurodyta konsoliduotųjų finansinės būklės ataskaitų 2.9 pastaboje, Komisija ir toliau dirba stiprindama savo išmokų darbuotojams įsipareigojimo apskaičiavimo procesus, kuriuos nuolat stebėsime.

⁽⁸⁾ ESIF mechanizmo valdymo struktūra gali leisti manyti, kad šis mechanizmas yra bendrai kontroliuojamas, kaip galėtų būti kontroliuojamas ES garantijos panaudojimas ir skyrimas. Tačiau Komisijos nuomone, sprendimams dėl svarbiausių veiklų, susijusių su MVĮ linijos nuosavybės produktu ir su visa ESIF iniciatyva, nebūtinas vieningas pritarimas, ir todėl Komisijos apskaitos pareigūnas padarė išvadą, kad bendros kontrolės negali būti.

⁽⁹⁾ Žr. 25 Tarptautinį viešojo sektoriaus apskaitos standartą (TVSAS) „Išmokos darbuotojams“. Dėl EPPS, nustatyto dydžio išmokos įsipareigojimas atspindi dabartinę numatomų būsimų mokėjimų, kuriuos ES turės atlikti, vykdydama pensijos įsipareigojimus, susijusius su darbuotojo tarnyba dabartiniu ir ankstesniais laikotarpiais, vertę.

Mes vertinome finansinėse ataskaitose sukauptas sąnaudas

XV. 2017 m. pabaigoje įvertino, kad patirtos, bet paramos gavėjų dar nepraneštos tinkamos finansuoti išlaidos sudarė 101 milijardą eurų (2016 m. pabaigoje jos sudarė 102 milijardus eurų). Šios sumos į apskaitą įrašytos kaip sukauptos sąnaudos ⁽¹⁰⁾.

XVI. Mes tikrinome metodiką ir kontrolės sistemas, taikomas pagrindiniuose generaliniuose direktoratuose metų pabaigos įverčiams. Mes sudarėme sąskaitų faktūrų ir išankstinių mokėjimų imtis bei vykdėme su šiais elementais susijusį darbą, kad būtų išvengta klaidų sukaupiose sumose rizikos. Mes prašėme Komisijos apskaitos tarnybų paaiškinti bendrą metodiką.

XVII. Mes galime daryti išvadą, kad bendrų sukaupytų sąnaudų sumos įvertis, pateiktas konsoliduotajame balanse nurodytas teisingai.

Mes įvertinome galimą Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos poveikį 2017 m. finansinėms ataskaitoms

XVIII. 2017 m. kovo 29 d. Jungtinė Karalystė (JK) pranešė Europos Vadovų Tarybai apie savo ketinimą išstoti iš Europos Sąjungos (ES). 2017 m. gegužės 22 d. prasidėjo derybos dėl ES ir Jungtinės Karalystės susitarimo dėl išstojimo.

XIX. 2018 m. vasario 28 d. susitarimo dėl išstojimo projekto penktoje dalyje (finansinės nuostatos), susijusioje su finansiniu susitarimu, nustatyta, kad JK sumokės visus savo įsipareigojimus pagal dabartinę ir ankstesniąją daugiametės finansines programas taip tarsi ji vis dar būtų valstybė narė.

XX. Tuo remiantis, mes darome išvadą, kad finansinės ataskaitos 2017 m. gruodžio 31 d. teisingai atspindi išstojimo procesą.

Kita

XXI. Vadovybė privalo teikti „kitą informaciją“, apimančią skirsnį „Finansinės būklės ataskaitų aptarimas ir analizė“, bet ne konsoliduotas finansines ataskaitas ar su jomis susijusią mūsų ataskaitą. Mūsų nuomonė dėl konsoliduotų finansinių ataskaitų neapima šios kitos informacijos ir mes nepateikiame jokios susijusios patikinimo išvados. Mūsų pareiga, susijusi su mūsų konsoliduotų finansinių ataskaitų auditu, yra perskaityti šią kitą informaciją ir įvertinti, ar ji nėra iš esmės nesuderinama su konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis ar mūsų audito metu įgytomis žiniomis ir ar neatrodo kitaip reikšmingai iškraipyta. Jei mes padarome išvadą, kad ši kita informacija yra reikšmingai iškraipyta, mes privalome apie tai pranešti. Šiuo klausimu mes neturime nieko pranešti.

⁽¹⁰⁾ Jos apima 64 milijardus eurų sukaupytų sąnaudų balanso įsipareigojimuose ir 37 milijardus eurų, sumažinančių išankstinio finansavimo vertę balanso turto dalyje.

Vadovybės atsakomybė

XXII. Pagal SESV 310–325 straipsnius ir Finansinių reglamentą vadovybė yra atsakinga už ES konsoliduotų finansinių ataskaitų parengimą ir pateikimą, laikantis tarptautiniu mastu pripažintų viešojo sektoriaus apskaitos standartų, bei už jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Ši atsakomybė apima vidaus kontrolės priemonių parengimą, įgyvendinimą ir palaikymą, siekiant parengti ir pateikti finansinės būklės ataskaitas, kuriose nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių iškraipymų. Vadovybė taip pat privalo užtikrinti, kad finansinės būklės ataskaitose atspindima veikla, finansinės operacijos ir informacija atitiktų jas reglamentuojančius teisės aktus. Galutinė atsakomybė už ES finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą tenka Komisijai (SESV 317 straipsnis).

XXIII. Rengiant ES konsoliduotas finansines ataskaitas, Komisijai tenka atsakomybė įvertinti, ar ES geba užtikrinti veiklos tęstinumą, atskleisti svarbius su tęstinumu susijusius dalykus ir taikyti veiklos tęstinumo prielaidą apskaitai, nebent jis ketina likviduoti subjektą ar nutraukti operacijas arba yra priverstas tą padaryti, neturėdamas kitos realios išeities.

XXIV. Komisija atsakinga už ES finansinės atskaitomybės proceso priežiūrą.

XXV. Pagal Finansinių reglamentą (IX antraštinę dalį) Komisijos apskaitos pareigūnas turi pristatyti audito tikslams ES konsoliduotas finansines ataskaitas, pirma kaip negalutines finansines ataskaitas iki kitų metų kovo 31 d. ir kaip galutines finansines ataskaitas – iki liepos 31 d. Jau negalutinėse ataskaitose turėtų būti pateiktas tikras ir teisingas finansinės padėties vaizdas. Todėl labai svarbu, kad visi negalutinių ataskaitų straipsniai būtų pristatyti kaip galutiniai skaičiavimai, leidžiantys mums atlikti mūsų užduotį pagal Finansinio reglamento X antraštinę dalį per nustatytą laikotarpį. Pakeitimai tarp negalutinių ir galutinių finansinių ataskaitų paprastai turėtų būti tik mūsų pastabų rezultatas.

Auditoriaus atsakomybė už konsoliduotų finansinių ataskaitų ir atspindimų operacijų auditą

XXVI. Mūsų tikslai yra gauti pakankamą patikinimą dėl to, ar ES konsoliduotose finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos, bei, remiantis mūsų auditu, pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai patikinimo pareiškimą dėl finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Pakankamas patikinimas užtikrina aukštą patikinimo lygį, tačiau jis nėra garantija, kad audito metu visuomet buvo nustatyti galimi reikšmingi iškraipymai ar neatitikties atvejai. Tokius atvejus gali nulemti sukčiavimas ar klaidos ir jie laikomi reikšmingais jei, imant atskirai ar subendrinus, galima pagrįstai tikėtis, jog jie darys įtaką naudotojų ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis šiomis konsoliduotomis finansinėmis ataskaitomis.

XXVII. Pajamų srityje mūsų PVM ir BNPj pagrįstas nuosavų išteklių tikrinimas pradedamas nuo makroekonominių suvestinių duomenų, pagal kuriuos šios pajamos yra skaičiuojamos, taip pat įvertinamos Komisijos sistemos, skirtos šiems duomenims apdoroti iki tol, kol yra gaunami ir į konsoliduotas finansines ataskaitas įtraukiami valstybių narių įnašai. Tradicinių nuosavų išteklių srityje mes nagrinėjame muitinės įstaigų finansines ataskaitas bei analizuojame maito mokesčių srautą iki tol, kol sumas gauna Komisija ir jos įtraukiamos į finansines ataskaitas.

XXVIII. Išlaidų srityje mes nagrinėjame mokėjimų operacijas, kai išlaidos buvo padarytos, užregistruotos ir patvirtintos. Šis nagrinėjimas apima visas mokėjimų kategorijas (įskaitant mokėjimus išgyjant turtą), išskyrus avansus jų išmokėjimo momentu. Išankstiniai mokėjimai nagrinėjami lėšų gavėjui pateikus jų tinkamo panaudojimo įrodymą ir institucijai ar įstaigai sutikus su tuo įrodymu ir patvirtinus išankstinį mokėjimą, o tai gali užsitęsti iki kitų metų.

XXIX. Atlikdami auditą pagal TAS IR TAAIS, per visą auditą mes remiamės profesine nuovoka ir laikomės profesinio skepticizmo principo. Mes taip pat:

- a) nustatome ir įvertiname dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių reikšmingų iškraipymų konsoliduotose finansinėse ataskaitose ar susijusių operacijų reikšmingos neatitikties ES teisės aktams riziką. Atsižvelgdami į šias rizikas, mes parengiame ir vykdomė audito procedūras ir surenkame savo audito nuomonei pagrįsti pakankamus ir tinkamus audito įrodymus. Aptikti dėl sukčiavimo atsiradusių reikšmingus iškraipymus arba neatitiktį yra sudėtingiau nei tada, kai jie atsiranda dėl klaidų, kadangi sukčiavimas gali apimti sąmokslą, klastojimą, tyčinio pobūdžio neveikimą, klaidingų duomenų pateikimą arba vidaus kontrolės nepaisymą. Todėl yra didesnė rizika, kad tokie atvejai nebus aptikti;
- b) susipažįstame su auditui svarbia vidaus kontrole tam, kad galėtume parengti tinkamas audito procedūras, bet ne tam, kad pareikštume nuomonę dėl vidaus kontrolės veiksmingumo;
- c) įvertiname vadovybės taikomos apskaitos politikos tinkamumą ir vadovybės atliktų apskaitinių įvertinimų ir susijusios atskleistos informacijos pagrįstumą;
- d) darome išvadą dėl vadovybės apskaitos veiklos tęstinumo principo tinkamumo ir, remdamiesi gautais audito įrodymais, nustatome, ar egzistuoja reikšmingas su įvykiais arba sąlygomis susijęs netikrumas, dėl kurio gali kilti reikšmingų abejonių dėl subjekto gebėjimo toliau užtikrinti veiklos tęstinumą. Jei mes darome išvadą, kad toks reikšmingas netikrumas egzistuoja, mes privalome atkreipti dėmesį savo ataskaitoje į susijusią konsoliduotose finansinėse ataskaitose atskleidžiamą informaciją arba, jei ši atskleidžiama informacija yra netinkama, pakeisti savo nuomonę. Mūsų išvados pagrįstos audito įrodymais, gautais iki mūsų ataskaitos pateikimo dienos. Tačiau dėl būsimų įvykių arba sąlygų subjektas gali daugiau neužtikrinti veiklos tęstinumo;
- e) įvertiname bendrą konsoliduotų finansinių ataskaitų pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant visą atskleidžiamą informaciją, ir tai, ar konsoliduotose finansinėse ataskaitose operacijos ir įvykiai pateikti teisingai;
- f) gauname pakankamų ir tinkamų audito įrodymų, susijusių su finansine informacija apie subjektus, patenkančių į ES konsolidavimo apimtį, kad galėtume pateikti nuomonę dėl konsoliduotų finansinių ataskaitų ir jose atspindimų operacijų. Mes atsakome už vadovavimą auditui, jo priežiūrą ir jo atlikimą, ir esame tik patys atsakingi už mūsų audito nuomonę.

XXX. Mes su vadovybe aptariame, be kita ko, planuojamą audito apimtį ir tvarkaraštį bei reikšmingus audito metu nustatytus faktus, įskaitant bet kokius nustatytus reikšmingus vidaus kontrolės trūkumus.

XXXI. Iš tų dalykų, kurie buvo aptarti su Komisija ir kitais audituojamais subjektais, mes nustatome tuos dalykus, kurie buvo svarbiausi einamojo laikotarpio konsoliduotų finansinių ataskaitų auditui ir todėl yra pagrindiniai audito dalykai. Mes apibūdiname šiuos dalykus savo ataskaitoje, nebent remiantis įstatyminiu teisės aktu ar reglamentu jų negalima viešai atskleisti arba mes ypač retomis aplinkybėmis nustatome, kad dalykas neturėtų būti pateiktas mūsų ataskaitose, kadangi pagrįstai galima tikėtis, jog neigiamos tokio veiksmo pasekmės nusvers viešojo intereso naudą.

2018 m. liepos 12 d.

Pirmininkas

Klaus-Heiner LEHNE

Europos Audito Rūmai

12, rue Alcide De Gasperi, Luxembourg, LUXEMBOURG

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

IVADAS

Europos Audito Rūmų vaidmuo

1.1. Mes esame Europos Sąjungos nepriklausomas auditorius. Vadovaudamiesi Sutartimi dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV), mes:

- a) teikiame nuomonę dėl ES finansinių ataskaitų;
- b) tikriname, ar ES biudžetas naudojamas laikantis galiojančių įstatymų ir kitų teisės aktų;
- c) teikiame ataskaitą dėl ES lėšų panaudojimo ekonomiškumo, efektyvumo ir veiksmingumo ⁽¹¹⁾ ir
- d) teikiame patarimus dėl siūlomų finansinių poveikį turinčių teisės aktų.

1.2. Su patikinimo pareiškimu susijęs mūsų darbas (paašškintas **1.1 priede**) skirtas įgyvendinti pirmąjį ir antrąjį tikslus. Rengiant metinę ataskaitą, mūsų darbas pagrindinėse ES išlaidų srityse ⁽¹²⁾ taip pat skirtas tikrinti išlaidų ekonomiškumą, efektyvumą ir veiksmingumą. Mes pranešame apie įvairius Komisijos įdiegtos sistemos, skirtos užtikrinti tinkamą lėšų panaudojimą, aspektus ⁽¹³⁾. Apskritai mūsų audito darbas taip pat yra svarus indėlis mums rengiant nuomones dėl siūlomų teisės aktų.

1.3. Šiame metinės ataskaitos skyriuje:

- a) pateikta su mūsų patikinimo pareiškimu susijusi aiškinamoji informacija ir apžvelgti mūsų nustatyti faktai ir išvados dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų tvarkingumo;
- b) pateikta informacija apie įtariamo sukčiavimo atvejus, apie kuriuos pranešame OLAF;
- c) apibendrintas mūsų audito metodas (žr. **1.1 priedą**).

⁽¹¹⁾ Žr. žodynėlį: *patikimas finansų valdymas*.

⁽¹²⁾ Žr. 5, 7 ir 7 skyrių 2 dalis.

⁽¹³⁾ Žr. 3 skyrių.

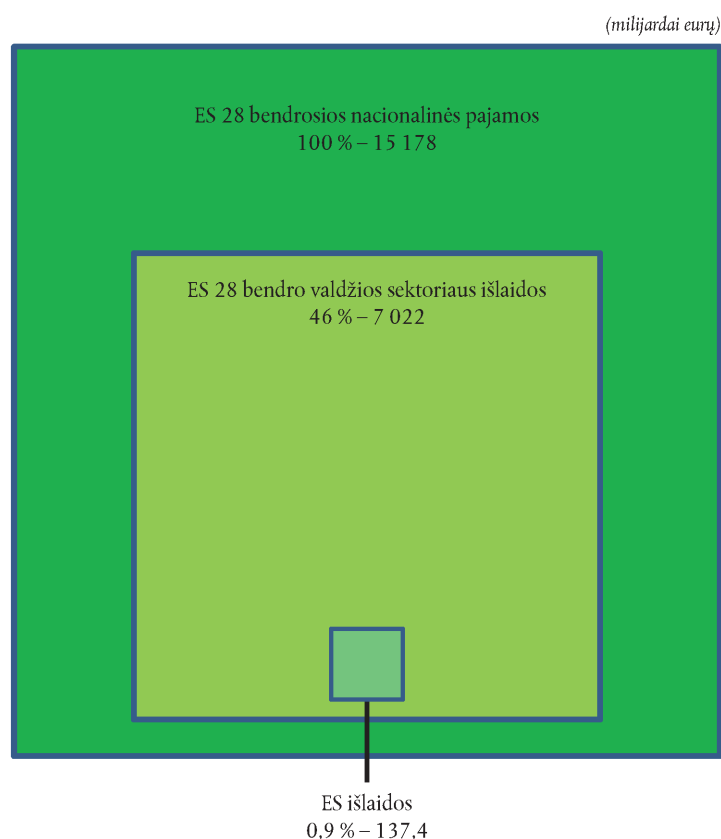

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ES išlaidos – svarbi priemonė siekiant politikos tikslų

1.4. ES išlaidos yra svarbi, bet ne vienintelė, priemonė siekiant politikos tikslų. Kitos svarbios priemonės – teisės aktų taikymas ir laisvo prekių, paslaugų, kapitalo ir žmonių judėjimo visoje ES užtikrinimas. 2017 m. ES išlaidos sudarė 137,4 milijardo eurų⁽¹⁴⁾, iš kurių 2 % buvo visų ES valstybių narių bendrosios valdžios sektoriaus išlaidos ir 0,9 % ES bendrosios nacionalinės pajamos (**1.1 langelis**).

1.1 langelis. 2017 m. ES išlaidos, išreikštos kaip bendrųjų nacionalinių pajamų (BNP) ir bendro valdžios sektoriaus išlaidų dalis

Šaltinis: Valstybių narių BNP: Europos Komisijos 2017 m. metinės finansinės ataskaitos. A priedas. Pajamos.

Valstybių narių bendro valdžios sektoriaus išlaidos: Eurostatas, metinės nacionalinės sąskaitos.

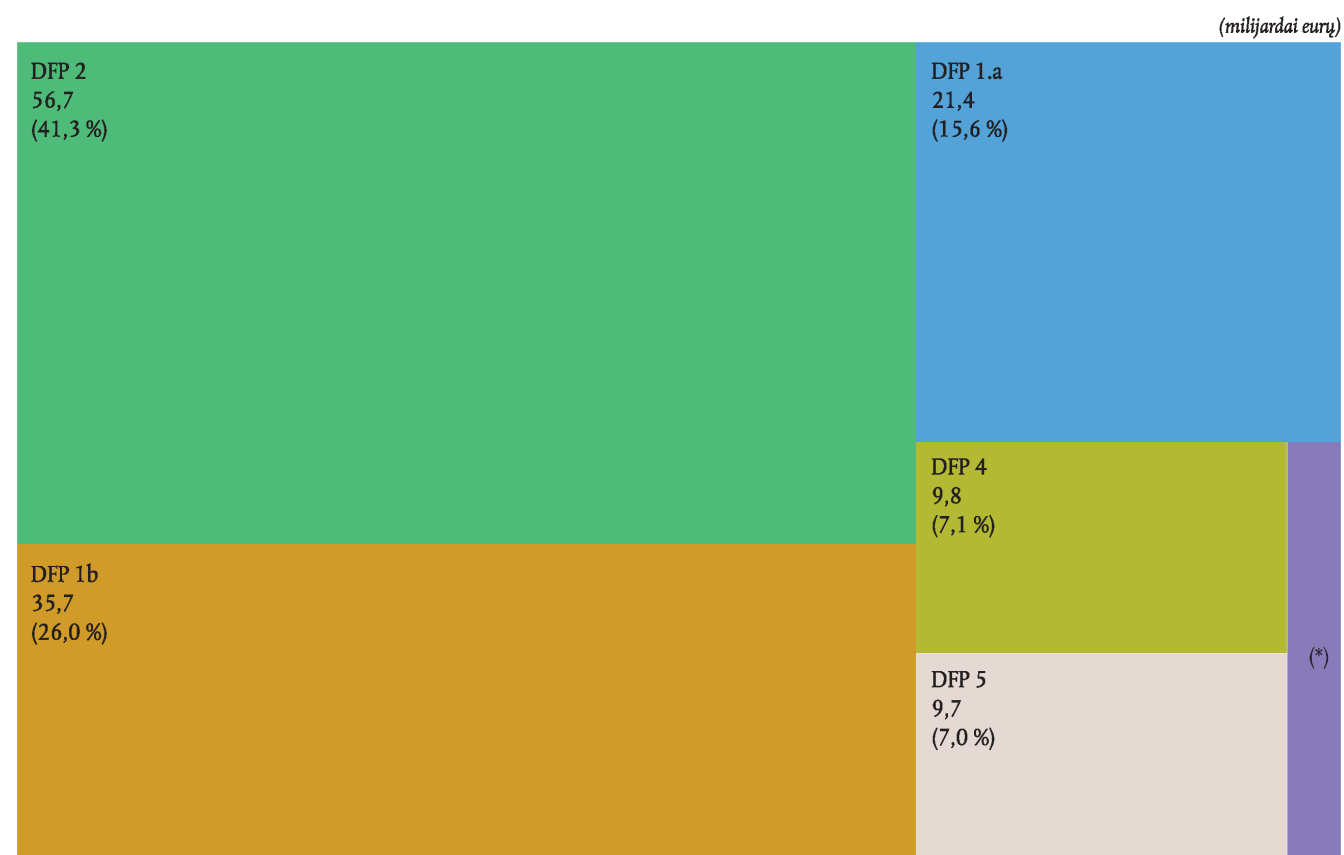
ES išlaidos: Europos Komisija. Europos Sąjungos 2017 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

⁽¹⁴⁾ Žr. 2017 metų ES konsoliduotąsias metines finansines ataskaitas, biudžeto vykdymo ataskaitas ir aiškinamąją informaciją, DFP 4.3: mokėjimų asignavimų panaudojimas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.5. ES lėšos išmokamos naudos gavėjams kaip vienkartinės išmokos/ metinės dalinės išmokos arba kaip periodiniai mokėjimai pagal daugiametes išlaidų schemas. 2017 m. mokėjimai iš ES biudžeto iš viso sudarė 137,4 milijardo eurų, iš kurių 29,7 milijardo eurų išmokėti kaip išankstinis finansavimas ir 107,7 milijardo eurų – kaip vienkartinės, tarpinės ar galutinės išmokos. Kaip parodyta **1.2 langelyje** didžiausia ES biudžeto dalis skirta „Gamtos ištekliams“ (56,7 milijardo eurų arba 41 % viso biudžeto), toliau eina „Sanglauda“ (35,7 milijardo eurų arba 26 % viso biudžeto) ir „Konkurencingumas“ (21,4 milijardo eurų arba 15,6 % viso biudžeto).

1.2 langelis. 2017 m. mokėjimai pagal DFP išlaidų kategorijas

(*) DFP 3 2,9 (2,1 %) + DFP 6 ir kitos išlaidos 1,2 (0,9 %)

DFP 1a. Konkurencingumas augimui ir užimtumui skatinti („Konkurencingumas“)

DFP 1b. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda („Sanglauda“)

DFP 2. Gamtos ištekliai

DFP 3. Sauga ir pilietybė

DFP 4. Pasaulinė Europa

DFP 5. Administravimas

Šaltinis: EAR.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

AUDITO NUSTATYTI FAKTAI UŽ 2017 FINANSINIUS METUS**Finansinės ataskaitos nebuvo paveiktos reikšmingų iškraipymų**

1.6. Mūsų pastabos teikiamos dėl 2017 finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotų finansinių ataskaitų⁽¹⁵⁾ („finansinių ataskaitų“). Mes jas gavome kartu su apskaitos pareigūno vadovybės pareiškimu gavome 2018 m. birželio 27 d., iki galutinio jų pateikimo termino pagal Finansinių reglamentą⁽¹⁶⁾. Šios ataskaitos teikiamos kartu su „Svarstymais dėl finansinės būklės ataskaitų ir jų analizė“⁽¹⁷⁾. Ši analizė mūsų audito nuomonėje nėra nagrinėjama. Tačiau laikydamiesi audito standartų mes įvertinome, ar ji atitinka finansinėse ataskaitose pateiktą informaciją.

1.7. Komisijos paskelbtose finansinėse ataskaitose matyti, kad 2017 m. gruodžio 31 d. visi įsipareigojimai sudarė 236,5 milijardo eurų, palyginti su visu 166,2 milijardo eurų turtu. 2017 m. ekonominis rezultatas yra 8,1 milijardo eurų.

1.8. Audito metu nustatėme, kad finansinės ataskaitos nebuvo paveiktos reikšmingų iškraipymų. Mūsų pastabos dėl su ES lėšomis susijusio finansų ir biudžeto valdymo pateiktos 2 skyriuje.

⁽¹⁵⁾ Konsoliduotas finansines ataskaitas sudaro:

- a) konsoliduotos finansinės būklės ataskaitos, kurias sudaro balansas (kuriame pateiktas turtas ir įsipareigojimai finansinių metų pabaigoje), pelno ir nuostolio ataskaita (kurioje pripažįstamos finansinių metų pajamos ir išlaidos), pinigų srautų ataskaita (kurioje parodyta, kaip sąskaitų pokyčiai paveikia pinigus ir pinigų ekvivalentus) ir grynojo turto pokyčių ataskaita bei prie finansinės būklės ataskaitų pridedamos pastabos;
- b) biudžeto vykdymo ataskaitos dėl finansinių metų pajamų ir išlaidų ir susijusios aiškinamosios pastabos.

⁽¹⁶⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002 (OL L 298, 2012 10 26, p. 1) su pakeitimais.

⁽¹⁷⁾ Žr. 2-ą Tarptautinių viešojo sektoriaus apskaitos standartų valdybos (IPSASB) rekomenduojamą praktikos gairę (RPG 2) „Svarstymai dėl finansinės būklės ataskaitų ir jų analizė“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Pagrindiniai audito dalykai

1.9. Pagrindiniai audito dalykai – tai dalykai, kurie, mūsų profesiniu sprendimu, buvo svarbiausi mūsų einamojo laikotarpio finansinės būklės ataskaitų auditui. Šie dalykai buvo nagrinėjami mūsų bendro finansinės būklės ataskaitų audito kontekste ir rengiant susijusią audito nuomonę, tačiau apie juos mes neteikiame atskiros nuomonės. Pagal 701 tarptautinį audito standartą ⁽¹⁸⁾ mes pranešame pagrindinius audito dalykus mūsų patikrinimo pareiškime.

Operacijų tvarkingumas

1.10. Mes tikriname ES pajamas ir išlaidas siekdami įvertinti, ar jos atitinka taikomus įstatymus ir kitus teisės aktus. 4 skyriuje mes pateikiame savo audito rezultatus, susijusius su pajamomis, o 5–10 skyriuose – su išlaidomis.

Mūsų auditas apima Komisijos 2017 m. patvirtintas išlaidas

1.11. Atlikdami auditą mes nagrinėjome ES finansinėse ataskaitose registruotas operacijas. Tos operacijos – tai lėšų perkėlimai iš ES biudžeto galutiniams ES lėšų gavėjams, valstybių narių įnašai į ES biudžetą ir įplaukos iš kitų šaltinių. Mes nagrinėjome išlaidas tame etape, kai galutiniai ES lėšų gavėjai vykdė veiklą arba patyrė išlaidų, ir kai Komisija tas išlaidas patvirtino (*patvirtintos išlaidos*). Praktiškai tai reiškia, kad mūsų operacijų populiacija apima tarpinius ir galutinius mokėjimus. Mes nenagrinėjome išankstinio finansavimo mokėjimų, nebent jie buvo patvirtinti 2017 m.

⁽¹⁸⁾ Remiantis 2015 m. 701 tarptautinio audito standarto įžangoje pateiktais nurodymais, auditoriai turi pateikti ataskaitą dėl pagrindinių audito dalykų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

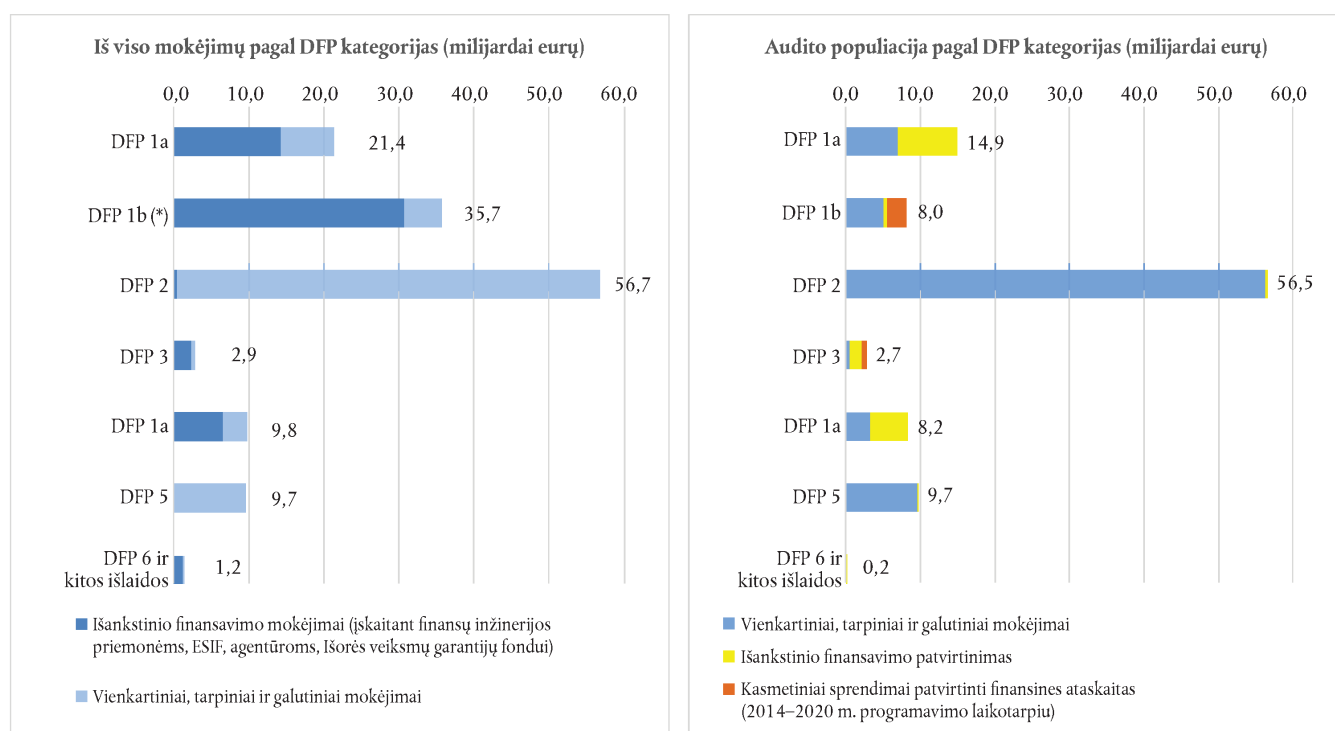
1.12. Europos parlamentas ir Taryba padarė keletą pakeitimų 2014–2020 m. ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos sektorių teisės aktuose (žr. 6.5–6.10 dalis), palyginti su 2007–2013 m. laikotarpiu taikytomis taisyklėmis. Svarbiausi jų yra tai, kad už programas atsakančios valstybės narės institucijos nuo šiol privalo teikti metinį patikinimo paketą, apimančią visas per ataskaitinius metus Komisijai patvirtintas išlaidas. Komisija sąskaitas pripažįsta, jeigu gali padaryti išvadą, kad jos yra išsamios, tikslios ir teisingos. Ji įvertina patikinimo paketą, kad įsitikintų, jog *likutinis klaidų lygis* kiekvienos programos atveju išlieka mažesnis už 2 % reikšmingumo ribą, ir prireikus taiko pataisymus.

1.13. Ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos sektorių teisės aktų pakeitimai turi poveikį tam, ką Komisija laiko šios srities „patvirtintomis išlaidomis“. Todėl mūsų atlikto šios DFP išlaidų kategorijos audito populiacija skiriasi nuo ankstesniųjų metų ir ją sudaro galutiniai mokėjimai (įskaitant išankstinių patvirtintą finansavimą) už 2007–2013 m. laikotarpį ir išlaidas, kurias apima Komisijos kasmet tvirtinamos finansinės ataskaitos už 2014–2020 m. laikotarpį (žr. **1.1 priedo** 2–6 dalis ir 6.16–6.19 dalis). Tai reiškia, kad mes testavome operacijas, kurių atžvilgiu atitinkami taisomieji veiksmai buvo atlikti valstybių narių lygmeniu.

1.14. DFP 1b atveju tarpiniai mokėjimai, atlikti 2017 m. už 2014–2020 m. laikotarpį sudarė apie 21 milijardus eurų. Mes įtrauksime šiuos tarpinius ir išankstinio finansavimo mokėjimus į mūsų populiaciją per vėlesnius metus, kai tik juos patvirtins Komisija ir kai jie bus patvirtinti metiniu užbaigimo sprendimu.

1.13. Komisija pažymi, kad prireikus patvirtintoms išlaidoms gali būti taikomos finansinės pataisos vėlesniais metais, pavyzdžiui, Komisijai atlikus vėlesnius auditus ir patikras.

1.3 langelis. Mūsų 2017 audito populiacijos palyginimas su 2017 m. ES biudžetu pagal DFP išlaidų kategorijas

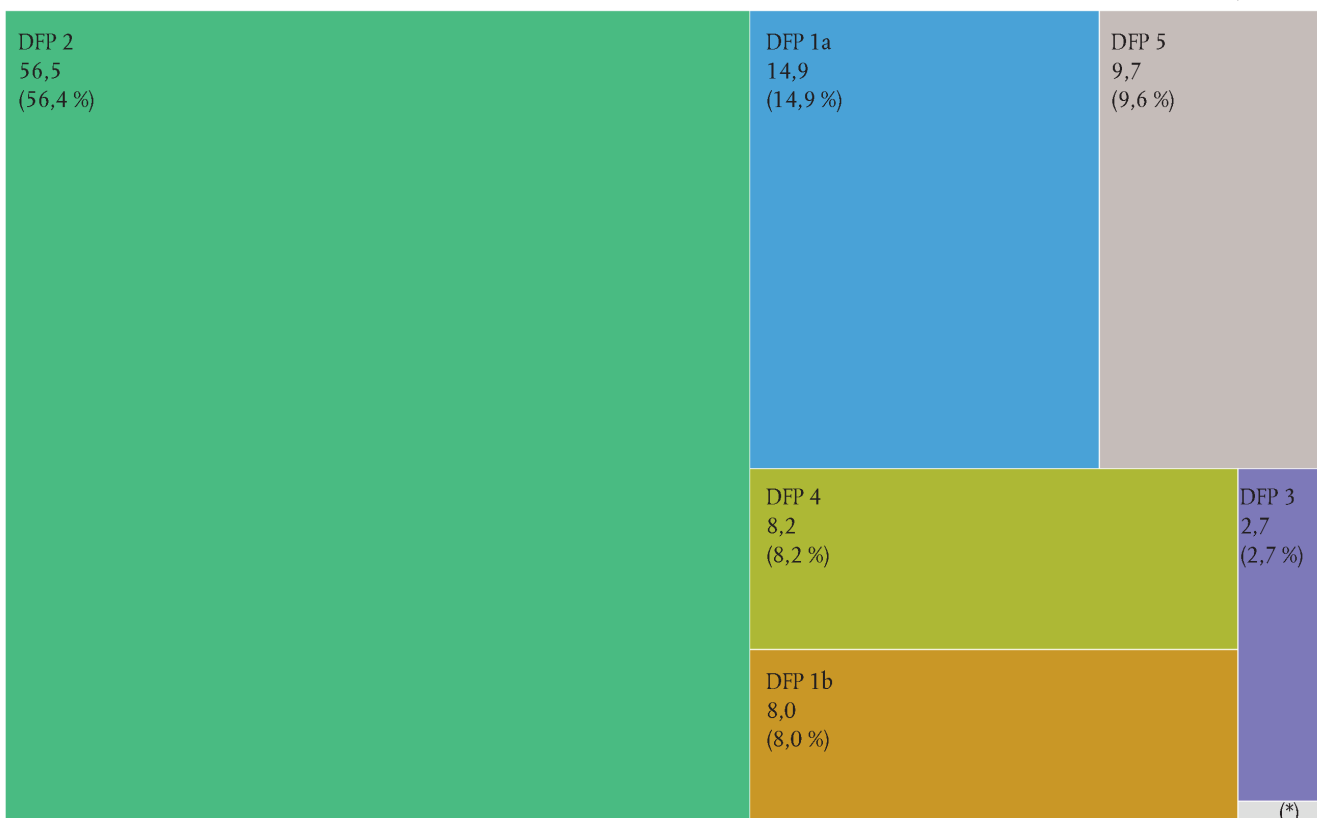
(*) DFP 1b atveju, 30,7 milijardo eurų išankstinio finansavimo suma apima tarpinius mokėjimus už 2007–2013 m. ir 2014–2020 programavimo laikotarpius, kurie sudaro 21,7 milijardo eurų. Pagal mūsų šioje srityje taikomą metodą, šie mokėjimai nepriklauso mūsų audito populiacijai, kurią mes auditavome dėl 2017 m. metinės ataskaitos.
Šaltinis: EAR.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.15. **1.3 langelyje** parodytas mūsų 2017 m. audito populiacijos pasiskirstymas į vienkartinius, tarpinius (Komisijos patvirtintus) ir galutinius mokėjimus, patvirtintas išankstinio finansavimo sumas ir metiniais sprendimais dėl finansinių ataskaitų patvirtinimo. Už 2017 m. mes auditavome operacijų, kurių bendra vertė 100,2 milijardo eurų. Tais metais „Gamtos išteklių“ sritis sudaro didžiausią mūsų visos populiacijos dalį (57 %), tuo tarpu priešingai nei praėjusiais metais DFP 1b dalis „Sanglauda“ yra palyginti maža (apie 8 %) (**1.4 langelis**).

1.4 langelis. Mūsų 2017 audito populiacijos apžvalga pagal DFP išlaidų kategorijas

(milijardai eurų)

(*) DFP 6 ir kitos išlaidos 0,2 (0,2 %)

Šaltinis: Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Mūsų 2017 m. audito rezultatai rodo, kad klaidos yra sutelktos konkrečiose ES biudžeto srityse

1.16. Kalbant apie ES pajamų ir išlaidų tvarkingumą, pagrindiniai mūsų nustatyti faktai buvo šie:

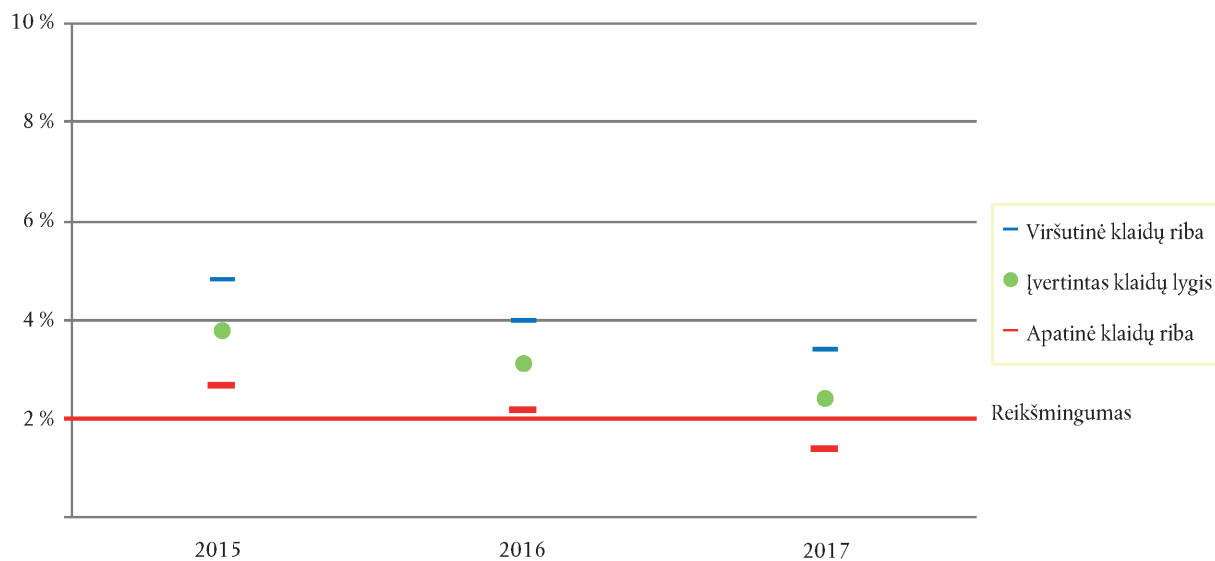
- pajamose nebuvo reikšmingo klaidų lygio. Su pajamomis susijusios sistemos apskritai buvo veiksmingos, tačiau pagrindinės mūsų įvertintos *tradicinių nuosavų išteklių (TNI)* vidaus kontrolės priemonės Komisijoje ir kai kuriose valstybėse narėse buvo iš dalies veiksmingos (žr. 4.21 dalį);
- kalbant apie išlaidas, mūsų bendri audito įrodymai rodo, kad klaidų lygis nebuvo reikšmingas. Mūsų įvertintas bendras klaidų lygis išlaidose yra 2,4 %, tačiau, imant apskritai, reikšmingas klaidų lygis buvo tik kompensavimu grindžiamose išlaidose, kurios sudaro apie 47 % audituotos populiacijos. Mūsų bendras įvertintas klaidų lygis, palyginti su praėjusiais metais, sumažėjo (**1.5 langelis**).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.16.

- Komisija su pasitenkinimu pažymi, kad šiais metais rezultatai dar labiau pagerėjo.

1.5 langelis. Įvertintas klaidų lygis (2015–2017 m.)

Šaltinis: Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Klaidų rizikai poveikį turi tai, koku būdu lėšos yra skiriamos

1.17. Mūsų audito rezultatų kaita rodo, kad bendras klaidų lygis jau nebėra vienintelis mūsų patikinimo pareiškimo pagrindas. Mūsų 2017 m. audito rezultato patvirtina mūsų 2015 ir 2016 m. nustatytus faktus, konkrečiai tai, kad klaidų rizikai poveikį turi būdas, kuriuo lėšos yra skiriamos. Imant apskritai, mes nustatėme, kad teisėmis į išmokas grindžiamose išlaidose⁽¹⁹⁾ nėra reikšmingo klaidų lygio, tuo tarpu kompensavimu grindžiamose išlaidose reikšmingas klaidų lygis yra (1.6 langelis).

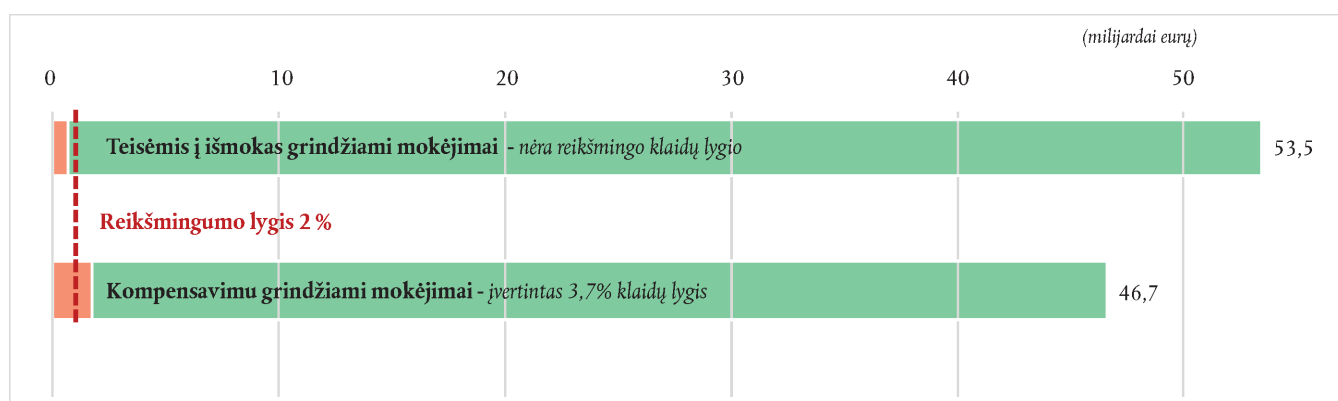
KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.17. Teisėtumo ir tvarkingumo rezultatai kasmet gerėja. Komisija mano, kad taip yra dėl veiksmų, kurių ėmėsi Komisija ir valstybės narės, siekdamos dar labiau pagerinti lėšų valdymą (žr. Komisijos atsakymus į 6.26, 7.10 ir 7.11 dalių pastabas).

⁽¹⁹⁾ Teisėmis į išmokas pagrįstos išlaidos apima administracines išlaidas.

1.6 langelis. 2016 m. teisėmis į išmokas pagrįstuose mokėjimuose nėra reikšmingo klaidų lygio

Šaltinis: EAR.

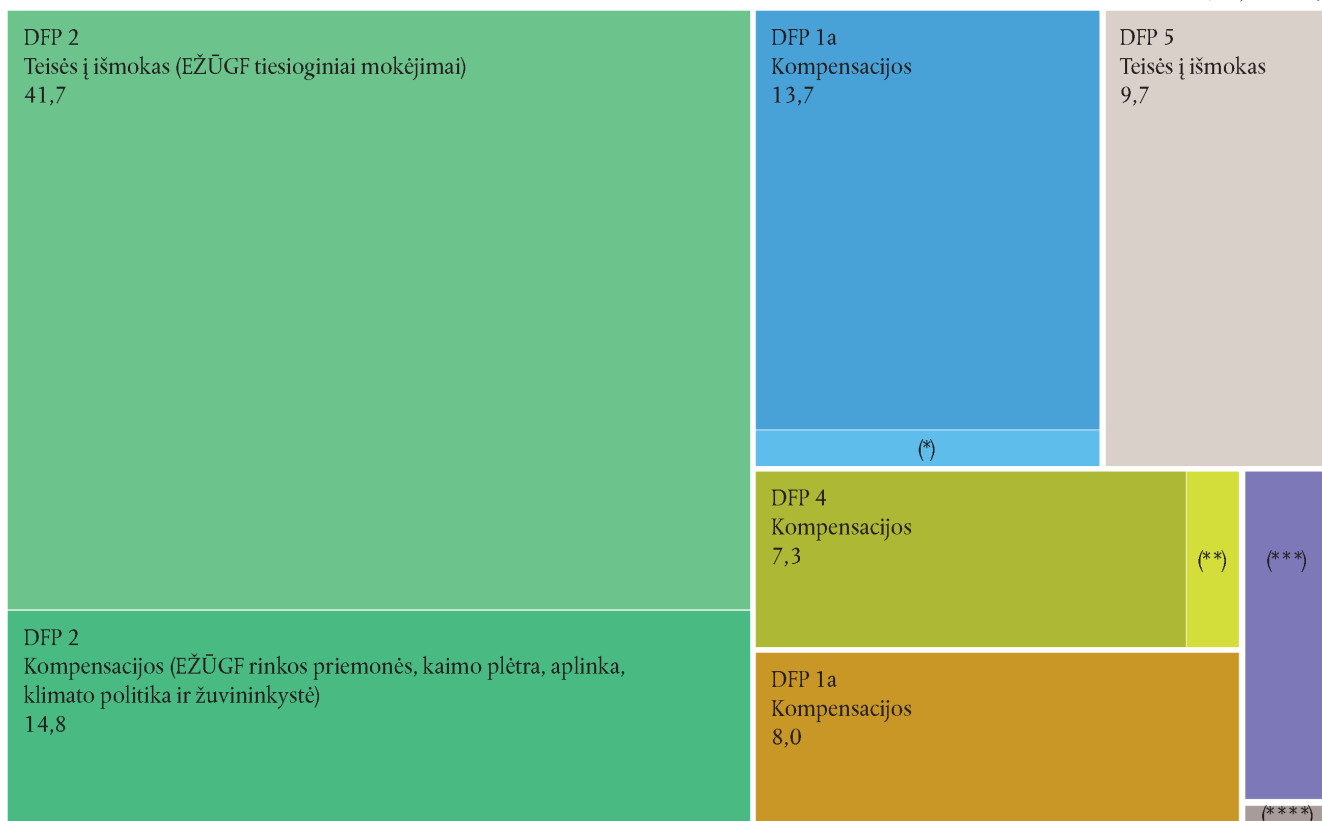
AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Teisėmis į išmokas pagrįstuose mokėjimuose nėra reikšmingo klaidų lygio

1.18. Mes įvertinome, kad klaidų lygis teisėmis į išmokas grindžiamuose mokėjimuose (atmetus kai kurias kaimo plėtros schemas) yra mažesnis už 2 % reikšmingumo ribą kaip ir 2016 metais. Teisėmis į išmokas grindžiamų išlaidų atveju paramos gavėjai gauna išmoką, jei atitinka tam tikras sąlygas. Tokiuose mokėjimuose klaidų rizika paprastai būna mažesnė, jei nustatytos sąlygos nėra perdėm sudėtingos. Tokie mokėjimai (1.7 langelis) apima stipendijas studentams ir tyrėjams (DFP 1a – 5 skyrius), tiesioginę pagalbą ūkininkams (DFP 2 – 7 skyrius) ir paramą trečiųjų šalių biudžetams (DFP 4 – 9 skyrius). Administracinius mokėjimus daugiausia sudaro ES pareigūnų atlyginimai ir pensijos (DFP 5 – 10 skyrius). Imant apskritai, teisėmis į išmokas grindžiamos išlaidos sudaro apie 53 % mūsų audito populiacijos.

1.7 langelis. Kompensavimu ir teisėmis į išlaidas grindžiamų ES biudžeto išlaidų pasiskirstymas pagal DFP išlaidų kategorijas

(milijardai eurų)

(*) DFP 1a – Teisės į išmokas 1,2

(**) DFP 4 – Teisės į išmokas 0,9

(***) DFP 3 – Kompensacijos 2,7

(****) DFP 6 ir kitos išlaidos – Kompensacijos 0,2

Šaltinis: EAR.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Reikšmingas klaidų lygis išlieka kompensavimu grindžiamose išlaidose

1.19. Tais atvejais, kai buvo įdiegtos sudėtingos sąlygos, mes nustatėme padidėjusią klaidų riziką. Tai pasakytina apie kompensavimu grindžiamas išlaidas ir apie nedidelę dalį teisėmis į išmokas grindžiamų išlaidų, kurioms taikomos sudėtingos sąlygos (kai kurios kaimo plėtros schemos). Šios rūšies didelės rizikos išlaidos sudaro apie 47 % mūsų audito populiacijos. Mes įvertinome, kad klaidų lygis šios rūšies išlaidose yra 3,7 % (2016 m. – 4,8 %), o tai smarkiai viršija 2 % reikšmingumo ribą (1.6 langelis).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.20. Kompensavimu grindžiamos išlaidos apima paramos gavėjų prašymus kompensuoti jų patirtas tinkamas finansuoti išlaidas. Šiuo tikslu, jie privalo pateikti informaciją, įrodančią, kad jie vykdo finansuoti tinkamą veiklą ir parodančią patirtas sąnaudas, už kurias jie gali prašyti kompensacijos. Tai darydami jie privalo laikytis sudėtingų taisyklių, susijusių su tuo, kas gali būti prašoma apmokėti (tinkamumas) ir kaip gali būti tinkamai patiriamos sąnaudos (pavyzdžiui, viešieji pirkimai ar valstybės pagalbos taisyklės). Dėl tokio sudėtingumo atsiranda klaidų, kurios turi įtakos mūsų išvada dėl šių DFF išlaidų kategorijų: 1a „Konkurencingumas“ (5.31 ir 5.32 dalys), 1b „Sanglauda“ (6.78–6.81 dalys) ir 2 „Gamtos ištekliai“ (7.68 ir 7.69 dalys).

1.21. Didžioji dalis kompensavimu grindžiamų ES išlaidų yra panaudojamos mokslinių tyrimų projektams (Konkurencingumas), mokymo programoms (Sanglauda), regioninės ir kaimo plėtros projektams (Sanglauda ir Kaimo plėtra) ir vystymosi projektams (Europos vaidmuo pasaulyje). Kaip parodyta **1.8 langelyje**, „Europos žemės ūkio garantijų fondo (EŽŪGF) rinkos priemonių išlaidų kategorijos kaimo plėtra, aplinka, klimato politika ir žuvininkystė“ ir „Konkurencingumas“ daugiausia prisidėjo prie mūsų įvertinto 2017 m. klaidų lygio kompensacijomis grindžiamose išlaidose, po jų eina „Sanglauda“, ir „Europos vaidmuo pasaulyje“. Šis pasiskirstymas skiriasi nuo ankstesnių metų. Tą visų pirma nulėmė maža patvirtintų išlaidų apimtis „Sanglaudos srityje“.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.20. Komisija pažymi, kad kompensuojamas išlaidas sudaro tiek išlaidos, kompensuojamos remiantis faktinėmis išlaidomis, tiek išlaidos, kompensuojamos remiantis supaprastintu išlaidų apmokėjimu. Europos Audito Rūmai ankstesniais metais patvirtino, kad projektų, įgyvendinamų remiantis supaprastintu išlaidų apmokėjimu, klaidų tikimybė yra mažesnė. Didelės ESF, ERPF ir SF veiksmų procentinės dalies išlaidoms taikomas supaprastintas išlaidų apmokėjimas (žr. Komisijos atsakymą į 6.77 dalies pastabas).

„Omnibus“ pasiūlymu, parengtu remiantis Tarybos ir Parlamento politiniu susitarimu, gerokai išplečiama supaprastinto išlaidų apmokėjimo ir sąlygų įvykdymu grindžiamų mokėjimų taikymo sritis ir taikymas. 2021–2027 m. Komisijos pasiūlyme dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, siekiant toliau mažinti sudėtingumą, suteikiama daugiau galimybių taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą ir sąlygų įvykdymu grindžiamus mokėjimus.

1.8 langelis. Kiekvienos DFP išlaidų kategorijos prisidėjimas prie 2017 m. kompensacijomis pagrįstų išlaidų įvertinto klaidų lygio (%)

Šaltinis: EAR.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Mes nustatėme reikšmingą klaidų lygį išlaidose „Konkurencingumui“, „Sanglaudai“ ir „Gamtos ištekliams“

1.22. Šiais metais mes teikiame specialų vertinimą dėl keturių DFP išlaidų kategorijų: „Konkurencingumo“, „Sanglaudos“, „Gamtos išteklių“ ir „Administracinių išlaidų“. Mes nevertiname klaidų lygių kitose išlaidų srityse, įskaitant DFP 3 kategoriją (8 skyrius) ir 4 kategoriją (9 skyrius). Iš viso su mūsų patikinimo pareiškimu susijusios išlaidos šiose srityse sudarė 11,1 milijardo eurų (11,1 % mūsų audituotų išlaidų). Su šiomis sritimis susijęs darbas ir toliau prisideda prie mūsų bendrų išvadų dėl 2017 m.

1.23. „Konkurencingumas“ (5 skyrius): išlaidos paveiktos reikšmingo klaidų lygio. Apie 90 % šių išlaidų yra grindžiamos kompensavimu, o klaidos jose daugiausia atspindi skirtingas netinkamų finansuoti išlaidų kategorijas (visų pirma personalo išlaidas ir kitas išlaidas, netinkamus finansuoti projektus ir naudos gavėjus).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.24. „Sanglauda“ (6 skyrius): Šios srities išlaidos daugiausia susijusios su sąnaudų kompensavimu. Pagrindinė nustatytų klaidų rūšis buvo netinkamos finansuoti išlaidos. Dėl šių klaidų valstybių narių institucijos taikė pataisymus, kad sumažintų likutinius klaidų lygius tiek, kad jie nesiektų 2 % reikšmingumo ribos. Tačiau mes taip pat nustatėme klaidų, kurių nebuvo aptikusios audito institucijos, kaip antai, vienos audito institucijos atveju, netinkamų finansuoti naudos gavėjų, finansuojamų per finansines priemones. Nei valstybių narių institucijos, nei Komisija šioms klaidoms finansinių pataisymų netaikė. Atsižvelgę į klaidas, kurias nustatė audito institucijos ar mes patys, ir į visus atitinkamus finansinius pataisymus, mes vertiname, kad klaidų lygis yra reikšmingas.

1.25. „Gamtos ištekliai“ (7 skyrius): imant apskritai, ši sritis yra paveikta reikšmingo klaidų lygio. Tačiau tiesioginiai mokėjimai iš EŽŪGF sudaro apie tris ketvirčius šios srities išlaidų ir nėra paveikti reikšmingo klaidų lygio. Tiesioginiai mokėjimai ūkininkams yra grindžiami teisėmis į išmokas, joms buvo taikomos supaprastintos žemės tinkamumo finansuoti taisyklės ir veiksminga *ex ante* kontrolės sistema (IAKS), kurią taikant galima atlikti automatizuotas kryžmines patikras tarp duomenų bazių. Mes ir vėl nustatėme besikartojantį aukštą klaidų lygį kitose išlaidų srityse (kaimo plėtros, EŽŪGF rinkos priemonių, aplinkos, klimato politikos ir žuvininkystės). Išlaidas šiose srityse daugiausia sudaro išlaidų kompensacijos. Netinkami finansuoti paramos gavėjai, veikla ar išlaidos maždaug dviem trečdaliais prisidėjo prie įvertinto klaidų lygio šioje DFP išlaidų kategorijoje.

1.26. „Administravimas“ (10 skyrius): šioje srityje nėra reikšmingo klaidų lygio. Didžiausia išlaidų dalis šioje srityje išmokama kaip ES institucijų ir įstaigų atlyginimai, pensijos ir išmokos.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.24. Komisija pažymi, kad, atsižvelgiant į visas programos institucijų jau atliktas finansines pataisas, šiais metais Europos Audito Rūmų apskaičiuotas klaidų lygis rodo, kad padėtis sanglaudos politikos srityje reikšmingai pagerėjo. Prireikus patvirtintoms išlaidoms gali būti taikomos finansinės pataisos vėlesniais metais, pavyzdžiui, Komisijai atlikus vėlesnius auditus ir patikras.

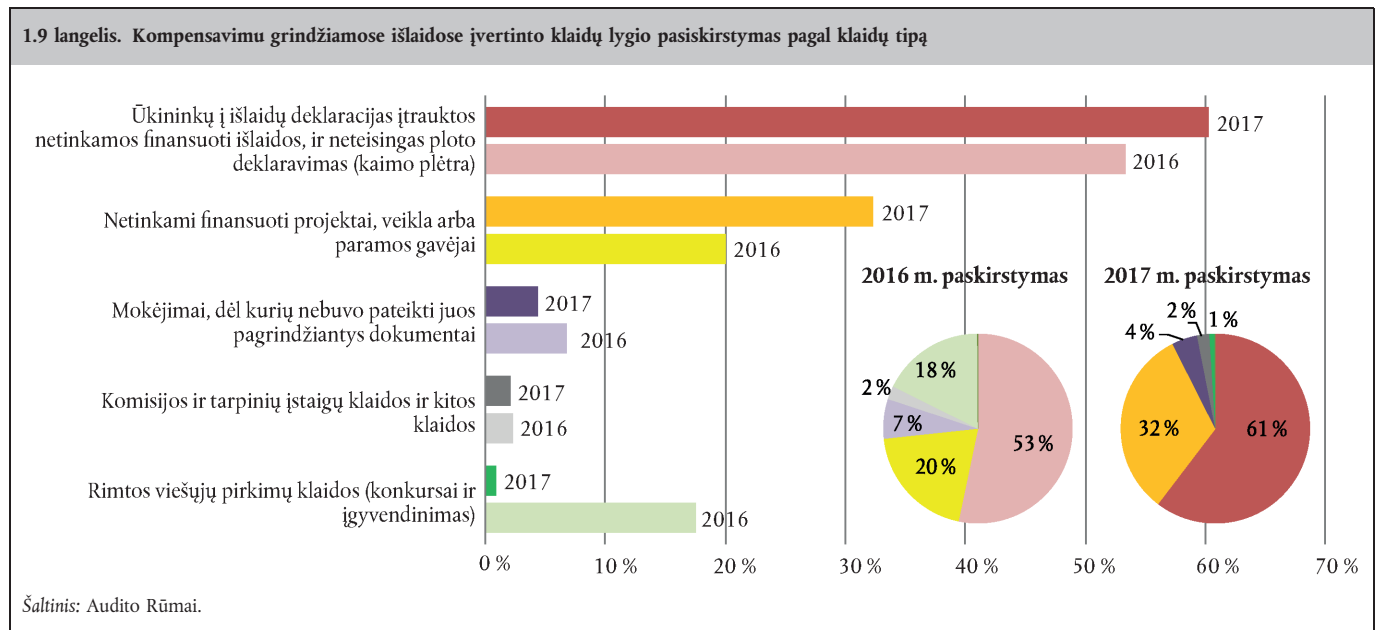
Paprastinimas yra veiksmingiausias būdas sumažinti kontrolės išlaidas bei našta ir klaidų riziką. Politikos srityse, kurioms taikomos patikimo valdymo ir kontrolės sistemos ir mažiau sudėtingos tinkamumo finansuoti taisyklės, klaidų lygio tikimybė yra mažesnė (žr. Komisijos atsakymą į 1.20 dalies pastabas).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Tinkamumo klaidos ir toliau daugiausia prisideda prie įvertinto klaidų lygio kompensavimu grindžiamose išlaidose

1.27. Šiais metais, mes skyrėme daugiau dėmesio klaidų, aptiktų kompensavimu grindžiamose išlaidose, rūšims, kadangi tai sritis, kurioje reikšmingas klaidų lygis kartojasi. **1.9 langelyje** pateiktas mūsų 2017 m. kompensavimu grindžiamose išlaidose įvertinto klaidų lygio 3,7 % pasiskirstymas pagal klaidų tipą. Jame taip pat pateikti palyginamieji skaičiai pagal 2016 metų įvertį (4,8 %) ⁽²⁰⁾.

1.28. Panašiai kaip 2016 m., daugiausia prie 2017 m. klaidų lygio prisideda tinkamumo klaidos (t. y., netinkamos finansuoti išlaidos išlaidų deklaracijose agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimų nesilaikymas (kaimo plėtra) ir netinkami finansuoti projektai / veikla ar naudos gavėjai). Tačiau jų poveikis palyginti su 2016 m. smarkiai išaugo (2017 m.: 93 %; 2016 m.: 73 %). Taip atsitiko todėl, kad šiais metais mes nustatėme labai mažai viešųjų pirkimų klaidų.

1.28. Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl Europos Audito Rūmų nustatytų atvejų ir prireikus pasiūlys veiksmus.

Komisija mano, kad agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimų nesilaikymas nebūtinai yra tinkamumo klausimas. Taikoma proporcinga sankcija, kuri tik išimtiniais ir retais atvejais gali siekti 100 %. Taip pat žr. atsakymą į 7.19 dalies pastabas.

⁽²⁰⁾ Šie skaičiai nebuvo paskelbti 2016 m. metinės ataskaitos 1.6 langelyje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.29. Priešingai, nei 2016 m., rimtos viešųjų pirkimų klaidos prie mūsų įvertinto klaidų lygio prisidėjo mažiau nei 1 % (2016 m.: 18 %). Tai galima paaiškinti santykinai nedidele išlaidų dalimi, patvirtinta pagal Europos regioninės plėtros fondą ir Sanglaudos fondą (6.18 dalis). Mūsų ankstesnio audito rezultatai rodo, kad šie fondai yra palankesni klaidoms viešųjų pirkimų procedūrose.

Komisijos klaidų lygio įvertis atitinka į mūsų intervalo mažiausią vertę

1.30. Pagal SESV 317 straipsnį, Komisijai tenka galutinė atsakomybė už ES biudžeto įvykdymą ir ji valdo ES išlaidas kartu su valstybėmis narėmis⁽²¹⁾. Komisija atsiskaito už savo veiksmus trijose ataskaitose, kurios visos sudaro „Integruotą finansinės atskaitomybės rinkinį“⁽²²⁾:

- a) ES konsoliduotos finansinės ataskaitos (negalutinės kovo mėn.; galutinės birželio mėn.);
- b) metinė valdymo ir veiksmingumo ataskaita (MVVA) (be negalutinės versijos; galutinė birželio mėn.);
- c) tolesnių veiksmų, susijusių su praėjusių metų biudžeto įvykdymo patvirtinimu, ataskaita (liepos mėn.).

1.31. Pagal savo 2018–2020 m. strategiją, mes nusprendėme grįžti savo patikinimo pareiškimą *atestavimo metodu*, kitaip tariant, mes ketiname pateikti patikinimą dėl Komisijos (vadovybės) pareiškimo. Mūsų sprendimas pagrįstas mūsų patirtimi, susijusia su šio metodo taikymu nuo 1994 m. audituojant finansinių ataskaitų patikimumą. Kalbant apie finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumą, mes bendradarbiaujame su Komisija siekdami nustatyti sąlygas, būtinas pažangai taikant šį metodą. Svarbus elementas yra savalaikis informacijos pateikimas rengiant dokumentus ir vykdant auditą⁽²³⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.29. Komisija pabrėžia, kad 2013 m. viešųjų pirkimų veiksmų plane nustatyti įvairūs prevenciniai ir taisomieji veiksmai ir su viešaisiais pirkimais susijusios specialiosios ex ante sąlygos, nustatytos 2014–2020 m. ESI fondų teisineje sistemoje, taip pat padėjo šalinti toje srityje nustatytus trūkumus.

1.31. Komisija pritaria tam, kad ateityje būtų galima geriau panaudoti audituojamo subjekto pateiktą teisėtumo ir tvarkingumo informaciją, be kita ko, informaciją apie taisomuosius veiksmus, kurių imtasi, ir kokybinius elementus, kartu atsižvelgiant į skirtingų politikos sričių ypatumus, įskaitant jų daugiamečių pobūdį. Tačiau šiuo etapu reikia dar išsiaiškinti, koks yra konkretus atestacijos metodo poveikis ar pasekmės Komisijai, valstybių narių valdžios institucijoms ir naudos gavėjams, visų pirma išlaidų, administracinės naštos ir laiko atžvilgiu.

⁽²¹⁾ SESV 317 straipsnis:

Biudžetą vykdo Komisija bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, laikydamosi pagal 322 straipsnį priimtų reglamentų nuostatų, savo pačios atsakomybe ir neperžengdama nustatytų asignavimo ribų, atsižvelgdama į patikimo finansų valdymo principus. Siekdamas užtikrinti, kad asignavimai būtų naudojami pagal patikimo finansų valdymo principus, valstybės narės bendradarbiauja su Komisija.

⁽²²⁾ http://ec.europa.eu/budget/biblio/media/2018package_en.cfm

⁽²³⁾ Žr. Specialiosios ataskaitos Nr. 27/2016 „Valdymas Europos Komisijoje – geriausia patirtis?“ 2 rekomendacijos f punktą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.32. Metinėje valdymo ir veiksmingumo ataskaitoje Komisija pristato savo „rizikos sumų“ vertinimus. Rizikos suma mokėjimo metu atitinka Komisijos įvertintą sumą, kuri nėra išmokėta pagal mokėjimo metu galiojusias taisykles. Šis skaičius yra artimiausias mūsų įvertintam bendram klaidų lygiui.

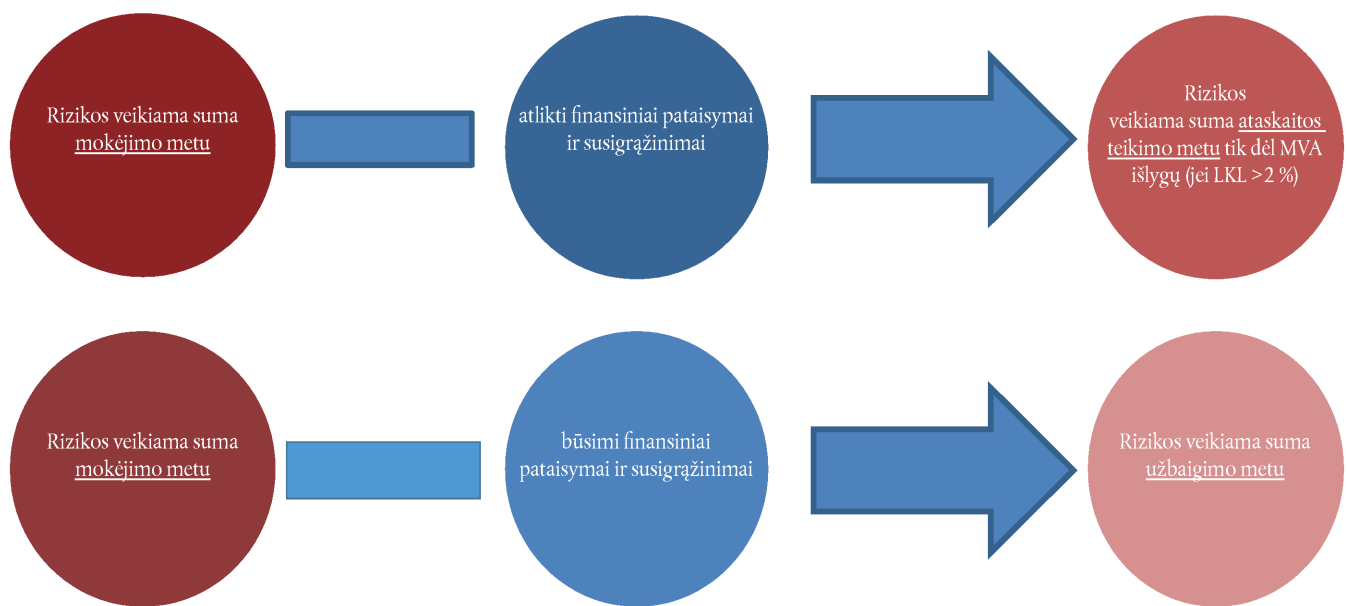
1.33. Be rizikos sumos mokėjimo metu Komisija pristato kitus tvarkingumo rodiklius. **1.10 langelyje** parodytos rizikos sumos mokėjimo metu sąsajos su šiais kitais rodikliais.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.32. Komisijai pavyko sumažinti bendrą klaidų lygį atliekant mokėjimus.

Be to, metinėje valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitoje nurodyta apskaičiuota 2017 m. bendra rizikos suma užbaigimo metu, atsižvelgus į numatomas būsimas pataisas, yra mažesnė nei 2 % visų susijusių išlaidų.

1.10 langelis. Ryšys tarp rizikos sumos mokėjimo metu ir rizikos sumos ataskaitos teikimo metu / bendros rizikos sumos programos užbaigimo metu

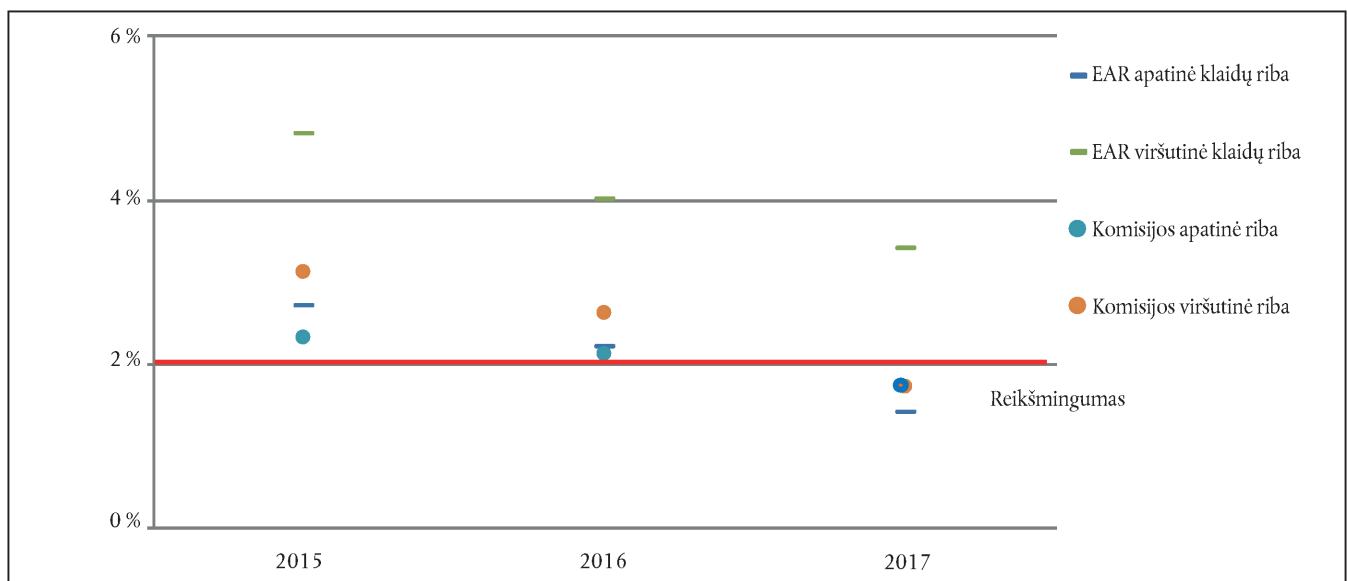
Šaltinis: Komisija. 2016 m. MVVA, p. 71.

1.34. **1.11 langelyje** Komisijos rizikos sumos mokėjimo metu skaičiai palyginti su mūsų klaidų lygio įverčio intervalu. Rengdama savo Metinę valdymo ir veiksmingumo ataskaitą, Komisija taiko kitokią procedūrą nei rengdama ES konsoliduotas finansines ataskaitas, kurių negalutinę versiją mes gauname Kovo mėn. pabaigoje. Todėl mes panagrinėjame šioje MVVA pateiktos informacijos kaip tokios. Komisijos apskaičiuota ir MVVA pateikta rizikos suma mokėjimo metu už 2017 metus atitinka mažiausią 1,7 % mūsų intervalo vertę (palyginti su 2,1 %- 2,6 % 2016 m.). Mūsų įvertintas klaidų lygis yra 2,4 % (2016 m.: 3,1 %) intervale tarp 1,4 % ir 3,4 %.

1.34. MVVA priimama birželio mėn. viduryje pagal Finansinių reglamentą, o Europos Audito Rūmų nurodyta rizikos suma mokėjimo metu yra apskaičiuojama remiantis generalinių direktorių metinėse veiklos ataskaitose (MVA) pateikta išsamia informacija. Iš esmės MVA pateikiamos Europos Audito Rūmams iškart jas pasirašius. Rengiant MVA ir MVVA reikia pakankamai laiko pagrindiniams valstybių narių pateiktiems duomenims peržiūrėti ir įvertinti.

1.11 langelis. Komisijos rizikos sumos mokėjimo metu įvertis palygintas su mūsų įverčiu

Šaltinis: EAR.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Atskiros Komisijos įverčio sudėtinės dalys ne visuomet atitinka mūsų nustatytus faktus

1.35. Komisija naudoja patikinimo pareiškimus, kuriuos jos generaliniai direktoriai teikia savo metinėse veiklos ataskaitose (MVA) kaip pagrindą jos bendram teisėtumo ir tvarkingumo vertinimui. 4–10 skyriuose yra skirsnis, skirtas atrinktoms MVA, kuriame mes vertiname, ar šios ataskaitos atitinka mūsų pačių nustatytus faktus.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.35. MVA yra Komisijos narių kolegijai teikiamos pagrindinės generalinių direktorių pareigų atlikimo ataskaitos. MVA pateikiama informacija apie pažangą, padarytą siekiant generalinių direktorių strateginiuose ir valdymo planuose nustatytų bendrų ir konkrečių tikslų. Be to, jose pateikiami rezultatai, pasiekti finansų valdymo, vidaus kontrolės ir organizacijos valdymo srityje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.36. Tvarkingumo rodikliai (rizikos sumų mokėjimo metu skaičiai, atskleisti metinėse veiklos ataskaitose):

- a) iš esmės atitinka mūsų pačių nustatytus faktus, susijusius su DFP 2 išlaidų kategorijos „Gamtos išteklių“ ir DFP 5 išlaidų kategorijos „Administravimas“ sritimis;
- b) yra mažesni už mūsų įvertintą klaidų lygį DFP 1a „Konkurencingumo augimui ir darbo vietų kūrimui“ ir DFP 1b „Sanglaudos“ srityse.

Būsimi pataisymai ir susigrąžinimai smarkiai paveikia rizikos sumą programos užbaigimo metu

1.37. Rizikos sumą užbaigimo metu, nurodytą **1.10 langelyje** pateikta suma užbaigimo metu, yra veikiamą įvertintų būsimų pataisymų ir susigrąžinimų, kuriuos numato atlikti ES fondų valdytojai. Tai svarbus valdymo svertas, leidžiantis sumažinti netvarkingų išlaidų iš ES biudžeto poveikį.

1.38. Komisija naudoja ankstesniais metais atliktus pataisymus ir susigrąžinimus kaip pagrindą numatant būsimus pataisymus ir susigrąžinimus. Metinėje valdymo ir veiksmingumo ataskaitoje nurodyta rizikos suma yra rizikos suma mokėjimo metu (1.32 dalis) minus būsimų pataisymų ir susigrąžinimų sumos įvertis. **1.12 langelyje** parodytas ryšys tarp faktinių skaičių ir būsimų pataisymų ir susigrąžinimų įverčių ataskaitinių metų pabaigoje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.36.

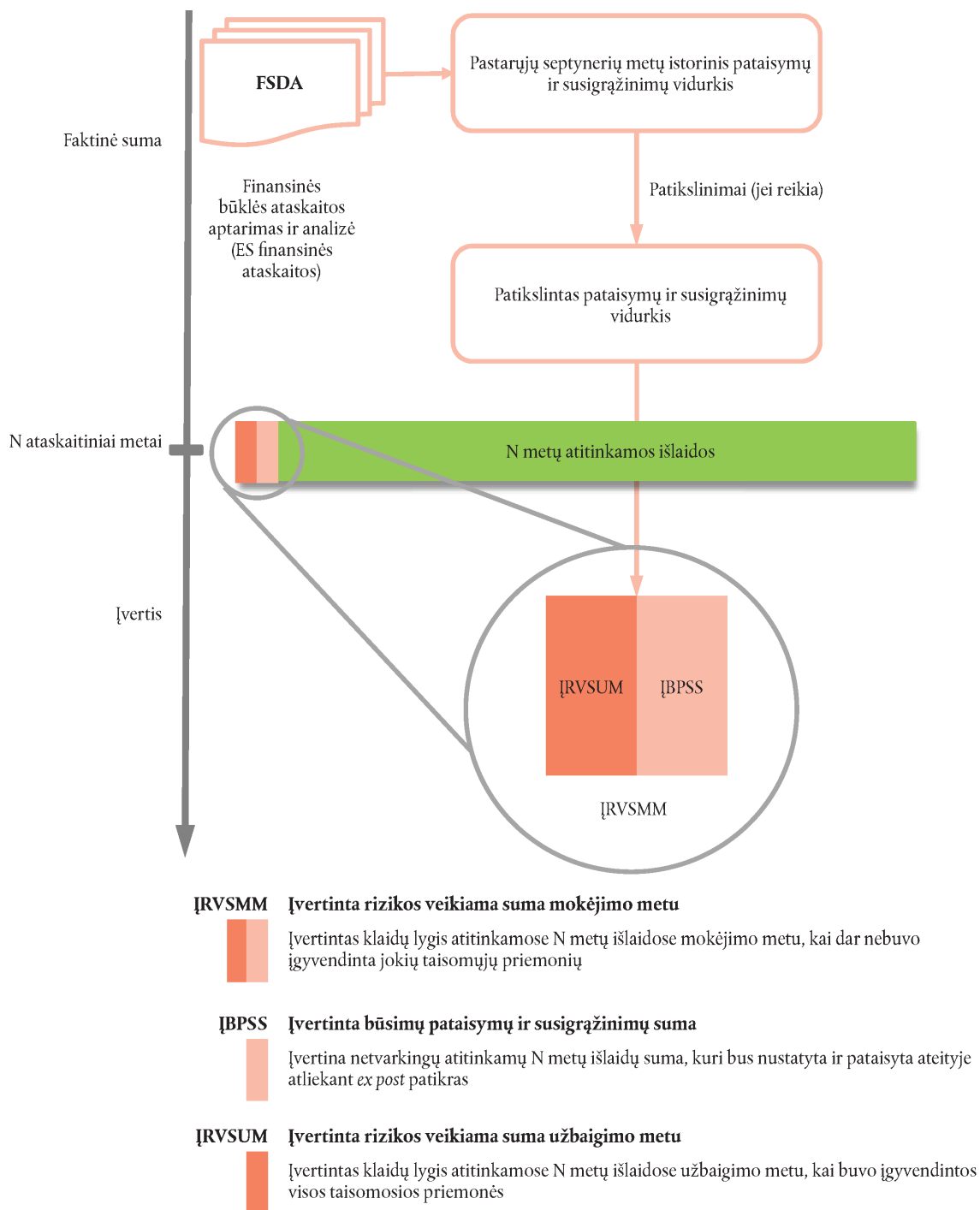
- b) Kalbant apie DFP 1a išlaidų kategoriją „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“, Komisija mano, kad MVA pateikta informacija apie susijusių operacijų tvarkingumą pagerėjo (žr. Atsakymą į 5.23–5.25 dalių pastabas).

Komisija pažymi, kad bendra DFP 1b išlaidų kategorijos „Sanglauda“ 2017 m. rizikos suma mokėjimo metu, apskaičiuota remiantis Regioninės ir miestų politikos GD ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD MVA, patenka į Europos Audito Rūmų apskaičiuotą intervalą.

1.37. Rizikos sumos užbaigimo metu rodiklis padeda susidaryti bendrą vaizdą apie daugiametes programas, nes juo suteikiama papildomos informacijos apie rizikos sumą, kuri lieka atsižvelgus į visus taisomuosius veiksmus, įskaitant taisomąją gebą, t. y. tiksliausių pataisų, kurios bus atliktos metais, einančiais po metų, kuriais patirtos išlaidos, įvertį.

1.38. Komisijos tarnybų įverčiai yra atsargūs, kad būtų išvengta galimo taisomosios gebos pervertinimo. Tokie įverčiai iš tiesų iš dalies grindžiami ankstesniais metais atliktų faktinių pataisų vidurkiu. Tačiau šie istoriniai duomenys ne visada yra tikrai svarbūs apskaičiuojant būsimas pataisas ir juos gali reikėti tinkamai patikslinti. Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 1.39 dalies pastabas.

1.12 langelis. Komisijos įvertinti būsimi pataisymai ir susigrąžinimai bei rizikos sumos

Šaltinis: EAR.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisijos pataisymų ir susigrąžinimų įvertis grindžiamas patikslintu istoriniu vidurkiu

1.39. Kad parengtų būsimų pataisymų ir susigrąžinimų įvertį, Komisija naudoja istorinį vidurkį, pagrįstą ankstesnių metų operacijomis. Komisija manytu, tai geriausias turimas jos taisomosios gebos rodiklis. Norint užtikrinti, kad jis būtų aktualus dabartinėms programoms, Biudžeto GD reikalauja, kad kiti generaliniai direktoratai patikslintų istorinį vidurkį arba, prireikus, naudotų kitą metodą⁽²⁴⁾.

1.40. Nors 2017 finansiniais metais mes nustatėme pagerėjimą, istorinius duomenis ir toliau veikė klasifikavimo ir įvesties klaidos arba į juos buvo įtraukiami skaičiavimui nereikalingi elementai⁽²⁵⁾.

1.41. Dauguma Komisijos GD tikslino savo įverčius. Mes nustatėme, kad 2017 m. įverčiai buvo geresni nei ankstesniais metais. Tačiau kai kurie GD vis dar nepakankamai atskleidė pagrindines prielaidas, naudotas vertinant būsimus pataisymus ir susigrąžinimus.

Būtina geriau skirti prevencinių veiksmų ir taisomųjų veiksmų poveikį

1.42. Komisija ir – programų, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas atveju – valstybių narių institucijos gali apsaugoti ES biudžetą nuo netvarkingų išlaidų, jų išvengiant arba kompensuojant jų poveikį. Prevencija yra pirmoji gynybos linija užkertant kelią klaidoms. Jei prevencijos mechanizmais nepavyksta užkirsti kelią visoms klaidoms, Komisijai tenka imtis taisomųjų veiksmų, leidžiančių kompensuoti klaidų poveikį.

1.39. Istorinius duomenis gali paveikti vienkartiniai įvykiai arba jie gali būti susiję su ankstesnėmis programomis, kurių rizikos profilis skiriasi nuo dabartinių programų rizikos profilio (dabartinės programos gali būti supaprastintos ir jų klaidų tikimybė gali būti mažesnė). Dėl šių priežasčių istoriniai duomenys atitinkamai patikslinami arba pakeičiami.

1.40. Istoriniai duomenys yra svarbūs apskaičiuojant būsimas pataisas, tačiau kartais juos reikia tinkamai patikslinti. Tai yra viena iš priežasčių, dėl kurių Komisijos tarnybų prašoma įvertinti, ar reikia patikslinti ir (arba) pakeisti istorinius duomenis.

Pastaraisiais metais Komisija nuolat tobulino ataskaitas apie finansines pataisas ir susigrąžintinas sumas ir pagrindinių duomenų kokybę.

1.41. Atsižvelgus į Europos Audito Rūmų 2016 m. rekomendacijas, buvo patikslintos 2017 m. MVA instrukcijos, šablonas ir gairės. Laikydami instrukcijų, 2017 m. MVA generaliniai direktoratai aiškiau išdėstė pagrindines patikslinimų ir (arba) pakeitimų prielaidas, kad pagrįstų tiksliausių atsargų dabartinėms programoms svarbių būsimų pataisų ir susigrąžintinių sumų įvertį.

⁽²⁴⁾ „Gairių dėl MVA turinio 2.1 skirsnis: Finansų valdymas ir vidaus kontrolė“, „Gairė dėl pagrindinių sąvokų ir apibrėžčių, nustatant klaidų lygius, rizikos veikiamas sumas ir numatytus būsimus pataisymus“, „User's guide to the BO reports for the preparation of the 2017 AAR“.

⁽²⁵⁾ Žr. mūsų 2013 m. metinės ataskaitos 1.13–1.15 dalis; mūsų 2014 m. metinės ataskaitos 1.43–1.44 dalis ir mūsų 2015 m. metinės ataskaitos 35 išnašą. Mūsų atlikta 2017 m. užregistruotų pataisymų ir susigrąžinimų analizė atskleidė klasifikavimo ir įvesties klaidų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1.43. Pagrindiniai Komisijos prevencijos mechanizmai apima mokėjimų nutraukimą ir jų sustabdymą, taip pat *ex ante* patikrų atlikimą, kurios leidžia atmesti netinkamas finansuoti sumas prieš Komisijai patvirtinant išlaidas ir išmokant lėšas. Komisijos pagrindiniai taisomieji mechanizmai apima sumų, kurias ji patvirtino ir išmokėjo, *ex post* patikras. Pasidalijamojo valdymo atveju, po šių patikrų atliekami finansiniai pataisymai, o tiesioginio ir netiesioginio valdymo atveju susigrąžinamos sumos iš galutinių ES lėšų gavėjų.

1.44. Mes nustatėme, kad Komisija sumas, gautas taikant ir jos prevencinį, ir taisomąjį mechanizmus, nurodo kaip vieną išlaidų kategoriją „Finansiniai pataisymai ir susigrąžinimai“ ES metinių finansinių ataskaitų dalyje „Finansinės būklės ataskaitos aptarimas ir analizė (FSDA)“. Dėl to skaitytojui sunku atskirti prevencinių ir taisomųjų veiksmų poveikį.

1.45. Tačiau, kad galėtų atskirti šias dvi kategorijas, Komisija neturi pakankamai duomenų. Mūsų 2014, 2015 ir 2016 m. metinėse ataskaitose mes naudojome mums Komisijos pateiktus duomenis, leidžiančius atskirti sumas gautas iš prevencinių ir korekcijų mechanizmų.

1.46. 2017 m. FSDA ataskaitose nurodyta bendra atliktų finansinių pataisymų ir susigrąžinimų 2,8 milijardo eurų suma. Kaip ir ankstesniais metais, šis skaičius apima – kartu su sumomis, gautomis iš prevencinių mechanizmų – šiuos prevencinių veiksmų rezultatus:

- a) Sanglaudos ir vidaus politikų pasidalijamojo valdymo srityje valstybės narės išskaičiavo iš naujų išlaidų deklaracijų Komisijai 78 milijonus eurų („pirminiai pataisymai“), ir 275 milijonais eurų sumažino mokėjimus Žemės ūkio srityje;
- b) tiesioginio ir netiesioginio valdymo srityje, 539 milijonai eurų netinkamų išlaidų išskaičiuoti iš išlaidų deklaracijų prieš atliekant atitinkamus mokėjimus iš ES biudžeto.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1.44 ir 1.45. Dokumente „Finansinės būklės ataskaitos aptarimo ir analizės“ (FSDA) pateikta informacija apie finansines pataisas ir susigrąžintinas sumas siekiama glaustai paaiškinti pagrindinius elementus ir priemones, kuriuos Komisija naudoja ES biudžetui apsaugoti, ir jų finansinį poveikį. Visa išsami informacija apie finansines pataisas ir susigrąžintinas sumas pateikiama MVVA – joje sumos, susijusios su prevenciniais ir taisomaisiais veiksmais, yra atskiriamos. Be to, 2017 m. FSDA su taisomaisiais veiksmais susijusi suma yra nurodyta atskirai ir pateikta nuoroda į atitinkamus MVVA skirsnius.

1.46. Išsami informacija apie finansines pataisas ir susigrąžintinas sumas, kaip ir 2016 m., pateikta MVVA, o iki tol – atitinkamuose Komisijos komunikatuose dėl ES biudžeto apsaugos. Iš pirminių pataisų sumų ir susigrąžintinių sumų matyti, kad Komisija, prieš patvirtindama išlaidas, ypatingą dėmesį skiria prevencinėms ES biudžeto apsaugos priemonėms.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

APIE ĮTARIAMO SUKČIAVIMO ATVEJUS PRANEŠAME OLAF

1.47. Apie įtariamo sukčiavimo atvejus, kuriuos nustatome atlikdami mūsų auditą (įskaitant mūsų su veiksmingumu susijusį darbą) arba remdamiesi mums tiesiogiai trečiųjų šalių perduota informacija, mes pranešame Europos kovos su sukčiavimu tarnybai (OLAF). Mes negalime komentuoti atskirų atvejų arba dėl jų pateiktų OLAF atsakymų. 2017 m.:

- a) dirbdami su mūsų metine ataskaita susijusį auditą darbą, įvertinome 703 operacijos tvarkingumą ir parengėme 28 specialiąsias ataskaitas;
- b) pranešėme OLAF apie 13 mūsų auditų metu nustatytų įtariamo sukčiavimo atvejų (11 – 2016 m.) ir apie 6 atvejus, nustatytus remiantis trečiųjų šalių pateikta informacija (5 – 2016 m.).

1.48. 2017 m. dažniausiai pasitaikantys įtariamo sukčiavimo atvejai, nustatyti mūsų darbo metu ir apie kuriuos mes pranešėme OLAF buvo susiję su dirbtinių sąlygų ES finansavimui gauti sudarymu, išlaidų, neatitinkančių tinkamumo finansuoti kriterijų deklaravimas ir pirkimų pažeidimai.

1.49. Iki 2017 m. gruodžio 31 d. dėl septynių iš 13 mūsų 2017 m. OLAF praneštų atvejų jau pradėti tyrimai, o vienas dar yra nagrinėjamas. OLAF tarnyba nusprendė atmesti kitus penkis atvejus, remdamasi tuo, kad juos galėtų geriau spręsti kita institucija arba kita ES institucija, organas, biuras ar agentūra, kad nebuvo pakankamai sukčiavimo įrodymų arba dėl proporcingumo sumetimų.

1.50. Iš šešių atvejų, nustatytų ir mums praneštų remiantis trečiųjų šalių pateikta informacija, dviejų iš jų atžvilgiu pradėtas tyrimas, o kiti keturi atvejai buvo atmesti, remiantis tuo, kad juos galėtų geriau spręsti kita institucija arba ES institucija, įstaiga, biuras ar agentūra, arba tuo kad nebuvo pakankamai sukčiavimo įrodymų.

1.51. 2010–2017 m. OLAF, remdamasi mūsų jai praneštais atvejais, rekomendavo atlikti susigrąžinimus, kurie iš viso sudarė 294,7 milijono eurų. Tais atvejais, kai OLAF užbaigdavo atvejo nagrinėjimą nepateikdama rekomendacijų dėl tolesnių veiksmų, dažniausiai jos išvada buvo ta, kad nebuvo įrodymų apie sukčiavimą ar netvarkingumą, veikiantį ES finansinius ar kitus interesus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

IŠVADOS

1.52. Pagrindinė šio skyriaus funkcija – paremti patikinimo pareiškime pateiktą audito nuomonę.

Audito rezultatai

1.53. Mes nustatėme, kad finansinės ataskaitos [ne]buvo paveiktos reikšmingų iškraipymų.

1.54. Kalbant apie operacijų tvarkingumą, mes darome išvadą, kad pajamose reikšmingo klaidų lygio nebuvo. Kalbant apie mokėjimus, mūsų audito rezultatai rodo nuolatinį gerėjimą per keletą pastarųjų metų. Kaip ir praėjusiais metais, mes darome išvadą, kad teisėmis į išmokas grindžiamuose mokėjimuose nėra reikšmingo klaidų lygio. Reikšmingas klaidų lygis nustatytas tik kompensavimu grindžiamuose mokėjimuose, kurie šiais metais sudarė 47 % mūsų audito populiacijos. Atsižvelgiant į tai, darome išvadą, kad klaidos nėra paplitusios.

1.1 PRIEDAS

AUDITO METODAS IR METODIKA

1. Mūsų audito metodas yra nustatytas Finansinio ir atitikties audito vadove, su kuriuo galima susipažinti mūsų interneto svetainėje ⁽¹⁾. Planuodami savo darbą mes naudojames patikinimo modeliu. Planavimo etape mes nagrinėjame riziką, kad klaidos atsirastų (būdingą riziką), ir riziką, kad klaidos nebus užkardytos arba nebus aptiktos ir ištaisytos (kontrolės riziką).

1 DALIS. Mūsų su patikinimo pareiškimu susijusi 2018–2020 m. strategija

2. Pagrindinis mūsų 2018–2020 m. strategijos tikslas – padidinti mūsų patikinimo pareiškimų pridėtinę vertę, pateikiant daugiau kokybinių vertinimų, susijusių su ES finansų valdymu, veiksmingumo ataskaitų tobulinimu ir geresne informacija apie ES veiksmus valstybėse narėse ir regionuose.

3. Mūsų dabartinis požiūris į vertinimą, ar finansinėse ataskaitose atspindimos operacijos atitinka ES taisyklės daugiausia paremtas tiesioginiais testais, skirtais nustatyti atitiktį didelėje atsitiktinėje reprezentatyvioje operacijų imtyje. Mūsų pastarųjų metų metinėse ataskaitose parodyta, kad pagerėjo valdymo ir kontrolės sistemos, kad mūsų audituojamieji teikia geresnę teisėtumo ir tvarkingumo informaciją.

4. Atsižvelgę į šiuos pokyčius, rengdami 2018–2020 m. patikinimo pareiškimus, mes stengsimės geriau pasinaudoti mūsų audituojamųjų teikiama teisėtumo ir tvarkingumo informacija srityse, kur tai įmanoma. Mūsų galutinis tikslas – per ateinančius metus pereiti prie atestavimo metodo ⁽²⁾. Taikant šį metodą, auditoriai surenka pakankamą ir tinkamą informaciją, leidžiančią pateikti išvadą dėl patikinimo, kurią suformulavo atsakingas subjektas. Praktiškai tai reikštų, kad srityse, kuriose mes galime gauti patikinimą, remdamiesi teisėtumo ir tvarkingumo informacija, kurią pateikia mūsų audituojamasis, mes peržiūrime ir pakartotinai atliekame jų darbą.

5. 2017 m. mes pataisėme savo audito metodą, kurį taikome DFP 1b išlaidų kategorijai „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“, atsižvelgdami į 2014–2020 m. programavimo laikotarpio kontrolės sistemų koncepcijos pakeitimus. Mūsų tikslas yra, be to, kad tuo prisidedama prie 2017 m. patikinimo pareiškimų, padaryti išvadą dėl Komisijos šioje srityje taikomo pagrindinio teisėtumo ir tvarkingumo rodiklio – likutinio klaidų lygio ⁽³⁾ – patikimumo.

6. Mes įtraukėme į mūsų populiaciją visus mokėjimus, susijusius su Komisijos 2017 m. priimtais sprendimais dėl 2014–2020 m. veiksmų programų uždarymo (kuriais Komisija patvirtina finansines ataskaitas). Komisija priima šiuos sprendimus, kad patvirtintų išlaidas padarytas tarp 2015 m. liepos 1 d. ir 2016 m. birželio 30 d., kurios buvo įtrauktos į valstybių narių iki 2017 m. vasario 15 d. pateiktas patvirtintas finansines ataskaitas. Vykdydami savo būsimus auditus, mes testuosime tarpinius mokėjimus, susijusius su 2014–2020 m. programomis ir užregistruotus 2017 m. finansinėse ataskaitose.

2 DALIS. Audito metodas ir metodika, susiję su finansinių ataskaitų patikimumu

7. Mes tikriname ES konsoliduotas finansines ataskaitas, kad nustatytume jų patikimumą. Jas sudaro:

a) konsoliduotos finansinės būklės ataskaitos ir

b) biudžeto vykdymo ataskaitos.

8. Konsoliduotos finansinės ataskaitos turėtų visais reikšmingais aspektais tinkamai atspindėti:

a) Europos Sąjungos finansinę būklę metų pabaigoje;

b) jos operacijų ir pinigų srautų rezultatus ir

⁽¹⁾ <https://www.eca.europa.eu/en/Pages/AuditMethodology.aspx>

⁽²⁾ Žr. TAAIS 4000 40 dalį.

⁽³⁾ Žr. EAR aiškinamąjį pranešimą: Pakeistas Europos Audito Rūmų patikinimo pareiškimų auditų metodas Sanglaudos srityje“ mūsų svetainėje. (https://www.eca.europa.eu/en/Pages/DocItem.aspx?did=44_524)

c) pasibaigusių finansinių metų grynojo turto pokyčius.

9. Savo audito metu mes:

a) įvertiname apskaitos kontrolės aplinką;

b) tikriname pagrindinių apskaitos procedūrų ir metų pabaigos užbaigimo procedūrų veikimą;

c) analizuojame pagrindinių apskaitos duomenų nuoseklumą ir pagrįstumą;

d) analizuojame ir sutikriname finansines ataskaitas ir (arba) likučius;

e) atliekame reprezentatyviomis imtimis pagrįstus *įsipareigojimų*, mokėjimų ir konkrečių balanso straipsnių pagrindinius testus;

f) kur įmanoma, remiamės kitų auditorių darbu, atsižvelgdami į tarptautinius audito standartus, visų pirma audituojant Komisijos valdomas skolinimosi ir skolinimo veiklas, kurioms buvo išduoti išorės audito sertifikatai.

3 DALIS. Audito metodas ir metodika, susiję su operacijų tvarkingumu

10. Audituojant finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumą, testuojama, ar jos atitinka galiojančias taisykles ir teisės aktus.

11. Atlikdami audito darbą, atsižvelgiame į tai, ar mes galime veiksmingai pasinaudoti kitų auditorių atliktomis tvarkingumo patikromis. Jei norime pasinaudoti šių patikrų rezultatais, kaip numatyta audito standartuose, mes įvertiname trečiųjų šalių nepriklausomumą ir kompetenciją ir jų darbo apimtį ir tinkamumą.

Kaip mes testuojame operacijas

12. Kiekvienoje DFP išlaidų kategorijoje, dėl kurios mes teikiame mes teikiame specialų vertinimą (5, 6, 7 ir 10 skyriai), mes testuojame reprezentatyvią operacijų imtį, siekdami įvertinti netvarkingų operacijų dalį visoje populiacijoje.

13. Kiekvienos atrinktos operacijos atveju mes nustatome, ar pateiktas prašymas arba atliktas mokėjimas atitiko biudžete patvirtintą ir atitinkamuose teisės aktuose nustatytą tikslą. Mes tikriname, kaip buvo apskaičiuota mokėjimo prašymo ar mokėjimo suma (didesnės apimties paraiškų atveju remiamasi reprezentatyvia visų elementų operacijoje atranka). Tai atliekant, operacija atsekama nuo biudžeto sąskaitų iki galutinio gavėjo lygmens (pavyzdžiui, ūkininko, mokymo kursų organizatoriaus ar paramos vystymuisi projekto) bei kiekvienu lygmeniu testuojama atitiktis.

14. Testuodami pajamų operacijas, mes pradedame pridėtinės vertės mokesčiu ir BNPj pagrįstų nuosavų išteklių tikrinimą nuo atitinkamų makroekonominių suvestinių duomenų, pagal kuriuos šie ištekliai yra skaičiuojami. Mes tikriname Komisijos kontrolės priemones, skirtas šiems valstybių narių įnašams, iki tol, kol jie gaunami ir įtraukiami į konsoliduotas finansines ataskaitas. Tradicinių nuosavų išteklių srityje mes tikriname muitinės įstaigų finansines ataskaitas bei analizuojame maito mokesčių srautą iki tol, kol juos gauna ir užregistruoja Komisija.

15. Išlaidų srityje mes tikriname mokėjimus, kai išlaidos buvo padarytos, užregistruotos ir patvirtintos. Šis tikrinimas apima visas mokėjimų kategorijas (įskaitant mokėjimus įsigyjant turtą). Mes netikriname avansų jų išmokėjimo momentu, tačiau tuomet, kai:

a) galutinis ES lėšų gavėjas (pavyzdžiui, ūkininkas, mokslinių tyrimų institutas, bendrovė, vykdanči darbus ar teikianti paslaugas per viešuosius pirkimus), pateikia jų tinkamo panaudojimo įrodymą ir

b) Komisija (ar kita ES lėšas administruojanti institucija ar įstaiga) pritaria galutiniam lėšų panaudojimui ir išankstinį mokėjimą patvirtina.

16. Mūsų audito imtis sudaroma taip, kad būtų galima įvertinti visų išlaidų, o ne atskirų operacijų (pavyzdžiui, atskiros projekto), klaidų lygį. Atrinkdami mokėjimo prašymus ar mokėjimus, naudojame *piniginio vieneto atranką* ir, žemesniu lygmeniu, atskirus elementus operacijoje (pavyzdžiui, projekto sąskaitas faktūras, ūkininko mokėjimo prašyme nurodytus žemės sklypus). Su šiais elementais susiję pateikti klaidų lygiai neturėtų būti laikomi išvada dėl jų atitinkamų operacijų, šia informacija veikiau tiesiogiai prisidedama prie bendro visų ES klaidų lygio.

17. Mes ne kasmet tikriname operacijas kiekvienoje valstybėje narėje, naudos gavėjų valstybėje ir regione. Kai minimos kai kurios valstybės narės, naudos gavėjų valstybės ir (arba) regionai, tai nereiškia, kad pavyzdžiai negalėtų būti aptikti kitur. Šioje ataskaitoje pateikti susipažinti pavyzdžiai nesudaro pagrindo išvadoms dėl atitinkamų valstybių narių, naudos gavėjų valstybių ir (arba) regionų.

18. Mūsų metodas nėra skirtas surinkti duomenis apie klaidų dažnį visoje populiacijoje. Todėl pateikti duomenys apie DFP išlaidų kategorijoje, DG valdomose išlaidose ar atitinkamos valstybės narės išlaidose nustatytą klaidų skaičių nėra klaidų dažnio ES finansuojamose operacijose ar atskiros valstybės narės rodiklis. Pagal mūsų imties sudarymo metodą skirtingi svertiniai koeficientai taikomi skirtingoms operacijoms, atsižvelgiant į susijusių išlaidų vertę ir mūsų audito darbo intensyvumą. Šis lyginamasis svoris informacijoje apie dažnius nenurodytas, todėl joje tiek pat svorio skiriama kaimo plėtrai ir tiesioginei paramai gamtos išteklių srityje bei Europos socialinio fondo išlaidoms ir regioninėms ir sanglaudos išmokoms.

Kaip mes vertiname ir pateikiame operacijų testavimo rezultatus

19. Klaida gali būti susijusi su visa atskiros operacijos suma ar jos dalimi. Mes nustatome, ar klaidos yra kiekybiškai įvertinamos, ar ne, pagal tai, ar įmanoma įvertinti, kokią tikrintos sumos dalį paveikė klaida. Klaidos, nustatytos ir ištaisytos prieš mūsų patikras ir nepriklausomai nuo jų, neįtraukiamos skaičiuojant ir nustatant klaidų dažnį, jei, jų nustatymas ir ištaisyimas rodo, kad kontrolės sistemos yra veiksmingos.

20. Mūsų viešųjų pirkimų klaidų kiekybinio vertinimo kriterijai apibūdinti dokumente „Neatitiktis viešųjų pirkimų taisyklėms: pažeidimų tipai ir kiekybinio vertinimo pagrindas“⁽⁴⁾.

21. Priimant sprendimą dėl to, kokių priemonių reikėtų imtis netinkamo viešųjų pirkimų taisyklių taikymo atveju, mūsų kiekybinis įvertinimas gali skirtis nuo Komisijos ar valstybių narių atliekamo kiekybinio vertinimo.

Įvertintas klaidų lygis

22. Mes vertiname „labiausiai tikėtiną klaidų lygį“ (LTKL). Mes nustatome didžiosios DFP išlaidų kategorijų dalies ir visų biudžeto išlaidų labiausiai tikėtiną klaidų lygį. LTKL apima tik kiekybiškai įvertinamas klaidas ir išreiškiamas procentine dalimi. Klaidų pavyzdžiai – taikytinų teisės aktų, taisyklių, sutarčių ir dotacijų skyrimo sąlygų kiekybiškai įvertinami pažeidimai. Mes taip pat įvertiname apatinę klaidų ribą (AKR) ir viršutinę klaidų ribą (VKR).

23. Rengdami savo nuomonę naudojame 2 % reikšmingumo ribą. Taip pat atsižvelgiame į klaidų pobūdį, mastą ir kontekstą.

Kaip mes vertiname sistemas ir pranešame rezultatus

24. Komisija, kitos ES institucijos ir įstaigos bei valstybių narių institucijos naudą gaunančios šalys ir (arba) regionai įdiegia sistemas, kad galėtų valdyti biudžetui kylančią riziką ir prižiūrėtų (užtikrintų) operacijų tvarkingumą. Yra naudinga tikrinti šias sistemas, kad būtų galima nustatyti tobulintinas sritis.

25. Kiekvienoje DFP išlaidų kategorijoje, įskaitant pajamas, naudojama daug atskirų sistemų. Kiekvienais metais mes atrenkame sistemų imtį ir pateikiame rezultatus su rekomendacijomis dėl patobulinimo.

Kaip mes rengiame patikrinimo pareiškime pateikiamas nuomones

26. Mes planuojame savo darbą, siekdami gauti pakankamus, svarbius ir patikimus audito įrodymus, leidžiančius pagrįsti mūsų nuomonę dėl ES konsoliduotosiose finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų tvarkingumo. Šis darbas pristatytas 4–10 dalyse. Mūsų nuomonė teikiama patikrinimo pareiškime. Mūsų darbas leidžia mums suformuluoti pagrįstą nuomonę, ar klaidos populiacijoje viršija reikšmingumo ribas, ar jų neviršija.

⁽⁴⁾ http://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/Guideline_procurement/Quantification_of_public_procurement_errors.pdf

27. Kai aptinkame reikšmingą klaidų lygį ir nustatome jo poveikį audito nuomonei, turime nustatyti, ar klaidos arba audito įrodymų nebuvimas yra „paplitę“ ar ne. Tai darydami taikome TAAIS 1705 pateiktas gaires (išplėsdami šių gairių taikymo sritį teisėtumo ir tvarkingumo klausimams, atsižvelgiant į mūsų platesnius įgaliojimus). Kai klaidos yra reikšmingos ir paplitusios, pateikiame neigiamą nuomonę.

28. Klaida arba audito įrodymų nebuvimas yra laikomi „paplitusiais“, kai, remiantis auditoriaus nuožiūra, jie neapsiriboja konkrečiais elementais, sąskaitomis arba finansinės būklės ataskaitų eilutėmis (t. y. jie pasklidę po įvairias testuojamas sąskaitas arba operacijas) arba, jeigu jais apsiribojama, jie sudaro arba gali sudaryti svarbią finansinės būklės ataskaitų dalį arba yra susiję su atskleidimais, kurie yra labai svarbūs, kad naudotojai galėtų suprasti finansinės būklės ataskaitas.

29. Mūsų 2017 m. geriausias bendrų išlaidų klaidų lygio įvertis yra 2,4 %. Mes nemanome, kad šios klaidos yra paplitusios, kadangi apsiribojama konkrečia išlaidų rūšimi tik keliose išlaidų srityse. Įvairiose DFP išlaidų kategorijoje nustatyti klaidų lygiai skiriasi, kaip aprašyta 5–7 ir 10 skyriuose.

Įtariamo sukčiavimo atvejai

30. Jei galime pagrįstai įtarti sukčiavimą, mes apie tai pranešame ES kovos su sukčiavimu tarnybai OLAF. OLAF atsako už bet kokių susijusių tyrimų atlikimą. Per metus mes pranešame OLAF apie keletą tokių atvejų.

4 DALIS. Ryšys tarp audito nuomonių dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir operacijų tvarkingumo

31. Mes paskelbėme:

- a) audito nuomonę dėl pasibaigusių finansinių metų Europos Sąjungos konsoliduotųjų finansinių ataskaitų ir
- b) audito nuomosės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų ir mokėjimų tvarkingumo.

32. Mūsų darbas atliekamas ir nuomonės rengiamos vadovaujantis IFAC tarptautiniais audito standartais ir etikos kodeksais bei INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais.

33. Kai auditoriai pateikia audito nuomosės dėl finansinių ataskaitų patikimumo ir jose atspindimų operacijų tvarkingumo, pagal šiuos standartus nustatyta, kad pakeista nuomonė dėl operacijų tvarkingumo savaime nereiškia, kad turi būti keičiama nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo. Finansinės būklės ataskaitose, dėl kurių mes teikiame nuomonę, pripažinta, kad yra reikšminga problema, susijusi su išlaidas iš ES biudžeto reglamentuojančių taisyklių pažeidimais. Todėl nusprendėme, jog vien tai, kad yra nustatytas reikšmingas tvarkingumą paveikiantis klaidų lygis, savaime nėra priežastis keisti mūsų atskirą nuomonę dėl finansinių ataskaitų patikimumo.

2 SKYRIUS

Biudžeto ir finansų valdymas

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	2.1–2.2
Biudžeto valdymas 2017 m.	2.3–2.12
Palyginti su biudžetu, ketvirtaisiais DFP metais įsipareigojimų lygis buvo aukštas, o mokėjimų lygis išliko žemas	2.3–2.5
Neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai viršijo praeitų metų rezultatus	2.6–2.8
Bendroji mokėjimų marža ir specialiosios priemonės yra svarbi lankstumo dalis	2.9–2.12
Finansų valdymo klausimai, susiję su 2017 m. biudžetu	2.13–2.45
Paaiškėjo, kad valstybėms narėms naudoti turimus išteklius iš ESI fondų vis dar yra sudėtinga užduotis	2.13–2.19
Valstybės narės pateikė savo galutinius struktūrinių fondų prašymus už 2007–2013 m. DFP	2.20–2.22
Teikiant paramą ES nepriklausančioms šalims vis daugiau naudojamosi alternatyviais finansavimo modeliais	2.23–2.27
Finansinėms priemonėms skirtas ES finansavimas žymiai išaugo	2.28–2.41
Taikant finansines pasidalijamojo valdymo priemones susiduriama su sunkumais	2.29–2.35
Europos strateginių investicijų fondas įgavo pagreitį	2.36–2.39
Europos darnaus vystymosi fondo įsteigimas	2.40–2.41
Rizikos poveikis ES biudžetui ir toliau yra labai didelis	2.42–2.45
Su būsimu ES biudžetu susiję pavojai ir sunkumai	2.46–2.51
Egzistuoja nenormalaus neapmokėtų prašymų susikaupimo galimybė	2.47
Neįvykdytų įsipareigojimų finansavimo iš 2014–2020 m. DFP klausimas išlieka ir vykdant kitą DFP	2.48–2.49
Jungtinė Karalystė traukiasi iš ES	2.50
Gali iškilti rizika, kad atskaitomybės spraga dar labiau didės	2.51
Išvados ir rekomendacijos	2.52–2.62
Išvados	2.52–2.61
Rekomendacijos	2.62
2.1 priedas.	Pagrindiniai svarbūs taisomųjų biudžetų klausimai
2.2 priedas.	Dažnesnis specialiųjų priemonių naudojimas

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

IVADAS

2.1. Šiame skyriuje pateikti mūsų atliktos pagrindinių ES biudžeto ir finansų valdymo klausimų peržiūros rezultatai. Jame taip pat įvardyti tam tikri su būsimais biudžetais susiję pavojai ir sunkumai; jį rengiant buvo iš dalies remiamasi keliose specialiosiose ataskaitose ir apžvalginiuose pranešimuose pateiktomis nuomonėmis.

2.2. Komisija, atsižvelgusi į palankiai vertinamus svarstymus dėl ES ateities, 2017 m. birželio mėn. pristatė „Diskusijoms skirtą dokumentą dėl ES finansų ateities“, kuriame pabrėžiamos būsimo finansavimo galimybės⁽¹⁾. Mes prie tebevykstančių debatų prisidėjome paskelbdami du apžvalginius pranešimus⁽²⁾. 2018 m. gegužės 2 d. Komisija pateikė pasiūlymą dėl 2021 m. prasidėsiančios naujos *daugiametės finansinės programos* (DFP)⁽³⁾.

BIUDŽETO VALDYMAS 2017 M.

Palyginti su biudžetu, ketvirtaisiais DFP metais išsipareigojimų lygis buvo aukštas, o mokėjimų lygis išliko žemas

2.3. 2017 m. ES išsipareigojo dėl 158,7 milijardo eurų, arba dėl 99,3 % visų patvirtintame biudžete numatytų išsipareigojimų asignavimų (159,8 milijardo eurų)⁽⁴⁾. Atsižvelgiant į specialiąsias priemones, išsipareigos sumos DFP viršutinę ribą viršijo 3,1 milijardo eurų (žr. **2.1 langelį**).

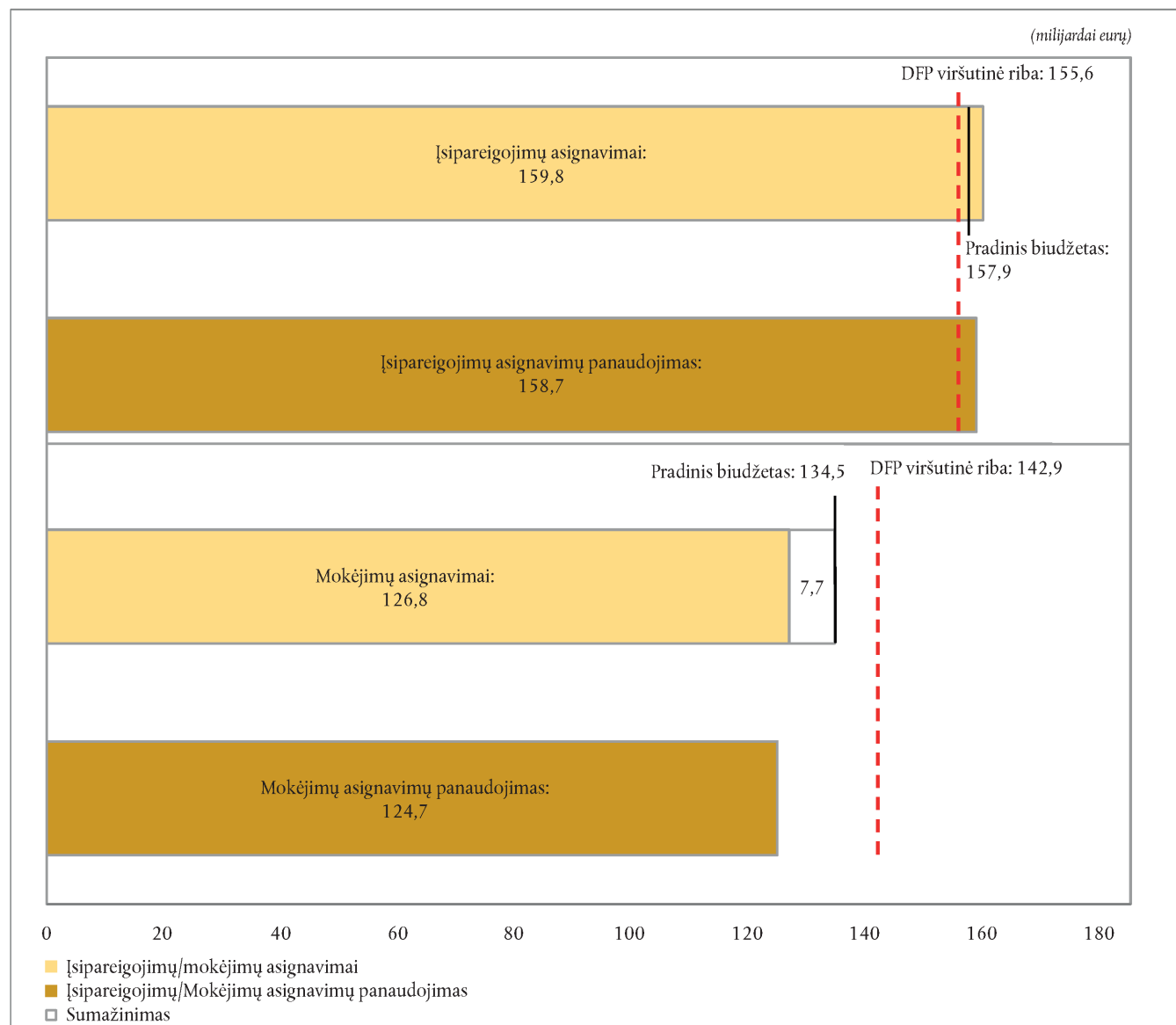
⁽¹⁾ Šis diskusijoms skirtas dokumentas grindžiamas Aukšto lygio grupės nuosavų išteklių klausimais galutine ataskaita ir rekomendacijomis „ES finansavimas ateityje“, 2017 m. sausio mėn.

⁽²⁾ „ES finansų ateitis: ES biudžeto veikimo reforma“, apžvalginis pranešimas, 2018 m. vasario mėn. (toliau – „apžvalginis pranešimas dėl ES finansų ateities“) ir „Komisijos pasiūlymas dėl 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos“, apžvalginis pranešimas, 2018 m. liepos mėn.

⁽³⁾ Šis pasiūlymas turėjo būti pristatytas 2017 m. pabaigoje – žr. 2013 m. gruodžio 2 d. DFP reglamento (Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma daugiametė finansinė programa 2014–2020 m.) 25 straipsnį (OL L 347, 2013 12 20, p. 884)).

⁽⁴⁾ *Perkėlimų į kitus metus ir asignuotųjų pajamų neįtraukėme, kadangi jie nėra patvirtinto biudžeto dalis ir jiems taikomos skirtingos taisyklės, kurios iškreipia rezultatus. Daugiau informacijos rasite „2017 m. finansinių metų Europos Komisijos biudžeto ir finansų valdymo ataskaitos“ (BFVA) A4–A5 dalyje.*

2.1 langelis. Biudžeto vykdymas 2017 m.

Pastaba. Viršutinė DFP riba – tai maksimali metinė suma, kuri gali būti panaudota pagal dabartinį DFP reglamentą. Tačiau leidžiama, kad įsipareigojimų asignavimai ir jų panaudojimas viršutinę ribą viršytų specialiųjų priemonių verte (žr. DFP reglamento 3 straipsnio 2 dalį).

Šaltinis: Europos Sąjungos konsoliduotos metinės finansinės ataskaitos – 2017 finansiniai metai, biudžeto vykdymo ataskaitos ir aiškinamosios pastabos – 4.1–4.3 pastabos ir 2017 m. techninis patikslinimas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.4. Kaip ir 2016 m., visi 2017 m. mokėjimai buvo daug mažesni nei tikėtasi. Jie buvo 18,2 milijardo eurų mažesni už DFP nustatytą viršutinę ribą (žr. **2.1 langelį**). Biudžeto valdymo institucija, numatydama mažesnius mokėjimus, nustatė 134,5 milijardo eurų pradinio 2017 m. biudžeto ribą, kuri yra 8,4 milijardo eurų mažesnė už 142,9 milijardo eurų mokėjimų asignavimams taikomą DFP viršutinę ribą ⁽⁵⁾. Dėl lėto įgyvendinimo pirmaisiais aštuoniais metų mėnesiais Komisija pasiūlė taisomąjį biudžetą 06/2017, kuris sumažino mokėjimų asignavimus 7,7 milijardo eurų suma (žr. **2.1 priedą**). Tai kartu su atnaujintomis pajamomis (daugiausia baudomis) 9,8 milijardo eurų sumažino 2017 m. valstybių narių įnašus, tačiau 2018–2020 m. pareikalavimai galėjo būti atitinkamai didesni. Dėl daug didesnių mokėjimų poreikių dabartinės DFP pabaigoje gali atsirasti spaudimas mokėjimų asignavimų viršutinėms riboms.

2.5. Žemą mokėjimų lygį daugiausia lėmė mažesnis nei prognozuota valstybių narių pateiktų paraiškų dėl daugiamečių 2014–2020 m. Europos struktūrinių ir investicijų (ESI) fondų programų skaičius. Komisijos ir valstybių narių nurodytų priežasčių analizė pateikta 2.15–2.16 dalyse.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.4. Komisija nuolat stebi ES biudžeto įgyvendinimą. Kai tinkama, ji teikia pasiūlymus biudžeto valdymo institucijai dėl biudžeto asignavimų dydžio koregavimo.

2.5. 2014–2020 m. programavimo laikotarpio ESI fondų biudžeto įgyvendinimas 2017 m. pagerėjo, palyginti su 2016 m. 2017 m. atlikti mokėjimai buvo 1,5 karto didesni nei 2016 m. Taisomajame biudžete Nr. 6/2017 sumažinus mokėjimų asignavimų sumą 5,9 mlrd. EUR, 2017 m. buvo pasiektas visiškas patvirtinto biudžeto įgyvendinimas. Be to, buvo panaudota 5,4 mlrd. EUR asignuotųjų pajamų.

⁽⁵⁾ Išskyrus perkėlimus į kitus metus ir asignuotąsias pajamas. Žr. 4 išnašą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Neįvykdyti biudžetiniai įsipareigojimai viršijo praeitų metų rezultatus

2.6. Dėl beveik visapusiško įsipareigojimams numatytos sumos panaudojimo ir žemo mokėjimų lygio (žr. 2.4–2.5 dalis) neįvykdyti biudžeto įsipareigojimai pasiekė naują rekordą – 267,3 milijardo eurų sumą (2016 m. ši suma siekė 238,8 milijardo eurų). Tai 72,9 milijardo eurų daugiau nei (194,4 milijardo eurų) sudarantys 2010 m. neįvykdyti biudžeto įsipareigojimai ketvirtaisiais ankstesnės DFP metais (žr. **2.2 langelį**). Atsižvelgiant į tai, kad savo dydžiu 2014–2020 m. DFP yra panaši į 2007–2013 m. DFP, šis padidėjimas yra reikšmingas. Komisija manė, kad 2016 m. ir 2017 m. padidėjimai yra įprastinio ESI fondų įgyvendinimo ciklo dalis ⁽⁶⁾ ⁽⁷⁾.

2.7. Mūsų prognozės ⁽⁸⁾ rodo, kad 2020 m., DFP pabaigoje, neįvykdyti biudžeto įsipareigojimai dar labiau išaugs (žr. **2.2 langelį**).

⁽⁶⁾ Žr. Komisijos atsakymą į mūsų 2016 m. metinės ataskaitos 2.14 dalį.

⁽⁷⁾ Žr. 2017 finansinių metų konsoliduotose ES metinėse finansinėse ataskaitose („2017 m. ES finansinėse ataskaitose“) pateiktos biudžeto vykdymo ataskaitos 2.2 pastabą.

⁽⁸⁾ Remdamiesi 2017 m. pabaigoje turimais rezultatais ir DFP, įskaitant 2017 m. techninį patikslinimą, padarėme atsargią prielaidą, kad 98 % įsipareigojimų asignavimų bus paversta į įsipareigojimus. Remdamiesi naujausiu Komisijos apskaičiuotu įsipareigojimų panaikinimų įverčiu, darėme prielaidą, kad 99 % mokėjimų asignavimų pavirs mokėjimais, išskyrus mokėjimus, susijusius su specialiomis priemonėmis, vadovaujantis analogiška Komisijos prielaida. *Bendrosios mokėjimų maržos* (BMM) naudojimo nevertinome. Tačiau BMM gali padėti iki 2020 m. sumažinti neįvykdytus įsipareigojimus (žr. 2.9–2.10 dalis). Asignuotosios pajamos ir perkėlimai į kitus metus į 2018–2020 m. prognozes nėra įtraukti, nes jų poveikis prognozėms yra nedidelis ir juos sudėtinga apskaičiuoti.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

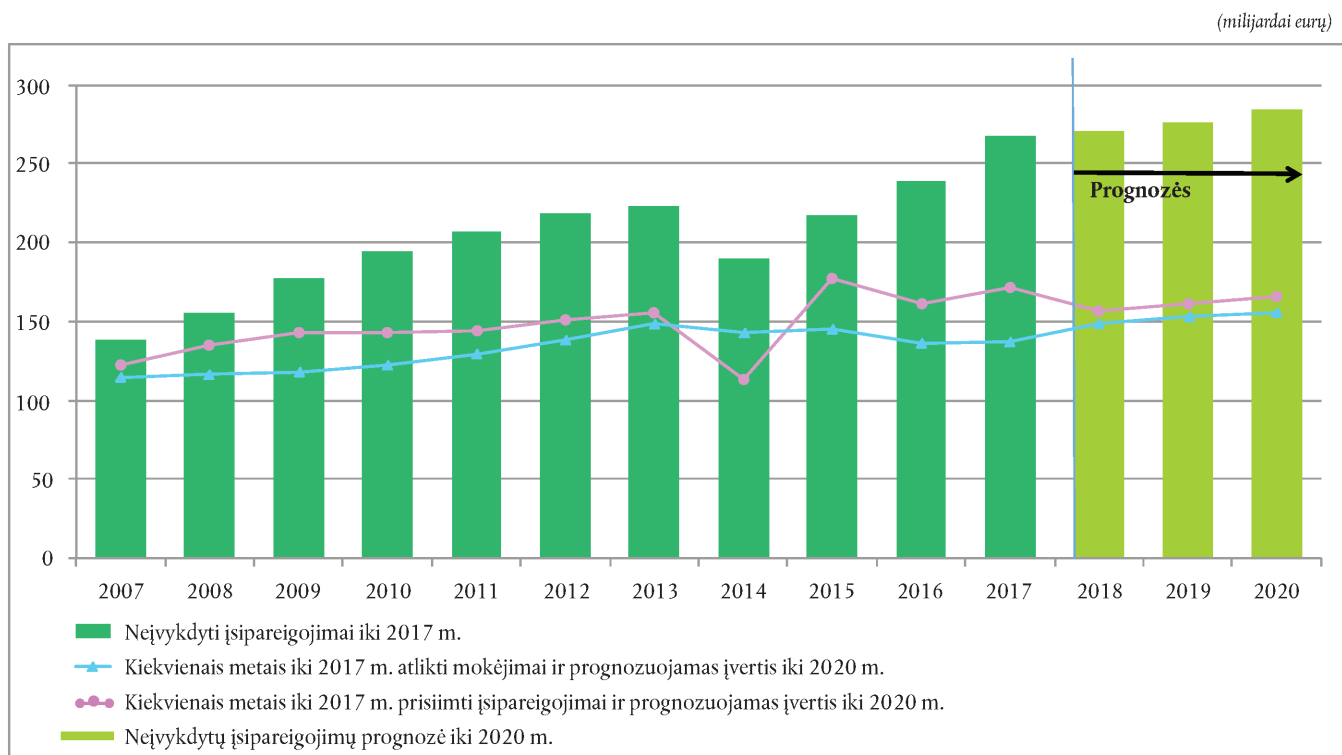
2.8. 2018–2020 m. rizika, kad esamų mokėjimų asignavimų nepakaks visiems mokėjimo prašymams patenkinti, žymiai padidės (žr. 2.12–2.47 dalis). Tikslesnė būsimų metų mokėjimų prognozė padėtų šią riziką valdyti.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.8. Remdamasi 2017 m. spalio mėn. Tarybai ir Europos Parlamentui pateikta vidutinės trukmės laikotarpio mokėjimų prognoze, Komisija mano, kad pakoreguota mokėjimų viršutinė riba bus išlaikyta iki DFP pabaigos 2020 m. atsižvelgiant į 2017 m. bendrosios mokėjimų maržos (BMM) perkėlimą į 2019 ir 2020 m.

Komisija pabrėžia, kad vidutinės trukmės laikotarpio prognozės tikslumą iš dalies lemia valstybių narių pateiktos prognozės dėl pasidalijamojo valdymo programų. Be to, iš esmės bet kuria metinio biudžeto procedūra skirtų mokėjimų asignavimų dydis priklauso nuo biudžeto valdymo institucijų sprendimo.

2.2 langelis. Neįvykdyti įsipareigojimai, įsipareigojimai ir mokėjimai, įskaitant prognozes dabartinės DFP pabaigoje

Šaltinis: Dėl 2007–2017 m.: Europos Sąjungos konsoliduotosios metinės finansinės ataskaitos; dėl 2018–2020 m.: Europos Audito Rūmų prognozių DFP reglamentas ir 2017 m. techninis patikslinimas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Bendroji mokėjimų marža ir specialiosios priemonės yra svarbi lankstumo dalis

2.9. Atlikus DFP laikotarpio vidurio peržiūrą⁽⁹⁾, biudžeto valdymo institucija iš dalies pakeitė DFP reglamentą⁽¹⁰⁾, visų pirma siekdama padidinti *bendrąją mokėjimų maržą* (BMM)⁽¹¹⁾ ir atlikti keturių *specialiųjų priemonių*⁽¹²⁾ pakeitimus.

2.10. Maksimali BMM, kurią bus galima panaudoti 2018–2020 m., sudarys 36,5 milijardo eurų, t. y. ji bus 5,9 milijardo eurų didesnė nei anksčiau (žr. **2.3 langelį**). Tai – didelė suma, kuri galėtų padėti sumažinti bet kuriuos ateityje susikaupsiančius mokėjimus (žr. 2.47 dalį). BMM vertė lygi atliktų mokėjimų ir DFP mokėjimų viršutinės ribos skirtumui⁽¹³⁾. 2017 m. pabaigoje susikaupusios BMM sumos buvo pasiekusios apie 33,5 milijardo eurų⁽¹⁴⁾.

⁽⁹⁾ COM(2016) 603 *final* – Komisijos komunikatas Europos Parlamentui ir Tarybai „2014–2020 m. daugiamečių finansinės programos laikotarpio vidurio peržiūra (tikslinimas). Į rezultatus orientuotas ES biudžetas.“ Mes į šį Komisijos komunikatą atsižvelgėme, 2016 m. lapkričio mėn. paskelbdami savo apžvalginį pranešimą „ES biudžetas. Laikas reformai?“

⁽¹⁰⁾ 2017 m. birželio 20 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) 2017/1123, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 1311/2013, kuriuo nustatoma 2014–2020 m. daugiamečių finansinė programa (OL L 163, 2017 6 24, p. 1).

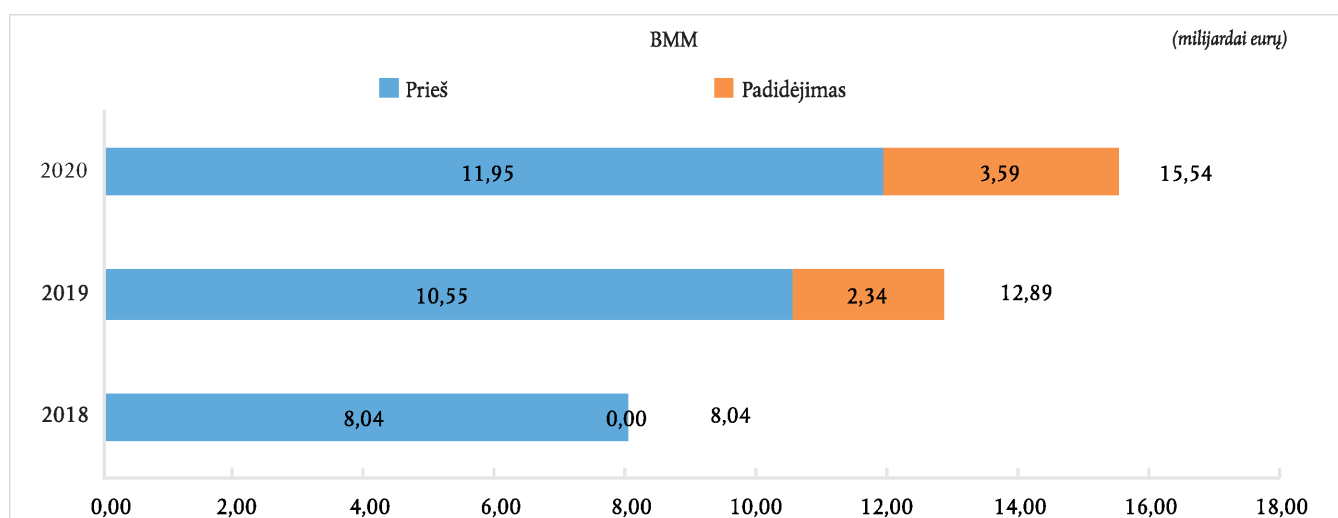
⁽¹¹⁾ Taikant BMM, įmanoma nepanaudotus mokėjimų asignavimus perkelti į vėlesnius metus.

⁽¹²⁾ Neatidėliotinos pagalbos rezervas (EAR), Europos Sąjungos solidarumo fondas (EUSF), Lankstumo priemonė (*Flex*) ir Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas (EGF) – žr. DFP reglamento 9–12 straipsnius. Taip pat žr. mūsų 2016 m. metinės ataskaitos 2.8–2.10 dalis.

⁽¹³⁾ Žr. DFP reglamento 5 straipsnį.

⁽¹⁴⁾ Remiantis techniniais finansinės programos patikslinimais ir 2017 m. Europos Audito Rūmų įverčiu.

2.3 langelis. Bendroji mokėjimų marža

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis DFP reglamentu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.11. Specialiosios priemonės buvo sustiprintos dviem būdais. Pirma, Neatidėliotinos pagalbos rezervui ir Lankstumo priemonei skirtos sumos buvo padidintos (žr. **2.2 priedą**). Antra, nuo 2017 m. leidžiama iš Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondo ir Europos Sąjungos solidarumo fondo į Lankstumo priemonę perkelti nebegaliojančias sumas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.12. Nepaisant padidėjusio biudžeto lankstumo, leidžiančio įveikti galimus sunkumus, yra rizika, kad vis tik to nepakaks. Be to, kaip mes esame anksčiau pranešę, klausimas, susijęs su tuo, ar specialioms priemonėms bus taikomos mokėjimų asignavimams nustatytos viršutinės ribos⁽¹⁵⁾, dar nėra išspręstas. Šis netikrumas prisideda prie mokėjimų susikaupimo rizikos (žr. 2.47 dalį).

FINANSŲ VALDYMO KLAUSIMAI, SUSIJĘ SU 2017 M. BIUDŽETU

Paiškinimas, kad valstybėms narėms naudoti turimus išteklius iš ESI fondų vis dar yra sudėtinga užduotis

2.13. Kai kurių valstybių narių su Europos struktūriniais ir investicijų fondais (ESI fondais) susiję neįvykdyti įsipareigojimai sudaro nemažą jų bendrų valdžios sektoriaus išlaidų procentinę dalį. Tai matyti iš **2.4 langelio**, kartu su 2017 m. kiekvienai valstybei narei atliktų mokėjimų suma ir jų 2017 m. pabaigoje neįvykdytais įsipareigojimais.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.12. Komisija primena, kad Taryba atmetė jos pasiūlymą specialiųjų priemonių mokėjimo problemą išspręsti per DFP laikotarpio vidurio tikslinimą 2016–2017 m.

Komisija siūlė šią problemą išspręsti savo pasiūlyme dėl 2021–2027 m. DFP reglamento (žr. 2021–2027 m. DFP reglamento (COM(2018) 322, 2018 5 2) 2 straipsnio 2 dalį).

Komisija taip pat tvirtina, kad mokėjimų susikaupimo pavojus šioje DFP yra labai ribotas. Komisija nurodo savo atsakymą į 2.8 dalies pastabas.

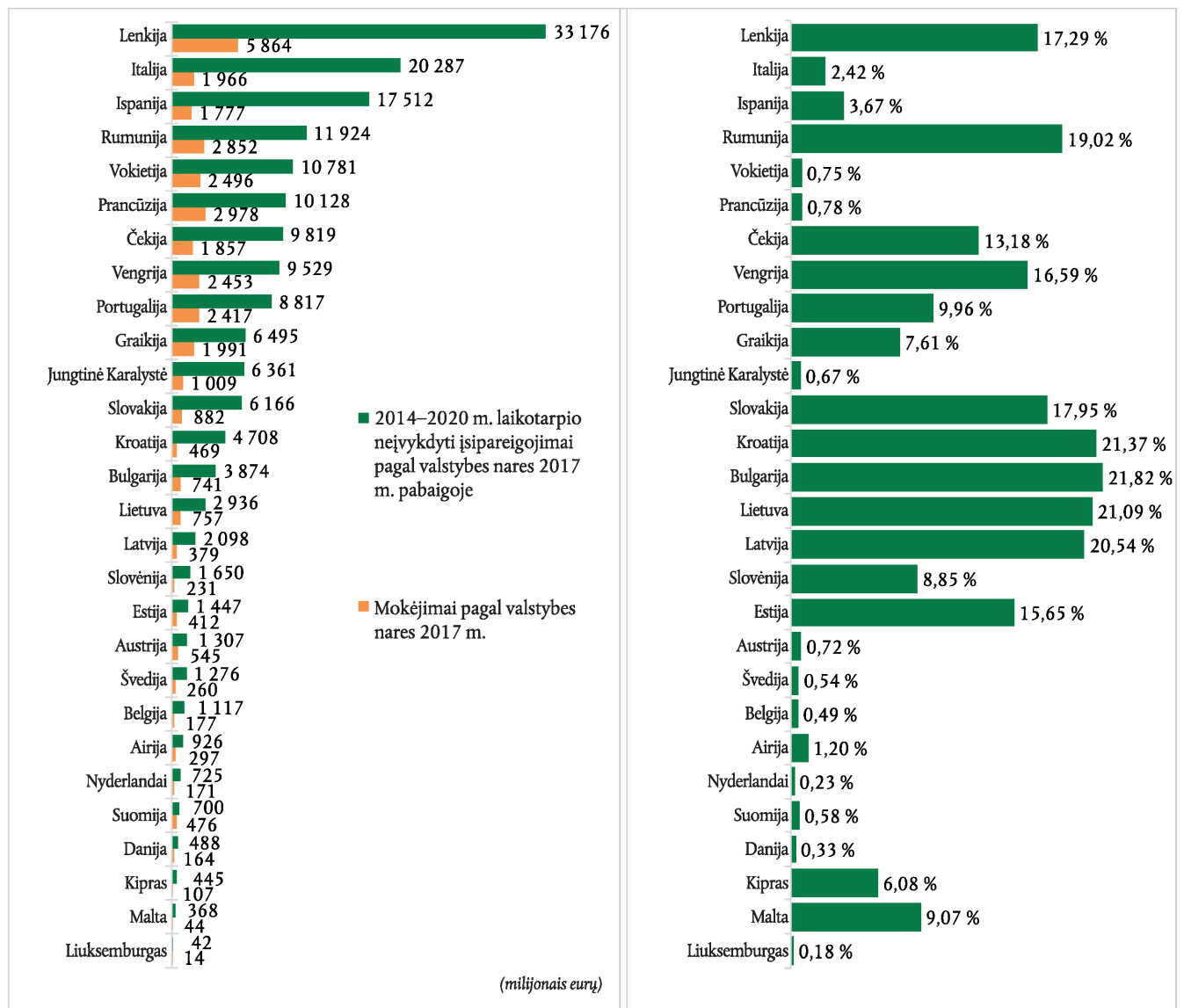
2.13. ESI fondų neįvykdytų įsipareigojimų dydis šiame etape yra būdingas nustatytam įprastam šių fondų įgyvendinimo ciklui. Neįvykdyti įsipareigojimai smarkiai padidėjo dėl sklandaus metinio įsipareigojimų asignavimo paskirstymo 2014–2020 m. laikotarpiu, pradėtos taikyti „n + 3“ taisyklės ir lėto įgyvendinimo.

Komisija nurodo savo atsakymą į Audito Rūmų 2016 m. metinės ataskaitos 2.14 dalies pastabas.

⁽¹⁵⁾ Mūsų 2014 m. metinės ataskaitos 2.8 dalis ir mūsų 2016 m. metinės ataskaitos 2.8 dalies b punktas.

2.4 langelis. Neįvykdyti įsipareigojimai 2017 m. pabaigoje ir 2017 m. atlikti mokėjimai pagal valstybes nares milijonais eurų

Neįvykdyti įsipareigojimai, išreikšti jų 2017 m. bendrųjų valdžios sektoriaus išlaidų procentine dalimi

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Komisijos pateikta informacija. Eurostato duomenys apie 2017 m. bendrąsias valdžios sektoriaus išlaidas: 2018 m. balandžio mėn.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.14. Įsisavinimas⁽¹⁶⁾ buvo ypač lėtas. 2017 m., ketvirtaisiais DFP metais, valstybės narės įsisavino vidutiniškai 16,4 % joms skirtų sumų (2010 m. – 22,1 %). 2.5 langelyje pateiktas kiekvienos valstybės narės įsisavinimo 2017 m.⁽¹⁷⁾ lygio palyginimas su 2010 m.⁽¹⁸⁾

⁽¹⁶⁾ Lėšų įsisavinimas – tai Komisijos valstybei narei skirta suma, išmokėta kaip pagal ESI fondų veiksmų programą (-as) vykdomų projektų bendrasis finansavimas. Lėšų įsisavinimo lygis rodo sumokėtas sumas jas lyginant su atitinkamomis suplanuotomis ES išlaidomis.

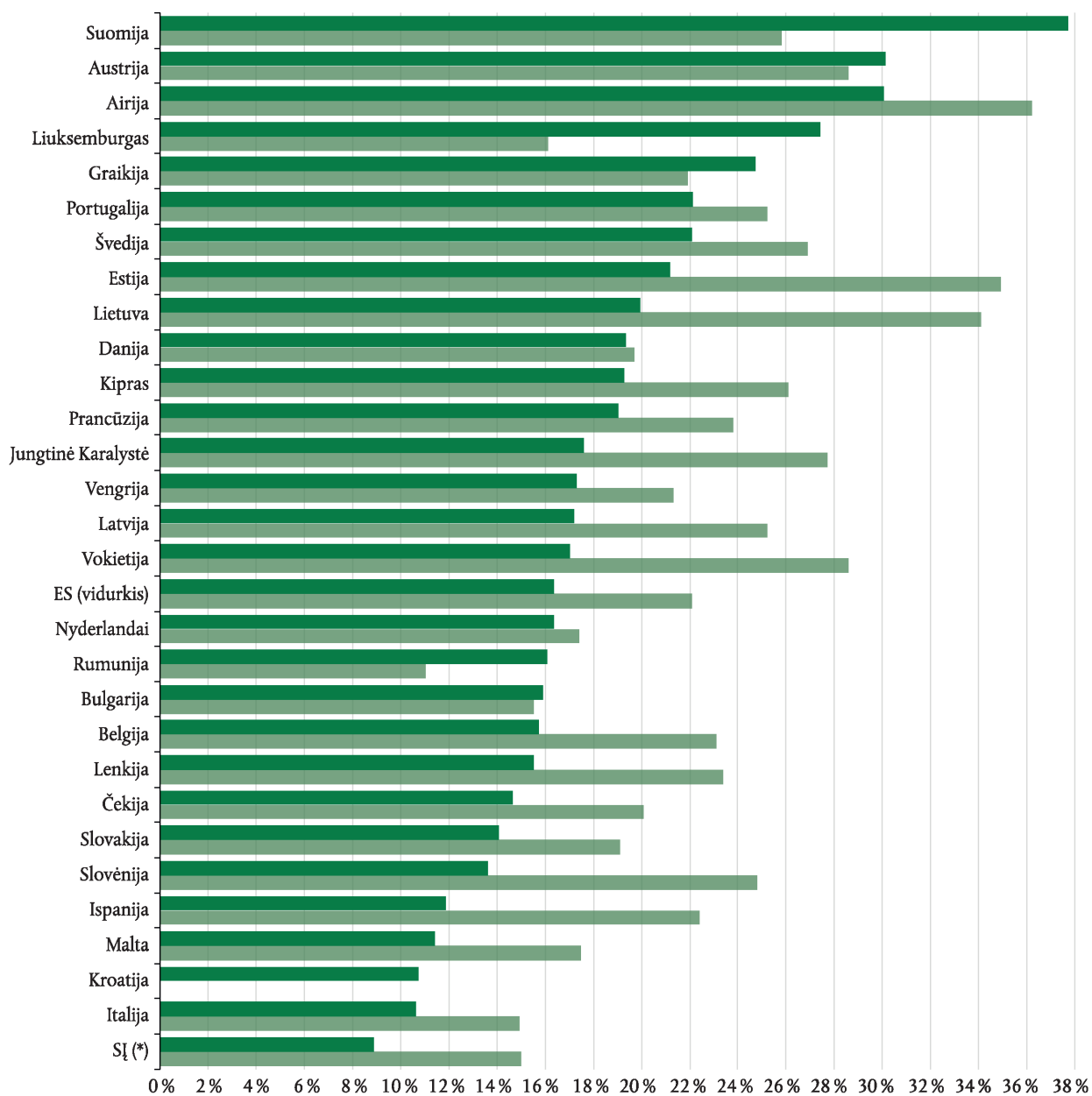
⁽¹⁷⁾ Ketvirtaisiais dabartinės DFP metais.

⁽¹⁸⁾ Atitinkamais ankstesnės DFP metais.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.14. Komisija nemano, kad 2014–2020 m. programavimo laikotarpio pabaigoje įsisavinimo pavojus bus didesnis nei 2007–2013 m. programavimo laikotarpio pabaigoje. Atsižvelgdama į „n + 3“ taisyklę ir dabartinius atrankos rodiklius bei patvirtintus mokėjimus, Komisija mano, kad 2014–2020 m. programavimo laikotarpio pabaigoje būtų galima pasiekti 2007–2013 m. programavimo laikotarpio įsisavinimo lygį.

2.5 langelis. Lėšų įsisavinimo lygiai pagal valstybes nares 2017 m. pabaigoje ir 2010 m. pabaigoje

(*) TARPVALSTYBINIS
BENDRADARBIAVIMAS

■ Sukaupti mokėjimai 2017 m. pabaigoje, padalyti iš planuojamų ESI fondų, paskirtų valstybei (-ėms) narei (-ėms)
■ Sukaupti mokėjimai 2010 m. pabaigoje, padalyti iš planuojamų ESI fondų, paskirtų valstybei (-ėms) narei (-ėms)

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Komisijos pateikta informacija.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.15. Komisija nustatė, kad vėlavimus daugiausia lėmė vėlesnis nei numatyta ankstesnės DFP užbaigimas, pavėluotas teisės aktų patvirtinimas ir sunkumai, patirti prisitaikant prie esminių dabartinę DFP įvestų pokyčių ir juos įgyvendinant⁽¹⁹⁾.

2.16. Mes atlikome šešių valstybių narių⁽²⁰⁾, kurių lėšų įsisavinimo lygiai 2017 m. pabaigoje buvo žemiausi, apklausą. Jų atsakymai didžia dalimi patvirtino pagrindines Komisijos priežastis (žr. 2.6 langelį).

2.15. Su EŽŪFKP susiję vėlavimai dėl pavėluoto teisės aktų patvirtinimo buvo greitai panaikinti ir 2014–2020 m. mokėjimai vykdomi nenukrypstant nuo nustatytų terminų.

2.6 langelis. Mūsų apklausos rezultatai

Įnašo dydis

Komisijos pateiktos priežastys, kurios buvo įvertintos kaip „vidutinės svarbos“ arba „svarbios“:

- Buvo delsiama patvirtinti tam tikrus teisės aktus ir su 2014–2020 m. veiksmų programomis susijusias gaires bei pačią (-ias) veiksmų programą (-as).
- Užbaigti atsakingų institucijų skyrimo procesą prirėikė daugiau laiko nei buvo numatyta.
- Vėlavimai įsisavinti ES lėšas ir 2007–2013 m. laikotarpio užbaigimo procedūros darė netiesioginį neigiamą poveikį skyrimo procesui.
- Nepriklausomai audito įstaigai patvirtinti atsakingų institucijų skyrimą prirėikė daugiau laiko nei buvo numatyta.
- Tvirtinant veiksmų programą (-as) užtikrinti *ex ante* sąlygų laikymąsi prirėikė daugiau laiko nei buvo numatyta.
- Mokėjimo prašymų teikimo Komisijai skubumas buvo sumažintas pratęsus prašymų teikimo laikotarpį vienerius metus (N +3 įsipareigojimų panaikinimo taisyklė).

Pastaba. Klausimyne, išsiųstame nuolatinėms atstovybėms, mes paprašėme šių šešių valstybių narių įvertinti, ar Komisijos nurodytų priežasčių indėlis, susijęs su jų vėlavimais įsisavinti lėšas, buvo didelis, vidutinis, mažas arba indėlio nebuvo. Mūsų analizėje priežasties indėlis buvo įvertintas kaip „vidutinis“ arba „didelis“, jei daugumos atsakymų metu ta priežastis buvo įvertinta kaip „vidutinės svarbos“ arba „svarbi“. Dauguma respondentų nė vienos priežasties neįvertino kaip „nedidelės svarbos“ arba „neturinčios jokios svarbos“.

Šaltinis: Europos Audito Rūmų apklausa.

⁽¹⁹⁾ Komisija paaiškino, kokios, jos manymu, yra priežastys įvairiuose dokumentuose: savo 2016 m. atliktoje Europos struktūrinių ir investicijų fondų biudžeto vykdymo analizėje; savo atliktoje 2014–2020 m. daugiamečių finansinės programos laikotarpio vidurio peržiūroje (tikslinime) ir pridedamame Komisijos tarnybų darbiname dokumente COM(2016) 603 *final* ir SWD(2016) 299 *final* bei savo atsakymuose į Komisijos nariams Oettinger, Crețu ir Thyssen raštu pateiktus klausimus dėl 2016 m. biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūros.

⁽²⁰⁾ Kroatijos, Italijos, Maltos, Slovakijos, Slovėnijos ir Ispanijos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.17. Dar savo 2016 m. metinėje ataskaitoje mes pažymėjome, kad valstybės narės, nustatydamos pakankamus aukštos kokybės projektus, gali susidurti su sunkumais. Mūsų audito darbas patvirtino, kad valstybės narės susiduria su kompromisu tarp greito lėšų įsisavinimo ir aukštos kokybės projektų, kuriems įgyvendinti reikia laiko, parengimo ⁽²¹⁾.

2.18. Mes paskelbėme dvi šiuo atžvilgiu svarbias specialiąsias ataskaitas: vieną dėl 2007–2013 m. DFP programų užbaigimo tvarkos ir kitą dėl Komisijos valstybėms narėms teikiamos paramos joms įsisavinant lėšas veiksmingumo ⁽²²⁾. Mes, be kita ko, nustatėme, kad vėlyvas teisinio pagrindo patvirtinimas nulėmė vėlavimo atvejus, kurie darė netiesioginį neigiamą poveikį įgyvendinimo metu ir kad DFP laikotarpių dubliavimasis prisidėjo prie šių vėlavimo atvejų. Siekiant padėti išvengti lėšų įsisavinimo problemų kitos DFP metu, savalaikis teisės aktų patvirtinimas ir aukštas ESI fondų reglamentuojančio teisinio pagrindo stabilumo lygis bus labai svarbūs.

2.19. Padidėjęs DFP laikotarpių dubliavimasis sukuria papildomą našta valstybių narių administracijai, todėl atsiranda papildomų vėlavimo atvejų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.18. Komisija kelis kartus yra pabrėžusi, kaip svarbu, kad abi teisėkūros institucijos laiku priimtų teisės aktus. Dėl 2021–2027 m. programavimo laikotarpio Komisija savo pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų pateikė 2018 m. gegužės ir birželio mėn., t. y. likus 30 mėnesių iki numatytos programavimo laikotarpio tinkamumo laikotarpio pradžios.

2.19. Komisija mano, kad tinkamumo laikotarpių dubliavimasis yra tik vienas iš veiksnių, prisidedančių prie tam tikro įgyvendinimo vėlavimo vėlesniais laikotarpiais. Vyksta kitų svarbių veiksnių, pavyzdžiui, išankstinio finansavimo dydžio, įsipareigojimų panaikinimo taisyklės ir grynųjų finansinių pataisų taikymas, jeigu Komisijai pateiktose sąskaitose lieka didelių pažeidimų, sąveika. Siekdama sumažinti dubliavimąsi, Komisija pateikė įvairių pasiūlymų dėl kito 2021–2027 m. programavimo laikotarpio (grįžimas prie „n + 2“ įsipareigojimų panaikinimo taisyklės, avansų dydžio optimizavimas ir visiškas valdymo ir kontrolės sistemų perkėlimas siekiant užtikrinti sklandų įgyvendinimą).

⁽²¹⁾ Žr. Specialiąją ataskaitą Nr. 1/2018 „Bendra parama Europos regionų projektams (JASPERS) – laikas paramą teikti tikslingiau“.

⁽²²⁾ Specialioji ataskaita Nr. 36/2016 „2007–2013 m. sanglaudos ir kaimo plėtros „programų“ užbaigimo tvarkos vertinimas“ ir Specialioji ataskaita Nr. 17/2018 „Komisijos ir valstybių narių veiksmais 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu pavyko išspręsti menko lėšų panaudojimo problemą, bet nepakankamai dėmesio skirta rezultatams“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Valstybės narės pateikė savo galutinius struktūrinių fondų prašymus už 2007–2013 m. DFP

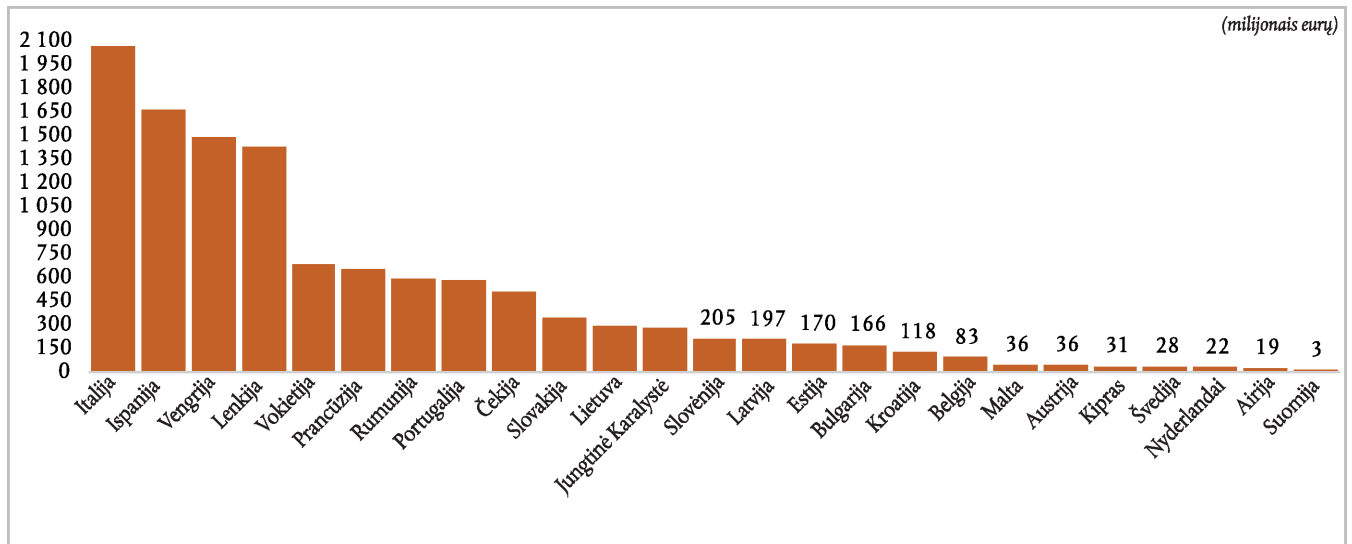
2.20. 2017 m. kovo mėn.⁽²³⁾ pabaigoje valstybės narės pateikė savo galutinius prašymus dėl 2007–2013 m. DFP struktūrinių fondų⁽²⁴⁾.

2.21. 2017 m. pabaigoje su struktūriniais fondais susiję neįvykdyti išsipareigojimai sudarė 11,7 milijardo eurų arba 3,4 % visų 2007–2013 m. DFP skirtų sumų (žr. **2.7 langelį**).

2.21. 2018 m. Komisija užbaigs daug programų, todėl labai sumažės neįvykdytų išsipareigojimų.

2018 m. gegužės mėn. pabaigoje bendra ERPF ir Sanglaudos fondo neįvykdytų išsipareigojimų suma sudarė 8,1 mlrd. EUR, ESF – 1,9 mlrd. EUR. Komisija tikisi, kad 2018 ir 2019 m. jai pavyks įvykdyti didžiąją daugumą neįvykdytų išsipareigojimų, kaip nurodyta REGIO GD ir EMPL GD metinėse veiklos ataskaitose.

2.7 langelis. 2007–2013 m. DFP struktūrinių fondų neįvykdyti išsipareigojimai 2017 m. pabaigoje

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Komisijos pateikta informacija.

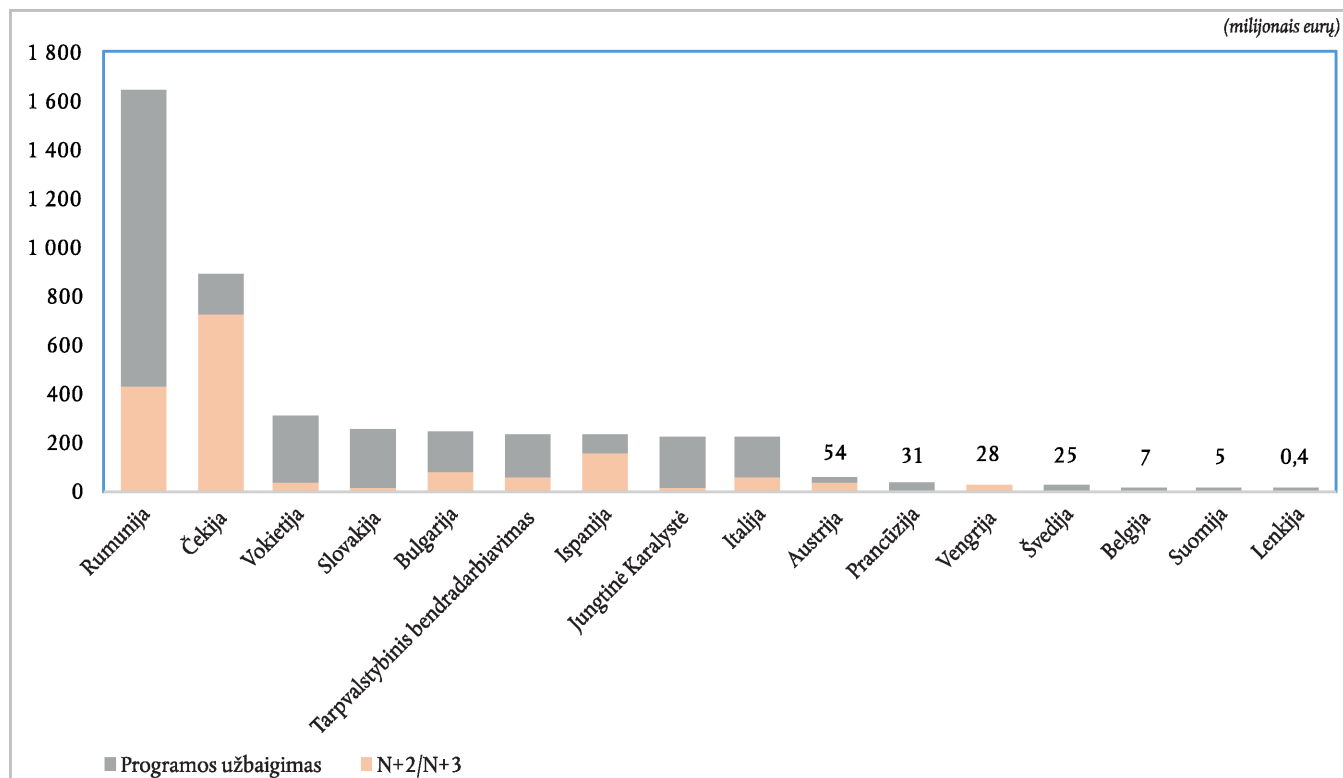
⁽²³⁾ Išskyrus Kroatiją, kuriai buvo taikomas pratęstas 2018 m. kovo 31 d. terminas.

⁽²⁴⁾ Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.22. Struktūrinių fondų panaikinti įsipareigojimai sudarė 4,4 milijardo eurų (1,3 %) visų 2007–2013 m. DFP skirtų sumų) (žr. 2.8 langelį). Jie sudaro labai nedidelę visų įsipareigojimų dalį ⁽²⁵⁾.

2.8 langelis. 2011–2017 m. panaikintos struktūrinių fondų sumos pagal valstybes nares

Pastaba. Atskiri duomenys rodo bendras vertes užbaigimo metu ir pagal N+2/N+3 taisyklę.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Komisijos pateikta informacija.

⁽²⁵⁾ Žr. mūsų 2016 m. metinės ataskaitos 2.13 dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Teikiant paramą ES nepriklausančioms šalims vis daugiau naudojamosi alternatyviais finansavimo modeliais

2.23. ES patikos fondai ir Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonė skiriasi nuo standartinių Komisijos pagalbos teikimo mechanizmų. Jie naudoja daug finansavimo šaltinių ir įvairius platinimo kanalus, o tai prisideda prie jų sudėtingumo. ES patikos fondai valdomi už ES biudžeto ribų, tuo tarpu Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonė valdoma ES biudžeto viduje. Toliau pateikta šių mechanizmų apžvalga. Kita nauja pagalbos ES nepriklausančios šalims teikimo priemonė – Europos darnaus vystymosi fondas (EDVF) (žr. 2.40–2.41 dalis).

2.24. ES patikos fondai yra savitą finansinę struktūrą turinčios atskiros juridinės struktūros, kurias pasitelkdami keli paramos teikėjai bendrai finansuoja veiksmą remdamiesi bendrai sutartais tikslais. Iki šiol Komisija yra sukūrusi keturis ES patikos fondus: fondą „Bėkou“, fondą „Madad“, Afrikos fondą ir Kolumbijai skirtą fondą⁽²⁶⁾ (žr. 2.9 langelį).

2.23. Komisija mano, kad ES patikos fondai savaime nedidina sudėtingumo, nes jie buvo sukurti siekiant sutelkti ES finansavimą iš įvairių šaltinių, taip pat prisidedančių paramos teikėjų, į vieną bendrą mechanizmą ir taip sumažinti daugybės intervencijų sudėtingumą.

Rėmimo priemonė yra koordinavimo mechanizmas, kuris palengvina, o ne apsunkina. Tai nėra nauja priemonė. Rėmimo priemonė leidžia greitai, veiksmingai ir efektyviai sutelkti ES pagalbą pabėgėliams Turkijoje ir užtikrina optimalų ES ir ES valstybių narių išteklių naudojimą visapusiškai ir koordinuotai teikiant humanitarinę ir vystymosi pagalbą.

⁽²⁶⁾ Atitinkami visi šių Patikos fondų pavadinimai yra: Centrinės Afrikos Respublikai skirtas ES patikos fondas; ES regioninis patikos fondas, sukurtas reaguojant į krizę Sirijoje; Skubiosios pagalbos patikos fondas stabilumui didinti ir pagrindinėms neteisėtoms migracijos ir asmenų persikėlimo Afrikoje priežastims šalinti; ES patikos fondas Kolumbijai.

2.9 langelis. Pagrindinė informacija apie Patikos fondus

Tikslas	Komisija valdo ES patikos fondus, skirtus veiksams ekstremaliosiose situacijose, veiksams po ekstremaliųjų situacijų arba teminiams veiksams vykdyti išorės veiksmų srityje.																				
Finansinio reglamento nuostatos	ES patikos fondai turėtų: — būti įgyvendinami laikantis patikimo finansų valdymo principų; — papildyti ES intervencijas, jei jų tikslai gali būti geriau pasiekti ES lygmeniu nei nacionaliniu lygmeniu; — skatinti aiškų Sąjungos politikos matomumą ir valdymo privalumus, taip pat užtikrinti geresnę ES rizikos kontrolę bei geresnį ES ir kitų paramos teikėjų įnašų išmokėjimą; — jie neturėtų būti įkuriami, jei jų veikla be papildomos naudos sutampa su kitų egzistuojančių finansavimo kanalų ar panašių instrumentų taikymu.																				
Valdymas	Kiekvienas ES patikos fondas turi savo valdybą, kurią sudaro visi paramos teikėjai ir kuriai pirmininkauja Komisija, kuri sprendžia dėl bendros strategijos. Kiekvienas patikos fondas turi veiklos komitetą, kuriam taip pat pirmininkauja Komisija, tačiau kurio nariai gali būti tik tie paramos teikėjai, kurie skiria daugiau kaip 3 milijonus eurų.																				
Atskaitomybė – Auditas	ES patikos fondus tiesiogiai įgyvendina Patikos fondų valdytojai, kuriuos skiria Komisija. ES patikos fondai, skirti veiksams ekstremaliosiose situacijose arba veiksams po ekstremaliųjų situacijų, taip pat gali būti įgyvendinti netiesiogiai, pavedant atitinkamas užduotis kitiems subjektams, kaip antai ES nepriklausančioms šalims ir jų paskirtoms įstaigoms ar tarptautinėms organizacijoms. Europos Audito Rūmai turi visus visų ES patikos fondų auditavimo įgaliojimus.																				
Visi įsipareigojimai	ES patikos fondai sujungia ES biudžeto, Europos plėtros fondo (EPF) ir (arba) kitų paramos teikėjų išteklius. 2017 m. pabaigoje visi su visais ES patikos fondais susiję įsipareigojimai sudarė 5,1 milijardo eurų. 4,5 milijardo eurų (87,7 % bendros sumos) skyrė ES (2,0 milijardai eurų buvo skirta iš ES biudžeto ir 2,4 milijardo eurų – iš EPF). Valstybės narės ir kiti paramos teikėjai prisidėjo 0,6 milijardo eurų.																				
Įsipareigojimai, tenkantys kiekvienam Patikos fondui	Lėšų kilmė (milijonais eurų) <table><thead><tr><th>Fondas</th><th>Įnašas iš ES biudžeto</th><th>Įnašas iš EPF</th><th>Įnašas iš VN ir kitų paramos teikėjų</th></tr></thead><tbody><tr><td>AFRIKOS FONDAS</td><td>~600</td><td>~2200</td><td>~300</td></tr><tr><td>FONDAS „BĖKOU“</td><td>~50</td><td>~100</td><td>~50</td></tr><tr><td>KOLUMBIJAI SKIRTAS FONDAS</td><td>~50</td><td>~10</td><td>~10</td></tr><tr><td>FONDAS „MADAD“</td><td>~1200</td><td>~10</td><td>~100</td></tr></tbody></table>	Fondas	Įnašas iš ES biudžeto	Įnašas iš EPF	Įnašas iš VN ir kitų paramos teikėjų	AFRIKOS FONDAS	~600	~2200	~300	FONDAS „BĖKOU“	~50	~100	~50	KOLUMBIJAI SKIRTAS FONDAS	~50	~10	~10	FONDAS „MADAD“	~1200	~10	~100
Fondas	Įnašas iš ES biudžeto	Įnašas iš EPF	Įnašas iš VN ir kitų paramos teikėjų																		
AFRIKOS FONDAS	~600	~2200	~300																		
FONDAS „BĖKOU“	~50	~100	~50																		
KOLUMBIJAI SKIRTAS FONDAS	~50	~10	~10																		
FONDAS „MADAD“	~1200	~10	~100																		

Pastaba . Įsipareigojimų sumos skirtumai atsiranda dėl suapvalinimo.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Komisijos pateikta informacija, Finansinio reglamento 187 straipsniu ir steigiamaisiais susitarimais, įsteigiančiais Patikos fondus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.25. Mes išnagrinėjome pirmojo Komisijos valdomo ES patikos fondo – fondo „Békou“ – sąrangą ir valdymą⁽²⁷⁾. Be kita ko, pažymėjome, kad Fondas pritraukė papildomos pagalbos, bet nedaug papildomų paramos teikėjų.

2.26. Finansiniame reglamente nustatyti griežti reikalavimai, pagrindžiantys Patikos fondų sukūrimą, kaip antai ES pridėtinė vertė, geresnis valdymas, geresnė rizikos kontrolė, geresnė išmokų kontrolė ir papildomumas (žr. **2.9 langelį**). Savo 2016 m. metinėje ataskaitoje mes pažymėjome, kad finansavimo tvarka neturėtų būti sudėtingesnė nei būtina siekiant pasiekti ES politikos tikslus ir užtikrinti atskaitomybę, skaidrumą ir gebėjimą audituoti⁽²⁸⁾.

2.27. Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonė buvo įsteigta 2016 m. sausio mėn. siekiant padėti Turkijai susidoroti su masiniu pabėgėlių antplūdžiu (žr. **2.10 langelį**).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.25. Patikos fondas „Békou“ veikia Centrinės Afrikos Respublikoje, kuri anksčiau yra susidūrusi su sunkumais pritraukiant paramos teikėjus. Tačiau patikos fondui „Békou“ pavyko gauti gerokai daugiau pagalbos iš paramos teikėjų – Italijos, Nyderlandų ir Vokietijos, kurie anksčiau nebuvo dideli paramos Centrinės Afrikos Respublikai teikėjai.

2.26. Prieš pradėdant rengti kitą DFP, Baltąja knyga dėl Europos ateities 2025 m. inicijuotas bendros diskusijos ir svarstymo procesas. Šiomis aplinkybėmis Komisija 2017 m. birželio mėn. priėmė diskusijoms skirtą dokumentą dėl ES finansų ateities, kuriame nustatyti Komisijos pasiūlymo dėl naujos ES finansinės struktūros, skirtos kitai DFP. Komisija siūlo nuoseklesnį, tikslingesnį ir skaidresnį biudžetą išsklaidytus finansavimo šaltinius sujungiant į naujas integruotas programas ir supaprastinant finansinių priemonių naudojimo tvarką.

⁽²⁷⁾ Specialioji ataskaita Nr. 11/2017 „Centrinės Afrikos Respublikai skirtas ES patikos fondas „Békou“: daug žadanti pradžia, nepaisant kai kurių trūkumų“.

⁽²⁸⁾ Žr. mūsų 2016 m. metinės ataskaitos 2 skyriaus 4 rekomendaciją.

2.10 langelis. Pagrindinė informacija apie Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonę

Tikslas

Padėti Turkijai patenkinti būtiniausius pabėgėlių humanitarinius ir vystymosi poreikius.

Valdymas

Valdo valdymo komitetas, kuris teikia strategines gaires dėl bendrų prioritetų, veiksmų tipų ir priemonių, kurios turi būti naudojamos, bei jų koordinavimo. Jis taip pat atsakingas už ES ir Turkijos priimtų įsipareigojimų vykdymo stebėtinumą ir vertinimą. Komitetui pirmininkauja Komisija, ir jį sudaro atstovai iš ES valstybių narių. Turkija dalyvauja posėdžiuose patariamąjo balso teise.

Atskaitomybė

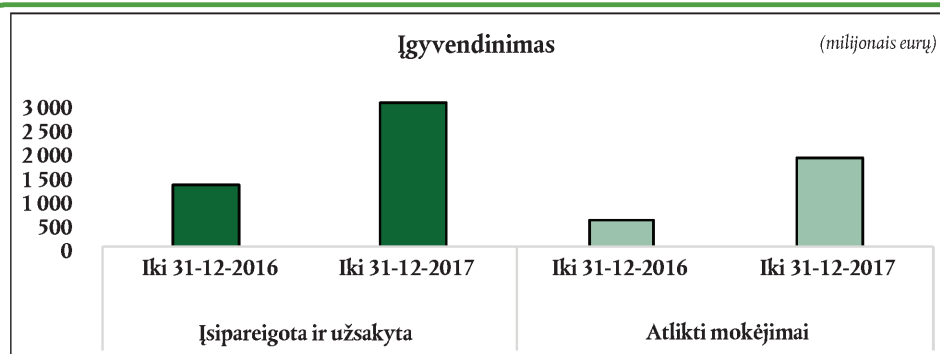
–
Auditas

Komisijai tenka visa atsakomybė už pagal Priemonę finansuojamų veiksmų įgyvendinimą. Europos Audito Rūmai turi visus Priemonės auditavimo įgaliojimus.

Finansavimas

2016–2017 m. laikotarpiui buvo patvirtintas 3 milijardų eurų finansavimas (1 milijardas eurų iš ES biudžeto ir 2 milijardai eurų iš valstybių narių, remiantis jų santykinę dalimi ES BNPj). Valstybės narės, laikydamosi sutartų mokėjimo tvarkaraščių, įvykdė pagal susitarimą priimtus įsipareigojimus, išskyrus 0,4 milijardo eurų sumą, kuri turi būti deponuota 2018 m., ir 0,08 milijardo eurų sumą, kuri turi būti deponuota 2019 m.

Įgyvendinimas

Tolimesni veiksmai

Galutinių pagal Priemonę atliekamų mokėjimų terminas buvo pratęstas nuo 2019 m. pabaigos iki 2021 m. Su sąlyga, kad bus įvykdyti 2016 m. priimti kriterijai, 2018 m. kovo mėn. Komisija pasiūlė ES ir valstybėms narėms 2018–2019 m. laikotarpiui sutelkti papildomą 3 milijardų eurų finansavimą.

Šaltiniai:

- 2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos sprendimas dėl Sąjungos ir valstybių narių veiksmų derinimo taikant koordinavimo mechanizmą – pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonę;
- 2016 m. vasario 10 d. Komisijos sprendimas dėl Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonės, kuriuo iš dalies keičiamas 2015 m. lapkričio 24 d. Komisijos sprendimas C(2015) 9500;
- Antroji Pabėgėlių Turkijoje rėmimo priemonės metinė ataskaita, COM(2018) 91 *final*, 2018 3 14.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.10 langelis Komisija pažymi, kad valstybės narės įvykdė visus savo įpareigojimus. Numatyta, kad valstybių narių įnašai, kaip išorės asignuotosios pajamos, bus mokami iki 2019 m. pagal suderintus mokėjimo grafikus. Kol kas valstybių narių mokėjimų rėmimo priemonei ir rėmimo priemonės išmokų, finansuojamų šių įnašų lėšomis, atitikimas yra pakankamas.

Finansinėms priemonėms skirtas ES finansavimas žymiai išaugo

2.28. Įvairioms finansinėms priemonėms skirta ES biudžeto parama žymiai išaugo (žr. **2.11 langelį**).

2.11 langelis. ES biudžeto parama finansinėms priemonėms		
(milijardais eurų)		
	2007–2013 m. DFP	2014–2020 m. DFP
Pagal pasidalijamąjį valdymą		
Pasidalijamojo valdymo finansinės priemonės	11,3	20,0
Pagal tiesioginį / netiesioginį valdymą ir biudžeto garantijas		
Netiesioginio valdymo finansinės priemonės	3,0 ⁽¹⁾	5,9 ⁽²⁾
Europos strateginių investicijų fondas (EFSI) – Garantija	0	26,0
EDVF – Garantija	0	1,5
Iš viso	14,3	53,4
2017 m. gruodžio mėn. pabaigoje		
⁽¹⁾ Šis skaičius neapima derinimo priemonių 1,2 milijardo eurų sumos.		
⁽²⁾ Remiantis dabartiniu finansiniu paketu – COM(2018) 600.		
Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Komisijos ataskaitomis ir atitinkamais teisės aktais.		

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

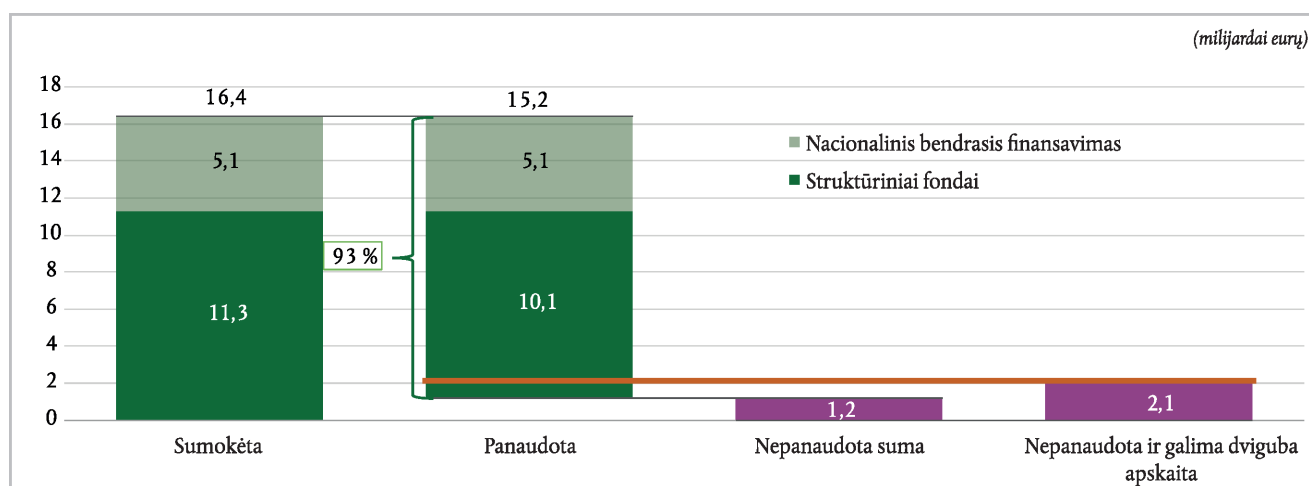
Taikant finansines pasidalijamojo valdymo priemones susiduriama su sunkumais

Užbaigus 2007–2013 m. laikotarpį paaiškėjo netikslumo ir dvigubos apskaitos atvejų

2.29. 2017 m. su 2007–2013 m. DFP susijusios pasidalijamojo valdymo finansinės priemonės buvo užbaigiamos: tai sudarė jų atitinkamų veiksmų programų užbaigimo dalį.

2.30. Pasak Komisijos ⁽²⁹⁾, šioms priemonėms iš struktūrinių fondų buvo išmokėta 11,3 milijardo eurų. Buvo skirta papildoma nacionalinio bendrojo finansavimo 5,1 milijardo eurų suma (žr. 2.12 langelį).

2.12 langelis. Valstybėms narėms iki 2017 m. kovo 31 d. išmokėtos ir panaudotos pasidalijamojo valdymo finansinių priemonių sumos

Šaltinis: Ataskaita „Duomenų apie finansų inžinerijos priemonių finansavimo ir įgyvendinimo pažangą suvestinė, remiantis ataskaitomis, kurias vadovaujančiosios institucijos pateikė pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 67 straipsnio 2 dalies j punktą. 2007–2013 m. programavimo laikotarpis. 2017 m. kovo 31 d. padėtis (programų užbaigimo metu)“.

⁽²⁹⁾ Duomenų apie finansų inžinerijos priemonių finansavimo ir įgyvendinimo pažangą suvestinė, remiantis ataskaitomis, kurias vadovaujančiosios institucijos pateikė pagal Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 67 straipsnio 2 dalies j punktą. 2007–2013 m. programavimo laikotarpis. 2017 m. kovo 31 d. padėtis (programų užbaigimo metu).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.31. Remiantis Komisijai valstybių narių pateiktais duomenimis, 93 % visos pasidalijamojo valdymo finansinėms priemonėms sumokėtos sumos (15,2 milijardo eurų) buvo išmokėta galutiniams gavėjams. Tačiau Komisijos vertinimu, faktinis lėšų išmokėjimo galutiniams gavėjams lygis dėl galbūt neteisingo paskolų, kurios buvo vėl panaudotos⁽³⁰⁾, grąžinimų įtraukimo, su izdo valdymu susijusių palūkanų įtraukimo arba „perviršio“ gali būti iki septynių procentinių punktų žemesnis. Šios praneštos perteklinės sumos iš viso sudaro iki 0,9 milijardo eurų. Šioms sumoms kartu su 1,2 milijardo eurų likusia specialųjų fondų suma taikomos veiksmų programų užbaigimo procedūros; jas gali prireikti grąžinti į ES biudžetą po to, kai bus atskaičiuotos valdymo sąnaudos ir mokesčiai. Be to, iš 981 konkretaus fondo, vis dar yra 45 fondai, su kuriais programų užbaigimo metu susijusios investicijos dar nebuvo gautos arba nebuvo pateiktos investicijų ataskaitos. Taigi „duomenų suvestinės“ ataskaitoje nepateikiamas visas ir tikslus⁽³¹⁾ vaizdas.

2.32. Turimus su 2007–2013 m. pasidalijamojo valdymo finansinėmis priemonėmis susijusius išteklius, juos panaudojusios⁽³²⁾, pasilieka valstybės narės (vadovaujančiųjų institucijų vertinimu, ši suma sudaro 8,5 milijardo eurų; ji yra priskirtina struktūriniams fondams). Valstybės narės turėtų juos panaudoti tiems patiems tikslams, kaip iš pat pradžių buvo numatyta.

2.33. Mes paskelbėme specialiąją ataskaitą⁽³³⁾ dėl 2007–2013 m. pasidalijamojo valdymo finansinių priemonių įgyvendinimo. Be kita ko, ataskaitoje nustatyta, kad iš fondų išmokant lėšas valstybėse narėse buvo patirta sunkumų, jie pritraukė tik ribotą privatų kapitalą ir jų ataskaitos buvo teikiamos per vėlai. Mes taip pat Komisijai rekomendavome imtis tinkamų priemonių siekiant užtikrinti, kad valstybės narės išlaikytų atnaujinamąjį lėšų pobūdį (t. y. ir toliau sudarytų sąlygas, kad tas pačias lėšas būtų galima panaudoti keliuose cikluose).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.31. Komisija pabrėžia, kad jos „Duomenų suvestinė“ atspindi iš valstybių narių gaunamą informaciją ir kad valstybių narių nurodyti valdymo mokesčiai ir išlaidos sudaro 889 mln. EUR.

Vykdomos veiksmų programų užbaigimo procedūros ir Komisija, kai tinkama, imsis taisomųjų veiksmų. Sprendimai dėl sumų, grąžinamų į ES biudžetą, priimami veiksmų programų lygmeniu, o ne konkrečių finansinių priemonių, kurios yra tik viena iš veiksmų programos paramos formų, lygmeniu.

2.33. Komisija pabrėžia, kad nuo 2017 m. kovo mėn. pabaigos mokėjimų galutiniams gavėjams lygis sudarė 93 %, prie kurio reikia pridėti 6,7 % valdymo išlaidų ir mokesčių sumą.

Be to, Audito Rūmų specialiojoje ataskaitoje Nr. 19/2016 Komisija nurodė, kad privačiojo kapitalo pritraukimo tikslas neturėtų būti pernelyg akcentuojamas, visų pirma sektoriuose, kuriems būdingas didelis rinkos nepakankamumas, ir kad vadovaujančiosios institucijos privalo užtikrinti ir pateikti Komisijai tinkamas priemones, kad būtų laikomasi teisinių reikalavimų, susijusių su išteklių likučiais.

⁽³⁰⁾ Šias sumas valstybės narės ir toliau gali naudoti. Žr. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 78 straipsnio 7 dalį.

⁽³¹⁾ Žr. mūsų 2016 m. metinės ataskaitos 6.25 dalį.

⁽³²⁾ Iš išmokėtų ir grąžintų paskolų, įgyvendintų investicijų arba padengus visas garantijas likusių sumų.

⁽³³⁾ Specialioji ataskaita Nr. 19/2016 „ES biudžeto įgyvendinimas finansinėmis priemonėmis: ko reikėtų pasimokyti iš 2007–2013 m. programavimo laikotarpio“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

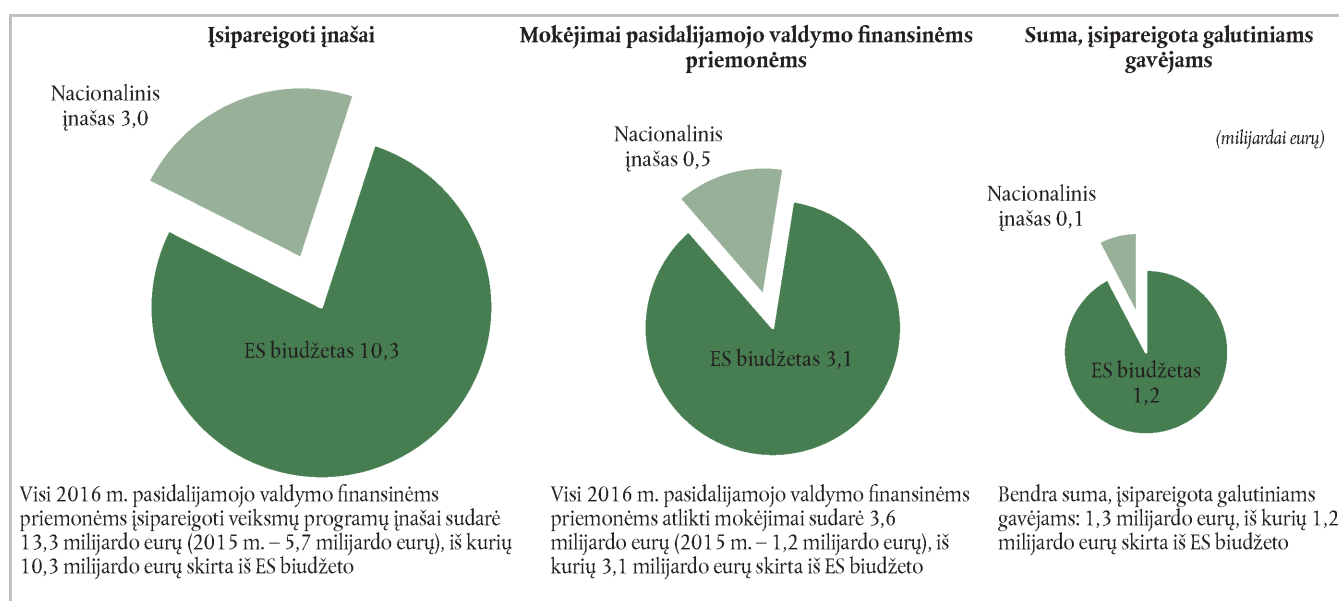
Pasidalijamojo valdymo finansinių priemonių lėšų išmokėjimo galutiniam gavėjams pagal 2014–2020 m. DFP lygis buvo žemas

2.34. Iš visų išteklių pasidalijamojo valdymo finansinėms priemonėms buvo išmokėta 30 % pagal 2014–2020 m. DFP veiksmų programas išpareigotų ESI fondų lėšų. Iš šios sumos pagal pasidalijamojo valdymo finansines priemones 38 % (1,2 milijardo eurų) buvo išpareigota galutiniam gavėjams. 2017 m. pradžioje, praėjus trejiems dabartinės DFP metams, iki šiol gavėjus pasiekė mažiau kaip 10 % pagal pasidalijamojo valdymo finansines priemones turimo bendro ESI finansavimo siekiant finansuoti produktyvias investicijas ir veiklą (žr. 2.13 langelį).

2.34. Komisija mano, kad labiau pagrįstas palyginimas būtų finansinėms priemonėms išmokėtos sumos ir galutiniam gavėjams išmokėtos sumos.

2016 m. gruodžio 31 d. 32 % finansinėms priemonėms išmokėtų lėšų buvo faktiškai išmokėta galutiniam gavėjams.

2.13 langelis. 2014–2020 m. DFP pasidalijamojo valdymo finansinių priemonių būklė 2016 m. gruodžio mėn.

Šaltinis: Europos Komisija, „Finansinės priemonės, numatytos pagal Europos struktūrinius ir investicijų fondus“, 2016 m. gruodžio mėn. būklė, 2017 m. gruodžio mėn.

2.35. Pagal dabartinę DFP reikalaujama, kad valstybės narės teiktų išsamesnes ataskaitas. Tačiau paskutinė su 2014–2020 m. DFP susijusi ataskaita dėl pasidalijamojo valdymo finansinių priemonių, su kuria galima susipažinti, yra 2016 m. pabaigos ataskaita, kuri buvo paskelbta 2017 m. gruodžio mėn. Nors tai atitinka esamus reikalavimus, atotrūkis tarp laikotarpio pabaigos ir atitinkamos ataskaitos išlieka didelis.

2.35. Vadovaujančiųjų institucijų ir Komisijos ataskaitų teikimo terminai atspindi pasidalijamojo valdymo principą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Europos strateginių investicijų fondas įgavo pagreitį

2.36. Biudžeto valdymo institucija padidino ESIF garantiją nuo 16 milijardų eurų iki 26 milijardų eurų⁽³⁴⁾, o tikslinę investicijų apimtį – nuo 315 milijardų eurų iki 500 milijardų eurų. Dėl persikirstymų ir grįžtamųjų lėšų ESIF garantijų fondas padidėjo 1,1 milijardo eurų⁽³⁵⁾ nuo 8,0 milijardo eurų iki 9,1 milijardo eurų. Šis padidėjimas lėmė smarkų atidėjinių normos sumažinimą nuo 50 % iki 35 %.

2.37. 2017 m. pabaigoje ESIF garantijų fondo turtą sudarė 3,5 milijardo eurų (2016 m. – 1,0 milijardo eurų). Be to, iš ES biudžeto buvo skirta 2,6 milijardo eurų, tačiau ši suma dar nėra išmokėta⁽³⁶⁾. Likusi 3,0 milijardo eurų suma bus palaipsniui išmokėta iki 2022 m.⁽³⁷⁾ 2017 m. pabaigoje iš ESIF garantijų fondo nebuvo atlikta jokių mokėjimų.

2.38. Iki 2017 m. pabaigos EIB grupė buvo pasirašiusi sutarčių, kurių vertė – 36,7 milijardo eurų (2016 m. ši vertė sudarė 21,3 milijardo eurų)⁽³⁸⁾. **2.14 langelyje** parodytas šios sumos pasiskirstymas pagal valstybes nares.

⁽³⁴⁾ 2017 m. gruodžio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/2396, kuriuo iš dalies keičiamos reglamentų (ES) Nr. 1316/2013 ir (ES) 2015/1017 nuostatos dėl Europos strateginių investicijų fondo veiklos laikotarpio pratęsimo ir to fondo bei Europos investavimo konsultacijų centro techninių patobulinimų (OL L 345, 2017 12 27, p. 34).

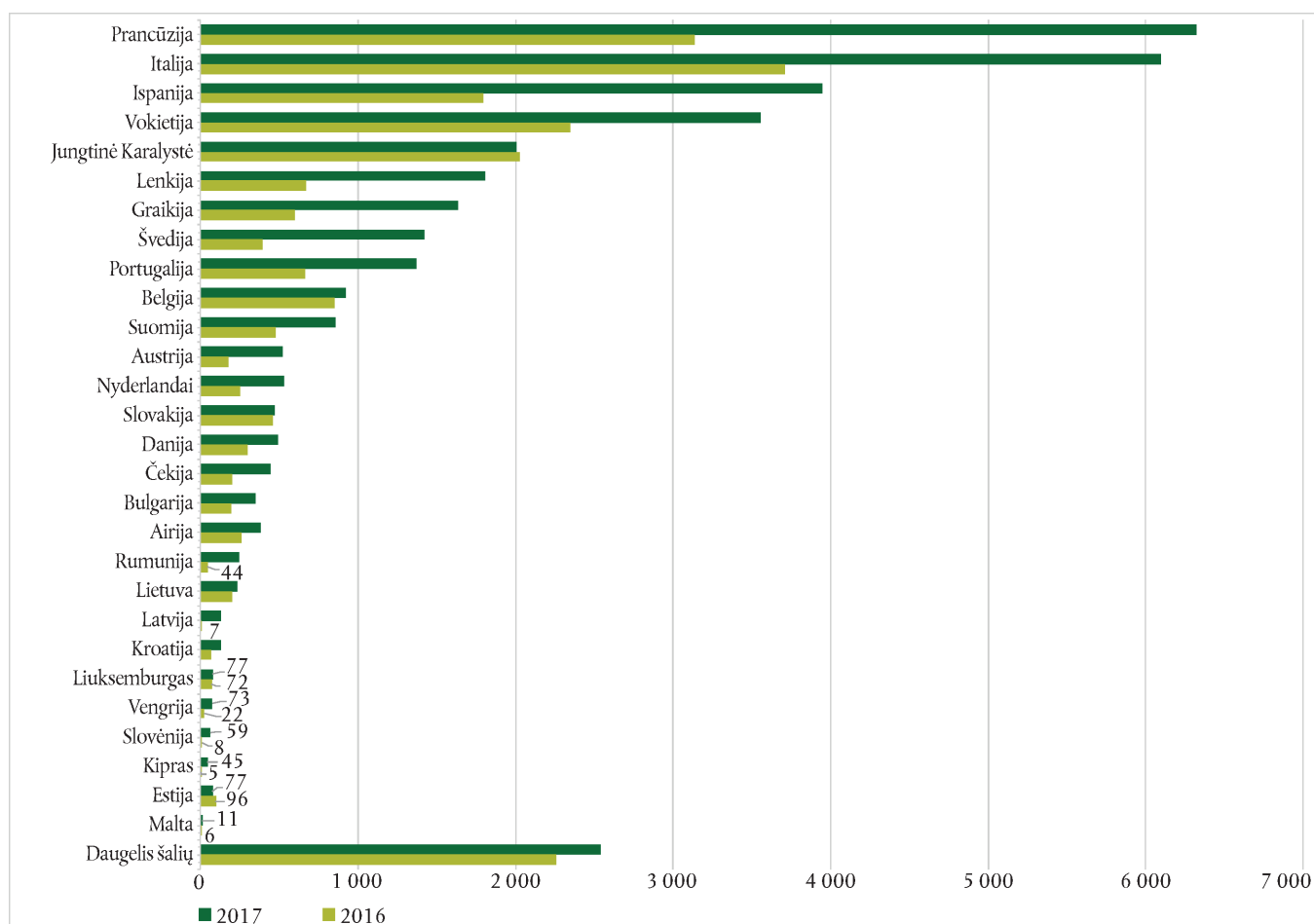
⁽³⁵⁾ Reglamento (ES) Nr. 2017/2396 21 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad finansavimas bus skiriamas iš ES biudžeto, atliekant perkėlimą iš Europos infrastruktūros tinklų priemonės (EITP) paketo, taip pat iš EITP skolos priemonės įplaukų ir grąžinamų sumų ir fondo „Marguerite“.

⁽³⁶⁾ Žr. 2017 m. ES finansinių ataskaitų 4.1 pastabą.

⁽³⁷⁾ Įskaitant iš grįžtamųjų lėšų, arba iš paties ESIF fondo (525 milijonai eurų) arba kitų finansinių priemonių (150 milijonų eurų iš EITP skolos priemonės ir fondo „Marguerite“).

⁽³⁸⁾ Žr. „Europos strateginių investicijų fondas – Infrastruktūros ir inovacijų linija (IIW) ir Mažų ir vidutinių įmonių linija (SMEW). ESIF susitarimo II tvarkaraštis. Metų pabaigos veiklos ataskaita. Ataskaitos data: 2017 m. gruodžio 31 d.“

2.14 langelis. ESIF finansavimas pagal valstybes nares (milijonais eurų)

Šaltinis: EIB ataskaita „Europos strateginių investicijų fondas – Infrastruktūros ir inovacijų linija (IIW) ir Mažų ir vidutinių įmonių linija (SMEW). ESIF susitarimo II tvarkaraštis. Metų pabaigos veiklos ataskaita. Ataskaitos data: 2017 m. gruodžio 31 d.“

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.39. Mes pažymime, kad 64 % bendros ESIF sutarčių, kurias EIB grupė buvo pasirašiusi iki 2017 m. pabaigos, vertės teko šešioms valstybėms narėms. Mes šiuo metu nagrinėjame, ar yra sėkmingai įgyvendinamas ESIF politikos tikslas remti papildomas investicijas Europoje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.39. ESIF yra paklausa grindžiama priemonė, kurios lėšos šalims nėra skirstomos iš anksto. Projektų atranka vykdoma pagal aiškiai nustatytus tinkamumo ir papildomumo kriterijus, o visos valstybės narės raginamos teikti šiuos kriterijus atitinkančius projektus. Be to, lyginant pritrauktas ESIF investicijas ir valstybių narių BVP matyti, kad skirstymas palankus mažesnėms valstybėms narėms, nes daugiausia paramos gavo Estija, Bulgarija ir Graikija.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Europos darnaus vystymosi fondo įsteigimas

2.40. Biudžeto valdymo institucija EDVF įsteigė 2017 m. rugsėjo mėn.⁽³⁹⁾ EDVF principai bus panašūs į ESIF principus.

2.41. Pagal EDVF reglamentą Komisijai leidžiama sudaryti EDVF garantijos susitarimus ir su ES nepriklausančiomis įstaigomis kaip reikalavimus atitinkančiomis sandorio šalimis, kai antai tarptautinėmis organizacijomis ir įstaigomis, kurias reglamentuoja privati teisė valstybėje narės arba šalyje partnerėje⁽⁴⁰⁾. Reikalavimus atitinkančios sandorio šalys gali tvirtinti finansavimo ir investicines operacijas ir pareikšti reikalavimus mokėti pagal EDVF garantiją, kuri yra remiama iš ES biudžeto. Priešingai nei ESIF, kurio atveju EIB yra faktiškai vienintelis tarpininkas, EDVF leidžia kitoms tarptautinėms organizacijoms ir privataus sektoriaus įstaigoms pervesti ES garantijos naudą ir galiausiai pareikšti reikalavimus mokėti pagal garantiją. Taigi iki šiol EDVF yra plačiausio masto partnerių įvairovės ir įgaliojimų delegavimo siekiant prisiimti išpareigojimus ES biudžeto vardu pavyzdys.

Rizikos poveikis ES biudžetui ir toliau yra labai didelis

2.42. ES biudžete kaupiasi teisiniai išpareigojimai siekiant atlikti mokėjimus vėliau, kuriems taikomos įvairios sąlygos. Be šių išpareigojimų, yra neapibrėžtieji išpareigojimai garantijų forma, kurioms gali prireikti finansavimo, jei įvyksta ateities įvykis⁽⁴¹⁾ (žr. **2.15 dalį**).

2.41. EDVF veikia vieno langelio principu: jis gauna finansų įstaigų ir viešųjų arba privačiųjų investuotojų finansavimo pasiūlymus ir reikalavimus atitinkančioms investicijoms skiria įvairių finansinę paramą. Pagrindinis EDVF tikslas yra suteikti integruotą finansinį paketą investicijoms, pradedamoms Afrikos regionuose ir Europos kaimynystės priemonėje dalyvaujančiose šalyse, finansuoti ir taip sukurti ekonomikos augimo ir užimtumo galimybių, kuo labiau padidinti papildomumą, tiekti inovatyvių produktų ir pritraukti privačiojo sektoriaus lėšų.

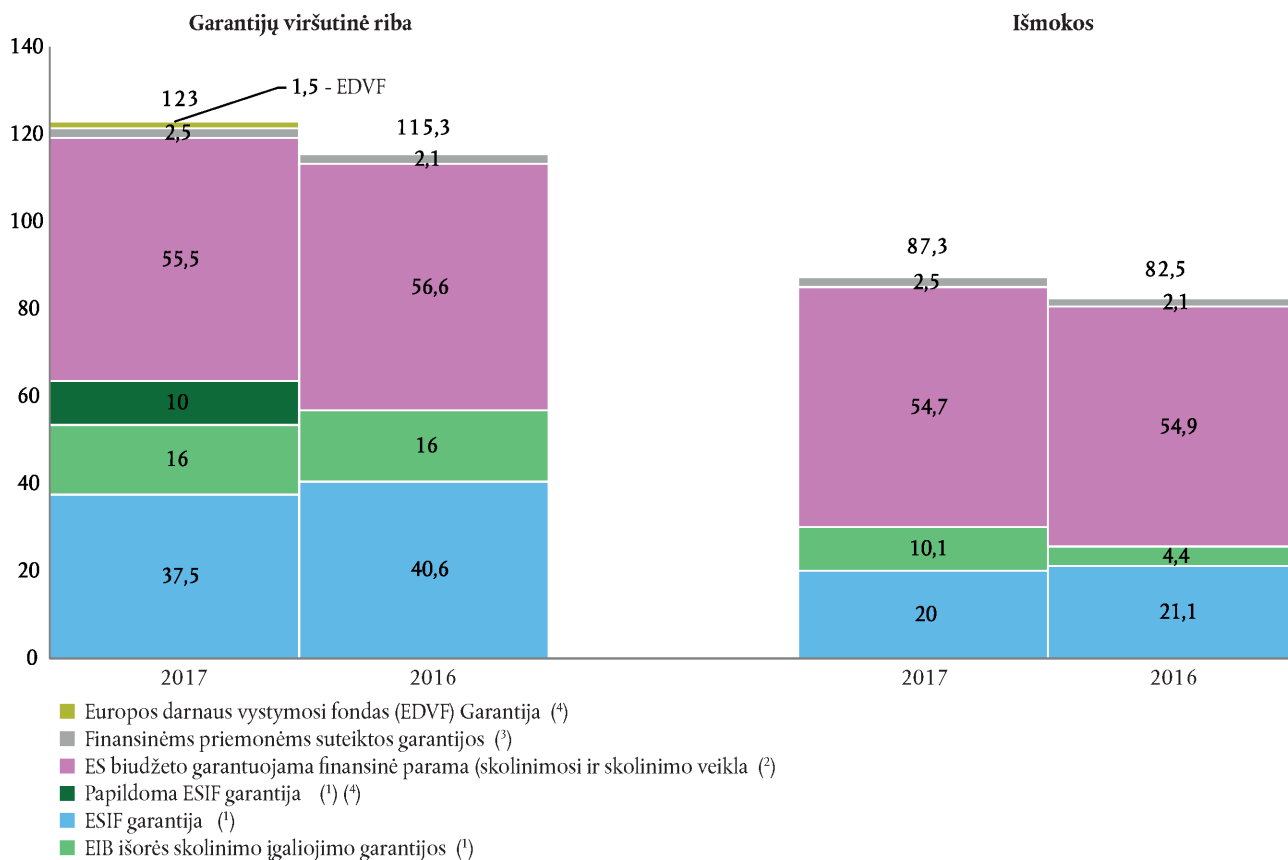
⁽³⁹⁾ 2017 m. rugsėjo 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2017/1601, kuriuo sukuriamas Europos darnaus vystymosi fondas (EDVF), EDVF garantija ir EDVF garantijų fondas (OL L 249, 2017 9 27, p. 1).

⁽⁴⁰⁾ 2017 m. rugsėjo 26 d. Reglamentas (ES) 2017/1601, kuriuo sukuriamas Europos darnaus vystymosi fondas (EDVF), EDVF garantija ir EDVF garantijų fondas, 11 straipsnio e punktas.

⁽⁴¹⁾ Neapibrėžtieji išpareigojimai yra galimi išpareigojimai, kurie priklauso nuo ateityje vykstančių įvykių. Pagrindiniai ES biudžeto neapibrėžtieji išpareigojimai: EIB išorės skolinimo įgaliojimo garantijos, EFSI garantijos, finansinė pagalba: Makrofinansinė parama (MFP), Europos finansinės padėties stabilizavimo mechanizmas (EFPSP), mokėjimų balansas, Euratomas; garantijos, suteiktos ES finansinėms priemonėms (daugiausia programai „Horizon 2020“, Rizikos pasidalijimo finansinei priemonei, Europos infrastruktūros tinklų priemonei); EDVF garantija.

2.15 langelis. Garantijų poveikis ES biudžetui (2017 m. pabaigoje)

(milijardais eurų)

Pastabos.

⁽¹⁾ Žr. 2017 m. ES finansinių ataskaitų 2.4.1 ir 4.1.1 aiškinamąsias pastabas.⁽²⁾ Žr. 2017 m. ES finansinių ataskaitų 2.11.1 ir 4.1.2 aiškinamąsias pastabas.⁽³⁾ Žr. 2017 m. ES finansinių ataskaitų 2.4.1 ir 4.1.3 aiškinamąsias pastabas.⁽⁴⁾ 2017 12 31 nebuvo pasirašyta jokių teisinių įsipareigojimų dėl EDVF garantijos arba papildomos ESIF garantijos.

Šaltinis: 2017 m. ES finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.43. Teikdama pasiūlymus, kurie apima didelių neapibrėžtųjų įsipareigojimų sukūrimą ar pridėjimą, Komisija rengia atitinkamų konkrečių neapibrėžtųjų įsipareigojimų analizę. Ji jos nepateikia kartu su visų neapibrėžtųjų įsipareigojimų, remiamų iš ES biudžeto, apžvalga ir testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijų analize, kad sprendimus priimančys asmenys galėtų įvertinti bendrą jos poveikį.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.43. Komisija nuolat gerina teikiamas neapibrėžtųjų įsipareigojimų ataskaitas. Šiomis aplinkybėmis naujajame finansiniame reglamente numatyta, kad kiekvienais metais prie siūlomo biudžeto projekto bus pridamas darbinis dokumentas, kuriame bus pateikiamas „Sąjungos bendrojo biudžeto lėšomis dengiamų neapibrėžtųjų įsipareigojimų, atsiradusių dėl finansinių operacijų, tvarumo įvertinimas“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.44. Komisija naujajame *Finansiniame reglamente* ⁽⁴²⁾ pasiūlė visas nuostatas sutelkti bendrame atidėjinių fonde. Į šį fondą įtraukta suma bus nustatyta remiantis galiojančia atidėjinių norma – kiekvienos iki šiol naudotų atskirų normų procentine dalimi. Tai turėtų suteikti daugiau su išdo valdymu susijusio lankstumo. Tačiau atidėtų lėšų gali nepakakti, jei tuo pat metu pasitvirtins daug finansinių rizikų.

2.45. Be to, ES darbuotojų pensijų išipareigojimas padidėjo nuo 67,2 milijardo eurų 2016 m. iki 73,1 milijardo eurų 2017 m. ⁽⁴³⁾. Tai didžiausias ilgalaikis ES balanso straipsnis ⁽⁴⁴⁾. Šis išipareigojimas egzistuoja, kadangi ES kiekvienais metais neatideda sumos, skirtos finansuoti būsimus pensijų mokėjimus. Valstybės narės bendrai užtikrina pensijų išipareigojimą ⁽⁴⁵⁾. Jos išipareigoja kiekvienais metais išmokėti mokėtinas su pensijomis susijusias sumas. Ši suma įtraukta į ES biudžetą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.44. Kaip nurodyta naujojo finansinio reglamento 213 straipsnio 1 dalyje, veiksminga atidėjinių norma turi būti užtikrinama apsauga nuo Sąjungos finansinių išipareigojimų, lygiavertė apsaugai, kuri būtų užtikrinta nesutelkiant atidėjinių. Sutelkimas ir veiksminga atidėjinių norma nedidina finansinės rizikos.

⁽⁴²⁾ COM(2016) 605 Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (EB) Nr. 2012/2002, Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1305/2013, (ES) Nr. 1306/2013, (ES) Nr. 1307/2013, (ES) Nr. 1308/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014, (ES) Nr. 652/2014 ir Europos Parlamento ir Tarybos sprendimas Nr. 541/2014/ES.

⁽⁴³⁾ Aktuarinis pensijų išipareigojimo vertinimas atitinka dabartinę numatytų būsimų mokėjimų vertę. Jis apskaičiuojamas naudojant atitinkamą diskonto normą remiantis 25 TVSAS apskaitos taisyklėje nustatyta metodika. Daugiau išsamesnės informacijos apie skaičiavimus pateikta („2017 m. ES finansinių ataskaitų“) 2.9 aiškinamojoje pastaboje.

⁽⁴⁴⁾ Žr. 2017 m. ES finansinių ataskaitų balanso puslapį.

⁽⁴⁵⁾ Žr. 2017 m. ES finansinių ataskaitų balanso puslapyje pateiktą išnašą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

SU BŪSIMU ES BIUDŽETU SUSIJĘ PAVOJAI IR SUNKUMAI

2.46. Remdamiesi savo analize, mes nustatėme kelias rizikas ir sunkumus, darančius poveikį būsimiems ES biudžetams. Nenormalaus mokėjimų susikaupimo iki 2020 m. rizika išlieka. Dabartinės DFP neįvykdytų įsipareigojimų klausimas turi būti sprendžiamas turint tinkamų kitos DFP mokėjimų asignavimų. Papildomų su ES biudžetu susijusių sunkumų kyla dėl pranešto Jungtinės Karalystės pasitraukimo iš ES 2019 m. ir poreikio užtikrinti geresnę atskaitomybę atsižvelgiant į dabartinius svarstymus dėl būsimos ES biudžeto.

Egzistuoja nenormalaus neapmokėtų prašymų susikaupimo galimybė

2.47. 2018–2020 m. mokėjimai turėtų laipsniškai didėti, kadangi tikėtina, kad žymiai išaugs mokėjimo prašymų skaičius. Mūsų manymu, nenormalaus mokėjimų susikaupimo susidarymo rizika, kaip tai buvo 2013–2015 m., išlieka. Vienas tai švelninančių veiksnių yra BMM sukurtas lankstumas (žr. 2.6–2.10 dalis). Tačiau rizika padidės, jei specialioms priemonėms bus taikomos mokėjimų asignavimams nustatytos viršutinės ribos (žr. 2.12 dalį).

2.46. Dėl mokėjimų susikaupimo ir mokėjimų asignavimų tinkamumo Komisija mano, kad pakoreguota mokėjimų viršutinė riba bus išlaikyta iki DFP pabaigos 2020 m. atsižvelgiant į 2017 m. bendrosios mokėjimų maržos (BMM) perkėlimą į 2019 ir 2020 m.

Komisija nurodo savo atsakymus į 2.8 ir 2.12 dalių pastabas.

2.47. Neįprasto mokėjimų susikaupimo iki 2020 m. pavojus yra gana nedidelis dėl mokėjimams taikomos bendrosios maržos, kuria 2019 ir 2020 m. viršutinės ribos padidinamos iki maksimalaus dydžio. Pavojus galėtų atsirasti tuo atveju, jeigu biudžeto valdymo institucija nepriimtų reikiamo dydžio metinio biudžeto.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Neįvykdytų 2014–2020 m. DFP įsipareigojimų finansavimo klausimas išlieka ir vykdamas kitą DFP

2.48. Kitos DFP mokėjimų asignavimai turės padengti neįvykdytus 2014–2020 m. DFP įsipareigojimus ir naujas kitos DFP programas. Kita galimybė yra sumažinti pagal kitą DFP vykdomų programų įsipareigojimų asignavimus⁽⁴⁶⁾. Tarybos sprendime dėl nuosavų išteklių reikalaujama, kad Komisija ir biudžeto valdymo institucija išlaikytų deramą pusiausvyrą tarp įsipareigojimų asignavimų ir mokėjimų asignavimų⁽⁴⁷⁾.

2.49. 2017 m. pabaigoje Komisija dar nebuvo parengusi išsamios ilgalaikės prognozės, kuri visiškai atitiktų Tarpinstitucinį susitarimą⁽⁴⁸⁾. Nors Komisija prognozę pateikė 2017 m. spalio 16 d., jos apimtis apsiribojo esamais įsipareigojimais, kurie buvo įvertinti iki 2020 m. pabaigos. Išsamesnė, ilgalaikė prognozė padėtų priimti geriau informuotus sprendimus dėl kitos DFP⁽⁴⁹⁾.

2.48. Komisijos pasiūlyme dėl kitos DFP (COM(2018) 321) siūloma 1 246 mlrd. EUR mokėjimų suma, kuri atitinka mokėjimų viršutinę ribą, sudarančią 1,08 % ES 27 2021–2027 m. bendrųjų nacionalinių pajamų. Komisija mano, kad šios sumos pakaks iki 2021 m. neįvykdytiems įsipareigojimams ir mokėjimams pagal naujus 2021–2027 m. įsipareigojimus padengti.

Be to, sprendime dėl nuosavų išteklių Komisija siūlo nuosavų išteklių viršutinę ribą padidinti iki 1,29 % ES 27 BNP. Tai būtina siekiant užtikrinti Europos plėtros fondo integravimą ir mokėjimų pagal naujus prioritetus poreikius. Be to, taip bus sukurtas pakankamas mokėjimų ir nuosavų išteklių viršutinės ribos skirtumas siekiant užtikrinti, kad Sąjunga būtų pajėgi vykdyti savo finansinius įsipareigojimus bet kuriomis sąlygomis.

2.49. 2017 m. spalio mėn. Komisija pateikė vidutinės trukmės laikotarpio mokėjimų prognozės atnaujinimą, kuriame įvertino neįvykdytų įsipareigojimų raidą 2014–2020 m. DFP laikotarpio pabaigoje ir mokėjimų viršutinių ribų tvarumą atsižvelgiant į naujas nuostatas dėl lankstumo, dėl kurių buvo susitarta atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą.

Be to, Komisija pateikė mokėjimų asignavimų po 2020 m. prognozę laikydamasi 2013 m. gruodžio 2 d. Tarpinstitucinio susitarimo 9 punkto.

Šios ataskaitos neišvengiamai apėmė tik įsipareigojimus iki 2020 m., nes Komisija negalėjo numatyti būsimų įsipareigojimų, kol nebuvo pateiktas jos pasiūlymas dėl kitos daugiamečių finansinės programos, kuris buvo pateiktas 2018 m. gegužės mėn.

Dėl būsimų metų naujojo finansinio reglamento 247 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Komisija kasmet turi pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai integruotą finansinių ir atskaitomybės ataskaitų rinkinį, įskaitant artimiausių penkerių metų ilgalaikę gaunamų ir netenkamų pinigų srautų prognozę. Šioje ataskaitoje bus analizuojamas konkrečios daugiamečių finansinės programos įsipareigojimų poveikis.

⁽⁴⁶⁾ Žr. 2016 m. metinės ataskaitos 2.36–2.38 dalį.

⁽⁴⁷⁾ 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos sprendimo 2014/335/ES, Euratomas dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos 3 straipsnio 2 dalis, antra pastraipa (OL L 168, 2014 6 7, p. 105).

⁽⁴⁸⁾ 2013 m. gruodžio 2 d. Tarpinstitucinio Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos susitarimo dėl biudžeto disciplinos, bendradarbiavimo biudžeto klausimais ir patikimo finansų valdymo 9 straipsnis.

⁽⁴⁹⁾ Žr. mūsų 2015 m. metinės ataskaitos 2.47 dalyje pateiktą 2 rekomendaciją ir mūsų apžvalginį pranešimą dėl ES finansų ateities.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Jungtinė Karalystė traukiasi iš ES

2.50. Su finansiniu susitarimu susijusios nuostatos yra nustatytos susitarimo dėl JK išstojimo projekte⁽⁵⁰⁾. Jungtinė Karalystė, remdamasi šiuo susitarimo projektu, laikysis savo įsipareigojimų iki 2020 m., tarsi ji būtų valstybė narė. Po 2020 m. ji laikysis iki 2020 m. pabaigos priimtų įsipareigojimų. Dėl su finansinėmis operacijomis susijusių neapibrėžtųjų įsipareigojimų, JK atsakomybė aprėps tokias iki pasitraukimo datos nuspręstas ar patvirtintas operacijas.

Gali iškilti rizika, kad atskaitomybės spraga dar labiau didės

2.51. Mes anksčiau esame nustatę su ES biudžeto valdymu ir ataskaitų apie jį teikimu susijusių atskaitomybės spragų⁽⁵¹⁾. Komisijos diskusijoms skirtame dokumente dėl ES finansų ateities atskaitomybė buvo pasiūlyta kaip vienas iš keturių reformos⁽⁵²⁾ principų siekiant užtikrinti geresnį biudžeto supratimą, daugiau demokratinės kontrolės, skaidrumą ir gerą valdymą. Mūsų apžvalginiame dokumente buvo pateikti du pasiūlymai⁽⁵³⁾: parengti atskaitomybės ir skaidrumo principus ir nustatyti audito įgaliojimus visoms esančioms ir būsimoms su ES susijusioms įstaigoms⁽⁵⁴⁾.

2.51. Dėl Audito Rūmų pasiūlymo parengti atskaitomybės ir skaidrumo principus Komisija pabrėžia, kad ji siūlo ES biudžetui taikyti nuoseklesnę, kryptingesnę ir skaidresnę sistemą įgyvendinant 2021–2027 m. DFP. Naujojo biudžeto struktūra bus aiškesnė ir priderinta prie prioritetų, o programų skaičius bus iš esmės mažesnis.

Pavyzdžiui, naujas visapusiškai integruotas fondas „InvestEU“ į vieną programą sutelks centralizuotai valdomas finansines priemones, kuriomis teikiama parama strateginėms investicijoms visoje ES.

Dėl kito Audito Rūmų pasiūlymo nustatyti audito įgaliojimus visoms esančioms ir būsimoms su ES susijusioms įstaigoms Komisija nenori teikti komentarų dėl kitų institucijų klausimų, kurie nepriskiriami jos kompetencijai. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų indėlį į diskusiją apie ES atskaitomybę ir viešojo audito tvarką.

⁽⁵⁰⁾ Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos projektas, 2018 m. kovo 19 d.

⁽⁵¹⁾ Žr. mūsų 2014 m. padėties apžvalgą „Spragos, veiksmų dubliavimas ir uždaviniai: ES atskaitomybės ir viešojo audito sistemos padėties apžvalga“, mūsų 2015 m. metinės ataskaitos 2.4 dalį ir mūsų 2016 m. metinės ataskaitos 2.29–2.31, 2.43 ir 2.46 dalis ir 2.8 langelį.

⁽⁵²⁾ Komisijos diskusijoms skirto dokumento dėl ES finansų ateities 4 langelis.

⁽⁵³⁾ Žr. mūsų apžvalginio pranešimo dėl ES finansų ateities 28, 29 ir 39–44 dalis.

⁽⁵⁴⁾ Kaip antai Europos gynybos agentūrai (EGA), siūlomam Europos valiutos fondui (EVF), Europos stabilumo mechanizmui (ESM) ir su ES biudžetu nesusijusioms EIB operacijoms.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

2.52. Įsipareigtos sumos (įskaitant specialias priemones) šiek tiek viršijo DFP nustatytą ribą. Tačiau antrais metais iš eilės mokėjimų lygis buvo daug žemesnis už numatytus lygius, o tai savo ruožtu sumažino iš valstybių narių prašomus skirti įnašus. Žemą mokėjimų lygį daugiausia nulėmė ESI fondų įgyvendinimo vėlavimai (žr. 2.3–2.5 dalis).

2.53. Todėl neįvykdyti biudžeto įsipareigojimai viršijo praeitų metų rezultatus ir tikėtina, kad dabartinės DFP pabaigoje jie net dar labiau padidės. Tai žymiai padidina riziką, kad galutiniais DFP metais mokėjimo asignavimų nepakaks (žr. 2.6–2.8 dalis).

2.54. ES biudžetas buvo padarytas lankstesnis padidinus bendrąją mokėjimų maržą (BMM) ir dviem specialiosioms priemonėms skirtas sumas bei padidinus lėšų perkėlimo iš vienos specialiosios priemonės į kitą galimybes. Klausimas, ar specialiosioms priemonėms taikyti mokėjimų asignavimams nustatytas viršutinės ribas, išlieka neišspręstas (žr. 2.9–2.12 dalis).

2.55. 2017 m. pabaigoje su 2014–2020 m. DFP susijusi bendra vidutinė lėšų įsisavinimo norma buvo net mažesnė nei atitinkamais ankstesnės DFP metais (2010 m. ji sudarė 22 %). Tai daugiausia lėmė vėlesnis ankstesnės DFP užbaigimas, pavėluotas teisės aktų patvirtinimas, sunkumai įgyvendinant dabartinės DFP reikalavimus ir įsipareigojimų panaikinimo taisyklės pasikeitimas nuo N+2 iki N+3 bei administracinė našta, susijusi su DFP laikotarpių dubliavimusi. Mes pabrėžėme galimą poveikį projektų kokybei ir pakankamai stabilios teisinės sistemos svarbą (žr. 2.13–2.19 dalis).

2.53. Komisija mano, kad pakaks pakoreguotos mokėjimų viršutinės ribos; žr. Komisijos atsakymą į 2.8 dalies pastabas.

2.54. Komisija yra pateikusi pasiūlymą dėl specialiųjų priemonių klausimo išsprendimo 2021–2027 m. DFP; žr. Komisijos atsakymą į 2.12 dalies pastabas.

2.55. Atsižvelgiant į tai, kad daugelis projektų įgyvendinami kelerius metus ir kad kiekvienas programavimo laikotarpis visada turės pradinį ir baigiamąjį etapą, dalinis dviejų laikotarpių sutapimas laikomas būtinu. Todėl užbaigimas visada dubliuos su vėlesniu laikotarpiu.

Tuo pat metu Komisija kelis kartus yra pabrėžusi, kaip svarbu, kad abi teisėkūros institucijos taip pat laiku priimtų teisės aktus.

Komisija nurodo savo atsakymus į 2.14 ir 2.18 dalių pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2.56. 2017 m. su 2007–2013 m. DFP susijusių struktūrinių fondų veikla buvo užbaigiama. Dauguma valstybių narių įsisavino didžiąją daugumą joms skirtų išteklių (žr. 2.20–2.22 dalis).

2.57. Teikiant pagalbą ES nepriklausančioms šalims vis daugiau naudojamosi alternatyviais finansavimo modeliais, o tai padidina esamų finansinių struktūrų sudėtingumą (žr. 2.23–2.27 dalis).

2.58. Finansinėms priemonėms skirtas ES finansavimas žymiai išaugo. 2007–2013 m. DFP pasidalijamojo valdymo finansinių priemonių veiklos užbaigimas atskleidė su valstybių narių ataskaitų teikimu susijusių problemų. Nors ataskaitų teikimas laikantis 2014–2020 m. DFP reikalavimų tapo išsamesnis, atotrūkis tarp ataskaitinio laikotarpio pabaigos ir atitinkamos ataskaitos išlieka didelis (žr. 2.28–2.29 dalis).

2.59. Buvo sukurtas Europos darnaus vystymosi fondas (EDVF). Jo valdymo modelis leidžia įvairiesiems partneriams prisiimti įsipareigojimus ES biudžeto vardu (žr. 2.40–2.41 dalis).

2.60. ES biudžeto finansinės rizikos poveikis, daugiausia susijęs su neįvykdytais įsipareigojimais, ES darbuotojų pensijų įsipareigojimu ir kitais teisiniais įsipareigojimais bei neapibrėžtais įsipareigojimais garantijų forma, ir toliau yra reikšmingas (žr. 2.42–2.45 dalis).

2.61. Išlieka neaišku, ar tinkamų mokėjimų asignavimų pakaks norint padengti visus mokėjimui pateiktus prašymus. Komisija dar nėra parengusi išsamios ilgalaikės prognozės, skirtos padėti priimti sprendimus dėl kitos DFP (žr. 2.47–2.49 dalis).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2.57. Komisija mano, kad naujieji finansavimo modeliai didina pagalbos ES nepriklausančioms šalims veiksmingumą.

2.58. Ataskaitų dėl 2007–2013 m. programų finansinių priemonių teikimo reikalavimai pradėti taikyti įpusėjus 2007–2013 m. programų įgyvendinimui. Pastaraisiais metais valstybės narės ir Komisija dėjo daug pastangų, kad būtų pagerintas ataskaitų teikimo procesas ir pateiktų duomenų kokybė; tą Audito Rūmai patvirtino savo 2016 m. metinėje ataskaitoje.

Vadovaujančiųjų institucijų ir Komisijos ataskaitų teikimo terminai atspindi pasidalijamojo valdymo principą.

2.59. Pagrindinis EDVF tikslas yra suteikti integruotą finansinį paketą investicijoms, pradedamoms Afrikos regionuose ir Europos kaimynystės priemonėje dalyvaujančiose šalyse, finansuoti ir taip sukurti ekonomikos augimo ir užimtumo galimybių, kuo labiau padidinti papildomumą, tiekti inovatyvių produktų ir pritraukti privačiojo sektoriaus lėšų.

Žr. Komisijos atsakymą į 2.41 dalies pastabas.

2.61. 2017 m. spalio mėn. Komisija pateikė vidutinės trukmės laikotarpio mokėjimų prognozės atnaujinimą, kuriame įvertino neįvykdytų įsipareigojimų raidą DFP laikotarpio pabaigoje ir mokėjimų viršutinių ribų tvarumą atsižvelgiant į naujas nuostatas dėl lankstumo, dėl kurių buvo susitarta atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą. Mokėjimų asignavimų po 2020 m. prognozė buvo pateikta laikantis 2013 m. gruodžio 2 d. Tarpinstitucinio susitarimo 9 punkto.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rekomendacijos

2.62. Mes rekomenduojame Komisijai:

- **1 rekomendacija:** pateikti tikslios ir išsamios informacijos apie 2007–2013 m. DFP pasidalijamojo valdymo finansinių priemonių veiklos užbaigimą, įskaitant informaciją apie į ES biudžetą grąžintas galutines sumas ir sumas, priklausančias valstybėms narėms

Tikslinė įgyvendinimo data: iki 2019 m. vidurio.

- **2 rekomendacija:** Teikiant teisėkūros pasiūlymus, kurie apima didelių neapibrėžtųjų įsipareigojimų sukūrimą ar pridėjimą, kartu su jais pateikti bendros iš biudžeto remiamų neapibrėžtųjų įsipareigojimų vertės apžvalgą bei testavimo nepalankiausiomis sąlygomis scenarijų ir jų poveikio biudžetui analizę.

Tikslinė įgyvendinimo data: iki 2019 m. vidurio.

- **3 rekomendacija:** paraginti Europos Parlamentą ir Tarybą diskusijų dėl DFP po 2020 m. kontekste numatyti mechanizmus, skirtus geriau valdyti susikaupusių mokėjimų riziką, atsižvelgiant į aukštą dabartinės ir ankstesnės DFP neįvykdytų įsipareigojimų lygmenį.

Tikslinė įgyvendinimo data: iki laikotarpio po 2020 m. pradžios.

Komisija iš dalies pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija teiks ataskaitas apie veiklos užbaigimą laikydamasi galiojančių teisės aktų. Šiuo metu galiojančiuose teisės aktuose nėra reikalavimo valstybėms narėms teikti informaciją apie joms priklausančias sumas. Vadovaudamasi Specialiosios ataskaitos Nr. 4/2017 dėl ES biudžeto apsaugos 2 rekomendacija, kuriai pritarė, Komisija atitinkamų generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose pateiks informaciją apie galutinį veiklos užbaigimo programavimo laikotarpio rezultatus.

Bus nurodyta kiekvienos veiksmų programos pabaigoje likusi suma, įskaitant finansinių priemonių sumą, jei ji bus žinoma. Be to, bus pateikta informacija apie kiekvienos veiksmų programos susigrąžintas sumas, jeigu tokių bus.

Komisija iš dalies pritaria šiai rekomendacijai.

Vadovaudamasi vienos iš teisėkūros institucijų priimtu naujuoju finansiniu reglamentu, Komisija kasmet vertins ES biudžeto lėšomis dengiamų neapibrėžtųjų įsipareigojimų, atsiradusių dėl finansinių operacijų, tvarumą. Nuo 2021 m. ši informacija bus pateikiama kartu su biudžeto projektu.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija pateikė pasiūlymus dėl 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos Europos Parlamentui ir Tarybai. Mokėjimų viršutinės ribos stabilumas ir nuspėjamumas yra svarbus šių pasiūlymų elementas. Komisija mano, kad šios sumos pakaks iki 2021 m. neįvykdytiems įsipareigojimams ir mokėjimams pagal naujus 2021–2027 m. įsipareigojimus padengti neviršijant galiojančiame sprendime dėl nuosavų išteklių nustatytos nuosavų išteklių viršutinės ribos.

Be to, Komisijos pasiūlyme dėl 2021–2027 m. bendrųjų nuostatų reglamento numatyti du pagrindiniai mechanizmai, turintys užtikrinti savalaikiškesnę įgyvendinimą: „n + 2“ įsipareigojimų panaikinimo taisyklė kartu su išankstiniu finansavimu, kuris buvo sumažintas iki metinių 0,5 % dydžio dalių pagal bendrą fondų paramą programos lygmeniu. Be to, Komisija siūlo abiem teisėkūros institucijoms sumažinti 2014–2020 m. programų metinio išankstinio finansavimo dydį.

2.1 PRIEDAS

PAGRINDINIAI SVARBŪS TAISOMŲJŲ BIUDŽETŲ KLAUSIMAI

Taisomasis biudžetas	Paiškinimas	Vertė milijardais eurų	Poveikis 2017 m. biudžetui
2017/01	Ivykus didelėms ar regioninėms nelaimėms, valstybės narės gavo pagalbą sutelkus Europos Sąjungos solidarumo fondo lėšas: a) Jungtinė Karalystė: 60,3 milijono eurų; b) Kipras: 7,3 milijono eurų ir c) Portugalija: 3,9 milijono eurų.	0,07	Išsipareigojimų padidėjimas
2017/02	2016 m. perviršis buvo grąžintas valstybėms narėms sumažinus jų metinius įnašus.	6,40	Pajamų sumažinimas
2017/03	Buvo sustiprinta Jaunimo užimtumo iniciatyva (JUI), kuri buvo įsteigta 2013 m. kaip atsakas į aukštus jaunimo nedarbingumo lygius visoje ES.	0,50	Išsipareigojimų padidėjimas
2017/04	Iš Europos Sąjungos solidarumo fondo Italijai buvo suteikta parama reaguojant į kelis žemės drebėjimus, kurie įvyko 2016 m. rugpjūčio mėn. – 2017 m. sausio mėn.	1,20	Išsipareigojimų padidėjimas
2017/05	Buvo sukurtas Europos darnaus vystymosi fondo (EDVF) Garantijos fondas.	0,30	Išsipareigojimų padidėjimas
2017/06	Pradinio biudžeto mokėjimų asignavimai buvo sumažinti. Tuo pat metu tam pačia suma buvo sumažinti valstybių narių įnašai.	0,06	Išsipareigojimų sumažinimas
		7,70	Mokėjimų sumažinimas

Šaltinis: 2017 m. Komisijos biudžeto ir finansų valdymo ataskaitos A 2.1 aiškinamoji pastaba.

2.2 PRIEDAS

DAŽNESNIS SPECIALIŲJŲ PRIEMONIŲ NAUDOJIMAS

Turimos specialiųjų priemonių sumos prieš ir po padidinimo

(milijonais eurų)

Prieš padidinimą

Metai	Flex	EAR	EGF	EUSF	Iš viso
2017	530	315	169	563	1 577
2018	541	322	172	574	1 609
2019	552	328	176	586	1 642
2020	563	335	179	598	1 675
Iš viso	2 186	1 300	696	2 321	6 503

Po padidinimo

Metai	Flex	EAR	EGF	EUSF	Iš viso
2017	676	338	169	563	1 746
2018	689	344	172	574	1 779
2019	703	351	176	586	1 816
2020	717	359	179	598	1 853
Iš viso	2 785	1 392	696	2 321	7 194

Skirtumas	599	92	—	—	691
Bendra suma, kurią galima panaudoti 2018–2020 m. (*)					5 997

(*) 7 194 milijonų eurų ir 5 997 milijonų eurų skirtumas yra sumos, naudotos 2017 m.

Pastaba. Flex – Lankstumo priemonė; EAR – Neatidėliotinos pagalbos rezervas; EGF – Europos prisitaikymo prie globalizacijos padarinių fondas; EUSF – Europos Sąjungos solidarumo fondas.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis Komisijos pateikta informacija.

3 SKYRIUS

Siekiant ES biudžeto rezultatų

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	3.1
1 dalis. Ar Komisija, priimdama sprendimus, tinkamai naudoja informaciją apie veiksmingumą?	3.2–3.36
A skirsnis. Komisija gali naudotis informacija apie veiksmingumą su tam tikrais apribojimais	3.6–3.13
B skirsnis. Komisijos veiksmingumo vertinimo sistemose leidžiama susipažinti su dideliu duomenų kiekiu, tačiau tokia prieiga ne visada suteikiama laiku	3.14–3.18
C skirsnis. Komisija naudoja informaciją apie veiksmingumą programoms ir politikos sritims valdyti, tačiau tais atvejais, kai tikslai nepasiekiami, ne visada imamasi tinkamų veiksmų	3.19–3.26
D skirsnis. Komisija savo veiksmingumo ataskaitose paprastai nepaaiškina, kaip naudojama informacija apie veiksmingumą	3.27–3.31
E skirsnis. Atsižvelgiant į nuolatinį tobulėjimą, tikimasi, kad veiksmingumo kultūros srityje bus daroma tolesnė pažanga	3.32–3.36
2 dalis. Audito Rūmų veiksmingumo auditų rezultatai: didžiausią poveikį turinčios išvados ir rekomendacijos	3.37–3.67
Įvadas	3.37
1a išlaidų kategorija „Konkurencingumas augimui ir užimtumui skatinti“ ir 1b išlaidų kategorija „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“	3.38–3.44
2 išlaidų kategorija „Tvarus augimas ir gamtos išteklių“	3.45–3.48
3 išlaidų kategorija „Saugumas ir pilietybė“ ir 4 išlaidų kategorija „Europos vaidmuo pasaulyje“	3.49–3.58
5 išlaidų kategorija „Administravimas“ ir ataskaitos apie bendrosios rinkos veikimą ir tvarią pinigų sąjungą	3.59–3.67
3 dalis. Atsižvelgimas į rekomendacijas	3.68–3.78
Išvados ir rekomendacijos	3.79–3.85
Išvados	3.79–3.83
Rekomendacijos	3.84–3.85
3.1 priedas. Detali rekomendacijų vykdymo būklė pagal ataskaitas	
3.2 priedas. Svarbūs patobulinimai ir nepašalinti trūkumai pagal ataskaitas	
3.3 priedas. Rekomendacijos valstybėms narėms	
3.4 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas dėl veiksmingumo problemų	

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ĮVADAS

3.1. Kiekvienais metais šiame skyriuje mes nagrinėjame įvairius su veiksmingumu susijusius aspektus – pasiektus ES biudžeto, kurį Komisija vykdo kartu su valstybėmis narėmis ⁽¹⁾, veiklos rezultatus. Šiais metais konkrečiai domėjomės:

- i) kaip Komisija, priimdama sprendimus, naudoja informaciją apie veiksmingumą;
- ii) mūsų 2017 m. specialiųjų veiksmingumo ataskaitų atrinktais rezultatais;
- iii) kaip Komisija įgyvendino 2014 m. paskelbtų mūsų specialiųjų ataskaitų rekomendacijas.

1 DALIS. AR KOMISIJA, PRIIMDAMA SPRENDIMUS, TINKAMAI NAUDOJASI INFORMACIJA APIE VEIKSMINGUMĄ?

3.2. Praėjusiais metais peržiūrėjome, kaip Komisija atsižvelgia į gerąją patirtį teikdama veiksmingumo ataskaitas. Kadangi organizacijai svarbu turėti tinkamas veiksmingumo ataskaitų teikimo procedūras ir nuolat jas tobulinti, iš veiksmingumo ataskaitų gautą informaciją reikia panaudoti veiklos valdymui, rezultatų optimizavimui, valdymo sistemų ir strateginio planavimo procesų pritaikymui ir pan. Tai, kaip ši informacija naudojama, turi įtakos organizacijos ilgalaikiai sėkmei įgyvendinant veiksmingumo valdymą.

3.3. Pasak Komisijos, veiksmingumo valdymas – tai nuolatinis sisteminis požiūris į operacijų veiksmingumo, efektyvumo ir rezultatų gerinimą pasitelkiant geresnį planavimą, reguliarių stebėjimą ir įrodymais pagrįstą sprendimų priėmimo procesą ⁽²⁾. 2015 m. pradėta įgyvendinti Komisijos iniciatyva „Į rezultatus orientuotas ES biudžetas“, apimanti įvairius darbo srautus ir tikslus, kurių vienas – remti sprendimų priėmimą teikiant reikšmingą informaciją apie veiksmingumą ⁽³⁾. Geresnio reglamentavimo gairėse ⁽⁴⁾, kurios buvo pradėtos taikyti 2015 m. ir atnaujintos 2017 m. liepos mėn., nustatyta, kad visi turimi įrodymai turėtų būti naudojami kaip pagrindas rengiant ES politikos kryptis ir teisės aktus, kuriais būtų atvirai, skaidriai ir ekonomiškai efektyviai siekiama jų tikslų.

3.1. Komisija pažymi, kad daugumą svarbiausių sprendimų, susijusių su ES biudžetu, priima biudžeto ir teisėkūros institucija, t. y. Europos Parlamentas ir Taryba, pagal Komisijos pasiūlymus. Tai pasakytina ir apie sprendimus dėl metinės biudžeto procedūros, ir apie daugiametės finansinės programos ir sektorių finansinių programų rengimą ir keitimą.

⁽¹⁾ Sutarties dėl ES veikimo 317 straipsnis.

⁽²⁾ 2016–2020 m. strateginio plano ir 2016 m. valdymo plano rengimo nurodymai, 2015 m. lapkričio 20 d., Ares (2015) 5 332 669: žr. 1 skirsnio 1.1 dalį.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/budget/budget4results/index_en.cfm

⁽⁴⁾ https://ec.europa.eu/info/files/better-regulation-guidelines_en

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.4. Siekdami įvertinti, ar Komisija tinkamai naudoja informaciją apie veiksmingumą priimdama sprendimus, atlikome toliau nurodytus veiksmus.

- i) Atlikome dokumentų dėl informacijos apie veiksmingumą naudojimo priimant sprendimus, įskaitant aukščiausiųjų audito institucijų⁽⁵⁾, EBPO, vyriausybių ir akademinės bendruomenės atstovų iš ES ir ne ES šalių ataskaitas, peržiūrą.
- ii) Peržiūrėjome naujausias šešių generalinių direktoratų (DG)⁽⁶⁾ paskelbtas veiksmingumo ataskaitas, įskaitant dešimt jų neseniai paskelbtų poveikio ir kitų vertinimų. Pasirinkome šiuos generalinius direktoratus, nes jie pagrįstai atstovavo visai Komisijai. Tai lėmė įvairios jų veiklos ypatybės (vadovavimo metodas, bendradarbiavimas su agentūromis, veiklos rūšis ir kt.).
- iii) Apklausėme trisdešimt padalinių vadovų ir direktorių, dirbančių šiuose šešiuose generaliniuose direktoratuose, kad gautume papildomos informacijos apie informacijos apie veiksmingumą naudojimą priimant sprendimus generaliniame direktorate.
- iv) Šiuose šešiuose generaliniuose direktoratuose atlikome apklausą apie informacijos apie veiksmingumą naudojimą priimant sprendimus. Apklausą buvo skirta šių generalinių direktoratų vadovams, kurie dalyvavo valdant politikos kryptis, programas ar projektus: apklausėme padalinių vadovus, direktorius, generalinių direktorių pavaduotojus ir generalinius direktorius. Galutinis atsakymų lygis buvo 57 %; tikslinių gyventojų skaičius – 240.

⁽⁵⁾ Pavyzdžiui, Kanados generalinio auditoriaus, Naujosios Zelandijos kontrolieriaus ir generalinio auditoriaus, JAV vyriausybės atskaitomybės tarnybos ir Jungtinės Karalystės nacionalinio audito biuro ataskaitos.

⁽⁶⁾ DG AGRI, DG CONNECT, DG DEVCO, DG EAC, DG EMPL ir Generalinis sekretoriatas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Apimtis

3.5. Mūsų peržiūra apėmė Komisijos naudojamą informaciją apie veiksmingumą, susijusią su išlaidų programomis ir politikos formavimu, įgyvendinimu ir vertinimu. Toliau nurodytų aspektų neįtraukėme į savo audito apimtį.

- i) Informacijos apie veiksmingumą, susijusios su Komisijos administraciniu darbuotojų valdymu ir kitais ištekliais, kad būtų galima sutelkti dėmesį į tai, kaip siekiama politikos ir programų rezultatų.
- ii) *Biudžeto valdymo institucijos* ⁽⁷⁾ naudojamos informacijos apie veiksmingumą; EBPO ⁽⁸⁾ ir kiti tyrėjai ⁽⁹⁾ jau atliko darbą šioje srityje.

A skirsnis. Komisija gali naudotis informacija apie veiksmingumą su tam tikrais apribojimais

ES daugiamečioje finansinėje programoje trūksta lankstumo naudojant informaciją apie veiksmingumą

3.6. Sudarant nacionalinį biudžetą įprasta kasmet ar net dažniau perskirstyti išteklius. Tačiau ES padėtis yra kitokia. Atlikdama 2014–2020 m. *daugiamečės finansinės programos (DFP)* ⁽¹⁰⁾ laikotarpio vidurio peržiūrą Komisija pažymėjo, kad buvo labai svarbu rasti pusiausvyrą tarp vidutinės trukmės nuspėjamumo ir lankstumo reaguojant į nenumatytas aplinkybes. Pagal 2014–2020 m. daugiamečę finansinę programą maždaug 80 % ES biudžeto lėšų yra iš anksto paskirtos tam tikroms sritims, todėl „biudžeto pajėgumas reaguoti į kintančius poreikius yra ribotas“.

⁽⁷⁾ Europos Parlamentas ir Taryba.

⁽⁸⁾ Žr. „Biudžeto sudarymas ir veiksmingumas Europos Sąjungoje. Peržiūra, susijusi su į rezultatus orientuotu ES biudžetu“, kurią atliko EBPO Viešojo valdymo direktoratas, 3.2.4 dalis: http://www.oecd-ilibrary.org/governance/budgeting-and-performance-in-the-european-union_budget-17-5jfnx7fj38r2?crawler=true.

⁽⁹⁾ Žr., pavyzdžiui, Sankt Galeno teisės mokyklos teisės ir ekonominių mokslinių tyrimų dokumentų serijos darbinį dokumentą Nr. 2015-04, 2014 m. rugsėjo mėn., „Kokią įtaką informacija apie veiksmingumą gali turėti teisės aktų leidėjams? Sprendimų dėl biudžeto priėmimo eksperimentas su teisės aktų leidėjais“ (angl. *What can performance information do to legislators? A budget decision experiment with legislators*): https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2494772.

⁽¹⁰⁾ Žr. COM(2016) 603 *final*, p. 14, „2014–2020 m. daugiamečės finansinės programos laikotarpio vidurio peržiūra (tikslinimas). Į rezultatus orientuotas ES biudžetas“, <http://ec.europa.eu/transparency/regdoc?fuseaction=list&n=10&adv=0&cotel-d=1&year=2016&number=603&language=lt>.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.7. ES biudžetas daugiausia yra investicinis biudžetas. Metinės viršutinės ribos nustatomos įvairioms biudžeto eilutėms, įtrauktoms į septynerių metų daugiametę finansinę programą, o sumos iš anksto paskirstomos valstybėms narėms. Nors jau yra tam tikrų su veiksmingumu susijusių lankstumo mechanizmų, nustatytų atitinkamuose sektorių teisės aktuose, pavyzdžiui, veiksmingumo rezervas ir *ex ante* sąlygos, jų taikymas yra ribotas⁽¹¹⁾. Nors neveiksmingą veiklą galima pakeisti veiksmingesne toje pačioje srityje ir valstybėje narėje, koreguoti išlaidų prioritetus išlaidų kategorijose galima tik labai ribotai. Svarbiausia lėšų paskirstymo „galimybė“, atsižvelgiant į informaciją apie veiksmingumą, yra naujo daugiametės finansinės programos reglamento ir su juo susijusių sektorių programų rengimas ir derinimas.

3.8. Daugiametės finansinės programos laikotarpio vidurio peržiūroje numatyta kita galimybė atsižvelgti į informaciją apie veiksmingumą. Paskutinė tokia peržiūra⁽¹²⁾ paskatino perskirstyti 12 798 milijonus eurų, t. y. **1,18 %** visų 2014–2020 m. laikotarpiui skirtų daugiametės finansinės programos įsipareigojimų asignavimų: palyginti nedaug. Pagrindinis šių lėšų perskirstymo veiksnys buvo būtinybė išspręsti pabėgėlių krizės klausimą ir pašalinti kitas grėsmes saugumui, taip pat investicijų spragas, atsirandančias dėl finansų ir ekonomikos krizės, tačiau ne veiksmingumas.

Esama analogiškų strateginių programų

3.9. ES biudžeto ir Komisijos indėlio į aukšto lygio tikslus vertinimas yra sudėtingas, nes lygiagrečiai taikomos kelios politinės strateginės programos⁽¹³⁾ (žr. **3.1 langelį**):

3.8. Priimant sprendimą dėl biudžeto asignavimų atsižvelgiama į daugelį veiksnių. Pavyzdžiui, lėšų perskirstymas siekiant spręsti pabėgėlių krizę ir šalinti grėsmes saugumui buvo didelių nenumatytų geopolitinių ir visuomenės pokyčių padarinys. Į veiksmingumą galima atsižvelgti tik tiek, kiek yra patikimos ir laiku gaunamos informacijos, o taip būna ne visada, ypač krizės atveju.

3.9. Komisija mano, kad J.-C. Junckerio Komisijos politiniai prioritetai yra visiškai ir nuosekliai suderinti tiek su Europos Vadovų Tarybos strategine darbotvarke, tiek su strategija „Europa 2020“.

Daugiametė finansinė programa yra viena iš Sąjungos prioritetų įgyvendinimo priemonių. Dabartinė daugiametė finansinė programa buvo sukurta siekiant prisidėti prie strategijos „Europa 2020“ įgyvendinimo ir pagal ją teikiama svari parama kitiems naujiems prioritetams⁽¹⁾.

⁽¹¹⁾ Žr., pavyzdžiui, Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 15/2017 „*Ex ante* sąlygos ir veiksmingumo rezervas sanglaudos politikos srityje – naujoviškos, bet dar neveiksmingos priemonės“ ir Specialiąją ataskaitą Nr. 16/2017 „Kaimo plėtros programavimas: reikia mažinti sudėtingumą ir daugiau dėmesio skirti rezultatams“ (<https://www.eca.europa.eu>).

⁽¹²⁾ Žr. COM(2016) 603 final.

⁽¹³⁾ Šis klausimas anksčiau buvo aptartas 2016 m. metinės ataskaitos 3.18–3.19 dalyse, 2015 m. metinės ataskaitos 3.18–3.21 dalyse ir 2014 m. metinės ataskaitos 3.7–3.12 dalyse.

⁽¹⁾ Taip pat žr. Komisijos atsakymus į Audito Rūmų 2016 m. metinės ataskaitos 3.18–3.19 dalių, Audito Rūmų 2015 m. metinės ataskaitos 3.18–3.21 dalių ir Audito Rūmų 2014 m. metinės ataskaitos 3.7–3.12 dalių pastabas.

3.1 langelis. Keturios Europos Sąjungos strateginės programos (taikomos lygiagrečiai)

Europos Komisijos dešimt prioritetinių veiksmų sričių (2014–2019 m.)(Patvirtinta **Europos Komisijos** 2014 m.)

1. Naujas postūmis darbo vietų kūrimui, ekonomikos augimui ir investicijoms
2. Susietoji bendroji skaitmeninė rinka, pagrįsta tarpusavio pasitikėjimu
3. Atspari energetikos sąjunga ir perspektyvi klimato kaitos politika
4. Stipresnė ir sąžiningesnė vidaus rinka, turinti tvirtesnį pramoninį pagrindą
5. Stipresnė ir sąžiningesnė ekonominė ir pinigų sąjunga
6. Pagrįstas ir subalansuotas laisvosios prekybos susitarimas su JAV
7. Teisingumo ir pagrindinių laisvių erdvė
8. Naujos migracijos politikos link
9. Tvirtesnis pasaulinis subjektas
10. Demokratiškesni pokyčių sąjunga

Strateginė ES pokyčių darbotvarkė (2014–2019 m.)(Patvirtinta **Europos Vadovų Tarybos** 2014 m.)

Penki pagrindiniai prioritetai:

1. Tvirtesnė ekonomika, kurioje sukurama daugiau darbo vietų
2. Visuomenė, kuriai suteikta daugiau galių ir kuri yra labiau apsaugota
3. Saugi energetinė ir klimato ateitis
4. Patikima pagrindinių laisvių erdvė
5. Efektyvūs bendri veiksmai pasaulyje

Daugiametė finansinė programa (DFP) ir vėlesni reglamentai dėl kiekvienos išlaidų programos (2014–2020 m.)(Patvirtinta **Europos Sąjungos Tarybos** 2013 m., pritarus **Europos Parlamentui**)

DFP nustatytos maksimalios metinės sumos, kurias Komisija gali išleisti įvairiose politikos srityse, šios išlaidos sugrupuotos į šias biudžeto išlaidų kategorijas:

1. Pažangus ir integracinis augimas
  - 1a. Konkurencingumas augimui ir užimtumui
  - 1b. Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda
2. Tvarus augimas: gamtos ištekliai
3. Saugumas ir pilietybė
4. Europos vaidmuo pasaulyje
5. Administravimas

Strategija „Europa 2020“: pažangus, tvarus ir integracinis augimas (2010–2020 m.)(Patvirtinta **Europos Vadovų Tarybos** 2010 m.)

Penki pagrindiniai tikslai yra:

1. Užimtumas
2. Moksliniai tyrimai ir technologinė plėtra
3. Klimato kaita ir energetinis tvarumas
4. Švietimas
5. Kova su skurdu ir socialine atskirtimi

Septynios pavyzdinės politinės iniciatyvos:

1. Europos skaitmeninė darbotvarkė
2. Inovacijų sąjunga
3. Judus jaunimas
4. Tausiai išteklius naudojanti Europa
5. Globalizacijos eros pramonės politika
6. Naujų įgūdžių ir darbo vietų darbotvarkė
7. Europos kovos su skurdu platforma

2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.10. Be to, kiti tikslai yra apibrėžti įvairiuose sektorių politikos dokumentuose pagal ES kompetenciją, nustatytą Sutartyje dėl ES veikimo. ES taip pat įsipareigojo įgyvendinti Jungtinių Tautų nustatytus **darnaus vystymosi tikslus**. ES stengiasi kasmet pranešti apie pažangą, pasiektą siekiant šių tikslų.

3.11. Mes ištyrėme, kaip generaliniai direktoratai išsprendė **įvairių strategijų buvimo** klausimą. Dažniausiai buvo taikomi du metodai:

- i) Kai kurie generaliniai direktoratai vykdė savo įvairius strateginius ataskaitų teikimo įsipareigojimus, sukurdami IT priemones, kuriomis būtų galima saugoti, stebėti, konsoliduoti ir pranešti duomenis įvairiomis konfigūracijomis (taip pat žr. 3.16 dalį).
- ii) Kai kurie generaliniai direktoratai pritaikė savo veiklos peržiūros planus, kad jie atitiktų įvairius strateginius poreikius. Pavyzdžiui, DG EAC taiko savo veiklos peržiūros planą trimis lygmenimis.
  - a) ES lygmeniu DG EAC, bendradarbiaudamas su valstybėmis narėmis, stebi *strategijos „Europa 2020“* ir Europos bendradarbiavimo švietimo ir mokymo srityje strateginės programos („ET 2020“) atitinkamus tikslus ir rodiklius, remdamasis Eurostato, EBPO ir kitų šaltinių duomenimis. Jis atlieka metinę peržiūrą, siekdamas užtikrinti, kad pažangos būtų siekiama tinkama kryptimi ⁽¹⁴⁾.
  - b) Komisijos lygmeniu DG EAC tiesiogiai ir savo programa bei politiniu darbu prisideda įgyvendinant du iš dešimties Investicijų plano Europai tikslus. Pažanga stebima *metinėje veiklos ataskaitoje* ir programų ataskaitose.
  - c) Paties DG EAC lygmeniu ataskaitų teikimas ir sprendimų priėmimas yra sutelkti į septynias politikos sritis, kurių kiekviena turi savo konkrečius tikslus. Teisėkūros darbas įvairiose srityse yra stebimas Komisijos darbo programoje.

⁽¹⁴⁾ Įgyvendindamas Europos semestro iniciatyvą, DG EAC taip pat dirba su DG ECFIN ir DG EMPL švietimo srityje, rengdamas metines ataskaitas šalims, kad nustatytų problemas, pateiktų išvadas ir rekomendacijas kiekvienai valstybei narei.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.12. Kadangi yra daug strategijų, suinteresuotosios šalys jas laiko skirtingais metodais, kaip, pavyzdžiui, matyti Komisijos ES jaunimo strategijos vertinime ⁽¹⁵⁾.

3.13. Į mūsų apklausą buvo įtraukti klausimai apie tai, ar „tikslai buvo aiškūs“. Pateikdami šiuos klausimus siekėme sužinoti, kaip Komisijos vadovai suprato generalinių direktoratų ir apskritai Komisijos misiją ir tikslus (žr. **3.2 langelį**). Apklausoje atsakymai iš esmės buvo teigiami ir parodė aukštą supratimo lygį. Tačiau vadovai dviejuose iš šešių generalinių direktoratų, kuriuose atlikome interviu, atkreipė dėmesį į skirtingų ES strateginių programų, taip pat į šių programų tikslų bei generalinių direktoratų lygmeniu nustatytų tikslų sąveikos sudėtingumą.

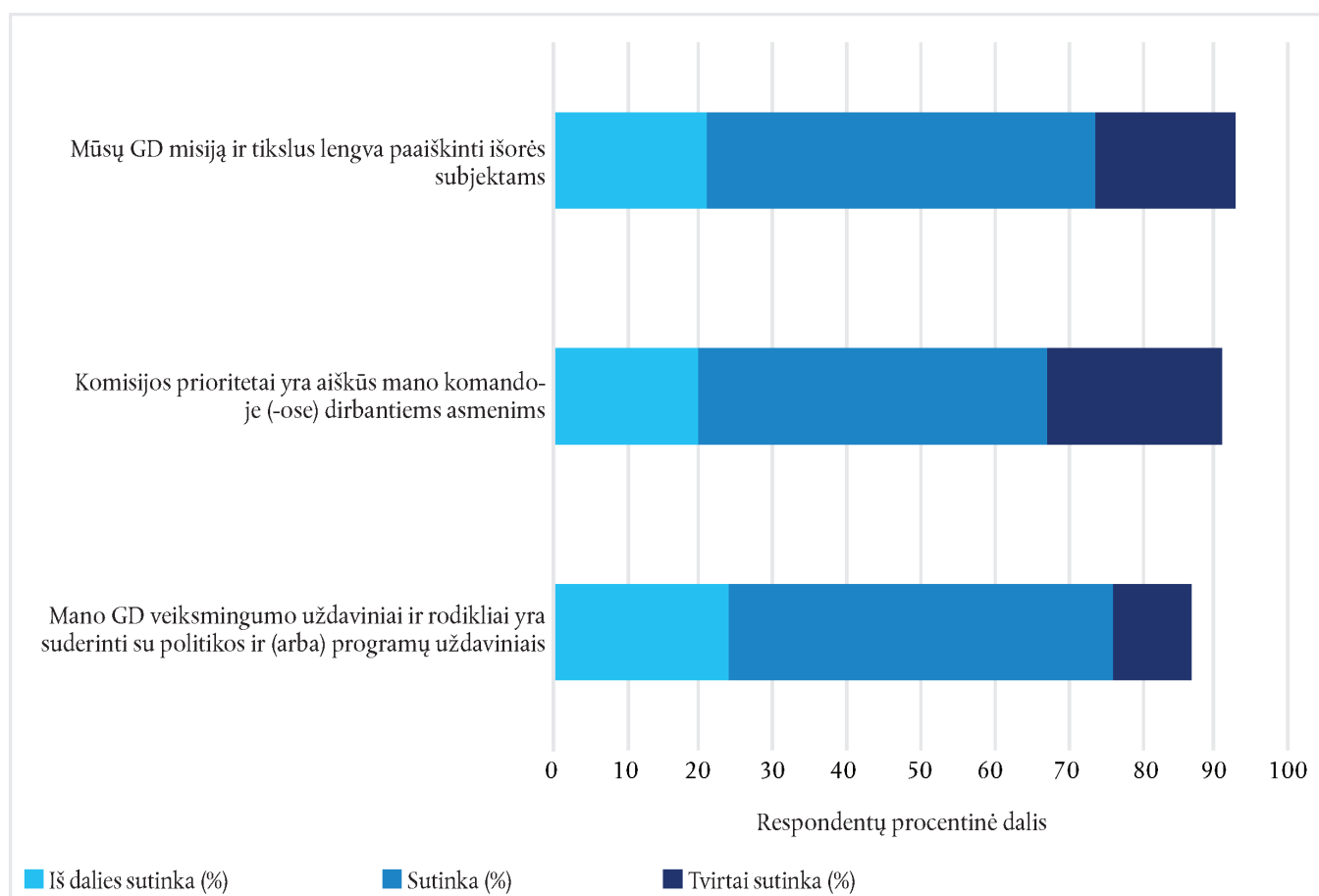
KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.12. Atlikus ES jaunimo strategijos vertinimą prieita prie išvados, kad (3.2.1 skirsnis) „pagal ES jaunimo strategiją papildomai įtrauktas integravimo aspektas siekiant susieti ES jaunimo politiką su Europos švietimo, užimtumo ir socialinės įtraukties strategijomis“ ir (3.2.2 skirsnis) „kelios ES jaunimo strategijos prioritetinės sritys atitinka strategijos „Europa 2020“ tikslus“.

⁽¹⁵⁾ Žr. „ES jaunimo strategijos vertinimas ir Tarybos rekomendacija dėl jaunųjų savanorių judumo visoje ES, galutinė ataskaita“, santrauka, p. 4: „ES jaunimo strategijos tikslai ir prioritetai iš esmės atitiko strategijos „Europa 2020“ tikslus. Tačiau taip iš esmės yra dėl to, kad labai daug dėmesio skirta jaunimo bendradarbiavimo sistemai, o ne pastangoms suderinti dvi strategijas. Apklausti suinteresuotieji subjektai dažnai suvokė dvi strategijas kaip atskiras programas, kurių kiekviena turi savo tikslus, o ne kaip integruoto ilgalaikio ES plano dalį“.

3.2 langelis. Apklausos rezultatai. Tikslų aiškumas

Šaltinis: Europos Audito Rūmų apklausa.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

B skirsnis. Komisijos veiksmingumo vertinimo sistemoje leidžiama susipažinti su dideliu duomenų kiekiu, tačiau tokia prieiga ne visada suteikiama laiku

Vadovams yra prieinama daug informacijos apie veiksmingumą

3.14. Komisijos generaliniai direktoratai renka informaciją apie veiksmingumą įvairiais formatais ir iš įvairių šaltinių, tokiu būdu gaudami daug su veiksmingumu susijusios svarbios informacijos. Be ataskaitų teikimo, Komisija naudoja informaciją apie veiksmingumą stebėdama savo vykdomą veiklą, visų pirma siekdama įvertinti, ar buvo pasiekti išlaidų programų tikslai, taip pat prisidėdama prie „geresnio reglamentavimo“ proceso, kuriuo remiamas pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų rengimas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.15. Pasirinkimas, kokią informaciją naudoti, priklauso nuo pasirinkto sprendimo rūšies. Toliau **3.3 langelyje** pateikiama pagrindinių sprendimų priėmimo procesų, apimančių informacijos apie veiksmingumą naudojimą, apžvalga.

3.3 langelis. Pagrindiniai Komisijos sprendimų priėmimo procesai		
	Sprendimo tipas	Informacija apie veiksmingumą, naudojama Komisijos sprendimų priėmimo procese
Išlaidų programos	Pasiūlymas dėl DFP biudžeto septynerių metų laikotarpiui	— Programos stebėjimo informacija (įskaitant išdirbio, rezultatų ir poveikio rodiklius) — Vertinimai ir poveikio vertinimai — Išlaidų peržiūros
	Pasiūlymas dėl išlaidų programų teisinio pagrindo per DFP laikotarpį	— Programos stebėjimo informacija (įskaitant išdirbio, rezultatų ir poveikio rodiklius) — Vertinimai ir poveikio vertinimai — Viešos konsultacijos
	Pasiūlymas dėl metinio biudžeto	— Programos stebėjimo informacija (įskaitant išdirbio, rezultatų ir poveikio rodiklius) — Vertinimai ir poveikio vertinimai
	Programos biudžeto vykdymas	— Projekto duomenys apie individualius projektus, įtraukti į išdirbio, rezultatų ir poveikio rodiklius — Metinės stebėjimo ataskaitos — Tyrimai, vertinimai — Valstybės narės ataskaitos (bendros) — Partnerių ataskaitos (netiesioginės)
Su išlaidomis nesusijęs politikos darbas	Pasiūlymas dėl ES teisės aktų (įprasta teisėkūros procedūra)	— Papildoma informacija (Eurostatas ir kiti statistiniai duomenys, ekspertų tinklai, suinteresuotųjų subjektų dialogas, šalių apžvalgos ir kt.) — Tyrimai, vertinimai, poveikio vertinimai — Viešos konsultacijos
	Politikos įgyvendinimas ir stebėjimas	— Grįžtamasis ryšys iš politikos ekspertų, akademinės bendruomenės ir kitų suinteresuotųjų subjektų — Tyrimai, vertinimai, „Eurobarometro“ apklausos
Šaltinis: Europos Audito Rūmai.		

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.16. Keli Komisijos generaliniai direktoratai neseniai įdiegė naujas veiksmingumo duomenų naudojimo priemones ir procesus. Daugeliu atvejų jie taikė naujas IT taikomas programas, generuojančias pritaikytus ir naujausius pranešimus, kuriais supaprastinamas sprendimų priėmimas. Kuriant šias naujas priemones patvirtinamas Komisijos išsipareigojimas siekti pažangos geriau valdant veiksmingumo duomenis⁽¹⁶⁾. Iš toliau pateiktų pavyzdžių matyti įvairūs nauji pokyčiai.

- i) Nauja DG AGRI taikoma Kaimo plėtros informacinė sistema 2 – tai IT sistema, kuri padeda valdyti programų darbo srautą, įskaitant programų vertinimą. Ataskaitas galima sukurti, norint palyginti ES programų įgyvendinimą valstybėse narėse su ES vidurkiu.
- ii) DG DEVCO rengia naują IT priemonę, į kurią bus įtraukti moduliai, skirti rezultatų ataskaitoms stebėti ir teikti, taip pat veiksmų vertinimui remti ir sprendimų priėmimo procesams finansuoti. Sistema turėtų susieti projektus su strateginiu planavimu.
- iii) DG EAC „Erasmus+“ valdymo sistema – tai IT sistema, kurią naudoja visos „Erasmus+“ nacionalinės agentūros visoje Europoje. Ji teikia tikrą laiką informaciją apie veiksmingumą iš visų 57 agentūrų, įskaitant grįžtamąjį ryšį apie „Erasmus+“ rezultatus, naudodama apklausos priemonę, kuria vertinamas dalyvių pasitenkinimas. Šios funkcijos suteikia DG EAC galimybę greitai gauti grįžtamąjį ryšį apie bet kokius programos pokyčius ir sparčiai į juos reaguoti.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.16.

- iii) *Be to, šioje valdymo sistemoje yra tikrą laiką veiksmingumo duomenų apie netiesiogiai valdomas dotacijų procedūras pagal 2017 m. nustatytą visų Švietimo ir kultūros GD programų dotacijų veiksmingumo valdymo sistemą.*

⁽¹⁶⁾ Vis dėlto nenagrinėjome jų naudojimo masto ar naudingumo.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Dar galima gerinti veiksmingumo vertinimo sistemas

3.17. Praėjusių metų metinėje ataskaitoje⁽¹⁷⁾ nustatėme gerosios patirties pavyzdžius, susijusius su viešojo sektoriaus veiksmingumo ataskaitomis, kurias teikia vyriausybės ir tarptautinės organizacijos visame pasaulyje. Pasiūlėme Komisijai apsvarstyti galimybę jai pačiai įgyvendinti šią gerąją patirtį. Rekomendavome Komisijai pagerinti savo veiklos rezultatų ataskaitų teikimą, kad jis būtų labiau supaprastintas, suderintas, patogus ir prieinamas vartotojui. Be to, rekomendavome Komisijai įvertinti pateiktos informacijos kokybę. Komisija reagavo į šias rekomendacijas, jas apsvarstydama savo 2017 m. metinės veiklos ataskaitos rengimo nurodymuose.

3.18. Šiais metais atliktoje apklausoje daugiausia dėmesio skirta informacijai apie veiksmingumą, su kuria gali susipažinti vadovai (žr. **3.4 langelį**). Iš apklausos rezultatų matyti, kad reikia toliau tobulinti veiksmingumo vertinimo sistemas. Visų pirma, jais patvirtinta, kad problemų kėlė informacijos apie veiksmingumą pateikimas laiku⁽¹⁸⁾. Komisijos centriniai padaliniai parengė išsamius veiksmingumo ataskaitų rengimo nurodymus, šablonus, mokymus ir keitimosi informacija taisykles rengiant veiksmingumo ataskaitas (pavyzdžiui, 2017 m. lapkričio mėn. buvo paskelbti 2017 m. metinių veiklos ataskaitų rengimo nurodymai). Tačiau apklausa parodė, kad generaliniai direktoratai norėjo gauti papildomų rekomendacijų dėl ataskaitų rengimo. Taip pat pastebėjome, kad respondentai, kurie negatyviau atsakė į šiuos klausimus, rečiau naudojo informaciją apie veiksmingumą.

3.18. Komisija pripažįsta, kad reikia gerokai palaukti, kol gaunama patikima ir išsami informacija apie finansinių programų ir kitų politikos priemonių rezultatus ir poveikį.

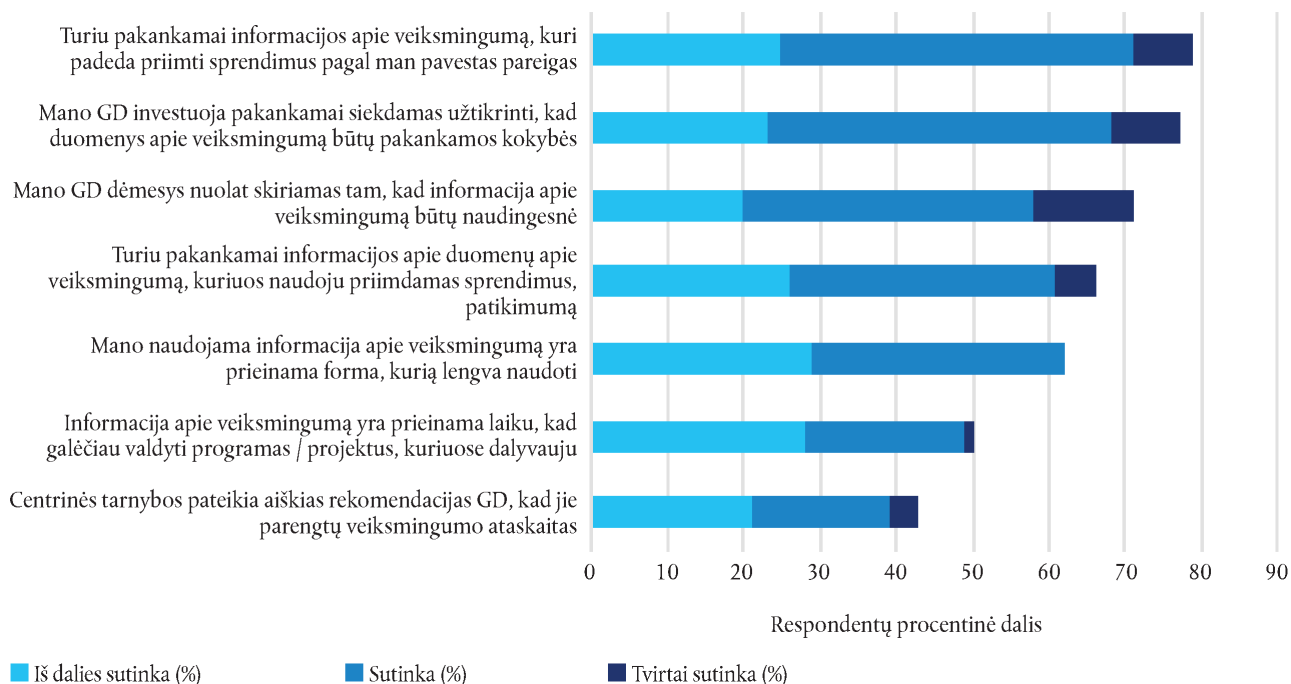
Kiek įmanoma, Komisija į tai atsižvelgia rengdama planus. Pavyzdžiui, visi Komisijos generaliniai direktoratai vertinimo veiklą planuoja pagal (ne mažiau kaip) penkerių metų atnaujinamąją programą, kad jų ataskaitoms laiku būtų pateikiama informacija apie veiksmingumą. Planas turi būti kasmet atnaujinamas.

Dėl ataskaitų rengimo rekomendacijų pažymėtina, kad centrinės Komisijos tarnybos teikia išsamias rekomendacijas dėl visų pagrindinių veiksmingumo ataskaitų, kurias rengia generaliniai direktoratai, rengimo atsižvelgdamos į ankstesniais metais padarytą pažangą. Tarp šių ataskaitų yra Komisijos tarnybų metinės veiklos ataskaitos ir su biudžeto projektu pateikiamos programų ataskaitos. Be to, vertinimo rekomendacijų pateikta Geresnio reglamentavimo gairėse ir priemonių rinkinyje. Taip pat aprašytos kitų rūšių peržiūros. Be to, centralizuotai teikiamos rekomendacijos dėl tinkamų veiksmingumo ataskaitų teikimo sistemų sukūrimo siekiant, kad programų įgyvendinimui ir rezultatams stebėti reikalingi duomenys būtų renkami efektyviai, veiksmingai ir laiku. Oficialias rekomendacijas papildė mokymai ir geriausios patirties mainai tarp tarnybų.

⁽¹⁷⁾ 2016 m. metinės ataskaitos 3 skyriaus „Siekiant ES biudžeto rezultatų“ 3.13–3.51 dalys.

⁽¹⁸⁾ Aptariant informacijos pateikimą laiku, nustatėme problemas, turinčias įtakos programai „Horizontas 2020“, 2015 m. metinės ataskaitos 3.31 ir 3.51–3.53 dalyse.

3.4 langelis. Apklausos rezultatai. Informacijos apie veiksmingumą sistema

Šaltinis: Europos Audito Rūmų apklausa.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

C skirsnis. Komisija naudoja informaciją apie veiksmingumą programoms ir politikos sritims valdyti, tačiau tais atvejais, kai tikslai nepasiekiami, ne visada imamasi tinkamų veiksmų

Komisija savo veiklai valdyti naudoja turimą informaciją apie veiksmingumą

3.19. 56 % mūsų apklausos respondentų nurodė dažnai arba labai dažnai naudojantys informaciją apie veiksmingumą priimdami sprendimus. Informacija apie veiksmingumą dažniausiai naudota keturiais atvejais: kuriant strategijas, gerinant sprendimų priėmimą, vertinant pasiektus tikslus ir prireikusias taisomųjų veiksmų ⁽¹⁹⁾.

⁽¹⁹⁾ Panašiai Jungtinių Amerikos Valstijų vyriausybės atskaitomybės tarnyba įvairiose ataskaitose pažymėjo, kad federalinės agentūros gali įgyvendinti įvairią praktiką, kuria pagerintų arba supaprastintų informacijos apie veiksmingumą naudojimą (nustatytų problemas ir imtųsi taisomųjų veiksmų; sukurtų strategiją ir paskirstytų išteklius; pripažintų ir atlygintų už veiksmingumą, taip pat nustatytų ir pasidalytų veiksmingais metodais), kad būtų pasiekta geresnių rezultatų. Žr. toliau nurodytas JAV vyriausybės atskaitomybės tarnybos ataskaitas: <https://www.gao.gov/assets/250/247701.pdf>; <https://www.gao.gov/new.items/d081026t.pdf>; <https://www.gao.gov/assets/130/123413.pdf>; <https://www.gao.gov/assets/670/666187.pdf>.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.20. Vadovams sunku naudoti informaciją apie veiksmingumą siekiant įvertinti, kaip programomis ir politika prisidedama prie aukšto lygio tikslų. Be to, vadovai nėra išimtinai atsakingi už veiksmingumą. Taip yra todėl, kad teisės aktų leidėjai ir kiti suinteresuotieji subjektai, visų pirma valstybės narės, atlieka svarbų vaidmenį siekiant rezultatų ir poveikio. Ankstesniais metais pastebėjome⁽²⁰⁾, kad daugelis programų ir politikos tikslų tiesiogiai nustatomi pagal politikos ar teisėkūros dokumentus, todėl yra pernelyg aukšto lygio, kad būtų naudingi kaip valdymo priemonės. Be to, pateikėme rekomendacijas⁽²¹⁾, pagal kurias Komisija turėtų spręsti šį klausimą. Komisija pripažino, kad buvo sunku sukurti ryšius tarp gausios turimos informacijos apie projektus veiklos lygmeniu ir aukšto lygio politikos bei sprendimų priėmimo politiniu lygmeniu.

3.21. Kasmė Komisija naudoja tris pagrindines ataskaitų teikimo priemones: metinės veiklos ataskaitas (MVA), programų ataskaitas (PA) ir metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą (MVVRA), kad būtų galima susipažinti su jos veiklos rezultatais ir ES programų ir politikos veiksmingumu. Kaip parodyta **3.5 langelyje**, keletas planavimo dokumentų yra pagrindas informacijai šiose trijose pagrindinėse ataskaitose⁽²²⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.20. Komisija mano, kad yra svarbu aiškiai atskirti Komisijos tarnybų vidaus veiksmingumo sistemą ir finansinių programų veiksmingumo sistemas.

Finansinėse programose pateikiami tikslai ir rodikliai rengiami taikant teisėkūros procedūrą. Jie yra susiję su programų, o ne Komisijos tarnybų veiksmingumu. Teikdama pasiūlymus dėl būsimos daugiametės finansinės programos Komisija pateikė pasiūlymų stiprinti finansinių programų veiksmingumo sistemas.

Dėl programos „Horizontas 2020“ žr. Komisijos atsakymą į Audito Rūmų 2015 m. metinės ataskaitos 1 rekomendacijos pastabas.

Dėl Komisijos gebėjimo stebėti strategiją „Europa 2020“ ir teikti ataskaitas žr. Komisijos atsakymą į Audito Rūmų 2014 m. metinės ataskaitos 3.97 dalies pastabas.

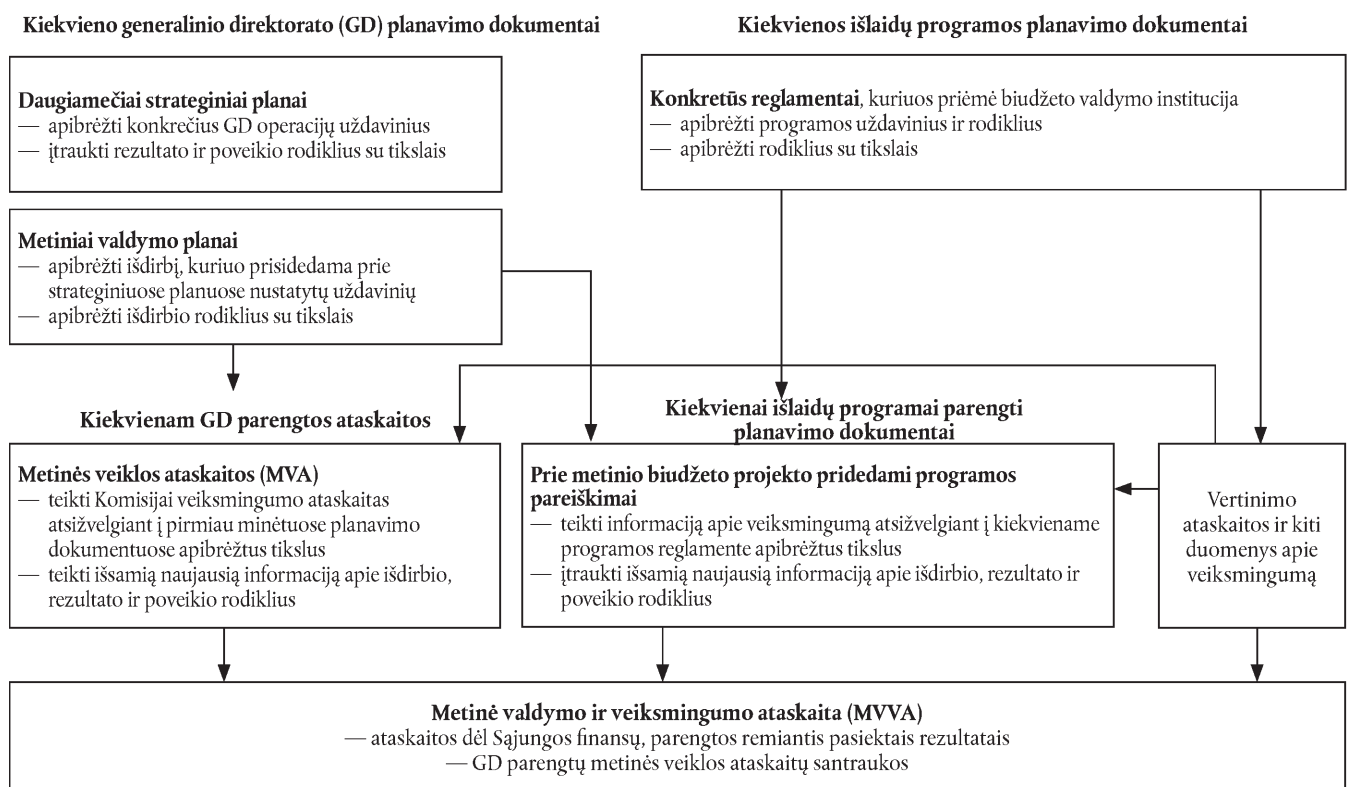
Tikslų ir susijusių rodiklių ryšys iš platesnės politikos perspektyvos pateikiamas programų ataskaitose.

3.21. Komisija pažymi, kad trys šioje dalyje minimos ataskaitos, kurios rengiamos pagal atitinkamas teisinės prievoles, sudaro tik dalį išsamių ES politikos veiksmingumo ir politinių prioritetų įgyvendinimo ataskaitų, kurias teikia Komisija. Metinė valdymo ir veiklos rezultatų ataskaita ir programų ataskaitos daugiausia susijusios su ES biudžeto veiksmingumu ir valdymu.

⁽²⁰⁾ Žr. 2015 m. metinės ataskaitos 3.62–3.63 dalis ir 2014 m. metinės ataskaitos 3.71–3.73 dalis.

⁽²¹⁾ Žr. 1 rekomendaciją 2015 m. metinėje ataskaitoje ir 2 rekomendaciją 2014 m. metinėje ataskaitoje.

⁽²²⁾ Taip pat žr. 2016 m. metinės ataskaitos 3 skyriaus „Siekiant ES biudžeto rezultatų“ 1 dalies 1 skirsnį „Veiksmingumo ataskaitų teikimo sistema“.

3.5 langelis. Komisijos ir jos generalinių direktoratų parengtos pagrindinės veiksmingumo ataskaitos ⁽²³⁾

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.22. Trys ataskaitos apima visą ES biudžetą ir visas jos politikos kryptis. **3.6 langelyje** pateikta ataskaitų tikslinės auditorijos ir naudojimo santrauka.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.22. Žr. Komisijos atsakymą į 3.23 dalies pastabas.

⁽²³⁾ Diagramoje vartojamų terminų apibrėžtys: rodiklis – savybė ar požymis, kuris yra reguliariai matuojamas siekiant įvertinti tikslo pasiekimo mastą; rezultatų rodiklis – tiesioginių adresatų patiriami betarpiški pokyčiai, jiems baigus dalyvauti intervencinėje veikloje; poveikio rodiklis – ilgesnio laikotarpio padariniai, kuriuos galima pastebėti per tam tikrą laikotarpį po intervencinės veiklos.

3.6 langelis. Tikslinė auditorija ir pagrindinių veiksmingumo ataskaitų naudojimas

	Kas yra tikslinė auditorija?	Kaip ataskaita turi būti naudojama?
Programų ataskaitos	Dokumentas pateikiamas biudžeto valdymo institucijai (Europos Parlamentui ir Tarybai) kaip bendrojo biudžeto projekto papildymas.	Programų ataskaitų vaidmuo – pagrįsti išlaidų programų biudžeto asignavimų prašymus, atsižvelgiant į programų veiksmingumą, ES pridėtinę vertę ir įvykdymo lygį (esamą ir būsimą).
Metinės veiklos ataskaitos	Komisijos narių kolegija	Metinė veiklos ataskaita – tai generalinių direktoratų generalinių direktorių valdymo ataskaita, skirta Komisijos narių kolegijai. Tai yra pagrindinė valdymo srities atskaitomybės priemonė Komisijoje (žr. 2017 m. metinių veiklos ataskaitų rengimo nurodymus).
Metinė valdymo ir veiklos rezultatų ataskaita	Ataskaita pateikiama Europos Parlamentui ir Tarybai pagal SESV 318 straipsnį ir <i>Finansinio reglamento</i> 66 straipsnio 9 dalį.	Metinė valdymo ir veiklos rezultatų ataskaita ⁽¹⁾ – tai <i>biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūroje</i> naudojama biudžeto įvykdymą tvirtinančios institucijos atskaitomybės priemonė: ją patvirtinus, Komisijos narių kolegija prisiima bendrą politinę atsakomybę už ES biudžeto valdymą.

⁽¹⁾ 2016 m. metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą galima rasti *EUR-Lex* tinklalapyje: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52017DC0351>. 2016 m. metinė valdymo ir veiklos rezultatų ataskaita nuo 2017 m. birželio 30 d. iki 2018 m. sausio 29 d. iš *EUR-Lex* tinklalapio buvo atsisiųsta 4 040 kartų.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.23. Pagrindinės veiksmingumo ataskaitos yra veikiau ataskaitų teikimo priemonės, o ne Komisijos generaliniuose direktoratuose naudojamos priemonės, skirtos jų arba visos Komisijos veiklos rezultatams valdyti. Taip yra todėl, kad ataskaitos nėra pakankamai išsamios arba visapusiškos; jos rengiamos tik vieną kartą per metus ir yra daugiausia skirtos išoriniams skaitytojams, nedalyvaujantiems generalinio direktorato veikloje.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.23. Metinė ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaita yra Komisijos indėlio į metinio biudžeto įvykdymo patvirtinimą dalis. Joje atsižvelgiama į visą svarbią informaciją ir ne tik metinius rezultatus, pavyzdžiui, į laikotarpio vidurio vertinimus.

Metinė veiklos ataskaita yra generalinių direktorių ir tarnybų vadovų valdymo ataskaita Komisijos narių kolegijai. Tai pagrindinė Komisijos vidaus vadovybės atskaitomybės priemonė, kuri yra detali ir išsamė. Joje pateikiama informacija apie visus rodiklius, kuriuos Komisijos tarnybos pasirinko 2016–2020 m. strateginiuose planuose ir pagal kuriuos vertinamas Komisijos tarnybų veiksmingumas ir jų indėlis siekiant J.-C. Junckerio Komisijos politinių prioritetų.

Todėl metinė veiklos ataskaita skirta tiek išorės auditorijai, tiek, kaip valdymo informacijos šaltinis, Komisijos vadovams. Be to, Komisija pažymi, kad daugelis pagrindinių rodiklių yra atnaujinami ir teikiami reguliariau, pavyzdžiui, rodikliai, susiję su strategijos „Europa 2020“ pagrindiniais tikslais. Komisijos tarnybos skatinamos reguliariai stebėti pažangą siekiant tikslų, įskaitant, pavyzdžiui, kai yra atliekama valdymo planų metų vidurio peržiūra.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.24. Tačiau yra keletas atvejų, kai pagrindinės veiksmingumo ataskaitos (ir visų pirma metinės veiklos ataskaitos) naudojamos veiksmingumui valdyti.

i) DG DEVCO naudoja metinės veiklos ataskaitos viešuoju pobūdžiu, kad galėtų atlikti organizacinius pokyčius. Joje pateikiama lyginamoji informacija apie šalių partnerių delegacijų veiklos rezultatus⁽²⁴⁾, skatinant šias delegacijas dirbti geriau.

ii) Nors metinės veiklos ataskaitos paskirtis – užtikrinti atskaitomybę, DG CNECT ir DG EMPL taip pat naudoja ją kaip priemonę, suteikiančią galimybę vyresniajai vadovybei stebėti darbo programos įvykdymą⁽²⁵⁾. DG EMPL mano, kad metinės veiklos ataskaitos rengimas yra galimybė patikrinti, ar viskas buvo įvykdyta pagal planą, o jeigu ne – nustatyti priežastis ir aptarti taisomąsias priemones.

3.25. Metinės veiklos ataskaitos yra viešai prieinami dokumentai, tačiau Komisija neįvertino, ar piliečiai sėkmingai jomis naudojasi. Deja, iš asmenų, apsilankančių interneto svetainėje „Europa“⁽²⁶⁾, skaičiaus matyti, kad piliečių susidomėjimas yra mažas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.24. Žr. Komisijos atsakymą į 3.23 dalies pastabas.

3.25. Žr. Komisijos atsakymą į 3.23 dalies pastabas.

⁽²⁴⁾ Žr. DEVCO 2016 m. metinės veiklos ataskaitos 10 priedą (ypač p. 457–459).

⁽²⁵⁾ Strateginio planavimo ir programavimo ciklas buvo pertvarkytas 2016 m. ir nuo tada metinėse veiklos ataskaitose pateikiama informacija apie Komisijos darbo programos įvykdymą. Įtraukiama informacija apie išdirbio rodiklius, anksčiau nustatytus generalinio direktorato metiniame valdymo plane.

⁽²⁶⁾ https://ec.europa.eu/info/publications/annual-activity-reports-2016_en. Šioje bendroje interneto svetainėje pateiktos nuorodos į kiekvieno generalinio direktorato individualią metinės veiklos ataskaitos svetainę. Nuo 2016 m. metinių veiklos ataskaitų paskelbimo iki 2018 m. sausio 30 d. bendroje interneto svetainėje apsilankė 2 700 lankytojų. 2017 m. individualiose metinių veiklos ataskaitų svetainėse aplankytų puslapių peržiūrų skaičius buvo 7 509. Tačiau 2016 m. metinės veiklos ataskaitos taip pat galėjo būti skelbiamos kitose interneto svetainėse. Šių svetainių lankytojų ir puslapių peržiūrų duomenų nėra.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Ne visada imamasi taisomųjų veiksmų, kai tikslai nepasiekiami

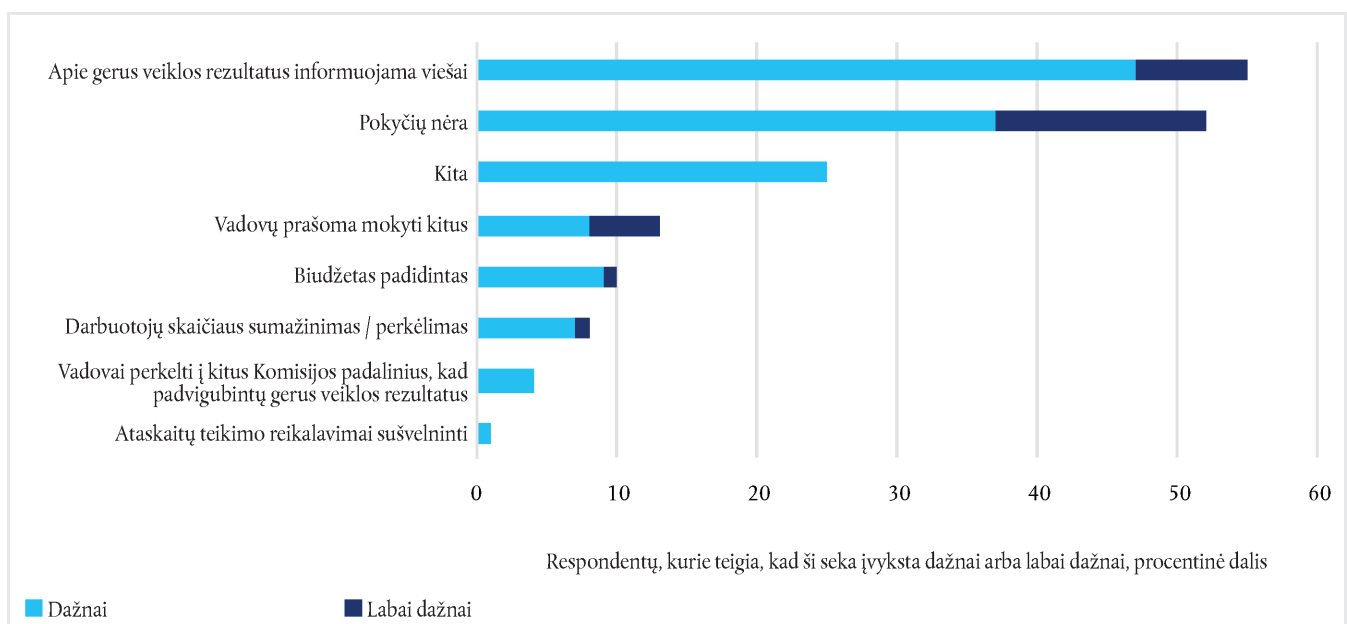
3.26. Vienas pagrindinių informacijos apie veiksmingumą naudojimo tikslų – įvertinti pažangą atsižvelgiant į rezultatus, kad būtų galima imtis taisomųjų veiksmų ir pasiekti rezultatų. Žinojimas, kad prasti veiklos rezultatai turės padarinių, turėtų paskatinti vadovus naudoti informaciją apie veiksmingumą. Mūsų vadovų apklausoje buvo pateiktas klausimas apie tai, kas nutinka, remiantis respondentų patirtimi, jeigu veiksmingumo tikslai, susiję su išlaidų programomis ar politika, yra įvykdomi (žr. **3.7 langelį**) arba neįvykdomi (žr. **3.8 langelį**). Iš apklausos rezultatų matyti, kad prasti veiklos rezultatai ne visais atvejais lemia taisomuosius veiksmus: penktadalis respondentų nurodė, kad nebuvo atlikta jokių pakeitimų, kai tikslai nebuvo įvykdyti. Veiksmų planų rengimas – dažniausiai priimamas sprendimas. Kitas dažniausias sprendimas – tolesnė analizė, t. y. sustiprintas stebėjimas ar papildomas vertinimas. Tačiau tokiomis priemonėmis nustatytos problemos savaime nepašalinamos. Nustatėme, kad tikslo nepasiekimas galėjo turėti pasekmių tuose generaliniuose direktoratuose, kuriuose dažnai naudojama informacija apie veiksmingumą.

3.26. Informacijos apie veiksmingumą naudojimo tikslas yra stebėti veiksmingumą ir vertinti numatyto tikslo ir realybės neatitikimą bei atlikti reikiamus pakeitimus. Paprastai būtų atliekamas platesnis pagrindinių priežasčių, dėl kurių veiksmingumas nukrypo nuo tikslo, įvertinimas.

Kaip pažymi Audito Rūmai, daugiau nei 70 % respondentų nurodė, kad neįvykdžius tikslų rengiami veiksmų planai ir vykdomas intensyvesnis stebėjimas, o daugiau nei 60 % respondentų teigė, kad neįvykdžius tikslų atliekamas vertinimas.

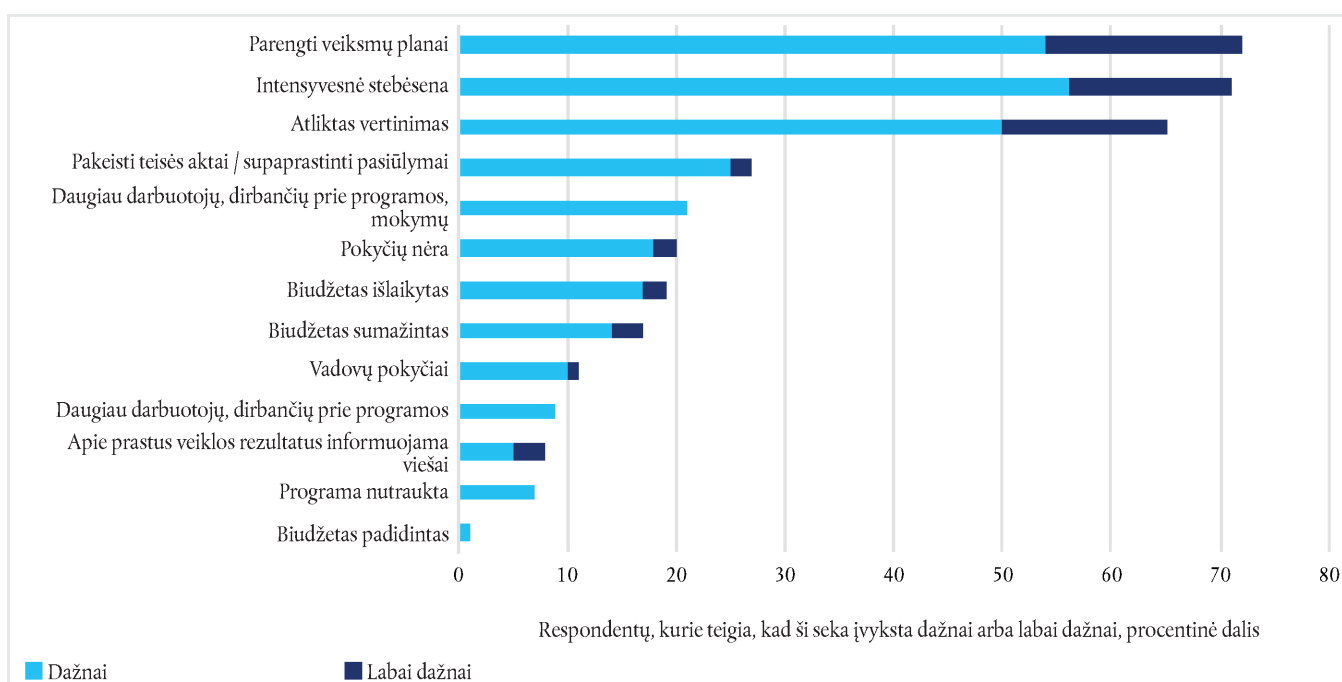
Be to, Komisija pažymi, kad, kalbant apie ES biudžeto valdymą, Komisijai tenka susidurti su tam tikrais suvaržymais, atsirandančiais dėl daugiametės finansinės programos ir biudžeto valdymo institucijos sprendimų, priimtų dėl metinio biudžeto.

3.7 langelis. Kas atsitiks, jei tikslai bus įvykdyti arba viršyti?

Šaltinis: Europos Audito Rūmų apklausa.

3.8 langelis. Kas atsitiks, jei tikslai nebus įvykdyti?

Šaltinis: Europos Audito Rūmų apklausa.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

D skirsnis. Komisija savo veiksmingumo ataskaitose paprastai nepaaiškina, kaip naudojama informacija apie veiksmingumą

3.27. Siekiant skaidrumo ir atskaitomybės, suinteresuotiesiems subjektams pagrindinėse veiklos rezultatų ataskaitose turi būti pateikta informacija apie tai, kaip Komisija naudoja turimą informaciją apie veiksmingumą⁽²⁷⁾. Savo veiklos ataskaitose Komisija siekia pateikti nuoseklią „veiksmingumo istoriją“⁽²⁸⁾ apie pažangą, padarytą siekiant rezultatų. Ši istorija yra patikimesnė, jeigu yra pagrįsta esminiais įrodymais. Joje turi aiškiai atsispindėti ne tik tai, kokie sprendimai buvo priimti, bet ir tai, kaip priimant šiuos sprendimus buvo panaudota turima informacija apie veiksmingumą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.27. Komisija pritaria tam, kad veiklos rezultatų ataskaitos turi būti pagrįstos esminiais įrodymais, ir šiuos įrodymus įtraukia į savo veiklos rezultatų ataskaitas.

⁽²⁷⁾ Šią nuomonę taip pat išreiškė Kanados generalinio auditoriaus tarnyba: „Duomenys apie veiksmingumą turi būti naudojami ir kartu turi būti matoma, kaip kiti juos naudoja“, žr. 22 skirsnį. „Labai svarbu akivaizdžiai naudoti informaciją apie veiksmingumą“. „Rezultatais pagrįsto valdymo įgyvendinimas. Literatūros pamokos“ (angl. *Implementing Results-Based Management: Lessons from the Literature*), http://www.oag-bvg.gc.ca/internet/English/meth_gde_e_10225.html.

⁽²⁸⁾ Žr. 2017 m. metinės veiklos ataskaitos rengimo nurodymus, p. 3.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.28. Centriniai Komisijos padaliniai teikia nurodymus generaliniams direktoratams, kaip parengti strateginius planus, valdymo planus ir metines veiklos ataskaitas. Nors nurodymuose reikalaujama, kad generaliniai direktoratai pateiktų informaciją apie veiksmingumą savo veiklos ataskaitose, generaliniai direktoratai neprivalo paaiškinti, kaip ši informacija buvo naudojama gerinant šią veiklą.

3.29. Generaliniai direktoratai pažymi, kad savo ataskaitose jie naudoja informaciją apie veiksmingumą, bet papildomų paaiškinimų nepateikia:

- i) DG AGRI veiklos rezultatų ataskaitose⁽²⁹⁾ apibūdinami bendrieji principai, kaip informacija apie veiksmingumą naudojama sprendimų priėmimo procese⁽³⁰⁾. Tačiau ataskaitose pateikiama mažai konkrečių atvejų, kaip tai taikoma praktiškai.
- ii) DG CNECT savo 2016 m. metinėje veiklos ataskaitoje nurodė, kad rengiant 2016–2020 m. e. valdžios veiksmų planą „buvo labai naudingi ankstesnio 2011–2015 m. veiksmų plano vertinimo rezultatai“⁽³¹⁾. Nėra konkrečiai paaiškinta, kokią įtaką šie rezultatai turėjo naujam veiksmų planui.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.28. Metinėse veiklos ataskaitose pateikta informacija, kuri strateginiuose planuose nustatius daugiametį tikslą padeda siekti daugiametį uždavinį, yra stebėjimo etapas, kuris vėliau naudojamas kaip pagrindas valdymo planuose pateikiant ateinančių metų išdirbius, vėliau prisidedant prie konkrečių tikslų siekimo.

3.29.

- i) Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD 2016 m. metinėje veiklos ataskaitoje nurodyti keli konkretūs atvejai, kaip informacija apie veiksmingumą naudojama sprendimų priėmimo procese.

Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD 2016 m. metinėje veiklos ataskaitoje nurodyta, kad pirmasis pagrindinis BŽŪP veiklos rezultatų rodiklis yra žemės ūkio gamybos veiksmų pajamos (žr. 15 psl.). Toliau įvardijamas kainų spaudimas pieno sektoriuje ir į jį reaguojant priimti du paramos priemonių rinkiniai (žr. 21–22 psl.).

Tos pačios MVA 25–26 psl. nurodytos kaimo vietovės, kuriuose neveikia plačiajuostis ryšys, ir atsakomieji veiksmai, kurių imtasi įkuriant plačiajuosčio ryšio kompetencijos biurus.

Dėl žalinimo įgyvendinimo Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD atliko sistemos taikymo pirmaisiais metais peržiūrą. Jos metu buvo nustatyta trūkumų, neleidusių išnaudoti visų sistemos galimybių. Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD pasiūlė atitinkamo reglamento patobulinimų (žr. 2016 m. MVA 32–33 psl.).

- ii) Metinėje veiklos ataskaitoje pateiktas metų veiklos apibendrinimas. Šioje ataskaitoje būtų netikslinga išsamiai apibūdinti atskirų politikos sprendimų rengimą. Tarnybos raginamos teikti nuorodas, kur galima susipažinti su išsamesne informacija – šiuo atveju atitinkamame vertinime.

⁽²⁹⁾ Strateginis planas, valdymo planas ir metinė veiklos ataskaita.

⁽³⁰⁾ Vienas iš principų yra tas, kad „bendra politikos koncepcija ir bendros žemės ūkio politikos formavimas grindžiamas politine ir ekonomine analize, vertinimu ir poveikio vertinimais“, žr. DG AGRI 2016–2020 m. strateginį planą, p. 5.

⁽³¹⁾ Žr. DG CNECT 2016 m. metinę veiklos ataskaitą, kurioje teigiama, kad „įgyvendinant ankstesnį veiksmų planą buvo pasiekta dauguma jo tikslų ir įrodyta bendrų Europos tikslų e. valdžios srityje svarba“, p. 26.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.30. Komisijos metinėje ataskaitoje dėl išlaidų programų⁽³²⁾ įtrauktas skyrius „programos atnaujinimai“, kuriame yra poskyris „numatomi įgyvendinimo veiksmai“⁽³³⁾. Šiame skyriuje aptariamuose planuose kartais pateikiami bendrieji teiginiai apie veiksmingumą kaip pagrindimą. Tačiau nėra paaiškinta, kaip rengiant planus buvo naudojamas konkretus grįžtamasis ryšys apie esamą padėtį. Pavyzdžiui, būsimo programos „Horizontas 2020“ įgyvendinimo planavimas yra vadinamas *įrodymais pagrįstu procesu*⁽³⁴⁾, nes jame buvo *plačiai konsultuojamasi su suinteresuotaisiais subjektais*. Tačiau nėra jokių duomenų apie pokyčius, atliktus po šių konsultacijų.

3.31. Vis dėlto, peržiūrėdami veiksmingumo ataskaitas, pastebėjome keletą gerosios patirties pavyzdžių. Pavyzdžiui, DG EAC, kaip aiškią savo strategijos dalį, informaciją apie veiksmingumą naudojo politikai formuoti ir investavimo strategijoms rengti⁽³⁵⁾. DG EAC savo 2016–2020 m. strateginiame plane pabrėžia rodiklių ir vertinimo rezultatų ryšį, kuriuo grindžia savo politikos strategiją ir ES finansavimo sumą, kurią jis ketina panaudoti iki 2020 m.⁽³⁶⁾ Apibūdindamas vertinimus, kuriuos ketina atlikti, DG EAC taip pat nurodo, kaip šie vertinimai bus naudojami keturiems iš aštuonių planuojamų vertinimų, numatytų 2016–2020 m. strateginiame plane.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.30. Numatomų įgyvendinimo veiksmų poskyryje pristatoma būsima įgyvendintina veikla ir jos numatomi išdirbiai / rezultatai.

Jame pateikiami numatomi atitinkami pokyčiai ir jis savaime nėra planavimo priemonė.

⁽³²⁾ http://ec.europa.eu/budget/library/biblio/documents/2017/DB2017_WD01_en.pdf

⁽³³⁾ Šioje dalyje generaliniai direktoratai aptaria biudžeto pakeitimus, būsimo veiklą, numatomus rezultatus ir darbo programas, planuojamas ateinantiems dvejiems metams.

⁽³⁴⁾ Žr. 2017 m. programų ataskaitas, p. 44.

⁽³⁵⁾ Žr. DG EAC 2017 m. valdymo plano 1.1 konkretųjų tikslą, p. 10.

⁽³⁶⁾ Žr. DG EAC 2016–2020 m. strateginį planą, p. 10.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

E skirsnis. Atsižvelgiant į nuolatinį tobulėjimą, tikimasi, kad veiksmingumo kultūros srityje bus daroma tolesnė pažanga**3.32. Komisija siekia didesnio veiksmingumo:**

- i) Ji pasiūlė patikslintą Finansinį reglamentą, kuriuo nustatomas tolesnio supaprastinimo pagrindas ir užtikrinama, kad mokėjimai tiesiogiai priklausytų nuo rezultatų ⁽³⁷⁾.
- ii) Ji pirmą kartą atliko išsamią išlaidų peržiūrą, atsižvelgdama į ES pridėtinę vertę ⁽³⁸⁾.
- iii) Komisija pripažino, kad yra pernelyg daug veiksmingumo rodiklių ⁽³⁹⁾, o kai kurie iš jų nėra reikšmingi. Todėl ji pradėjo peržiūrėti savo veiksmingumo rodiklius. Itin atidžiai peržiūrimi rezultatų rodikliai, siekiant užtikrinti, kad jie būtų naudojami vertinant rezultatus, kurie priklauso generalinių direktoratų kompetencijai.
- iv) Kai kurie generaliniai direktoratai, pavyzdžiui, DG DEVCO, mėgina pereiti nuo ataskaitų apie užbaigtų projektų rezultatus prie tokių ataskaitų apie vykdomus projektus teikimo.
- v) Komisijai ir biudžeto valdymo institucijai potencialiai būtų naudinga iniciatyva „Į rezultatus orientuotas biudžetas“.

3.33. Mūsų susitikimuose su generaliniais direktoratais apklausiami asmenys pabrėžė įvairias problemas (**3.9 langelis**). Keletas šių problemų taip pat buvo paminėtos EBPO ir Komisijos ataskaitose ⁽⁴⁰⁾ ⁽⁴¹⁾.

3.32.

- iii) *Žr. Komisijos atsakymą į 3.20 dalies pastabas. Vykdydama strateginių ir valdymo planų pertvarką, Komisija atliko išsamią Komisijos tarnybų naudojamų tikslų ir rodiklių peržiūrą.*

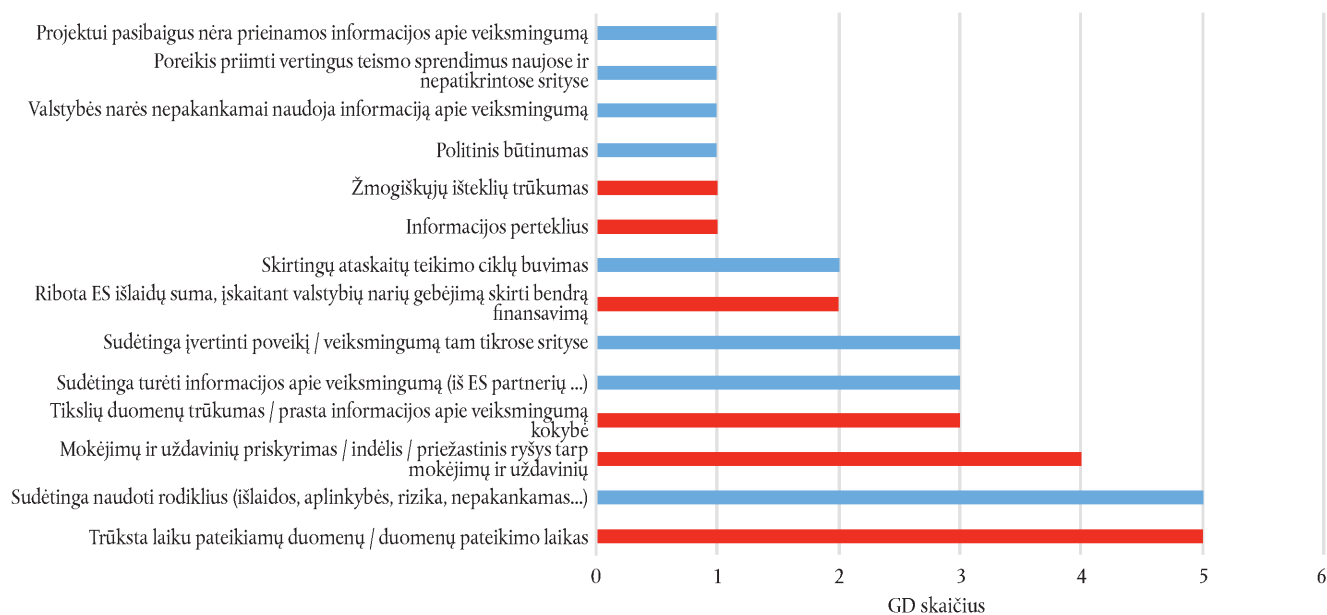
⁽³⁷⁾ Žr. mūsų Nuomonę Nr. 1/2017 dėl pasiūlymo peržiūrėti Finansinį reglamentą: <https://www.eca.europa.eu/lt/Pages/DocItem.aspx?did=40627> [ir persvarstyto Finansinio reglamento tekstą, ypač jo 124 ir paskesnius straipsnius, 180 ir paskesnius straipsnius].

⁽³⁸⁾ Žr. SWD(2018) 171 *final*.
Dėl visuotinai priimtose ES pridėtinės vertės apibrėžties poreikio žr. Audito Rūmų 2018 m. vasario mėn. informacinio pranešimo „ES finansų ateitis. ES biudžeto vykdymo reforma“ 7 ir 8 dalis (<https://www.eca.europa.eu>).

⁽³⁹⁾ Žr. 1 išvadą „Veiklos peržiūros plano gerinimo galimybės“ ir 1 rekomendaciją „Veiksmingumo ataskaitų supaprastinimas“, taip pat Komisijos atsakymus 2016 m. metinės ataskaitos 3 skyriuje.

⁽⁴⁰⁾ Žr. EBPO ataskaitos 1.2.4 dalies 8 išnašą.

⁽⁴¹⁾ Komisijos ataskaita Europos Parlamentui ir Tarybai dėl Sąjungos finansų vertinimo remiantis pasiektais rezultatais, Briuselis, 2015 m. birželio 26 d., COM(2015) 313 *final*, p. 5 ir 6. Nuo tada šios rūšies ataskaita buvo susieta su Finansinio reglamento 66 straipsnio 9 dalyje nustatytu reikalavimu, kad metinės veiklos ataskaitos santrauka būtų įtraukta į metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą.

3.9 langelis. Šešių apklaustų generalinių direktoratų nurodytos informacijos apie veiksmingumą naudojimo problemos

Raudona spalva: uždaviniai taip pat nurodyti EBPO ataskaitoje ir Komisijos 2014 m. ataskaitoje pagal SESV 318 straipsnį

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

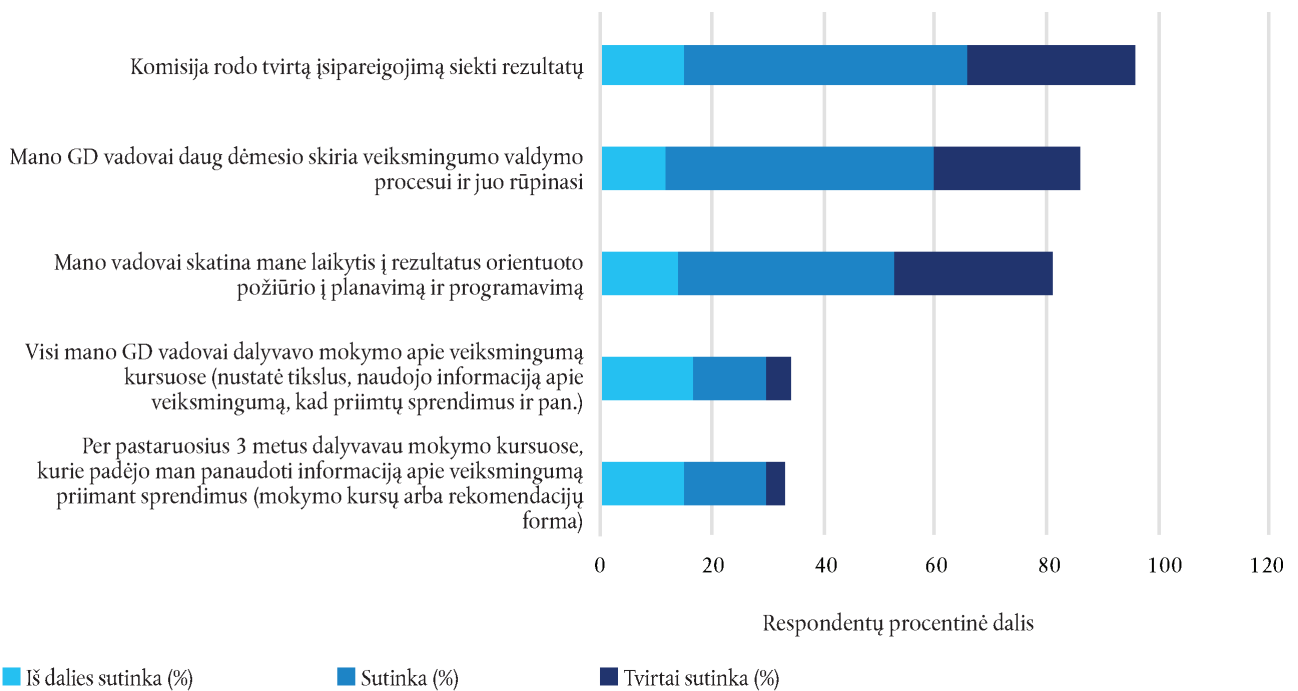
AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.34. Mūsų apklausoje buvo pateikti klausimai apie požiūrį į rezultatus (žr. **3.10 langelį**). Nors bendri rezultatai buvo teigiami, respondentų nuomonės labai skyrėsi. Neigiamus atsakymus pateikę respondentai rečiau naudojo informaciją apie veiksmingumą. Taip pat pastebėjome, kad vyresnieji vadovai naudojo informaciją apie veiksmingumą ne dažniau nei padalinio vadovai.

3.35. Be to, iš mūsų apklausos rezultatų matyti, kad labai reikia teikti daugiau mokymų, susijusių su informacijos apie veiksmingumą naudojimu, ir geriau dalytis žiniomis apie gerą patirtį. Apklausoje dalyvavę generaliniai direktoratai pateikė keletą gerosios patirties pavyzdžių. Mūsų nuomone, šiais gerosios patirties pavyzdžiais galėtų būti dalijamasi su kitais generaliniais direktoratais. Be to, pastebėjome keletą suvokimo skirtumų. Pasiteiravome apklaustųjų, ar jie pritaria, kad vadovai ir darbuotojai atlieka svarbų vaidmenį rengiant veiksmingumo rodiklius. Iš apklaustų vyresniųjų vadovų 80 % pritarė, kad vadovai atlieka tokį vaidmenį, o 84 % pritarė, kad tokį vaidmenį atlieka darbuotojai. Kai pateikėme tokį pat klausimą padalinio vadovams, tik 52 % pritarė, kad vadovai atlieka svarbų vaidmenį, o 53 % pritarė, kad šį vaidmenį atlieka darbuotojai. Tai rodo, kad Komisijos vyresnieji vadovai pozityviau vertina veiksmingumą Komisijoje nei vidurinės grandies vadovai.

3.10 langelis. Apklauso rezultatai. Veiksmingumo kultūra

Šaltinis: Europos Audito Rūmų apklausa.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.36. Atsakant į apklausos klausimus buvo paminėtos kelios pažangos siekimo galimybės, susijusios su informacijos apie veiksmingumą naudojimu (žr. 3.11 langelį). Dažniausiai respondentai pabrėžė, kad Komisija turi keisti savo kultūrą, kad taptų labiau orientuota į rezultatus. Jie teigė, kad Komisija turėtų skirti mažiau dėmesio lėšų panaudojimo stebėjimui ir išlaidų tvarkingumo vertinimui (nes bendras klaidų lygis, turintis įtakos ES biudžetui, kasmet mažėja). Vietoj to, ji turėtų plačiau taikyti veiksmingumo valdymo metodus, daugiausia dėmesio skirdama numatytiems rezultatams ir poveikiui pasiekti⁽⁴²⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

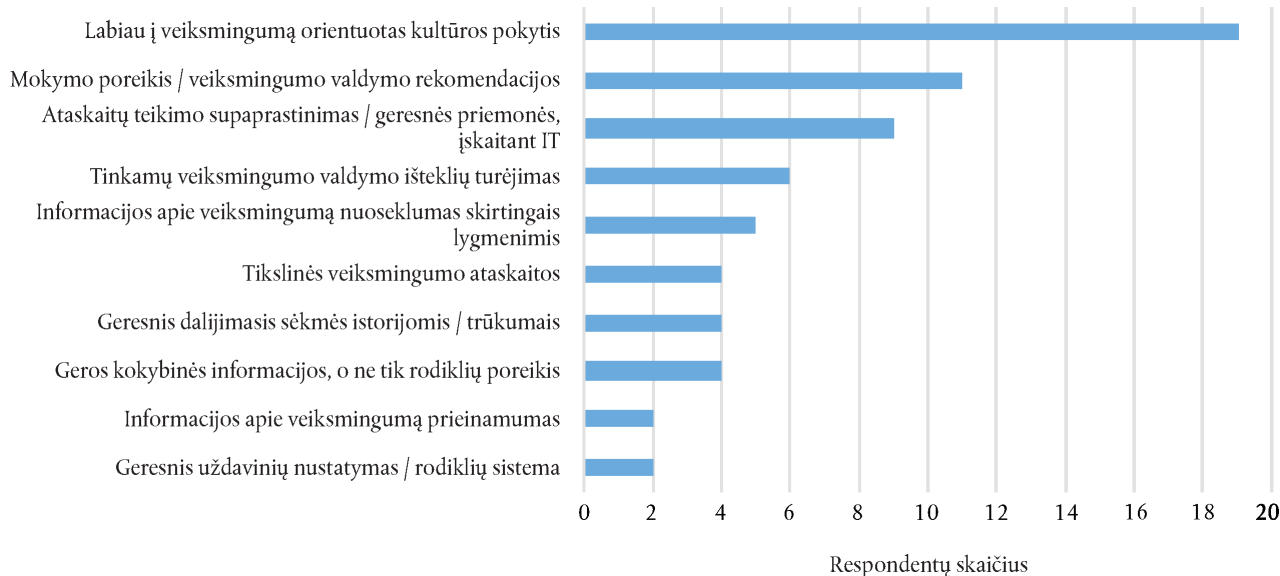
3.36. Kultūros keitimo klausimu Komisija mano, kad jos tarnybose yra labai gerai įtvirtinta veiksmingumo kultūra: 2017 m. EBPO nustatė, kad „ES į rezultatus orientuoto biudžeto sudarymo sistema yra pažangi ir labai specializuota, o standartiniame rezultatais grindžiamo biudžeto sudarymo sistemų indekse užima aukštesnę vietą nei bet kuri EBPO šalis. <...> ES biudžeto sudarymo praktika apima daug veiksmingų ir naujoviškų aspektų, kurie gali būti naudingi nacionalinėms vyriausybėms vertinant jų pačių darbotvarkes diegiant rezultatais grindžiamą biudžeto sudarymą“. Be to, buvo nustatyta, kad „apskritai Komisija pastaruoju metu visapusiškai racionalizavo ataskaitų teikimą, suteikdama aiškesnių įžvalgų apie veiksmingumą ir rezultatus, įskaitant naujosios metinės valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitos (MVVRA) rengimą <...>“⁽²⁾.

Komisija taip pat norėtų atkreipti dėmesį į veiksmų, kurių Komisija ėmėsi veiksmingumo kultūrai stiprinti, pavyzdžius, pateiktus 3.32 dalyje.

⁽⁴²⁾ Toks kultūrinis pokytis laikui bėgant galėtų apimti pokyčius įvairiose srityse kaip pokyčių valdymo proceso dalį. Tai gali būti valdymo ir darbuotojų elgesio pokyčiai, paskatos geriau panaudoti informaciją apie veiksmingumą, duomenimis / įrodymais pagrįstas sprendimų priėmimas, vidinė komunikacija, išteklių ir priemonės bei vertybės.

⁽²⁾ Žr. EBPO ataskaitos „Budgeting and Performance in the European Union: A review by the OECD in the context of the EU budget focused on results“ santrauką leidinyje „OECD Journal on Budgeting“, t. 2017/1.

3.11 langelis. Paskutinis apklausos klausimas: „Ką pakeistumėte, kad informacija apie veiksmingumą būtų geriau naudojama jūsų generaliniame direktorate?“

Šaltinis: Europos Audito Rūmų apklausa.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2 DALIS. AUDITO RŪMŲ VEIKSMINGUMO AUDITŲ REZULTATAI: DIDŽIAUSIĄ POVEIKĮ TURINČIOS IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

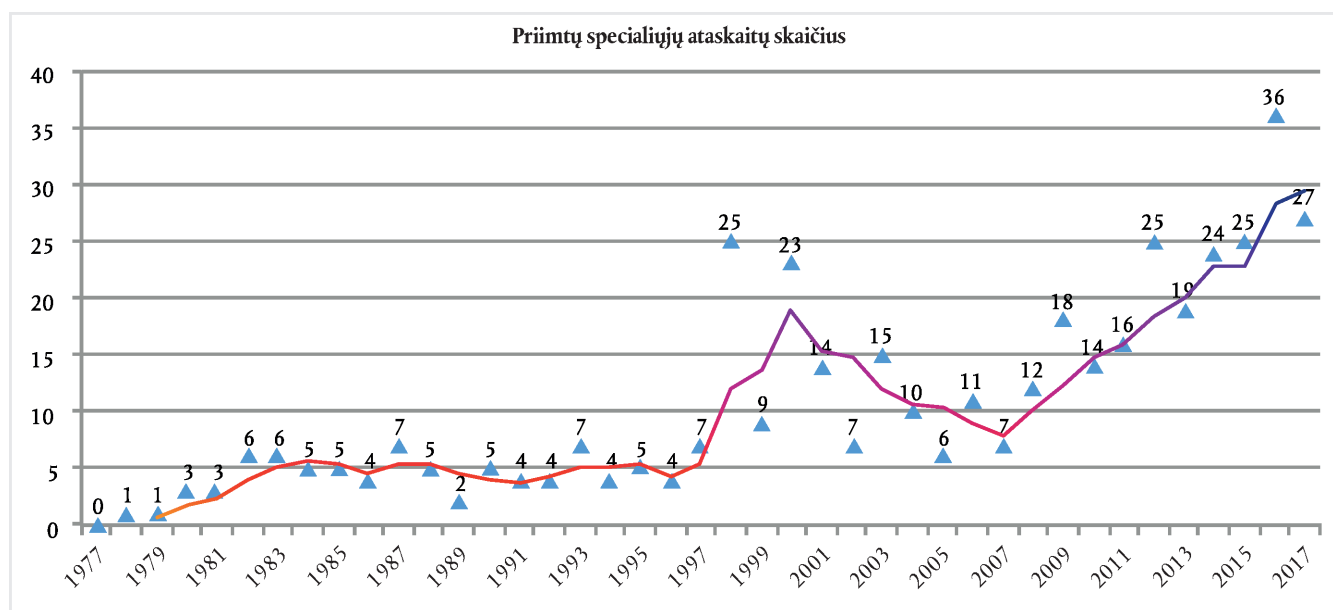
Įvadas

3.37. Kasmet paskelbiame nemažai specialiųjų ataskaitų, kuriose nagrinėjame, kaip tinkamai *patikimo finansų valdymo* principai buvo taikomi vykdant ES biudžetą. 2017 m. priėmėme 27 specialiąsias ataskaitas⁽⁴³⁾ (žr. **3.12 langelį**). Jose buvo aptartos visos daugiamečių finansinės programos išlaidų kategorijos⁽⁴⁴⁾ ir iš viso pateiktos 238 rekomendacijos labai įvairiomis temomis (**3.13 langelis**). Taip pat paskelbėme keturias specialiąsias ataskaitas srityje „Gera veikianti bendroji rinka ir pinigų sąjunga“. Iš paskelbtų atsakymų į mūsų ataskaitų pastabas matyti, kad audituojamas subjektas – daugeliu atvejų Komisija – visiškai sutiko su daugiau nei dviem trečdaliais mūsų rekomendacijų (**3.14 langelis**). **3.3 priede** pateikta mūsų 2017 m. specialiosiose ataskaitose valstybėms narėms skirtų rekomendacijų santrauka.

⁽⁴³⁾ <https://www.eca.europa.eu>

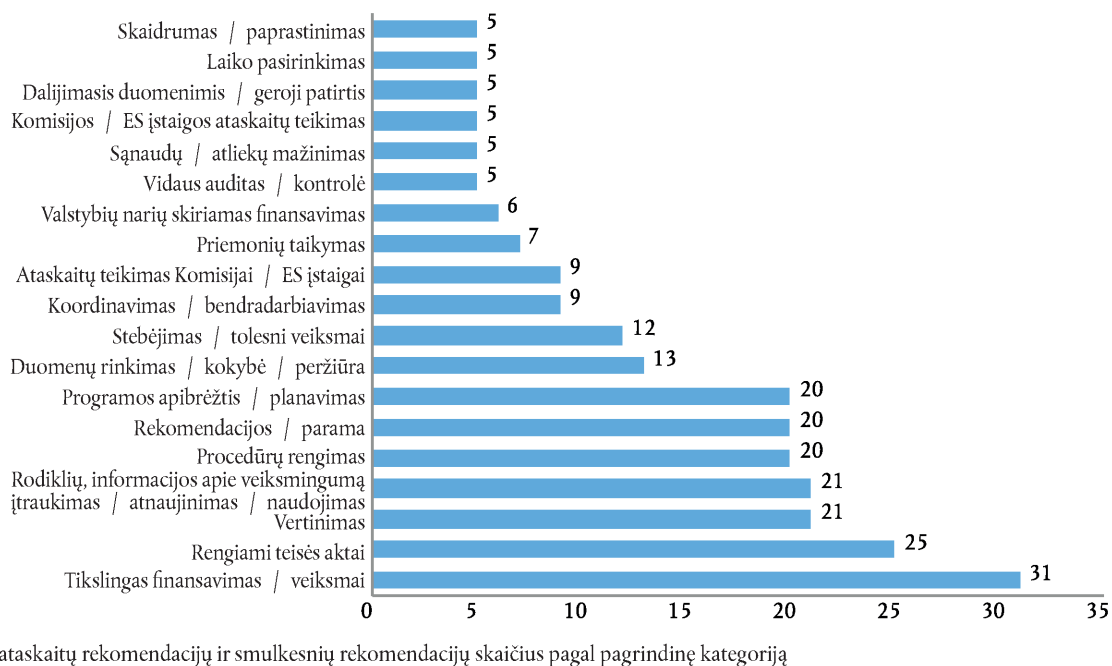
⁽⁴⁴⁾ 1a („Konkurencingumas augimui ir užimtumui skatinti“), 1b („Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“), 2 („Tvarus augimas: gamtos ištekliai“), 3 („Saugumas ir pilietybė“), 4 („Europos vaidmuo pasaulyje“), 5 („Administravimas“).

3.12 langelis. Daugelyje specialiųjų ataskaitų vertinama tai, kaip įgyvendinamas patikimo finansų valdymo principas

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

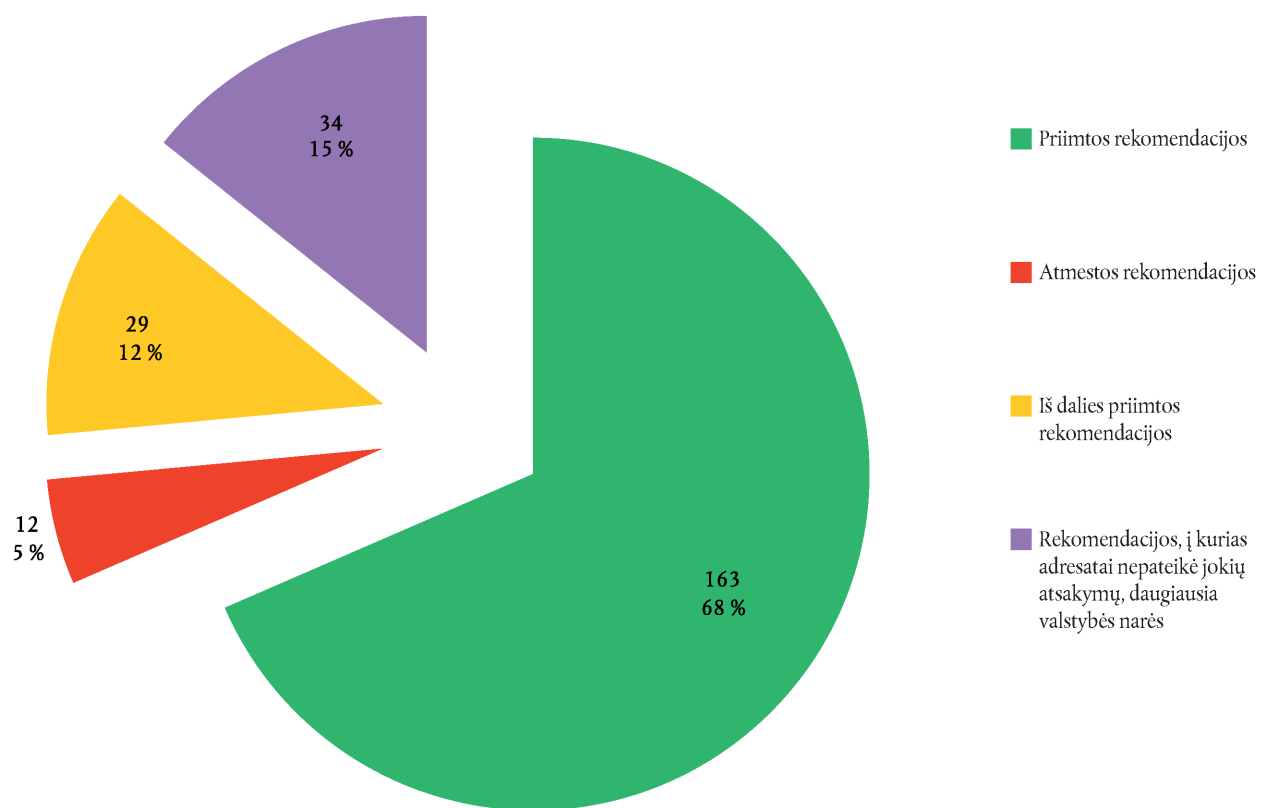
3.13 langelis. Rekomendacijos apima labai įvairias temas

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

3.14 langelis. Mūsų audituojami subjektai priima didžiąją daugumą mūsų rekomendacijų

2017 m. specialiosios ataskaitos rekomendacijų priimtinumų lygis

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

1a išlaidų kategorija „Konkurencingumas augimui ir užimtumui skatinti“ ir 1b išlaidų kategorija „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“

3.38. 2017 m. priėmė septynias specialiąsias ataskaitas dėl šių daugiamečių finansinės programos išlaidų kategorijų⁽⁴⁵⁾. Norime atkreipti dėmesį į kai kurias pagrindines išvadas ir rekomendacijas, pateiktas trijose iš šių ataskaitų.

i) Specialioji ataskaita Nr. 2/2017 „Komisijos derybos dėl 2014–2020 m. partnerystės susitarimų ir sanglaudos programų“

3.39. Nustatėme, kad partnerystės susitarimai buvo veiksmingi tikslingai skiriant finansavimą strategijai „Europa 2020“ ir tai, kad *veiksmų programos* turėjo tvirtą „intervencijos logiką“. Vis dėlto konkrečioms programoms skirti ir bendrieji rodikliai buvo nustatyti ir išdirbiams, ir rezultatams. Dėl to atsirado labai daug rodiklių ir rizika, kad bus sukurta papildoma administracinė našta ir kils problemų apibendrinant duomenis nacionaliniu ir ES lygmenimis.

3.39. Komisija pažymi, kad konkrečioms programoms skirtų veiksmingumo rodiklių nėra numatyta subendrinti ES lygmeniu. Šie specialieji rodikliai yra tinkami naudoti nustatant tikslus ir teikiant šių tikslų įgyvendinimo veiksmingumo ataskaitas, o bendri rodikliai suteikia galimybę teikti ataskaitas apie pasiektus rezultatus pagal iš anksto nustatytas kategorijas, atitinkančias visoje ES dažnai atliekamas investicijas. Konkrečioms programoms skirti išdirbio rodikliai yra susiję su fiziniais produktais ir suteikia galimybę įvertinti, kokių pokyčių pasiekta įgyvendinant ES finansuojamas intervencijas į programas. Šios intervencijos yra specialiai pritaikomos konkrečiose vietose kylančioms kliūtims šalinti. Iš esmės jos turi būti nustatytos konkrečiai kiekvienam regionui ir numatytam veiksmui.

⁽⁴⁵⁾ Specialioji ataskaita Nr. 2/2017 „Komisijos derybos dėl 2014–2020 m. partnerystės susitarimų ir programų sanglaudos srityje: labiau į 2020 m. ES strategijos prioritetus orientuotos išlaidos, bet vis sudėtingesnė veiklos efektyvumo vertinimo tvarka“, Specialioji ataskaita Nr. 4/2017 „ES biudžeto apsauga nuo neteisėtų išlaidų: 2007–2013 m. laikotarpiu Komisija dažniau naudojo prevencines priemones ir finansinius pataisymus sanglaudos srityje“, kuriose nebuvo pateikta jokių su veiksmingumu susijusių išvadų arba rekomendacijų. Specialioji ataskaita Nr. 5/2017 „Jaunimo nedarbas – ar kas pasikeitė įgyvendinus ES politikas?“, Specialioji ataskaita Nr. 12/2017 „Geriamojo vandens direktyvos įgyvendinimas: vandens kokybė ir prieiga prie vandens Bulgarijoje, Vengrijoje ir Rumunijoje pagerėjo, tačiau šioje srityje išlieka dideli investavimo poreikiai“, Specialioji ataskaita Nr. 13/2017 „Bendra Europos geležinkelių eismo valdymo sistema – ar politinis sprendimas bus įgyvendintas?“, Specialioji ataskaita Nr. 15/2017 „Ex ante sąlygos ir veiksmingumo rezervas sanglaudos politikos srityje – naujoviškos, bet dar neveiksmingos priemonės“ ir Specialioji ataskaita Nr. 18/2017 „Bendras Europos dangus: kultūra pakito, tačiau bendras dangus nesukurtas“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.40. Rekomendavome, kad:

- valstybės narės turėtų nebenaudoti nereikalingų konkrečioms programoms skirtų rodiklių, ir tai, kad
- Komisija turėtų pateikti bendrą sąvokų „išdirbis“ ir „rezultatas“ apibrėžtį ir pasiūlyti jas įtraukti į Finansinį reglamentą, nustatyti svarbiausius išdirbių ir rezultatų rodiklius veiksmingumui vertinti ir taikyti veiksmingumu grindžiamo biudžeto sudarymo principą.

ii) Specialioji ataskaita Nr. 5/2017. Jaunimo nedarbas

3.41. Nustatėme tai, kad nors įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvą buvo padaryta tam tikros pažangos ir pasiekta tam tikrų rezultatų, padėtis neatitiko pirminių lūkesčių, kurie buvo iškelti pradėjus vykdyti Jaunimo garantijų iniciatyvą, kuria buvo siekiama visiems nedirbantiems, nesimokantiems ir mokymuose nedalyvaujantiems jaunuoliams duoti geros kokybės darbo, tęstinio švietimo, praktikos ar stažuotės pasiūlymą per keturis mėnesius nuo mokyklos baigimo arba darbo netekimo. Nustatėme, kad audito metu Jaunimo užimtumo iniciatyvos indėlis siekiant Jaunimo garantijų iniciatyvos tikslų buvo labai nedidelis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.40.

- Nuosekli veiksmingumo vertinimo terminija įtraukta į peržiūrėtą Finansinį reglamentą. Išdirbių ir rezultatų rodiklių apibrėžtis jau įtraukta į Komisijos pasiūlymą dėl Bendrųjų nuostatų reglamento programavimo laikotarpiu po 2020 m. (COM(2018) 375 final). Komisijos pasiūlyme dėl Reglamento dėl Europos regioninės plėtros fondo ir Sanglaudos fondo programavimo laikotarpiu po 2020 m. (COM(2018) 372 final) pateiktas bendrų išdirbių ir rezultatų rodiklių sąrašas. Šis bendrų rodiklių sąrašas yra išsamesnis nei 2014–2020 m. sąrašas ir tikimasi, kad tai padės sumažinti konkrečioms programoms skirtų rodiklių skaičių.

Dėl veiksmingumu grindžiamo biudžeto koncepcijos Komisija pažymi, kad ES biudžetas jau yra grindžiamas rezultatais, todėl biudžeto valdymo institucija, sudarydama biudžetą, gali atsižvelgti į informaciją apie veiksmingumą, nes prie biudžeto projekto pridedamose programų ataskaitose pateikiama informacijos apie programų tikslus ir jų įgyvendinimo pažangą.

3.41. Nuo 2014 m., kai iniciatyva pradėta praktiškai įgyvendinti, kasmet registruojama daugiau nei 5 milijonai Jaunimo garantijų iniciatyvos dalyvių ir kiekvienais metais nuo 2014 m. daugiau nei 3,5 milijono dalyvių pradeda dirbti, mokytis, stažuotis ar dalyvauti pameistrystės programose (šaltinis – Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD Jaunimo garantijų duomenų bazė). Dabar yra 2,2 milijono mažiau darbo neturinčių jaunuolių ir 1,4 milijono mažiau jaunuolių, kurie nesimoko, nedirba ar nedalyvauja mokymuose (šaltinis – Eurostatas). Jaunimo užimtumo iniciatyvos lėšomis finansuojami veiksmai bus įgyvendinami bent jau iki 2023 m. ir parama bus teikiama daugiau NEET jaunimo.

Siekiant užtikrinti, kad valstybėse narėse, kuriose yra didelis jaunimo nedarbas, gyvenantis jaunimas galėtų ir toliau gauti paramą, Komisijos pasiūlyme dėl 2021–2027 m. „Europos socialinio fondo +“ („ESF +“) reikalaujama, kad valstybės narės, kuriose yra daug nesimokančio, nedirbančio ir mokymuose nedalyvaujančio (NEET) jaunimo, ne mažiau kaip 10 % savo „ESF +“ lėšų skirtų jaunimo užimtumo veiksams. Pasiūlyme atsižvelgiama į 2014–2020 m. patirtį, taip pat supaprastinti kai kurie reikalavimai, siekiant palengvinti priemonių, kurios yra svarbios įgyvendinant Jaunimo garantijų iniciatyvą, įgyvendinimą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.42. Visų pirma rekomendavome, kad valstybės narės turėtų:

- parengti išsamią Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo sąnaudų apžvalgą visai nedirbančių, nesimokančių ir mokymuose nedalyvaujančių jaunuolių populiacijai nustatyti ir nustatyti susijusių priemonių įgyvendinimo prioritetus pagal turimą finansavimą,
- užtikrinti, kad kokybiškais būtų laikomi tik tie pasiūlymai, kurie atitinka dalyvio profilį ir darbo rinkos paklausą bei suteikia galimybę tvariai integruotis į darbo rinką.

iii) Specialioji ataskaita Nr. 15/2017. *Ex ante* sąlygos ir veiksmingumo rezervas sanglaudos politikos srityje

3.43. Šioje specialiojoje ataskaitoje nustatėme, kad *ex ante* sąlygomis užtikrinta nuosekli sistema, kuria remtasi 2014–2020 m. programavimo laikotarpio pradžioje vertinant valstybių narių pasirengimą panaudoti ES lėšas. Tačiau nebuvo aišku, kokių mastu dėl to iš tikrųjų pavyko praktiškai pasiekti permainų. Taip pat padarėme išvadą, kad veiksmingumo sistema ir rezervas 2014–2020 m. laikotarpiu greičiausiai nenulems esminio sanglaudai skirtų lėšų perskirstymo veiksmingiau įgyvendinamoms programoms.

3.44. Komisijai rekomendavome:

- toliau plėtoti *ex ante* sąlygas, kaip priemonę, skirtą įvertinti valstybių narių pasirengimą įsisavinti ES lėšas, ir

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.42.

- Komisija pažymi, kad ši rekomendacija skirta pirmiausia valstybėms narėms.

Komisija pageidautų išsamesnės visų planuojamų Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo priemonių sąnaudų apžvalgos ir kai įmanoma, valstybėms narėms paprašius, padės valstybėms narėms vykdyti šį procesą.

- Komisija pažymi, kad ši rekomendacija skirta valstybėms narėms.

Komisija išnagrinės galimybę aptarti kokybės kriterijų standartus Užimtumo komitetui vykdant Jaunimo garantijų iniciatyvos stebėjimo darbą.

3.43. Dėl taikant *ex ante* sąlygas praktiškai pasiektų permainų Komisija mano, kad vien minimalių reikalavimų, kurie nebuvo numatyti nė vienoje iš ankstesnių sanglaudos politikos sistemų, nustatymas turėtų pagerinti išlaidų veiksmingumą ir efektyvumą.

Komisija galės įvertinti galutinį *ex ante* sąlygų poveikį įgyvendinus projektų programas.

Be to, veiksmingumo sistema yra tik vienas iš kelių orientavimosi į rezultatus elementų. Veiksmingumo sistema ir veiksmingumo rezervas buvo sukurti siekiant daugiau dėmesio skirti veiklos rezultatams ir prisidėti prie Sąjungos pažangaus, tvaraus ir integracinio augimo strategijos tikslų siekimo. Jie nebuvo skirti tam, kad būtų reikšmingai perskirstytos sanglaudos politikos išlaidos. Vis dėlto, jeigu įgyvendinant programas nebus pasiektos veiksmingumo sistemoje nustatytos tarpinės reikšmės, veiksmingumo rezervą bus galima perskirti kitoms, veiksmingiau įgyvendinamoms programoms.

3.44.

- Komisija pritarė rekomendacijai su sąlyga, kad *ex ante* sąlygos bus taikomos po 2020 m.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- laikotarpio po 2020 m. veiksmingumo rezervą paversti labiau į rezultatus orientuota priemone, kurią taikant lėšos būtų perskirstomos gerų rezultatų pasiekusioms programoms.

2 išlaidų kategorija „Tvarus augimas ir gamtos ištekliai“

3.45. 2017 m. priėmėme šešias specialiąsias ataskaitas, susijusias su daugiamečių finansinės programos 2 išlaidų kategorija⁽⁴⁶⁾. Trijose iš šių ataskaitų buvo nagrinėjami bendros žemės ūkio politikos veiksmingumo aspektai. Jose padarytos išvados yra itin svarbios vykdomos bendros žemės ūkio politikos reformos ir Komisijos komunikate „Maisto ir ūkininkavimo ateitis“ paskelbto naujo veiksmingumu grindžiamo įgyvendinimo modelio aplinkybėmis.

i) Specialioji ataskaita Nr. 16/2017. Kaimo plėtros programavimas

3.46. Šioje specialiojoje ataskaitoje pažymėjome, kad dabartiniu laikotarpiu išlaidos kaimo plėtrai turėjo būti skiriamos daugiau dėmesio teikiant rezultatams, bet šis užmojis nebuvo įgyvendintas, nes nebuvo atitinkamos informacijos apie veiksmingumą. Rekomendavome sukurti bendrą į rezultatus orientuotų rodiklių rinkinį ir tai, kad tokie rodikliai turėtų būti tinkami kaimo plėtros intervencinės veiklos rezultatų ir poveikio vertinimui.

⁽⁴⁶⁾ Specialioji ataskaita Nr. 1/2017 „Būtina dėti daugiau pastangų įgyvendinant tinklą „Natura 2000“, kad būtų išnaudotos visos jo galimybės“, Specialioji ataskaita Nr. 7/2017 „Nauja sertifikavimo įstaigų funkcija BŽŪP išlaidų srityje: teigiamas poslinkis vieno bendro audito modelio link, tačiau būtina pašalinti reikšmingus trūkumus“, Specialioji ataskaita Nr. 8/2017 „ES žuvininkystės kontrolė: reikia dėti daugiau pastangų“, Specialioji ataskaita Nr. 10/2017 „Teikiant ES paramą jauniems ūkininkams reikėtų daugiau dėmesio skirti veiksmingos kartų kaitos skatinimui“, Specialioji ataskaita Nr. 16/2017 „Kaimo plėtros programavimas: reikia mažinti sudėtingumą ir daugiau dėmesio skirti rezultatams“ ir Specialioji ataskaita Nr. 21/2017 „Žalinimas – sudėtingesnė pajamų rėmimo sistema, aplinkos požiūriu dar neveiksminga“.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- Komisija pritarė rekomendacijai su sąlyga, kad veiksmingumo sistema ir rezervas bus taikomi po 2020 m.

Komisijos pasiūlyme dėl Bendrijų nuostatų reglamento programavimo laikotarpiu po 2020 m. (COM(2018) 375 final) nustatytos nuostatos dėl veiksmingumo sistemos, kurią sudaro tiek išdirbių, tiek rezultatų rodikliai, kurių tarpinės reikšmės ir tikslus reikia nustatyti. Veiklos rezultatų peržiūrą keičia laikotarpio vidurio peržiūra, kuri turi būti grindžiama, be kita ko, pažanga, padaryta iki 2024 m. pabaigos siekiant veiksmingumo sistemos tarpinių reikšmių.

3.46. Atsakydama į SA Nr. 16/2017 4 rekomendacijos pastabas, Komisija įsipareigojo išanalizuoti visos BŽŪP veiksmingumo vertinimo gerinimo galimybes.

2018 m. birželio 1 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl reglamento COM(2018) 392 final (BŽŪP strateginiai planai). Kuriant naują įgyvendinimo modelį buvo parengti bendri į rezultatus orientuoti rodikliai: reglamento VII antraštinėje dalyje nustatyta veiklos rezultatų stebėsenos ir vertinimo sistema: nustatytos taisyklės, apie ką ir kada valstybės narės turi pranešti teikdamos savo BŽŪP strateginių planų įgyvendinimo pažangos ataskaitas, ir taisyklės dėl to, kaip ši pažanga bus stebima ir vertinama.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ii) Specialioji ataskaita Nr. 10/2017. Kartų kaita

3.47. Padarėme išvadą, kad ES paramos jaunesiems ūkininkams tikslai ir laukiami rezultatai nebuvo tinkamai apibrėžti. Rekomendavome pagerinti intervencijos logiką. Šiuo tikslu rekomendavome, kad Komisija patobulintų poreikių vertinimo procedūrą, atrinktų nustatytus poreikius labiausiai atitinkančias paramos formas ir apibrėžtų konkrečius ir kiekybiškai įvertintus rezultatų tikslus.

iii) Specialioji ataskaita Nr. 21/2017. Žalinimo priemonės

3.48. Padarėme išvadą, kad Komisija nenurodė, ko konkrečiai tikimasi pasiekti žalinimo priemonėmis. Taip pat priėjome prie išvados, kad dažnai kildavo savaimingumo efektas, o reikalavimai buvo maži. Dėl šių priežasčių padarėme išvadą, kad mažai tikėtina, jog dėl žalinimo labai pagerės aplinkos ir klimato padėtis. Rekomendavome Komisijai suformuluoti išsamią ES žemės ūkio priemonių, skirtų aplinkos ir klimato apsaugai, intervencijos logiką. Rekomendavome intervencijos logiką grįsti naujausiomis mokslinėmis žiniomis ir į ją įtraukti konkrečius tikslus. Toliau rekomendavome sutelkti visus esamus aplinkosaugos reikalavimus, siekiant sukurti naują bazinio aplinkosaugos lygio scenarijų, kuris būtų taikomas visiems bendros žemės ūkio politikos paramos gavėjams, ir tai, kad programos priemonės turėtų viršyti šį bazinio aplinkosaugos lygio scenarijų ir jomis reikėtų sutelkti dėmesį į veiksmingumo tikslų įgyvendinimą.

3.47. Atsakydama į SA Nr. 10/2017 1 rekomendacijos pastabas Komisija įsipareigojo išanalizuoti ir apsvarstyti atitinkamas politikos priemones, kuriomis būtų galima remti jaunuosius ūkininkus, ir jų intervencijos logiką rengiant būsimus pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų.

2018 m. birželio 1 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl reglamento COM(2018) 392 final (BŽŪP strateginiai planai). Pagal pasiūlymo naują įgyvendinimo modelį valstybės narės rengs BŽŪP strateginius planus, įskaitant ex ante poreikių vertinimą. Šiuo pagrindu planuose bus apibūdintos individualiai pritaikytos intervencijos, kurios skirtos nustatytiems poreikiams tenkinti ir kuriomis bus siekiama įgyvendinti politikos tikslus. Be kitų konkrečių tikslų, Reglamento 6 straipsnio g punkte nustatytas šis konkretus tikslas: pritraukti jaunuosius ūkininkus ir sudaryti palankesnes sąlygas verslo plėtrai kaimo vietovėse. Šiam tikslui bus taikomas konkretus rezultatų rodiklis, kad būtų galima kiekybiškai įvertinti tiek ex ante tikslinę reikšmę, tiek faktiškai pasiektą reikšmę.

Pagal numatytą procedūrą šiuos BŽŪP strateginius planus vertins ir tvirtins Komisija.

3.48. Komisija iš esmės pritarė SA Nr. 21/2017 rekomendacijoms.

2018 m. birželio 1 d. Komisija priėmė pasiūlymą dėl reglamento COM(2018) 392 final (BŽŪP strateginiai planai), kuriame plėtojama naujų su aplinka ir klimatu susijusių BŽŪP priemonių rinkinio intervencijos logika. Šioje naujoje žaliajoje struktūroje numatyta griežtesnė sąlygų sistema, pagal kurią visa BŽŪP parama gaunama tada, kai paramos gavėjai atitinka pagrindinius aplinkos, klimato kaitos, visuomenės sveikatos, gyvūnų sveikatos, augalų sveikatos ir gyvūnų gerovės standartus, įskaitant klausimus, kurie anksčiau buvo sprendžiami žalinimo srityje. Ši sąlygų sistema taikoma visiems BŽŪP paramos gavėjams ir ja grindžiamas būtinas su aplinka ir klimatu susijusių priemonių atitikties lygis, kurį viršijus valstybės narės nustatys savanoriškas sistemas, pavyzdžiui, naujos I ramsčio ekologinės sistemos ir II ramsčio agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimus, kurie sudarys platesnio masto intervencijos priemonės, skirtas įvairiems valdymo įsipareigojimams remti. Visos šios priemonės sudarys programavimo metodą, kurį taikant daugiausia dėmesio bus skiriama veiksmingumo tikslų pasiekimui.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3 išlaidų kategorija „Saugumas ir pilietybė“ ir 4 išlaidų kategorija „Europos vaidmuo pasaulyje“

3.49. Priėmėme penkias specialiąsias ataskaitas⁽⁴⁷⁾ dėl šių daugiamečių finansinės programos išlaidų kategorijų. Norime atkreipti dėmesį į kai kurias pagrindines išvadas ir rekomendacijas, pateiktas keturioje iš šių ataskaitų.

i) Specialioji ataskaita Nr. 3/2017. Tunisas

3.50. Nustatėme, kad ES pagalbos Tunisui lėšos iš esmės buvo panaudotos tinkamai. Jomis smarkiai prisidėta prie šalies perėjimo prie demokratijos ir ekonominio stabilumo po 2010–2011 m. revoliucijos. Vis dėlto nustatėme, kad Komisija turėjo pernelyg didelių užmojų. Ji stengėsi per palyginti trumpą laikotarpį atsižvelgti į pernelyg daug prioritetų. Dėl to kilo daug Komisijos pagalbos valdymo trūkumų.

3.51. Rekomendavome Komisijai ir atitinkamais atvejais Europos išorės veiksmų tarnybai:

- gerinti programavimą ir skirti dėmesį ES paramai,

3.50. Ataskaitoje pripažįstama, kad ES pagalbos Tunisui lėšos iš esmės buvo panaudotos tinkamai. Iš tiesų ES pagalba buvo smarkiai prisidėta prie šalies ekonominio ir politinio stabilumo po revoliucijos, ypač įgyvendinant svarbias socialines ir ekonomines bei politines reformas.

Dėl Komisijos užmojų Komisija pažymi, kad dėl socialinių ir ekonominių sunkumų, su kuriais Tunisas susidūrė po revoliucijos, veiksmų reikėjo imtis keliose srityse. Iki šiol gauta gerų rezultatų, nes ES pagalba labai prisidėta po revoliucijos didinant socialinį, ekonominį ir politinį šalies stabilumą. Komisija pabrėžia, kad telkdama pagalbą ji laikėsi savo pačios politikos. Iš tiesų, nepaisant to, kad nagrinėjamoju laikotarpiu imtasi įvairios veiklos, ši veikla buvo susijusi su trimis 2014–2016 m. BPS nustatytais pagrindiniais sektoriais.

Komisijos pagalbos veiksmingumas ir tvarumas visada buvo vieni iš pagrindinių svarstomų elementų kartu su tinkamumu, efektyvumu ir poveikiu. Komisija taip pat prisidėjo kuriant vidaus ir išorės stebėjimo mechanizmus ir stiprinant valstybės įstaigų atskaitomybę.

3.51.

- Komisija pritarė šiai rekomendacijai ir ją jau įgyvendina (2017 m. rugpjūčio mėn. priimta nauja 2017–2020 m. BPS, kurioje pagrindinis dėmesys skiriamas trims intervencijos sektoriams: tėstinei politikai ir politiniam dialogui, koordinavimui su regioninėmis programomis ir nuolatiniam bendro programavimo procesui).

⁽⁴⁷⁾ Specialioji ataskaita Nr. 3/2017 „ES pagalba Tunisui“, Specialioji ataskaita Nr. 6/2017 „ES atsakas į pabėgėlių krizę: krizės centrų koncepcija“, Specialioji ataskaita Nr. 9/2017 „ES parama kovai su prekyba žmonėmis Pietų ir Pietryčių Azijoje“, Specialioji ataskaita Nr. 11/2017 „Centrinės Afrikos Respublikai skirtas ES patikos fondas „Bėkou“: daug žadanti pradžia, nepaisant kai kurių trūkumų“ ir Specialioji ataskaita Nr. 22/2017 „Rinkimų stebėjimo misijos: dėtos pastangos siekiant atsižvelgti į rekomendacijas, tačiau būtinas geresnis stebėjimas“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- gerinti ES paramos biudžetui programų įgyvendinimą,
- teikti pasiūlymus paspartinti makrofinansinės paramos patvirtinimo procesą,
- gerinti projektų planavimą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- Komisija pritarė šiai rekomendacijai.

Atsižvelgdama į tai, kad dabar politinė padėtis Tunise yra stabilesnė, ir į glaudų bendradarbiavimą su kitais paramos teikėjais, Komisija sutinka, kad būsimų operacijų veiklos rezultatų rodikliai galėtų būti kryptingesni. Tačiau dėl tinkamumo kriterijų, remiantis paramos biudžetui gairių nuostatomis, ir toliau bus laikomasi dinamiško požiūrio.

- Komisija pritarė šiai rekomendacijai.

Komisija pažymi, kad, nors spartinant Parlamento ir Tarybos sprendimų dėl MFP priėmimą padaryta didelė pažanga, dar daug ką galima tobulinti. Pavyzdžiui, sprendimus būtų galima priimti greičiau, jeigu būtų sumažintas Europos Parlamento Tarptautinės prekybos komiteto (INTA) posėdžių prieš INTA balsavimą skaičius, jeigu Parlamentas sistemingai tvirtintų sprendimus per plenarinius posėdžius (įskaitant trumpuosius plenarinius posėdžius) iš karto po INTA balsavimo, jeigu per trumpuosius plenarinius posėdžius juos galėtų pasirašyti Parlamento ir Tarybos pirmininkai ir jeigu prireikus Taryba, priimdama sprendimus, taip pat taikytų rašytinę procedūrą.

Komisija taip pat pažymi, kad, remdamasi ankstesnėmis Europos Audito Rūmų rekomendacijomis ir 2003 m. Parlamento priimta rezoliucija dėl MFP, 2011 m. pasiūlė pagrindų reglamentą dėl MFP, kuriuo, be kita ko, siekė paspartinti sprendimų priėmimą teisėkūros sprendimus pakeičiant įgyvendinimo aktais. Tačiau, kadangi teisėkūros institucijos nusprendė palikti teisėkūros procedūra priimamus aktus ir toliau taikyti įprastą teisėkūros procedūrą, 2013 m. Komisija šį pasiūlymą atsiėmė.

- Komisija pritarė šiai rekomendacijai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

ii) Specialioji ataskaita Nr. 6/2017. Krizės centrų koncepcija

3.52. Apskritai padarėme išvadą, kad krizės centrų koncepcija padėjo pagerinti migracijos valdymą dviejose priešakinėse valstybėse narėse – Graikijoje ir Italijoje, padidinant šių šalių priėmimo pajėgumus, pagerino registravimo procedūras ir pagalbos koordinavimą.

3.53. Rekomendavome, kad Komisija ir atitinkamos agentūros turėtų:

- padėti valstybėms narėms geriau taikyti krizės centrų koncepciją, visų pirma – kaip padidinti šių centrų pajėgumus, pagerinti nelydimų nepilnamečių registravimą, racionalizuoti ekspertų ir vaidmenų paskirstymą taikant krizės centrų koncepciją,
- įvertinti ir toliau tobulinti krizės centrų koncepciją, stengiantis optimizuoti migrantų srautų valdymui skiriamą ES pagalbą.

iii) Specialioji ataskaita Nr. 11/2017. Patikos fondas „Bėkou“

3.54. Šioje specialiojoje ataskaitoje nustatėme, kad, nepaisant kai kurių trūkumų, atsižvelgiant į aplinkybes, ir sprendimas įsteigti patikos fondą „Bėkou“, ir fondo forma buvo tinkami. Nustatėme, kad fondo valdymu dar nebuvo išnaudotos visos galimybės trimis aspektais: suinteresuotųjų subjektų veiklos koordinavimo; procedūrų skaidrumo, spartumo ir sąnaudų; ir stebėjimo ir vertinimo mechanizmų.

3.53.

— Komisija pritaria.

— Komisija pritaria.

3.54. Patikos fondu „Bėkou“ pradėtas taikyti naujas ES ir jos valstybių narių veiksmų koordinavimo būdas, kuriuo šiuo etapu dar nėra visapusiškai naudojamas.

Komisija mano, kad, atsižvelgiant į visą projekto ciklo trukmę, bendra fondo „Bėkou“ veiklos sparta yra didesnė, palyginti su kitomis krizinėse situacijose taikomomis ES priemonėmis. Vis dėlto Komisija sutinka išsiaiškinti, kaip būtų galima dar labiau, nei šiuo metu leidžiama pagal vidaus taisykles, paspartinti atrankos procedūras, kartu užtikrinant tinkamą spartos ir skaidrumo pusiausvyrą.

Stebėsenos ir vertinimo mechanizmai kuriami projektų lygmeniu ir bus laipsniškai tobulinami fondo lygmeniu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.55. Apskritai iki pradedant vykdyti auditą patikos fondu „Bėkou“ buvo padarytas teigiamas indėlis. Juo buvo pritraukta pagalbos, bet nedaug papildomų paramos teikėjų, ir vykdant daugumą jo projektų buvo pasiekti laukiami išdirbiai. Fondu buvo suteikta daugiau matomumo ES.

3.56. Komisijai rekomendavome:

- parengti papildomas gaires dėl pagalbos priemonių pasirinkimo ir poreikių analizės vykdymo, siekiant nuspręsti, kokia bus patikos fondo intervencijos apimtis, ir
- geriau koordinuoti paramos teikėjų veiklą, atrankos procedūras ir veiksmingumo vertinimą bei optimizuoti administracines sąnaudas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.56.

- Komisija pritarė šiai rekomendacijai, kuri bus įgyvendinta taip:
Komisija yra parengusi gaires dėl patikos fondų, kuriose yra skyrius dėl patikos fondo steigimo sąlygų.

Komisija yra pasirengusi peržiūrėti šių gairių apimtį ir turinį siekdama įtraukti išsamesnį Finansiniame reglamente nustatytų kriterijų, taikytinų vertinant ES patikos fondų steigimo sąlygas, apibūdinimą.

Šiuo atžvilgiu Komisija mano, kad klausimas dėl lyginamųjų pranašumų vertinimo, palyginti su kitomis pagalbos priemonėmis, bus išspręstas atliekant ES patikos fondo steigimo sąlygų vertinimą.

Komisija mano, kad gairės negali būti pernelyg griežtos, ypač skubiosios pagalbos patikos fondų atžvilgiu.

- Komisija pritarė šiai rekomendacijai, tačiau pabrėžė, kad su rekomendacija susijusioje tolesnėje veikloje atitinkamą vaidmenį turės atlikti kiti veiklos vykdytojai.

Patikos fondo „Bėkou“ veikla jau yra koordinuojama su kitais atitinkamais paramos teikėjais ir veiklos vykdytojais. Tačiau Komisija sutinka, kad koordinavimas galėtų būti tinkamiau formaliai įtvirtintas ir kad koordinavimo galimybėmis turėtų naudotis visi PFB veiklos dalyviai.

Komisija taiko savo standartines taisykles ir procedūras, taip pat vidaus taisykles, pagal kurias ES patikos fondų valdytojams tam tikrais atvejais leidžiama nuo šių standartinių taisyklių (vidaus gairių dėl krizių ir ES gairių dėl patikos fondų) nukrypti. Pavyzdžiui, gairėse dėl krizinių situacijų pripažįstama, kad krizinėse situacijose sudarant sutartis ir įgyvendinant projektus susiduriama su kliūtimis ir apribojimais, todėl, kai šalyje paskelbiama krizinė situacija, leidžiama taikyti lanksčias procedūras.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

iv) Specialioji ataskaita Nr. 22/2017. Rinkimų stebėjimo misijos

3.57. Šioje specialiojoje ataskaitoje nustatėme, kad Europos išorės veiksmų tarnyba ir Komisija dėjo pagrįstas pastangas, siekdamos paremti ES rinkimų stebėjimo misijų rekomendacijų įgyvendinimą ir naudotosi šiuo tikslu savo turimomis priemonėmis. Padarėme išvadą, kad ES rinkimų stebėjimo misijų rekomendacijų pateikimas pastaraisiais metais pagerėjo, tačiau buvo būtina labiau konsultuotis vietoje. Europos išorės veiksmų tarnyba ir Komisija palaikė politinį dialogą ir teikė paramą rinkimams, siekdamos paremti rekomendacijų įgyvendinimą, tačiau padėties po rinkimų stebėjimo misijos nebuvo rengiamos taip dažnai, kaip būtų galėjusios vykti. Galiausiai, nebuvo nei centrinio lygmeniu rengiamos rekomendacijų apžvalgos, nei sistemingo jų įgyvendinimo būklės vertinimo.

3.58. Rekomendavome Europos išorės veiksmų tarnybai:

- sistemingai suinteresuotiesiems subjektams teikti konsultacijas dėl ES rinkimų stebėjimo misijų rekomendacijų prieš jas priimant,
- dažniau vykdyti tolesnio stebėjimo veiksmų misijas,
- gauti centrinio lygmeniu rengiamą ES rinkimų stebėjimo misijų rekomendacijų apžvalgą ir sistemingai vertinti tokių rekomendacijų įgyvendinimo būklę.

3.58.

- Su suinteresuotaisiais subjektais bus sistemingai konsultuojamasi dėl bendro rekomendacijų turinio (ne dėl konkretaus rekomendacijų rengimo, kad nebūtų daroma poveikio ataskaitos nepriklausomumui).
- EIVT ir Komisija yra įsipareigojusios stiprinti ES RSM rekomendacijų laikymąsi; tam naudojamos įvairios priemonės, be kita ko, padėties po rinkimų stebėjimo misijos (PRSM), parama rinkimams, politinis dialogas.
- Komisija sieks, kad būtų skirta finansinių išteklių centralizuotos saugyklos, kurioje būtų saugomos ES RSM rekomendacijos, steigimui.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5 išlaidų kategorija „Administravimas“ ir ataskaitos dėl „Gera veikiančios bendrosios rinkos ir pinigų sąjungos“

3.59. 2017 m. parengėme keturias specialiąsias ataskaitas prioritetinėje srityje „Gera veikianči bendroji rinka ir pinigų sąjunga“⁽⁴⁸⁾.

3.60. Norime atkreipti dėmesį į daugelį pagrindinių dviejų iš šių ataskaitų išvadų ir rekomendacijų.

i) Specialioji ataskaita Nr. 17/2017. Komisijos intervenciniai veiksmai dėl Graikijos finansų krizės

3.61. Šioje specialiojoje ataskaitoje padarėme išvadą, kad Graikijos ekonominio koregavimo programos, dėl kurių susitarta po finansų krizės, suteikė trumpalaikį finansinį stabilumą ir buvo sudarytos galimybės tam tikrai reformos pažangai. Tačiau programos padėjo Graikijai atsigauti tik iš dalies. 2017 m. viduryje jomis dar nebuvo pavykę atkurti šalies galimybių finansuoti savo poreikius rinkose.

3.62. Negalėjome įvertinti Europos Centrinio Banko vaidmens, nes jam kilo abejonių dėl mūsų įgaliojimų ir jis mums nepateikė pakankamų audito įrodymų.

3.63. Komisijai rekomendavome:

— geriau suskirstyti sąlygas pagal svarbą ir nurodyti, kokių būtinų priemonių reikia skubiai imtis disbalansui pašalinti,

3.63.

— Komisija pritarė šiai rekomendacijai.

Politikos veiksmų svarba buvo nustatyta tinkamai, visų pirma bendroje programoje su TVF. Komisija, be kita ko, pasinaudojo gerai žinoma TVF išankstinių veiksmų ir struktūrinių kriterijų, kurie yra esminės reformos, reikalingos norint užbaigti peržiūrą ir išmokėti lėšas, sistema. Veiksmai buvo laipsniškai patobulinti pasitelkiant papildomus išankstinius veiksmus struktūrinių reformų srityje ir taikant tarpines reikšmes. Įgyvendinant dabartinę ESM ekonominio koregavimo programą taip pat pradėta taikyti pagrindinių uždavinių sąvoka.

⁽⁴⁸⁾ Specialioji ataskaita Nr. 17/2017 „Komisijos intervenciniai veiksmai dėl Graikijos finansų krizės“, Specialioji ataskaita Nr. 19/2017 „Importo procedūros: teisinės sistemos trūkumai ir neveiksmingas įgyvendinimas daro poveikį ES finansiniams interesams“, Specialioji ataskaita Nr. 20/2017 „ES finansuojamos paskolų garantijų priemonės – rezultatai teigiami, tačiau reikia tiksliau apibrėžti paramos gavėjus ir veiklą koordinuoti atsižvelgiant į nacionalines schemas“ ir Specialioji ataskaita Nr. 23/2017 „Bendra pertvarkymo valdyba – sudėtinga bankų sąjungos užduotis pradėta vykdyti, bet dar daug reikia nuveikti“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- užtikrinti, kad programos būtų įtrauktos į bendrą šalies ekonomikos augimo strategiją,
- stengtis pasiekti susitarimą su programų partneriais,
- sistemingiau vertinti valstybės narės administracinius gebėjimus įgyvendinti reformas,
- atlikti paeiliui vykdomų programų, kurių bendra trukmė viršija trejus metus, tarpinį vertinimą ir panaudoti šiuos rezultatus vertinant jų koncepciją ir stebėjimo tvarką.

ii) Specialioji ataskaita Nr. 23/2017. Bendra pertvarkymo valdyba

3.64. Šioje specialiojoje ataskaitoje padarėme bendrą išvadą, kad gana ankstyvu etapu, kai atlikome auditą, būta trūkumų. Bendrai pertvarkymo valdybai rengiantis vykdyti savo užduotis. Pripažiname, kad tokius trūkumus reikėjo vertinti atsižvelgiant į aplinkybes – Bendra pertvarkymo valdyba buvo per labai trumpą laikotarpį sukurta nuo nulio.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- Komisija pritarė šiai rekomendacijai.
Komisija pažymi, kad dabartinėje ESM sutartyje numatytos kryptingesnės programos, pvz., skirtos konkrečių sektorių disbalansui, kai gali būti netikslinga rengti išsamią ekonomikos augimo strategiją.
- Komisija pritarė šiai rekomendacijai ir priminė, kad ji negali įpareigoti kitų institucijų pripažinti darbo metodų, kuriems realiai turi būti bendrai pritarta tiek iš esmės, tiek pagal turinį.
- Komisija pritarė šiai rekomendacijai.
Įgyvendinant ESM ekonominio koregavimo programą ypatingas dėmesys skiriamas reformų, kuriomis gerinama viešojo sektoriaus esminių viešųjų prekių ir paslaugų teikimo kokybė ir efektyvumas (4 ramstis), įgyvendinimui. Techninė parama buvo glaudžiai suderinta su ESM ekonominio koregavimo programos nuostatomis, pagal kurias programos parama daugeliui reformų buvo aiškiai įtraukta į 2015 m. rugpjūčio mėn. susitarimo memorandumą ir vėlesnius papildomus susitarimo memorandumus. Per tris mėnesius nuo ESM programos sukūrimo Komisija susitarė su Graikijos valdžios institucijomis dėl Paramos struktūrinėms reformoms techninio bendradarbiavimo plano, kuris taip pat buvo paskelbtas Komisijos svetainėje. Paramos struktūrinėms reformoms tarnyba teikia ir koordinuoja paramą Graikijos valdžios institucijoms beveik visose ESM programos reformų srityse.
- Komisija pritarė šiai rekomendacijai. Ji jau atliko kitų euro zonos šalių, kuriose buvo įgyvendinamos ekonominio koregavimo programos, ex post vertinimus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.65. Be kita ko, nustatyti šie trūkumai:

- vėluota įdarbinti darbuotojus,
- neišsamus į Bendros pertvarkymo valdybos kompetencijos sritį patenkančių bankų pertvarkymo planavimas ir neišsami jo taisyklių sistema,
- pertvarkymo planuose nebuvo tinkamiausių pertvarkymo strategijų įgyvendinamumo ir įtikinamumo vertinimo,
- neaiškiai paskirstomos užduotys nacionalinėms pertvarkymo institucijoms ir Bendrai pertvarkymo valdybai,
- Bendros pertvarkymo valdybos ir Europos Centrinio Banko įgaliojimų disbalansas.

3.66. Padarėme išvadą, kad siekiant pagerinti sistemą reikėjo imtis daugelio veiksmų. Bendrai pertvarkymo valdybai rekomendavome:

- užbaigti rengti į jos kompetencijos sritį patenkančius bankų pertvarkymo planus ir baigti formuoti savo pertvarkymo planavimo taisyklių sistemą,
- sparčiau dirbinti savo darbuotojus ir žmogiškųjų išteklių skyriui skirti pakankamų išteklių,
- išsiaiškinti su nacionalinėmis pertvarkymo institucijomis, kaip reiktų pasiskirstyti veiklos užduotis ir atsakomybę, ir
- bendradarbiauti su Europos Centrinio Banku siekiant užtikrinti, kad ji gautų visą būtiną informaciją, ir paraginti teisėkūros institucijas imtis būtinų veiksmų, siekiant esamą sistemą diegti praktiškai.

3.67. Taip pat paskelbėme specialiąją ataskaitą Nr. 14/2017 „ES Teisingumo Teismo bylų valdymo veiksmingumo peržiūra“. Šioje specialiojoje ataskaitoje buvo nagrinėjamos tolesnio Teisingumo Teismo bylų valdymo tobulinimo galimybės.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3 DALIS. ATSIŽVELGIMAS Į REKOMENDACIJAS

3.68. Šioje dalyje pateikti mūsų metinės peržiūros, skirtos nustatyti, kokių mastu Komisija vykdė su mūsų rekomendacijomis susijusius taisomuosius veiksmus, rezultatai. Tolesnė rekomendacijų peržiūra, kurią atliekame mūsų specialiosiose ataskaitose, yra svarbus veiklos audito ciklo etapas. Be to, kad tolesnė rekomendacijų peržiūra teikia mums ir mūsų suinteresuotiesiems subjektams grįžtamąją informaciją apie mūsų darbo poveikį, ji padeda skatinti Komisiją ir valstybes nares įgyvendinti mūsų rekomendacijas.

A. Apimtis ir metodas – naujas metodas

3.69. Ankstesniais metais analizavome tik atrinktas specialiąsias ataskaitas. Vadovaudamiesi savo 2018–2020 m. strategija, dabar šią praktiką plečiame. Toliau peržiūrėsime visas veiklos audito rekomendacijas, kurias pateikėme Komisijai prieš trejus metus.

3.70. Išanalizavome 17 specialiųjų ataskaitų iš 24, kurios buvo paskelbtos 2014 m. ir kurios nėra analizuojamos kitur⁽⁴⁹⁾. Iš viso šiose ataskaitose buvo 135 rekomendacijos.

3.71. Savo tolesnę peržiūrą atlikome remdamiesi dokumentų peržiūra ir pokalbiais su Komisijos darbuotojais. Tuomet, siekdami užtikrinti teisingą ir subalansuotą peržiūrą, savo nustatytus faktus nusiuntėme Komisijai ir savo galutinėje analizėje atsižvelgėme į jos atsakymus. Padarėme išvadas dėl 100 rekomendacijų įgyvendinimo. Negalėjome padaryti išvadų dėl likusių 35 rekomendacijų (kurios sudaro 26 % visų rekomendacijų, daugiau nei dukart didesnis pastarųjų 6 metų vidurkis (12 %), nes jos buvo skirtos valstybėms narėms ar kitoms ES institucijoms⁽⁵⁰⁾).

B. Kaip Komisija atsižvelgė į mūsų rekomendacijas?

3.72. Padarėme išvadą, kad Komisija visiškai įgyvendino 58 (58 %) rekomendacijas iš 100. Iš likusių rekomendacijų, 17 (17 %) ji įgyvendino daugeliu atžvilgių, 19 (19 %) – tam tikrais atžvilgiais, o 6 (6 %) – visiškai neįgyvendino (žr. **3.15 langelį**). Rekomendacijų įgyvendinimo padėtis išsamiai parodyta **3.1 priede**.

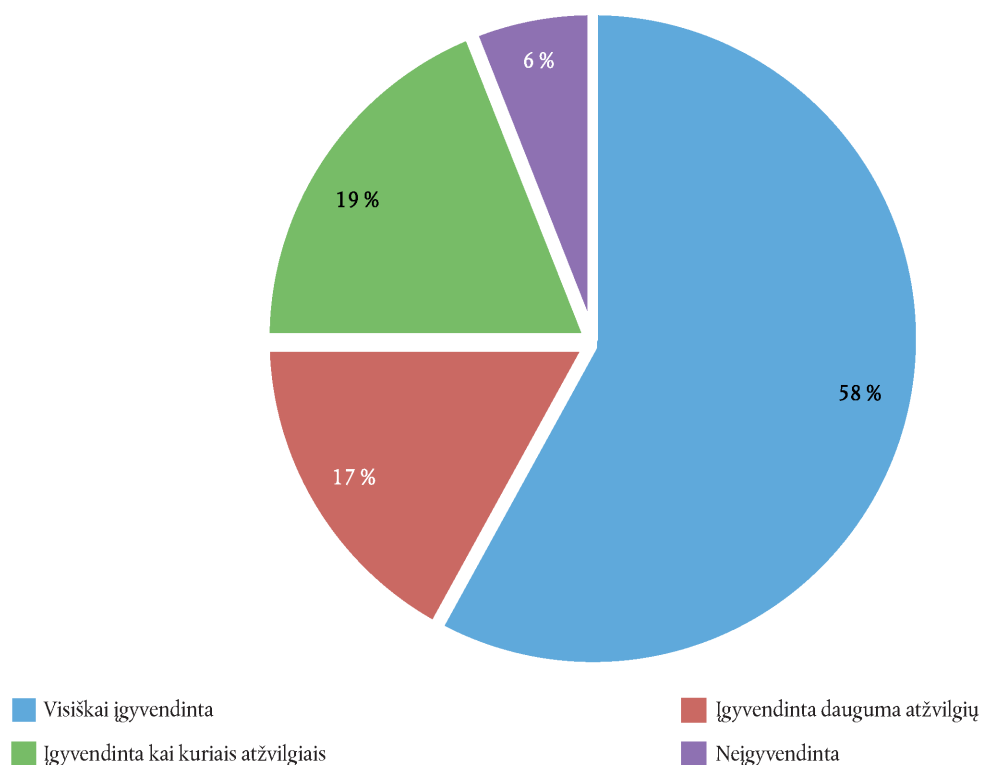
3.72. Komisija pažymi, kad, Audito Rūmų vertinimu, trys ketvirtadaliai įvertintų rekomendacijų buvo įgyvendintos visiškai ar daugeliu atžvilgių.

Komisija nepritarė šešioms rekomendacijoms, kurios visai nebuvo įgyvendintos.

⁽⁴⁹⁾ Septynių specialiųjų ataskaitų audito sritys (specialiosios ataskaitos Nr. 3/2014, Nr. 5/2014, Nr. 6/2014, Nr. 11/2014, Nr. 14/2014, Nr. 17/2014 ir Nr. 19/2014) susijusios su naujais auditais, kurie arba atliekami, arba planuojami.

⁽⁵⁰⁾ 32 iš šių rekomendacijų buvo susijusios su valstybėmis narėmis, 2 – su Taryba arba Parlamentu, o vienu atveju nepakako įrodymų.

3.15 langelis. Mūsų 2014 m. atlikto veiklos audito rekomendacijų įgyvendinimas

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.73. Visiškai įgyvendintų rekomendacijų rezultatai iš esmės atitinka ankstesnių metų duomenis. Tačiau daugeliu atžvilgiu įgyvendintų rekomendacijų procentinė dalis buvo 7 % mažesnė nei per pastaruosius šešerius metus registruotas 25 % vidurkis. Tam tikrais atžvilgiais įgyvendintų rekomendacijų proporcija buvo 7 % didesnė nei šešerių metų 12 % vidurkis. Tikėtina, kad dėl mūsų taikyto pakeisto analizės metodo (žr. 3.69 dalį).

3.74. Nustatėme, kad po mūsų rekomendacijų dažnai būdavo imamasi konkrečių taisomųjų priemonių. Didžioji visiškai įgyvendintų 58 rekomendacijų dauguma buvo įgyvendinta per dvejus metus (45 % – 2014 m. ir 43 % – 2015 m.).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

3.75. Negalėjome patikrinti, kaip buvo įgyvendinta dauguma rekomendacijų, kurios buvo skirtos tik valstybėms narėms (žr. 3.71 dalį). Tačiau galėjome išanalizuoti, kaip buvo įgyvendintos šešios valstybėms narėms arba bendrai Komisijai ir kitoms audituotoms įstaigoms *pasidalijamojo valdymo* sąlygomis skirtos rekomendacijos. Visos buvo iš dalies arba visiškai įgyvendintos ⁽⁵¹⁾.

3.76. Atkreipėme dėmesį į sritis, kuriose Komisija ypač veiksmingai įgyvendino mūsų rekomendacijas. Vienos specialiosios ataskaitos išorės veiksmų srities, priklausančios DG DEVCO ir DG NEAR kompetencijai (Specialioji ataskaita Nr. 16/2014) visos devynios rekomendacijos buvo visiškai įgyvendintos. Visų taisomųjų veiksmų (išskyrus vieną) buvo imtasi per vienus metus. Šio audito objektas buvo regioninių investicinių priemonių *dotacijų* derinimas su finansinių institucijų paskolomis, siekiant remti ES išorės politiką. DG MARE taip pat įgyvendino visas po akvakultūros audito mūsų pateiktas rekomendacijas (Specialioji ataskaita Nr. 10/2014).

3.77. Iš pradžių Komisija atmetė devynias rekomendacijas. Šios rekomendacijos buvo susijusios su DG AGRI, DG REGIO ir DG DEVCO. Vėliau trys rekomendacijos buvo įgyvendintos tam tikrais aspektais ⁽⁵²⁾. Šešios rekomendacijos, kurios nebuvo įgyvendintos, kai atlikome tolesnę peržiūrą, buvo iš specialiosios ataskaitos dėl vyno sektoriaus ir verslo inkubatorių. Visos šios rekomendacijos buvo atmestos tuo metu, kai 2014 m. atlikome auditus. Daugeliu atvejų taip nutiko dėl to, kad Komisija manė, jog mūsų rekomendacijos turėjo būti skirtos valstybėms narėms. Kai kuriais atvejais Komisija iš esmės sutiko su mūsų nustatytais faktais, bet praktiškai negalėjo priimti mūsų rekomendacijų ⁽⁵³⁾. Atmestų arba iš dalies priimtų rekomendacijų lygis buvo panašus į ankstesnių metų lygį.

⁽⁵¹⁾ Pateikėme vieną rekomendaciją valstybėms narėms (Specialiojoje ataskaitoje Nr. 9/2014); keturias rekomendacijas Komisijai ir valstybėms narėms (vieną – Specialiojoje ataskaitoje Nr. 15/2014, dvi – Specialiojoje ataskaitoje Nr. 22/2014 ir vieną – Specialiojoje ataskaitoje Nr. 23/2014); ir vieną rekomendaciją Komisijai ir Europos išorės veiksmų tarnybai (Specialiojoje ataskaitoje Nr. 13/2014).

⁽⁵²⁾ Specialiosios ataskaitos Nr. 9/2014 3a rekomendacija, kuria siekiama užtikrinti, kad atskiriems paramos gavėjams būtų draudžiama reguliariai teikti skatinimo programą tikslinėms šalims, Specialiosios ataskaitos Nr. 12/2014 1c rekomendacija, pagal kurią turėtų būti vykdoma faktinio veiklos programų įgyvendinimo stebėjimas, siekiant ankstyvuoju etapu ir iniciatyviai nustatyti sunkumus, ir Specialiosios ataskaitos Nr. 18/2014 4 2 rekomendacija, kuria remiantis reikėtų pakeisti stebėjimo sistemą.

⁽⁵³⁾ Į Specialiosios ataskaitos Nr. 20/2014 3b rekomendaciją Komisija atsakė, kad e. prekybos projektų rezultatus gali paveikti išorės veiksniai, apie kuriuos iš anksto žinoti negalima. Todėl *Europos regioninės plėtros fondo* išmokas e. prekybai susieti su rezultatais būtų sudėtinga.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

3.78. Galiausiai pastebėjome, kad mums atlikus veiklos auditus, padaryti tam tikri svarbūs patobulinimai, tačiau išliko tam tikrų nustatytų trūkumų. Šie trūkumai apibūdinti **3.2 priėde**.

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

Išvados

3.79. Informacijos apie veiksmingumą tikslas – nurodyti, ar politikos kryptimis ir programomis veiksmingai ir efektyviai siekiama tikslų, visų pirma kaip jų siekia generaliniai direktoratai, Komisija kaip organizacija ir ES biudžeto kontekste. Jei reikalingi patobulinimai, informacija veiksmingumą turėtų būti naudojama siekiant informuoti apie būtinų taisomųjų priemonių kūrimo procesą ir stebėti jų įgyvendinimą.

3.80. Tai, koku būdu organizacija naudoja savo sukuriamą ir renkamą informaciją apie veiksmingumą sprendimų priėmimo procese, daro įtaką jos ilgalaikiai sėkmei įgyvendinant rezultatais grindžiamą valdymą ir siekiant geresnių rezultatų.

3.81. Toliau pateikiame savo išvadas.

1. Esama tam tikrų ribų, kiek Komisija gali naudotis informacija apie veiklos rezultatus (3.6–3.13 dalys)

- ES daugiametėje finansinėje programoje lankstumas perskirstant lėšas yra ribotas.
- Nors lėšos buvo perskirstytos visų pirma dėl būtinybės nedelsiant reaguoti į pabėgėlių krizę ir dėl grėsmės saugumui, šis perskirstymas yra paskutinės daugiametės finansinės programos laikotarpio vidurio peržiūros rezultatas, tai buvo padaryta ne dėl veiksmingumo aplinkybių.
- Sunku įvertinti, koku mastu ES biudžeto įnašu prisidedama prie aukšto lygio tikslų, nes lygiagrečiai taikomos kelios strateginės programos.

3.81.

- Komisija pateikė pasiūlymą dėl biudžeto lankstumo didinimo pagal būsimą daugiametę finansinę programą.
- Perskirstymo sprendimai priimami atsižvelgiant į daugelį veiksnių. Komisija pažymi, kad reikia gerokai palaukti, kol gaunama išsami informacija apie veiklos rezultatus.
- Įvertinti, koku mastu prisidedama prie aukšto lygio tikslų, taip pat sunku, nes sunku nustatyti aiškias tiesiogines Komisijos tarnybų veiklos arba ES biudžeto lėšomis finansuojamos programos sąsajas su pažanga, padaryta siekiant aukšto lygio politinių tikslų. Daugelis kitų išorės veiksnių lemia šių tikslų įgyvendinimą ir daugelis veiklos vykdytojų dalyvauja regioniniu, nacionaliniu, europiniu ir tarptautiniu lygmenimis. Šis sudėtingumas yra būdingas aplinkai, kurioje veikia Komisija ir ES biudžetas; tai nėra pačios veiksmingumo sistemos trūkumas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2. Komisijos veiklos rezultatų vertinimo sistemomis suteikiama galimybė naudotis dideliais duomenų kiekiais, bet ne visada laiku (3.14–3.18 dalys)

- Komisijos generaliniai direktoratai informaciją apie veiksmingumą renka įvairiais formatais ir iš įvairių šaltinių, taip sugeneruodami daug su veikla susijusios informacijos. Keli generaliniai direktoratai, siekdami pagerinti savo informacijos apie veiksmingumą sistemą, neseniai įdiegė naujas veiksmingumo duomenų panaudojimo priemones ir procesus.
- Anksčiau nustatėme gerą ataskaitų apie veiklos rezultatus teikimo praktiką, skirtą įgyvendinti Komisijai. Apklausų respondentai patvirtino, kad reikia tolesnių pokyčių, pavyzdžiui, informacijos apie veiklą teikimo savalaikiškumo ar gairių rengiant veiklos rezultatų ataskaitas požiūriu.

3. Komisija naudoja informaciją apie veiksmingumą programoms ir politikos kryptims valdyti, tačiau ne visada imamasi taisomųjų veiksmų, kai tikslai nepasiekiami (3.19–3.26 dalys)

- Informacija apie veiksmingumą daugiausia naudojama generalinių direktoratų lygmeniu programoms ir politikos kryptims valdyti. Kadangi kasdienio valdymo poreikius atitinkanti informacija apie veiksmingumą nėra suderinta su generalinių direktoratų ir Komisijos išoriniais ataskaitų teikimo įsipareigojimais, generaliniai direktoratai paprastai nenaudoja Komisijos pagrindinių veiklos rezultatų ataskaitų, kad galėtų valdyti ES biudžeto veiksmingumą.
- Iš apklausos rezultatų taip pat matyti, kad blogi veiklos rezultatai nereiškia, kad visais atvejais bus imtasi taisomųjų veiksmų. Rezultatai patvirtino, kad labiau tikėtina, kad nepasiekus tikslo tai turės pasekmių generaliniams direktoratom, kuriuose informacija apie veiksmingumą naudota dažnai.

4. Komisija savo veiklos rezultatų ataskaitose paprastai neaiškina, kaip naudojama informacija apie veiksmingumą (3.27–3.31 dalys)

Iš generalinių direktoratų ir Komisijos jų veiklos rezultatų ataskaitose nereikalaujama paaiškinti, kaip informacija apie veiksmingumą buvo naudojama sprendimų priėmimo procese. Vis dėlto dažnai generalinių direktoratų veiksmingumo ataskaitose, taip pat jų programų ataskaitose pateikiama ribota tokio pobūdžio informacija.

- Komisija teikia informaciją apie ES biudžeto veiksmingumą, be kita ko, metinėse pagrindinėse veiklos rezultatų ataskaitose (įskaitant metinę ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą ir programų ataskaitas) pagal atitinkamus teisinius įpareigojimus.

- Kaip pažymi Audito Rūmai, daugiau nei 70 % respondentų nurodė, kad neįvykdžius tikslų rengiami veiksmų planai ir vykdomas intensyvesnis stebėjimas, o daugiau nei 60 % respondentų teigė, kad neįvykdžius tikslų atliekamas vertinimas.

Pateikti rezultatai atspindi tyrimo dalyvių nuomonę. Siekiant nustatyti, ar buvo imtasi tinkamų tolesnių veiksmų, reikėtų įvertinti kiekvieną konkretų atvejį, tinkamai atsižvelgiant į biudžeto sistemos apribojimus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5. Nuolat tobulinant veiksmingumo kultūrą, tikimasi tolesnės pažangos (3.32–3.36 dalys)

Mūsų apklausoje dalyvavusių generalinių direktoratų vadovai nurodė keletą numanomų sunkumų, dėl kurių jie toliau nesinaudojo informacija apie veiksmingumą, kad pasiektų geresnių rezultatų. Mūsų apklausos rezultatai patvirtino, kad iš tikrųjų reikia daugiau mokymų, kaip naudotis informacija apie veiksmingumą, ir kad reikia veiksmingiau skleisti žinias ir gerą patirtį. Keletas veiksmų, kurių Komisija imasi, kad taptų labiau orientuota į veiklos rezultatus, gali būti laikomi pirmaisiais žingsniais dedant daugiau pastangų siekiant reikšmingo kultūrinio pokyčio. Ilgainiui šis kultūrinis pokytis turėtų paskatinti Komisiją ir sudarant ES biudžetą vis daugiau dėmesio skirti rezultatų siekimui ir poveikiui.

3.82. 3.37–3.67 dalyse pateikiame pagrindines išvadas ir rekomendacijas iš atrinktų specialiųjų ataskaitų, kurias paskelbėme 2017 m.

3.83. Šiais metais vykusia ankstesnių rekomendacijų tolesne peržiūra (žr. 3.68–3.78 dalis) patvirtinama, kad trys ketvirtadaliai rekomendacijų, kurias mes įvertinome, buvo visiškai arba daugeliu atžvilgių įgyvendintos. Tai reiškia, kad daugeliu atvejų buvo įdiegtos taisomosios priemonės. 19 % atvejų rekomendacijos buvo įgyvendintos tik tam tikrais atžvilgiais, reikšmingi trūkumai išlikę (žr. **3.2 priedą**). Tai yra 7 % daugiau nei vidurkis pastaruosius šešerius metus, tikriausiai dėl mūsų pakeisto analizės metodo.

Rekomendacijos

3.84. **3.4 priede** pateikti tolesnių veiksmų peržiūros, kaip buvo įgyvendintos trys mūsų 2014 m. metinėje ataskaitoje pateiktos rekomendacijos, išvados. Viena nebuvo įgyvendinta, o kitoms dviem analizuoti nepakako įrodymų.

3.85. Remdamiesi savo 2017 m. išvadomis, rekomenduojame Komisijai imtis šių veiksmų:

Komisija mano, kad ji jau turi gerai išplėtotą veiksmingumo kultūrą ir pastaruoju metu ėmėsi įvairių priemonių, kad ši kultūra būtų dar labiau stiprinama⁽³⁾. Taip pat žr. pavyzdžius, kuriuos Audito Rūmai pateikė 3.32 dalyje, kokių priemonių Komisija ėmėsi siekdama stiprinti veiksmingumo kultūrą, ir Komisijos atsakymą į 3.36 dalies pastabas.

⁽³⁾ Žr. EBPO ataskaitos „Budgeting and Performance in the European Union: A review by the OECD in the context of the EU budget focused on results“ santrauką leidinyje „OECD Journal on Budgeting“, t. 2017/1.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- **1 rekomendacija.** Nauju DFF laikotarpiu Komisija turėtų pasiūlyti priemones, skirtas palengvinti ir supaprastinti strategines programas, pagal kurias vykdomas ES biudžetas, taip stiprindama atskaitomybę už rezultatus ir didindama aiškumą ir skaidrumą visiems suinteresuotiesiems subjektams.

Tai reikštų, kad siekiant aukšto lygio išmatuojamų tikslų, tinkamų nurodytiems veiksams siekiant rezultatų⁽⁵⁴⁾ ir nustatytų visam daugiametės finansinės programos biudžetui visą jo vykdymo laikotarpį⁽⁵⁵⁾, reikia bendradarbiauti su suinteresuotaisiais subjektais.

Igyvendinimo data: 2021–2027 m. daugiametės finansinės programos priėmimas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija sutinka, kad ES biudžeto įgyvendinimo metodas turėtų būti kuo nuoseklesnis ir paprastesnis ir kad labai svarbu užtikrinti rezultatų pasiekimo aiškumą ir skaidrumą.

Komisija mano, kad jos pasiūlymai dėl būsimos daugiametės finansinės programos ir susijusių sektorių programų sudaro nuoseklią būsimos biudžeto sistemą. Šiais pasiūlymais siekiama prisidėti prie politinių prioritetų, dėl kurių Europos šalių vadovai susitarė Bratislavoje ir Romoje. Jie grindžiami informacija, kurią pateikė įvairiausi suinteresuotieji subjektai iš visos Europos. Galutinį sprendimą dėl šios programos vieningai priims Taryba, gavusi Europos Parlamento pritarimą.

Audito Rūmai nurodo kitas „strategines programas“, kurios gali turėti įtakos biudžeto vykdymui po 2020 m. Tai yra kitos Komisijos politiniai prioritetai ir Europos Vadovų Tarybos strateginė darbotvarkė. Šios programos yra rengiamos pagal institucijų institucines prerogatyvas, kurios yra apibrėžtos Sutartyje. Komisija kartu su kitomis institucijomis atliks savo funkciją užtikrindama nuoseklų požiūrį į būsimos daugiametės finansinės programos įgyvendinimą.

Be to, Komisija mano, kad būsimos biudžeto sistema turėtų būti pakankamai lanksti, kad būtų galima veiksmingai reaguoti į atsirandančius nenumatytus poreikius. Tai natūrali ir neišvengiama sudėtingos aplinkos, kurioje vykdomas ES biudžetas, pasekmė.

Pasiūlymuose dėl būsimų finansinių programų pagal daugiametę finansinę programą pateikiama išsamių ir išmatuojamų tikslų ir rodiklių, kurie bus naudojami šių programų rezultatams stebėti ir valdyti programavimo laikotarpiu. Galutinį sprendimą dėl šių programų struktūros priims Europos Parlamentas ir Taryba pagal įprastą teisėkūros procedūrą. Komisija informaciją apie pažangą pateiks atitinkamose veiklos rezultatų ataskaitose. Be to, Komisija kartu su kitomis institucijomis ir suinteresuotaisiais subjektais apsvarstys galimybę papildyti šiuos programos lygmens tikslus ir rodiklius aukšto lygio išmatuojamais tikslais, susietais su politiniais prioritetais.

⁽⁵⁴⁾ Komisijos ir visų ES suinteresuotųjų subjektų.

⁽⁵⁵⁾ Dabar DFP biudžeto ciklas apima septynerių metų laikotarpį. Vyksta nuolatinės diskusijos dėl tinkamiausios DFP trukmės: žr. „Kita daugiametė finansinė programa (DFP) ir jos trukmė“, Europos Parlamento Biudžeto reikalų teminis skyrius, Europos Sąjungos vidaus politikos generalinis direktoratas, PE603.798 – 2017 m. spalio mėn.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- **2 rekomendacija.** Į veiklos rezultatų ataskaitas, be kita ko, į metinę valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitą, Komisija turėtų įtraukti naujausią su veikla susijusią informaciją apie pažangą, padarytą siekiant tikslų, ir turėtų visada imtis atitinkamų veiksmų, ar siūlyti veiksmus, kai šie tikslai nepasiekti.

Igyvendinimo data: 2019 m. pabaiga.

- **3 rekomendacija.** Komisija turėtų supaprastinti ES biudžeto veiksmingumo rodiklius ir pagerinti aukšto lygio bendrųjų tikslų, konkrečių programų ir politikos tikslų suderinimą. Šiuo tikslu ji turėtų imtis šių veiksmų:

- a) Ji turėtų nustatyti tiesioginę sąsają tarp kiekvienos išlaidų programos teisinio pagrindo konkrečių tikslų ir bendrųjų tikslų.
- b) Ji turėtų peržiūrėti visais lygmenimis naudojamus ES biudžeto veiksmingumo rodiklius, taip pat registruodama informaciją, kaip antai numatomas kiekvieno rodiklio naudotojas ir numatoma jo paskirtis. Jei šios informacijos neįmanoma nustatyti, ji turėtų apsvarstyti galimybę rodiklį pašalinti.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija toliau teiks ataskaitas apie padarytą pažangą ir, kai tinkama, teiks pasiūlymus. Metinėse veiklos ataskaitose ir programų ataskaitose kasmet pateikiama naujausia turima su veikla susijusi informacija pagal visus ES biudžeto veiksmingumo rodiklius. Metinė ES biudžeto valdymo ir veiklos rezultatų ataskaita yra apibendrinamoji ataskaita, kurioje nurodomos kitos išsamesnės veiklos rezultatų ataskaitos. Ji neskirta išsamiai informacijai apie visus veiksmingumo rodiklius pateikti.

Komisija pažymi, kad Komisijos rengiamos veiklos rezultatų ataskaitos iš dalies priklauso nuo valstybių narių ir kitų veiklos vykdytojų pateiktos informacijos kokybės, prieinamumo ir pateikimo laiku.

Kaip Audito Rūmai pripažino 3.81 dalies 1 išvadoje, yra tam tikrų tolesnių veiksmų, kurių galima imtis nepasiekus tikslų, apribojimų. Atsakomybė už biudžeto rezultatus ir tolesnius veiksmus dalijasi visi veiklos vykdytojai, dalyvaujantys vykdančiam ES biudžetą, todėl Komisija tiesiogiai ar išimtinai jų nekontroliuoja.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

- a) Komisija pritaria šiai rekomendacijai; ji įgyvendinama Komisijos pasiūlymais dėl finansinių programų pagal būsimą daugiametę finansinę programą. Šiuose pasiūlymuose nustatyta aiški tikslais ir rodikliais grindžiama veiksmingumo sistema. Galutinę veiksmingumo sistemų formą nulems teisėkūros procedūros baigtis.

- b) Komisija pritaria šiai rekomendacijai; ji įgyvendinama pasiūlymais dėl būsimos daugiametės finansinės programos.

Visi nustatyti finansinių programų rodikliai buvo kritiškai peržiūrėti atliekant išlaidų peržiūrą, kai Komisija rengė pasiūlymus dėl būsimos daugiametės finansinės programos. Todėl buvo pateikti pasiūlymai dėl mažesnio kokybiškesnių programos veiksmingumo rodiklių skaičiaus.

Skirtingi rodiklių lygmenys skirti skirtingiems tikslams pasiekti, įskaitant rezultatais grindžiamą valdymą, taip pat informuoti apie rezultatus, pasiektus vykdančiam ES biudžetą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- c) Ji turėtų užtikrinti, kad generalinių direktoratų kasdieniam programų ir politikų valdymui naudojama informacija būtų suderinta su subendrinta pagrindinėse veiksmingumo ataskaitose pateikiama informacija.

Igyvendinimo data: 2021–2027 m. daugiamečių finansinės programos priėmimas.

- **4 rekomendacija.** Komisija pagrindinės veiksmingumo ataskaitose turėtų teikti informaciją apie tai, kaip ji naudoja informaciją apie veiksmingumą. Ji turėtų kiek įmanoma reguliariau teikti informaciją ir atsižvelgti į laiką, kurio reikia šiai informacijai gauti, kaip su ES biudžetu susijusi veiksmingumo informacija buvo panaudota jai priimant sprendimus.

Igyvendinimo data: 2019 m. pabaiga.

- **5 rekomendacija.** Komisija turėtų įdiegti ir pagerinti priemones ir iniciatyvas, kad būtų daugiau dėmesio skiriama veiksmingumui Komisijos vidaus kultūroje, remiantis jau pasiekta pažanga. Šiuo tikslu ji turėtų:

- a) suteikti savo vadovams daugiau žinių ir gairių apie veiklos valdymą ir apie informacijos apie veiksmingumą naudojimą priimant sprendimus;

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- c) Komisija pritaria šiai rekomendacijai, tačiau pažymi, kad skirtingos informacijos rūšys ir lygmenys yra svarbūs teikiant ataskaitas apie biudžeto rezultatus suvestiniu lygmeniu ir Komisijai, nacionalinėms valdžios institucijoms, finansų įstaigoms ir kitiems suinteresuotiesiems subjektams vykdant kasdienį ES biudžeto valdymą.

Ši rekomendacija bus įgyvendinta pateikus nurodymus tarnyboms dėl atitinkamų veiklos rezultatų ataskaitų rengimo.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija pažymi, kad dėl to, jog išsamios informacijos apie finansinių programų veiksmingumą rinkimas užtrunka, pagrindinė galimybė pasinaudoti informacija apie veiksmingumą atsiranda rengiant būsimų finansinių programų teisinę sistemą.

Prie Komisijos pasiūlymo dėl būsimos daugiamečių finansinės programos pridėtoje išlaidų peržiūroje ir poveikio vertinimuose, paskelbtuose kartu su pasiūlymais dėl būsimų finansinių programų, dažnai pateikiama nuorodų į vertinimo rezultatus, audito išvadas ir kitus informacijos apie veiksmingumą šaltinius ir paaiškinama, kaip šia patirtimi buvo pasinaudota rengiant būsimas programas.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisijos tarnybos turi gerai išplėtotą veiksmingumo kultūrą. Kaip pripažįstama šiame skyriuje, pastaruoju metu buvo dedama daug pastangų (pavyzdžiui, pertvarkytas strateginio planavimo ir programavimo ciklas, 2014–2020 m. išlaidų programų laikotarpio vidurio vertinimai, 2021–2027 m. išlaidų programų rengimas) siekiant daugiau dėmesio skirti veiksmingumui tiek politiniu, tiek paslaugų lygmeniu. Komisija yra įsipareigojusi toliau skatinti veiksmingumo kultūrą, deramai atsižvelgdama į tai, kad Komisija lygiagrečiai atsako už patikimą ES biudžeto finansų valdymą.

- a) Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija įvertins, kaip geriausiai užtikrinti, kad visi vadovai galėtų susipažinti su išsamiomis veiklos valdymo gairėmis, kurias yra parengusi Komisija, įskaitant, jei reikia, vykdant informuotumo didinimo ir mokymo veiklą. Komisija taip pat apsvarstys, ar yra trūkumų, susijusių su dabar siūloma informacija.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- b) keistis gerąja informacijos apie veiksmingumą naudojimo patirtimi Komisijoje ir su pagrindiniais suinteresuotaisiais subjektais, pavyzdžiui, valstybėmis narėmis, ir
- c) dar labiau gerinti savo vidaus kultūrą, kad galėtų daugiau dėmesio skirti veiklos rezultatams, atsižvelgdama į generalinių direktoratų nurodytus sunkumus⁽⁵⁶⁾, taip pat į apklausos respondentų nurodytas pažangos galimybes⁽⁵⁷⁾ ir į peržiūrėto Finansinio reglamento, į rezultatus orientuoto biudžeto iniciatyvos, vykdomų projektų veiklos rezultatų ataskaitų teikimo ir kitų šaltinių teikiamas galimybes.

Įgyvendinimo data: 2020 m. pabaiga.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

- b) Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija ir toliau reguliariai diskutuos su veiksmingumu susijusiais klausimais tiek atitinkamuose vidaus tinkluose, tiek bendradarbiaudama su kitomis institucijomis ir suinteresuotaisiais subjektais.

Pavyzdžiui, į rezultatus orientuoto biudžeto tarpžinybinei darbo grupei teko esminis vaidmuo reguliariai suburiant vyresnius vadovus, didinant informuotumą ir formuojant bendrą veiksmingumo supratimą. Be to, rengiant būsimų programų veiksmingumo sistemą buvo sukurtas techninio lygio veiksmingumo priemonių pogrupis, kuriam pavesta rinkti žinias apie įgytą ir gerąją patirtį bei skatinti koordinuotą požiūrį.

2017 m. Komisija surengė du ekspertų susitikimus su dalyviais iš Europos Parlamento, valstybių narių ir kitų suinteresuotųjų subjektų, kuriuose buvo aptariamas informacijos apie veiksmingumą naudojimas.

- c) Komisija pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija mano, kad jos tarnybose jau yra labai gerai įtvirtinta veiksmingumo kultūra, ir toliau nagrinės, kaip ją būtų galima dar labiau sustiprinti.

⁽⁵⁶⁾ Žr. 3.11 langelį.

⁽⁵⁷⁾ Žr. 3.13 langelį.

3.1 PRIEDAS

REKOMENDACIJŲ ĮGYVENDINIMO PADĖTIS PAGAL ATASKAITAS

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Nr.	SA dalis	Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinta dauguma atžvilgių	Įgyvendinta kai kuriais atžvilgiais	Neįgyvendinta	Nebuvo galima patikrinti
1	SA Nr. 04/2014	ES vandens politikos tikslų integravimas į BŽŪP: iš dalies pasiteisino	1	84 dalies 1 rekomendacija			x		
			2	85 dalies 2 rekomendacijos pirma įtrauka					x
			3	85 dalies 2 rekomendacijos antra įtrauka					x
			4	85 dalies 2 rekomendacijos trečia įtrauka					x
			5	85 dalies 2 rekomendacijos ketvirta įtrauka					x
			6	85 dalies 2 rekomendacijos penkta įtrauka					x
			7	86 dalies 3 rekomendacijos pirma dalis			x		
			8	86 dalies 3 rekomendacijos antra dalis					x
			9	87 dalies pirma dalis			x		
			10	87 dalies antra dalis					x
2	SA Nr. 08/2014	Ar Komisija veiksmingai valdė susietosios paramos integraviną į bendrosios išmokos schemą?	1	64 dalies 1 rekomendacija	x				
			2	66 dalies 2 rekomendacija		x			
			3	69 dalies 3 rekomendacija		x			
			4	71 dalies 4 rekomendacija		x			

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Nr.	SA dalis	Visiškai igyvendinta	Igyvendinta dauguma atžvilgių	Igyvendinta kai kuriais atžvilgiais	Neigyvendinta	Nebuvo galima patikrinti
3	SA Nr. 09/ 2014	Ar ES investicinė ir skatinamoji parama vyno sektoriui yra tinkamai valdoma ir ar įrodyta, kad ji davė rezultatų siekiant didinti ES vynų konkurencingumą?	1	84 dalies 1 rekomendacija			x		
			2	85 dalies 2 rekomendacija	x				
			3	86 dalies 3 rekomendacijos a punktą			x		
			4	86 dalies 3 rekomendacijos b punktą				x	
			5	87 dalies 4 rekomendacija		x			
			6	88 dalies 5 rekomendacijos a punktą	x				
			7	88 dalies 5 rekomendacijos b punktą					x
			8	89 dalies 6 rekomendacija	x				
			9	90 dalies 7 rekomendacija			x		
4	SA Nr. 10/ 2014	Europos žuvininkystės fondo paramos akvakultūrai veiksmingumas	1	78 dalies 1 rekomendacijos a punktą	x				
			2	78 dalies 1 rekomendacijos b punktą	x				
			3	78 dalies 1 rekomendacijos c punktą	x				
			4	78 dalies 1 rekomendacijos d punktą	x				
			5	78 dalies 1 rekomendacijos e punktą	x				
			6	78 dalies 2 rekomendacijos a punktą					x
			7	78 dalies 2 rekomendacijos b punktą					x
			8	78 dalies 2 rekomendacijos c punktą					x
			9	78 dalies 2 rekomendacijos d punktą					x
5	SA Nr. 22/ 2014	Ekonomiško užtikrinimas: ES lėšomis finansuojamiems kaimo plėtros projektams skiriamų dotacijų išlaidų kontrolė	1	110 dalis		x			
			2	111 dalis	x				

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Nr.	SA dalis	Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinta dauguma atžvilgių	Įgyvendinta kai kuriais atžvilgiais	Neįgyvendinta	Nebuvo galima patikrinti
6	SA Nr. 23/ 2014	Su kaimo plėtros lėšų panaudojimu susijusios klaidos: kokios jų priežastys ir kaip jos šalinamos?	1	97 dalies 1 rekomendacija	x				
			2	98 dalies 2 rekomendacija	x				
			3	99 dalies 3 rekomendacija			x		
7	SA Nr. 24/ 2014	Ar gerai buvo valdoma ES parama, skirta išvengti gaisrų ir gaivalinių nelaimių miškams daromos žalos ir jiems atkurti?	1	78 dalies 1 rekomendacijos valstybėms narėms skirta pirmą įtrauka					x
			2	78 dalies 1 rekomendacijos valstybėms narėms skirta antra įtrauka					x
			3	78 dalies 1 rekomendacijos Komisijai skirta pirmą įtrauka	x				
			4	78 dalies 1 rekomendacijos Komisijai skirta antra įtrauka			x		
			5	79 dalies 2 rekomendacijos valstybėms narėms skirta pirmą įtrauka					x
			6	79 dalies 2 rekomendacijos valstybėms narėms skirta antra įtrauka					x
			7	79 dalies 2 rekomendacijos valstybėms narėms skirta trečia įtrauka					x
			8	79 dalies 2 rekomendacijos Komisijai skirta pirmą įtrauka		x			
			9	79 dalies 2 rekomendacijos Komisijai skirta antra įtrauka	x				
			10	80 dalies 3 rekomendacijos valstybėms narėms skirta pirmą įtrauka					x
			11	80 dalies 3 rekomendacijos valstybėms narėms skirta antra įtrauka					x
			12	80 dalies 3 rekomendacijos valstybėms narėms skirta trečia įtrauka					x
			13	81 dalies valstybėms narėms skirta 4 rekomendacija					x
			14	81 dalies Komisijai skirta 4 rekomendacija			x		

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Nr.	SA dalis	Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinta dauguma atžvilgių	Įgyvendinta kai kuriais atžvilgiais	Neįgyvendinta	Nebuvo galima patikrinti
8	SA Nr. 01/ 2014	ES remiamų viešojo miesto transporto projektų veiksmingumas	1	57 dalies 1 rekomendacija			x		
			2	57 dalies 2 rekomendacija			x		
			3	57 dalies 3 rekomendacija	x				
			4	57 dalies 4 rekomendacija	x				
			5	57 dalies 5 rekomendacija		x			
9	SA Nr. 07/ 2014	Ar ERPF lėšomis buvo sėkmingai remiamas verslo inkubatorių vystymas?	1	82 dalies 1 rekomendacijos a punk- tas	x				
			2	82 dalies 1 rekomendacijos b punk- tas	x				
			3	82 dalies 1 rekomendacijos c punk- tas	x				
			4	82 dalies 1 rekomendacijos d punk- tas			x		
			5	82 dalies 1 rekomendacijos e punk- tas					x
			6	82 dalies 1 rekomendacijos f punk- tas			x		
			7	84 dalies 2 rekomendacijos a punk- tas				x	
			8	84 dalies 2 rekomendacijos b punk- tas				x	
			9	84 dalies 2 rekomendacijos c punk- tas				x	
			10	84 dalies 2 rekomendacijos d punk- tas				x	
			11	85 dalies 3 rekomendacijos a punk- tas	x				
			12	85 dalies 3 rekomendacijos b punk- tas	x				

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Nr.	SA dalis	Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinta dauguma atžvilgių	Įgyvendinta kai kuriais atžvilgiais	Neįgyvendinta	Nebuvo galima patikrinti
10	SA Nr. 12/ 2014	Ar įgyvendinant ES biologinės įvairovės strategiją iki 2020 m. ERPF veiksmingai finansuoja projektus, tiesiogiai skatinančius biologinę įvairovę?	1	42 dalies 1 rekomendacijos a punktas	x				
			2	42 dalies 1 rekomendacijos b punktas	x				
			3	42 dalies 1 rekomendacijos c punktas			x		
			4	45 dalies 2 rekomendacijos a punktas			x		
			5	45 dalies 2 rekomendacijos b punktas	x				
			6	45 dalies 2 rekomendacijos c punktas	x				
			7	45 dalies antra dalis		x			
11	SA Nr. 20/ 2014	Ar e. prekybos srityje MVI teikta ERPF parama buvo veiksminga?	1	68 dalies 1 rekomendacijos a punktas	x				
			2	68 dalies 1 rekomendacijos b punktas		x			
			3	68 dalies 1 rekomendacijos c punktas			x		
			4	68 dalies 2 rekomendacijos pirma Komisijai skirta dalis	x				
			5	68 dalies 2 rekomendacijos valstybėms narėms skirtas a punktas					x
			6	68 dalies 2 rekomendacijos valstybėms narėms skirtas b punktas					x
			7	68 dalies 2 rekomendacijos valstybėms narėms skirtas c punktas					x
			8	68 dalies 2 rekomendacijos valstybėms narėms skirtas d punktas					x
			9	68 dalies 3 rekomendacijos a punktas		x			
			10	68 dalies 3 rekomendacijos b punktas				x	
			11	68 dalies 3 rekomendacijos c punktas	x				

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Nr.	SA dalis	Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinta dauguma atžvilgių	Įgyvendinta kai kuriais atžvilgiais	Neįgyvendinta	Nebuvo galima patikrinti
12	SA Nr. 21/ 2014	ES finansuojamos oro uostų infrastruktūros: išsėtos duoda mažą ekonominę naudą	1	71 dalis			x		
			2	72 dalis					x
13	SA Nr. 13/ 2014	ES parama atkūrimui po žemės drebėjimo Haityje	1	68 dalies 1 rekomendacija	x				
			2	68 dalies 2 rekomendacijos pirma įtrauka	x				
			3	68 dalies 2 rekomendacijos antra įtrauka	x				
			4	68 dalies 2 rekomendacijos trečia įtrauka			x		
			5	68 dalies 3 rekomendacijos pirma įtrauka	x				
			6	68 dalies 3 rekomendacijos antra įtrauka	x				
			7	68 dalies 3 rekomendacijos trečia įtrauka	x				
			8	68 dalies 4 rekomendacija	x				
14	SA Nr. 16/ 2014	Regioninių investicijų priemonių dotacijų derinimo su finansinių institucijų paskolo- mis, siekiant remti ES išorės politiką, veiks- mingumas	1	57 dalies a punktas	x				
			2	57 dalies b punktas	x				
			3	57 dalies c punktas	x				
			4	57 dalies d punktas	x				
			5	58 dalis	x				
			6	59 dalies a punktas	x				
			7	59 dalies b punktas	x				
			8	59 dalies c punktas	x				
			9	60 dalis	x				

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Nr.	SA dalis	Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinta dauguma atžvilgių	Įgyvendinta kai kuriais atžvilgiais	Neįgyvendinta	Nebuvo galima patikrinti
15	SA Nr. 18/ 2014	„EuropAid“ vertinimo ir į rezultatus orientuoto stebėjimo sistemos	1	70 dalies 1 rekomendacija		x			
			2	70 dalies 2 rekomendacijos pirma įtrauka		x			
			3	70 dalies 2 rekomendacijos antra įtrauka		x			
			4	70 dalies 2 rekomendacijos trečia įtrauka	x				
			5	70 dalies 3 rekomendacijos pirma įtrauka	x				
			6	70 dalies 3 rekomendacijos antra įtrauka	x				
			7	70 dalies 4 rekomendacijos pirma įtrauka	x				
			8	70 dalies 4 rekomendacijos antra įtrauka			x		
			9	70 dalies 4 rekomendacijos trečia įtrauka		x			
			10	70 dalies 5 rekomendacijos pirma įtrauka		x			
			11	70 dalies 5 rekomendacijos antra įtrauka	x				
16	SA Nr. 02/ 2014	Ar tinkamai valdomi preferenciniai prekybos susitarimai?	1	110 dalies 1 rekomendacija	x				
			2	110 dalies 2 rekomendacija	x				
			3	110 dalies 3 rekomendacija	x				
			4	110 dalies 4 rekomendacija		x			

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Nr.	SA dalis	Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinta dauguma atžvilgių	Įgyvendinta kai kuriais atžvilgiais	Neįgyvendinta	Nebuvo galima patikrinti
17	SA Nr. 15/ 2014	Išorės sienų fondas paskatino finansinių solidarumą, tačiau būtina geriau vertinti rezultatus, o jo sukuriama ES pridėtinė vertė turi būti didesnė	1	78 dalies 1 rekomendacijos pirma įtrauka	x				
			2	78 dalies 1 rekomendacijos antra įtrauka	x				
			3	78 dalies 1 rekomendacijos trečia įtrauka	x				
			4	78 dalies 1 rekomendacijos ketvirta įtrauka		x			
			5	78 dalies 2 rekomendacijos pirma įtrauka					x
			6	78 dalies 2 rekomendacijos antra įtrauka					x
			7	78 dalies 2 rekomendacijos trečia įtrauka					x
			8	78 dalies 2 rekomendacijos ketvirta įtrauka					x
			9	80 dalies 3 rekomendacija	x				
			10	80 dalies 4 rekomendacijos pirma įtrauka					x
			11	80 dalies 4 rekomendacijos antra įtrauka	x				
			12	81 dalies 5 rekomendacija					x
			13	81 dalies 6 rekomendacija					x
			14	83 dalies 7 rekomendacija	x				
			15	83 dalies 8 rekomendacija					x
Iš viso 2017 m.				135	58	17	19	6	35
Iš viso įvertinta 2017 m.				100	58 %	17 %	19 %	6 %	

KOMISIJOS ATSAKYMAS

SA Nr. 04/2014. ES vandens politikos tikslų integravimas į BŽŪP: iš dalies pasiteisino

Atsakymas į 86 dalies 3 rekomendacijos pirmos dalies pastabas. Komisija pritaria, kad 2-ųjų upių baseinų valdymo planų (UBVP) versijų vertinimas vis dar nebaigtas, tačiau vis tiek ketina atitinkamą Komisijos ataskaitą parengti iki 2018 m. gruodžio mėn. teisinio termino. Tačiau, remiantis atitinkamų dalių ad hoc vertinimu, šiuose UBVP pateikta informacija veiksmingai naudojama siekiant užtikrinti kaimo plėtros programų ex ante sąlygų dėl vandens laikymąsi. Todėl Komisija mano, kad prieš skiriant kaimo plėtros lėšas yra užtikrinamas minimalių sąlygų dėl VPD įgyvendinimo laikymasis, t. y. taikoma vandens kainodara ir investicijų į drėkinimą tinkamumo kriterijai. Taigi Komisija mano, kad ši rekomendacija yra įgyvendinta kaimo plėtros politikos atžvilgiu.

Atsakymas į 87 dalies pirmos dalies pastabas. Komisija patvirtina, kad toliau vyksta KPP poveikio įvertinimo gairių pagal vertinimus, kurie turi būti pateikti 2019 m. metinėse ataskaitose, rengimas.

Bus nustatyti du poveikio rodikliai, skirti žemės ūkio veiklos daromam neigiamam poveikiui vandens ištekliams įvertinti.

Tie patys rodikliai bus vertinami atliekant 2014–2020 m. KPP ex post vertinimus, kurių gairės bus pateiktos.

SA Nr. 08/2014. Ar Komisija veiksmingai valdė susietosios paramos integravimą į bendrosios išmokos schemą?

Atsakymas į 66 dalies 2 rekomendacijos pastabas. Dėl Komisijos atitikties tvirtinimo procedūros: dėl šio nustatyto fakto Komisija pakeitė savo požiūrį, kad daugiau dėmesio būtų skiriama centrinių skaičiavimų ir taikomos vidaus kontrolės auditui ir patvirtinimui. Šis pakeitimas taikomas visiems auditams, kurie yra arba bus pradėti nuo 2017 m. antrojo pusmečio. Jau užbaigti trys auditai (SE, IT ir Jungtinės Karalystės–Škotijos). Audito ataskaita Nr. NAC/2017/002/SE pateikta Audito Rūmams 2018 m. balandžio 20 d. IT audito ataskaita turėtų būti išsiųsta dar šį mėnesį.

Atsakymas į 69 dalies 3 rekomendacijos pastabas. Vadovaujantis ES teise, lėšas iš paramos gavėjų turi išieškoti valstybės narės. Be to, valstybės narės teikia ataskaitas apie išieškotas lėšas pagal paramos gavėjus ir nenurodydamos pažeidimo, dėl kurio buvo pradėtas susigrąžinimas, nustatymo priežastį. (Tas pats paramos gavėjas gali būti pažeidęs skirtingų paramos priemonių reikalavimus). Komisija taiko finansines pataisas už nepakankamai išsamų patikrinimą siekiant išieškoti lėšas. Šios pataisos grindžiamos analize, kaip valstybės narės valdė išieškojimo procedūras, kurios registruojamos laikantis teisinių reikalavimų, t. y. pagal paramos gavėjus, neskirstant pagal skirtingas nepagrįstai išmokėtų sumų priežastis. Audito Rūmų prašoma atsižvelgti į taikomuose teisės aktuose nustatytą sistemą.

Atsakymas į 71 dalies 4 rekomendacijos pastabas. Mokėjimo agentūroms taikomi akreditacijos kriterijai rengiami nenumatant sąrašo, kuriame būtų išvardytos visos patikrų, kurias būtina atlikti, rūšys. Akreditacijos kriterijai rengiami bendrai nenurodant jokios paramos priemonės. Tuo pat metu ES teisės aktuose aiškiai numatyta, kad mokėjimo agentūros turi užtikrinti, kad „paramos gavėjui mokėtina suma atitinka Sąjungos taisykles“ (Reglamento (ES) Nr. 907/2014 I priedo 1 skyriaus A poskyrio 1 punktas). Komisija mano, kad esama sistema yra patikima ir duoda gerų rezultatų, taip pat atsižvelgiant į labai mažą tiesioginių išmokų klaidų lygį (kuris nesiekia Audito Rūmų 2016 m. metinėje ataskaitoje nustatytos reikšmingumo ribos). Dėl sertifikavimo įstaigų veiklos Komisija taip pat mano, kad dabartinės sertifikavimo įstaigų prievolių gairės yra aiškos ir išsamios, todėl sukurta sistema yra pakankama. Komisijos gairės negali būti pernelyg ribojamosios, nes sertifikavimo įstaigos yra kvalifikuoti auditoriai ir pagal tarptautiniu mastu pripažintus audito standartus savo sertifikavimo darbą turėtų atlikti vadovaudamasi savo profesine nuožiūra.

SA Nr. 09/2014. Ar ES investicinė ir skatinamoji parama vyno sektoriui yra tinkamai valdoma ir ar įrodyta, kad ji davė rezultatų siekiant didinti ES vynų konkurencingumą?

Atsakymas į 86 dalies 3 rekomendacijos a punkto pastabas. Komisija mano, kad veiklos vykdytoji pasinaudojus parama skatinamajam veiksmui trečiosios šalies rinkoje trejų, galbūt penkerių, metų laikotarpi, tam veiklos vykdytoji nebegali būti teikiama parama tam pačiam veiksmui toje pačioje rinkoje net ir paskesniu programavimo laikotarpiu. Ši koncepcija buvo aiškiai išaiškinta rašte, kuris vienai valstybei narei buvo išsiųstas šių metų sausio mėn., ir kovo mėn. buvo aptarta Vyno komitete.

SA Nr. 22/2014. Ekonomiškumo užtikrinimas: ES lėšomis finansuojamiems kaimo plėtros projektams skiriamų dotacijų išlaidų kontrolė

Atsakymas į 110 dalies pastabas. Komisija mano, kad ši rekomendacija jau įgyvendinta. Komisija nurodė įvairių atvejų, kai su valstybėmis narėmis aptariamos minimos temos, taip pat naujausius įgyvendinimo reglamento Nr. 809/2014 pakeitimus. Valstybių narių prašymu 2018 m. bus atnaujintas rekomendacinis dokumentas dėl patikrų ir sankcijų.

SA Nr. 23/2014. Su kaimo plėtros lėšų panaudojimu susijusios klaidos: kokios jų priežastys ir kaip jos šalinamos?

Atsakymas į 99 dalies 3 rekomendacijos pastabas. Komisija įsipareigojo išanalizuoti galimybes pagerinti visos kaimo plėtros politikos veiksmingumą. Svarstymai šiuo klausimu jau pradėti rengiant Komisijos komunikatą dėl BŽŪP modernizavimo ir supaprastinimo.

SA Nr. 24/2014. Ar gerai buvo valdoma ES parama, skirta išvengti gaisrų ir gaivalinių nelaimių miškams daromos žalos ir jiems atkurti?

Atsakymas į 78 dalies 1 rekomendacijos Komisijai skirtos antros įtraukos pastabas. Komisija pritaria, kad rekomendacijos įgyvendinimas tęsiamas. Komisija pradėjo konsultacijas su Komisijos miškų gaisrų ekspertų grupe dėl bendrų kriterijų parengimo. Kadangi miškų rūšys, pažeidžiamumas gaisrams, geografinės ir klimato sąlygos bei gaisrų pavojaus lygiai ES labai skiriasi, jie rengiami bendradarbiaujant su skirtingomis Komisijos tarnybomis ir susijusiomis valstybėmis narėmis. Atrodo, kad rezultatų galima tikėtis 2018 m. pabaigoje. Aplinkos GD kartu su JRC yra atsakingi už šį klausimą, nes jie vadovauja miškų gaisrų ekspertų grupei.

Atsakymas į 79 dalies 2 rekomendacijos Komisijai skirtos pirmos įtraukos pastabas. Komisija laikėsi nuomonės, kad ši rekomendacija jau įgyvendinta. Veiksmai, kurių ėmėsi Komisija, įskaitant, pavyzdžiui, atliekamus valstybių narių kontrolės sistemų atitikties auditus ir veiksmų planų dėl nustatytų trūkumų stebėjimą, yra laikomi efektyviais. Šiais veiksmais siekiama šalinti bet kuriuos žinomus priemonių įgyvendinimo sunkumus ir jie bus atliekami iki dabartinio programavimo laikotarpio pabaigos. Todėl dar negalima atlikti galutinio šių veiksmų efektyvumo vertinimo.

Atsakymas į 81 dalies Komisijai skirtos 4 rekomendacijos pastabas. Išsamesnėje metinėje kaimo plėtros programų įgyvendinimo ataskaitoje, kuri bus pradėta rengti nuo 2019 m., bus pateikiama daugiau informacijos apie priemonės įgyvendinimą pagal konkrečius tikslus.

Be to, komunikate „Maisto ir ūkininkavimo ateitis“ (COM(2017) 713 final) nustatyti tolesni veiksmai, susiję su BŽŪP bendra stebėjimo ir vertinimo sistema.

3.2 PRIEDAS

SVARBŲS PATOBULINIMAI IR NEPAŠALINTI TRŪKUMAI PAGAL ATASKAITAS

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Patobulinimai	Trūkumai
1	SA Nr. 04/ 2014	ES vandens politikos tikslų integravimas į BŽŪP: iš dalies pasiteisino (gamtos ištekčiai)	Po tarpinstitucinio susitarimo sudarymo, Komisija ėmėsi pirmųjų veiksmų, kad direktyvų nuostatas integruotų į dabartinę šalių kandidatų priemonę. Komisija į dabartinės kaimo plėtros programą įtraukė tam tikras priemones, susijusias su vandens politikos uždaviniais. <i>Ex ante</i> sąlyga ir keletas išankstinių sąlygų, susijusių su tinkamumu gauti paramą, buvo nustatytos kaimo plėtros planuose.	Dabar faktinė abiejų direktyvų nuostatų integracija išlieka planavimo etape. Dabartinėmis kaimo plėtros priemonėmis siekiama tik dalies vandens politikos tikslų. Komisija neparengė jokių naujų priemonių, kaip SA stulė auditoriai. Vis dar vėluojama įgyvendinti patvirtintas galutines 2-ąsias upių baseinų valdymo planų versijas. Papildomi integracijos į kaimo plėtrą mechanizmai dar neįgyvendinti.
2	SA Nr. 08/ 2014	Ar Komisija veiksmingai valdė susietosios paramos integravimą į bendrosios išmokos schemą? (gamtos ištekčiai)	Nustatyta patobulinta BSVS, kuria siekiama pateikti geresnius duomenis, naudojamus vertinant dėl žemės ūkio veiklos vandens ištekliams daromą neigiamą poveikį. Komisija pateikė nemažai rekomendacijų, užmezgė intensyvesnius dvishalius ryšius su valstybėmis narėmis, reguliariai stebėjo, kaip valstybių narių lygmeniu įgyvendinamos tiesioginių išmokų schemos, ir ėmėsi tolesnių veiksmų. Komisija sustiprino savo stebėjimą ir priežiūrą ir pagreitino atitikties patvirtinimo procedūras. Komisija sustiprino savo stebėjimo ir audito pastangas. Komisija sustiprino savo stebėjimo ir audito pastangas, taip pat tolesnius veiksmus dėl sertifikavimo įstaigų darbo.	Faktiniai žemės ūkio veiklos daromo neigiamo poveikio vandens ištekliams vertinimo patobulinimai dar neįgyvendinti, o valstybių narių faktinių ataskaitų apie praktiką trūkumai jau nustatyti. Dabartinė tiesioginių išmokų teisinė sistema tapo sudėtingesnė, palyginti su ankstesne. Dėl šios priežasties valstybės narės susidūrė su problemomis, susijusiomis su mokėjimo paraiškų už 2015 m. teikimu. Tam tikros valstybės narės laiku neperdavė Komisijai pagrindinės informacijos apie naujas tiesioginių išmokų schemas ir taip susilpnino jos stebėjimo pajėgumus. Iš jos atliktų teisės gauti išmokas auditų matyti, kad galima atlikti tam tikrus patobulinimus. Nėra jokių prieinamų duomenų apie Komisijos pasiektą išieškojimo lygį valstybių narių lygmeniu atsižvelgiant į paskirtas SPS / BPS teisės į išmokas ir neteislingai apskaičiuotas išmokas. Mokėjimo agentūroms taikomuose akreditacijos kriterijuose nepateikiama jokių nuorodų į teisės gauti išmokas tikslumą ir galiojimą. Be to, Komisijos metodika ir gairės, kuriose nustatomas sertifikavimo įstaigų darbas teisės į išmokas srityje, nėra išsamios.

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Patobulinimai	Trūkumai
3	SA Nr. 09/ 2014	Ar ES investicinė ir skatinamoji parama vyno sektoriui yra tinkamai valdoma ir ar įrodo, kad ji davė rezultatų siekiant didinti ES vynu konkurencingumą? (gamtos išteklių)	Per savo tolesnį auditą Komisija dar kartą patvirtino reguliariai stebinti paramos įsisavinimą, kaip nurodyta jos atsakymuose į Europos Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 9/2014/ Tačiau reguliarius stebėjimus yra tik pirmas parengiamasis veiksmas įgyvendinant Europos Audito Rūmų rekomendacijas. Komisija nustatė nuostatas ir procedūras, kad patikrintų ir dokumentuotų išlaidų pagrįstumą ir projektų finansinių gyvybingumą. Komisijos auditai atitinka valdymo ir kontrolės sistemas ir jų veiksmingumą.	Poveikio vertinimas ir BŽŪP priemonių nuoseklumo vertinimas dar neatliktas. Pirmuosius vertinimo rezultatus numatoma gauti 2018 m. gruodžio 31 d. Potencialus papildomos investicinės pagalbos schemas, visų pirma vynui, poreikis dar neįvertintas. NĖRA
			Tam tikrų reikalavimų sertifikavimas (pavyzdžiui, trukmė, pratęsimas, sėkmės kriterijai) ir pirmenybė naujiems paramos gavėjams ir naujoms rinkoms.	Komisijos nustatyti paaiškinimai ir prioritetai gali tik iš dalies pagerinti situaciją, nes jais neužkertamas kelias ilgesnio laikotarpio (iki penkerių metų) paramai, kuri skiriama tiems patiems paramos gavėjams, esantiems tose pačiose trečiųjų šalių rinkose. Atmetusi rekomendacijas, Komisija neketina visa apimtimi įgyvendinti šios rekomendacijos. Todėl Europos Audito Rūmų SA Nr. 9/2014 nustatyta rizika vis dar yra aktuali.
			NĖRA	Europos Audito Rūmų SA Nr. 9/2014 nustatyta, kad skatinimo priemonė nėra tinkamai suprojektuota ir veiksmingai įgyvendinta. Skatinimo veiksmai dažnai būdavo teikiamos siekiant konsoliduoti rinkas, užuot stengusis patekti į naujas ar susigrąžinti senas rinkas. Poreikis konsoliduoti rinką yra nuolatinis atsižvelgiant į vyno gamintojus, kurie ketina išlaikyti savo rinkos dalį. Todėl kyla klausimas, ar tokie skatinamieji veiksmai gali turėti ilgalaikį poveikį nesukeldami netinkamos priklausomybės nuo nuolatinės ES paramos. Be to, parama įsitvirtinusio komercinio prekių ženklo reklamai nedera su pradinio priemonės tikslu remti vyno rinką, o ne įsitvirtinusius prekių ženklus. Kadangi Komisija nesiėmė veiksmų, kad įgyvendintų rekomendaciją riboti priemonės, susijusios su tinkamais reklamuoti prekių ženklais, taikymo sritį, SA Nr. 9/2014 nustatyta rizika, kad ES finansavimas gali pakeisti paramos gavėjo veiklos išlaidas, vis dar išlieka.

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Patobulinimai	Trūkumai
			Komisija nustatė nuostatas ir procedūras, kad patikrintų tinkamumo reikalavimus.	Bendra galimybė remti prekių ženklo reklamą pasinaudojant ES finansavimu išlieka, o pagal Europos Audito Rūmų SA Nr. 9/2014 tai gali prieštarauti pradiniam priemonės tikslui.
			Komisija nustatė aiškinamąsias nuostatas ir procedūras, siekdama užtikrinti, kad papildomos išlaidos būtų pagrįstos ir ribotos, kaip rekomenduojama pagal Europos Audito Rūmų SA Nr. 9/2014.	NĖRA
			Atsižvelgdama į Europos Audito Rūmų rekomendaciją, Komisija nustatė patobulintus stebėjimo reikalavimus valstybės narėms.	NĖRA
			Valstybės narės pateikė įgyvendinimo ataskaitas apie savo programų įgyvendinimo statusą.	Bendras politikos vertinimas ir susiję pataisymai dar neįgyvendinti.
4	SA Nr. 10/ 2014	Europos žuvininkystės fondo paramos akvakultūrai veiksmingumas (gamtos ištekčiai)	Realų ir tinkamų uždavinių įtraukimą į MNS ir VP Komisija patikrino iki VP patvirtinimo.	NĖRA
			Komisijos parengtas rekomendacijų dokumentas padeda akvakultūros suinteresuotosioms šalims geriau suprasti aplinkos reikalavimus ir gerąją patirtį.	NĖRA
			Nauju programavimo laikotarpiu Komisija užtikrino, kad visos valstybės narės parengtų tinkamus daugiamečius strateginius akvakultūros planus ir tai padarytų iki veiksmų programų patvirtinimo.	NĖRA
			Komisija imasi įvairių veiksmų, kad paskatintų supaprastinti administracines procedūras ir atitinkamų teritorijų planavimo įgyvendinimą. Visų pirma seminaruose sudaromos galimybės aptarti šiuos klausimus ir keistis susijusia gerąja patirtimi.	NĖRA
			Eurostato ir per duomenų rinkimo sistemą renkamų duomenų palyginamumas pagerėjo. Tačiau nepadaryta jokios pažangos, kiek tai susiję su Komisijos surinktų duomenų tikslumu ir išsamumu.	NĖRA

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Patobulinimai	Trūkumai
5	SA Nr. 22/ 2014	Ekonomiškumo užtikrinimas: ES lėšomis finansuojamiems kaimo plėtros projektams skiriamų dotacijų išlaidų kontrolė (gamtos ištekčiai)	Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, parengė „Rekomendacijų dėl kontrolės ir baudų skyrimo taisyklių kaimo plėtros srityje dokumentą“, kurio 1 priede pateikiamas gerosios patirties kontrolinis sąrašas, skirtas pagrindinėms rizikos sritims, dėl kurių rekomendacijas pateikė Europos Audito Rūmai. Jis tapo prieinamas valstybėms narėms trimis mėnesiais anksčiau, nei iš pradžių nurodyta (2014 m. vietoje 2015 m. kovo mėn.). ENRD rengia mokymo susijusiais klausimais kursus ir visi šių mokymo kursų dokumentai, taip pat geroji patirtis yra skelbiami ENRD svetainėje.	Kadangi rekomendacijos nėra įpareigojantis ir privalomas dokumentas, kuriuo reikia vadovautis, Komisija negali žinoti, kiek valstybių narių / regionų jomis pasinaudojo, kad pagerintų savo kontrolės sistemas. 2015 m. vasario mėn. – 2016 m. sausio mėn. iš viso surengtos tik trys mokymo, susijusio su išlaidų ir SCO pagrįstumu, sesijos, kurias organizavo ENRD. Atsižvelgiant į tai, kad iš viso yra 118 KPP, Komisijai gali prireikti nuveikti daugiau siekiant užtikrinti, kad kiekviena valstybė narė / regionas turėtų galimybę dalyvauti arba dalyvautų tokiose mokymo sesijose. ENRD dalijimosi gerąja patirtimi platforma galėtų būti sukurta pridedant gerų administravimo procedūrų pavyzdžius, kaip antai susijusius su išlaidų pagrįstumu.
			Komisija kontrolės sistemos patikrina atsižvelgdama į žinomą rizikos sąrašą ir prireikus Komisija reikalauja, kad valstybės narės imtųsi taisomųjų veiksmų. Išlaidų pagrįstumo patikros atliekamos remiantis audito atitikties sistema dėl kiekvienos atrinktos 4 išlaidų kategorijos bylos (AGRI GD) ir taikant 7-ą pagrindinę kontrolės priemonę įgyvendinant pagrindinius ir papildomus su 2014–2020 m. kaimo plėtros priemonėmis susijusius kontrolės mechanizmus. Komisija išlaidų pagrįstumą tikrina atlikdama bylų patikras, kurios atliekamos su individualiomis bylomis atliekant atitikties auditus (atitikties bandymo kontrolinis sąrašas).	

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Patobulinimai	Trūkumai
6	SA Nr. 23/ 2014	Su kaimo plėtros lėšų panaudojimu susijusios klaidos: kokios jų priežastys ir kaip jos šalinamos (gamtos ištekčiai)	Komisija nustatė įvairias priemones, siekdama pašalinti pagrindines klaidų priežastis: valstybių narių veiksmų planai, rekomendacijų dokumentai, seminarai su visų valstybių narių valdymo institucijų ir mokesčių agentūrų atstovais, mokymo kursų sklaida per ENRD. Komisija imasi įvairių veiksmų, siekdama mažinti anksstesnių trūkumų ir klaidų pasikartojimo riziką, pavyzdžiui: stebėjimas, mokymas, informacijos sklaida ir audito veiklos atlikimas valstybėse narėse. Komisija jau pareikalavo, kad valstybės narės padidintų savo administracinės kontrolės priemonių apimtį, kad į ją būtų įtraukti įsipareigojimai, kuriuos galima patikrinti remiantis dokumentiniais įrodymais.	NĖRA Kartu su igyvendinimo ataskaitomis, kurias valstybės narės turi atsiųsti iki 2017 m. birželio 30 d.[1]. Komisijai bus suteikta galimybė susidaryti atnaujintą ir išsamesnį vaizdą apie KPP igyvendinimą. Komisija įsipareigojo prieš pateikdama pasiūlymus dėl kito programavimo laikotarpio įvertinti politinę koncepciją ir nuolatinį kiekvienos paramos priemonės poreikį, remdamasi 2014–2020 m. programavimo laikotarpio igyvendinimo rezultatais.
7	SA Nr. 24/ 2014	Ar gerai buvo valdoma ES parama, skirta išvengti gaisrų ir gaivalinių nelaimių miškams daromos žalos ir jiems atkurti? (gamtos ištekčiai)	Komisija per KPP patvirtinimo procesą nustatė tinkamas priemones (būtent, patobulintą strategiją, Komisijos priemonių aprašus (informacines suvestines), kontrolinius sąrašus ir komunikacijos procesus). Šios priemonės sudaro sąlygas Komisijai laiku imtis veiksmų, o valstybės narės atlikti reikalingus patikslinimus siekiant pašalinti trūkumus, susijusius su prevencinių veiksmų aprašymu ir poreikio pagrindimu. Nors išsamūs visoms valstybėms narėms taikytini kriterijai vis dar rengiami, Komisija reikalauja, kad valstybės narės savo paramos priemones grįstų nacionaliniais rizikos vertinimais ir mškininkystės / nelaimių valdymo planais, kurie yra pritaikomi prie konkrečios dalyvaujančios valstybės narės aplinkybių. Komisija pati įsipareigojo RAD igyvendinti rekomendaciją iki 2018 m. pabaigos.	NĖRA ES lygmens pagrindinių kriterijų nustatymas, kaip rekomendavo Europos Audito Rūmai, dar neužbaigtas / kriterijai dar rengiami.

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Patobulinimai	Trūkumai
			Komisija per valstybių narių 2014–2020 m. KPP patvirtinimo procesą įvertino valstybių narių kontrolės sistemas, be to, ji atlieka atitikties auditus.	Veiksmų efektyvumo vertinimas dar neatliktas dėl to, kad dauguma naujų programavimo laikotarpių finansuojamų projektų dar nebuvo įgyvendinti arba audituoti.
			Komisija perdavė rekomendacijas ir instrukcijas, kuriomis užtikrinama, kad valstybės narės susietų savo intervencinius veiksmus su strateginiais uždaviniais ir taip užtikrintų gaisrų ir gaivalinių nelaimių prevenciją, kaip apibrėžta jų nacionaliniuose miškų apsaugos planuose.	NĖRA
			Prevencinių veiksmų rodiklio „remiama teritorija“ patikslinimas.	Komisija RAD patvirtino, kad jos įgyvendinimas „gali būti užbaigtas tik 2019 m.“. Taigi, kyla rizika, kad SA Nr. 24/2014 nustatyti trūkumai, susiję su stebėjimu, išliks 2014–2020 m. laikotarpiu, jeigu naujos pasiūlytos stebėjimo priemonės dar nepagerino su šia konkrečia parama susijusios stebėjimo sistemos, kaip baiminosi Europos Audito Rūmai specialiojoje ataskaitoje Nr. 24/2014 (81 dalis).
8	SA Nr. 01/2014	ES remiamų viešojo miesto transporto projektų veiksmingumas (sanglauda)	Pareiga nustatyti išdirbio ir rezultato rodiklius dėl kiekvieno konkretaus uždavinio / investavimo prioriteto / prioritetinės ašies, kuris reiškia taikomas valdymo priemones, susijusias su pagal konkretų aptariamą uždavinį / prioritetinę ašį įgyvendinamų projektų poveikį bendru lygmeniu.	Komisija per derybų procesą galėjo prašyti nustatyti rezultato rodiklius, taikomus miesto transporto projektams, tačiau kadangi pagal ERPF nėra iš anksto nustatytų rezultato rodiklių, ne visose VP, kuriose numatyti miesto transporto projektai, turi apibrėžtus tokius rodiklius. Pacių projektų lygmeniu nėra jokių rodiklių ir nėra jokių rodiklių, susijusių su paslaugų kokybe ir naudotojų pasitenkinimo lygiu, naudotojų pasitenkinimo apklausos nėra sisteminės ir pri- valomos.
		Svarbus patobulinimas yra susijęs su tuo, kad pirmą kartą 2014–2020 m. laikotarpiu pagrindiniai sąnaudų ir naudos analizės principai yra perkelti ir į teisės aktą[1], o ne tik rekomendacijas (sąnaudų ir naudos analizės vadovą), todėl jų įgyvendinimas tampa privalomas. Kitas patobulinimas, tiesą sakant, galėtų būti susijęs su 2014–2020 m. laikotarpiu atliktais vertinimais transporto sektoriuje, jeigu šiuose vertinimuose būtų aptarta mūsų rekomendacijoje paminėta nauda.	Bet kuriuo atveju nei panaudojimo lygis, nei nauda nėra įtraukiama į dotacijos susitarimus ar matuojama pagal kiekvieną projektą. Atsižvelgiant į tai, kad ERPF reglamente nėra iš anksto apibrėžtų rezultato rodiklių pagal kiekvieną sektorių, vis dar nėra bendrų standartų, kuriais remiantis būtų matuojamas miesto transporto veiksmingumas 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu.	

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Patobulinimai	Trūkumai
			Numatomo naudotojų skaičiaus įvertinimas dabar yra teisinis reikalavimas. Šių įvertinimų nuolat atlieka IQR / JASPERS ekspertai. Nauji įsigalioję teisės aktai, įskaitant <i>ex ante</i> sąlygas, apima esminius elementus, ir į tai atsižvelgia ir analizuojama paraiškų vertinantis ekspertai. Svarbus patobulinimas yra susijęs su tuo, kad pirmą kartą 2014–2020 m. laikotarpiu pagrindiniai sąnaudų ir naudos analizės principai yra nustatyti teisės aktuose (Deleguotasis aktas Nr. 480/2014 ir Komisijos įgyvendinimo reglamentas Nr. 207/2015), o ne tik rekomendacijose (sąnaudų ir naudos analizės vadove). Šiuo programavimo laikotarpiu laikomasi sistemiškesnio požiūrio, susijusio su veiksmingumo vertinimu VP lygmeniu, įskaitant pareigą nustatyti išdirbio ir rezultato rodiklius, susijusius su prioritetinėmis investicijomis ir konkrečiais uždaviniais.	NĖRA NĖRA Pavienių projektų lygmeniu dar nėra vertinimo, kurio reikalaujama pagal rekomendacijas. Atsižvelgiant į tai, kad ERPF reglamente nėra iš anksto apibrėžtų rezultatų rodiklių pagal kiekvieną sektorių, vis dar nėra bendrų standartų, kuriais remiantis būtų matuojamas miesto transporto veiksmingumas 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu.
9	SA Nr. 07/2014	Ar ERPF lėšomis buvo sėkmingai remiamas verslo inkubatorių vystymas? (sanglauda)	ES bendrai finansuojami verslo inkubatoriai dabar bus steigiami remiantis išsamiais ir realistiškais verslo planais, ypatingą dėmesį skiriant jų ne pelno inkubacinės veiklos tvarumui. Nustatyta, kad tinkama verslo inkubatorių darbuotojų kvalifikacija yra privalomas ES bendrojo finansavimo reikalavimas. Verslo inkubatoriai ES bendrąjį finansavimą gali gauti tik jeigu jų klientai turi naujoviškų verslo idėjų, kurioms būdingas didelis augimo potencialas. Komisija informavo bent kelias valstybes nares apie Europos Audito Rūmų SA Nr. 7/2017 ir apie joje pateiktas rekomendacijas. Kai kuriose VP pateiktos nuostatos apie poreikį atkreipti dėmesį į inkubacines programas, poreikį padėti MVĮ pirmaisiais jų veiklos metais ir reikavimą suteikti startuoliams galimybių paramą, numatyti jiems skirtas mentoravimo ir mokymosi programas.	NĖRA NĖRA NĖRA Nėra jokių įrodymų, kad inkubacinis procesas visada prasidės parengus išsamią, pritaikytą inkubacinę programą, kurios įgyvendinimas yra stebimas, ir kad veiklos uždavinių įgyvendinimas visada yra įvertinamas. Vis dar nėra išsamių valstybės narės skirtų rekomendacijų, kuriose būtų aiškiai reikalaujama, kad visose nacionalinėse VP, kuriose numatyta verslo inkubatorių naudojimas, būtų aiškiai nustatyta verslo inkubatorių ES bendrojo finansavimo sąlygos.

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Patobulinimai	Trūkumai
			Inkubatoriai savo paslaugas taip pat gali siūlyti įmonėms ne rezidentėms, tačiau tik valstybėje narėje, kurią Komisija paminėjo kaip pavyzdį, taip sudarydamas sąlygas tam, kad inkubacinė parama turėtų didesnę poveikį vietos verslo bendruomenei ir pagerintų veiklos tinkluose galimybes. Komisija taip pat rekomenduoja ES bendrąjį finansavimą gaunantiems verslo inkubatoriams sukurti stebėjimo sistemas, kurios taip pat būtų pagrįstos remiamų klientų pateiktais verslo duomenimis. Užtikrinama, kad Komisijos žinios būtų nuolat atnaujinamos. Verslo inkubatorių žiniomis ir patirtimi Komisija dalijasi su valstybėmis narėmis.	Inkubacinių paslaugų siūlymas taip pat įmonėms ne rezidentėms vis dar nėra verslo inkubatorių finansavimo ES bendrojo finansavimo lėšomis sąlyga. Vis dar nėra išamųjų valstybėms narėms skirtų rekomendacijų, kuriose būtų aiškiai reikalaujama, kad visose nacionalinėse VP, kuriose numatytas verslo inkubatorių naudojimas, būtų aiškiai nustatyta verslo inkubatorių ES bendrojo finansavimo sąlygos. Tokių stebėjimo sistemų sukūrimas nėra bendrojo finansavimo skyrimo sąlyga; jas prašoma sukurti savanoriškai. NĖRA NĖRA
10	SA Nr. 12/2014	Ar įgyvendinant ES biologinės įvairovės strategiją iki 2020 m. ERPF veiksmingai finansuoja projektus, tiesiogiai skatinančius biologinę įvairovę? (sanglauda)	Komisija ir EAA baigė kurti ekosistemų ir jų teikiamų paslaugų nustatymo ir vertinimo metodinę sistemą. Komisija taip pat paskelbė rekomendacijas, atskaitas ir tyrimus, kad padėtų valstybėms narėms. Komisija per partnerystės susitarimų tvirtinimo procesą įvertino veiksmų, kuriais siekiama skatinti biologinę įvairovę, papildomumą, be to, savo indėlį įnešę įvairūs GD. Apskritai stebėjimas pagerėjo atsižvelgiant į geresnę nustatytą intervencinę logiką ir nuoseklesnę rodiklių naudojimą. Komisija darbo grupės susitikimuose informavo valstybes nares apie Europos Audito Rūmų rekomendaciją stebėti parengiamuosius projektus siekiant aktyvios apsaugos politikos, visų pirma susijusios su veiksmingu konkrečių buveinių ir rūšių apsaugos ir valdymo planų įgyvendinimu.	NĖRA Komisija neatlieka išsamaus VP stebėjimo. Atsižvelgiant į valdymo režimą, ši sritis išlieka valstybių narių atsakomybė. Komisija su valstybėmis narėmis aptaria su parengiamaisiais projektais susijusius klausimus, tačiau jie nėra pakankamai išsamiai aptariami rekomendacijų dokumentuose.

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Patobulinimai	Trūkumai
			Įvertintos veiksmų programų nuostatos, susijusios su procedūromis, kurios skirtos aplinkos pokyčiams, susijusiems su buveinėmis ir rūšimis, įvertinti po intervencinių veiksmų.	NĖRA
			Komisija patarė valstybėms narėms taikyti ERPF taisyklės atsižvelgiant į jų sąveiką su kitais ES fondais ir šiuo atveju vadovautis rekomendacijomis bei diskusijomis apie biologinės įvairovės projektų įgyvendinimą ir tai daryti darbo grupėse biologinės įvairovės klausimais.	NĖRA
			Sukurta ES išlaidų biologinei įvairovei sekimo mechanizmas, pagrįstas atitinkamais išlaidų kodais.	Dar per anksti įvertinti proceso visumą, taigi ir mechanizmo tikslumą.
11	SA Nr. 20/2014	Ar e. prekybos srityje MVI teikta ERPF parama buvo veiksminga? (sanglauda)	VP nustatyta patikimesnė intervencinė logika, įskaitant išdirbio ir rezultato rodiklių naudojimą, kai tam tikri rodikliai yra bendri ir iš anksto nustatyti ES lygmeniu.	NĖRA
			Pareiga turėti nustatytas stebėjimo sistemas, įskaitant informacines sistemas, skirtas duomenims, susijusiems su rodikliais, rinkti ir apibendrinti. Jeigu šios sistemos veikia tinkamai, jos turėtų sudaryti sąlygas Komisijai gauti nuoseklią ir patikimą informaciją iš valstybių narių apie VP pažangą ne tik finansiniu, bet ir veiksmingumo požiūriu. Dabar labiau tikėtina, kad pažangą siekiant tikslinių verčių bus išmatuota laiku ir sudarys sąlygas atlikti palyginimus ilgesniu laikotarpiu.	Valstybių narių lygmeniu reikia parengti papildomas rekomendacijas ir atlikti patikras siekiant užtikrinti, kad nustatytose stebėjimo ir informacinėse sistemose būtų laiku pateikti patikimi duomenys apie VP pažangą ir veiksmingumą.
			Pagal 2-ą teminį tikslą nustatyti konkretūs programos rodikliai, kai tinkama, gali apimti programų e. prekybos plėtros intervencinių veiksmų išdirbį ir rezultatus.	Komisija, kaip pranešta, nepasiūlė standartinių rodiklių, susijusių su ES strateginiais uždaviniais e. prekybos srityje.

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Patobulinimai	Trūkumai
			Komisija konsultavo valdymo institucijas IRT projektų atrankos kriterijų kūrimo klausimais. Visa VP struktūra yra labiau orientuota į rezultatus. Be to, Komisija ėmėsi veiksmų, dėl kurių gali būti sumažintos tarpvalstybinės e. prekybos veiklos kliūtys ir kuriais siekiama sudaryti sąlygas e. prekybos įmonėms išnaudoti bendrosios rinkos galimybes. Poveikio stebėjimo srityje iš valstybių narių buvo reikalaujama pateikti vertinimo planus. 2014–2020 m. programos laikotarpiu Komisija reikalavo valstybių narių VP lygmeniu nustatyti stebėjimo ir kontrolės sistemas. Siekiama įgyvendinti uždavinį, kad pati Komisija galėtų remtis šiais skirtingais sluoksniais, kuriuos papildo pačios Komisijos kontrolės priemonės, siekiant turėti pakankamą patikimumą, kad į šią stebėjimo sistemą įrašyti duomenys būtų patikimi ir nuoseklūs. NĖRA	NĖRA Komisija nereikalavo, kad dotacijos susitarimuose būtų nustatytas minimalus patikimų rodiklių ir susijusių tikslų rinkinys. NĖRA Nebuvo nustatytas joks mechanizmas (1), kuris užtikrintų, kad mokėjimai būtų susieti su veiksmingumu ir (2) sudarytų sąlygas juos patikslinti didelio neveiksmingumo atveju. Kyla didesnė rizika, kad, peržiūrėjus BBIR, valstybės narės pasinaudos galimybe naudoti viešą finansavimą mažesnių finansškai negyvybingų oro uostų finansavimui. NĖRA NĖRA
12	SA Nr. 21/ 2014	ES finansuojamos oro uostų infrastruktūros: lėšos duoda mažą ekonominę naudą (sanglauda)	Ex ante sąlygų nustatymas nuo 2014–2020 m. programavimo laikotarpio ir sąnaudų ir naudos analizės ir jos principų sugriežtinimas dabar įtvirtinti teisės aktuose.	
13	SA Nr. 13/ 2014	ES parama atkūrimui po žemės drebėjimo Hatyje (išorės veiksmams)	Tinkamas 2012 m. rugsėjo mėn. biudžeto paramos gairių įgyvendinimas, kuriomis nustatoma rizikos valdymo sistema, įskaitant rizikos švelninimo priemones, pažangos vertinimą ir išankstinio perspėjimo sistemą. Atsparumo didinimo šalyse, kuriose yra didelė krizių tikimybė, veiksmų plano 2013–2020 m., kuriame pabrėžiama pagalbos, atkūrimo ir vystymosi susiejimo (angl. LRRD) ir ECHO GD ir DEVCO GD uždavinių ir įgaliojimų svarba, priėmimas ir įgyvendinimas.	

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Patobulinimai	Trūkumai
			Bendroje humanitarinėje ir vystymosi sistemoje integruojama atsparumo koncepcija ir LRRD požiūris ES veiklų veiklos programavimą, nustatymą ir vykdymą. Pavyzdžiui, buvo tinkamai parengtos Haičui skirtos perėjimo strategijos ir paraleliniai humanitarinės pagalbos ir vystomojo bendradarbiavimo ryšiai. ECHO GD ir „EuropAid“ pritaikė savo humanitarines priemones įtraukdami skyrių dėl pasitraukimo strategijų ir LRRD.	NĖRA
			Naujoje 2012 m. rugsėjo mėn. (kurios 2017 m. nebuvo pakeistos) biudžeto paramos gairėse numatytos sutartys dėl paramos valstybei stiprinti, įskaitant galimybes šalims gauti paramą gebėjimų stiprinimui, įskaitant dėmesį pagrindinėms viešųjų finansų valdymo (VfV) funkcijoms.	NĖRA
			Pagal sutarčių dėl paramos valstybei stiprinti reikalavimus reikalaujama, kad viešųjų finansų valdymo reformos veiksmų planas būtų VfV reformos stebėjimo pagrindas, kuriam taikomi įgyvendinimo terminus turintys rodikliai, apie kuriuos reguliariai atsiskaitoma atliekant kompensavimo dokumentacijų tinkamumo vertinimą.	NĖRA
			I biudžeto paramos gairių VfV stebėjimo lentelę įtraukti trumpesnio laikotarpio VfV reformos lukeščiai, kuriais siekiama apsaugoti ES lėšas nuo švaistymo, finansų nutekėjimo ir neefektyvaus naudojimo. Haičio atveju paskelbta deklaracija dėl trisalo (parlamento, vyriausybės ir pilietinės visuomenės) dialogo siekiant įtraukti partnerius ir parengti trumpalaikes reformas, kurios padėtų apsaugoti ES fondus.	NĖRA
			Atnaujintas veiklos tęstinumo plano (VTP) šablonas įtraukiant nuostatas dėl skubaus personalo perkėlimo.	NĖRA

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Patobulinimai	Trūkumai
15	SA Nr. 18/ 2014	„EuropAid“ vertinimo ir į rezultatus orientuoto stebėjimo sistemos (išorės veiksmams)	EVAL IT modulyje iš karto pateikiama informacija apie vertinimams reikalingus finansinius išteklius. ROM modulyje pateikiama informacija, kuria remiantis galima stebėti rangovams skirtas biudžeto lėšas. Vykdomas darbuotojų paskirstymo veikla, pavyzdžiui, WLAD, WLAHQ ir OPTIMUS, reguliariai įvertinama, kaip laikomasi su žmogiskaisiais ištekliais susijusių reikalavimų ir pateikiami atitinkami pasiūlymai dėl korekčių. Siekiant užtikrinti tinkamą susijusių projektų apimtį, buvo apibrėžti aiškūs vertinimų atrankos kriterijai. Planavimo etape ir kuriant EVAL ir ROM IT modulius, atsižvelgiama į ROM ir vertinimų papildomumą. DEVCO GD ėmėsi svarbių žingsnių, kad pagerintų savo priežiūros ir ataskaitų teikimo vertinimų sistemą: 2015 m. atliktų projektų vertinimų analizė, IT modulio EVAL diegimas ir ESS sutarties pasirašymas. Vertinimo veiklos priežiūra šiuo metu yra iš esmės gerinama įgyvendinant ESS sutartį, kuri buvo pasirašyta 2016 m. gruodžio mėn. EVAL IT modulis įdiegtas nuo 2016 m. rugsėjo mėn., o DEVCO GD nustatė privalomą jo naudojimą. Prieinamos atnaujintos išsamios gairės, susijusios su ROM ir vertinimų kokybės patikrinimu. EVAL ir ROM IT moduluose numatytos funkcijos, kurios palengvina išsamų kokybės patikrinimo procesą. Yra gerai dokumentuotų išsamaus DEVCO GD ir jo vidaus rangovų atlikto išsamaus darbo, kuriuo užtikrinama ROM ataskaitų kokybė, pavyzdžių. Pradėtas ESS sutarties, pagal kurią numatyta pagerinti kokybės vertinimo sistemą, įgyvendinimas; pradžios ataskaitoje pateikta susijusi dokumentacija.	Aiškiai neįrodyta, kaip žmogiskųjų išteklių paskirstymas, visų pirma atsižvelgiant į ROM ir vertinimo užduotis, buvo užtikrintas vykdant WLAD, WLAHQ arba OPTIMUS veiklą. Nėra jokios informacijos apie susijusius darbuotojus, kaip nurodyta Europos Audito Rūmų ataskaitoje. Trūksta dokumentacijos, kaip atrankos kriterijai delegacijos ir valdymo lygmeniu buvo taikomi atrankos kriterijai nustatant individualius vertinimo planus. 2016 m. gruodžio mėn. ESS sutartis vis dar yra pradžios įgyvendinimo etape. Todėl būtina imtis tolesnių veiksmų siekiant visa apimtimi įgyvendinti Europos Audito Rūmų rekomendacijas, visų pirma atsižvelgiant į priežastį, dėl kurių vėluojama atlikti vertinimus, analizę ir šiems vėlavimams panaikinti patvirtintas priemones. Per mažas delegacijų EP narių veiklos veiksmingumas. NĖRA NĖRA

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Patobulinimai	Trūkumai
			19 PVRR 2014 m. gerokai pagerėjo per pastaruosius metus, o 2016 m. taip pat pastebima gerėjimo tendencija. Be to, pagerinti projektų vertinimo procese taikomi atrankos kriterijai prisideda prie didesnio gyventojų reprezentatyvumo ir padeda pasiekti didesnę vertę turint ribotus išteklius. Komisija atliko analizę ir padarė išvadą, kad didesnis <i>ex post</i> vertinimų skaičius nebūtinai reikštų geresnį informavimą apie rezultatus ir dėl to būtų patiriamos išlaidos tuo metu, kai vertinimo išteklių yra riboti. DEVCO GD pagerino savo projektų vertinimo atrankos kriterijus, o visų vertinimų (tarpinių ir <i>ex post</i>) proporcija padidėjo. Siekiant prisidėti prie atnaujintos ES plėtros bendradarbiavimo politikos (2016 m. spalio mėn. galutinė ataskaita), buvo parengta DEVCO GD strateginių vertinimų peržiūra, apimanti 2006–2016 m. laikotarpį. Tai yra atvejai, kai vienerių metų laikotarpio, atrodo, pakanka teigiamiems įgyvendinimo rezultatams pasiekti. Tam tikrais atvejais konkretūs vėlesni strateginiai vertinimai yra planuojami arba rekomendacijos įgyvendinamos praėjus daugiau nei vieneriems metams. Sukurta darbo grupė ir DEVCO GD žinių valdymo skyriuje užtikrinta nauja dinamika, kuri padėjo atlikti nuolatinius patobulinimus, kurie, kaip tikimasi, artimiausiais metais duos apčiuopiamų rezultatų.	DEVCO GD neįrodė, kad <i>ex post</i> vertinimų skaičius padidėjo, nors patobulinimai buvo pasiekti alternatyviais būdais. Nėra jokio sisteminio mechanizmo, kurį taikant būtų stebima, kaip įgyvendinami veiksmų planai dėl strateginių vertinimų rekomendacijų, praėjus daugiau nei vieneriems metams, kiek tai susiję su informacijos suvestinėmis. EVAL IT modulyje ar nėra strateginių vertinimų. NĖRA
			Atsižvelgdamas į Europos Audito Rūmų rekomendacijoje pateiktus reikalavimus, DEVCO GD sukūrė IT modulį (EVAL), kuris veikia kaip duomenų bazė ir valdymo priemonė.	NĖRA

Nr.	SA	Ataskaitos antraštė	Patobulinimai	Trūkumai
16	SA Nr. 02/ 2014	Ar tinkamai valdomi preferenciniai prekybos susitarimai? (nuosavi išteklių)	TRADE GD parengė peržiūrėtą Poveikio darniam vystymuisi vadovo versiją. Kalbant apie TRADE GD politiką, pažymėtina, kad dėl visų prekybos susitarimų buvo atlikti poveikio vertinimai ir poveikio darniam vystymuisi vertinimai. TRADE GD atnaujino susitarimo memorandumą su Eurostatu ir administracinį susitarimą su JRC dėl EU-GTAP. Eurostatas aktyviai dalyvauja tarpžinybinėse poveikio darniam vystymuisi priežiūros grupėse. TRADE GD atnaujino vertinimo planus ir sistemingiau atlieka <i>ex post</i> vertinimus, įskaitant atsakytų pajamų įverčius. TRADE GD pateikė dvi ataskaitas apie schemos pasekmes.	NĖRA NĖRA NĖRA Numatoma, kad BLS laikotarpio vidurio peržiūra, kuri teisėkūros institucijoms teikiama pagal numatytą teisinį pagrindą (Reglamento (EB) Nr. 978/2012 40 straipsnis), bus parengta tik iki 2018 m. birželio mėn. pabaigos. Kai kurias ataskaitas ir dokumentus dar reikia užbaigti ir priimti. Komisija turėtų toliau dirbti su valstybėmis narėmis, kad sukurtų bendrus taikymo centrus. NĖRA Dalijimasis geriausia patirtimi tarp valstybių narių pagerintų PMIF ir VSF įgyvendinimą.
17	SA Nr. 15/ 2014	Išorės sienų fondas paskatino finansinį solidumą, tačiau būtina geriau vertinti rezultatus, o jo sukuriama ES pridėtinė vertė turi būti didesnė (pažangus ir integracinis augimas)	Buvo priimti teisės aktai, įskaitant susijusius ir išmatuojamus rodiklius. Nustatytos vienodo naudojimo ir požiūrio taisyklės ir gairės. Surengti valstybėms narėms skirti praktiniai seminarai ir pasirūpinta kitomis konsulinio bendradarbiavimo formomis. Sukurta reguliaraus ir laiku vykdomo keitimosi dokumentais ir informacija platforma. Pagerintas ir patikslintas bendradarbiavimas ir konsultavimasis. Siekiant stiprinti administracinius gebėjimus, vykdyta įvairi veikla.	

KOMISIJOS ATSAKYMAS

SA Nr. 04/2014. ES vandens politikos tikslų integravimas į BŽŪP: iš dalies pasiteisino

Vis dar vėluojama įgyvendinti patvirtintas galutines 2-ąsias upių baseinų valdymo planų versijas. Papildomi integracijos į kaimo plėtrą mechanizmai dar neįgyvendinti.

Atsakymas. Komisija pritaria, kad 2-ųjų upių baseinų valdymo planų (UBVP) versijų vertinimas vis dar nebaigtas, tačiau vis tiek ketina atitinkamą Komisijos ataskaitą parengti iki 2018 m. gruodžio mėn. teisinio termino. Tačiau, remiantis atitinkamų dalių ad hoc vertinimu, šiuose UBVP pateikta informacija veiksmingai naudojama siekiant užtikrinti kaimo plėtros programų ex ante sąlygų dėl vandens laikymąsi. Todėl Komisija mano, kad prieš skiriant kaimo plėtros lėšas yra užtikrinamas minimalių sąlygų dėl VPD įgyvendinimo laikymasis, t. y. taikoma vandens kainodara ir investicijų į drėkinimą tinkamumo kriterijai. Taigi Komisija mano, kad ši rekomendacija yra įgyvendinta kaimo plėtros politikos atžvilgiu.

Faktiniai žemės ūkio veiklos daromo neigiamo poveikio vandens ištekliams vertinimo patobulinimai dar neįgyvendinti, o valstybių narių faktinių ataskaitų apie praktiką trūkumai jau nustatyti.

Atsakymas. Komisija patvirtina, kad toliau vyksta KPP poveikio įvertinimo gairių pagal vertinimus, kurie turi būti pateikti 2019 m. metinėse ataskaitose, rengimas.

Bus nustatyti du poveikio rodikliai, skirti žemės ūkio veiklos daromam neigiamam poveikiui vandens ištekliams įvertinti.

Tie patys rodikliai bus vertinami atliekant 2014–2020 m. KPP ex post vertinimus, kurių gairės bus pateiktos.

SA Nr. 08/2014. Ar Komisija veiksmingai valdė susietosios paramos integravimą į bendrosios išmokos schemą?

Tam tikros valstybės narės laiku neperdavė Komisijai pagrindinės informacijos apie naujas tiesioginių išmokų schemas ir taip susilpnino jos stebėjimo pajėgumus. Iš jos atliktų teisės gauti išmokas auditų matyti, kad galima atlikti tam tikrus patobulinimus.

Atsakymas. Dėl šio nustatyto fakto Komisija pakeitė savo požiūrį, kad daugiau dėmesio būtų skiriama centrinių skaičiavimų ir taikomos vidaus kontrolės auditui ir patvirtinimui. Šis pakeitimas taikomas visiems auditams, kurie yra arba bus pradėti nuo 2017 m. antrojo pusmečio. Jau užbaigti trys auditai (SE, IT ir Jungtinės Karalystės-Škotijos). Audito ataskaita Nr. NAC/2017/002/SE pateikta Audito Rūmams 2018 m. balandžio 20 d. IT audito ataskaita turėtų būti išsiųsta dar šį mėnesį.

Nėra jokių prieinamų duomenų apie Komisijos pasiektą išieškojimo lygį valstybių narių lygmeniu atsižvelgiant į paskirtas SPS / BPS teisės į išmokas ir neteisingai apskaičiuotas išmokas.

Atsakymas. Vadovaujantis ES teise, lėšas iš paramos gavėjų turi išieškoti valstybės narės. Be to, valstybės narės teikia ataskaitas apie išieškotas lėšas pagal paramos gavėjus ir nenurodydamos pažeidimo, dėl kurio buvo pradėtas susigrąžinimas, nustatymo priežasčių. (Tas pats paramos gavėjas gali būti pažeidęs skirtingų paramos priemonių reikalavimus). Komisija taiko finansines pataisas už nepakankamai išsamų patikrinimą siekiant išieškoti lėšas. Šios pataisos grindžiamos analize, kaip valstybės narės valdė išieškojimo procedūras, kurios registruojamos laikantis teisinių reikalavimų, t. y. pagal paramos gavėjus, neskirstant pagal skirtingas nepagrįstai išmokėtų sumų priežastis. Audito Rūmų prašoma atsižvelgti į taikomuose teisės aktuose nustatytą sistemą.

Mokėjimo agentūroms taikomuose akreditacijos kriterijuose nepateikiama jokių nuorodų į teisės gauti išmokas tikslumą ir galiojimą. Be to, Komisijos metodika ir gairės, kuriose nustatomas sertifikavimo įstaigų darbas teisės į išmokas srityje, nėra išsamios.

Atsakymas. Mokėjimo agentūroms taikomi akreditacijos kriterijai rengiami nenumatant sąrašo, kuriame būtų išvardytos visos patikrų, kurias būtina atlikti, rūšys. Akreditacijos kriterijai rengiami bendrai nenurodant jokios paramos priemonės. Tuo pat metu ES teisės aktuose aiškiai numatyta, kad mokėjimo agentūros turi užtikrinti, kad „paramos gavėjui mokėtina suma atitinka Sąjungos taisyklės“ (Reglamento (ES) Nr. 907/2014 I priedo 1 skyriaus A poskyrio i punktą). Komisija mano, kad esama sistema yra patikima ir duoda gerų rezultatų, taip pat atsižvelgiant į labai mažą tiesioginių išmokų klaidų lygį (kuris nesiekia Audito Rūmų 2016 m. metinėje ataskaitoje nustatytos reikšmingumo ribos). Dėl sertifikavimo įstaigų veiklos Komisija taip pat mano, kad dabartinės sertifikavimo įstaigų prievolių gairės yra aiškos ir išsamios, todėl sukurta sistema yra pakankama.

Komisijos gairės negali būti pernelyg ribojamosios, nes sertifikavimo įstaigos yra kvalifikuoti auditoriai ir pagal tarptautinius mastu pripažintus audito standartus savo sertifikavimo darbą turėtų atlikti vadovaudamasi savo profesine nuožiūra.

SA Nr. 09/2014. Ar ES investicinė ir skatinamoji parama vyno sektoriui yra tinkamai valdoma ir ar įrodyta, kad ji davė rezultatų siekiant didinti ES vynų konkurencingumą?

Komisijos nustatyti paaiškinimai ir prioritetai gali tik iš dalies pagerinti situaciją, nes jais neužkertamas kelias ilgesnio laikotarpio (iki penkerių metų) paramai, kuri skiriama tiems patiems paramos gavėjams, esantiems tose pačiose trečiųjų šalių rinkose.

Atmetusi rekomendacijas, Komisija neketina visa apimtimi įgyvendinti šios rekomendacijos. Todėl Europos Audito Rūmų SA Nr. 9/2014 nustatyta rizika vis dar yra aktuali.

Atsakymas. Komisija mano, kad veiklos vykdytoji pasinaudojus parama skatinamajam veiksmui trečiosios šalies rinkoje trejų, galbūt penkerių, metų laikotarpį, tam veiklos vykdytoji nebegali būti teikiama parama tam pačiam veiksmui toje pačioje rinkoje net ir paskesniu programavimo laikotarpiu. Ši koncepcija buvo aiškiai išaiškinta rašte, kuris vienai valstybei narei buvo išsiųstas šių metų sausio mėn., ir kovo mėn. buvo aptarta Vyno komitete.

SA Nr. 22/2014. Ekonomiško užtikrinimas – ES lėšomis finansuojamiems kaimo plėtros projektams skiriamų dotacijų išlaidų kontrolė

Kadangi rekomendacijos nėra įpareigojantis ir privalomas dokumentas, kuriuo reikia vadovautis, Komisija negali žinoti, kiek valstybių narių / regionų jomis pasinaudojo, kad pagerintų savo kontrolės sistemas.

2015 m. vasario mėn. – 2016 m. sausio mėn. iš viso surengtos tik trys mokymo, susijusios su išlaidų ir SCO pagrįstumu, sesijos, kurias organizavo ENRD. Atsižvelgiant į tai, kad iš viso yra 118 KPP, Komisijai gali pririnkti nuveikti daugiau siekiant užtikrinti, kad kiekviena valstybė narė / regionas turėtų galimybę dalyvauti arba dalyvautų tokiose mokymo sesijose.

ENRD dalijimosi gerąja patirtimi platforma galėtų būti sukurta pridėdant gerų administravimo procedūrų pavyzdžius, kaip antai susijusius su išlaidų pagrįstumu.

Atsakymas. Komisija mano, kad ši rekomendacija jau įgyvendinta. Komisija nurodė įvairių atvejų, kai su valstybėmis narėmis aptariamos minimos temos, taip pat naujausius Įgyvendinimo reglamento Nr. 809/2014 pakeitimus. Valstybių narių prašymu 2018 m. bus atnaujintas rekomendacinis dokumentas dėl patikrų ir sankcijų.

SA Nr. 23/2014. Su kaimo plėtros lėšų panaudojimu susijusios klaidos: kokios jų priežastys ir kaip jos šalinamos

Kartu su įgyvendinimo ataskaitomis, kurias valstybės narės turi atsiųsti iki 2017 m. birželio 30 d., Komisijai bus suteikta galimybė susidaryti atnaujintą ir išsamesnį vaizdą apie KPP įgyvendinimą.

Atsakymas. Išsamesnėje metinėje kaimo plėtros programų įgyvendinimo ataskaitoje, kuri bus pradėta rengti nuo 2019 m., bus pateikiama daugiau informacijos apie KPP įgyvendinimą.

Komisija įsipareigojo prieš pateikdama pasiūlymus dėl kito programavimo laikotarpio įvertinti politinę koncepciją ir nuolatinį kiekvienos paramos priemonės poreikį, remdamasi 2014–2020 m. programavimo laikotarpio įgyvendinimo rezultatais.

Atsakymas. Komisija įsipareigojo išanalizuoti galimybes pagerinti visos kaimo plėtros politikos veiksmingumą. Svarstymai šiuo klausimu jau pradėti rengiant Komisijos komunikatą dėl BŽŪP modernizavimo ir supaprastinimo.

SA Nr. 24/2014. Ar gerai buvo valdoma ES parama, skirta išvengti gaisrų ir gaivalinių nelaimių miškams daromos žalos ir jiems atkurti

ES lygmens pagrindinių kriterijų nustatymas, kaip rekomendavo Europos Audito Rūmai, dar neužbaigtas / kriterijai dar rengiami.

Atsakymas. Komisija pritaria, kad rekomendacijos įgyvendinimas tęsiamas. Komisija pradėjo konsultacijas su Komisijos miškų gaisrų ekspertų grupe dėl bendrų kriterijų parengimo. Kadangi miškų rūšys, pažeidžiamumas gaisrams, geografinės ir klimato sąlygos bei gaisrų pavojaus lygiai ES labai skiriasi, jie rengiami bendradarbiaujant su skirtingomis Komisijos tarnybomis ir susijusiomis valstybėmis narėmis. Atrodo, kad rezultatų galima tikėtis 2018 m. pabaigoje. Aplinkos GD kartu su JRC yra atsakingi už šį klausimą, nes jie vadovauja miškų gaisrų ekspertų grupei.

Veiksmų efektyvumo vertinimas dar neatliktas dėl to, kad dauguma naujų programavimo laikotarpiu finansuojamų projektų dar nebuvo įgyvendinti arba audituoti.

Atsakymas. Komisija laikėsi nuomonės, kad ši rekomendacija jau įgyvendinta. Veiksmai, kurių ėmėsi Komisija, įskaitant, pavyzdžiui, atliekamus valstybių narių kontrolės sistemų atitikties auditus ir veiksmų planų dėl nustatytų trūkumų stebėjimą, yra laikomi efektyviais. Šiais veiksmais siekiama šalinti bet kuriuos žinomos priemonių įgyvendinimo sunkumus ir jie bus atliekami iki dabartinio programavimo laikotarpio pabaigos. Todėl negalima atlikti galutinio šių veiksmų efektyvumo vertinimo.

Komisija RAD patvirtino, kad jos įgyvendinimas „gali būti užbaigtas tik 2019 m.“

Taigi, kyla rizika, kad SA Nr. 24/2014 nustatyti trūkumai, susiję su stebėjimu, išliks 2014–2020 m. laikotarpiu, jeigu naujos pasiūlytos stebėjimo priemonės dar nepagerino su šia konkrečia parama susijusios stebėjimo sistemos, kaip baiminosi Europos Audito Rūmai specialiojoje ataskaitoje Nr. 24/2014 (81 dalis).

Atsakymas. Išsamesnėje metinėje kaimo plėtros programų įgyvendinimo ataskaitoje, kuri bus pradėta rengti nuo 2019 m., bus pateikiama daugiau informacijos apie priemonės įgyvendinimą pagal konkrečius tikslus.

SA Nr. 01/2014. ES remiamų viešojo miesto transporto projektų veiksmingumas

Komisija per derybų procesą galėjo prašyti nustatyti rezultato rodiklius, taikomus miesto transporto projektams, tačiau kadangi pagal ERPF nėra iš anksto nustatytų rezultato rodiklių, ne visos VP, kuriose numatyti miesto transporto projektai, turi apibrėžtus tokius rodiklius.

Pačių projektų lygmeniu nėra jokių rodiklių ir nėra jokių rodiklių, susijusių su paslaugų kokybe ir naudotojų pasitenkinimo lygiu, naudotojų pasitenkinimo apklausos nėra sisteminės ir privalomos.

Atsakymas. 2014–2020 m. programose nurodyti rezultato rodikliai buvo atrenkami atsižvelgiant į problemas, kurias turi spręsti programa, pageidaujamų pokyčių kryptis ir norimą pasiekti padėtį (tikslą). Todėl tikėtina, kad tais atvejais, kai bendras kompleksinių intervencijų tikslas, įskaitant ribotas investicijas į miesto transportą, buvo energijos vartojimo efektyvumas arba išmetamų kietųjų dalelių sumažinimas, valdančiosios institucijos nepasirinko rezultato rodiklio, tiesiogiai susijusio su viešojo transporto naudojimu, nes jis nebuvo svarbus programos tikslams. Tai taip pat padėjo riboti administracinę našta, susijusią su kreipimusi dėl bendro finansavimo.

Visi projektai, kuriuos prašoma finansuoti ES lėšomis, turi savo konkrečių projektų rodiklius. Jų įtraukimo būdai paliekami valstybių narių nuožiūrai ir priklauso nuo nacionalinių metodų. Projektų paraiškose atskleidžiama daug informacijos apie numatomus projektų išdirbius (šiltnamio efektą sukeliančių ir vietos oro kokybės išmetamų teršalų mažinimas, spūsių mažinimas, kelionės trukmės ir nelaimingų atsitikimų skaičiaus mažinimas ir kiti išoriniai transporto sektoriaus veiksniai).

Komisija mano, kad veiksmas ES lygmeniu yra proporcingi. Todėl naudotojų pasitenkinimo apklausa yra rekomenduojama projektams, kuriuos vykdančiamis paklauskos prognozėmis bei sąnaudų ir naudos analize, iš tikrųjų reikia stebėti tokius aspektus, kad būtų užtikrintas optimalus infrastruktūros naudojimas ir projekto ekonominis gyvybingumas. Projektų, susijusių su, pavyzdžiui, esamų tramvajų maršrutų paslaugų modernizavimu, atveju ir tada, kai paklausa jau yra pakankama, naudotojų pasitenkinimo apklausos buvimas gali būti laikomas pertekliniu.

Bet kuriuo atveju nei panaudojimo lygis, nei nauda nėra įtraukiama į dotacijos susitarimus ar matuojama pagal kiekvieną projektą.

Atsižvelgiant į tai, kad ERPF reglamente nėra iš anksto apibrėžtų rezultato rodiklių pagal kiekvieną sektorių, vis dar nėra bendrų standartų, kuriais remiantis būtų matuojamas miesto transporto veiksmingumas 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu.

Atsakymas. Valstybių narių stebėjimo įpareigojimai atitinka prioritetinės krypties lygmenį. Tokio stebėjimo būdus savo nuožiūra pasirenka valstybės narės, nes informacija gali būti renkama iš paramos gavėjų arba vadovaujančiųjų institucijų pavedimu atliktų poveikio vertinimų. Ypač viešojo transporto projektų atveju antroji galimybė gali būti efektyvesnė, ypač kai tame pačiame mieste įgyvendinamas daugiau nei vienas ES finansuojamas projektas.

Pavienių projektų lygmeniu dar nėra vertinimo, kurio reikalaujama pagal rekomendacijas.

Atsižvelgiant į tai, kad ERPF reglamente nėra iš anksto apibrėžtų rezultato rodiklių pagal kiekvieną sektorių, vis dar nėra bendrų standartų, kuriais remiantis būtų matuojamas miesto transporto veiksmingumas 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu.

Atsakymas. Stebėjimo sistema buvo sukurta taip, kad matavimas būtų atliekamas programų lygmeniu. Iš anksto apibrėžtų rodiklių rinkinys buvo įtrauktas į teisinę bazę siekiant matuoti pažangą išdirbių lygmeniu, tačiau teisėkūros institucijos nepriėmė sprendimo dėl tokio pasiūlymo rezultato rodiklių lygmeniu. Tačiau tokie rezultato rodikliai galėjo būti siūlomi kaip konkrečių programų rezultato rodikliai, bet dėl skirtingų rodiklių apibrėžčių jų nebuvo galima bendrinti ES lygmeniu. Šis metodas yra proporcingas atsižvelgiant į tai, kad miesto transporto projektų rezultatų matavimas gali būti skirtingas net vienos valstybės narės įvairiuose miestuose.

SA Nr. 07/2014. Ar ERPF lėšomis buvo sėkmingai remiamas verslo inkubatorių vystymas

Nėra jokių įrodymų, kad inkubacinis procesas visada prasidės parengus išsamią, pritaikytą inkubacinę programą, kurios įgyvendinimas yra stebimas, ir kad veiklos uždavinių įgyvendinimas visada yra įvertinamas.

Vis dar nėra išsamių valstybėms narėms skirtų rekomendacijų, kuriose būtų aiškiai reikalaujama, kad visose nacionalinėse VP, kuriose numatytas verslo inkubatorių naudojimas, būtų aiškiai nustatytos verslo inkubatorių ES bendrojo finansavimo sąlygos.

Atsakymas. Valstybės narės yra informuotos apie Specialiąją ataskaitą Nr. 7/2014 ir joje pateiktas rekomendacijas. Komisija pranešė, kad kai kuriose veiksmų programose turėtų būti numatytos nuostatos dėl poreikio atkreipti dėmesį į inkubacines programas, poreikio padėti MVĮ jų veiklos pradžioje ir reikalavimo veiklą pradedančioms įmonėms teikti įvykdumo paramą, mentorystės programas ir mokymą.

Pagal pasidalijamąjį valdymą Komisija atlieka programų, o ne atskirų projektų įgyvendinimo stebėjimą. Nacionalinės valdžios institucijos turi atrinkti tuos remiamus projektus, kuriais geriausiai prisidedama prie atitinkamos programos tikslų, ir reikalauti, kad potencialus paramos gavėjas parengtų išsamią, pritaikytą inkubacinę programą kiekvienai įmonei klientei. Todėl jos dotacijų susitarimuose turėtų nustatyti tinkamus paramos gavėjų sutartinius įsipareigojimus, kurie joms užtikrintų, jog bus pasiekti pasirinktų veiksmų pageidaujami išdirbiai ir rezultatai.

Komisija parengė išsamių teminių vadovų, susijusių su 1 teminio tikslo dėl mokslinių tyrimų ir inovacijų skatinimo įgyvendinimu, rinkinį, įskaitant: paslaugų inovacijų, kūrybos sektorių, universitetų ir regionų augimo susiejimo, inovacijomis grindžiamų inkubatorių, pažangaus ir tvarus augimo susiejimo pasitelkiant pažangiąją specializaciją vadovus. Komisija juos plačiai reklamuoja ir pateikia adresu <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/s3pguide>.

Su šiais teminiais vadovais taip pat buvo siūloma papildomai susipažinti Rekomendacijų dėl Europos struktūrinių ir investicijų fondų ex ante sąlygų II dalyje ir rekomenduojama jų laikytis Komisijai vykdančiai patariamąją funkciją atitinkamų veiksmų programų stebėsenos komitetuose.

Inkubacinių paslaugų siūlymas taip pat įmonėms ne rezidentėms vis dar nėra verslo inkubatorių finansavimo ES bendrojo finansavimo lėšomis sąlyga.

Vis dar nėra išsamių valstybėms narėms skirtų rekomendacijų, kuriose būtų aiškiai reikalaujama, kad visose nacionalinėse VP, kuriose numatytas verslo inkubatorių naudojimas, būtų aiškiai nustatytos verslo inkubatorių ES bendrojo finansavimo sąlygos.

Atsakymas. Komisija mano, kad inkubatoriai gali siūlyti paslaugas taip pat įmonėms nerezidentėms, bet tik valstybėse narėse, kurias Komisija paminėjo kaip pavyzdį, tokiu būdu užtikrinant, kad parama inkubatoriams turėtų didesnę poveikį vietos verslo bendruomenei, ir gerinant tinklaveikos galimybes.

Tokių stebėjimo sistemų sukūrimas nėra bendrojo finansavimo skyrimo sąlyga; jas prašoma sukurti savanoriškai.

Atsakymas. Pagal struktūrinių fondų pasidalijamąjį valdymą nėra jokio teisinio pagrindo, kuriuo remdamasi Komisija galėtų aiškiai reikalauti, kad šis elementas būtų įtrauktas į kūrimo procedūrą. Komisija rekomenduoja verslo inkubatoriams, gaunantiems ES bendrąjį finansavimą, kurti stebėjimo sistemą, kuri būtų grindžiama ir remiamą klientų pateiktais verslo duomenimis.

SA Nr. 12/2014. Ar įgyvendinant ES biologinės įvairovės strategiją iki 2020 m. ERPF veiksmingai finansuoja projektus, tiesiogiai skatinančius biologinę įvairovę

Komisija neatlieka išsamaus VP stebėjimo. Atsižvelgiant į valdymo režimą, ši sritis išlieka valstybių narių atsakomybe.

Atsakymas. Komisija veiksmų programų įgyvendinimą stebi pasitelkdama pagrindiniuose reglamentuose numatytas priemones: stebėsenos komitetą, metinę ir galutinę įgyvendinimo ataskaitą, metinį peržiūros posėdį.

Komisija su valstybėmis narėmis aptaria su parengiamaisiais projektais susijusius klausimus, tačiau jie nėra pakankamai išsamiai aptariami rekomendacijų dokumentuose.

Atsakymas. Komisija atkreipia dėmesį, kad atitinkami rekomendacijų dokumentai buvo paskelbti iki specialiosios ataskaitos, valstybėms narėms dar neparengus veiksmų programų. Komisija užtikrins, kad šis klausimas būtų tinkamai išnagrinėtas daugiametės finansinės programos po 2020 m. rekomendacijų dokumentuose.

Dar per anksti įvertinti proceso visumą, taigi ir mechanizmo tikslumą.

Atsakymas. Finansiniai duomenys pagal išlaidų kategorijas, įskaitant su biologinės įvairovės korekciniu koeficientu, viešai skelbiami Europos struktūrinių ir investicijų fondų (ESIF) atvirųjų duomenų portalo kataloge. Iki didžiosios dalies biudžeto įvykdymo neįmanoma atlikti ex post analizės, o todėl ir įvertinti biologinės įvairovės stebėjimo metodikos tikslumo.

SA Nr. 20/2014. Ar e. prekybos srityje MVĮ teikta ERPF parama buvo veiksminga

Valstybių narių lygmeniu reikia parengti papildomas rekomendacijas ir atlikti patikras siekiant užtikrinti, kad nustatytose stebėjimo ir informacinėse sistemose būtų laiku pateikti patikimi duomenys apie VP pažangą ir veiksmingumą.

Atsakymas. 2014–2020 m. programavimo laikotarpio Bendrųjų nuostatų reglamento 50 straipsnyje nustatyta, kad valstybės narės turi teikti metinę ataskaitą dėl atitinkamai visų programų įgyvendinimo. Šiose ataskaitose pateikiama informacija, be kita ko, apie bendrus ir konkrečios programos rodiklius ir kiekiais nustatytas siektinas reikšmes. Komisija atlieka išsamų šiose ataskaitose pateiktos informacijos įvertinimą ir, kilus abejonių dėl pateiktų duomenų patikimumo ir pateikimo laiku, ataskaitos grąžinamos valstybėms narėms patikslinti.

Be to, Komisija ir valstybės narės atlieka veiksmingumo duomenų patikimumo auditus. Nepatikimi duomenys bus laikomi valdymo ir kontrolės sistemos trūkumu ir dėl to gali būti taikomos finansinės pataisos. 2017 m. Komisija atliko devynis duomenų patikimumo auditus. Kadangi įgyvendinimas tik prasideda, Komisijai atliekant auditą daugiausia dėmesio buvo skiriama veiksmingumo duomenų kaupimo ir teikimo sistemų sukūrimui. Todėl šiuos auditus galima laikyti Komisijos prevencine ir pajėgumų stiprinimo veikla. Įsibėgėjus įgyvendinimui, audito institucijos taip pat praneš apie veiksmingumo duomenų patikimumo trūkumus vykdydamos savo darbą ir teikdamos metinį patikrinimą.

Komisija, kaip pranešta, nepasiūlė standartinių rodiklių, susijusių su ES strateginiais uždaviniais e. prekybos srityje.

Atsakymas. 2014–2020 m. bendrų rodiklių naudojimas tapo privalomas, kai tai buvo svarbu. MVĮ e. prekybos plėtra yra tik viena iš galimų intervencijos rūšių pagal informacinių ir ryšių technologijų (IRT) plėtrą. Valstybių narių ribota parama, skirta šios rūšies intervencijai ankstesniame programavimo etape, nepateisino bendro rodiklio nustatymo šioje srityje. Laikotarpiu po 2020 m. Komisija nagrinės galimybes tobulinti programų rodiklių rinkinį, visų pirma parengti bendrus rodiklius. Tačiau buvo leista nustatyti konkrečius intervencijai svarbius rodiklius, skirtus veiksmų programoms, kurių lėšomis finansuojama MVĮ e. prekybos plėtra. Dėl rodiklių, kurie yra veiksmų programų dalis, vyko derybos ir juos galiausiai patvirtino Komisija.

Komisija nereikalavo, kad dotacijos susitarimuose būtų nustatytas minimalus patikimų rodiklių ir susijusių tikslų rinkinys.

Atsakymas. Pagal pasidalijamąjį valdymą Komisija atlieka programų, o ne atskirų projektų įgyvendinimo stebėjimą. Nacionalinės valdžios institucijos turi atrinkti tuos remiamus projektus, kuriais geriausiai prisidedama prie atitinkamos programos tikslų. Todėl jos dotacijų susitarimuose turėtų nustatyti tinkamus paramos gavėjų sutartinius įsipareigojimus, kurie joms užtikrintų, jog bus pasiekti pasirinktų veiksmų pageidaujami išdirbiai ir rezultatai bei pasiekti tiksliniai rodikliai prioritetų / veiksmų programų lygmeniu.

SA Nr. 21/2014. ES finansuojamos oro uostų infrastruktūros: lėšos duoda mažą ekonominę naudą

Kyla didesnė rizika, kad, peržiūrėjus BBIR, valstybės narės pasinaudos galimybe naudoti viešą finansavimą mažesnių finansiška negyvybingų oro uostų finansavimui.

Atsakymas. Komisija mano, kad valstybės pagalbos teisės aktų pakeitimai neturi tiesioginio poveikio ES bendro finansavimo skyrimui sanglaudos politikos srityje.

SA Nr. 18/2014. „EuropeAid“ vertinimo ir į rezultatus orientuoto stebėjimo sistemos

Trūksta dokumentacijos, kaip delegacijos ir valdymo lygmeniu buvo taikomi atrankos kriterijai nustatant individualius vertinimo planus.

Atsakymas. Komisija pritaria šiam įvertinimui ir šiuo metu imasi veiksmų šiam vertinimo planavimo aspektui patobulinti.

2016 m. gruodžio mėn. ESS sutartis vis dar yra pradžios įgyvendinimo etape. Todėl būtina imtis tolesnių veiksmų siekiant visa apimtimi įgyvendinti Europos Audito Rūmų rekomendacijas, visų pirma atsižvelgiant į priežasčių, dėl kurių vėluojama atlikti vertinimus, analizę ir šiems vėlavimams panaikinti patvirtintas priemones.

Per mažas delegacijų EP narių veiklos veiksmingumas.

Atsakymas. Iš tiesų ESS veikimas vis dar yra pradiniam etape. Kaip matyti, jau atliekama tolesnė analizė ir taikomos taisomosios priemonės: sėkmingas bendradarbiavimas su ES delegacijomis ir centrinės būstinės padaliniais leido surinkti 85 2018 m. veiklos veiksmingumo programas (VVP) (kurios pakeičia stebėjimo ir vertinimo planus (SVP)), t. y. atsakymus pateikė 91 % iš 93 apklaustų ES delegacijų. EVAL modulio VVP kodavimo funkcija galima naudotis nuo 2018 m. kovo mėn. pabaigos. Visos 2018 m. VVP bus koduojamos ESS EVAL modulyje, o 2019 m. VVP tiesiogiai koduos pačios delegacijos ir padaliniai. Ši nauja funkcija palengvins delegacijų ir centrinės būstinės padalinių atliekamų vertinimų analizę ir stebėjimą.

Sisteminio duomenų apie programos rezultatus rinkimo bent kartą per trejus metus po jų pasiekimo mechanizmas dar nenustatytas, siekiant aiškiai parodyti pasiektų rezultatų poveikį ir tvarumą.

Ex post vertinimų, būtinų siekiant parodyti ilgesnio laikotarpio rezultatus, pavyzdžiui, poveikį, proporcijos padidėjimas dar turi būti įrodytas.

2016 m. spalio mėn. DEVCO GD pranešta apie vystymosi rezultatų duomenų ir su patirties mechanizmais susijusius trūkumus („Strateginių vertinimų peržiūra“).

Atsakymas. Komisija iš pradžių nepritarė šiai rekomendacijai ir toliau su ja nesutinka.

Dėl ex post vertinimų proporcijos padidėjimo Komisija mano, kad sistemingas programų ex post vertinimas nėra ekonomiškai efektyvus teikiamos informacijos naudingumo požiūriu. Informacija apie ilgalaikius intervencijų rezultatus įtraukiama į Komisijos atliekamus strateginius vertinimus, kurie leidžia susidaryti aiškesnį intervencijų tam tikroje geografinėje ar teminėje srityje poveikio vaizdą.

Vertinimai atitinka naujo 2013 m. Komunikato „Pažangaus reglamentavimo pagrindų stiprinimas. Geresnis vertinimas“ (COM(2013) 686 final) ir 2015 m. gegužės 19 d. paskelbtų Geresnio reglamentavimo gairių reikalavimus; šiais dokumentais siekiama, be kita ko, skatinti „vertinimo kultūrą“ Komisijoje, taikyti DEVCO GD / EIVT bendroje vertinimo politikoje numatytą principą „pirma vertinimas“, didinti vertinimo proceso skaidrumą ir naudoti jo rezultatus. 2016 m. Komisija toliau akcentavo projektų vertinimo planavimo ir įgyvendinimo tobulinimą: pradėtos rengti dvi pagrindinės priemonės (stebėsenos ir vertinimo planai ir vertinimo modulis) ir pasamdyta išorės paramos tarnybos grupė.

DEVCO GD neįrodė, kad ex post vertinimų skaičius padidėjo, nors patobulinimai buvo pasiekti alternatyviais būdais.

Atsakymas. Savo pradiniam atsakyme Komisija pritarė šiai rekomendacijai su sąlyga, kad iš tolesnės analizės bus matyti efektyvus ir naudingas ex post vertinimų skaičiaus padidėjimas. Atlikta analizė leidžia daryti išvadą, kad ex post vertinimų proporcijos padidėjimas nebūtinai užtikrintų geresnę informaciją apie rezultatus, nes ši informacija gali būti negaunama tuo metu, kai tinkamiausia priimti sprendimą, o tai tikrai būtų padaryta patiriant tam tikrų sąnaudų.

Atsižvelgdama į Audito Rūmų rekomendaciją ir šią analizę, Komisija sutiko, kad būtina patobulinti projektų ir programų vertinimų loginį pagrindą: atranka kiekviename etape – laikotarpio vidurio, galutiniame, ex post – visoje šalies programoje, taip pat atsižvelgiant į kitas atskaitomybės priemones (RFW) ir vertinimų tikslus (atskaitomybės ir mokymosi balansas). Šiuo atžvilgiu buvo imtasi priemonių.

Informacija apie ilgalaikius intervencijų rezultatus įtraukiama į DEVCO GD atliekamus strateginius vertinimus, kurie leidžia susidaryti aiškesnį intervencijų tam tikroje geografinėje ar teminėje srityje poveikio vaizdą.

Nėra jokio sisteminio mechanizmo, kurį taikant būtų stebima, kaip įgyvendinami veiksmų planai dėl strateginių vertinimų rekomendacijų, praėjus daugiau nei vieneriems metams, kiek tai susiję su informacijos suvestinėmis.

EVAL IT modulyje dar nėra strateginių vertinimų.

Atsakymas. Nors tolesnių veiksmų dėl informacijos suvestinės su išimtimis imamasi tik po vieno metų, Komisija norėtų pabrėžti, kad tolesni veiksmai ir vertinimo rezultatų panaudojimas yra ilgalaikis procesas, kuris apima daugiau nei oficialią priemonę, t. y. informacijos suvestinę. Jį sudaro dalyvavimas programavimo ir sprendimų priėmimo procesuose, į kuriuos turėtų būti įtraukta su vertinimu susijusi informacija.

3.3 PRIEDAS

REKOMENDACIJOS VALSTYBĖMS NARĖMS

Specialiosios ataskaitos numeris	Specialiosios ataskaitos pavadinimas	Rekomendacijos valstybėms narėms numeris ir sritis (santrauka)
1/2017	Būtina dėti daugiau pastangų įgyvendinant tinklą „Natura 2000“, kad būtų išnaudotos visos jo galimybės	1. a) ir b) Visiškas gamtos direktyvų įgyvendinimas 2. a), b) ir c) „Natura 2000“ išlaidų finansavimas ir apskaita 3. a) ir c) „Natura 2000“ pasiektų rezultatų įvertinimas
2/2017	Komisijos derybos dėl 2014–2020 m. partnerystės susitarimų ir programų sanglaudos srityje: labiau į 2020 m. ES strategijos prioritetus orientuotos išlaidos, bet vis sudėtingesnė veiklos efektyvumo vertinimo tvarka	2. a) Teikti finansinę informaciją stebėjimo reikmėms 4. Nebenaudoti nereikalingų konkrečių programų rodiklių 5. Užtikrinti, kad būtų renkami ERPF intervencijų poveikio nustatymui reikalingi duomenys
3/2017	Jaunimo nedarbas – ar kas nors pasikeitė įgyvendinus ES politikos kryptis?	1. Nustatant realius ir pasiekiamus tikslus, valdyti lūkesčius ir prieš nustatant šias programas, atlikti trūkumų įvertinimus ir rinkos analizes 2. Parengti tinkamas informavimo strategijas, kuriomis būtų nustatyti konkretūs ir išmatuojami metiniai tikslai, pagrindiniai uždaviniai ir veiksmų planai jiems spręsti 3. Parengti išsamią Jaunimo garantijų iniciatyvos įgyvendinimo sąnaudų apžvalgą siekiant nustatyti susijusių priemonių įgyvendinimo prioritetus 4. Užtikrinti, kad kokybiškais būtų laikomi tik tie pasiūlymai, kurie atitinka dalyvio profilį ir darbo rinkos paklausą bei suteikia galimybę tvariai integruotis į darbo rinką 5. Pagerinti stebėjimo ir ataskaitų teikimo sistemas, siekiant reguliariai teikti kokybiškus duomenis, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos kurti labiau įrodymais grindžiamą jaunimo politiką
6/2017	ES atsakas į pabėgėlių krizę: „krizės centrų“ koncepcija	3. Ekspertų dislokavimas
8/2017	ES žuvininkystės kontrolė: reikia dėti daugiau pastangų	1. a) Informacijos apie žvejybos laivynus patikimumo gerinimas 2. c) Žuvininkystės valdymo priemonių stebėjimo gerinimas 3. a), b) ir c) Žuvininkystės duomenų patikimumo gerinimas 4. a), c) ir d) Patikrų ir sankcijų gerinimas
10/2017	Teikiant ES paramą jauniems ūkininkams reikėtų daugiau dėmesio skirti veiksmingos kartų kaitos skatinimui	1. Pagerinti intervencijos logiką, stiprinant poreikių vertinimą ir nustatant SMART tikslus 2. Dėl tikslingo priemonių taikymo: 3. Antra ir trečia įtraukos. Gerinti stebėjimo ir vertinimo sistemą

Specialiosios ataskaitos numeris	Specialiosios ataskaitos pavadinimas	Rekomendacijos valstybėms narėms numeris ir sritis (santrauka)
12/2017	Geriamojo vandens direktyvos įgyvendinimas: vandens kokybė ir prieiga prie vandens Bulgarijoje, Vengrijoje ir Rumunijoje pagerėjo, tačiau šioje srityje išlieka dideli investavimo poreikiai	3. Reikalauti, kad planai, kuriuose numatyta iki tam tikro lygio sumažinti vandens nuostolius, būtų priskirti prie atrankos kriterijų, taikomų visiems vandens įrenginių projektams, kuriais sudaromos sąlygos siekti nacionalinių tikslų 5. a) ir b) Užtikrinti, kad vandens tarifais būtų numatomas vandens tvarumas ir apsvarstyti galimybę prireikus skirti finansinę ar kitokią paramą namų ūkiams, kuriems vandens paslaugų kaina yra didesnė už priimtina lygį
13/2017	Bendra Europos geležinkelių eismo valdymo sistema: ar politinis pasirinkimas kada nors taps realybe?	1. Europos geležinkelių eismo valdymo sistemos įgyvendinimo sąnaudų vertinimas 2. Nacionalinių signalizacijos sistemų naudojimo nutraukimas 3. Individualaus ekonominio pagrindimo parengimas infrastruktūros valdytojams ir geležinkelių įmonėms 6. a) Nacionalinių diegimo planų derinimas, stebėjimo ir vykdymo užtikrinimas 8. a) ir b) Geresnis ES lėšų paskirstymas
16/2017	Kaimo plėtros programavimas: reikia mažinti sudėtingumą ir daugiau dėmesio skirti rezultatams	1. b) Valstybės narės turėtų apibrėžti, kaip, atsižvelgiant į ES taisykles, bus įgyvendinti kaimo plėtros programų ir kitų programų koordinavimo, papildomumo ir sinergijos mechanizmai, vykdoma jų tolesnė peržiūra ir teikiamos ataskaitos apie juos
18/2017	Bendras Europos dangus: kultūra pakito, tačiau bendras dangus nesukurtas	3. Užtikrinti visapusišką nacionalinių priežiūros institucijų nepriklausomumą ir pajėgumus
19/2017	Importo procedūros: teisinės sistemos trūkumai ir neveiksmingas įgyvendinimas daro poveikį ES finansiniams interesams	6. a), b), c) ir d) Valstybės narės turėtų nustatyti pagal išankstinį ar neatidėliotiną patvirtinimą pagal hierarchiją atliekamų patikrinimų viršenybę, pradėti taikyti patikras savo muitinių elektroninio išleidimo sistemose, patikrinti <i>ex post</i> prekiautojų atitiktį muitų lengvatoms, taikomoms mažos vertės kroviniams, ir nustatyti tyrimo planus, siekiant kovoti su piktnaudžiavimu šiomis lengvatomis

3.4 PRIEDAS

ATSIŽVELGIMAS Į ANKŠČIAU PATEIKTAS REKOMENDACIJAS DĖL VEIKSMINGUMO PROBLEMŲ

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais	Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų	
2014	1 rekomendacija Būtina suderinti ES strategiją ir DFP, ypač jų laikotarpius ir prioritetus. Tai padėtų užtikrinti tokią stebėjimo ir duomenų teikimo tvarką, kuri leistų Komisijai veiksmingai teikti duomenis apie ES biudžeto indėlį į ES strategiją. Komisija turėtų pateikti teisėkūros institucijai atitinkamus pasiūlymus, kaip spręsti šią problemą.				X			
	2 rekomendacija ES strategijos aukšto lygmens politikos tikslai turi būti paversti naudingais vadovybei skirtais veiklos tikslais. Dėl strategijos, kuri pakeis strategiją „Europa 2020“, Komisija turėtų pasiūlyti teisėkūros institucijai: a) aukšto lygmens politiniai tikslai atispindi ES lygmens uždaviniuose; b) paskui partnerystės susitarimuose ir programose šie ES lygmens uždaviniai pakeičiami į valstybių narių lygmens veiklos uždavinius; tokios sąsajos taip pat reikalaujama dėl programų, kurias tiesiogiai valdo Komisija.						X	
	3 rekomendacija Rezultatams daugiau dėmesio turėtų būti skiriama kiek įmanoma greičiau. Komisija turėtų pasiūlyti teisėkūros institucijai: a) valstybės narės į savo partnerystės susitarimus ir programas turi įtraukti kiekybiškai įvertintus rezultatus, kuriuos ketinama pasiekti numatytu finansavimu; b) į visus partnerystės susitarimus ir programas įtraukti bendrus rezultato rodiklius, kuriuos, esant galimybei, galėtų bendrai naudoti įvairūs fondai, ir kurie leistų stebėti pažangą vietos, valstybių narių ir ES lygmenimis; c) šiais bendrais rezultatais turėtų būti pagrįstas, kiek tai įmanoma, veiksmingumo pagrindas (įskaitant visus veiksmingumo rezervus).						X	

4 SKYRIUS

Pajamos

TURINYS

	<i>Skyrius</i>
Išvadas	4.1–4.4
Trumpas pajamų aprašymas	4.2–4.3
Audito apimtis ir metodas	4.4
Operacijų tvarkingumas	4.5
Metinių veiklos ataskaitų ir kitų vidaus kontrolės sistemų elementų tikrinimas	4.6–4.20
Iš esmės BNPj ir PVM išlygų bei TNI atvirų pastabų skaičius nesikeičia	4.7–4.8
Komisija toliau siekė įgyvendinti daugiametį BNPj patikrų planą ir padarė pažangą vertinant globalizacijos poveikį nacionalinėms sąskaitoms	4.9–4.11
Yra trūkumų, susijusių su valstybių narių vykdomu TNI valdymu	4.12–4.16
Kadangi buvo nepakankamai stebimi importo srautai, veiksmingo ES pajamų apsaugojimo procesas buvo lėtas	4.17
Yra trūkumų, susijusių su BNPj pagrįstų nuosavų išteklių patikromis	4.18–4.19
Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės	4.20
Išvada ir rekomendacijos	4.21–4.23
Išvada	4.21
Rekomendacijos	4.22–4.23
4.1 priedas.	Su pajamomis susijusių operacijų testavimo rezultatai
4.2 priedas.	Nepanaikintų BNPj išlygų, PVM išlygų ir TNI atvirų pastabų skaičius pagal valstybes nares 2017 m. gruodžio 31 d.
4.3 priedas.	Atsižvelgimas į anksčiau pateiktas rekomendacijas dėl pajamų

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

4.1. Šiame skyriuje pateikiami mūsų nustatyti faktai, susiję su pajamomis, kurios apima *nuosavus išteklius* ir kitas pajamas.

4.1 langelyje pateiktas 2017 m. pajamų pasiskirstymas.

4.1 langelis. Pajamos. 2017 m. pasiskirstymas

(milijardais eurų)

Bendromis nacionalinėmis pajamomis pagrįstas nuosavas išteklius 56 % 78,4	Tradicioniai nuosavi ištekliai 15 % 20,4	Pridėtinės vertės mokesčiu pagrįstas nuosavas išteklius 12 % 16,6	
	Įmokos ir grąžinamosios išmokos, susijusios su Sąjungos susitarimais ir programomis 9 % 12,2	Perviršis iš praėjusių metų 5 % 6,4	
	Kitos pajamos 1 % 2,1	Baudos ir delspinigiai 2 % 3,6	

Iš viso pajamų 2017 m. ⁽¹⁾

139,7

⁽¹⁾ Ši suma yra faktinės ES biudžeto pajamos. Finansinių rezultatų ataskaitoje nurodyta 136,2 milijardo eurų suma apskaičiuota naudojant apskaitos kaupiamuoju pagrindu sistemą.

Šaltinis: Europos Sąjungos 2017 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Trumpas pajamų aprašymas

4.2. Didžiąją pajamų dalį (83 %) sudaro trijų rūšių nuosavi ištekliai:

- a) **bendrosiomis nacionalinėmis pajamomis (BNPj) pagrįsti nuosavi ištekliai** sudaro 56 % ES pajamų ir subalansuoja ES biudžetą po to, kai apskaičiuojamos pajamos iš visų kitų šaltinių. Kiekviena valstybė narė prisideda proporcingai pagal savo BNPj ⁽¹⁾.
- b) **Tradicioniai nuosavi ištekliai (TNI)** sudaro 15 % ES pajamų. Jie apima importo muitus (20,3 milijardo eurų) ir cukraus gamybos mokesčius (0,1 milijardo eurų). Ir vienus, ir kitus surenka valstybės narės. ES biudžetas gauna 80 % bendros sumos; valstybės narės pasilieka likusius 20 % surinkimo išlaidoms padengti.
- c) **Pridėtinės vertės mokesčiu (PVM) pagrįsti nuosavi ištekliai** sudaro 12 % ES pajamų. Įnašai pagal šiuos nuosavus išteklius apskaičiuojami taikant vienodus tarifus ⁽²⁾, taikomus suderintoms valstybių narių PVM apskaičiavimo bazėms.

4.3. Pajamas taip pat sudaro iš kitų šaltinių gaunamos sumos. Svarbiausi iš šių šaltinių yra įnašai ir grąžinamosios išmokos, susijusios su Sąjungos susitarimais ir programomis ⁽³⁾ (9 % ES pajamų), 2016 finansinių metų perteklius (5 % ES pajamų), taip pat baudos ir delspinigiai (2 % ES pajamų).

⁽¹⁾ Pradinis įnašas apskaičiuojamas remiantis BNPj prognoze. Vėlesniais metais daroma korekcija pagal skirtumą tarp BNPj prognozės ir galutinių BNPj, kuri labiau paveikia nuosavų išteklių paskirstymą tarp valstybių narių negu bendrą surinktą sumą.

⁽²⁾ Vokietijai, Nyderlandams ir Švedijai taikomas sumažintas 0,15 % PVM išteklių pareikalavimo tarifas, tuo tarpu pareikalavimo tarifas kitoms šalims išlieka 0,3 %.

⁽³⁾ Šią sumą iš esmės sudaro nepanaudotų lėšų iš įvairių fondų tokiose srityse kaip sanglaudos ir gamtos ištekliai (6,6 milijardo eurų) grąžinimas ir Europos žemės ūkio garantijų fondo sąskaitų patvirtinimas (1,3 milijardo eurų).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Audito apimtis ir metodas

4.4. Taikydami **1.1 priede** nustatytą audito metodą ir metodiką, išnagrinėjome šiuos su 2017 m. pajamomis susijusius aspektus:

- a) 55 Komisijos susigrąžinimo pavedimų imtį⁽⁴⁾, sudarytą taip, kad ji būtų reprezentatyvi visų pajamų šaltinių atžvilgiu;
- b) ar Biudžeto generalinio direktorato (DG Budget) ir Eurostato *metinėse veiklos ataskaitose* pateikta informacija apie pajamų tvarkingumą iš esmės atitiko mūsų rezultatus;
- c) Komisijos sistemas, skirtas:
  - i) užtikrinti, kad valstybių narių BNPj ir PVM duomenys būtų tinkamas pagrindas nuosavų išteklių įnašams apskaičiuoti, ir šių įnašų apskaičiavimą ir surinkimą⁽⁵⁾;
  - ii) valdyti TNI ir užtikrinti, kad valstybės narės turėtų veiksmingas sistemas, skirtas rinkti ir teikti tinkamą informaciją apie teisingas TNI sumas;
  - iii) valdyti baudas ir delspinigius;
  - iv) apskaičiuoti sumas, atsiradusias taikant koregavimo mechanizmus.
- d) TNI apskaitos sistemas⁽⁶⁾ trijose atrinktose valstybėse narėse (Čekijoje, Vokietijoje ir Nyderlanduose)⁽⁷⁾.

⁽⁴⁾ Susigrąžinimo pavedimas – tai dokumentas, kuriame Komisija registruoja jai priklausančias sumas.

⁽⁵⁾ Mūsų atskaitos taškas buvo valstybių narių parengti suderinti BNPj duomenys ir suderinta PVM bazė. Mes tiesiogiai netestavome Komisijos valstybių narių parengtos statistikos ir duomenų.

⁽⁶⁾ Savo auditui mes naudojome tikrintų valstybių narių TNI apskaitos sistemų duomenis. Mes negalėjome audituoti nedeklaruoto importo arba importo, išvengusio muitinės priežiūros.

⁽⁷⁾ Šios trys valstybės narės buvo pasirinktos atsižvelgiant į jų įnašo dydį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

4.5. **4.1 priede** pateikta operacijų testavimo rezultatų apžvalga. Iš 55 mūsų tikrintų operacijų nė viena nebuvo paveikta klaidų.

METINIŲ VEIKLOS ATASKAITŲ IR KITŲ VIDAUS KONTROLĖS SISTEMŲ ELEMENTŲ TIKRINIMAS

4.6. Kaip paaiškinta 4.4 dalyje, mes atrinkome ir tikrinome įvairias sistemas. Toliau pateiktos pastabos nekeičia mūsų bendros nuomonės dėl ES pajamų tvarkingumo (žr. 1 skyrių), tačiau jose akcentuota, kokiose srityse galima dar labiau pagerinti pajamų skaičiavimą ir surinkimą.

Iš esmės BNPj ir PVM išlygų bei TNI atvirų pastabų skaičius nesikeičia

4.7. Kai Komisija nustato galimo nuosavų išteklių reglamentų⁽⁸⁾ nesilaikymo atvejus, ji pažymi atitinkamus duomenis kaip nebaigtinius ir taisytinus. Su BNPj ar PVM susijusiais atvejais ši procedūra vadinama išlygos nustatymu; TNI atvejais atitinkama procedūra vadinama atviro klausimo nustatymu.

4.8. Iš esmės BNPj ir PVM išlygų bei TNI atvirų pastabų skaičius nesikeičia (žr. **4.2 priedą**). Šių išlygų ir atvirų pastabų poveikį ES biudžetui vis dar turi nustatyti Komisija, atsižvelgdama į informaciją, kurią turi pateikti valstybės narės.

⁽⁸⁾ 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 609/2014 dėl tradicinių, PVM ir BNPj pagrįstų nuosavų išteklių teikimo metodų ir tvarkos ir dėl priemonių, skirtų grynųjų pinigų poreikiui patenkinti (OL L 168, 2014 6 7, p. 39) ir 2014 m. gegužės 26 d. Tarybos reglamentas (ES, Euratomas) Nr. 608/2014, kuriuo nustatomos Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos įgyvendinimo priemonės (OL L 168, 2014 6 7, p. 29).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija toliau siekė įgyvendinti daugiametį BNPj patikrų planą ir padarė pažangą vertinant globalizacijos poveikį nacionalinėms sąskaitoms

4.9. Komisija toliau siekė įgyvendinti daugiametį BNPj patikrų planą valstybėse narėse. Šių patikrų metu tikrinama, ar valstybių narių subendrinimo procedūros, kurias jos taiko nacionalinėms sąskaitoms, atitinka 2010 m. ESS⁽⁹⁾ ir ar BNPj duomenys yra patikimi, išsamūs ir palyginami⁽¹⁰⁾.

4.10. Komisija nustatė konkrečiam procesui taikomas išlygas⁽¹¹⁾ visoms valstybėms narėms, siekdama užtikrinti, kad jos atsižvelgs į šio darbo rezultatus apskaičiuojant BNPj nuosavų išteklius nuo 2010 m. Komisija tikisi užbaigti savo tikrinimo ciklą 2019 m.

4.11. Praeitais metais mes pranešėme, kad Komisija turės atlikti papildomą darbą, skirtą įvertinti galimą globalizacijos poveikį nacionalinėms sąskaitoms⁽¹²⁾. 2017 m. Komisija šioje srityje pasiekė pažangos. Ji įsteigė kelias tam tikros specialios paskirties grupes ir darbo grupes su nacionaliniais ekspertais, įdiegė išankstinio įspėjimo sistemą, skirtą nustatyti MTTP turto perkėlimo atvejus, paprašė valstybių narių užpildyti klausimyną apie tarptautinę veiklą ir planuoja sukurti duomenų bazę, kurioje būtų pateikiama atvejų tyrimų dėl tarptautinių įmonių.

4.11. 2018 m. Komisija toliau intensyviai dirbo bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis. Visų pirma pradėtas Tarptautinių įmonių grupių bandomasis projektas, kuriuo siekiama iki dabartinio BNPj patikrų ciklo pabaigos tinkamai išsiaiškinti BNPj duomenyse užfiksuotų globalizacijos aspektų patikimumą.

⁽⁹⁾ 2010 m. ESS (Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistema) yra tarptautiniu mastu suderinta sąskaitų rengimo sistema. Ji naudojama sistemingai ir detalai aprašyti ekonomiką. Žr. 2013 m. gegužės 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 549/2013 dėl Europos nacionalinių ir regioninių sąskaitų sistemos Europos Sąjungoje (OL L 174, 2013 6 26, p. 1).

⁽¹⁰⁾ Žr. 2003 m. liepos 15 d. Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 1287/2003 dėl bendrųjų nacionalinių pajamų rinkos kainomis suderinimo (BNPj reglamentas) 5 straipsnį (OL L 181, 2003 7 19, p. 1).

⁽¹¹⁾ Taikoma tam tikrame proceso etape. Komisija nustatė šias išlygas, kad galėtų užbaigti vykdomą patikrinimą išlaikydama galimybę peržiūrėti valstybių narių BNPj duomenis.

⁽¹²⁾ Žr. 2016 m. metinės ataskaitos 4.10–4.13 ir 4.23 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Yra trūkumų, susijusių su valstybių narių vykdomu TNI valdymu

4.12. Kiekviena valstybė narė teikia Komisijai savo surinktų muitų ir cukraus gamybos mokesčių mėnesio išrašą („A“ sąskaitas) ir tų nustatytų mokesčių, kurie dar nėra surinkti, ketvirčio išrašą („B“ sąskaitas).

4.13. Mes tikrinome, kaip TNI surenkami Čekijoje, Vokietijoje ir Nyderlanduose. Savo analizėje daugiausia domėjomės: A sąskaitų subendrinimu; procedūromis, skirtomis surinkti B sąskaitose užregistruotas sumas; ir atsižvelgimu į OLAF prašymus.

4.14. Mes nenustatėme jokių reikšmingų problemų subendrinant A sąskaitas Čekijoje ir Vokietijoje. Tačiau Nyderlanduose mums nepavyko tinkamai įvertinti „A“ ir „B“ sąskaitų išrašų patikimumo, nes pagal muitinės IT sistemas mes negalėjome nustatyti susijusių operacijų audito sekos.

4.15. Trijose mūsų aplankytose valstybėse narėse nustatėme „B“ sąskaitų valdymo trūkumų. Šie trūkumai daugiausia susiję su priverstiniu skolos muitinei išieškojimu. Tai dažna problema, apie kurią Komisija taip pat pranešė savo patikrinimų ataskaitose. Ankstesniais metais mes nustatėme panašių trūkumų kitose valstybėse narėse⁽¹³⁾ (žr. **4.3 priedą**).

4.14. Komisijai atliekant patikrinimus ne kartą buvo iškeltas klausimas dėl audito sekos trūkumo Nyderlanduose ir šiuo metu imamasi tolesnių veiksmų. Nyderlandų valdžios institucijos šiuo metu kuria IT sistemą, kuria bus nustatoma susijusių operacijų audito seka.

4.15. Komisija tikrina B sąskaitą per kiekvieną savo atliekamą TNI patikrinimą. Tokio pobūdžio sąskaitoje (negarantuotų ir (arba) ginčytinų atvejų rinkinyje) trūkumai neišvengiami. Dėl šios priežasties Komisija ir toliau tikrins B sąskaitą per kiekvieną savo atliekamą patikrinimą.

⁽¹³⁾ Žr. mūsų 2016 m. metinės ataskaitos 4.15 dalį, 2015 m. metinės ataskaitos 4.18 dalį, 2014 m. metinės ataskaitos 4.22 dalį, 2013 m. metinės ataskaitos 2.16 dalį ir 2012 m. metinės ataskaitos 2.32 ir 2.33 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.16. Specialiojoje ataskaitoje Nr. 19/2017 mes nurodėme rimtų trūkumų ir spragų, kurios rodo, kad valstybės narės šių muitinės kontrolės priemonių netaiko veiksmingai⁽¹⁴⁾. Šioje ataskaitoje taip pat pabrėžiama reikšminga rizika, kylanti dėl elektroninės prekybos su ES nepriklausančiomis šalimis prekių nepakankamo įvertinimo. Ši rizika gali sumažinti į ES biudžetą surinktų TNI vertę⁽¹⁵⁾.

Kadangi buvo nepakankamai stebimi importo srautai, veiksmingo ES pajamų apsaugojimo procesas buvo lėtas

4.17. 2011 m. paprašius Jungtinės Karalystės (JK) nustatyti rizikos profilius nepakankamai įvertintam tekstilės ir avalynės importui iš Kinijos, Komisijai prireikė daugiau kaip septynerių metų pradėti *pažeidimo nagrinėjimo procedūrą*⁽¹⁶⁾. Taip iš dalies yra dėl to, kad Komisija nepakankamai stebi importo duomenis, analizuoja neįprastus atvejus, pavyzdžiui, prekybos srautų nukreipimą tarp valstybių narių, ar su jais susijusias priežastis (žr. 4.2 langelį).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.16. Žr. Komisijos atsakymus, pateiktus specialiojoje ataskaitoje Nr. 19/2017.

Be to, 2018 m. gegužės 31 d. Komisija priėmė Įgyvendinimo sprendimą dėl finansinės rizikos kriterijų ir į laisvą apyvartą išleistų prekių standartų. Komisijos įgyvendinimo sprendime Komisija ir valstybės narės susitarė dėl bendro ES požiūrio ir taisyklių, kuriomis siekiama sumažinti finansinę riziką vienodais metodais.

4.17. Komisija pradeda pažeidimo nagrinėjimo procedūrą tradicinių nuosavų išteklų srityje tik nustačiusi įtikinamų įrodymų, kad dėl konkrečios valstybės narės nuolatinės praktikos ar neveikimo prarandami tradiciniai nuosavi ištekliai. Po to, kai 2017 m. kovo mėn. Komisija nustatė įtikinamų įrodymų, kad tradiciniai nuosavi ištekliai buvo prarasti dėl JK neveikimo, ji nedelsdama ėmėsi ryžtingų veiksmų, dėl kurių galiausiai buvo pradėta pažeidimo nagrinėjimo procedūra. 2014 m. lapkričio mėn. JK įvedė papildomus muitus, atsižvelgdama į 2011 m. valstybėms narėms skirtą prašymą nustatyti konkrečius nepakankamo įvertinimo rizikos profilius. Tik 2015 m. JK atšaukus ir atsiėmus šias sumas iš B sąskaitos, Komisija turėjo teisėtą priežasčių toliau nagrinėti šį klausimą ir įtraukė jį į kitą 2016 m. lapkričio mėn. TNI patikrą. Nagrinėjant šį klausimą iki 2017 m. kovo mėn. OLAF susisiekė su JK valdžios institucijomis ir jas dėl 11 atskirų atvejų oficialiai įspėjo, kad būtina imtis veiksmų dėl nepakankamo įvertinimo.

Pagal Sąjungos muitinės kodeksą Komisija iki 2020 m. pabaigos turėtų gauti išsamesnius importo duomenis. Tai taip pat suteiks galimybę plačiau naudoti duomenų gavybos metodus ir taip padėti valstybėms narėms pagerinti savo kontrolės veiklą.

⁽¹⁴⁾ Visų pirma žr. specialiosios ataskaitos Nr. 19/2017 „Importo procedūros: teisinės sistemos trūkumai ir neveiksmingas įgyvendinimas daro poveikį ES finansiniams interesams“ VI–IX dalis.

⁽¹⁵⁾ 2018 m. kovo mėn. pradėjome auditą skirtą nustatyti, ar ES sprendžia problemas, susijusias su elektronine prekyba PVM ir muitų atžvilgiu.

⁽¹⁶⁾ Tai yra pagrindinis vykdymo užtikrinimo veiksmas, kurio Komisija gali imtis, kai valstybės narės netaiko ES teisės aktų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4.2 langelis. Nepakankamas tekstilės ir avalynės importo iš Kinijos įvertinimas. JK nesugebėjo įdiegti prašomų rizikos profilių, o tai lėmė didelius įvertintus TNI lėšų praradimus.

Komisija jau 2007 m. valstybėms narėms buvo pranešusi apie sukčiavimo riziką, susijusią su tekstilės ir avalynės importu iš Kinijos. 2011 m. Komisija paprašė valstybių narių įdiegti šiam importui taikomus rizikos profilius. Kitos valstybės narės galiausiai šį prašymą įvykdė. Todėl didelė dalis šio neteisėto importo buvo nukreipta į JK.

OLAF atliko tyrimą dėl JK tekstilės ir avalynės importo iš Kinijos 2015–2017 m. įvertinimo. Atlikus tyrimą nustatyta, kad dėl nepakankamo šio importo įvertinimo buvo galimi TNI nuostoliai, kurie 2013–2016 m. laikotarpiu sudaro 1,6 milijardo eurų.

2017 m. Biudžeto generalinis direktoratas JK atliko dvi patikras ir pranešė, kad šalis ėmėsi nepakankamų veiksmų, kad būtų sumažinta rizika, kad toks importas bus nepakankamai įvertintas.

Galiausiai, 2018 m. kovo mėn. Komisija pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą prieš JK, išsiųsdama oficialų pranešimą. Šio veiksmo buvo imtasi dėl to, kad JK neįgyvendino tinkamų priemonių, kad būtų sumažinta muitinės sukčiavimo dėl nepakankamo įvertinimo rizika, ir atsisakė pervesti į ES biudžetą nesumokėtų muitų.

2013–2017 m. laikotarpiu nesumokėtų TNI suma sudaro 2,2 milijardo eurų, jai gali būti taikomos palūkanos už pavėluotą mokėjimą. Nepakankamas šio importo įvertinimas taip pat gali turėti įtakos apskaičiuojant PVM ir BNPj nuosavus išteklius, taip pat likusių valstybių narių individualius įnašus.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

4.2 langelis. Nepakankamas tekstilės ir avalynės importo iš Kinijos įvertinimas. JK nesugebėjo įdiegti prašomų rizikos profilių, o tai lėmė didelius įvertintus TNI lėšų praradimus.

Gavusi OLAF ataskaitą, kuri buvo paskelbta 2017 m. kovo mėn., Komisija nedelsdama ėmėsi ryžtingų veiksmų, kad nustatytų patirtų TNI nuostolių dydį, ir paragino JK imtis neatidėliotinių veiksmų, kad būtų išvengta tolesnių nuostolių, ir nurodyti apskaičiuotą dėl neveikimo nesumokėtų TNI vertę. Be dviejų 2017 m. gegužės ir lapkričio mėn. atliktų TNI patikrinimų, Biudžeto generalinis direktoratas JK išsiuntė du išpėjamuosius raštus (2017 m. kovo 24 d. ir 2017 m. liepos 28 d.). Po šių pakartotinių išpėjimų 2018 m. kovo mėn. Komisija pradėjo pažeidimo nagrinėjimo procedūrą prieš JK.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Yra trūkumų, susijusių su BNPj pagrįstų nuosavų išteklių patikromis

4.18. Kad apskaičiuotų suderintą PVM apskaičiavimo bazę, kiekviena valstybė narė padalija savo bendrąsias grynąsias PVM pajamas iš svertinio vidutinio tarifo (SVT)⁽¹⁷⁾. Valstybės narės nustato savo SVT naudodamos nacionalinių sąskaitų duomenis. Kadangi SVT yra trupmenos vardiklis, tai turi daug įtakos apskaičiuojant suderintas PVM apskaičiavimo bazes, ir valstybių narių įnašus.

4.19. Komisija tikrina valstybių narių PVM ataskaitose pateiktus SVT. Mes įvertinome šių patikrų veiksmingumą ir nustatėme, kad būtų galima dar labiau formalizuoti rizikos įvertinimą, kuriuo grindžiamas jos kontrolės metodas. Be to, nebuvo standartizuotų dokumentų, patvirtinančių atliktą darbą, ir buvo ribotų įrodymų, kad nacionalinių sąskaitų duomenys, naudojami atliekant skaičiavimus, buvo sutikrinti su duomenimis, gautais iš kitų (nacionalinių ar ES) šaltinių. Taip pat nebuvo jokios su SVT susijusios PVM išlygų nustatymo procedūros tais atvejais, kai Komisija nustato reikšmingų valstybių narių nacionalinių sąskaitų duomenų subendrinimo trūkumą.

Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės

4.20. Biudžeto GD ir Eurostato paskelbtose 2017 m. metinėse veiklos ataskaitose pateikta informacija patvirtina mūsų pastabas ir išvadas. Antrus metus iš eilės Biudžeto generalinis direktoratas nustatė išlygą dėl JK surinktų TNI vertės, dėl to, kad šalis į ES biudžetą nepateikia nesumokėtų tekstilės ir avalynės importo muitų (žr. **4.17 dalį** ir **4.2 langelį**)⁽¹⁸⁾.

4.19. Komisija atlieka rizikos analizę ir dokumentuoja per kiekvieną patikrą atliktą darbą, atsižvelgdama į skirtingas atskirų šalių teisinės ir administracinės aplinkybes. Komisijos patirtis rodo, kad nacionalinių sąskaitų duomenys, naudojami apskaičiuojant svertinį vidutinį tarifą (SVT), nacionaliniuose leidiniuose paskelbti duomenys ir į Eurostato duomenų bazę įtraukti duomenys beveik nesiskiria.

Kalbant apie išlygas, susijusias su nacionalinėmis sąskaitomis, šiuo metu nėra aiškiai numatyta daryti išlygos dėl SVT skaičiavimo, jeigu nacionalinės sąskaitos būtų laikomos nepatikimomis. Vis dėlto, pagal galiojančią procedūrą tokia išlyga yra galima. Apskritai, galimas visų esamų BNPj išlygų poveikis per kiekvieną PVM patikrą turi būti vertinamas kiekvienu atveju atskirai.

⁽¹⁷⁾ 1989 m. gegužės 29 d. Tarybos reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 1553/89 dėl galutinių vienodų nuosavų išteklių, kaupiamų iš pridėtinės vertės mokesčio, surinkimo priemonių (OL L 155, 1989 6 7, p. 9).

⁽¹⁸⁾ Apskaitos būdas šiuo klausimu atitiko ES apskaitos taisykles. Todėl 2017 m. finansinės būklės ataskaitose TNI suma nebuvo pripažinta kaip gautinos sumos (žr. konsoliduotų Europos Sąjungos finansinių ataskaitų 2.6.1.1 pastabą).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

Išvada

4.21. Bendri audito įrodymai rodo, kad klaidų lygis pajamų srityje nebuvo reikšmingas. Mūsų tikrintos su pajamomis susijusios sistemos buvo iš esmės veiksmingos. Su TNI susijusios vidaus kontrolės priemonės, kurias mes įvertinome Komisijoje ir kai kuriose valstybėse narėse buvo iš dalies veiksmingos (žr. **4.12–4.17 dalis**).

Rekomendacijos

4.22. **4.3 priede** pateikti mūsų tolesnių veiksmų peržiūroje, susijusioje su keturiomis mūsų 2014 m. metinėje ataskaitoje pateiktomis rekomendacijomis, nustatyti faktai. Komisija šias keturias rekomendacijas buvo įgyvendinusi dauguma atžvilgių.

4.23. Remdamiesi šia peržiūra bei savo 2017 m. nustatytais faktais ir išvadomis, mes rekomenduojame Komisijai:

TNI

- **1 rekomendacija.** Iki 2020 m. pabaigos pagerinti importo srautų stebėjimą, plačiau naudoti duomenų rinkimo metodus, siekiant išanalizuoti neįprastus atvejus ir su jais susijusias priežastis, ir skubiai imtis veiksmų, siekiant užtikrinti, kad būtų surinktos atitinkamos TNI sumos.

PVM nuosavi ištekliai

- **2 rekomendacija.** Iki 2019 m. pabaigos peržiūrėti esamą kontrolės sistemą ir geriau dokumentuoti jos taikymą, tikrinant valstybių narių atliktus SVT skaičiavimus, skirtus gauti suderintas PVM bazes.

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

Pagal Sąjungos muitinės kodeksą Komisija iki 2020 m. pabaigos turėtų gauti išsamesnius importo duomenis. Tai taip pat suteiks galimybę plačiau naudoti duomenų gavybos metodus ir taip padėti valstybėms narėms pagerinti savo kontrolės veiklą. Be to, OLAF šioje srityje ėmėsi tolesnių tyrimo veiksmų ir keliose valstybėse narėse jie tebevykdomi. Daugiau informacijos apie užbaigtus tyrimus, susijusius ne tik su Jungtinės Karalystės nepakankamo įvertinimo atveju, ir bendrus veiksmus, kurių 2017 m. imtasi dėl nepakankamo įvertinimo, pateikta 2017 m. OLAF ataskaitoje.

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

Ji sutinka peržiūrėti galiojančią su svertinio vidutinio tarifo (SVT) skaičiavimu susijusią kontrolės sistemą. Tuo tikslu Komisija toliau derins darbo dokumentavimą ir pradės naudoti suderintą PVM SVT patikros kontrolinį sąrašą.

Be to, Komisija sutinka, atsižvelgdama į kiekvieną konkretų atvejį, peržiūrėti su BNPj susijusių išlygų poveikį PVM bazei ir atnaujinti PVM išlygas, remdamasi šios peržiūros rezultatais.

4.1 PRIEDAS

SU PAJAMOMIS SUSIJUSIŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2017	2016
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų	55	55
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	0,0 %	0,0 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	0,0 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	0,0 %	

4.2 PRIEDAS

NEPANAIKINTŲ BNPJ IŠLYGŲ ⁽¹⁾, PVM IŠLYGŲ IR TNI ATVIRŲ PASTABŲ PAGAL VALSTYBES NARES SKAIČIUS
2017 M. GRUODŽIO 31 D.

Valstybė narė	BNPj išlygos (padėtis 2017 12 31)	PVM išlygos (padėtis 2017 12 31)	TNI atviros pastabos (padėtis 2017 12 31)
Belgija	0	3	30
Bulgarija	0	4	4
Čekija	0	0	3
Danija	0	6	17
Vokietija	0	7	13
Estija	0	1	0
Airija	0	12	11
Graikija	5	9	25
Ispanija	0	6	30
Prancūzija	0	5	20
Kroatija	2	1	2
Italija	0	5	20
Kipras	0	1	3
Latvija	0	1	1
Lietuva	0	0	5
Liuksemburgas	0	4	2
Vengrija	0	0	12
Malta	0	0	2
Nyderlandai	0	5	53
Austrija	0	4	5
Lenkija	0	1	12
Portugalija	0	0	16
Rumunija	0	2	20
Slovėnija	0	0	4
Slovakija	0	0	6
Suomija	0	4	9
Švedija	0	4	2
Jungtinė Karalystė	0	7	27
IŠ VISO 2017 12 31	7	92	354
IŠ VISO 2016 12 31	2	95	335

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

⁽¹⁾ Šioje lentelėje pateiktos tik konkrečiai BNPj operacijai taikomos išlygos (konkrečių nacionalinių sąskaitų komponentų valstybėje narėje subendrinti duomenys). Taip pat yra visose valstybėse narėse nepanaikintos konkrečiam BNPj procesui taikomos išlygos (žr. 4.10 dalį), kurios apima nuo 2010 m. subendrintus duomenis (išskyrus Kroatiją, kurios atveju jos apima laikotarpį nuo 2013 m.).

4.3 PRIEDAS
ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS DĖL PAJAMŲ

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2014	1 rekomendacija. Kito patikrinimų ciklo metu imtis priemonių siekiant sumažinti metų, kuriems ciklo pabaigoje bus taikomos išlygos, skaičių;	X					Komisija pripažįsta, kad metų, kuriems taikomos išlygos, skaičius patikrų ciklo pabaigoje gali būti didelis. Be išlygų, Komisija per šį ciklą pradėjo tvirtinti vykdytinus veiksmus, susijusius su BNPJ duomenų kokybės gerinimu ankstyvojo etapu. Tai turėtų padėti sumažinti būsimų išlygų poveikį įnašų į ES biudžetą, kuriuos jos turi sumokėti, sumai.	
	2 rekomendacija. Imtis priemonių siekiant sumažinti peržiūrų, apie kurias pranešė valstybės narės, poveikį;	X					Nacionalinės statistikos institucijos savanoriškai pritaria bendrai peržiūros politikai ir įsipareigoja laipsniškai ją įgyvendinti, kad vartotojams būtų teikiama nuoseklesnė statistika. Sutartose gairėse nurodoma, kad valstybės narės turėtų išplatinti būsimų lyginamųjų peržiūrų rezultatus atitinkamai 2019 ir 2024 m. Kiek tai susiję su BNPJ nuosavų išteklių tikslais, Komisija prašo valstybių narių pateikti naujausius kokybiškus duomenis.	
	3 rekomendacija. Pagerinti turimas po muitinės įforminimo atliekamo audito gaires ir skatinti, kad valstybės narės jas taikytų;	X					Komisija sudarė valstybių narių projektų grupę, kuri ir toliau nustatys, kokių veiksmų reikia imtis norint užtikrinti bendrą požiūrį, ir teiks papildomas gaires. Vis dėlto grupė padarė išvadą, kad šis klausimas viršija Muitinės audito vadovo taikymo sritį, ypač teisinių pasekmių srityje.	
	4 rekomendacija. Užtikrinti, kad valstybės narės įdiegtų tinkamas su sumų registravimu „B“ sąskaitose susijusias apskaitos sistemas ir skatinti, kad jos pagerintų į šias sąskaitas įtraukiamų sumų valdymą. Pavyzdžiui, sumas reguliariai patikrinti siekiant užtikrinti, kad anksčiau įtrauktos sumos būtų atnaujintos arba, prireikus, nurašytos.	X					Komisija ir toliau tikrins B sąskaitą per kiekvieną savo atliekamą TNI patikrą ir užtikrins, kad valstybės narės turėtų tinkamas apskaitos sistemas ir kad anksčiau įtrauktos sumos nuo B sąskaitos būtų nurašomos arba liktų į ją įtrauktos pagrįstai.	

5 SKYRIUS

Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti

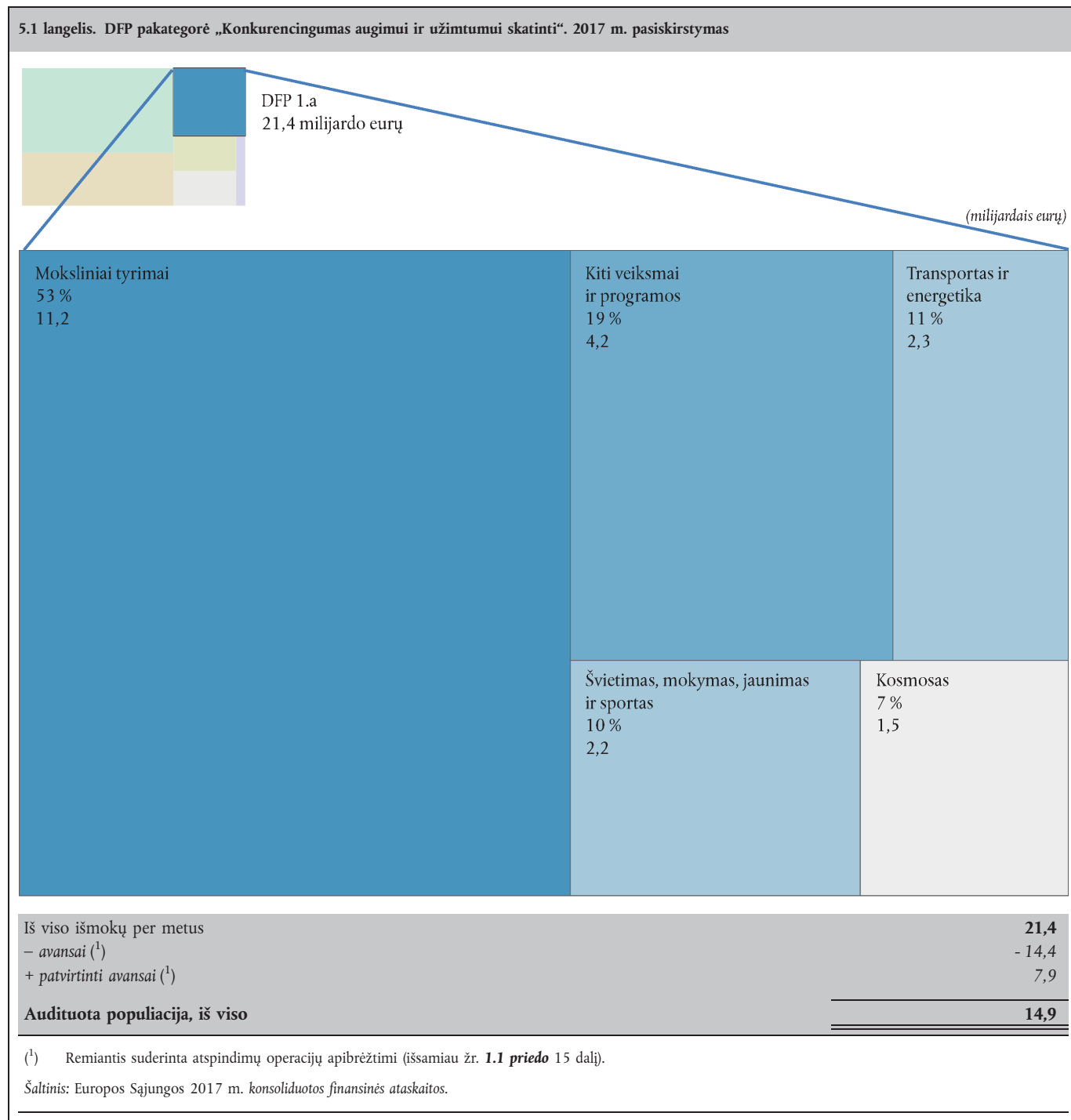
TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	5.1–5.6
Trumpas srities „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ apibūdinimas	5.2–5.5
Audito apimtis ir metodas	5.6
1 dalis. Operacijų tvarkingumas	5.7–5.30
Didesnių nei faktinės išlaidų deklaravimas, ypač naujų rinkos dalyvių ir MVĮ atveju	5.12
Didžioji dalis kiekybiškai neįvertinamų klaidų buvo susijusi su laiko registravimu ir vėlavimais paskirstant lėšas	5.13
Programa „Horizontas 2020“: personalo išlaidų deklaravimo taisyklės vis dar gali nulemti klaidas	5.14–5.16
Europos infrastruktūros tinklų priemonė: subrangos apibrėžtis ir susijusias patirtas išlaidas galima įvairiai aiškinti	5.17
Moksliniai tyrimai: Tolesnių veiksmų po audito koordinavimas pagerėjo, tačiau projektų stebėjimą dar reikia tobulinti	5.18–5.19
„Erasmus+“: tinkama kontrolės strategija, tačiau būtinos tolesnės pastangos gerinant EACEA vykdomą dotacijų valdymą	5.20–5.22
Metinėse veiklos ataskaitose teisingai atspindėtas finansų valdymas taikant geresnį rizikos veikiamų sumų apskaičiavimo metodą	5.23–5.25
Audituojamojo subjekto pateiktos informacijos apie tvarkingumą peržiūra	5.26–5.30
Išvada ir rekomendacijos	5.31–5.34
Išvada	5.31–5.32
Rekomendacijos	5.33–5.34
2 dalis. Veiksmingumo problemos mokslinių tyrimų ir inovacijų srityse	5.35–5.37
Daugumos projektų atveju buvo pasiekti numatyti išdirbiai ir rezultatai	5.37
5.1 priedas. Operacijų testavimo rezultatai srityje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“	
5.2 priedas. Klaidų, kurių poveikis „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ srityje viršija 20 %, apžvalga	
5.3 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ srityje	

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

5.1. Šiame skyriuje pateikti DFP 1a pakategorėje „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ mūsų nustatyti faktai. **5.1 langelyje** pateikta pagal šią pakategorę 2017 m. vykdytų pagrindinių veiklų ir išlaidų apžvalga.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Trumpas srities „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ apibūdinimas

5.2. Pagrindinis Komisijos prioritetas – ir rimtas iššūkis Europos Sąjungai – yra spartesnis darbo vietų kūrimas, ekonomikos augimas ir investicijų didinimas. Išlaidos, skiriamos biudžeto pakategorei „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“, yra lemiamos Europos projektui ir jų vaidmuo kuriant įtraukią visuomenę, skatinant augimą ir kuriant darbo vietas Europos Sąjungoje vis didėja.

5.3. Ši politikos sritis apima išlaidas moksliniams tyrimams ir inovacijai, švietimui ir mokymui, transeuropiniams energetikos, transporto ir telekomunikacijų tinklams, kosmoso programoms ir verslo plėtrai. Pagrindinės pagal šią pakategorę finansuojamos programos yra septintoji bendroji mokslinių tyrimų programa (7BP) ⁽¹⁾ ir mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“ ⁽²⁾ bei švietimo, mokymo, jaunimo ir sporto programa „Erasmus+“. Ši pakategorė taip pat apima didelius infrastruktūros projektus, tokius kaip pasaulinės palydovinės navigacijos sistemos programa „Galileo“, Europos geostacionarinė navigacinė tinklo sistema EGNOS, Europos infrastruktūros tinklų priemonė (EITP) – transportas, energetika ir telekomunikacijos – ir įmonių konkurencingumo bei mažųjų ir vidutinių įmonių programa (COSME).

5.4. Didžiąją išlaidų dalį valdo Komisija ir jos teikiamos kaip *dotacijos* projektuose dalyvaujantiems viešiesiems ar privatiems *naudos gavėjams*. Pasirašius susitarimą dėl dotacijos ar finansavimo sprendimą, Komisija skiria avansus naudos gavėjams. Kompensuodama ES finansuojamas naudos gavėjų deklaruotas išlaidas, Komisija bet kokius išmokėtus avansus išskaičiuoja. Kalbant apie programą „Erasmus+“, nacionalinės agentūros valdo apie 80 % dotacijų Komisijos vardu, o Švietimo, garso ir vaizdo bei kultūros vykdomoji įstaiga (EACEA) tvarko likusius 20 %.

5.5. Pagrindinę riziką *operacijų tvarkingumui* sudaro tai, kad naudos gavėjai deklaruoja netinkamas finansuoti išlaidas, kurios, prieš Komisijai jas kompensuojant, nėra nei aptinkamos, nei ištaisomos. Ypač didelė rizika kyla programoms su sudėtingomis tinkamų išlaidų kompensavimo taisyklėmis, tokiomis kaip mokslinių tyrimų programos. Šias taisykles dažnai neteisingai supranta tie naudos gavėjai, kurie yra mažiau susipažinę su taisyklėmis, kaip antai mažos ir vidutinės įmonės (MVI), pirmą kartą dalyvaujantieji ir ne valstybių narių dalyviai.

5.5. Programos „Horizontas 2020“ tinkamumo finansuoti taisyklės buvo gerokai supaprastintos, palyginti su Septintosios bendrosios programos (BP 7) taisyklėmis, pavyzdžiui, nustatyta nauja netiesioginių išlaidų apmokėjimo taikant fiksuotąsias normas sistema.

⁽¹⁾ Septintoji bendroji mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros programa (2007–2013 m.).

⁽²⁾ Bendroji mokslinių tyrimų ir inovacijų programa „Horizontas 2020“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Audito apimtis ir metodas

5.6. Taikydami **1.1 priede** nustatytą audito požiūrį ir metodus bei siekdami pateikti specialų įvertinimą, „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ srityje 2017 m. mes išnagrinėjome:

- a) 130 operacijų imtį. Ši imtis buvo sudaryta taip, kad būtų reprezentatyvi visų šios DFP pakategorės išlaidų rūšių atžvilgiu. Ją sudarė 91 mokslinių tyrimų ir inovacijų operacija (53 – pagal 7BP ir 38 – pagal programą „Horizontas 2020“) ir 39 operacijos pagal kitas programas ir veiklas 18-oje valstybių narių ir 5-iose trečiosiose šalyse;
- b) Komisijos vidaus audito tarnybos (VAT) 2017 m. atlikti auditai, susiję su tarnybomis, kurių *metinės veiklos ataskaitas* mes taip pat peržiūrėjome;
- c) Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinio direktorato (DG RTD), Švietimo, jaunimo, sporto ir kultūros generalinio direktorato (DG EAC), EACEA ir Mokslinių tyrimų vykdomosios įstaigos (REA) metinėse veiklos ataskaitose pateikta informacija dėl išlaidų tvarkingumo, taip pat tai, ar ši informacija iš esmės atitiko mūsų rezultatus;
- d) Komisijos pateikta informacija dėl išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo „mokslinių tyrimų“ ir inovacijos bei „švietimo ir mokymo“ srityse. šis darbas buvo atliktas atsižvelgiant į naują Audito Rūmų strategiją, kurios tikslas ateityje taikyti atestavimo metodą.
- e) Komisijos ataskaitos dėl mokslinių tyrimų ir inovacijų projektų *veiksmingumo*.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

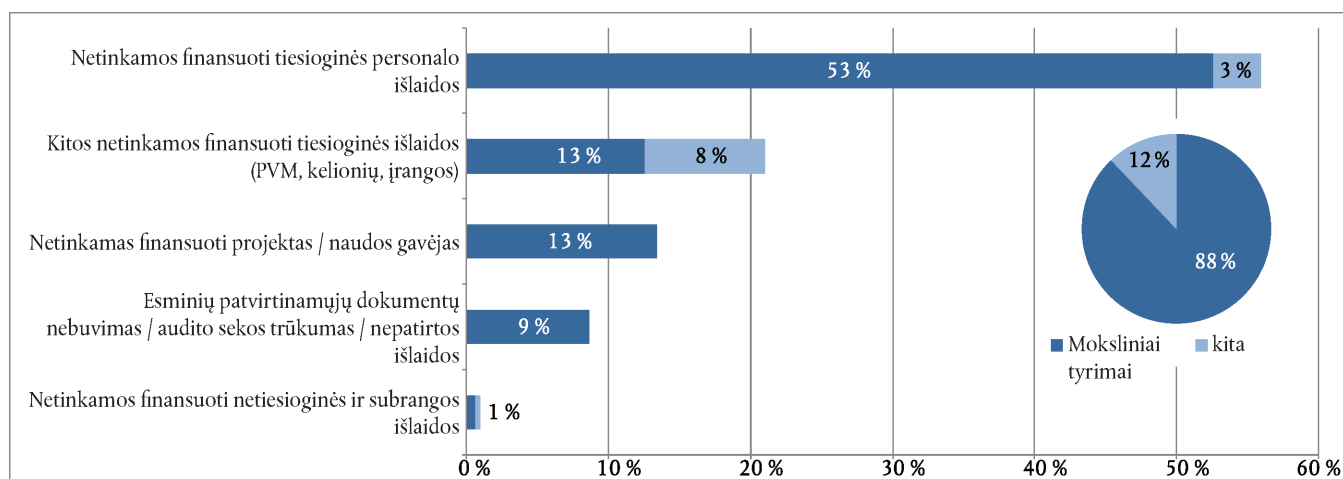
1 DALIS. OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

5.7. **5.1 priede** pateikta operacijų testavimo rezultatų apžvalga. Iš 130 mūsų tikrintų operacijų, 66 (51 %) buvo klaidų. Remdamiesi 41 mūsų kiekybiškai įvertinta klaida, mes vertiname, kad klaidų lygis sudaro 4,2 % ⁽³⁾.

5.8. **5.2 langelyje** pateiktas mūsų 2017 m. įvertinto klaidų lygio pasiskirstymas. Mes aptikome kiekybiškai įvertinamų klaidų, susijusių su netinkamomis finansuoti išlaidomis, 35 iš 91 į imtį įtrauktų mokslinių tyrimų ir inovacijų operacijų (20 – pagal 7BP ir 15 – pagal H2020), sudarančių beveik 79 % 2017 m. mūsų įvertinto klaidų lygio „Konkurencingumo augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ srityje.

5.7. Europos Audito Rūmų nurodytas klaidų lygis yra vienas iš ES išlaidų įvykdymo veiksmingumo rodiklių. Tačiau Komisijos įgyvendinama kontrolės strategija yra daugiametė. Todėl Komisijos tarnybos skaičiuoja likutinį klaidų lygį; jį apskaičiuojant atsižvelgiama į susigrąžintas sumas, koregavimus ir visos tarnybų atliktos kontrolės ir auditų poveikį programos įgyvendinimo laikotarpiu.

5.2 langelis. Dauguma klaidų buvo susijusios su netinkamomis finansuoti tiesioginėmis personalo išlaidomis

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

⁽³⁾ Savo klaidų apskaičiavimą mes grindžiame reprezentatyvia statistine imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Esame 95 % įsitikinę, kad įvertintas klaidų lygis populiacijoje yra tarp 2,2 % ir 6,2 % (atitinkamai apatinė ir viršutinė klaidų ribos).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.9. Aštuonios kiekybiškai įvertinamos klaidos viršijo 20 % atitinkamos operacijos vertės (žr. **5.2 priedą**). Jas visas nulėmė tai, kad naudos gavėjai deklaravo netinkamas finansuoti išlaidas pagal 7BP ir „Horizontas 2020“ programas.

5.10. Mes nustatėme kiekybiškai įvertinamų klaidų 5-iose iš 39 operacijų, įtrauktų į imtį pagal kitas programas ir veiklas. Šios klaidos atsirado dėl to, kad naudos gavėjai pažeidė tinkamumo finansuoti taisykles, pavyzdžiui, neteisingai apskaičiavo personalo išlaidas ir deklaravo išlaidas, nepateikdami patvirtinamųjų dokumentų, arba išlaidas, patirtas ne tuo laikotarpiu, už kurį buvo pateikta išlaidų deklaracija⁽⁴⁾.

5.11. Komisija taikė taisomąsias priemones, kurios tiesiogiai paveikė 5 iš mūsų į imtį įtrauktų operacijų. Šios priemonės turėjo mažą poveikį mūsų skaičiavimams, nes jos padėjo sumažinti mūsų įvertintą su šiuo skyriumi susijusį klaidų lygį tik 0,3 procentinio punkto. 17 paramos gavėjų padarytų kiekybiškai įvertinamų klaidų atveju Komisija arba nepriklausomas auditorius turėjo pakankamai informacijos, pateiktos prašymuose kompensuoti išlaidas (pavyzdžiui, neteisingas keitimo kursas ar ne ataskaitiniu laikotarpiu patirtos išlaidos), kad galėtų užkirsti kelią klaidai, ją aptikti ir ištaisyti prieš išlaidas tvirtinant. Jei Komisija būtų tinkamai pasinaudojusi visa savo turima informacija, įvertintas su šiuo skyriumi susijęs klaidų lygis būtų buvęs mažesnis 1,5 procentinio punkto.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.11. Komisija yra įdiegusi patikimą ex ante kontrolės sistemą, įskaitant išsamius automatizuotus kontrolinius sąrašus, rašytines rekomendacijas ir nuolatinį mokymą. Tobulinti šią sistemą neužkraunant papildomos administracinės naštos naudos gavėjams, kad jie galėtų sutelkti dėmesį į savo mokslinių tyrimų ir inovacijų tikslus, kartu užtikrinant, kad mokėjimai tyrėjams būtų atliekami laiku, yra nuolatinis iššūkis.

Nepriklausomų auditorių, sertifikuojančių išlaidų deklaracijas, kurios sudaro 14 iš 17 Europos Audito Rūmų nurodytų atvejų, problema yra gerai žinoma ir aptarta ankstesnėse ataskaitose. Komisija surengė keletą susitikimų, skirtų naudos gavėjams ir nepriklausomiems sertifikuojančioms auditoriams, siekdama informuoti apie dažniausiai pasitaikančias klaidas. Be to, buvo pateikta grįžamojo ryšio informacija sertifikuojančioms auditoriams, kurie padarė klaidų, o programoje „Horizontas 2020“ pateiktas labiau mokamojo pobūdžio audito sertifikatų šablonas. BP 7 atveju apskaičiuota, kad, palyginti su paraiškomis be sertifikatų, audito sertifikatai padeda sumažinti klaidų lygį 50 %. Taigi nors pripažįstama, kad audito sertifikatai nepadeda nustatyti visų klaidų, jie yra svarbi bendro klaidų lygio mažinimo priemonė.

⁽⁴⁾ Klaidų lygis sudarė nuo 4,9 % iki 16,9 % nagrinėtos vertės ir buvo susijęs su projektais, vykdomais pagal šias programas: Anglijų ir plieno mokslinių tyrimų fondą (2 atvejai), Konkurencingumo ir inovacijų programą (1 atvejis), „Erasmus+“ (1 atvejis) ir TEN-T programą (1 atvejis).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Didesnių nei faktinės išlaidų deklaravimas, ypač naujų rinkos dalyvių ir MVĮ atveju

5.12. Kiekybiškai įvertinamos klaidos, pasitaikančios tyrimų ir inovacijų projektuose, labiausiai paveikė personalo išlaidas ir daugiausia buvo susijusios su naujais rinkos dalyviais ir MVĮ (žr. pavyzdį **5.3 langelyje**). Mes taip pat nustatėme netinkamų finansuoti išlaidų dėl to, kad konsultantai ar paslaugų teikėjai buvo neteisingai klasifikuoti kaip darbuotojai arba dėl to, kad trečiosios šalys nebuvo įrašytos susitarime dėl dotacijos.

5.12. Svarbus programos „Horizontas 2020“ tikslas buvo padidinti naujų rinkos dalyvių ir mažųjų ir vidutinių įmonių (MVĮ) dalyvavimą bendrojoje programoje. 2017 m. pabaigoje 57 % dalyvių buvo nauji mokslinių tyrimų ir inovacijų bendrųjų programų dalyviai, o 23,9 % biudžeto, skirto tikslui „Pirmavimas kuriant didelio poveikio ir pramonės technologijas“ ir prioritetui „Visuomenės uždaviniai“, tenka MVĮ, taigi 20 % tikslas yra viršytas. Tad, nors Komisija žino, kad dėl naujų rinkos dalyvių ir MVĮ kyla konkreti klaidų rizika, ši rizika turi būti mažinama, o ne jos vengiama.

Komisija įdėjo nemažai pastangų, kad per komunikacijos kampanijas informuotų naujus dalyvius ir MVĮ, ir programos „Horizontas 2020“ atveju nustatė būtent tokiems naudoti gavėjams skirtas supaprastintas taisykles, įskaitant dėl vienkartinį išmokų mokėjimo pagal MVĮ pirmojo etapo schemą.

5.3 langelis. MVĮ deklaravo neteisingas personalo išlaidas ir išlaidas, kurias patyrė trečioji šalis

Mes auditavome vieną MVĮ, veikiančią pieno sektoriuje. Ši MVĮ neseniai tapo keturių 7BP projektų dalyve. Apskaičiuodamas valandinius įkainius *naudos gavėjas* naudojo neteisingą metodiką. Jis vertino 2016 m. išlaidas, remdamasis 2014 m. duomenimis. MVĮ savininkams buvo paskaičiuoti per dideli valandiniai įkainiai. Be to, trijų iš šešių audituotų darbuotojų atveju buvo pastebėta neatitikimų tarp pravaikštų įrašų ir laiko apskaitos žiniaraščių, o tai nulėmė didesnę už faktinį valandų deklaravimą.

Pagaliau darbuotojai, kurie dirbo projekte, nedirbo bendrovėje, kuri buvo susitarimo dėl dotacijos šalis, o tik jos susijusioje įmonėje. Ši susijusi įmonė nebuvo įrašyta į susitarimą dėl dotacijos kaip trečioji šalis.

Todėl visos išlaidos turėjo būti paskelbtos netinkamomis finansuoti.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Didžioji dalis kiekybiškai neįvertinamų klaidų buvo susijusi su laiko registravimu ir vėlavimais paskirstant lėšas

5.13. 130 į imtį įtrauktų operacijų mes taip pat nustatėme 42 kiekybiškai neįvertinamas klaidas, susijusias su finansavimo taisyklių nesilaikymo⁽⁵⁾ atvejais. Tokių atvejų dažniau pasitaikė mokslinių tyrimų ir inovacijų projektuose ir buvo susiję su naudos gavėjų laiko registravimo sistemų trūkumais ir vėlavimais projekto koordinatoriui paskirstant ES lėšas kitiems projekto dalyviams. Nors kai kurie minėti vėlavimai buvo suprantami, mes atkreipiame dėmesį į tai, kad bet kokie ES lėšų pervedimo vėlavimai gali turėti rimtų finansinių pasekmių projekto dalyviams, ypač MVĮ⁽⁶⁾.

Programa „Horizontas 2020“: personalo išlaidų deklaravimo taisyklės vis dar gali nulemti klaidas

5.14. Mes esame anksčiau pranešę⁽⁷⁾, kad programos „Horizontas 2020“ finansavimo taisyklės yra paprastesnės nei 7BP taisyklės. Tačiau, kadangi finansavimo modelis yra pagrįstas tinkamų finansuoti išlaidų kompensavimu, faktinių personalo išlaidų deklaravimo taisyklės yra sudėtingos ir jas sunku suprasti ir taikyti. Tai patvirtina mūsų auditai ir Komisijos auditai, kurie atskleidė didelį pasikartojantį klaidų lygį personalo išlaidose.

5.13. Komisija mano, kad būtų geriausia, jeigu lėšų pervedimas tarp konsorciumo narių būtų valdomas konsorciуме. Komisija priminė koordinatoriams, kad jų pareiga nedelsiant pervesti lėšas, o nustačius pavėluoto lėšų paskirstymo atvejį arba jeigu dėl to yra pateiktas skundas, Komisija laikosi standartinės praktikos – su projekto koordinatoriumi išsiaiškinti šio vėlavimo priežastis.

5.14 ir 5.15. Konkreti 5.15 dalyje Europos Audito Rūmų aprašyta situacija susiklostė dėl supaprastintų taisyklių, nustatytų siekiant plačiau pripažinti įprastus naudos gavėjų išlaidų apskaitos metodus. Komisija, remdamasi Europos Audito Rūmų ir savo pačios auditų rezultatais, išnagrinės, kaip būtų galima dar labiau supaprastinti taisykles, visų pirma atsižvelgiant į būsimą bendrąją programą, kartu užtikrinant, kad būtų įmanoma pasiekti politikos tikslus ir tinkamai paskirstyti ES lėšas.

Komisija taip pat vykdo bandomuosius finansavimo vienkartinėmis išmokomis projektus, siekdama plačiau naudoti šio tipo finansavimo modelį įgyvendinant programą „Europos horizontas“. Tai būtų vienas iš būdų išvengti visų šių klaidų.

⁽⁵⁾ 13 operacijų buvo tiek kiekybiškai įvertinamų, tiek kiekybiškai neįvertinamų klaidų.

⁽⁶⁾ Taip pat žr. 2012 m. metinės ataskaitos 8.18 ir 8.42 dalis (2 rekomendaciją) ir 2013 m. metinės ataskaitos 8.12 dalį.

⁽⁷⁾ 2016 m. metinės ataskaitos 5.13 dalis, 2014 m. metinės ataskaitos 5.12 dalis, 2018 m. kovo mėn. paskelbtas Audito Rūmų apžvalginis pranešimas „Indėlis į ES mokslinių tyrimų programą po programos „Horizontas 2020“ užbaigimo“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.15. 2016 m. liepos mėn., praėjus daugiau kaip dviem mėnesiams nuo programos „Horizontas 2020“ vykdymo pradžios, Komisija įtraukė papildomą galimybę personalo išlaidoms deklaruoti – mėnesinę valandinių įkainių metodiką. Mūsų auditai patvirtina, kad dėl dabartinių šios metodikos taikymo sąlygų, naudos gavėjas gali deklaruoti reikšmingai didesnes personalo išlaidas nei faktiškai atlikto darbo išlaidos. Taip atsitinka, kai darbuotojai atlieka kitas užduotis, kurios nėra ES finansuojama užduotis, ir kai bendras produktyvių dirbtų valandų skaičius yra didesnis už standartinį skaičių. Komisijos gairėse reikalaujama, kad naudos gavėjai, apskaičiuodami valandinių įkainių, kuris naudojamas apskaičiuojant tinkamas finansuoti išlaidas, naudotų standartinį produktyvių valandų skaičių, o ne didesnį bendrą skaičių. Mes jau buvome anksčiau pranešę⁽⁸⁾, kad Komisijos įdiegtos dvigubos viršutinės ribos⁽⁹⁾ neištaiso minėtos padėties, kadangi jos taikomos tik ES ir Euratomo dotacijų elementams ir netaikomos kitoms, ne ES finansuojamoms, užduotims (žr. pavyzdį 5.4 langelyje).

5.4 langelis. Dėl mėnesinės valandinių įkainių metodikos deklaruotos didesnės už faktines išlaidos

Mes auditavome vieną naudos gavėją, taikantį mėnesinę valandinių įkainių metodiką ir pastebėjome, kad dėl šios metodikos buvo sistemingai nustatomos didesnės už faktines personalo išlaidos ir tai leido deklaruoti visos darbo dienos atlyginimą už vieną darbuotoją, kuris ES projekte dirbo tik ne visu etatu.

Šio darbuotojo visas metinis atlyginimas sudarė 162 500 eurų ir jis dirbo 2 400 produktyvių valandų per metus, iš kurių ES projekte jis dirbo 1 788 valandas. Taikant mėnesinę valandinių įkainių metodiką, naudos gavėjas turėjo teisę priskirti visą 162 500 eurų atlyginimą ES projektui, nepaisant to, kad ES projektui jis skyrė tik 75 % savo produktyvaus laiko.

⁽⁸⁾ 2016 m. metinės ataskaitos 5.16 dalis.

⁽⁹⁾ Naudos gavėjai privalo užtikrinti, kad:

- bendras dirbtų valandų skaičius, deklaruotas ES ir Euratomo dotacijose vienam žmogui už metus NĖRA didesnis nei metinis produktyvių valandų skaičius, naudojamas apskaičiuoti valandinį tarifą,
- bendra personalo išlaidų suma, deklaruota ES ir Euratomo dotacijose vienam žmogui už metus NĖRA didesnė nei naudos gavėjo finansinėse ataskaitose užregistruotų visų personalo išlaidų suma (tam darbuotojui už tuos metus).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.16. 2015 m. Komisija paskelbė rekomendacinį dokumentą⁽¹⁰⁾, kuriame pateiktas problemų, kylančių tam tikrose konkrečiose šalyse, sąrašas. Šiuo rekomendaciniu dokumentu siekiama suteikti naudoms gavėjams rekomendacijas tinkamumo finansuoti klausimais, susijusiais su konkrečiomis situacijomis/ konkrečiais teisiniais pagrindais atskirose šalyse. Mes nustatėme, kad šis sąrašas buvo neišsamus ir kad panašios situacijos kitose šalyse nebuvo aptartos⁽¹¹⁾.

Europos infrastruktūros tinklų priemonė: subrangos apibrėžtis ir susijusias patirtas išlaidas galima įvairiai aiškinti

5.17. Taip pat ir kitose programose mes pastebėjome, kad taisyklės galima įvairiai aiškinti. EITP atveju skirtumas tarp įgyvendinimo sutarties ir subrangos sutarties nėra aiškus, nors jų tinkamumo finansuoti taisyklės yra skirtingos⁽¹²⁾. Dėl to naudoms gavėjams kyla abejonių. Be to, viena iš išlaidų tinkamumo finansuoti sąlygų yra tai, kad jos buvo patirtos. Pagal Komisijos EITP apibrėžtį nebūtina kaip įrodymą pateikti sąskaitą faktūrą. Joje teigiama, kad prekių, darbų arba paslaugų sutarčių sąnaudos arba subrangos sutarčių sąnaudos laikomos patirtomis, kai sutartis arba subrangos sutartis (arba jos dalis) įvykdoma, t. y. kai prekės pristatomos, darbai atliekami arba paslaugos (įskaitant tyrimus) suteikiamos. Tačiau Komisija nepateikė rekomendacijų dėl įrodymų, kad išlaidos tikrai buvo patirtos.

Moksliniai tyrimai: Tolesnių veiksmai po audito koordinavimas pagerėjo, tačiau projektų stebėjimą dar reikia tobulinti

5.18. Mes anksčiau buvome pranešę⁽¹³⁾, kad įvairios įgyvendinančios įstaigos sunkiai susitarė dėl bendros pozicijos, kaip stebėti atsižvelgimą į audito nustatytus faktus. Siekdamas nuoseklumo, Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas (DG RTD) parengė keletą rekomendacinių dokumentų ir šablonų. Tuomet Komisija skyrė DG RTD užduotį koordinuoti atsižvelgimą į audito nustatytus faktus stebėjimą. Šiuo tikslu prie šio GD bendros audito tarnybos kuriamas specialus tam tikslui skirtas padalinys.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.16. Prie rekomendacinio dokumento pridėtame sąraše apibendrinami visi nacionaliniai klausimai, dėl kurių buvo konsultuotasi su Komisija ir atliktas teisinis vertinimas. Tokie vertinimai paprastai atliekami nacionalinių kontaktinių centrų prašymu.

5.17. Išorės pagalbos sutarčių sudarymas yra įprasta praktika vykdant didelius pagal EITP finansuojamus infrastruktūros projektus.

Komisija žino, kad sąvokos „rangos sutartis“ pagal 9 straipsnį ir „subrangos sutartis“ pagal 10 straipsnį gali kelti abejonių naudoms gavėjams (dauguma jų yra valstybės narės arba viešosios įstaigos, atsakingos už transporto ir (arba) energetikos infrastruktūros projektų įgyvendinimą valstybės narėse), priklausomai nuo jų patirties ir žinių, susijusių su ES finansuojamų projektų valdymu.

Šis klausimas buvo aptartas su EITP komiteto nariais ir 2015 m. spalio 21 d. EITP koordinavimo komitetui buvo nusiųstas aiškinamasis raštas. Tuo pačiu metu INEA paskelbė dažnai užduodamų klausimų dėl pavyzdinio dotacijos susitarimo sąrašą.

Nuo tada šis aiškinimas nuosekliai taikomas vidaus reikmėms ir prireikus pateikiamas naudoms gavėjams. Komisija pripažįsta, kad padėti galima dar labiau pagerinti.

⁽¹⁰⁾ Programa H2020. „Rekomendacijos dėl konkrečiose šalyse kylančių problemų sąrašo“.

⁽¹¹⁾ Keletas priemonių, taikomų Prancūzijoje ir Ispanijoje, buvo aptartos tik rekomendacijose Prancūzijai.

⁽¹²⁾ Subrangos sutartis yra tokia pirkimo sutartis, kuri numato, kad dalį viso veiksmo užduočių atlieka trečioji šalis. Ją turi patvirtinti Komisija. Kitų sutarčių Komisija neturi patvirtinti.

⁽¹³⁾ 2016 m. metinės ataskaitos 5.27 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

5.19. Už 2017 m. Komisijos VAT padarė išvadą, kad audituotos DG RTD vidaus audito sistemos buvo iš dalies veiksmingos, kadangi dar nebuvo įgyvendintos kai kurios labai svarbios rekomendacijos. Mes pažymėjome, kad GD RTD vis dar buvo neįgyvendinusi aštuonių audito rekomendacijų. Viena iš jų yra susijusi su tuo, kad programą „Horizontas 2020“ įgyvendinančios įstaigos nesusitarė kaip vykdyti projektų stebėjimą. Šiuo metu galiojančioje DG RTD parengtoje rekomendacijoje siūloma nustatyti reikalingo stebėjimo lygį remiantis projekto rizikos profiliu. Rizika grindžiamas projektų ir naudos gavėjų stebėjimas yra nepaprastai svarbus ne vien tik tikrinant, ar naudos gavėjas vykdytų taisykles, bet taip pat ir sėkmingai užbaigiant projektą. Dažnai būtina atidžiau stebėti naujus rinkos dalyvius, MVĮ ir ne ES šalis. Tačiau įgyvendinančios įstaigos šią rekomendaciją taiko nesistemiškai, kadangi ji pristatyta kaip paprastas geros praktikos pavyzdys.

„Erasmus+“: tinkama kontrolės strategija, tačiau būtinos tolesnės pastangos gerinant EACEA vykdomą dotacijų valdymą

5.20. 2017 m. VAT stebėjo kaip atsižvelgiama į jos audito pastabas dėl „Erasmus+“ kontrolės strategijos EACEA vykdomojoje įstaigoje. Audito metu padaryta išvada, kad EACEA įgyvendino veiksmingą vidaus kontrolės sistemą, leidžiančią gauti pagrįstą patikinimą. Patikrinus atsižvelgimą į pastabas, buvo padaryta išvada, kad ankstesnės neįvykdytos rekomendacijos buvo sėkmingai įgyvendintos.

5.21. 2017 m. VAT taip pat auditavo EACEA vidaus kontrolės sistemų, taikomų „Erasmus+“, veiksmingumą dotacijų valdymo etape. VAT pripažino EACEA pastangas laiku atlikti pasiūlymų dėl dotacijų atranką. Tačiau ji padarė išvadą, kad dėl rimtų trūkumų vis dar strigo procedūrų rengimas ir įgyvendinimas pirmame „Erasmus+“ dotacijų valdymo etape, ypač vertinant pasiūlymus, o tai šiai įstaigai yra esminis valdymo klausimas.

5.22. Už 2017 m. VAT padarė išvadą, kad vidaus kontrolės sistemos yra iš esmės neveiksmingos vertinant paraiškas dėl dotacijų. Mes pažymime, kad EACEA labai greit ėmėsi priemonių, skirtų pagerinti jos kontrolės sistemos rengimą ir įgyvendinimą siekiant, kad projektai būtų tinkamai atrinkami ir kad būtų tinkamai skiriamos sutartys. Buvo pradėtas faktinis vidaus kontrolės sistemų koncepcijos pakeitimų įgyvendinimas. Kaip veiksmingai tai įgyvendinta, bus įvertinta vėlesniu etapu.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.19. Komisija stebi aštuonių rekomendacijų įgyvendinimo pažangą; jas įgyvendinti planuojama 2018 m. pabaigoje.

5.21. Vidaus audito tarnyba (VAT) yra svarbi Komisijos bendros kontrolės sistemos dalis ir suteikia institucijai patikinimą dėl jos vidaus sistemų veikimo. Šios tarnybos veiklos pagrindas – daugiametis rizika pagrįstas audito planas. Komisija (VAT) nustatė Europos Audito Rūmų aprašytas problemas, o EACEA sutiko su VAT audito rekomendacijomis ir jas pradėjo įgyvendinti nuo pirmojo 2018 m. kvietimo teikti pasiūlymus. Be to, EACEA taip pat nusprendė taikyti panašias priemones, nustatytas remiantis VAT rekomendacijomis dėl kitų jai perduotų valdyti programų.

5.22. 2018 m. pradžioje VAT atliko pirmąjį pažangos stebėjimo auditą ir padarė išvadą, kad patikslintos procedūros ir pridedamos gairės bei instrukcijos yra parengtos tinkamai ir atitinka Finansinį reglamentą.

EACEA nustatė keletą veiksmų, kuriais siekiama sugriežtinti paraiškų vertinimą ir dotacijų skyrimą, ir juos įgyvendins 2018 m.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Metinėse veiklos ataskaitose teisingai atspindėtas finansų valdymas taikant geresnį rizikos veikiamų sumų apskaičiavimo metodą

5.23. Mūsų išnagrinėtose metinėse veiklos ataskaitose⁽¹⁴⁾ pateiktas teisingas su atspindimų operacijų tvarkingumu susijusio generalinių direktoratų ir agentūrų finansų valdymo vertinimas. Jose pateikta bendra informacija patvirtino mūsų nustatytus faktus ir išvadas.

5.24. Kaip ir ankstesniais metais, visų GD, vykdančių mokslinių tyrimų ir inovacijų išlaidas, ataskaitose pateikta išlyga dėl mokėjimų kompensuojant išlaidų deklaracijas pagal 7BP, kadangi *likutinis klaidų lygis* yra didesnis nei 2 %⁽¹⁵⁾. Šiais metais Komisija paskelbė pirmuosius savo įvertintus programos „Horizontas 2020“ klaidų lygius. Remdamasi savo pačios auditais, Komisija pranešė tikėtiną reprezentatyvų 2,8 % klaidų lygį ir 2,2 % *likutinį klaidų lygį*⁽¹⁶⁾.

5.25. Mes pažymėjome, kad Komisija ir toliau derino savo požiūrį, siekdama nustatyti įvertintas rizikos veikiamas sumas Komisijos tarnybose, įgyvendinančiose mokslinių tyrimų ir inovacijos programas.

Audituojamojo subjekto pateiktos informacijos apie tvarkingumą peržiūra

5.26. Mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje mes peržiūrėjome Komisijos imčių sudarymo ir audito metodikas, susijusias su teisėtumo ir tvarkingumo informacija metinėse veiklos ataskaitose. Mes taip pat peržiūrėjome audito bylas, saugomas Komisijoje ir vienoje privačioje audito įmonėje, atliekančioje 7BP auditus Komisijos vardu.

⁽¹⁴⁾ Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas (DG RTD), Švietimo, jaunimo, sporto ir kultūros generalinis direktoratas (DG EAC), Švietimo ir kultūros vykdomoji įstaiga (EACEA) ir Mokslinių tyrimų vykdomoji įstaiga (REA).

⁽¹⁵⁾ Komisija praneša, kad daugiametis reprezentatyvus klaidų lygis 7BP atveju yra 4,95 %. Ji praneša likutinius klaidų lygius tik kiekvieno susijusio GD lygmeniu ir šie lygiai svyruoja tarp 2,79 % ir 3,55 %.

⁽¹⁶⁾ Šie daugiametiniai lygiai apima išlaidas iki 2016 m. spalio mėn. (t. y. iki laikotarpio, kurį apima mūsų auditas).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

5.27. 7BP atveju audito programos ir dokumentų saugojimo taisyklės nebuvo suderintos ir 2017 m. Komisija liovėsi vykdyti atsitiktinai atrinktus 7BP projektų *ex post* auditus.

5.28. Programos „Horizontas 2020“ atveju Komisija įdiegė tinkamas procedūras ir kontrolės strategiją, pagrįstą suderintomis audito programomis. Tačiau mūsų iki šiol atlikti darbai neleidžia mums daryti išvados dėl susijusių *ex post* auditų kokybės, kadangi audito bylose buvusių dokumentų nepakako išsamiam patikrinimui atlikti. Mūsų vertinimas dar neapėmė privačių audito įmonių, kurios atlieka auditus Komisijos vardu. Todėl 2018 m. mes vykdysime naują peržiūrų ciklą, įskaitant pakartotinį Komisijos auditų atlikimą.

5.29. Kalbant apie „Erasmus+“, mes įvertinome bendrą Komisijos ir nacionalinių agentūrų *ex post* audito strategiją ir metodiką. Mūsų peržiūra apėmė tris šalis ir jų nacionalines agentūras Čekijoje, Prancūzijoje (*Agençe Erasmus+ France*) ir Italijoje (*Agenzia Nazionale Erasmus+*)⁽¹⁷⁾. Mes taip pat išnagrinėjome, kaip nacionalinės agentūros vykdo stebėjamą ir priežiūrą bei kaip nepriklausomi subjektai vykdo auditus. Kalbant apie tą programos dalį, kurią valdo EACEA, mes peržiūrėjome „Erasmus+“ programos *ex post* auditus, iš kurių du tiesiogiai atliko Komisija, o aštuonis buvo užsakyta atlikti privačioms audito įmonėms vykdančioms auditus Komisijos vardu.

5.30. Mes nustatėme, kad trys nacionalinės agentūros ir „Erasmus+“ įgyvendinančios įstaigos įdiegė tinkamas priežiūros ir kontrolės sistemas. Be to, ir nacionalinės institucijos tinkamai stebėjo ir priežiūrėjo nacionalines agentūras. Vis dėlto nacionalinės institucijos nepakankamai gerai priežiūrėjo jų atrinktas nepriklausomas audito įstaigas. Dviejų iš trijų nepriklausomų audito įstaigų atveju buvo nustatyta trūkumų, susijusių su atliktų patikrų išsamumu ir dokumentavimu. Kalbant apie EACEA, mes nustatėme, kad Komisijos tiesiogiai atlikti auditai buvo pakankami. Išnagrinėję audito bylas, saugomas privačiose audito įmonėse, atliekančiose auditus Komisijos vardu, mes nustatėme trūkumų, susijusių su dokumentavimu, imčių sudarymo nuoseklumu ir ataskaitų rengimu, taip pat su kai kuriomis audito procedūromis.

5.30. Komisija susipažino su Europos Audito Rūmų nustatyta fakto dėl nepriklausomų audito įmonių ir atitinkamai atnaujins nacionalinėms valdžios institucijoms skirtas instrukcijas dėl nepriklausomų audito įmonių atliekamų patikrų kokybės.

Komisija pažymi, kad atrinkti auditai yra pirmieji išorės vykdytojo auditai, atlikti įsigaliojus naujai bendrajai audito sutarčiai. Kol kas į Europos Audito Rūmų pastabas atsižvelgiama EACEA kokybės kontrolės strategijoje, nustatytoje įsigaliojus dabartinei bendrajai audito sutarčiai. Nustatyti faktai yra panašūs į EACEA nustatytuosius.

⁽¹⁷⁾ Įgyvendinant „Erasmus“ programą, dalyvauja daugiau nei 50 nacionalinių agentūrų: Atlikdami atranką mes visų pirma siekėme apimti mažesnes ir stambesnes agentūras ES 15 šalyse ir naujosiose valstybėse narėse.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

Išvada

5.31. Bendri audito įrodymai rodo, kad klaidų lygis „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui“ srities išlaidose buvo reikšmingas.

5.32. Šioje DFP pakategorėje mūsų operacijų testavimas parodė, kad bendras įvertintas klaidų lygis yra 4,2 % (žr. **5.1 priedą**).

Rekomendacijos

5.33. **5.3 priede** pateikti mūsų tikrinimo, kaip buvo įgyvendintos trys mūsų 2014 m. metinėje ataskaitoje pateiktos rekomendacijos, rezultatai. Komisija dvi iš šių rekomendacijų įgyvendino dauguma atžvilgių, o viena iš jų buvo įgyvendinta kai kuriais atžvilgiais.

5.34. Remdamiesi šia peržiūra bei savo 2017 m. nustatytais faktais ir išvadomis, mes rekomenduojame Komisijai iki 2018 m. pabaigos:

- **1 rekomendacija:** programos „Horizontas 2020“ srityje – toliau paprastinti personalo išlaidų deklaravimo taisykles, peržiūrėti personalo išlaidų metodiką ir papildyti kai kurių šalių problemų sąrašus,
- **2 rekomendacija:** EITP srityje – padidinti naudos gavėjų informuotumą apie tinkamumo finansuoti taisykles, visų pirma aiškiai atskiriant įgyvendinimo sutartį nuo subrangos sutarties,
- **3 rekomendacija:** skubiai šalinti VAT trūkumus nustatytus:
  - EACEA „Erasmus+“ dotacijų valdymo procese,
  - mokslinių tyrimų ir inovacijų projektų stebėjimo srityje.

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

Komisija svarstys, kaip galėtų paaiškinti gaires (anototą pavyzdinį susitarimą dėl dotacijos), atsižvelgdama į audito metu nustatytus faktus, ir toliau atnaujins tam tikroms šalims skirtą klausimų sąrašą.

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

Ji stiprins ryšius su naudos gavėjais ir pagerins jiems teikiamą informaciją.

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2 DALIS. VEIKSMINGUMO PROBLEMOS MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR INOVACIJŲ SRITYSE

5.35. Mes įvertinome Komisijos ataskaitas dėl 59 mokslinių tyrimų ir inovacijų projektų imties veiksmingumo ⁽¹⁸⁾. Dvidešimt trys iš šių projektų jau buvo užbaigti. Mes tiesiogiai nevertinome atliktų mokslinių tyrimų kokybės arba projektų poveikio mokslinių tyrimų ir inovacijų gerinimo politikos tikslo pasiekimo prasme.

5.36. Kiekvieno projekto atveju mes peržiūrėjome vertinimo ataskaitą, kurią parengia Komisijos projektų pareigūnas vykdamas patikras prieš susigrąžinant deklaruotas išlaidas. Mes pažymėjome šias Projektų pareigūno išvadas dėl to, ar:

- išdirbių ir rezultatų atžvilgiu padaryta pažanga, apie kurią pranešta, atitiko susitarime dėl dotacijos nustatytus tikslus,
- projektui priskirtos išlaidos buvo pagrįstos, atsižvelgiant į pažangą, apie kurią pranešta,
- projekto išdirbiai ir rezultatai buvo išplatinti laikantis susitarimo dėl dotacijos reikalavimų.

Daugumos projektų atveju buvo pasiekti numatyti išdirbiai ir rezultatai

5.37. Remiantis Komisijos ataskaitomis, buvo pasiekti daugumos projektų išdirbiai ir rezultatai. Tačiau Komisijos ataskaitose taip pat buvo nustatyta, kad keli projektai buvo paveikti problemų, kurios sumažino veiksmingumą:

- septyniais atvejais pažanga, apie kurią buvo pranešta, tik iš dalies atitiko su Komisija sutartus tikslus,
- šešiais atvejais Komisija manė, kad nurodytos sąnaudos nebuvo pagrįstos, palyginti su pasiekta pažanga,
- dviem atvejais projekto išdirbiai ir rezultatai buvo išplatinti tik iš dalies. Vienu atveju platinimas apskritai nebuvo vykdomas.

5.37. Mokslinių tyrimų ir inovacijų projektai savaime yra rizikingi ir nenusipėjami. Nejmanoma iš anksto užtikrinti, kad mokslinius ir technologinius tikslus pavyks pasiekti. Todėl vykdomas projekto stebėjimas, kurio tikslas – nustatyti atvejus, kai projektai nėra visiškai sėkmingi, ir imtis tinkamų veiksmų problemai išspręsti.

⁽¹⁸⁾ Mes įvertinome bendradarbiavimu grindžiamų projektų, kuriuose dalyvauja daug dalyvių, veiksmingumą ir neįtraukėme tokių operacijų kaip judumo išmokos atskiriems tyrėjams.

5.1 PRIEDAS

OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI POLITIKOS SRITYJE „KONKURENCINGUMAS AUGIMUI IR DARBO VIETŲ
KŪRIMUI SKATINTI“

	2017	2016
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų	130	150
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	4,2 %	4,1 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	6,2 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	2,2 %	

5.2 PRIEDAS

KLAIDŲ, KURIŲ POVEIKIS „KONKURENCINGUMO AUGIMUI IR DARBO VIETŲ KŪRIMUI SKATINTI“ SRITYJE VIRŠIJO 20 %, APŽVALGA

Taikydami bendrą **1.1 priede** nustatytą audito metodiką, mes testavome reprezentatyvią statistinę operacijų imtį siekdami įvertinti *netvarkingumo* lygį šios DFP pakategorės populiacijoje. Mūsų nustatytų klaidų sąrašas nėra išsamus – nei kalbant apie pavienes klaidas, nei apie **5.2 langelyje** pateiktas klaidų rūšis. Be klaidų, kurios aprašytos **5.3 langelyje**, toliau rasite aprašytas klaidas, kurių poveikis didesnis nei 20 % nagrinėtos operacijos vertės. Šios klaidos sudaro daugiau kaip 61 % srities „Konkurencingumas augimui ir darbo vietų kūrimui skatinti“ bendro įvertinto klaidų lygio.

Septintosios bendrosios mokslinių tyrimų programos projektai**1 pavyzdys. Netinkamos finansuoti personalo išlaidos ir privalomais įrodymais nepatvirtintos personalo išlaidos**

Naudos gavėjas (vienas ne ES aukštojo mokslo institutas) dalyvaujantis projekte, kuriuo siekiama iš esmės modernizuoti tunelių statybą, valdymą ir priežiūrą, deklaravo personalo išlaidas už laikotarpį, kurio metu deklaruotasis darbuotojas faktiškai nedirbo naudos gavėjui, ir personalo išlaidas, kurios nebuvo patvirtintos galiojančiais žiniaraščiais. Netinkamos finansuoti išlaidos sudarė 85,4 % visų nagrinėtų išlaidų.

2 pavyzdys. Deklaruotos netinkamos finansuoti išlaidos ir neteisingas valandinių įkainių skaičiavimas

Personalo išlaidos, kurias deklaravo kompensavimui naudos gavėjas (viena ES MVĮ, teikianti inžinerines paslaugas) apėmė išlaidas vienam asmeniui, kuris nebuvo naudos gavėjo darbuotojas, o buvo vienos iš bendrovių, teikiančių paslaugas naudos gavėjui, savininkas. Dar vieno darbuotojo atveju personalo išlaidos buvo kompensuotos už laikotarpį, ankstesnį už to darbuotojo įdarbinimą. Mes taip pat nustatėme, kad valandinis įkainis, naudotas darbo užmokesčio išlaidoms apskaičiuoti, buvo neteisingai apskaičiuotas. Netinkamos finansuoti išlaidos sudarė 35,9 % visų nagrinėtų išlaidų.

3 pavyzdys. Netinkamos finansuoti personalo ir subrangos išlaidos

Naudos gavėjas (viena ne ES nepelno organizacija, dalyvaujanti tyrimo projekte informacijos ir komunikacijos technologijų srityje, skirtame aktyviam ir sveikam senėjimui) deklaravo personalo išlaidas už kelis asmenis, kurie arba nedirbo naudos gavėjo organizacijoje, arba nedirbo joje nustatytais laikotarpiais. Be to, naudos gavėjas deklaravo išlaidas, už kurias subrangovas išrašė sąskaitas faktūras naudos gavėjo patronuojamai įmonei. Netinkamos finansuoti išlaidos sudarė 84,2 % visų nagrinėtų išlaidų.

4 pavyzdys. Neteisingai apskaičiuotos personalo išlaidos ir kitos netinkamos finansuoti išlaidos

Naudos gavėjas (viena ES viešoji įmonė, dalyvaujanti tyrimų projekte naujų erkių platinamų ligų srityje) deklaravo netinkamas finansuoti su projektu nesusijusias nuomos ir kelionių išlaidas. Be to, netinkamos finansuoti kelionės išlaidos buvo deklaruotos dukart – kaip kelionės ir personalo išlaidos. Netinkamos finansuoti išlaidos sudarė 20,3 % visų nagrinėtų išlaidų.

Programos „Horizontas 2020“ projektai**5 pavyzdys. Neapmokėtos sąskaitos faktūros ir neteisinga kompensavimo norma**

Naudos gavėjas (vienas ES viešasis subjektas) veikiantis energetikos sektoriuje, deklaravo išlaidas, susijusias su viena sąskaita faktūra, kuri tuo metu, kai buvo vykdomas auditas, dar nebuvo apmokėta, praėjus pusantrų metų po jos išrašymo. Be to, Komisija šį subjektą klasifikavo kaip nepelno organizaciją, kuriai priklauso 100 % kompensacijos norma, nors pagal savo įstatus ji buvo orientuota į verslą. Netinkamas finansuoti įnašas sudarė 30,0 % visų nagrinėtų išlaidų.

6 pavyzdys. Netinkamos finansuoti išlaidos, audito sekos trūkumas ir neteisingas keitimo kursas

Naudos gavėjas (vienas ne ES šalyje esantis universitetas) savo apskaitos sistemoje neregistravo jokių išlaidų, išskyrus personalo išlaidas. Tarp šių neregistruotų išlaidų mes nustatėme tokių pavyzdžių: išlaidos deklaruotos be mokėjimo įrodymų ir išlaidos be aiškios sąsajos su projektu, dukart deklaruoti išlaidų punktai, *netiesioginės išlaidos* deklaruotos kaip tiesioginės ir išlaidos pagrįstos įverčiais, o ne faktinėmis išlaidomis. Be to, visos išlaidos buvo deklaruotos naudojant neteisingą keitimo kursą. Netinkamos finansuoti išlaidos sudarė 64,7 % visų nagrinėtų išlaidų.

7 pavyzdys. Netinkamos finansuoti išlaidos ir neteisingas keitimo kursas

Naudos gavėjas (vienas mokslinių tyrimų institutas, priklausantis vienai pasaulinio garso ligoninei ne ES šalyje), deklaruodamas išlaidas už pirmąjį ataskaitinį laikotarpį, naudojo valandinių įkainių metodiką, kuri neatitiko programos „Horizontas 2020“ taisyklių. Naudos gavėjas neregistravo laiko, kurį sugaišo du darbuotojai audituotam projektui. Trečio darbuotojo atveju, darbo laikas buvo apskaitytas ir šie laiko apskaitos žiniaraščiai patvirtino, kad projektui skirta 10 % laiko, tačiau naudos gavėjas neapsižiūrėjęs paskaičiavo personalo išlaidas už 20 % laiko. Be to, visos išlaidos buvo deklaruotos naudojant neteisingą keitimo kursą. Iš 130 000 eurų, kuriuos deklaravo naudos gavėjas, 45 500 eurų buvo netinkami finansuoti, o tai nulėmė 35,2 % klaidų lygį.

5.3 PRIEDAS

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS SRITYJE „KONKURENCINGUMAS AUGIMUI IR DARBO VIETŲ KŪRIMUI SKATINTI“

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2014 m.	Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2014 m. nustatytus faktus ir išvadas, mes rekomenduojame: 1 rekomendacija Komisija kartu su nacionalinėmis institucijomis ir nepriklausomais auditoriais turi naudoti visą turimą informaciją, siekiant užkirsti kelią klaidoms, jas aptikti ir ištaisyti prieš išmokant kompensacijas; 2 rekomendacija remdamasi savo patirtimi Septintosios mokslinių tyrimų bendrosios programos srityje, Komisija turi nustatyti atitinkamą rizikos valdymo ir kontrolės strategiją „Horizontas 2020“ programai, įskaitant atitinkamas su didele rizika susijusių paramos gavėjų, pavyzdžiui, MVĮ ir naujų rinkos dalyvių, ir pagal specialius tinkamumo kriterijus deklaruotų išlaidų patikras; 3 rekomendacija Komisija turi užtikrinti, kad jos tarnybos naudotų nuoseklią metodiką apskaičiuojant klaidų lygio svertinį vidurkį ir atliekant su rizika susijusių sumų vertinimą.			X				Komisija reguliariai imasi savo vidaus kontrolės sistemos peržiūros veiksmų. Komisija pateikė naudos gavėjams ir jų auditoriams rekomendacijas dėl visų reikšmingų dotacijų valdymo aspektų.
		X						Kontrolės strategija grindžiama rizikos valdymu ir tuo remiantis nustatomos veiklos procedūros. Komisija sutinka, kad šis procesas gali būti pagerintas.
		X						Komisija dar patikslino su klaidų lygio nustatymu susijusias pagrindines sąvokas ir apibrėžtis, rizikos veikiamas sumas ir korekcijas MVA instrukcijose, šablono ir rekomendacinį dokumentą. Įvairios sąvokos ir rodikliai apibrėžti pakankamai lanksčiai, kad būtų galima atsižvelgti į konkrečias įvairių GD aplinkybes ir kartu užtikrinti, kad duomenys būtų pakankamai nuoseklūs ir juos būtų galima konsoliduoti bei išvengti pataisų.

6 SKYRIUS

„Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	6.1–6.24
Trumpas srities „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ aprašymas	6.3–6.15
Audito apimtis ir metodas	6.16–6.24
1 dalis. Operacijų tvarkingumas	6.25–6.78
Mūsų atliktos operacijų peržiūros ir pakartotinio audito darbo atlikimo rezultatai	6.26–6.43
Mūsų atliktas audito institucijų darbo vertinimas	6.44–6.50
Komisijos darbas ir pranešimas apie likutinį klaidų lygį savo metinėse veiklos ataskaitose	6.51–6.72
Išvada ir rekomendacijos	6.73–6.78
Išvada	6.73–6.76
Rekomendacijos	6.77–6.78
2 dalis. Projektų veiksmingumo vertinimas	6.79–6.92
Veiksmingumo sistemos koncepcijos vertinimas	6.82–6.86
Daugelyje projektų nepasiekti visi veiksmingumo tikslai	6.87–6.90
Dauguma valstybių narių nesugebėjo panaudoti savo įmokų į finansines priemones, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas	6.91
Išvada	6.92
6.1 priedas.	Su ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos sritimi susijusių operacijų testavimo rezultatai
6.2 priedas.	Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos srityje

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

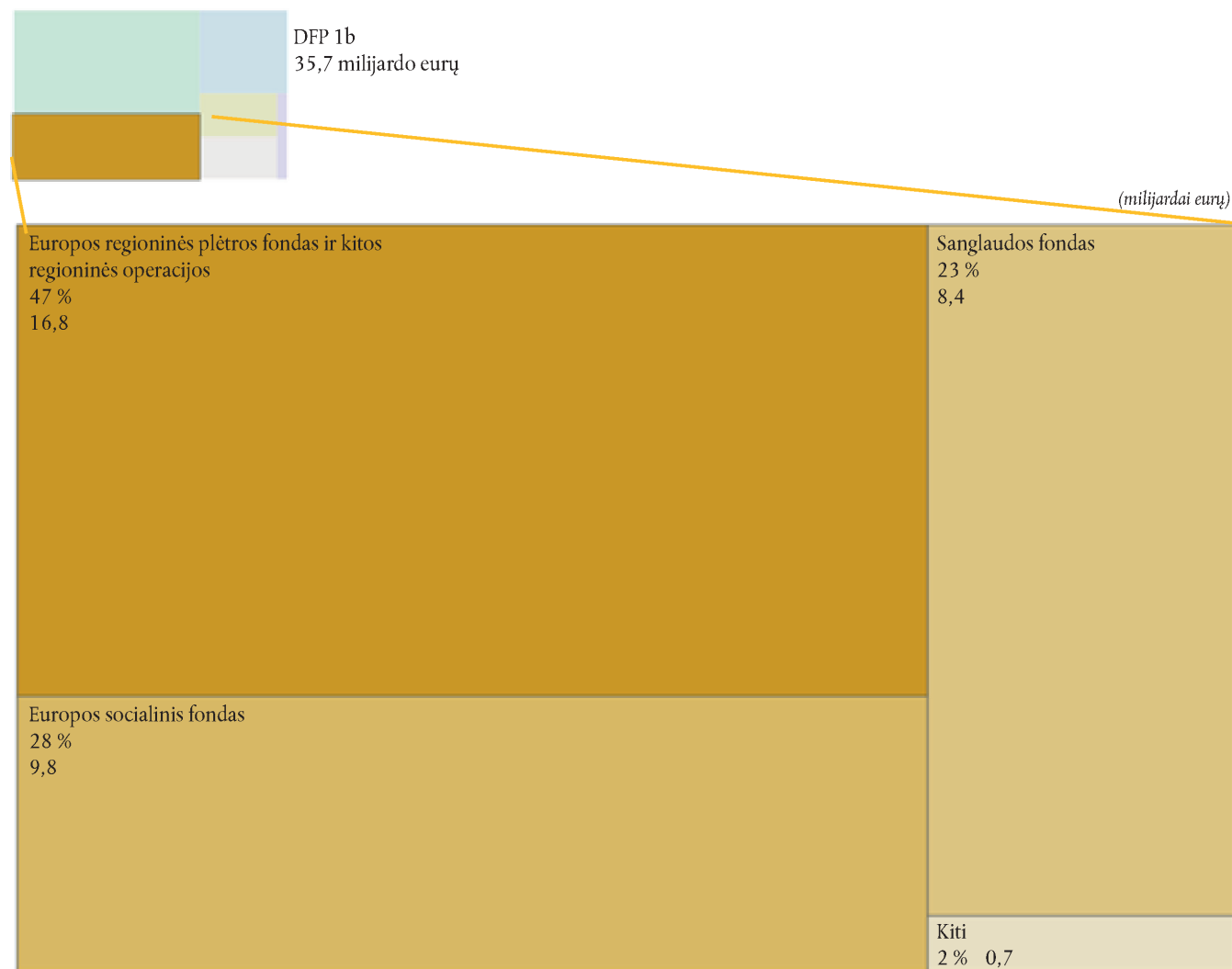

ĮVADAS

6.1. Šiame skyriuje pateikiami mūsų nustatyti faktai, susiję su DFP 1b išlaidų pakategore „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“. 2017 m. pirmą kartą mūsų audituojami mokėjimai yra susiję su 2007–2013 m. *programavimo laikotarpio užbaigimu* ir 2014–2020 m. *programavimo laikotarpio įgyvendinimu* pagal naują kontrolės ir patikinimo sistemą.

6.2. **6.1 langelyje** pateikta pagal šią kategoriją 2017 m. vykdytos pagrindinės veiklos ir išlaidų apžvalga. Išsamesnį paaiškinimą dėl 2017 m. audito populiacijos rasite 6.16–6.19 dalyse.

6.1 langelis. DFP 1b išlaidų pakategorė „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“. 2017 m. pasiskirstymas

Iš viso mokėjimų per metus	35,7
– avansai ⁽¹⁾	- 9,0
+ patvirtinimai ⁽¹⁾ ⁽²⁾	0,5
+ kasmetiniai sprendimai dėl užbaigimo 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu ⁽³⁾	2,5
– 2014–2020 m. DFP laikotarpio mokėjimai	- 20,8
– tarpiniai mokėjimai už neužbaigtas 2007–2013 m. programavimo laikotarpio VP	- 0,9
Audituota populiacija, iš viso ⁽⁴⁾	8,0

⁽¹⁾ Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamiau žr. **1.1 priedo**, 15 dalį).

⁽²⁾ Ši skaičių sudaro 2007–2013 m. laikotarpio 2017 m. užbaigtų VP išankstinio finansavimo patvirtinimai.

⁽³⁾ Šis skaičius apima 0,3 milijardo eurų įnašų į finansines priemones, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas.

⁽⁴⁾ 66 % populiacijos yra susiję su 2007–2013 m. ir 34 % – su 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Trumpas srities „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ aprašymas*Politikos tikslai ir lėšų panaudojimo priemonės*

6.3. Išlaidomis pagal DFP 1b pakategorę „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ siekiama mažinti įvairių ES valstybių narių ir regionų išsivystymo lygio atotrūkį ir stiprinti visų regionų konkurencingumą⁽¹⁾. Šiems tikslams įgyvendinti pasitelkiami šie fondai / priemonės:

- Europos regioninės plėtros fondas (ERPF), kuriuo siekiama ištaisyti pagrindinius regionų pusiausvyros sutrikimus teikiant daugiausia įmonėms skirtą finansinę paramą infrastruktūros kūrimui ir produktyvioms investicijoms, kuriomis skatinamas darbo vietų kūrimas;
- Sanglaudos fondas (SF), iš kurio darnaus vystymosi tikslais finansuojami aplinkos ir transporto projektai valstybėse narėse, kuriose BNP vienam gyventojui sudaro mažiau kaip 90 % ES vidurkio⁽²⁾;
- Europos socialinis fondas (ESF), kuriuo siekiama skatinti aukštą užimtumo lygį ir gausesnių bei geresnių darbo vietų kūrimą, įskaitant priemones pagal Jaunimo užimtumo iniciatyvą⁽³⁾, taikomas regionams, kuriuose yra aukštas jaunimo nedarbo lygis;
- kitos mažesnės priemonės / fondai, kaip antai Europos kaimynystės priemonė (parama tarpvalstybiniam bendradarbiavimui ir politikos iniciatyvoms, skirtoms ES ryšiams su jos kaimyninėmis šalimis stiprinti), ir Europos pagalbos labiausiai skurstantiems asmenims fondas (EPLSAF – materialinė pagalba, kuria siekiama padėti žmonėms išbristi iš skurdo).

⁽¹⁾ Žr. Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 174–178 straipsnius (OL C 326, 2012 10 26, p. 47).

⁽²⁾ Bulgarija, Čekija, Estija, Graikija, Kroatija, Kipras, Latvija, Lietuva, Vengrija, Malta, Lenkija, Portugalija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija. Ispanija galėjo gauti SF pereinamojo laikotarpio paramą 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu.

⁽³⁾ Regionai, kurie gali gauti paramą pagal Jaunimo užimtumo iniciatyvą, arba regionai, kuriuose 2012 m. 15–24 m. amžiaus žmonių nedarbo lygis buvo didesnis kaip 25 %.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Įgyvendinimas

6.4. Kiekvieno programavimo laikotarpio pradžioje valstybės narės paprastai pateikia daugiametės *veiksmų programas* (VP) visam DFP laikotarpiui ⁽⁴⁾. Komisijai patvirtinus VP, atsakomybę už jų įgyvendinimą dalijasi Komisija ⁽⁵⁾ ir valstybė narė. *Paramos gavėjai* gauna kompensaciją per valstybių narių institucijas pagal VP sąlygas – ES biudžeto lėšomis bendrai finansuojamos jų patirtos ir apmokėtos tinkamų finansuoti *operacijų* išlaidos.

Kontrolės ir patikinimo sistema

2014–2020 m. programavimo laikotarpis (kasmetinis finansinių ataskaitų patvirtinimas)

6.5. Svarbus naujos 2014–2020 m. programavimo laikotarpio kontrolės ir patikinimo sistemos ⁽⁶⁾ aspektas yra tas, kad dėl kiekvienos VP (arba VP grupės) valstybių narių valdžios institucijos, atsakingos už programas ⁽⁷⁾, privalo Komisijai pateikti metinį patikinimo paketą ⁽⁸⁾, kuris apimtų Komisijos patvirtintas išlaidas ataskaitiniais metais ⁽⁹⁾. Šiuo paketu valdžios institucijos patvirtina, kad finansinės ataskaitos yra išsamios, tikslios ir teisingos, kad jų valdymo sistemos ir vidaus kontrolės priemonės yra veiksmingos VP (arba VP grupės) atžvilgiu ir kad patvirtintos išlaidos yra *teisėtos ir tvarkingos*.

⁽⁴⁾ Šiuo laikotarpiu VP programos bet kuriuo metu gali būti keičiamos, kai tai tinkamai pagrindžiama.

⁽⁵⁾ Komisijos Regioninės ir miestų politikos GD (REGIO GD), Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD (EMPL GD).

⁽⁶⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006 (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁽⁷⁾ *Vadovaujancioji institucija, tvirtinančioji institucija* ir audito institucija.

⁽⁸⁾ Patikinimo paketą sudaro valdymo pareiškimas, metinė rezultatų santrauka, patvirtintos metinės finansinės ataskaitos, metinė kontrolės ataskaita ir audito nuomonė.

⁽⁹⁾ 2017 m. vasario mėn. pateiktų patikinimo paketų atžvilgiu ataskaitiniai metai tęsiasi nuo 2015 7 1 iki 2016 6 30.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.6. Svarbi patikinimo paketo dalis yra *audito institucijos* parengta metinė kontrolės ataskaita. Šioje ataskaitoje atskleidžiamas VP (arba VP grupės) *likutinis klaidų lygis* ⁽¹⁰⁾. Audito institucija paskelbia audito nuomonę dėl išlaidų tvarkingumo ⁽¹¹⁾. Ši nuomonė gali būti besąlyginė, jei likutinis klaidų lygis neviršija reglamente nustatytos 2 % reikšmingumo ribos ⁽¹²⁾. Nustatydamą šį lygį audito institucija atsižvelgia į visus pažeidimus, kuriuos nustatė analizuodama reprezentatyviąją veiksmų imtį, paprastai gaunamą taikant statistinio imties sudarymo metodus ⁽¹³⁾. Šis lygis taip pat parodo taikytus ir finansinėse ataskaitose užregistruotus finansinius pataisymus, kuriais siekiama kompensuoti tuos pažeidimus.

6.7. Komisija gali patvirtinti finansines ataskaitas, kurios yra patikinimo paketo dalis, ir sumokėti likusią ES įnašo dalį ⁽¹⁴⁾, tik jeigu ji gali padaryti išvadą, atsižvelgdama į audito institucijos audito nuomonę, kad finansinės ataskaitos yra išsamios, tikslios ir teisingos ⁽¹⁵⁾. Prieš patvirtindama šias finansines ataskaitas, Komisija daugiausia atlieka tik administracines į gautus patikinimo paketus įtrauktos informacijos išsamumo ir tikslumo patikras. Tai reiškia, kad Komisija gali patvirtinti finansines ataskaitas netgi tuo atveju, jei likutinis klaidų lygis yra didesnis už *reikšmingumo ribą* ir todėl audito institucijos nuomonė dėl tvarkingumo yra sąlyginė arba neigiama. Tačiau šioje situacijoje Komisija taip pat gali nutraukti likučio mokėjimą (įskaitant sulaikytos 10 % sumos išlaisvinimą ⁽¹⁶⁾) ir pradėti būtinus finansinius pataisymus.

⁽¹⁰⁾ Savo metinėse veiklos ataskaitose Komisija, nagrinėdama 2007–2013 m. programavimo laikotarpio užbaigimą, vartoja terminą „likutinis rizikos lygis“ (LRL) (angl. *residual risk rate*), o nagrinėdama 2014–2020 m. programavimo laikotarpį – terminą „bendras likutinis rizikos lygis“ (BLRL) (angl. *residual total error rate*). Nors šie du lygiai taikomi skirtingais laikotarpiais, iš esmės jie yra tie patys. Šiame skyriuje mes juos abu vadiname „likutiniu klaidų lygiu / likutiniais klaidų lygiais“.

⁽¹¹⁾ Audito institucija taip pat pateikia nuomonę dėl valdymo ir kontrolės sistemų veikimo bei dėl audituotų finansinių ataskaitų išsamumo, tikslumo ir teisingumo.

⁽¹²⁾ 2014 m. kovo 3 d. Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 480/2014, kuriuo papildomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondai, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos, 28 straipsnio 11 dalis (OL L 138, 2014 5 13, p. 5).

⁽¹³⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 127 straipsnio 1 dalis.

⁽¹⁴⁾ Kaip mokėjimą arba grąžintiną sumą.

⁽¹⁵⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 139 straipsnis.

⁽¹⁶⁾ Pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 130 straipsnį tarpinių išmokų mokėjimas ribojamas iki 90 %. Likę 10 % sumokami patikrinus ir patvirtinus finansines ataskaitas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.8. Priėmusi finansines ataskaitas, Komisija taip pat gali atlikti tvarkingumo auditą, kad patikrintų audito institucijos darbą. Jeigu atliekant šį auditą nustatoma kokių nors pažeidimų ar didelių trūkumų, Komisija po to gali nustatyti papildomus (grynuosius) finansinius pataisymus⁽¹⁷⁾. Audito apimtis, atsižvelgus į nustatytas rizikas, prireikus gali taip pat būti išplėsta į ankstesnėse finansinėse ataskaitose įrašytas išlaidas teisės aktais nustatytu patvirtinamųjų dokumentų pateikimo laikotarpiu⁽¹⁸⁾.

6.9. Atlikus šiuos tvarkingumo auditus ir patikras, Komisija (REGIO GD ir EMPL GD) patvirtina šiuos likutinius klaidų lygius, padaro išvadą dėl jų ir po to paskelbia rezultatus savo ateinančių metų *metinėse veiklos ataskaitose* (MVA). Savo 2016 m. metinėse veiklos ataskaitose REGIO GD ir EMPL GD pareiškė, kad jie užbaigs šiuos procesus dėl 2015–2016 m. finansinių ataskaitų iki 2017 m. pabaigos⁽¹⁹⁾ ir paskelbs rezultatus 2017 m. MVA.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.8. Prieš priimdama finansines ataskaitas, Komisija atlieka jų išsamumo, tikslumo ir teisingumo patikras remdamasi į patikinimo paketus įtraukta informacija. Vėliau ji taip pat vertina į patikinimo paketus įtrauktą informaciją, įskaitant audito nuomones, susijusių su teisėtumu ir tvarkingumu ir sistemų veikimu, siekdama patvirtinti nurodytus klaidų lygius ir įvertinti riziką atliekant tvarkingumo auditus.

6.9. Regioninės ir miestų politikos GD ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD iš tikrųjų paprastai ketina patvirtinti likutinius klaidų lygius, padaryti išvadą dėl jų ir paskelbti rezultatus kitose metinėse veiklos ataskaitose (MVA). Tačiau tai nėra teisinė prievolė, kaip minėta generalinių direktoratų bendrojoje audito strategijoje, ir vėliau vis tiek reikia atlikti tvarkingumo auditus. Taigi atliekant auditus gali būti toliau vertinami likutiniai klaidų lygiai ir tam tikrais atvejais atliekami papildomi finansiniai pataisymai, taip pat kitais metais po patikinimo paketų gavimo.

⁽¹⁷⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 145 straipsnio 7 dalis ir 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo bei panaikinančio Reglamentą (EB) Nr. 1260/1999, 99 straipsnis (OL L 210, 2006 7 31, p. 25).

⁽¹⁸⁾ Pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 140 straipsnį vadovaujančioji institucija turi užtikrinti, kad visi bendrai finansuojamų operacijų, kurių visos finansuoti tinkamos išlaidos sudaro daugiau kaip 1 milijoną eurų, išlaidų patvirtinamieji dokumentai būtų saugomi ir prieinami Komisijai bei Europos Audito Rūmams dvejus metus po finansinių ataskaitų, apimančių galutines užbaigtų operacijų išlaidas, pateikimo. Operacijų, kurių tinkamos finansuoti išlaidos sudaro mažiau kaip 1 milijoną eurų, patvirtinamųjų dokumentų saugojimo laikotarpis yra treji metai po metinių finansinių ataskaitų, kuriose nurodomos atitinkamos išlaidos, pateikimo. Trejų metų laikotarpis visuotinai taikomas 2007–2013 m. VP užbaigimui (žr. Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 90 straipsnį).

⁽¹⁹⁾ Žr. 4 priedo (Reikšmingumo kriterijai) p. 23 dėl REGIO GD ir p. 22 dėl EMPL GD.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2007–2013 m. programavimo laikotarpis (VP užbaigimas)

6.10. Prieš užbaigiant VP 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu numatytos taikyti kontrolės priemonės yra panašios į priemones, taikomas metinio patikinimo paketo patvirtinimui 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu, o jų pagrindinis skirtumas yra laikotarpis. Pareikšdama savo nuomonę dėl už visą programavimo laikotarpį deklaruotų išlaidų tvarkingumo, audito institucija apskaičiuoja likutinį klaidų lygį. Šiuo tikslu ji atsižvelgia į savo metinėse ataskaitose nurodytus klaidų lygius ir visus finansinius pataisymus, atliktus programavimo laikotarpiu. Šiais metais pirmą kartą savo metinėje ataskaitoje pranešame apie šių priemonių įgyvendinimą ⁽²⁰⁾.

Rizika tvarkingumui

6.11. Dėl kontrolės ir patikinimo sistemos pokyčių riziką tvarkingumui vertiname kiekvienos operacijos lygmeniu (žr. 6.12 dalį) ir sistemų, sukurtų taip, kad būtų galima gauti patikimą likutinį klaidų lygį, lygmeniu (žr. 6.13–6.15 dalis).

6.12. Kategorijos „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ išlaidoms būdingos rizikos lygis yra aukštas. Visų pirma paramos gavėjai gali deklaruoti išlaidas, kurios nėra tinkamos finansuoti pagal ES ir nacionalines taisykles, arba parama gali būti suteikiama paramos gavėjams ar veiksmams, kurie neatitinka VP tinkamumo reikalavimų.

6.13. Nauja kontrolės ir patikinimo sistema siekiama užtikrinti, kad iš ES biudžeto kompensuojamų išlaidų likutinis klaidų lygis ir toliau neviršytų nustatytos reikšmingumo ribos (2 %). Su tuo susijusi pagrindinė rizika kelia nerimą ir audito institucijoms, ir Komisijai.

6.14. Audito institucijos gali nepakankamai įvertinti VP (arba VP grupės) likutinį klaidų lygį. Taip gali atsitikti dėl to, kad jos savo audito darbą grindžia nereprezentatyviosiomis veiksmų imtimis, nesilaiko tarptautinių audito standartų arba nenustato klaidų. Jos taip pat gali neteisingai apskaičiuoti likutinį klaidų lygį arba pasiūlyti pataisymus, kurių nepakanka jų nustatytoms klaidoms ištaisyti.

6.15. Jeigu atlikusi tvarkingumo auditus ir patikras Komisija nenustato vienos ar kelių šių problemų, ji gali sumokėti likučius, net jei faktiniai likutiniai klaidų lygiai viršija 2 % reikšmingumo ribą.

6.13. 2014–2020 m. kontrolės ir patikinimo sistema siekiama užtikrinti, kad iš ES biudžeto kompensuojamų išlaidų likutinis klaidų lygis ir toliau neviršytų kiekvienai veiksmų programai nustatytos reikšmingumo ribos (2 proc.).

6.15. Jeigu atlikusi tvarkingumo auditus ir patikras Komisija padaro išvadą, kad likutinis klaidų lygis, atsižvelgiant į visus užregistruotus finansinius pataisymus, vis dar viršija 2 proc. reikšmingumo lygį, ji gali pradėti būtiną finansinių klaidų ištaisymo procedūrą, įskaitant grynusius finansinius pataisymus, jeigu lieka didelių trūkumų.

⁽²⁰⁾ Pirmąsias VP Komisija užbaigė paskutiniajame 2017 m. ketvirtyje, išskyrus Gibraltaro ERPF programą, kurią ji užbaigė 2016 m.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Audito apimtis ir metodas

6.16. Atsižvelgdami į peržiūrėtą kontrolės ir patikinimo sistemą (žr. 6.5–6.9 dalis), šiais metais pakeitėme savo audito metodą, taikomą šiai išlaidų sričiai. Mūsų tikslas buvo prisidėti prie bendro *patikinimo pareiškimo* kaip aprašyta **1.1 priede** ir įvertinti naują kontrolės ir patikinimo sistemą ir jos patikimumą. Tai buvo daroma su mintimi pasinaudoti tuo kiek įmanoma ateityje ir šiuo atžvilgiu nustatyti, ką dar galima būtų patobulinti.

6.17. Todėl 2017 m. auditavome patvirtintas išlaidas, įtrauktas į 2014–2020 m. patikinimo paketus, ir 2007–2013 m. galutinėse audito institucijų kontrolės ataskaitose atspindėtas išlaidas. Anksčiau ėmėme imtis iš tarpinių ir galutinių mokėjimų arba patvirtinimų iš ES biudžeto, skirto VP.

6.18. Tai pirmieji metai, kai valstybių narių programų institucijos pateikė patikinimo paketus, kuriuose nurodytos 2014–2020 m. programavimo laikotarpio išlaidos, ir kai Komisija taikė savo procedūras, skirtas peržiūrėti ir tvirtinti finansines ataskaitas ir padaryti išvadas dėl ataskaitose nurodytų klaidų lygių. Iki 2017 m. kovo mėn. Komisija gavo 50 patikinimo paketų, apimančių 71-nos iš 419 veiksmų programų išlaidų ataskaitas. 2017 m. gegužės mėn. Komisija patvirtino išlaidų ataskaitas iš 17 valstybių narių ⁽²¹⁾, kurios apima 70 VP ir tik 2,5 milijardo eurų išlaidų ⁽²²⁾. Tai paaiškina, kodėl mes aprėpėme mažiau išlaidų nei praėjusiais metais. Be to, maždaug 48 % šios sumos buvo susiję su ESF/ JUI lėšomis bendrai finansuojamais veiksmais. Tai prilygsta 26 % 2014–2020 m. laikotarpiui patvirtintų visų ESF/ JUI asignavimų, skirtų VP.

6.19. Tai taip pat buvo pirmieji metai, kai Komisija sumokėjo likutį VP iš 2007–2013 m. programavimo laikotarpio. 2017 m. Komisija užbaigė 141 VP (jas ji laikė mažiau rizikingomis) iš atitinkamų 440 VP iš 18 valstybių narių ⁽²³⁾.

⁽²¹⁾ Vokietija, Airija, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Austrija, Rumunija, Slovėnija, Slovakija ir Jungtinė Karalystė pateikė patikinimo paketus, kuriuose nurodytos nuliui lygios išlaidos. Vienos VP Italijoje atveju, pateikta finansinė ataskaita 2017 m. gegužės mėn. nebuvo patvirtinta.

⁽²²⁾ Tai sudaro vos 0,7 % visam programavimo laikotarpiui skirtu biudžetu. Į ją neįtraukti finansinėms priemonėms sumokėti avansai, bet įtrauktos sumos, panaudotos galutinių naudos gavėjų lygmeniu.

⁽²³⁾ Bulgarija, Estija, Graikija, Prancūzija, Kroatija, Kipras, Vengrija, Rumunija, Slovėnija ir Slovakija į sprendimus dėl užbaigimo nebuvo įtraukti. Dokumentų dėl užbaigimo pateikimo terminas Kroatijos atveju buvo 2018 m. kovo 31 d.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.20. Kalbant apie šio skyriaus **1 dalį**, kurioje daugiausia dėmesio skiriama tvarkingumui, išnagrinėjome šiuos dalykus:

- i) 217 operacijų imtį, sudarytą taip, kad būtų statistiškai reprezentatyvi visų šios DFP kategorijos išlaidų rūšių atžvilgiu. Imtį sudarėme dviem etapais. Visų pirma atrinkome 22 patikinimo / užbaigimo paketus⁽²⁴⁾, apimančius 51 iš 211 VP, su kuriomis 2017 m. Komisija atsiskaitė ES biudžeto lėšomis⁽²⁵⁾. Tuomet tose VP atrinkome 217 operacijų, kurių auditą atliko audito institucijos. Šiuo darbu prisidėta rengiant bendrą patikinimo pareiškimą pagal **1.1 priedą**;
- ii) darbą, kurį atlieka audito institucijos siekdamos patvirtinti informaciją, pateikiamą 22 patikinimo / užbaigimo pakuose, be kita ko, naudojant pirmiau minėtą 217 operacijų imtį;
- iii) Komisijos darbą, atliekamą peržiūrint ir tvirtinant 2017 m. patikinimo / užbaigimo paketus. Taip pat atsižvelgėme į svarbią REGIO GD ir EMPL GD MVA pateikiamą informaciją.

6.2 langelyje pateiktas valstybės narės audituotos imties pasiskirstymas, o 6.21–6.23 dalyse pateikiama išsamesnė informacija apie tai, kaip sukūrėme savo metodą.

⁽²⁴⁾ 12 patikinimo paketų (2014–2020 m.) ir 10 užbaigimo paketų (2007–2013 m.).

⁽²⁵⁾ Atsiskaitymas – finansavimo likučio sumokėjimas. Jis gali reikšti po išankstinio finansavimo likusių nesumokėtų sumų sumokėjimą ir bet kokių atidėtų sumų sumokėjimą, grąžintinos sumos susigrąžinimą (jeigu galutinės išlaidos yra mažesnės už jau sumokėtas sumas) arba nulinį mokėjimą.

2014–2020 m. metiniai patikrinimo paketai

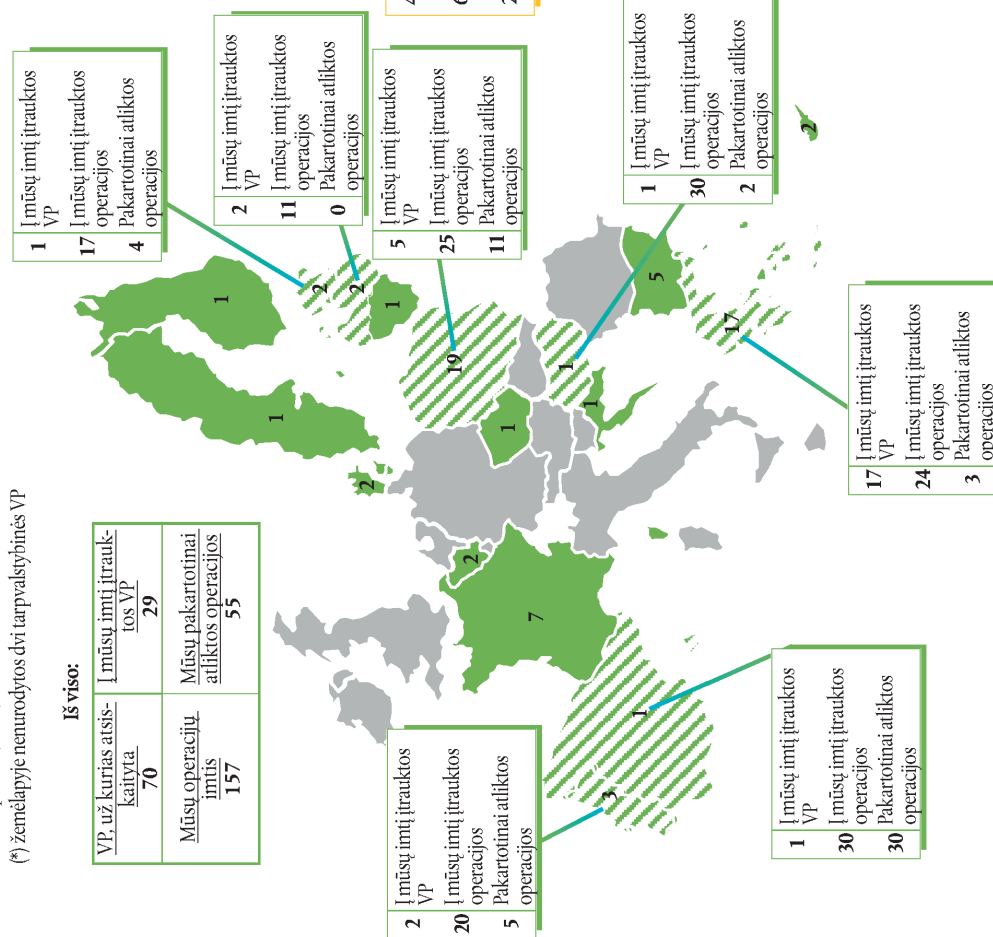
Patikrinimo paketai, kuriuose nurodytos nuliui lygios išlaidos

1 Patikrinimo paketai (*), neįtraukti į mūsų imtį, kartu su VP skaičiumi, pateiktu sistame (-uose) patikrinimo pakete (-uose)
 1 Mūsų imtis, kartu su VP skaičiumi, pateiktu sistame (-uose) patikrinimo pakete (-uose)

(*) žemėlapyje nenurodytos dvi tarpvalstybinės VP

Iš viso:

VP, už kurias atsis- kaijta	70
Mūsų operacijų imtis	157
Iš viso: I mūsų imty įtrauk- tos VP	29
Mūsų pakartotiniai atliktos operacijos	55

2007–2013 m. užbaigimo paketai

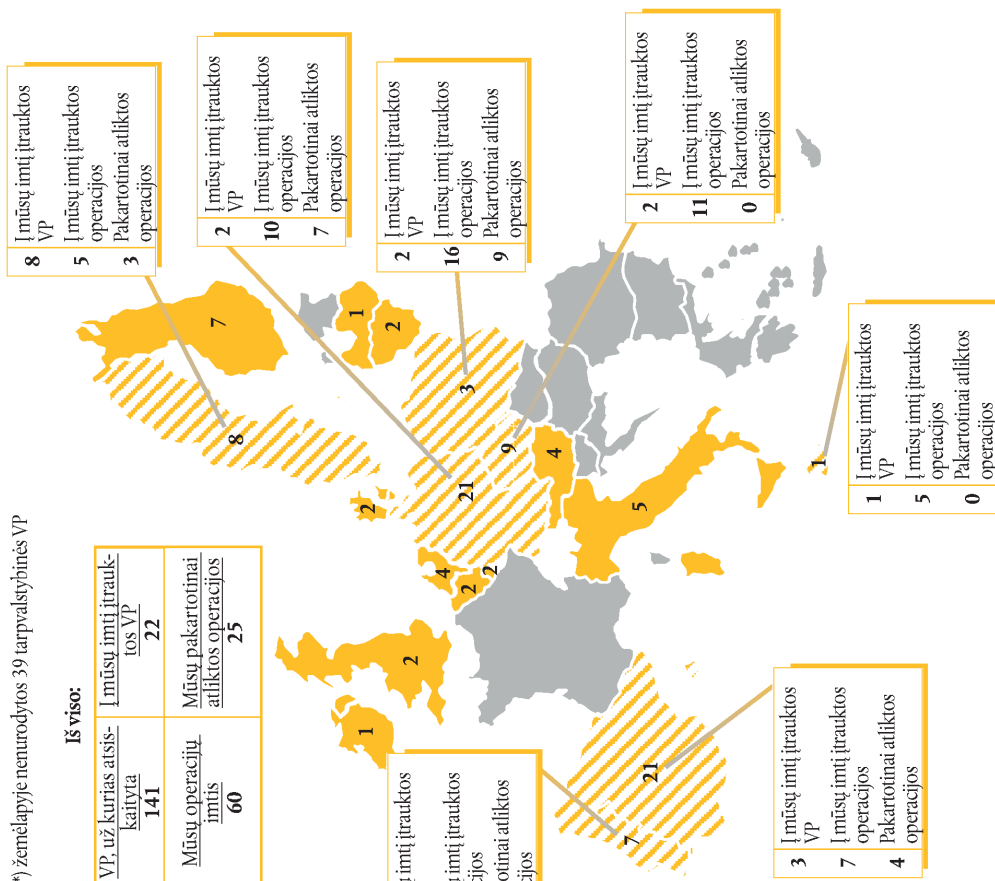
Nėra užbaigimo atsisakymo

1 Užbaigimo atsisakymas (*), neįtrauktas į mūsų imtį, kartu su užbaigtų VP skaičiumi
 1 Mūsų imtyje, kartu su užbaigtų VP skaičiumi

(*) žemėlapyje nenurodytos 39 tarpvalstybinės VP

Iš viso:

VP, už kurias atsis- kaijta	141
Mūsų operacijų imtis	60
Iš viso: I mūsų imty įtrauk- tos VP	22
Mūsų pakartotiniai atliktos operacijos	25

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.21. Mūsų operacijų testavimą sudarė 217 operacijų iš audito institucijų kontrolinių sąrašų ir jų įrodymų, kuriais jos turėjo pagrįsti savo audito darbo rezultatus, taip pat jų audito nuomonių peržiūra. Prireikus pakartotinai atlikome ⁽²⁶⁾ audito darbą (žr. 6.50 dalį).

6.22. Kadangi audito institucijų darbas yra svarbiausia patikinimo ir kontrolės sistemos dalis, šiais metais didesnę dėmesį skyrėme pagrindinių jų tikrinimų elementų tikrinimui. Mes nesiekėme gauti patikinimo dėl kontrolės priemonių veiksmingumo. Tikrindami kiekvieną iš 22 mūsų imtyje esančių patikinimo / užbaigimo paketų patikrinome audito institucijos audito strategiją, imties atrankos metodą, kaip ji nustatė, kiekybiškai įvertino ir ekstrapoliavo klaidas, taip pat patikrinome jos darbą, susijusį su valstybės narių lygmeniu atliktų finansinių pataisymų tikslumu ir patikimumu.

6.23. Taip pat nagrinėjome darbą, kurį atliko du atsakingi GD peržiūrint ir tvirtinant metines finansines ataskaitas ir sprendimus dėl užbaigimo, ir tai, kaip jie panaudojo šio darbo rezultatus savo metinėse veiklos ataskaitose. Tai mums padėjo įvertinti, kiek Komisija sugeba remtis valstybių narių parengta tvarkingumo informacija.

6.24. Šio skyriaus 2 **dalyje** daugiausia dėmesio skiriama veiksmingumui. Įvertinome valstybių narių sistemas, skirtas į mūsų imtį įtrauktų 113 abiejų programavimo laikotarpių fiziškai užbaigtų projektų veiksmingumui matuoti. Taip pat įvertinome, kokių mastu įgyvendinant šiuos projektus buvo pasiekti jų tikslai.

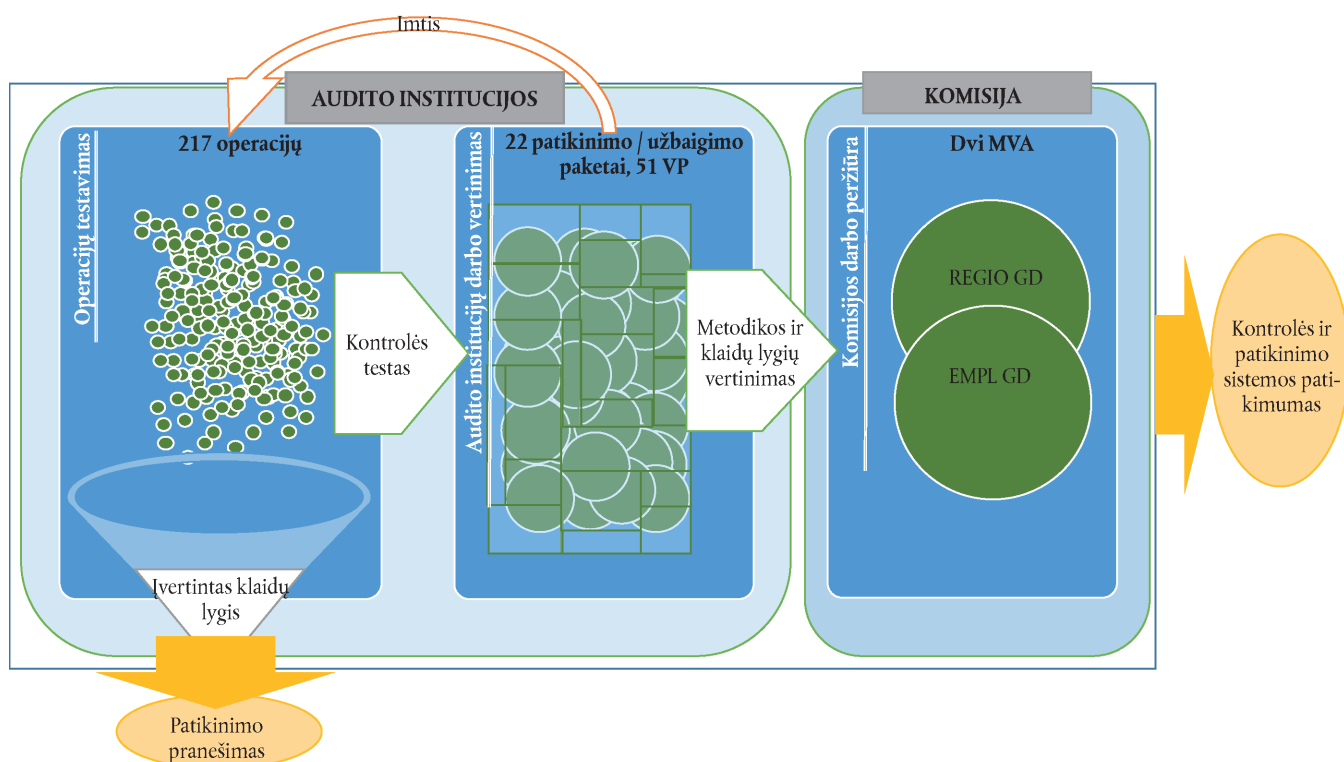
⁽²⁶⁾ Šiame kontekste peržiūra – audito institucijų darbo metodų ir audito bylų tikrinimas ir atsižvelgimas į tikrinimo rezultatų patikimumą ir reikšmingumą jų naudingumo rengiant audito išvadą požiūriu. Pakartotinis atlikimas – papildomų įrodymų gavimas iš šaltinio. Tiek peržiūra, tiek pakartotinis atlikimas yra susiję su jau audituotomis operacijomis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1 DALIS. OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

6.25. Šią skyriaus dalį sudaro trys poskirsniai. Pirmasis poskirsnis susijęs su mūsų atliktu šių metų 217 operacijų imties testavimu, siekiant suprasti pagrindinius klaidų šaltinius ir pateikti medžiagą bendram patikinimo pareiškimui. Antrasis poskirsnis susijęs su mūsų atliktu audito institucijų darbo vertinimu, o trečiasis – su Komisijos darbu, apimančiu dviejų atsakingų GD metines veiklos ataskaitas. Pagal visus poskirsnius pasiekti rezultatai mums sudaro pagrindą padaryti išvadą dėl MVA pateiktos informacijos tvarkingumo (taip pat žr. 6.3 langelį).

6.3 langelis. Pagrindiniai mūsų metodo elementai

Šaltinis – Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Mūsų atliktos operacijų peržiūros ir pakartotinio audito darbo atlikimo rezultatai

6.26. **6.1 priede** pateikta mūsų atlikto operacijų testavimo rezultatų apžvalga. Mes nustatėme ir kiekybiškai įvertinome 36 klaidas, kurių nenustatė audito institucijos. Atsižvelgdami į 50 klaidų, kurias anksčiau nustatė audito institucijos, ir į programų institucijų atliktus 101 milijono eurų vertės pataisymus, susijusius su abiem programavimo laikotarpiais, mes vertiname, kad klaidų lygis sudaro 3,0 %⁽²⁷⁾. Šis lygis apima 2014–2020 m. mokėjimus ir 2007–2013 m. užbaigimus ir yra mažesnis nei ankstesniais metais.

6.27. Iš nustatytų klaidų skaičiaus ir poveikio matyti, kad vis dar yra trūkumų, susijusių su vadovaujančiųjų institucijų deklaruotų išlaidų tvarkingumu⁽²⁸⁾.

6.28. Audito institucijos nustatė daug tokių klaidų. Patikini-mo / užbaigimo paketuose jos nurodė 50 kiekybiškai įvertinamų klaidų į mūsų imtį įtrauktose 217-oje operacijų. Šios klaidos buvo susijusios su netinkamomis finansuoti išlaidomis (30), su viešaisiais pirkimais (12) ir reikalavimų neatitinkančiais dalyviais (aštuonios). Valstybių narių institucijos taikė pataisymus, kad sumažintų likutinius klaidų lygius tiek, kad jie nesiektų 2 % reikšmingumo ribos.

6.26. Komisija džiugiai pažymi, kad šiais metais EAR atliktas klaidų lygio įvertinimas dėl sanglaudos politikos yra daug geresnis, palyginti su ankstesniais metais. Visų pirma, Komisija pažymi, kad bendroji MVĮ iniciatyvos programa, įtraukta į 2015–2016 m. sąskaitas, kuria nustatoma konkreti reglamentavimo sistema, dėl savo naujoviško pobūdžio, palyginti su įprastomis programomis, prie šio apskaičiuotojo skaičiaus prisideda 1 procentiniu punktu. Remdamasi visa gauta informacija Komisija daro išvadą, kad daugumoje programų 2015–2016 m. sąskaitose reikšmingo klaidų lygio nebelieka.

Komisija imsis tolesnių priemonių, susijusių su EAR nustatytomis pavienėmis papildomomis klaidomis, ir prireikus prašys suinteresuotųjų programas vykdančių institucijų atlikti papildomus finansinius pataisymus.

Komisija taip pat pažymi, kad apskaičiuotoji suma, kuriai pagal politiką vykdant mokėjimus kyla pavojus, kaip matyti iš Regioninės ir miestų politikos GD ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD metinių veiklos ataskaitų, patenka į EAR apskaičiuoto klaidų lygio intervalą (žr. 27 išnašą).

6.27. Kaip Komisija minėjo atsakyme į 2016 m. metinės ataskaitos 6.19 dalies pastabas, ji pateikė valstybėms narėms atnaujintas gaires dėl 2014–2020 m. programavimo laikotarpio ir taip, kartu privaloma tvarka taikant supaprastinto išlaidų apmokėjimo procedūras, ateityje turėtų būti toliau gerinama valdymo patikrinimo kokybė.

⁽²⁷⁾ Savo klaidų apskaičiavimą grindžiame reprezentatyviąja imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Esame 95 % įsitikinę, kad įvertintas klaidų lygis populiacijoje yra tarp 0,7 % ir 5,3 % (atitinkamai apatinės ir viršutinės klaidų lygio ribų).

⁽²⁸⁾ Žr. 2016 m. metinės ataskaitos 6.19 dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.29. Tai buvo pirmi metai, apėmę ir 2014–2020 m. mokėjimus, ir su 2007–2013 m. susijusius užbaigimus. Klaidų, kurias nustatėme 2014–2020 m. laikotarpiu atliktose operacijose, skaičius ir poveikis buvo didesnis nei operacijose, susijusiose su užbaigimu 2007–2013 m. laikotarpiu. Daugiausiai prie mūsų įvertinto klaidų lygio prisidėjo finansinės priemonės, po jų – netinkamos finansuoti išlaidos.

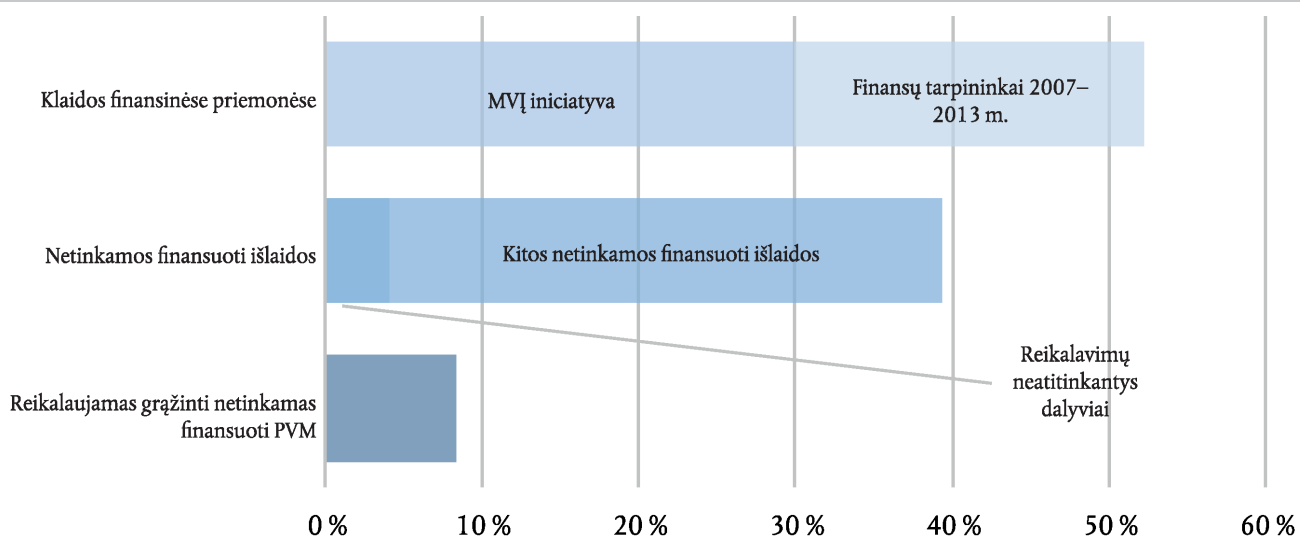
6.30. **6.4 langelyje** parodyta, kaip mūsų nustatytos klaidos pasiskirsto pagal kategorijas (prieš atsižvelgiant į finansinius pataisymus), o 6.31–6.43 dalyse pateikiama daugiau informacijos apie šias klaidas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.29. Komisija pabrėžia, kad finansinė priemonė (MVĮ iniciatyva) su 2015–2016 m. sąskaitose patvirtintomis sumomis sudarė nemenką tose sąskaitose deklaruotų 2014–2020 m. išlaidų dalį. Ta priemonė, su kuria buvo susijęs vienas trečdalis apskaičiuotojo klaidų lygio, dėl jos naujoviško pobūdžio, palyginti su kitomis įprastomis programomis, reglamentuojama specialiosiomis taisyklėmis, kaip numatyta Reglamente (ES) Nr. 1303/2013 (žr., visų pirma, 6.37 ir 6.47 dalis).

Pagal Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 42 straipsnį tokių išlaidų tinkamumas finansuoti turi būti galutinai vertinamas užbaigiant atitinkamą programą ir iki tada fondo valdytojas turėtų ištaisyti netvarkingas operacijas ir pakeisti jas tinkamomis finansuoti.

6.4 langelis. „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“. Mūsų nustatytų klaidų pasiskirstymas

Šaltinis – Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Finansinės priemonės prie 2017 m. įvertinto klaidų lygio prisidėjo daugiausiai

6.31. Finansinės priemonės, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, gali būti investicijos į nuosavą kapitalą ar į *kvazinuosavą kapitalą*, paskolos ar garantijos. Savo pobūdžiu jos skiriasi nuo įprastų *dotacijų*, kurios yra susijusios su paramos gavėjų įgyvendinant tinkamus projektus patirtų išlaidų kompensavimu.

6.32. Valstybės narės gali padėti nustatyti finansines priemones:

- a) pavaldžias vadovaujančiajai institucijai valstybės narės lygmeniu (abiem DFP laikotarpiais) ⁽²⁹⁾;
- b) ES lygmeniu (tik 2014–2020 m. laikotarpiu). Ši kategorija apima MVĮ iniciatyvą ⁽³⁰⁾, kuri yra įgyvendinama kaip atskira, pavienė VP ⁽³¹⁾.

6.33. Jeigu finansavimui naudojamos finansinės priemonės, programų užbaigimo metu tinkamos finansuoti yra tik *galutiniams gavėjams* išmokėtos kompensacijos ir fondų valdytojų išlaidos ir mokesčiai, o nepanaudoti įnašai turi būti grąžinti į ES biudžetą ⁽³²⁾. Tolesnėse dalyse aprašomi tam tikri sunkumai, kurių kilo taikant šį metodą.

⁽²⁹⁾ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 44 straipsnis ir Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 38 straipsnio 1 dalies b punktas.

⁽³⁰⁾ MVĮ iniciatyva yra bendras Komisijos ir Europos investicijų fondo (EIF) finansinė priemonė, kuria siekiama sudaryti palankesnes sąlygas *mažoms ir vidutinėms įmonėms* gauti finansavimą. Žr. Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 39 straipsnį ir XIV priedą.

⁽³¹⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 38 straipsnio 1 dalies a punktas ir 39 straipsnis.

⁽³²⁾ Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006 78 straipsnio 6 dalis ir Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 42 straipsnis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Dviejų iš keturių mūsų nagrinėtų teminių auditų, susijusių su 2007–2013 m. VP, atveju buvo nenustatytos reikšmingos klaidos užbaigimo metu

6.34. Komisija tik reikalauja, kad audito institucijos užbaigimo metu pateiktų patikinimą, kad galutiniams gavėjams sumokėtos sumos buvo naudojamos pagal paskirtį⁽³³⁾. Siekdama šio tikslo, ji rekomendavo, kad audito institucijos atliktų finansinių priemonių „teminius“ auditus⁽³⁴⁾.

6.35. Nustatėme, kad ne visos audito institucijos sistemingai atlieka šį auditą. Jeigu jos šį auditą atliko, atlikto darbo ne visada pakako reikšmingiems pažeidimams nustatyti. Dviejose iš keturių finansinių priemonių, įtrauktų į mūsų užbaigimų imtį, nustatėme kiekybiškai įvertinamų klaidų. Vienu iš šių dviejų atvejų klaidų finansinis poveikis buvo reikšmingas praneštam likutiniam klaidų lygiui, kurį patvirtino Komisija (t. y., šis lygis viršijo 2 %).

6.5 langelis. Netinkamų finansuoti paskolų, patvirtintų finansinėms priemonėms, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, pavyzdys

ERPF paskoloms skiriamas bendras finansavimas (t. y. daugiau kaip 50 % visos paskolų vertės) pirmiausia turi būti naudojamas MVĮ remti (Reglamentas (EB) Nr. 1083/2006). Pagal finansinę priemonę, kurią auditavome Ispanijoje, beveik 80 % visos patvirtintos paskolų vertės buvo investuota į įmones, kurios nėra MVĮ. Nei audito institucija, nei Komisija nenustatė šio pagrindinio teisės aktų leidėjo nustatyto tinkamumo reikalavimo pažeidimo.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.34 ir 6.35. 2011 m. Komisija su audito institucijomis suderino 2007–2013 m. programavimo laikotarpio finansinių priemonių, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, audito metodiką (toliau – bendra struktūrinių fondų finansų inžinerijos priemonių audito sistema). Paskui Komisija ragino audito institucijas atlikti tokių priemonių įgyvendinimo auditus. Vertindama užbaigimo deklaracijas Komisija taip pat patikrino, ar audito institucijos atliko finansinių priemonių įgyvendinimo auditą. Tais atvejais, kai tai nebuvo padaryta, Komisija nutraukė užbaigimo procesą ir paprašė atlikti papildomą audito darbą.

Komisija imsis tolesnių veiksmų dėl dviejų EAR nustatytų atvejų. Dėl atvejo, kuriuo, EAR vertinimu, klaidos daro reikšmingą finansinį poveikį Komisijos patvirtintam likutiniam klaidų lygiui, Komisija nurodo savo atsakymą, susijusį su 6.5 langeliu.

6.5 langelis. Netinkamų finansuoti paskolų, patvirtintų finansinėms priemonėms, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, pavyzdys

Reglamento (ES) Nr. 1083/2006 44 straipsniu nedraudžiama išduoti paskolų ir didelėms įmonėms, jeigu tenkinamos visos kitos sąlygos.

Kadangi toje nuostatoje nėra minimas joks mažiausias MVĮ skiriamo finansavimo lygis, tame straipsnyje taip pat būtų galima daryti nuorodą į pavienių paskolų skaičių (nebūtinai į sumas).

⁽³³⁾ Komisijos sprendimo, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas C(2013) 1573 dėl priimtų veiksmų programų, kurioms vykdyti teikiama Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo parama (2007–2013 m.), užbaigimo gairių patvirtinimo, priedas (C(2015) 2771 final, 2015 4 30, 3.6 skirsnis).

⁽³⁴⁾ Teminis auditas – konkretaus esminio reikalavimo arba išlaidų srities auditas, kai rizika laikoma sisteme. Teminiu auditu papildomas reguliarus sistemų auditas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Rimti vienos 2014–2020 m. VP pagal MVĮ iniciatyvą įgyvendinimo trūkumai

6.36. Atlikdami auditą, patikrinome 30 vienintelės VP pagal MVĮ iniciatyvą operacijų, įrašytų 2017 m. pateiktose metinėse finansinėse ataskaitose.

6.37. EIF yra MVĮ iniciatyvos fondo valdytojas ES lygmeniu. Audito institucijos privalo pateikti nuomonę dėl to, ar teisėtos ir tvarkingos yra išlaidos, atspindimos pagal MVĮ iniciatyvą vykdomų VP finansinėse ataskaitose. Tačiau jos nėra teisiškai įgalios atlikti patikras vietoje, kad gautų patikinimą dėl tvarkingumo finansų tarpininko lygmeniu⁽³⁵⁾. Kad būtų galima pateikti nuomonę dėl finansinių ataskaitų, EIF su išorės auditoriumi pasirašė sutartį dėl vadinamosios sutartos procedūros⁽³⁶⁾. Tačiau mes nustatėme, kad sutartyje dėl mūsų tikrinamos VP nenumatomas joks darbas finansų tarpininko lygmeniu, o į išorės auditoriaus ataskaitą įtrauktas atsakomybę ribojantis pareiškimas siekiant, kad jis galėtų neteikti savo patikinimo. Nepaisant to, audito institucija pateikė teigiamą nuomonę dėl Komisijai pateiktų finansinių ataskaitų tvarkingumo⁽³⁷⁾.

6.38. Taip pat nustatėme trūkumus, kurie turėjo didelį neigiamą poveikį daugelio finansų tarpininkų investicijų tinkamumui⁽³⁸⁾. Tik MVĮ statuso ES apibrėžtį⁽³⁹⁾ atitinkančios įmonės turi teisę dalyvauti MVĮ iniciatyvoje. Tačiau finansų tarpininkai arba ne visada tai tikrina, arba tai tikrina neteisingai. 30 mūsų tikrintų investicijų atveju finansų tarpininkai patvirtino paskolas penkiems gavėjams be jų MVĮ statuso patvirtinimo; todėl šias investicijas laikome tinkamomis. Kitų keturių paskolų dalis arba visa suma buvo panaudota netinkamai finansuoti veiklai (pavyzdžiui, kitoms paskoloms refinansuoti). Šie pažeidimai sudaro 1,0 mūsų įvertinto su šiuo skyriumi susijusio klaidų lygio procentinio punkto⁽⁴⁰⁾.

6.37. *Pagal sutartą procedūrą išorės auditorius nuomonės nepateikia, o atliekant auditą nustatytus audito faktus ir išvadas audito institucija turi panaudoti, kad parengtų savo audito nuomonę. Šiuo tikslu audito institucija taip pat atliko sistemos auditą ir vadovaujančiosios, ir tvirtinančiosios institucijų lygmenimis.*

Metinėje kontrolės ataskaitoje aiškiai aprašoma, kaip audito institucija suformavo savo nuomonę.

Toks patikinimo trūkumas pašalinamas Reglamento „Omnibus“ pasiūlymo projekte, kuris buvo parengtas Tarybai ir Parlamentui pasiekus politinį sutarimą.

⁽³⁵⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 40 straipsnis.

⁽³⁶⁾ Subjekto ir trečiosios šalies sutarta procedūra, pagal kurią rengiamos faktinės išvados apie finansinės informacijos arba veiklos procesus (ISRS 4400).

⁽³⁷⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 pakeitimas Reglamente „Omnibus“, kuriuo siekiama spręsti nepakankamų teisių atlikti auditą valstybės narės lygmeniu problemą. Tikimasi, kad Reglamentas „Omnibus“ įsigalios antrąjį 2018 m. pusmetį, o tai reiškia, kad tas pats trūkumas bus taikomas 2018 m. vasario mėn. Komisijos pateiktoms metinėms finansinėms ataskaitoms.

⁽³⁸⁾ Finansų tarpininkas – tai subjektas, tarpininkaujantis vadovaujančiajai institucijai arba kontroliuojančiajam fondui ir galutiniams lėšų, skiriamų taikant pasidalijamojo valdymo finansines priemones, gavėjams.

⁽³⁹⁾ 2003 m. gegužės 6 d. Komisijos rekomendacija 2003/361/EB dėl labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių apibrėžties (OL L 124, 2003 5 20, p. 36).

⁽⁴⁰⁾ Nuo 2017 m. gruodžio 31 d. Komisija patvirtino VP pagal MVĮ iniciatyvą šešiose valstybėse narėse.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.39. Tokia padėtis susiklostė dėl procedūrinių pažeidimų finansų tarpininkų lygmeniu – nesilaikyta teisiškai privalomų, sutartyse su EIF nustatytų tinkamumo kriterijų. Dėl to kyla didelė rizika tvarkingumui kitose VP, patvirtintose pagal MVĮ iniciatyvą ir valdomose panašiomis aplinkybėmis. Tai taip pat parodo, kad EIF turi pagerinti savo vykdomą priežiūrą. Tuo tikslu EIF ėmėsi įgyvendinti veiksmų planą, skirtą padidinti finansinių tarpininkų informuotumą apie būtinybę laikytis tinkamumo kriterijų ir toliau tobulinti jo paties vėdaus netinkamų finansuoti paskolų aptikimo mechanizmus. Šiame veiksmų plane numatyta šalinti mūsų aptiktus trūkumus ir sumažinti likutines tvarkingumo rizikas MVĮ iniciatyvos veiksmų programoms.

Susigrąžinamas PVM neteisingai patvirtintas kaip tinkamos finansuoti išlaidos

6.40. Pridėtinės vertės mokestis (PVM) yra netiesioginis mokestis, renkamas už prekių vartojimą ir naudojimąsi paslaugomis. Apmokestinamas asmuo, paprastai įmonė, individualus prekybininkas arba kitas specialistas, privalo taikyti PVM savo parduodamoms prekėms ir paslaugoms ir jį pervesti nacionaliniam mokesčių administratoriui. Apmokestinamas asmuo gali prašyti grąžinti PVM, jau sumokėtą už savo įsigytas prekes ir paslaugas. Tai vadinama „susigrąžinamumu“. Neapmokestinamas asmuo neprivalo taikyti PVM ir negali susigrąžinti PVM už įsigytas prekes ir paslaugas.

6.41. Pagal ES taisyklės PVM išlaidos yra tinkamos bendrai finansuoti, jeigu jų neįmanoma susigrąžinti pagal nacionalinės teisės aktus, kuriais reglamentuojamas PVM. Nesvarbu, ar PVM išlaidos faktiškai susigrąžintos ar ne. Viešųjų įstaigų atveju PVM galima susigrąžinti tais atvejais, kai veiklos vykdytojas galutinaiams infrastruktūros naudotojams taiko mokesčius su PVM⁽⁴¹⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.39. Finansinių priemonių kontrolė, kurią turi vykdyti finansų tarpininkai, yra esminis patikrinimo proceso elementas.

Komisija atkreipia dėmesį į išsamų EIF pasiūlytų priemonių rinkinį, kuriuo siekiama spręsti šias problemas. Ji įdėmiai stebės jų įgyvendinimą bendradarbiaudama su nacionalinėmis valdžios institucijomis, kad užbaigiant MVĮ iniciatyvos programą būtų deklaruojamos ir patvirtinamos išlaidos, tinkamos finansuoti pagal BNR 39 straipsnio 8 dalį.

6.40 ir 6.41. PVM susigrąžinamumo sąvoką reikia vertinti kiekvienu konkrečiu atveju. Komisija yra parengusi gaires programas valdančioms institucijoms ir pateikusi pasiūlymų supaprastinti PVM tinkamumą finansuoti per 2021–2027 m. programavimo laikotarpį.

⁽⁴¹⁾ ESTT byla T-89/10, 2012 m. rugsėjo 20 d. Bendrojo Teismo sprendimas Vengrija / Komisija.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.42. Nustatėme 10 projektų penkiose VP, kuriose valstybės narės *susigrąžinamą PVM* deklaravo kaip tinkamas finansuoti išlaidas. Šiais atvejais audito institucijos neteisingai aiškino tinkamumo finansuoti taisykles ir šios padėties ataskaitoje nenurodė kaip *pažeidimo*. Dėl šių atvejų įvertintas klaidų lygis padidėjo 0,3 procentinio punkto. Trim iš šių penkių atvejų klaidų finansinis poveikis buvo reikšmingas praneštam likutiniam klaidų lygiui, kurį patvirtino Komisija (t. y., šis lygis viršijo 2 %). Savo 2015 m. metinėje ataskaitoje pabrėžėme susigrąžinamo PVM įtraukimo į deklaracijas prieštaringumą, ypač viešųjų įstaigų atveju⁽⁴²⁾. Šiuo atveju ES fondai PVM kaip tinkamas finansuoti išlaidas grąžina valstybių narių institucijoms ir kartu valstybės narės renka šį PVM per savo įprastą mokesčių sistemą. Kai kuriais atvejais ES kompensuojamos išlaidos gali net viršyti įgyvendinant projektą patirtas faktines išlaidas be PVM.

6.6 langelis. Netinkamų finansuoti PVM išlaidų pavyzdys

Lenkijoje vadovaujančioji institucija, pasirašė susitarimus dėl dotacijų, kuriais siekiama padėti mažosioms įmonėms įsigyti įrangos siekiant bendro tikslo – sumažinti nedarbą. Gavėjams pareiškus, kad jie neketina susigrąžinti PVM, vadovaujančioji institucija nustatė, kad PVM išlaidos buvo tinkamos bendrai finansuoti. Taip elgtis buvo klaidinga, nes gavėjai buvo registruoti PVM mokėtojais ir PVM išlaidos iš tiesų buvo grąžintinos.

Netinkamos finansuoti išlaidos

6.43. Atlikdami patikrinimus dėl dalyvių atitikimo reikalavimams 11-oje projektų nustatėme reikšmingų trūkumų. Tai visų pirma turėjo neigiamą poveikį JUI ir reikalavimui dėl nesimokančio, nedirbančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo statuso⁽⁴³⁾. Taip pat nustatėme septynis atvejus, kai audito institucijos nenustatė netinkamų finansuoti arba per didelių netiesioginių išlaidų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.42. Devyni iš 10 EAR paminėtų projektų susiję su keturiomis 2014–2020 m. ESF VP vienoje valstybėje narėje.

Komisija jau yra nustačiusi šią problemą atlikdama ankstesnius auditus, bet pritaikius valstybės narės sistemą problema iki galo neišspręsta.

Šiuo metu Komisija glaudžiai bendradarbiauja su valstybės narės administracija siekdama užtikrinti, kad artimiausiu metu šį klausimą būtų galima išspręsti numatant supaprastinto išlaidų apmokėjimo galimybę arba nustatant galutiniams naudos gavėjams prievolę susigrąžinti PVM. Komisija pritaikys reikiamus finansinius pataisymus.

6.43. Dėl atvejų, kuriais buvo nustatytos netinkamos finansuoti arba per didelės netiesioginės išlaidos, Komisija imsis reikiamų tolesnių priemonių ir prireikus pateiks pasiūlymus dėl veiksmų.

Kalbant apie netiesiogines išlaidas (žr. 6.7 langelį), EAR nustatytas problemas buvo iš esmės nustačiusi audito institucija, kuri pritaikė toms išlaidoms 10 proc. finansinį pataisymą. Komisija kartu su suinteresuotosiomis valdžios institucijomis imsis tolesnių priemonių ir apsvartys galimybę prireikus pritaikyti papildomus finansinius pataisymus.

⁽⁴²⁾ Žr. 2015 m. metinės ataskaitos 6.33–6.35 dalis.

⁽⁴³⁾ Nesimokančio, nedirbančio ir mokymuose nedalyvaujančio jaunimo statusas taikomas asmenims, kurie yra „nedirbantys, nesimokantys ir nedalyvaujantys mokymuose“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.7 langelis. Netinkamų finansuoti išlaidų pavyzdys – per didelių netiesioginių išlaidų deklaravimas

Naudos gavėjo, didelio mokslinių tyrimų instituto Vokietijoje, būstinė yra už VP reikalavimus atitinkančios vietovės ribų. Audituotą projektą finansavo ESF, o įgyvendino speciali projekto grupė, kurią sudarė naudos gavėjas reikalavimus atitinkančioje vietovėje. Projekto sąnaudas daugiausia sudarė tiesioginės išlaidos personalui, medžiagoms ir paslaugoms, taip pat didelė dalis netiesioginių išlaidų pagal tas pačias kategorijas. Kad būtų tinkamos finansuoti, netiesioginės išlaidos turi būti patirtos reikalavimus atitinkančioje vietovėje, būti tiesiogiai susijusios su projektu ir turi būti skiriamos atsižvelgiant į jų indėlį į projektą. Tačiau mes nustatėme, kad didžioji dalis sąnaudų kategorijų, projektui priskirtų kaip netiesioginės sąnaudos, iš tikrųjų buvo bendros sąnaudos, patirtos instituto būstinėje. Kai kurios sąnaudos, kurios buvo susijusios su šiomis kategorijomis, taip pat buvo priskirtos projektui kaip faktinės išlaidos, kurias projekto grupė patyrė projekto vietovėje. Kol vyko auditas, audito institucija negalėjo gauti pakankamai įrodymų apie šių netiesioginių sąnaudų sudėtį; todėl ji taikė netiesioginėms išlaidoms 10 % fiksuoto dydžio pataisymus. Mes nustatėme, kad faktinė klaida buvo didesnė nei 10 %, taigi mes manome, kad visos sąnaudos, kurios nėra tiesiogiai susijusios su projektu, yra netinkamos finansuoti.

Mūsų atliktas audito institucijų darbo vertinimas

6.44. Audito institucijų darbas yra svarbiausia sanglaudos politikos išlaidų patikinimo ir kontrolės sistemos dalis (žr. 6.22 dalį). Šiais metais audito institucijos pirmą kartą vykdė 2007–2013 m. programavimo laikotarpio užbaigimus ir taikė naują 2014–2020 m. kontrolės ir patikinimo pagrindą. Mūsų vykdyta jų darbų peržiūra yra dalis proceso, kurio tikslas kuo naudingiau panaudoti Komisijos patikinimo modelį ateityje. Atlikdami šių metų auditą, mes įvertinome septynių iš 21 audito institucijų darbą, susijusį su 2014–2020 m. laikotarpiu, valstybėse narėse, kurios 2017 m. pateikė patikinimo paketus su nurodytomis išlaidomis. Mes atskleidėme daug trūkumų, kurie turi įtakos tam, kiek šiuo metu galima pasikliauti jų darbu.

6.44. Komisija palankiai vertina EAR audito metodą, kurį taikant galima apskritai sumažinti dubliavimąsi ir audito veiklos pasikartojimą programoms valdančiose institucijose ir naudos gavėjų organizacijose.

Kaip ir per ankstesnį programavimo laikotarpį, Komisija toliau glaudžiai bendradarbiauja su 122 audito institucijomis, vykdančiomis veiklą ERPF, Sanglaudos fondo, ESF, JUI ir EPLSAF srityse, siekdama užkirsti kelią galimiems trūkumams ir užtikrinti visiškai patikimus audito rezultatus.

Be to, Komisijos bendrojoje audito strategijoje, susijusioje su sanglaudos politika, daugiausia dėmesio numatoma skirti pakartotiniam audito darbui, susijusiam su audito institucijų veiklos rezultatais nuolat atliekant rizikos vertinimą. Taip pat žr. bendrą Komisijos atsakymą į 6.49 ir 6.50 dalių pastabas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.45. Visuose mūsų tikrintuose patikinimo ir užbaigimo paketuose audito institucijos nurodė likutinius klaidų lygius, kurie buvo mažesni kaip 2 %. Tačiau dėl papildomų mūsų nustatytų klaidų mūsų perskaičiuoti lygiai buvo didesni kaip 2 % šešiuose iš 12 2014–2020 m. laikotarpio patikinimo paketų ir trijuose iš 10 2007–2013 m. laikotarpio užbaigimo paketų.

Kai kuriose audito institucijose nustatyti imčių atrankos trūkumai turėjo įtakos imčių reprezentatyvumui

6.46. Dėl didelio pagal kiekvieną VP bendrai finansuojamų operacijų skaičiaus audito institucijos turėjo pasinaudoti imčių atranka, kad galėtų suformuoti nuomonę dėl išlaidų tinkamumo finansuoti. Siekiant gauti patikimus rezultatus, imtys turi būti reprezentatyvios audituotos populiacijos atžvilgiu ir, kaip paprastai, turi būti grindžiamos statistiškai patikimu metodu⁽⁴⁴⁾. Patikrinome audito institucijų imčių atrankos metodą 22-uose mūsų tikrintuose patikinimo / užbaigimo paketuose.

6.47. VP pagal MVĮ iniciatyvą atveju imtys nebuvo atrenkamos, nes nei audito institucija, nei išorės auditorius, dirbantis pagal sutartį su EIF, neatliko jokio audito finansų tarpininko lygmeniu (žr. 6.37 dalį).

6.48. Nustatėme tokius trūkumus kaip nepakankamas imties dydis, per didelis tam tikrų operacijų reprezentatyvumas ir netinkamas imčių atrankos kriterijų taikymas trijuose iš 22 mūsų tikrintų paketų (visi trys už 2014–2020 m.). Iš dalies šie trūkumai turėjo įtakos imčių reprezentatyvumui, taigi taip pat ir praneštų atitinkamų likutinių klaidų lygių patikimumui.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.45. Dėl trijų programų vienoje valstybėje narėje, neginčydama nustatytų pažeidimų, Komisija pažymi, kad nustatytos papildomos klaidos, dėl kurių likutinis klaidų lygis ima viršyti 2 proc., yra susijusios su tuo, kad visos valstybės narės valdžios institucijos, ne tik audito institucija, netinkamai aiškino PVM tinkamumą finansuoti.

Be to, MVĮ iniciatyvos programos atveju, kai buvo paskelbta audito institucijos ataskaita, galiojo specialieji teisiniai reikalavimai, dėl kurių audito institucija negalėjo atlikti operacijų audito.

Taip pat žr. Komisijos atsakymus į 6.29 ir 6.37 dalių pastabas.

6.47. Audito institucijai galioja aiškus reguliavimo apribojimas, susijęs su galutinių gavėjų lygmeniu atliekamais auditais pagal MVĮ iniciatyvos programas, kaip numatyta BNR 40 straipsnio 3 dalyje.

Žr. Komisijos atsakymą į 6.37 dalies pastabas.

6.48. Žr. bendrą Komisijos atsakymą į 6.64 ir 6.65 dalių pastabas.

⁽⁴⁴⁾ Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 127 straipsnis ir Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 480/2014 27 ir 28 straipsniai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Kiti audito institucijų darbo trūkumai

6.49. Dėl nepakankamų arba netinkamų patikrinimų didėja rizika, kad netinkamos finansuoti išlaidos nebus aptiktos. Be to, pagal tarptautinius audito standartus⁽⁴⁵⁾ reikalaujama, kad auditoriai savo patikrinimus patvirtintų dokumentais, be kita ko, pateiktų aiškias nuorodas į visus dokumentus, kurie yra labiausiai susiję su audituojamomis išlaidomis. Tokiu būdu jiems suteikiama galimybė būti atskaitingiems už savo darbą ir padedama vidaus arba išorės tikrintojams padaryti išvadą dėl patikrinimų apimties ir pakankamumo.

6.50. Remdamiesi mūsų pačių atlikta audito institucijų darbo peržiūra, sugebėjome padaryti išvadą dėl 96 operacijų iš 217 operacijų imties (44 %). 121-oje (56 %) operacijoje nustatėme trūkumų, susijusių su audito institucijų darbo apimtimi, kokybe ir dokumentavimu, ir dėl to turėjome pakartoti audito darbą. Šie trūkumai buvo susiję su 17 iš 22 mūsų tikrintų patikrinimo / užbaigimo paketų. Pavyzdžiui, tai buvo kontroliniai sąrašai, kurie neapėmė visų privalomų punktų, arba neteisingos išlaidų tinkamumo patikros. Tai reiškia, kad dėl 80 šių operacijų (iš viso 37 %) turėjome apsilankyti pas paramos gavėją. 30-yje iš 121 mūsų tikrintos operacijos nustatėme kiekybiškai įvertinamų klaidų, kurių anksčiau audito institucija nenustatė. Jos buvo susijusios su 11 paketų.

Komisijos darbas ir pranešimas apie likutinį klaidų lygį savo metinėse veiklos ataskaitose

6.51. Metinės veiklos ataskaitos yra pagrindinė Komisijos priemonė, skirta pranešti, ar ji gavo pagrįstą patikinimą, kad taikomomis kontrolės procedūromis užtikrinamas išlaidų teisėtumas ir tvarkingumas⁽⁴⁶⁾. „Ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos“ atveju MVA pateikia keletą skirtingų rodiklių, parodančių rizikos veikiančių išlaidų dalį. Šie rodikliai apima likutinį klaidų lygį už ataskaitinius 2015–2016 metus, už kuriuos Komisija patvirtino finansines ataskaitas ir už kuriuos ji padarė išvadą dėl tvarkingumo⁽⁴⁷⁾.

6.49 ir 6.50. Audito institucijos turi sugebėti įrodyti jų atliktų patikrinimų apimtį ir kokybę. Tačiau, kalbant apie audito proceso dokumentavimą, reikėtų rasti tinkamą pusiausvyrą siekiant užtikrinti patikimas ir veiksmingas administracines procedūras.

Komisija ir toliau glaudžiai bendradarbiaus su audito institucijomis siekdama spręsti EAR nustatytas problemas ir dalydamasi geriausios patirties pavyzdžiais ir audito priemonėmis ir metodikomis, įskaitant pačios Komisijos naudojamus kontrolinius sąrašus.

Pagal bendrąją audito strategiją, susijusią su sanglaudos politika, 2018 ir 2019 m. Komisija suplanavo atlikti 58 atitikties auditus ir 19 faktų nustatymo misijų atliekant rizikos vertinimą, siekdama užtikrinti audito institucijų darbo patikimumą. Numatoma, kad 21 iš tų atitikties auditų ir aštuonios faktų nustatymo misijos vyks 2018 m., o jų rezultatai bus įtraukti į 2018 m. MVA.

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 6.26 dalies pastabas.

6.51. MVA Komisija numato įvairias išlaidų, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, lygius siekdama įvertinti su įvairių rūšių mokejimais susijusią specifinę riziką ataskaitiniais metais (2007–2013 m. užbaigimo ir skirtingų išlaidų apskaitos metų per 2014–2020 m. laikotarpį atvejais) ir 2017 kalendorinių metų suminį klaidų lygį.

⁽⁴⁵⁾ Tarptautinis audito standartas (TAS) 230 „Audito dokumentai“ (galioja finansinėms ataskaitoms už laikotarpius, prasidedančius 2009 m. gruodžio 15 d. arba vėliau).

⁽⁴⁶⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES, Euratomas) Nr. 966/2012 dėl Sąjungos bendrajam biudžetui taikomų finansinių taisyklių ir kuriuo panaikinamas Tarybos reglamentas (EB, Euratomas) Nr. 1605/2002, 66 straipsnio 9 dalis (OL L 298, 2012 10 26, p. 1).

⁽⁴⁷⁾ Žr. EMPL GD 2017 m. metinės veiklos ataskaitos 12 p. ir REGIO GD 2017 m. metinės veiklos ataskaitos 9 p.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.52. Šiame poskirsnyje nagrinėjame Komisijos darbą, kad gautume patikinimą, jog valstybių narių sistemos pagal naują kontrolės ir patikinimo sistemą veikia veiksmingai ir kad nustatomas likutinis klaidų lygis yra patikimas įvertis.

6.53. Mūsų pastabos susijusios su patikinimo sistemos koncepcija ir su Komisijos darbu tvirtinant finansines ataskaitas ir tvirtinant atskirus likutinius klaidų lygius ir nustatant bendrą likutinį klaidų lygį.

2014–2020 m. kontrolės ir patikinimo sistemos koncepcija

Metinės veiklos ataskaitos turėtų būti toliau paprastinamos ir pritaikomos naujai kontrolės ir patikinimo sistemai

6.54. Nauja kontrolės ir patikinimo sistema reiškia, kad turi praeiti beveik dveji metai nuo atitinkamo ataskaitinio laikotarpio pabaigos, kol Komisija galės pateikti pirmą savo išvadą dėl audito institucijų nustatytų konkrečių ataskaitinių metų likutinių klaidų lygių. Šis laikotarpis apima aštuonis mėnesius, per kuriuos audito institucijos turi atlikti savo audito darbą. Po to Komisija atlieka savo dokumentų peržiūras, papildomas faktų nustatymo misijas ir tvarkingumo auditus. **6.8 langelyje** pateikiamas naujos sistemos įgyvendinimo tvarkaraštis.

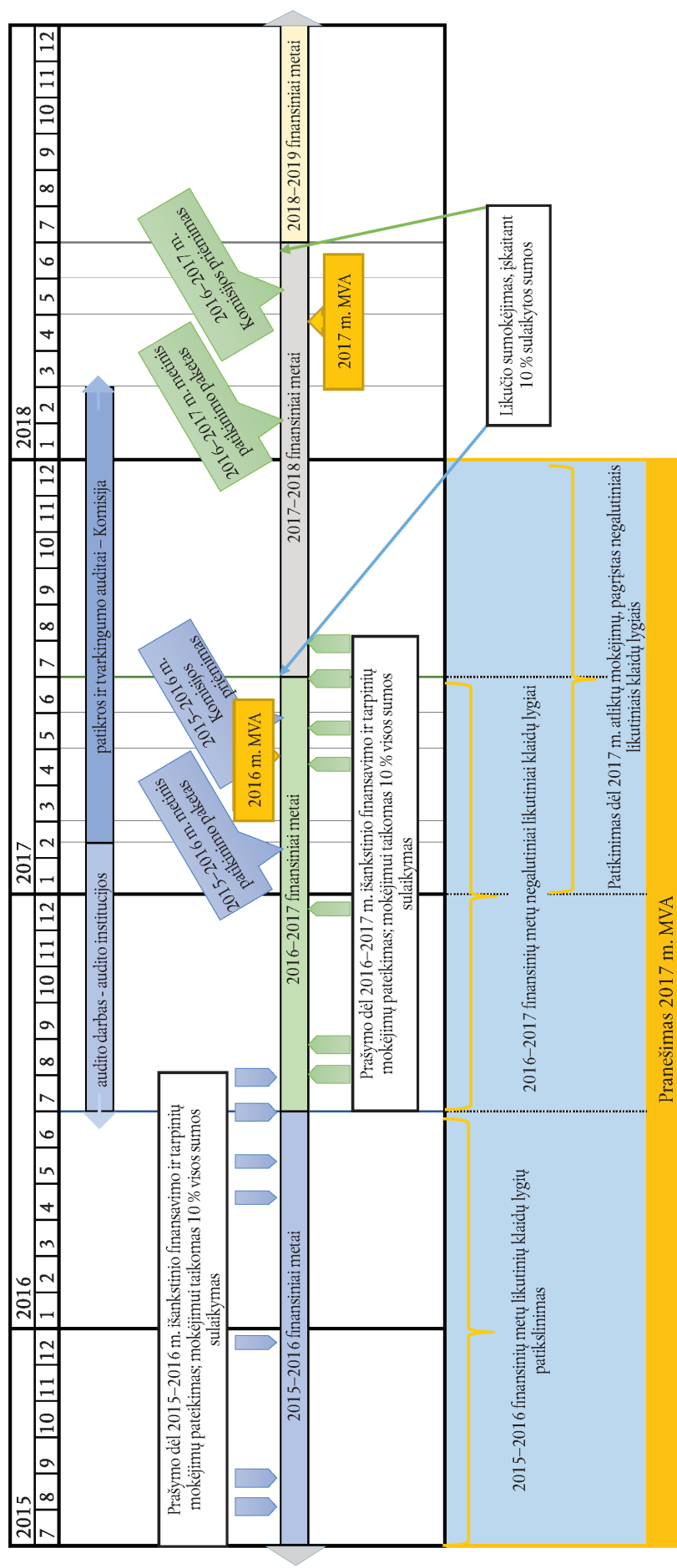
6.54. EAR nurodyti dveji metai prasideda atitinkamo ataskaitinio laikotarpio pabaigoje, tad į juos įeina aštuonių mėnesių laikotarpis, per kurį, kaip numatyta reglamente, audito institucijos turi atlikti audito darbą. Taigi, remdamasi bendrąja audito strategija, susijusia su sanglaudos politika, Komisija siekia įvertinti dėl kiekvienos iš 419 sanglaudos programų gautus patikinimo paketus iki metinės veiklos ataskaitos rengimo, t. y. ne vėliau nei per 13 mėnesių.

Po tokių išsamių dokumentų tikrinimų ir patikrų vietoje, rizika grindžiamų auditų ir faktų nustatymo misijų GD kitoje metinėje veiklos ataskaitoje nurodys, ar, jo nuomone, anksčiau nustatyti likutiniai klaidų lygiai yra patikimi arba vykdomi ar reikalingi papildomi tikrinimai.

Taip pat žr. bendrą Komisijos atsakymą į 6.49 ir 6.50 dalių pastabas.

6.8 langelis. Naujos kontrolės ir patikrinimo sistemos įgyvendinimo tvarkaraštis

Šaltinis – Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.55. Praėjusiais metais atkreipėme dėmesį į tai, kad MVA ataskaitinis laikotarpis nesutampa su valstybių narių patikinimo paketų laikotarpiu⁽⁴⁸⁾. Audito institucijų pranešti klaidų lygiai yra susiję su ataskaitiniais metais. Tuo tarpu metinėse veiklos ataskaitose, vadovaudamiesi biudžeto metinio periodiškumo principu ir BUDG GD ir Generalinio sekretoriato paskelbtomis gairėmis, generaliniai direktoriai pateikia pagrįstą patikinimą už kalendorinius metus. Tuo tikslu REGIO GD ir EMPL GD generaliniai direktoriai nusprendė 2017 m. metinėse veiklos ataskaitose riziką įvertinti projektuojant su 2017 m. kalendoriniais metais susijusį negalutinį likutinį klaidų lygį, kurio jie dar nebuvo nei priėmę, nei patvirtinę.

6.56. Duomenų teikimo reikalavimai metinės veiklos ataskaitoms dar nėra pakankamai pritaikyti naujai kontrolės ir patikinimo sistamai. Mūsų nuomone, kadangi likutiniai klaidų lygiai už 2015–2016 ataskaitinius metus yra vieninteliai, už kuriuos Komisija galėjo gauti reikalingą patikinimą iš audito institucijų ir iš savo pačios darbų tvarkingumo srityje, būtent jie turėtų būti pagrindinis tvarkingumo rodiklis 2017 metų metinėse veiklos ataskaitose. Taip pat jais visų pirma turėtų remtis generaliniai direktoratai, teikdami patikinimo pareiškimus už konkrečias politikos sritis. Tačiau nė vienas iš šių dviejų GD neskiria jiems deramo dėmesio ir nesiremia jais kaip pagrindiniu veiksmingumo rodikliu.

6.57. Be to, metinėse veiklos ataskaitose Komisija už abu programavimo laikotarpius pateikia bent 13 skirtingų rodiklių, parodančių rizikos veikiamų išlaidų dalį. Dėl tokio didelio rodiklių skaičiaus atsiranda neaiškumas ir galima painiava dėl šių koeficientų aktualumo ir teikiamo patikinimo.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.55. Žr. Komisijos atsakymą į EAR 2016 m. metinės ataskaitos 6.34 dalies pastabas. Pagal Finansinį reglamentą ir 2014–2020 m. nustatytą patikinimo terminą galima geriau suderinti ataskaitinius laikotarpius paliekant tik šešių mėnesių tarpą, o ne vieno metų, kaip buvo 2007–2013 m. GD atitinkamai pakoregavo savo metinės veiklos ataskaitas ir būdą, kuriuo jie gauna patikinimą dėl įvairių vykdomų mokėjimų, aprėpdami iki 3 skirtingų programų ataskaitinių metų, kaip aprašyta 2016 m. MVA (A.1.2 skirsnis). 2016–2017 m. ataskaitinių metų likutiniai klaidų lygiai, gauti iki 2018 m. kovo 1 d., laikomi geriausiais ir naujausiais įverčiais siekiant apskaičiuoti su metų išlaidomis susijusią riziką ir prireikšus suformuluoti išlygas dėl pavienių programų. Tai ypač pasakytina apie 2017 m. dėl riboto sąskaitų, apimančių praneštas išlaidas, skaičiaus, taigi ir 2015–2016 ataskaitinių metų klaidų lygių, apie kuriuos buvo pranešta..

Be to, Komisija pabrėžia, kad patvirtinant MVA ankstesniais kalendoriniais metais deklaruotoms išlaidoms taikomas 10 proc. ES tarpinių mokėjimų sulaikymas.

6.56 ir 6.57. Kaip numatyta pagrindiniuose nurodymuose, MVA generaliniai direktoratai nurodo pagrindinį veiklos rezultatų rodiklį, susijusį su tvarkingumu (5 PVRR), siekiant užtikrinti nuoseklų ir darnų požiūrį visose biudžeto srityse. 2017 m. MVA (taip pat išnašoje dėl 5 PVRR ir santraukoje) papildomai pabrėžiamas likutinis rizikos lygis, susijęs su 2015–2016 m. sąskaitomis, atskiras skirsnis taip pat skirtas su tais ataskaitiniais metais susijusių nurodytų likutinių klaidų lygių patvirtinimui.

Komisija yra pasiruošusi apsvarstyti ir su EAR aptarti, kaip toliau patobulinti ir supaprastinti klaidų lygių pateikimą būsimose MVA.

⁽⁴⁸⁾ Žr. 2016 m. metinės ataskaitos 6.34 dalį.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Apskaičiuojant likutinį klaidų lygį neturėtų būti atsižvelgiama į avansus finansinėms priemonėms

6.58. Nustatant 2014–2020 m. programavimo laikotarpio struktūrą siekiama supaprastinti VP užbaigimą, nustatant kasmetinio finansinių ataskaitų tikrinimo ir tvirtinimo procedūrą, kuri būtų panaši į dalinio užbaigimo procedūrą. Tai gali būti veiksminga tik tuo atveju, jeigu audito institucijų pranešti likutiniai klaidų lygiai yra patikimi ir turima informacijos, kuri yra susijusi tik su tinkamomis finansuoti išlaidomis užbaigimo metu (t. y. be avansų).

6.59. Reglamente (ES) Nr. 1303/2013 nenurodyta, kaip apskaičiuoti likutinius klaidų lygius.

6.60. Labai tikėtina, kad taikant dabartinę audito institucijų praktiką įtraukti avansus finansinėms priemonėms į audito populiaciją bus nepagrįstai sumažinami Komisijai pranešami likutiniai klaidų lygiai⁽⁴⁹⁾.

6.61. Dabar, remdamasi mūsų rekomendacija, pateikta praėjusių metų metinėje ataskaitoje⁽⁵⁰⁾, Komisija savo MVA pateikia papildomus likutinius klaidų lygius be avansų finansinėms priemonėms.

6.62. Ankstesniu programavimo laikotarpiu audito institucijos paprastai neatlikdavo audito darbo finansų tarpininko lygmeniu. 2014–2020 m. laikotarpiu, prieš išmokant antrą ir tolesnes avansų dalis⁽⁵¹⁾, audito institucijos turės įsitikinti, kad tinkamumo finansuoti sąlygų laikomasi finansų tarpininkų lygmeniu. VP, kurios apima finansines priemones, negali būti iš dalies užbaigiamos, nebent jei audito institucijos šiuo lygmeniu atlieka atitinkamą darbą.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.58. Komisija iš tikrųjų nurodė, kad metinėse ataskaitose siekiama užtikrinti valstybėms narėms didesnę teisinį saugumą vykdant daugiametes programas, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, numatant „metinių tinkamų finansuoti išlaidų blokų“ patvirtinimą. Toks dalinis užbaigimas savaime neapima avansinių mokėjimų pagal finansines priemones arba valstybės pagalbos, kurių reikėtų toliau paversti tinkamomis finansuoti išlaidomis kitais ataskaitiniais metais (tad numatoma rengti sumines metines ataskaitas). Komisijos tarnybos MVA pateikė tokią informaciją apie likutinius klaidų lygius, susijusius tik su tinkamomis finansuoti išlaidomis užbaigimo metu (t. y. neįskaitant su finansinėmis priemonėmis susijusių avansų).

Taip pat žr. bendrą Komisijos atsakymą į 6.59–6.62 dalių pastabas.

6.59–6.62. Remiantis Reglamente (ES) Nr. 1303/2013 137 straipsniu, programos sąskaitos grindžiamos Komisijai deklaruotomis sumomis, įskaitant su finansinėmis priemonėmis susijusius avansinius mokėjimus. Audito institucijos nurodo likutinius klaidų lygius remdamosi į sąskaitas įtrauktomis išlaidomis.

Siekdamos imtis konstruktyvių tolesnių priemonių pagal 2016 m. EAR rekomendaciją, audito institucijos sutiko pateikti Komisijai papildomą išsamią informaciją, kad šioje MVA galėtų apskaičiuoti likutinius klaidų lygius, neįskaitant pagal finansines priemones sumokėtų avansų poveikio. Taigi Komisija galėtų apskaičiuoti 2016–2017 m. sąskaitose pagal finansines priemones (ir pagal MVĮ iniciatyvos programas) sumokėtų avansų poveikį, kuris vidutiniškai sudaro mažiau nei 0,2 procentinio punkto ERPF atveju (remiantis 67 finansinėmis priemonėmis) ir 0,02 – ESF atveju (remiantis 15 finansinių priemonių) (žr. Regioninės ir miestų politikos GD 2017 m. metinės veiklos ataskaitos p. 50 ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD 2017 m. metinės veiklos ataskaitos p. 58).

Taigi EAR rekomendacija padėjo patobulinti informacijos atskleidimą MVA dėl pavienių programų, neįskaitant tokių su finansinėmis priemonėmis susijusių avansinių mokėjimų, dėl kurių, kaip jau paašškėjo, apskritai daromas reikšmingas poveikis klaidų lygiams, apie kuriuos pranešama.

⁽⁴⁹⁾ Tai taip pat taikoma, tačiau mažesniu mastu, valstybės pagalbos avansams.

⁽⁵⁰⁾ Žr. 2016 m. metinės ataskaitos 6.35 dalį ir 2 rekomendacijos a punktą.

⁽⁵¹⁾ Visas įnašas į finansines priemones pagal MVĮ iniciatyvą gali būti sumokamas vienu mokėjimu. Visų kitų finansinių priemonių atveju taikoma vadinama „mokėjimo dalių“ sistema, kai pirmoji dalis yra sumokama po jų nustatymo, o vėlesnės sumos priklauso nuo mažiausios galutiniams gavėjams iš ankstesnių mokėjimų dalių išmokėtos sumos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.63. Ši problema gali tapti opesnė ateityje, kai gerokai padidės finansinių priemonių skaičius⁽⁵²⁾.

Komisijos darbas patikinimo klausimu metinėse veiklos ataskaitose

Peržiūrėjus patikinimo paketus imčių atrankos trūkumai liko nepašalinti

6.64. Mūsų darbas, susijęs su audito institucijų imčių atrankos metodika, parodė, kad trūkumai trijuose iš 12 mūsų tikrintų paketų (25 %) iš dalies paveikė praneštų likutinių klaidų lygių patikimumą (žr. 6.47–6.48 dalis).

6.65. Laikydamosi vidaus procedūrų, Komisija patikrino visų pateiktų paketų imčių atrankos metodą. Tačiau ji nekėlė čia minimų trūkumų klausimo. Rimtų trūkumų atveju reglamentas numato fiksuoto dydžio pataisymus⁽⁵³⁾.

6.66. Visais minėtais atvejais Komisija sumokėjo likutį ir sumokėjo 10 % anksčiau pasiliktos sumos, kad būtų apsaugotas ES biudžetas (žr. **6.8 langelį**).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.64 ir 6.65. Komisija nustatė kai kurias iš EAR pastebėtų problemų, tačiau nemano, kad tais atvejais taikytinos Reglamento Nr. 480/2014 31 straipsnio sąlygos.

Dėl MVĮ iniciatyvos programos žr. Komisijos atsakymą į 6.47 dalies pastabas.

6.66. Komisija turi sumokėti su atitinkamais ataskaitiniais metais susijusių nesumokėtų sumą visais atvejais, kai tenkinamos BNR 139 straipsnio 2 dalies sąlygos. Jeigu tokiais atvejais reikia atlikti mokėjimą, Komisija gali jį nutraukti, jeigu išlieka reikšminga likutinė rizika. Jeigu likutis susigrąžinamas, Komisija turi nedelsdama susigrąžinti tą sumą pagal patikimo finansų valdymo principą.

⁽⁵²⁾ 2016 m. pabaigoje visa pasidalijamojo valdymo finansinėms priemonėms skirtų VP įnašų suma, sudarė apie 13,3 milijardo eurų (palyginti su 5,7 milijardo eurų 2015 m. pabaigoje), iš kurių 10,3 milijardo eurų buvo skirta iš *Europos struktūrinių ir investicijų fondų* (ESI fondų). 3,6 milijardo eurų šios sumos (apie 30 %) buvo sumokėta pasidalijamojo valdymo finansinėms priemonėms (2015 m. – 1,2 milijardo eurų), įskaitant 3,1 milijardo eurų iš ESIF, o galutiniais naudos gavėjams sumokėta 1,2 milijardo eurų, įskaitant 1 milijardą eurų iš ESIF. (Remiantis publikacija „Duomenų apie 2014–2020 m. programavimo laikotarpio finansinių priemonių finansavimo ir įgyvendinimo pažangą vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013 46 straipsniu suvestinės“.)

⁽⁵³⁾ Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 480/2014 31 straipsnis numato 100 %, 25 %, 10 % ar 5 % fiksuoto dydžio pataisymus, kuriuos prireikus visus galima sumažinti.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Komisijos išvada dėl 2015–2016 ataskaitinių metų išlaidų tvarkingumo dar nėra galutinė

6.67. Savo 2016 m. MVA Komisija įsipareigojo atlikti išsamų tvarkingumo vertinimą ne vėliau kaip per devynis mėnesius nuo patikrinimo paketų pateikimo⁽⁵⁴⁾. Tai reikėtų, kad išvada dėl likutinių klaidų lygių už 2015–2016 ataskaitinius metus būtų padaryta 2017 m. MVA. Abu generaliniai direktoratai padarė išvadą, kad likutinis klaidų lygis už 2015–2016 ataskaitinius metus buvo mažesnis nei 2 % reikšmingumo riba. EMPL GD nepadarė galutinės išvados dėl kai kurių VP, apie kurias jis dar pats nebuvo gavęs reikalingo patikrinimo, kitaip sakant, kurių atžvilgiu jis pats dar turėjo atlikti galutinį vertinimą.

6.68. 2015–2016 m. buvo pirmieji naujos kontrolės ir patikrinimo sistemos taikymo metai. Nuo 2017 m. birželio mėn. iki 2018 m. balandžio mėn. EMPL GD atliko du 2017 m. ko-vo mėn. pateiktų 50 atitinkamų patikrinimo paketų atitikties auditus⁽⁵⁵⁾, apimančius aštuonias operacijas ir du patikrinimo paketus dviejose valstybėse narėse. REGIO GD tokių auditų neatliko. Mes nustatėme, kad audito institucijos nepakankamai įvertino likutinius klaidų lygius, apie kuriuos jos pranešė Komisijai, šešiuose iš 12 mūsų tikrintų patikrinimo paketų. Kad apsaugotų ES biudžetą, reglamentas suteikia Komisijai galimybę iki patvirtinamųjų dokumentų saugojimo laikotarpio pabaigos atlikti papildomus auditus (žr. 6.8 dalį). Šie du elementai leidžia daryti prielaidą, kad papildomi būsimų Komisijos auditų metu aptikti trūkumai gali dar labiau padidinti likutinį klaidų lygį už 2015–2016 ataskaitinius metus. Taigi likutiniai klaidų lygiai, kuriuos Komisija pateikia savo 2017 m. MVA, dar nėra galutiniai.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.67. Nėra oficialiai įtvirtintos prievolės daryti išvadą dėl klaidų lygių, apie kuriuos kiekvienais metais pranešama pagal visas programas, bet GD akivaizdžiai dirba siekdamas šio tikslo, kai visos sąlygos tenkinamos ir Komisijos tarnybos gali padaryti tokią išvadą. Bendrojoje audito strategijoje, susijusioje su sanglaudos politika, numatoma prireikus atlikti auditus iki reglamentuojamo laikotarpio, per kurį naudos gavėjai turi saugoti patvirtinamuosius dokumentus, pabaigos. Taigi tam tikrais atvejais (pavyzdžiui, pradedant veiklą pirmaisiais patikrinimo sistemos įgyvendinimo metais) arba dėl veiksmingo administravimo gali būti taip, kad Komisijos atitikties auditai bus susiję daugiau nei su vienais ataskaitiniais metais, ir tai gali turėti poveikį anksčiau nurodytų klaidų lygių peržiūrai.

6.68. Siekdamą apsaugoti ES biudžetą Komisija turi galimybę atlikti papildomus auditus atsižvelgdama į teisinį reikalavimą dėl dokumentų ir audito įrodymų buvimo. Visus atliekant tokius auditus nustatytus pažeidimus būtina tinkamai ištaisyti ir tai gali turėti poveikį anksčiau patvirtintiems klaidų lygiams. Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 6.9 dalies pastabas.

2017 m. Regioninės ir miestų politikos GD ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD dalyvavo daugelyje EAR auditų. Dėl nedaugelio patikrinimo paketų, faktiškai pateiktų pirmaisiais ataskaitiniais metais, kuriais buvo deklaruotos ribotos išlaidos ir dėl to buvo ribotos galimybės audito institucijoms atlikti pakartotinį audito darbą, taip pat dėl tų programų įtraukimo į EAR auditus masto Komisijai teko priimti sprendimą peržiūrėti suplanuotus atitikties auditus 2017 m. To sprendimo tikslas – išvengti tų pačių programų ir naudos gavėjų auditų dubliavimosi.

Planuodama (ir vėliau peržiūredama) savo 2017 m. audito darbą Komisija atsižvelgė ir į kitus veiksnius, įskaitant galimybę ateityje atliekant Komisijos atitikties auditus apimti 3 paskutinius ataskaitinius metus (veiksmingo administravimo sumetimais, jeigu reikia peržiūrėti nedaug auditų) ir dubliavimąsi su Regioninės ir miestų politikos GD ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD audito darbu užbaigiant 2007–2013 m. laikotarpį, vertindama ir veiksmingumą, ir efektyvumą. Taip pat žr. bendrą Komisijos atsakymą į 6.56 ir 6.57 dalių pastabas.

⁽⁵⁴⁾ 4 priedas (Reikšmingumo kriterijai) – p. 23 dėl REGIO GD ir p. 22 dėl EMPL GD.

⁽⁵⁵⁾ EMPL GD savo MVA praneša apie tris atitikties auditus, tačiau į ši skaičių įeina mūsų atliktas auditas, kuriame jam buvo suteiktas stebėtojo statusas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Bendro sanglaudos politikos likutinio klaidų lygio nėra

6.69. Komisijos MVA abiem programavimo laikotarpiams pateikiami skirtingi likutiniai klaidų lygiai ⁽⁵⁶⁾. Tačiau Komisija neskaičiuoja ir neteikia bendro likutinio klaidų lygio, apimančio sritį „Ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda“ (DFP 1b išlaidų pakategorė) už ataskaitinius metus.

6.70. Komisija galėjo parengti šią informaciją be didelių papildomų pastangų ES biudžeto metinėje valdymo ir veiksmingumo ataskaitoje (MVVA) ir taip padėti biudžeto įvykdymą tvirtinančioms institucijoms. Vietoje to, šioje ataskaitoje pateikiamas bendras klaidų lygis „sanglaudos, migracijos ir žuvininkystės“ srityse už ataskaitinius metus.

6.71. **6.9 langelyje** pateikiame MVA informacijos apie 2014–2020 m. programavimo laikotarpį suvestinę.

6.69 ir 6.70. Kaip reikalaujama pagal Finansinį reglamentą, Komisija rengia kalendorinių metų ataskaitas.

Komisijos valdymo ir veiklos rezultatų ataskaitoje (MVVRA) nurodomas suminis likutinis klaidų lygis sanglaudos, migracijos ir žuvininkystės srityse, grindžiamas kiekvieno GD atitinkamose MVA pateiktais duomenimis ir rodikliais.

Palyginamumo sumetimais toks požiūris taikomas nuo 2015 m. MVVRA.

6.9 langelis. MVA pateiktos informacijos už 2014–2020 m. laikotarpį apžvalga

(milijonais eurų)

Veikla	Fondas	Iš viso išlaidų, patvirtintų patikinimo pakete	Patikinimo paketų skaičius ⁽¹⁾	VP ⁽¹⁾	Likutinis klaidų lygis ⁽²⁾
2014–2020 m. programavimo laikotarpis	ERPF / SF	993,7	20	34	0,6 %
	ESF / JUI ⁽³⁾	1 443,5	33	49	0,7 %
	EPLSAF	144,3	8	8	0,6 %
	Iš viso be MVĮ iniciatyvos ⁽⁴⁾	2 581,5	50	70	0,7 %

⁽¹⁾ Dauguma VP yra finansuojamos iš kelių fondų, t. y. išlaidos padengiamos daugiau kaip vieno fondo lėšomis. Todėl bendras patikinimo paketų ir VP skaičius yra mažesnis už pateiktų skaičių, pateiktų pagal kiekvieno GD valdomus fondus, sumą.

⁽²⁾ Be avansų finansinėms priemonėms poveikio.

⁽³⁾ Įskaitant vieną Italijos VP, kurios finansinės ataskaitos buvo patvirtintos 2017 m. rugsėjo mėn.

⁽⁴⁾ Mūsų audito populiaciją MVĮ iniciatyvos atveju sudarė 290,9 milijono eurų kompensuotų išlaidų.

Šaltinis – REGIO GD ir EMPL GD 2017 m. MVA.

⁽⁵⁶⁾ REGIO GD dėl ERPF / SF ir EMPL GD dėl ESF / JUI.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.72. 2017 m. MVA už 2015–2016 ataskaitinius metus pateikti likutiniai klaidų lygiai yra mažesni nei reikšmingumo lygis⁽⁵⁷⁾. Tačiau mūsų reprezentatyviosios operacijų, kurias auditavo audito institucijos, imties audito rezultatai rodo, kad klaidų lygis išlieka reikšmingas (didesnis nei 2 %) ir kad kai kurie šių audito institucijų pateikti likutiniai klaidų lygiai yra mažesni už faktinius.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

Išvada

6.73. Iš bendrų audito įrodymų matyti, kad klaidų lygis srityse „Ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos“ išlaidose buvo reikšmingas (žr. 6.26–6.43 dalis).

6.74. Gausūs trūkumai, kuriuos nustatėme kelių į mūsų imtį įtrauktų audito institucijų darbe (žr. 6.44–6.50 dalis) šiuo metu riboja šio darbo patikimumą.

6.75. Dėl šios priežasties ir dėl nustatytų pačios Komisijos darbo trūkumų (žr. 6.51–6.72 dalis), bendri likutiniai klaidų lygiai, pateikti Komisijos MVA už 2015–2016 ataskaitinius metus, yra mažesni už faktinius ir mes negalime šiuo metu jais pasitikėti. Dėl papildomų mūsų nustatytų klaidų mūsų perskaičiuoti lygiai buvo didesni kaip 2 % šešiuose iš dvylikos 2014–2020 m. laikotarpio patikinimo paketų ir trijuose iš dešimties 2007–2013 m. laikotarpio užbaigimo paketų.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.72. Komisija pranešė apie EAR nustatytas problemas atitinkamose Regioninės ir miestų politikos GD ir Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD metinėse veiklos ataskaitose ir, kai, jos nuomone, tai buvo įmanoma, atsižvelgė į jas patvirtindama klaidų lygius. Tais atvejais, kai dėl atitinkamų pavienių programų buvo padaryta išvada, kad buvo nurodyti pernelyg maži likutiniai klaidų lygiai, Komisija atliks papildomus finansinius pataisymus.

6.73. Komisija džiugiai pažymi, kad šiais metais EAR atliktas klaidų lygio įvertinimas dėl sanglaudos politikos yra daug geresnis palyginti su ankstesniais metais. Visų pirma, Komisija pažymi, kad bendroji MVĮ iniciatyvos programa, įtraukta į 2015–2016 m. sąskaitas, kuria nustatoma konkreti reglamentavimo sistema, dėl savo naujoviško pobūdžio, palyginti su įprastomis programomis, prie šio apskaičiuotojo skaičiaus prisideda 1 procentiniu punktu. Remdamasi visa gauta informacija Komisija daro išvadą, kad daugumoje programų 2015–2016 m. sąskaitose reikšmingo klaidų lygio nebelieka.

6.74 ir 6.75. Komisija jau pranešė apie kai kurias EAR nustatytas problemas atitinkamose REGIO GD ir EMPL GD metinėse veiklos ataskaitose ir, kai, jos nuomone, tai buvo įmanoma, atsižvelgė į jas patvirtindama klaidų lygius. GD pritaikys reikiamus papildomus finansinius pataisymus.

Komisija ir toliau glaudžiai bendradarbiaus su audito institucijomis siekdama spręsti EAR iškeltas problemas.

Be to, Komisijos bendrojoje audito strategijoje, susijusioje su sanglaudos politika, numatoma skirti daug dėmesio pakartotiniam audito darbui, susijusiam su audito institucijų veiklos rezultatais atliekant rizikos vertinimą.

Taip pat žr. Komisijos atsakymus į 6.26 ir 6.29 dalių pastabas, bendrą Komisijos atsakymą į 6.34, 6.35, 6.37 ir 6.39 dalių pastabas ir bendrą Komisijos atsakymą į 6.49 ir 6.50 dalių pastabas.

⁽⁵⁷⁾ Savo 2017 m. MVA (p. 45, 27 išnaša) REGIO GD pripažįsta, kad atsižvelgus į su MVĮ iniciatyva susijusias klaidas, likutinis klaidų lygis padidėtų iki 3,3 %.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.76. Nauja kontrolės ir patikinimo sistema buvo sukurta siekiant užtikrinti, kad likutiniai klaidų lygiai kasmet būtų mažesni už 2 % reikšmingumo ribą. Tačiau mūsų auditas parodė, kad reikia tolesnių patobulinimų, visų pirma programos įgyvendinimo tiek audito institucijos, tiek Komisijos lygmeniu atžvilgiu.

Rekomendacijos

6.77. **6.2 priede** pateiktos tolesnių veiksmų peržiūros dėl septynių mūsų 2014 m. metinėje ataskaitoje pateiktų rekomendacijų išvados⁽⁵⁸⁾. Iš jų Komisija visiškai įgyvendino keturias rekomendacijas, o dar dvi buvo įgyvendintos kai kuriais atžvilgiais ir viena – visiškai neįgyvendinta.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.76. Nedarant poveikio bendram atsakymui į 6.74 ir 6.75 dalių pastabas, Komisija taip pat mano, kad tolesnis gerinimas visuomet sveikintinas, ir imsis reikiamų veiksmų, kad toliau tobulintų patikinimo sistemą ir užtikrintų, kad visi pažeidimai būtų laiku nustatomi ir ištaisomi. Kalbant apie pačios Komisijos darbą, Komisijos audito planuose būtina atsižvelgti į EAR planuojamą darbą siekiant sumažinti audito pasikartojimus ir dubliavimąsi atsakingų administracinių institucijų ir naudos gavėjų lygmenimis. Tai ypač pasakytina apie pirmąsias 2014–2020 m. sąskaitas su ribotomis patvirtintomis išlaidomis ir atitinkamai ribotomis galimybėmis audito institucijoms pakartotinai atlikti audito darbą.

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 6.68 dalies pastabas.

6.77. Kalbant apie 2014 m. EAR metinės ataskaitos 3 rekomendaciją, EAR pažymėjo, kad supaprastintas išlaidų apmokėjimas taikomas tik 36 proc. programos biudžeto ESF atveju ir tik 2 proc. – ERPF ir Sanglaudos fondo atvejais.

Komisija ir toliau skatina taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą per 2014–2020 m. programavimo laikotarpį. Šiuo požiūriu 2018 m. kovo 27 d. Komisija paskelbė galutinę ataskaitą dėl supaprastinto išlaidų apmokėjimo taikymo ESF, ERPF, Sanglaudos fondo ir EŽŪFKP atvejais, kurioje pažymėjo, kad 2014–2017 m. dauguma ESI fondų valdymo institucijų taikė supaprastintą išlaidų apmokėjimą (73 proc. ir 95 proc. atitinkamai ERPF ir Sanglaudos fondo ir ESF programų atvejais). Kalbant apie projektus, 65 proc. ESF, 50 proc. ERPF ir 25 proc. Sanglaudos fondo projektams taikomas supaprastintas išlaidų apmokėjimas.

Be to, Reglamento „Omnibus“ pasiūlymo projekte, kuris buvo parengtas Tarybai ir Parlamentui pasiekus politinį sutarimą, išplečiama supaprastinto išlaidų apmokėjimo taikymo sritis ir taikomumas.

Kalbant apie rekomendaciją, dėl kurios laikoma, kad veiksmų visai nebuvo imamasi, Komisija pabrėžia, kad tai rekomendacijai nebuvo pritarta ir todėl ji nebuvo įgyvendinta.

⁽⁵⁸⁾ 2, 3 ir 4 rekomendacijos taip pat buvo skirtos valstybėms narėms.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.78. Remdamiesi šia peržiūra bei savo 2017 m. nustatytais faktais ir išvadomis, rekomenduojame Komisijai:

- **1 rekomendacija.** Užtikrinti, kad audito sąlygos, taikomos EIF valdomoms finansinėms priemonėms, būtų tinkamos finansų tarpininkų lygmeniu. Jei EIB / EIF taiko su išorės auditoriais sutartas procedūras, Komisija turėtų nustatyti būtiniausias tokių sutarčių sąlygas, atsižvelgiant į būtinybę pateikti patikinimą, visų pirma išipareigojimą dėl pakankamo audito darbo valstybės narės lygmeniu.

Igyvendinimo data – nedelsiant.

- **2 rekomendacija.** Pasiūlyti teisės aktų pakeitimus dėl finansinės programos laikotarpiu po 2020 m., kad nebūtų galima grąžinti PVM viešosioms įstaigoms iš ES fondų.

Igyvendinimo data – anksčiau, nei bus patvirtinta teisės aktų sistema, kuri bus taikoma po 2020 m.

- **3 rekomendacija.** pašalinti mūsų nustatytus jos vykdomo audito institucijų darbo tikrinimo, – kurį Komisija atlieka savo tvarkingumo auditų kontekste, – trūkumus.

Igyvendinimo data – nedelsiant.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir mano, kad įsigaliojus Reglamento „Omnibus“ pasiūlymo projektui, kuris buvo parengtas Tarybai ir Parlamentui pasiekus politinį sutarimą, ir naujoms EIF valdomų finansinių priemonių audito nuostatomis, rekomendacija bus įgyvendinta.

Be to, valstybės narės turės atlikti patikrinimus ir auditus finansų tarpininkų lygmeniu, o audito institucijos, kai reikia, – jų jurisdikcijai priklausančių galutinių naudos gavėjų lygmeniu.

Komisija iš dalies pritaria šiai rekomendacijai ir yra pateikusi pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto dėl 2021–2027 m. finansinės programos.

Komisijos pasiūlyme (COM (2018) 375 final) nustatoma paprasta taisyklė dėl PVM, neatsižvelgiant į tai, ar naudos gavėjai yra privatūs ar vieši subjektai: jeigu bendra projekto vertė neviršija 5 mln. EUR, PVM laikomas tinkamu finansuoti, o viršijęs tą ribą PVM finansuoti netinkamas.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai. Remdamosi bendrąja audito strategija ir sutartu audito planu, nuo 2018 m. Komisijos tarnybos savo audito darbe sutelks dėmesį į audito institucijų darbo kokybės ir atitikties tikrinimą siekdamos gauti visiškai patikimas audito nuomones ir rezultatus.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

— **4 rekomendacija.** Išspręsti REGIO ir EMPL generalinių direktoratų MVA pateikiamos informacijos apie 2014–2020 m. kontrolės ir patikinimo sistemą sudėtingumo problemą:

- i) sutelkiant dėmesį į išlaidas, kurioms buvo taikomas kontrolės ciklas, t. y. į patikinimo paketus, apimančius išlaidas iki n-1 metų birželio 30 d. Šiuo tikslu Komisija turėtų patikslinti savo ataskaitų teikimą siekiant užtikrinti, kad jose nebūtų pateikiami negalutiniai įverčiai;
- ii) aiškiai nurodyti, kurios išlaidos dar nebuvo išsamiai patikrintos (įskaitant tvarkingumo patikrinimus). Ji turėtų nurodyti, kurie prevenciniai veiksmai apsaugo ES biudžetą ir ar šie veiksmai yra pakankami, kad suteiktų patikinimą, tačiau neskaičiuotų likutinio klaidų lygio dar nepatikrintose išlaidose;
- iii) atskleisti bendrą likutinį klaidų lygį DFP 1b išlaidų pakategorėje už kiekvienus ataskaitinius metus.

Igyvendinimo data: 2019 m. birželio mėn.

— **5 rekomendacija.** Užtikrinti, kad, atsižvelgiant į Komisijos pasiūlymą dėl finansinių priemonių reglamentavimo sistemoje po 2020 m., audito sąlygos būtų pakeistos taip, kad likutiniams klaidų lygiams apskaičiuoti būtų naudojamas tik faktinis lėšų panaudojimas galutinio gavėjo lygmeniu.

Igyvendinimo data – anksčiau, nei bus įgyvendinta teisės aktų sistema, kuri bus taikoma po 2020 m.

— **6 rekomendacija.** Atlikti pakankamus tvarkingumo patikrinimus, siekiant padaryti išvadą dėl audito institucijų darbo veiksmingumo ir gauti pagrįstą patikinimą dėl išlaidų tvarkingumo ne vėliau kaip MVA, kurias Komisija paskelbia vėlesniais nei finansinių ataskaitų priėmimo metais.

Igyvendinimo data – nedelsiant.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija iš dalies pritaria šiai rekomendacijai.

Komisija pabrėžia, kad atitinkamų generalinių direktoratų metinėse veiklos ataskaitose jau daug dėmesio skiriama ataskaitinių metų, kurie baigiasi n-1 m. birželio 30 d., programų ir sąskaitų klaidų lygių patvirtinimui. Tai gali būti dar aiškiau pažymėta būsimose ataskaitose.

Pagal Finansinį reglamentą patikinime, kurį metinėse veiklos ataskaitose turi pateikti leidimus suteikiantys pareigūnai, minimi visų tipų mokėjimai, atlikti n ataskaitiniais metais. GD teikia atskiras ataskaitas apie dėl kiekvieno iš jų gauto patikinimo lygį. Tad rizikos lygis nustatomas remiantis atitinkamomis kalendorinių metų išlaidomis.

Komisija dar kartą pabrėžia, kad yra pasiruošusi apsvarstyti ir su EAR aptarti, kaip patobulinti ir supaprastinti klaidų lygių pateikimo būsimose MVA sistemoje.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai tiek, kiek teisėkūros institucijos pritaria Komisijos pasiūlymui dėl reglamentavimo sistemos po 2020 m.

2018 m. gegužės 29 d. priėmus šį pasiūlymą valstybės narės deklaruos finansinių priemonių išlaidas pagal galutiniams lėšų gavėjams išmokėtą sumą. Finansinėms priemonėms bus tik vienas 25 proc. avansinis mokėjimas (jis neturėtų būti įtraukiamas į reglamentavimo sistemoje apibrėžtą audituotą populiaciją), kuris apribos išlaidas, kurios gali būti deklaruotos prieš atliekant mokėjimą galutiniams lėšų gavėjams.

Komisija iš dalies pritaria šiai rekomendacijai, kuri atitinka jos bendrąją audito strategiją, susijusią su tam tikrais fondais.

Komisija yra nustačiusi tikslą kasmet atitinkamose MVA pranešti apie likutinių klaidų lygių, kuriuos audito institucijos pateikė ankstesniųjų metų patikinimo paketuose, patikimumą. Kartu ji pabrėžia, kad turi iki 3 metų laikotarpį, per kurį gali atlikti į sąskaitas įtrauktų išlaidų auditą, kad padarytų išvadą dėl audito institucijų pateikiamų klaidų lygių patikimumo ir patvirtintų išlaidų teisėtumą ir tvarkingumą.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

2 DALIS. PROJEKTŲ VEIKSMINGUMO VERTINIMAS

6.79. Patikimo finansų valdymo principas vykdant ES biudžetą reiškia, kad būtina akcentuoti ne vien atitiktį teisės aktams, bet taip pat nustatytų tikslų pasiekimą⁽⁵⁹⁾. Dėl šios priežasties, be operacijų tvarkingumo patikrinimo, vertiname veiksmų, kuriems šios operacijos priklauso, veiksmingumą.

6.80. Iš 217 šiais metais mūsų tikrintų operacijų 113 buvo susijusios su veiksmais, kurie mūsų audito metu buvo fiziškai užbaigti (56 – 2007–2013 m. ir 57 – 2014–2020 m.). Tikrindami šias operacijas vertiname:

- veiksmingumo sistemos kūrimo būdą (ypač tai, ar veiksmų programos turėjo jų tikslams aktualius išdirbių ir rezultatų rodiklius ir ar projektų dokumentuose⁽⁶⁰⁾ nurodyti išdirbių ir rezultatų tikslai atitiko VP tikslus kiekvienoje prioritetinėje kryptyje);
- faktinį projektų veiksmingumą, t. y. ar įgyvendinant juos buvo pranešama, ar pasiektos kiekvienam rodikliui nustatytos tikslinės vertės ir buvo įvykdyti jų tikslai.

6.81. Patikrinome faktinį išmokų lygį finansines priemones (galutiniams gavėjams išmokėtą sumą kaip visų lėšų dalį).

Veiksmingumo sistemos koncepcijos vertinimas

6.82. ES reglamentuose, taikytinuose šiai išlaidų sričiai, reikalaujama, kad paramos gavėjai nustatytų išdirbius ir apie juos praneštų⁽⁶¹⁾. Valstybės narės taip pat turi galimybę pasirinkti nustatyti rezultatų rodiklius, susiejančius projekto rezultatus su atitinkamais VP prioritetinių kryptių rodikliais. Nustatyti rezultatų rodiklius, jei įmanoma ir prasminga, yra gera praktika, nes taip suteikiama galimybė institucijoms išmatuoti konkretų projekto įnašą į atitinkamos prioritetinės krypties tikslus.

⁽⁵⁹⁾ Žr. 2013 m. metinės ataskaitos 10.10 dalį.

⁽⁶⁰⁾ Projektų paraiškos, dotacijų susitarimai, sutartys ir (arba) sprendimai dėl bendro finansavimo.

⁽⁶¹⁾ Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 37 straipsnis ir Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 27 straipsnio 4 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

6.83. Tikrindami 113 projektų imtį nustatėme įvairių valstybių narių institucijų įdiegtų veiksmingumo matavimo sistemų trūkumų tiek VP, tiek projektų lygmenimis. Šie nustatyti faktai apibendrinami **6.10 langelyje**. Nustatėme, kad veiksmingumo matavimo sistema buvo iš esmės parengta projektų išdirbiams ir rezultatams susieti su VP tikslais tik 74-iose iš 113 projektų (65 %). Penkiais iš 74 atvejų institucijos veiksmų programose ir (arba) projektų tvirtinimo dokumentuose neteisingai klasifikavo išdirbius kaip rezultatus.

6.84. 34-iais atvejais institucijos nenustatė rezultatų rodiklių projektų lygmeniu, o keturiais atvejais jos apskritai nenustatė rodiklių arba tikslinių verčių veiksmingumui matuoti projekto lygmeniu. Dar vienu atveju pagal pačią atitinkamą VP nebuvo nustatyta jokių tikslinių verčių. Tokiomis aplinkybėmis neįmanoma nustatyti, ar šie projektai apskritai prisidėjo prie bendrų programos tikslų. Maždaug trys ketvirtadaliai iš šių 39 atvejų yra susiję su 2007–2013 m. laikotarpiu.

6.85. Šie nustatyti faktai papildo mūsų neseniai paskelbtą ataskaitą dėl projektų atrankos ir stebėjimo ⁽⁶²⁾ 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu. Pranešime padaryta išvada, kad pagal 2014–2020 m. laikotarpio ERPF ir ESF projektų atrankos kriterijus ne visuomet reikalaujama apibrėžti kiekybinius rezultatų rodiklius projekto lygmeniu. Net jei tokie rodikliai yra, jie nebūtinai atitinka VP rodiklius.

6.86. Iš mūsų ataskaitos dėl lėšų įsisavinimo ⁽⁶³⁾ taip pat matyti, kad 2007–2013 m. laikotarpiu Komisija ir valstybės narės ėmėsi veiksmų, siekdamos kovoti su lėšų įsisavinimu ir užtikrinti teisėtumą, tačiau tinkamai neatsižvelgė į veiksmingumo aspektus, todėl nepakankamas dėmesys buvo skiriamas rezultatams.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.83. Aiškiai suformavus intervencijos logiką, kaip aprašyta veiksmų programoje, užtikrinama, kad projekto lygmens išdirbiai ir rezultatai padėtų pasiekti numatytus veiksmų programų rezultatus, atsižvelgiant į tai, kad jiems daro įtaką ir išorės veiksniai.

6.84. Bendrai finansuojamos intervencijos indėlio įgyvendinant VP tikslus (vertinamus pagal rezultatų rodiklius) vertinimas (taikant išdirbių ir projektų lygmens rezultatų rodiklius) yra užduotis, susijusi su poveikio vertinimu.

Iš tikrųjų atliekant Sanglaudos fondo ir ERPF ex post vertinimą buvo nustatyta, kad rezultatams skiriamas nepakankamas dėmesys. Šis klausimas sprendžiamas teisės aktuose, kuriais reglamentuojamas 2014–2020 m. programavimo laikotarpis: stiprinama intervencijos logika ir sutelkiamas dėmesys į rezultatus.

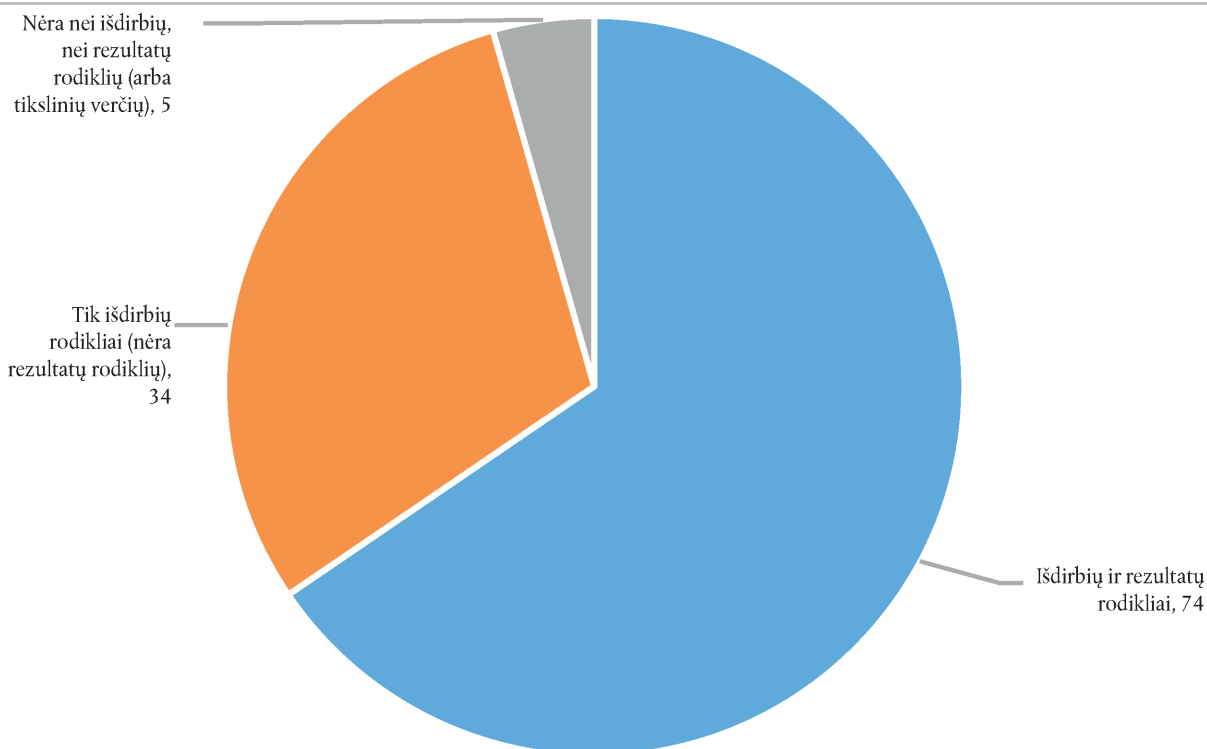
6.85. Komisija mano, kad yra skirtumas tarp tiesioginių rezultatų finansuojamų projektų lygmeniu ir rezultatų, kurie turi būti pasiekti VP lygmeniu (vertinami pagal rezultatų rodiklius). Tiesioginiams rezultatams įtaką daro bendrai finansuojami veiksmai, o rezultatų rodiklius veikia įvairūs išorės veiksniai, kurių vadovaujančiosios institucijos kontroliuoti negali. Aiškiai suformavus intervencijos logiką užtikrinama, kad atrinktų projektų išdirbiai ir tiesioginiai rezultatai padėtų pasiekti numatytus VP rezultatus.

6.86. Valstybės narėms, kuriose kilo nepakankamo lėšų panaudojimo pavojus, Komisija pasiūlė priemones, kurios atitiko 2007–2013 m. teisinę sistemą, programos tikslus ir intervencijos logiką ir kurios buvo pritaikytos konkrečioms kiekvienos nagrinėjamos programos aplinkybėms. Taigi, atrodo, nereikėjo papildomai nagrinėti rezultatų tik siekiant įsitikinti, kad pasiūlyti rezultatai iš tikrųjų pasiekti. Pagal įprastą programų valdymo praktiką, jei esama ženklų, kad programos lėšų panaudojimo lygis sumažėjo, veiksmais, kurių imamasi šiai problemai išspręsti, daugiausia dėmesio skiriama lėšų panaudojimui pagal esamus tikslus.

⁽⁶²⁾ Specialioji ataskaita Nr. 21/2018 „2014–2020 m. ERPF ir ESF projektų atranka ir stebėjimas vis dar yra orientuoti į išdirbius“ (www.eca.europa.eu).

⁽⁶³⁾ Specialioji ataskaita Nr. 17/2018 „Komisijos ir valstybių narių veiksmais 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu pavyko išspręsti menko lėšų panaudojimo problemą, bet nepakankamai dėmesio skirta rezultatams.“

6.10 langelis. Veiksmingumo sistemos koncepcijos vertinimas (113 projektų)

Šaltinis – Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Daugelyje projektų nepasiekti visi veiksmingumo tikslai

6.87. Daugeliu mūsų nagrinėtų atvejų nepadarėme išvados, kad visi veiksmingumo tikslai buvo visiškai pasiekti. Tikrindami 74 projektus, kuriems rezultatų ir išdirbių rodikliai buvo nustatyti, nustatėme, kad jie buvo visiškai pasiekti 26-iais atvejais (35 %), iš dalies pasiekti 43-imis atvejais (58 %), negalėjo būti įvertinti dviem atvejais (3 %) ir nebuvo pasiekti trimis atvejais (4 %). Viena iš projektų, kuriuos vykdant nebuvo pasiekta jų tikslų, buvo „neveikiantis“ pagal užbaigimo gairėse pateiktą apibrėžtį⁽⁶⁴⁾.

6.88. Nustatėme, kad iš 34-ių atvejų, kuriais buvo nustatyti išdirbių rodikliai (bet ne rezultatų rodikliai), jie buvo visiškai pasiekti 23-imis atvejais (68 %) ir iš dalies pasiekti 11 atvejų (32 %) (žr. 6.11 langelį).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.87 ir 6.88. Svarbu priminti, kad į EAR imtį buvo įtraukti įvairūs 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. projektai, iš esmės keičiant veiksmingumo požiūrį į programų intervencijos logiką pagal 2014–2020 m. reglamentą. Taigi kol kas pagal rezultatus, apie kuriuos pranešama, galima susidaryti tik ribotą vaizdą apie konkrečius 2014–2020 m. rezultatus.

Tačiau apskritai Komisija pažymi, kad 93 proc. projektų, kuriems buvo nustatyti ir rezultatų, ir išdirbių rodikliai, jie buvo visiškai arba iš dalies pasiekti, ir tai atitinka ankstesnių metų rezultatus. Tas skaičius siekia net 100 proc. tais atvejais, kai buvo nustatyti tik išdirbių rodikliai.

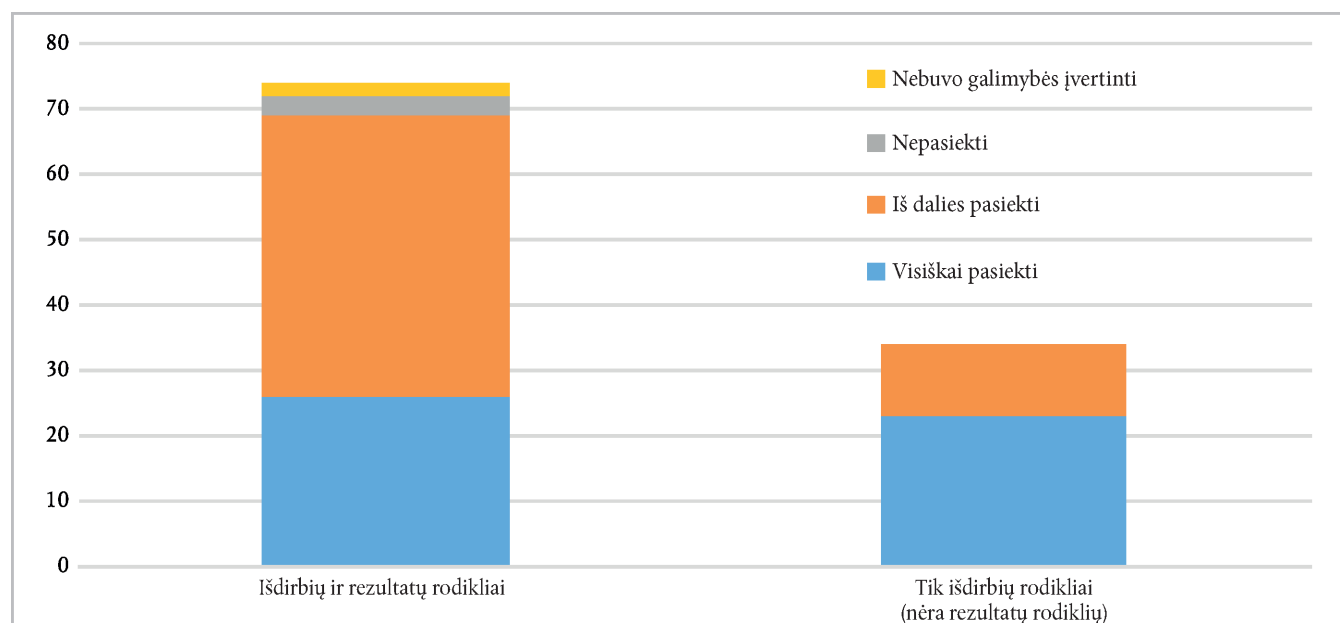
⁽⁶⁴⁾ Komisijos sprendimo, kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas C(2013) 1573 dėl priimtų veiksmų programų, kurioms vykdyti teikiama Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo parama (2007–2013 m.), užbaigimo gairių patvirtinimo, priedas, C(2015) 2771 final, 2015 4 30, 3.5 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

6.89. Mes negalėjome įvertinti, ar veiksmingumo tikslai pasiekti likusiais penkiais atvejais, nes nebuvo nustatyti nei rodikliai, nei tikslinės vertės.

6.11 langelis. Veiksmingumo tikslų įvykdymas

Šaltinis – Europos Audito Rūmai.

6.90. 2014–2020 m. laikotarpiu reikalaujama, kad audito institucijos išnagrinėtų veiksmingumo duomenų patikimumą. Nustatėme, kad projektų veiksmingumo patikrinimus jos dažniausiai atlieka atlikdamos operacijų auditus. 18 iš 57 atvejų audito institucija nesugebėjo suformuluoti nuomonės apie tikslų pasiekimą, nes projektas vis dar buvo įgyvendinamas. 20 atvejų audito institucija atlikdama savo patikrinimus apsiribojo išdirbių tikslais.

6.90. Komisija džiugiai pažymi, kad audito institucijos įtraukė šį papildomą veiksmingumo duomenų patikimumo elementą į savo 2014–2020 m. operacijų auditų apimtį, kaip numatyta Komisijos gairėse ir rekomendacijose ir reglamentavimo sistemoje. Tie rezultatai yra naudingi ir papildo teminius auditus, kuriuos šioje srityje atlieka pati Komisija.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

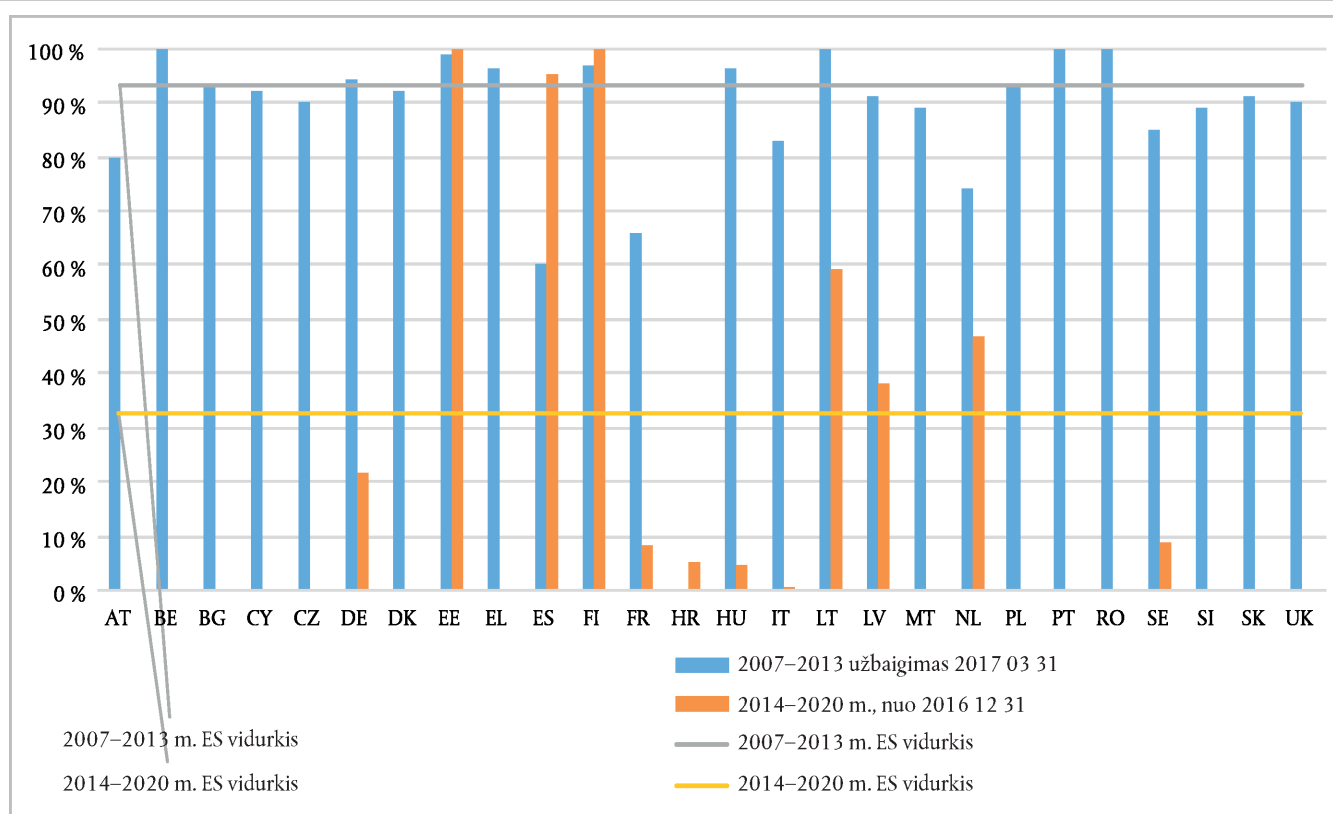
KOMISIJOS ATSAKYMAI

Dauguma valstybių narių nesugebėjo panaudoti savo įmokų į finansines priemones, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas

6.91. Reikalaujama, kad valstybės narės kasmet pateiktų finansavimo iš finansinių priemonių, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, faktinio išmokėjimo galutiniams gavėjams ataskaitą⁽⁶⁵⁾. **6.12 langelyje** parodyta, kaip finansinės priemonės, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, buvo taikomos iki paskutinio ataskaitinio laikotarpio⁽⁶⁶⁾. Tik keturios valstybės narės visiškai panaudojo prieinamus įnašus, o jų išmokų lygiai gerokai skyrėsi. 2014–2020 m. laikotarpio atveju 16 valstybių narių nepranešė apie jokiais išmokas galutiniams gavėjams iki 2016 m. pabaigos⁽⁶⁷⁾.

6.91. Kalbant apie 2014–2020 m. laikotarpį, daugelyje valstybių narių finansavimo susitarimai buvo pasirašyti 2016 m. ir netgi 2016 m. antrą pusmetį. Taigi tai, kad iki 2016 m. pabaigos galutiniams naudos gavėjams nebuvo daromos jokios išmokos, atitinka tų finansinių priemonių kūrimo laiką.

6.12 langelis. Bendri finansinių priemonių išmokų lygiai

1 pastaba. Iki 2016 m. pabaigos Airija ir Liuksemburgas nenustatė jokių finansinių priemonių.

2 pastaba. Išmokų lygiai, pranešti Komisijai pagal Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 67 straipsnio 2 dalies j punktą ir Reglamento (ES) Nr. 1303/2013 46 straipsnį. 2014–2020 m. jie apima kalendorinius metus, o ne finansinius metus.

3 pastaba. 2014–2020 m. programavimo laikotarpiu valstybės narės paprastai negali reikalausti papildomų VP įnašų į finansines priemones, kol nepasiekia tam tikro išmokų galutiniams gavėjams lygio.

Šaltinis – Europos Audito Rūmai, remiantis Komisijos informacija.

⁽⁶⁵⁾ Patikrinimo pakete dėl 2014–2020 m. ir dėl 2007–2013 m. informacija pateikta pagal Reglamento (EB) Nr. 1083/2006 67 straipsnio 2 dalies j punktą.

⁽⁶⁶⁾ 2016 m. gruodžio 31 d., šeštadienis už 2014–2020 m. ir 2017 m. kovo 31 d., penktadienis už 2007–2013 m. programavimo laikotarpį.

⁽⁶⁷⁾ Penkios iš šių 16 valstybių narių (Čekija, Danija, Kipras, Liuksemburgas, Slovėnija) finansines priemones įsteigė tik 2016 m. pabaigoje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Išvada

6.92. Vienas iš pagrindinių 2014–2020 m. laikotarpio reglamentavimo nuostatų tikslų buvo labiau sutelkti dėmesį į veiksmingumą ir rezultatus. Mūsų darbas rodo, kad iš esmės yra aiški sąsaja tarp išdirbių tikslų VP ir projekto lygmeniu. Jeigu tokių esama, dauguma tikslinių verčių buvo pranešamos kaip įvykdytos, bent jau iš dalies. Tačiau daugelyje veiksmingumo matavimo sistemų trūksta rezultatų rodiklių projektų lygmeniu, todėl sunku įvertinti bendrą projekto indėlį į konkrečius VP tikslus.

6.92. Komisija pritaria šiai išvadai. Orientavimąsi į veiksmingumą 2014–2020 m., inter alia, sustiprino ex ante sąlygos. Pagal 7 bendrąją ex ante sąlygą valstybės narės turi turėti rezultatų rodiklių sistemą, pagal kurią galima vertinti pažangą siekiant numatytų rezultatų, susijusių su kiekvienu konkrečiu VP tikslu. Komisija įvertino 7 bendrosios ex ante sąlygos įgyvendinimą, kaip buvo tvirtinamos VP ir kai valstybės narės baigė rengti atitinkamus veiksmų planus.

Pavienių projektų veiksmingumas matuojamas pagal projektų lygmens išdirbius ir rezultatus. Bendrai finansuojamos intervencijos indėlio įgyvendinant VP tikslus (vertinamus pagal rezultatų rodiklius) vertinimas (taikant projektų lygmens išdirbių ir rezultatų rodiklius) yra užduotis, susijusi su poveikio vertinimu.

6.1 PRIEDAS

SU EKONOMINĖS, SOCIALINĖS IR TERITORINĖS SANGLAUDOS SRITIMI SUSIJUSIŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO
REZULTATAI

	2017	2016
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų	217	180
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	3,0 %	4,8 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	5,3 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	0,7 %	

Pastaba. 2017 m. įvertintas klaidų lygis pagrįstas mūsų peržiūrėtu audito metodu ir apima visų atitinkamų taisomųjų veiksmų poveikį.

Šaltinis – Europos Audito Rūmai.

6.2 PRIEDAS

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS EKONOMINĖS, SOCIALINĖS IR TERITORINĖS SANGLAUDOS SRITYJE

E = Užimtumo, socialinių reikalų ir įtraukties GD; R = Regioninės ir miestų politikos GD; X = Bendras šių abiejų GD vertinimas

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Igyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
	6 skyriaus 1 rekomendacija . Komisija turėtų atlikti 2007–2013 m. ir 2014–2020 m. programavimo laikotarpių nacionalinių tinkamumo finansuoti taisyklių tikslinę analizę tam, kad galėtų nustatyti gerą patirtį. Remdamasi šia analize, ji turėtų pateikti gaires valstybės narėms, kaip supaprastinti be reikalo sudėtingas ir (arba) apsunkinančias taisykles, kurios neduoda naudos siekiant politikos rezultatų, ir jų vengti („perteklinis reguliavimas“).			X ⁽¹⁾				
	6 skyriaus 2 rekomendacija . Vadovaujančiosios institucijos ir tarpinės įstaigos valstybėse narėse turėtų įdėti daugiau pastangų šalinamos su „pirmo lygmens patikromis“ susijusius trūkumus, remiantis visa turima informacija. Be to, Komisija turėtų pareikalauti iš audito institucijų, kad savo sistemų auditų metu jos pakartotinai atliktų kai kurias patikras ir pasidalintų gerą patirtimi ir išmoktomis pamokomis.	X ⁽²⁾						
2014	6 skyriaus 3 rekomendacija . Valstybės narės turėtų geriau pasinaudoti Bendrųjų nuostatų reglamente ir 2014–2020 m. programavimo laikotarpio ESF reglamente nustatytomis galimybėmis, susijusiomis su <i>supaprastinto išlaidų skaičiavimo būdais</i> projektų, viršijančių 50 000 eurų viešąją paramą, atveju.			X ⁽³⁾				
	6 skyriaus 4 rekomendacija . Valstybės narės turėtų užtikrinti, kad 2007–2013 m. programavimo laikotarpiui skirtos lėšos būtų sumokėtos pilnai ir laiku, kompensuodamos išlaidas paramos gavėjams per pagrįstą laiką nuo to, kai jos pateikia mokėjimo prašymą dėl išlaidų atlyginimo. Siekiant suvienodinti su 2014–2020 m. programavimo laikotarpio taisyklėmis, mes manome, kad visi šie mokėjimai turėtų būti atliekami per 90 dienų nuo to, kai paramos gavėjas pateikia teisingą mokėjimo prašymą.	X						
	6 skyriaus 5 rekomendacija . Komisija turėtų pateikti Tarybai ir Parlamentui teisėkūros pasiūlymą iš dalies pakeisti Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1083/2006 vienodos teisinės galios teisės aktu dėl finansinių priemonių, kurioms taikomas pasidalijamasis valdymas, tinkamumo laikotarpio pratęsimo.					X ⁽⁴⁾		

7 SKYRIUS

„Gamtos ištekliai“

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	7.1–7.9
Trumpas skyriaus „Gamtos ištekliai“ aprašymas	7.3–7.6
Audito apimtis ir metodas	7.7–7.9
1 dalis. Operacijų tvarkingumas	7.10–7.43
Tiesioginėse išmokose reikšmingo klaidų lygio nenustatyta	7.14–7.17
Nuolat nustatome reikšmingą klaidų lygį kitose išlaidų srityse	7.18–7.25
Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės. Audituojamo subjekto pateiktos informacijos apie tvarkingumą peržiūra	7.26–7.39
Sertifikavimo įstaigų veiklos vertinimas, kurį atliko Komisija	7.26–7.37
AGRI GD metinė veiklos ataskaita	7.38
MARE GD, ENV GD ir CLIMA GD metinės veiklos ataskaitos	7.39
Išvada ir rekomendacijos	7.40–7.43
Išvada	7.40–7.41
Rekomendacijos	7.42–7.43
2 dalis. Veiksmingumas	7.44–7.67
Geoerdvinės pagalbos paraiškos veiksmingumo vertinimas	7.46–7.55
Kaimo plėtros investicinių projektų veiksmingumo vertinimas	7.56–7.64
Išvada	7.65–7.66
Rekomendacijos	7.67
7.1 priedas.	Srities „Gamtos ištekliai“ operacijų testavimo rezultatai
7.2 priedas.	Operacijų testavimo kiekvienoje valstybėje narėje rinkos priemonių, kaimo plėtros, aplinkos, klimato politikos ir žuvininkystės srityje rezultatų apžvalga
7.3 priedas.	Klaidų, kurių poveikis siekia bent 20 % rinkos priemonių, kaimo plėtros, aplinkos, klimato politikos ir žuvininkystės srityse, apžvalga
7.4 priedas.	Ankstesnių rekomendacijų pažangos stebėjimas

Šaltinis: 2017 m. Europos Sąjungos konsoliduotos finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.2. Šio skyriaus **1 dalyje** išdėstyti mūsų nustatyti faktai dėl tvarkingumo. **2 dalyje** nagrinėjamas naujosios *geoerdvinės pagalbos paraiškos* (GSAA), kuria ūkininkai gali naudotis pagal vietovę internetu teikdami paraiškas gauti paramą už plotą, ir kaimo plėtros projektų imties veiksmingumas.

Trumpas skyriaus „Gamtos ištekliai“ aprašymas

7.3. Žemės ūkio ir kaimo plėtros politikų įgyvendinimui skiriama 98 % „Gamtos išteklių“ išlaidų, jos įgyvendinamos vykdančios *bendrą žemės ūkio politiką* (BŽŪP). Trys bendrieji BŽŪP tikslai, išdėstyti ES teisės aktuose, yra šie ⁽¹⁾:

- a) perspektyvi maisto gamyba, daugiausia dėmesio skiriant pajamoms iš žemės ūkio, žemės ūkio našumui ir kainų stabilumui;
- b) tvarus gamtos išteklių valdymas ir klimato politika, daugiausia dėmesio skiriant išmetamo šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimui, biologinei įvairovei, dirvožemiui ir vandeniui;
- c) subalansuotas teritorinis vystymasis.

7.4. Komisija, būtent Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinis direktoratas (AGRI GD), dalijasi BŽŪP valdymą su akredituotomis *mokėjimo agentūromis* valstybėse narėse. BŽŪP išlaidas daugiausia sudaro ūkininkams skiriamos tiesioginės išmokos, visiškai finansuojamos iš ES biudžeto pasitelkiant Europos žemės ūkio garantijų fondą. Pagal BŽŪP taip pat remiamos žemės ūkio *rinkos priemonės* ir kaimo plėtros programos valstybėse narėse ⁽²⁾. Nuo 2015 m. nepriklausomos *sertifikavimo įstaigos* valstybėse narėse teikia nuomonę dėl mokėjimo agentūrų išlaidų tvarkingumo.

7.5. Išnagrinėjome įvairių pagalbos schemų ypatybes ir įvertinome vidaus kontrolę. Remdamiesi šio darbo ir ankstesnių auditų rezultatais manome, kad išlaidos, susijusios su rinkos priemonėmis ir kaimo plėtra, gali būti labiau veikiamos klaidų nei tiesioginės išmokos. Pavojus tvarkingumui dažniausiai kyla dėl to, kad:

- paramos gavėjai savo pagalbos paraiškose pateikia netikslią informaciją apie teritorijas ar gyvūnus, o mokėjimo agentūros to nenustato;

⁽¹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 dėl bendros žemės ūkio politikos finansavimo, valdymo ir stebėjimo, kuriuo panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 352/78, (EB) Nr. 165/94, (EB) Nr. 2799/98, (EB) Nr. 814/2000, (EB) Nr. 1290/2005 ir (EB) Nr. 485/2008 (OL L 347, 2013 12 20, p. 549), 110 straipsnio 2 dalis.

⁽²⁾ Rinkos priemonės visiškai finansuojamos iš EŽŪGF, išskyrus kai kurias bendrai finansuojamas priemones, kaip antai skatinimo priemones ir vaisių vartojimo skatinimo mokyklose programą. Kaimo plėtros programos bendrai finansuojamos iš Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- įgyvendinant tam tikras kaimo plėtros programas, paramos gavėjai nesilaiko išipareigojimų agrarinės aplinkosaugos ir klimato srityse arba nesilaiko ekologinio ūkininkavimo reikalavimų;
- mokėjimo agentūros kompensuoja netinkamas finansuoti išlaidas arba kompensuoja rinkos priemonių ar kaimo plėtros investicinių projektų išlaidas netinkamiems paramos gavėjams.

7.6. Ši DFP išlaidų kategorija taip pat apima ES išlaidas bendrai žuvininkystės politikai, kuri daugiausia finansuojama iš Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo, ir dalį ES išlaidų, skiriamų aplinkos apsaugai ir klimato politikai.

Audito apimtis ir metodas

7.7. Kalbant apie šio skyriaus **1 dalį** dėl *operacijų* tvarkingumo, taikydami **1.1 priede** nustatytą audito metodą ir metodiką, 2017 m. tikrinome:

- a) 230 operacijų imtį, sudarytą iš 21 valstybėje narėje⁽³⁾ atliktų operacijų, sumanytą taip, kad būtų reprezentatyvi visų šios DFP išlaidų kategorijos⁽⁴⁾ išlaidų rūšių atžvilgiu;
- b) AGRI GD sertifikavimo įstaigų veiklos, formuojant jų nuomones dėl BŽŪP išlaidų tvarkingumo, vertinimą. Tikrinimą atlikome atsižvelgdami į naują Audito Rūmų strategiją, kurios tikslas – ateityje taikyti patvirtinimo metodą ir kuria siekiama supažindinti su vienu iš pagrindinių elementų, įtrauktų į Komisijos 2014–2020 m. BŽŪP išlaidų patikrinimo modelį;
- c) nagrinėjome, ar AGRI GD, Jūrų reikalų ir žuvininkystės generalinio direktorato (MARE GD), Aplinkos generalinio direktorato (ENV GD) ir Klimato politikos generalinio direktorato (CLIMA GD) *metinėse veiklos ataskaitose* pateikta informacija apie išlaidų tvarkingumą iš esmės atitinka mūsų rezultatus.

⁽³⁾ Belgijoje, Bulgarijoje, Danijoje, Vokietijoje, Airijoje, Graikijoje, Ispanijoje, Prancūzijoje, Kroatijoje, Italijoje, Lietuvoje, Vengrijoje, Nyderlanduose, Austrijoje, Lenkijoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Slovakijoje, Suomijoje, Švedijoje ir Jungtinėje Karalystėje. Imtis taip pat apėmė penkias pagal *tiesioginį valdymą* vykdytas operacijas.

⁽⁴⁾ Imtį sudarė 121 tiesioginė išmoka ir 19 rinkos priemonių, finansuojamų iš EŽŪGF, 84 kaimo plėtros išmokos, finansuojamos iš EŽŪFKP, ir 6 išmokos, skirtos aplinkos apsaugai, klimato politikai ir žuvininkystei.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.8. Dėl mūsų darbo pobūdžio galime pateikti „Gamtos išteklių“, kaip visumos, taip pat tiesioginių išmokų vertinimą⁽⁵⁾. Taip pat galime prisidėti prie **1 skyriaus** išdėstytų audito išvadų.

7.9. Kalbant apie šio skyriaus **2 dalį**, skirtą veiksmingumui, tikrinome:

- a) remiantis 24 mokėjimo agentūrų ir 110 ūkių imtimi, ar pradėjus taikyti geoerdvinės pagalbos paraiškas, pagerėjo paraiškų gauti paramą už plotą teikimas ir tvarkymas;
- b) 29-ių kaimo plėtros investicinių projektų imties teikimą, sąnaudas ir suderinimą su kaimo plėtros prioritetais.

1 DALIS. OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

7.10. **7.1 priede** pateikta „Gamtos išteklių“ operacijų testavimo rezultatų apžvalga. Iš 230 mūsų tikrintų operacijų, 178 (77 %) buvo be klaidų. Remdamiesi 42 mūsų kiekybiškai įvertintomis klaidomis⁽⁶⁾, nustatėme, kad bendras „Gamtos išteklių“ srities klaidų lygis yra 2,4 %⁽⁷⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.10. Komisija palankiai vertina tai, kad Audito Rūmų įvertintas klaidų lygis atitinka BŽŪP išlaidų klaidų lygį, kurį nustatė Komisija ir kuris paskelbtas Žemės ūkio ir kaimo plėtros generalinio direktorato (toliau – AGRI GD) 2017 m. metinėje veiklos ataskaitoje (toliau – MVA) (2,22 %).

Komisija su malonumu pažymi, kad bendras įvertintas klaidų lygis toliau mažėja, kaip nurodo tiek Audito Rūmai, tiek Komisija. Ilgainiui gerėja ir rizikingesnės išlaidų sritys, visų pirma dėl taisomųjų veiksmų planų įgyvendinimo.

Komisija vertina, kad riziką ES biudžetui tinkamai padengia taisomasis pajėgumas, kurį sudaro grynosios finansinės patalos ir iš paramos gavėjų susigrąžintos lėšos. Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD 2017 m. MVA nurodytas taisomasis pajėgumas sudarė 2,10 % atitinkamų BŽŪP išlaidų, o įvertintas galutinis rizikos dydis siekė 0,12 %.

⁽⁵⁾ Remiantis nauju Audito Rūmų metodu (žr. 1.1 priedą, 12 dalį), planuodami auditą mes nusprendėme nepateikti srities „Kaimo plėtra, rinkos priemonės, aplinka, klimato politika ir žuvininkystė“ vertinimo ar įvertinto klaidų lygio. Mes pateikiame nuomonę apie klaidų rūšis šioje srityje (žr. 1.25, 7.18–7.25 dalis ir 7.3 priedą).

⁽⁶⁾ Mes taip pat nustatėme 10 taisyklių nesilaikymo atvejų, kurie neturėjo finansinio poveikio.

⁽⁷⁾ Savo klaidų apskaičiavimą grindžiame reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Esame 95 % įsitikinę, kad įvertintas klaidų lygis populiacijoje yra tarp 0,9 % ir 3,9 % (atitinkamai apatinė ir viršutinė klaidų ribos).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

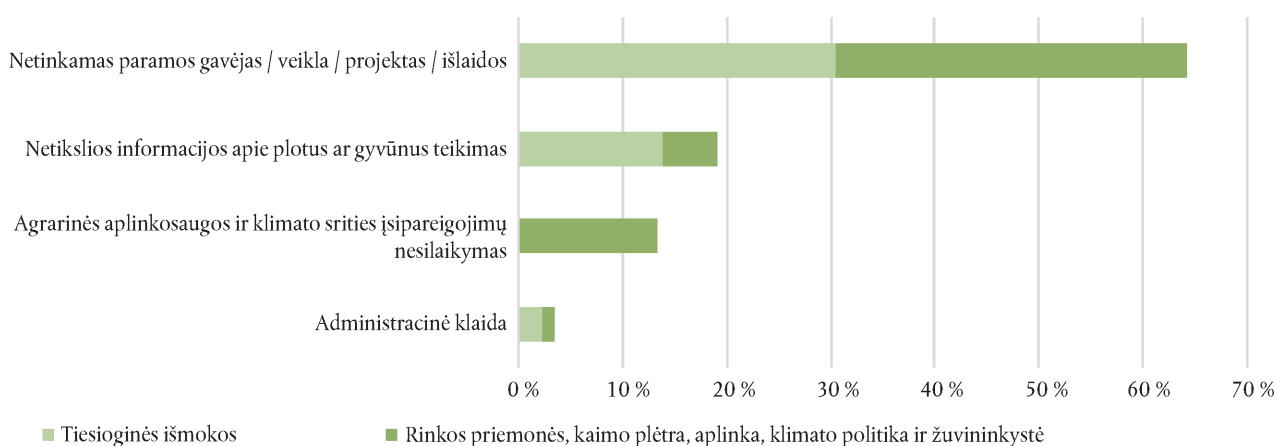
7.11. Nustatėme, kad klaidų lygis yra žemiau mūsų 2 % reikšmingumo ribos su EŽŪGF tiesioginėmis išmokomis susijusių išlaidų atveju ⁽⁸⁾. Jos sudaro 74 % išlaidų pagal DFP išlaidų kategoriją „Gamtos ištekliai“. Tačiau nuolat nustatome reikšmingą klaidų lygį, kai išlaidos skiriamos rinkos priemonėms ir kaimo plėtrai, kartu su išlaidomis aplinkai, klimato politikai ir žuvininkystei. Šioms išlaidų sritims **7.2 priede** pateikta operacijų testavimo rezultatų apžvalga pagal valstybes nares, o **7.3 priede** pateikta klaidų, kurių poveikis sudaro ne mažiau kaip 20 % tikrintos operacijos vertės, apžvalga.

7.12. **7.2 langelyje** pateiktas mūsų 2017 m. nustatyto klaidų lygio pagal išlaidų kategoriją „Gamtos ištekliai“ pasiskirstymas. Klaidos, susijusios su netinkamais finansuoti paramos gavėjais, veikla, projektais ar išlaidomis, sudaro 64 % mūsų įvertinto 2,4 % klaidų lygio.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.11. Komisiją labai džiugina Audito Rūmų nustatytas faktas, kad EŽŪGF tiesioginėse išmokose, kurios 2017 finansiniais metais sudarė 41,7 mlrd. EUR, nėra reikšmingo klaidų lygio. Komisija pažymi, kad Audito Rūmų įvertintas tiesioginių išmokų klaidų lygis atitinka Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD 2017 m. MVA nurodytą tiesioginių išmokų klaidų lygį (1,92 %).

7.2 langelis. Dauguma klaidų buvo susijusios su tinkamumo sąlygų pažeidimais

Šaltinis: Audito Rūmai.

⁽⁸⁾ Remdamiesi savo ankstesnių metų rezultatais (žr. mūsų 2016 m. metinės ataskaitos 7.19 dalį), nusprendėme išnagrinėti rinkos priemones kartu su kitomis sritimis, kuriose, mūsų manymu, yra ypač didelė klaidų tikimybė (žr. 7.5 dalį).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.13. Komisija ir valstybių narių institucijos taikė taisomąsias priemones, kurios tiesiogiai paveikė 16 į mūsų imtį įtrauktų operacijų. Šiomis priemonėmis su šiuo skyriumi susijęs mūsų įvertintas klaidų lygis sumažintas 1,1 procentinio punkto. 12 kiekybiškai įvertinamos klaidos atvejų nacionalinės institucijos turėjo pakankamai informacijos, kad galėtų išvengti arba aptikti ir ištaisyti klaidas prieš deklaruodamos išlaidas Komisijai. Jei nacionalinės institucijos būtų tinkamai panaudojusios visą savo turimą informaciją, įvertintas su šiuo skyriumi susijęs klaidų lygis būtų buvęs 0,9 procentinio punkto mažesnis.

Tiesioginėse išmokose reikšmingo klaidų lygio nenustatyta

7.14. Keturios pagrindinės schemos pagal EŽŪGF sudaro 90 % visų tiesioginių išmokų:

- a) dvi schemos, pagal kurias teikiama *atsietoji parama pajamoms*⁽⁹⁾, grindžiama ūkininkų deklaruotu žemės ūkio paskirties žemės plotu: *bazinės išmokos schema* (BIS) (2017 m. – 17,5 milijardo eurų) ir *vienkartinės išmokos už plotus schema* (VIPS) (2017 m. – 4,1 milijardo eurų);
- b) išmoka, skirta žemės ūkio veiklai, kuri naudinga klimatui ir aplinkai, remti, paprastai vadinama „žalinimo išmoka“ (2017 m. – 11,8 milijardo eurų);
- c) *susietoji parama*, susijusi su konkrečiomis žemės ūkio produktų rūšimis (pavyzdžiui, jautienos ir veršienos, pieno arba baltyminių augalų) (2017 m. – 3,9 milijardo eurų).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.13. Komisija sutinka su Audito Rūmų tvirtinimu, kad buvo taikomos taisomosios priemonės, ji toliau skatins ir remis valstybes nares, kad jos imtųsi visų būtinų veiksmų siekdamos išvengti klaidų, jas aptikti ir ištaisyti.

Visų pirma, Komisija toliau dirbs su valstybėmis narėmis, kad užtikrintų jų kontrolės ir valdymo sistemų patikimumą, atsižvelgdama į mokėjimo agentūrų ribotus išteklius netinkamoms išlaidoms nustatyti, kurie turėtų būti naudojami proporcingai rizikai.

⁽⁹⁾ Atsietosios paramos išmokos yra teikiamos už visą tinkamą žemės ūkio paskirties žemę, neatsižvelgiant į tai, ar ji naudojama gamybai ar ne.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.15. Ištyrėme 121 tiesioginę išmoką⁽¹⁰⁾. Iš šių operacijų 103 operacijos nebuvo paveiktos klaidų. Kitose 11 operacijų buvo nedidelės (mažesnės nei 5 %) permokos, daugiausia dėl to, kad ūkininkų pateikta informacija dėl plotų buvo netiksli. Nustatėme klaidų, kurios viršijo 5 % tikrintos sumos 7 tiesioginėse išmokose, įskaitant 2 atvejus, kai klaidos viršijo 20 %.

7.16. Pagrindinė tiesioginių išmokų valdymo priemonė yra Integruota administravimo ir kontrolės sistema (IAKS), kuri taip pat apima Žemės sklypų identifikavimo sistemą (ŽSIS)⁽¹¹⁾. Anksčiau pranešėme, kad ŽSIS labai padeda išvengti klaidų ir sumažinti jų lygį⁽¹²⁾. Praėjusių metų metinėje ataskaitoje pastebėjome, kad valstybių narių mokėjimo agentūros tiksliau nei ankstesniais metais apibrėžė reikalavimus atitinkančius plotus⁽¹³⁾. 2017 m. laikomės šio teigiamo vertinimo. Be to, mokėjimo agentūros dabar pradėjo vykdyti preliminaras kryžmines tiesioginės pagalbos paraiškų patikras⁽¹⁴⁾. Šia nauja procedūra ūkininkai išpėjami apie tam tikras jų paraiškų klaidas ir taip jiems pirminiame etape, netaikant sankcijų, suteikiama galimybė ištaisyti sutapimus ir dvigubas deklaracijas. 7.46–7.55 dalyse aptariame tolesnę pažangą, susijusią su geoerdvinės pagalbos paraiškėmis.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.15. Komisija sutinka su Audito Rūmų vertinimu (taip pat žr. Komisijos atsakymą į 7.11 dalies pastabas).

Komisija mano, kad neesminių klaidų racionaliomis sąnaudomis neįmanoma išvengti, ir pažymi, kad Audito Rūmų įvertintas su tiesioginėmis išmokomis susijusių klaidų lygis nesiekia 2 % reikšmingumo ribos.

7.16. Komisija sutinka su Audito Rūmų vertinimu, kad ŽSIS padeda išvengti klaidų ir sumažinti jų lygį.

Be to, Komisija sutinka su Audito Rūmų GEPP, kurią Komisija laiko svarbia priemone vengiant klaidų ir prisidedant prie ūkininkų ir mokėjimo agentūrų procedūrų supaprastinimo, vertinimu.

Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 7.19 dalies pastabas.

⁽¹⁰⁾ Aplankėme 77 ūkius siekdami patikrinti, ar paramos gavėjai laikėsi taisyklių. Likusių 44 išmokų atveju pakankamai įrodymų surinkome atlikę dokumentų patikrą, pagrįstą informacija, kurią mums pateikė mokėjimo agentūros.

⁽¹¹⁾ IAKS remiamasi žemės ūkio valdų, paraiškų ir žemės ūkio paskirties žemės duomenų bazėmis, kurios naudojamos atliekant visų pagalbos paraiškų administracines kryžmines patikras. ŽSIS yra geografinės informacijos sistema, kurioje yra erdvinių duomenų rinkinių iš įvairių šaltinių, kartu sudarančių valstybių narių žemės ūkio paskirties žemės registrą.

⁽¹²⁾ Žr. mūsų 2016 m. metinės ataskaitos 7.13 dalį.

⁽¹³⁾ Žr. mūsų 2016 m. metinės ataskaitos 7.15 dalį.

⁽¹⁴⁾ 2014 m. liepos 17 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 809/2014, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1306/2013 nuostatų dėl integruotos administravimo ir kontrolės sistemos, kaimo plėtros priemonių ir kompleksinės paramos taikymo taisyklės, 11 straipsnio 4 dalis (OL L 227, 2014 7 31, p. 69).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.17. 121 išmokos, kurių tikrinome, atveju apėmė 35 paramos gavėjus, gaunančius žalinimo išmokas (žr. 7.14 dalies b punktą), ir 8 atvejais nustatėme klaidų. Septyniose išmokose buvo klaidų dėl to, kad ūkininkai pateikė netikslią informaciją dėl ploto – taip apskritai nutinka tiesioginės pagalbos schemų atvejais. Tik vienu atveju nustatėme tiesioginį žalinimo reikalavimų pažeidimą. Anksčiau nustatėme, kad žalinimo reikalavimai yra nesunkiai įgyvendinami ir iš esmės atitinka įprastą ūkininkavimo praktiką⁽¹⁵⁾.

Nuolat nustatome reikšmingą klaidų lygį kitose išlaidų srityse

7.18. Ištyrėme 109 išmokas, apimančias išlaidas kaimo plėtrai, aplinkai, klimato politikai ir žuvininkystei, ir pateikiame šiuos rezultatus.

- a) 60 iš 84 kaimo plėtros operacijų nebuvo paveiktos klaidų, 15 operacijų buvo klaidų iki 20 % tikrintos sumos, o 4 atvejais nustatėme klaidų, kurių poveikis siekė arba viršijo 20 %. Penkių išmokų atveju nustatėme neatitikties trūkumų, kurie neturėjo finansinio poveikio.
- b) 12 iš 19 rinkos priemonių operacijų nebuvo paveiktos klaidų, o 2 atvejais nustatėme klaidų, kurių poveikis viršijo 20 %. Penkių išmokų atveju nustatėme neatitikties trūkumų, kurie neturėjo finansinio poveikio.
- c) Trys iš šešių operacijų aplinkos, klimato politikos ir žuvininkystės politikos srityse nebuvo paveiktos klaidų, o trijose buvo klaidų žemiau 20 % tikrintos sumos.

7.19. Pagrindinės klaidų priežastys buvo tinkamumo sąlygų nesilaikymas (žr. 7.21, 7.24, 7.25 dalis ir **7.6 langelį**), netikslios informacijos apie plotus ar gyvūnų skaičių teikimas (žr. 7.22 dalį ir **7.4 langelį**) ir tai, kad paramos gavėjai nesilaiko agrarinės aplinkosaugos įsipareigojimų (žr. 7.23 dalį ir **7.5 langelį**).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.17. Komisija mano, kad žalinimas buvo svarbus pokytis skatinant aplinką labiau tausojantį ūkininkavimą. Struktūriniam ūkininkavimo metodų pokyčiams reikia laiko, o dažnai ir investicijų, mokymų ir rekomendacijų.

Žalinimo reikalavimai yra numatyti teisės aktuose, priimtuose vienos iš teisėkūros institucijų – Europos Parlamento ir Tarybos.

7.19. Komisija primena, kad visos su plotu ir su gyvuliais susijusios kaimo plėtros priemonės yra administruojamos pagal IAKS. Todėl ŽSIS, kuri padeda išvengti klaidų ir sumažinti jų lygį bei suteikia galimybę atlikti kryžmines patikras, šioms priemonėms taip pat yra aktuali.

⁽¹⁵⁾ Daugiau informacijos pateikiama mūsų 2016 m. metinės ataskaitos 7.43–7.54 dalyse ir mūsų Specialiosios ataskaitos Nr. 21/2017 „Žalinimas – sudėtingesnė pajamų rėmimo sistema, aplinkosaugos požiūriu dar neveiksminga“ 26–39 dalyse.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Kaimo plėtra

7.20. BŽŪP bendrai finansuojamos kaimo plėtros išlaidos, išmokamos pagal valstybių narių kaimo plėtros programas. Iš 84 tikrintų kaimo plėtros operacijų, 50 išmokų ūkininkams buvo grindžiamos plotu ar gyvūnų skaičiumi, kaip antai agrarinės aplinkosaugos išmokos, kompensacinės išmokos ūkininkams už vietas, kuriose esama gamtinių kliūčių, ar gyvūnų gerovės išmokos. Kitos 34 operacijos buvo nesusijusios su plotu, paprastai investiciniai projektai, kaip antai parama investicijoms į ūkius, pagalba pradedant verslą ir parama pagrindinėms paslaugoms ir kaimų atnaujinimui kaimo vietovėse.

7.21. Siekiant pagerinti išlaidų veiksmingumą, kaimo plėtros investiciniams projektams nustatomos tinkamumo sąlygos, kad pagalba būtų nukreipiama į konkrečias paramos gavėjų kategorijas ir veiklą. 34 mūsų tikrintų su plotu nesusijusių operacijų atveju nustatėme, kad 5 investiciniai projektai neatitiko jokių tinkamumo finansuoti sąlygų. Pavyzdžiui, vienu atveju nustatėme, kad sąnaudos buvo neteisingai priskirtos projektui, o kitu atveju neradome jokių įrodymų, kuriais būtų pagrįstos tam tikros deklaruotos sąnaudos.

7.22. Iš 50 išmokų, grindžiamų plotu ar gyvūnų skaičiumi, nustatėme 9, kai paramos gavėjai pateikė netikslią informaciją (žr. 7.4 langelį).

7.22. Komisija pažymi, kad IAKS (įskaitant ŽSIS) yra taikoma šioms kaimo plėtros priemonėms ir padeda išvengti klaidų ir sumažinti jų lygį.

7.4 langelis. Keli paramos gavėjai pateikė netikslią informaciją

Graikijoje ūkininkas, turintis ūkio valdą kalnuotoje vietovėje, gavo kompensacinę išmoką už vietas, kuriose esama gamtinių kliūčių. Tinkamumo taisyklėse buvo apibrėžta, kad ūkininkas turi išlaikyti minimalų gyvulių skaičių vienam ganyklos hektarui. Apsilankę ūkio valdoje nustatėme, kad ūkininko laikomų gyvulių skaičiaus nepakako minimaliam gyvulių laikymo tankiui visose ganyklose, už kurias ūkininkas prašė išmokos, užtikrinti. Todėl tam tikra ploto, kurį deklaravo ūkininkas, dalis nebuvo tinkama paramai gauti, ir todėl nustatyta 15 % klaida.

Nustatėme kitų atvejų, kai paramos gavėjai pateikė netikslią informaciją apie plotus ar gyvūnų skaičių (tai taip pat turėjo mažiau nei 20 % įtakos) Prancūzijoje, Kroatijoje, Lenkijoje ir Jungtinėje Karalystėje (Šiaurės Airijoje).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.23. Dvidešimt dvi iš 50 tikrintų su gyvūnais ar plotu susijusių operacijų buvo susijusios su ekologinio ūkininkavimo ir agrarinės aplinkosaugos ir klimato išmokomis. Kad gautų tokias išmokas, paramos gavėjai privalo i) taikyti ir laikytis ekologinio ūkininkavimo praktikos; ii) taikyti žemės ūkio gamybos metodus, suderinamus su aplinkos, kraštovaizdžio ir gamtos išteklių apsauga; arba iii) prisidėti prie klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos. Nustatėme 3 atvejus, kai ūkininkai nesilaikė kai kurių arba visų savo įsipareigojimų (žr. 7.5 langelį).

7.5 langelis. Kai kurie paramos gavėjai nesilaikė savo agrarinės aplinkosaugos įsipareigojimų

Ūkininkas Italijoje (Veneto regione) gavo paramą pagal priemonę, skirtą agronominių metodų ir drėkinimo optimizavimo aplinkos požiūriu reikmėms. Kad gautų paramą, paramos gavėjas ūkio valdos dalyje turėjo įsipareigoti sodinti tarpinius pasėlius⁽¹⁶⁾, sumažinti cheminių trąšų ir vandens naudojimą drėkinant ir tvarkyti žemės dirbimo ir drėkinimo registrus. Nustatėme, kad paramos gavėjas nesilaikė nė vieno iš šių įsipareigojimų, todėl nustatėme 100 % klaidą. Po mūsų apsilankymo mokėjimo agentūra pradėjo paramos susigrąžinimo procedūrą.

Nustatėme kitų atvejų, kai paramos gavėjai nesilaikė kai kurių arba visų savo agrarinės aplinkosaugos įsipareigojimų Graikijoje ir Švedijoje.

7.5 langelis. Kai kurie paramos gavėjai nesilaikė savo agrarinės aplinkosaugos įsipareigojimų

Komisija pažymi, kad mokėjimo agentūra neatliko paramos gavėjo patikros vietoje. Italijos valdžios institucijos pradėjo paramos susigrąžinimo iš atitinkamo paramos gavėjo procedūrą.

Rinkos priemonės

7.24. 19 su rinkos priemonėmis susijusių į mūsų imtį įtrauktų operacijų apėmė schemas, kaip antai pagalba vaisių ir daržovių gamintojų organizacijoms, parama vyno sektoriui ar išskirtinė pagalba pieno sektoriaus ūkininkams. Mokėjimo agentūros padengė išlaidas, kurios buvo bent iš dalies netinkamos dviem atvejais (žr. 7.6 langelį).

⁽¹⁶⁾ Greitai augantys pasėliai, auginami prieš sodinant pagrindinius pasėlius ir po to, skirti biologinei įvairovei didinti ir apsaugoti nuo dirvožemio erozijos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.6 langelis. Kai kurie paramos gavėjai neatitiko rinkos priemonių tinkamumo kriterijų

Lenkijoje pieno sektoriaus ūkininkas gavo paramą pagal priemonę, kuria remiami ūkininkai, išigyjantys telyčias iš kitų bandų tam, kad padidintų savo bandų veislinę vertę ir savo ūkio valdų konkurencingumą. Ūkininkas gavo paramą po to, kai telyčias išgijo iš savo tėvo, kuris taip pat buvo pieno sektoriaus ūkininkas ir laikė savo bandą toje pačioje karvidėje kaip ir paramos gavėjas. Prieš dvi dienas paramos gavėjas buvo pardavęs panašų telyčių skaičių savo tėvui, kuris taip pat gavo paramą pagal tą pačią priemonę. Nebuvo fizinio gyvūnų perkėlimo, o bendras paramos gavėjo ir jo tėvo laikomų gyvūnų skaičius liko nepakitęs. Todėl nustatėme, kad paramos gavėjo ūkio veislinė vertė ir konkurencingumas nepakito ir kad ūkininkas neturėjo gauti paramos, dėl to nustatyta 100 % klaida.

Nustatėme papildomą tinkamumo finansuoti klaidą projekte Ispanijoje, kuriuo buvo remiamas vynuogynų restruktūrizavimas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.6 langelis. Kai kurie paramos gavėjai neatitiko rinkos priemonių tinkamumo kriterijų

Komisija atsižvelgs į šį nustatytą faktą planuodama būsimums atitikties patvirtinimo tyrimus.

Aplinka, klimato politika ir žuvininkystė

7.25. Trimis iš šešių atvejų nustatėme klaidų, atsiradusių dėl netinkamų finansuoti išlaidų kompensavimo, įskaitant neteisingai apskaičiuotas sąnaudas, viešųjų pirkimų taisyklių nesilaikymą ir pervertintas personalo sąnaudas.

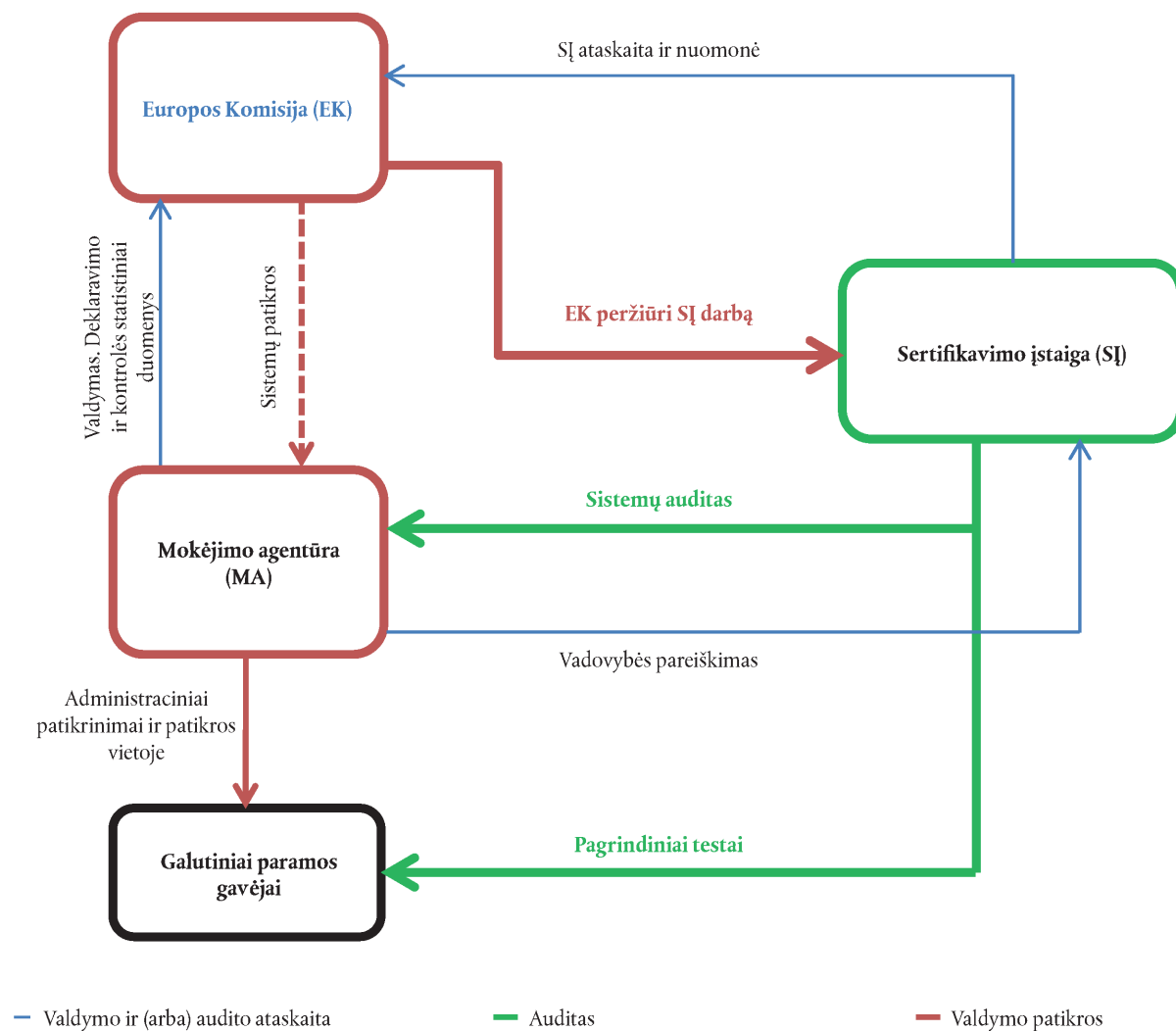
AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės. Audituojamo subjekto pateiktos informacijos apie tvarkingumą peržiūra*Sertifikavimo įstaigų veiklos vertinimas, kurį atliko Komisija*

7.26. Valstybių narių sertifikavimo įstaigų darbas yra įtrauktas į Komisijos 2014–2020 m. BŽŪP išlaidų patikinimo modelį (žr. 7.7 langelį). Nuo 2015 m. sertifikavimo įstaigos turi teikti metinę nuomonę dėl išlaidų, kurias atlyginti prašo valstybės narės, teisėtumo ir tvarkingumo. Tokia nuomonė turėtų būti grindžiama reprezentatyvia operacijų imtimi.

7.27. Kasmet kiekvienos mokėjimo agentūros direktorius pateikia Komisijai valdymo pareiškimą dėl agentūrų kontrolės priemonių veiksmingumo ir ataskaitą, kurioje pateikiami mokėjimo agentūrų administracinių ir patikrų vietoje rezultatai („kontrolės statistiniai duomenys“). Sertifikavimo įstaigos privalo nurodyti, ar jų tyrimas kelia abejonių dėl valdymo pareiškimuose pateiktų tvirtinimų.

7.7 langelis. Komisijos 2014–2020 m. BŽŪP išlaidų patikinimo modelis

Šaltinis: Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.28. Anksčiau pranešėme, kad sertifikavimo įstaigų vaidmenį teikiant nuomonę dėl išlaidų tvarkingumo vertiname kaip teigiamą pokytį. Tačiau nustatėme reikšmingų sistemos, kuri taikoma pirmaisiais metais, kai jos vykdo šią funkciją (2015 m.), trūkumų, dėl kurių sertifikavimo įstaigų teikiamos nuomonės ne visiškai atitinka taikomus standartus ir taisykles⁽¹⁷⁾.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.28. Komisija mano, kad Audito Rūmų rekomendacijos, pateiktos specialiojoje ataskaitoje dėl naujo sertifikavimo įstaigų vaidmens pirmaisiais įgyvendinimo metais, kurioms Komisija pritarė, jau yra įgyvendintos, visų pirma atnaujintose 2018–2019 finansinių metų gairėse sertifikavimo įstaigoms.

⁽¹⁷⁾ Žr. mūsų Specialiosios ataskaitos Nr. 7/2017 „Nauja sertifikavimo įstaigų funkcija BŽŪP išlaidų srityje: teigiamas poslinkis vieno bendro audito modelio link, tačiau būtina pašalinti reikšmingus trūkumus“ 90 dalį ir mūsų 2015 m. metinės ataskaitos 7.54 dalį.

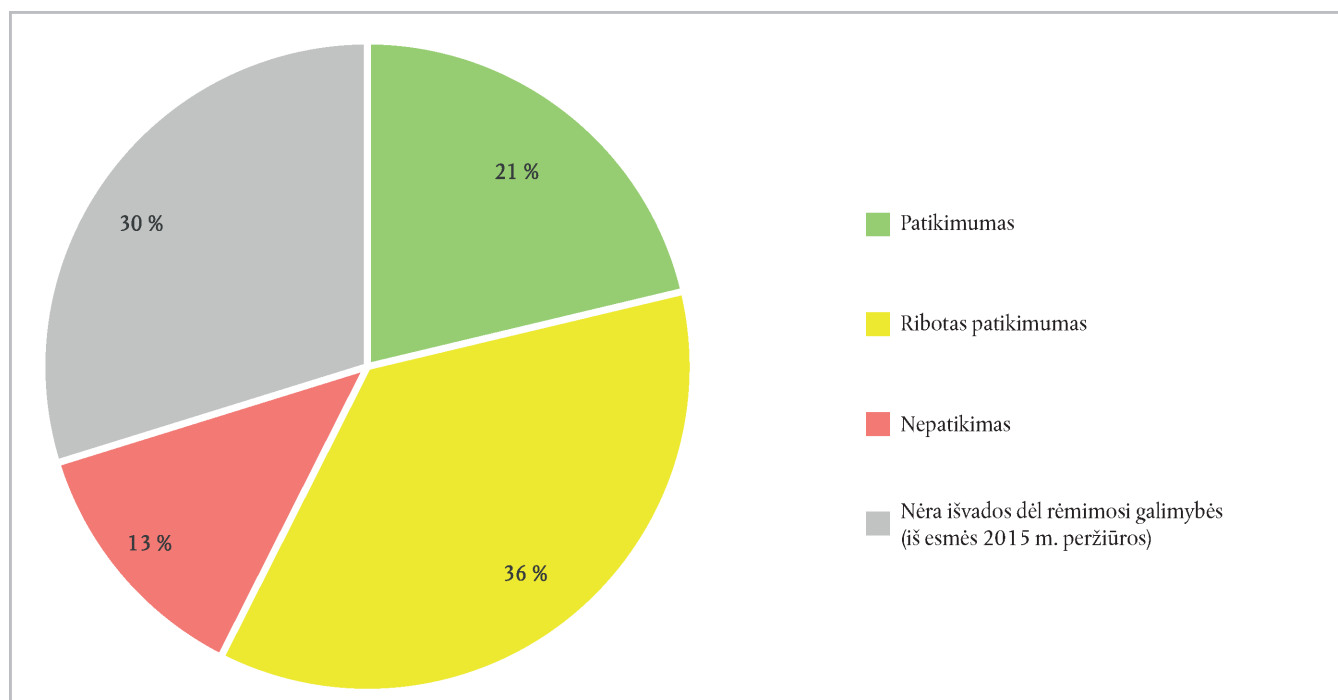
AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.29. 2015–2017 m. Komisija įvykdė 47 specialius peržiūros vizitus, skirtus įvertinti sertifikavimo įstaigų atliktą darbą. Komisija dešimčia atvejų padarė išvadą, kad jos peržiūrėtas darbas buvo patikimas ⁽¹⁸⁾ ⁽¹⁹⁾ (žr. 7.8 langelį).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.29. 2015–2017 m. Komisija atliko 47 auditus ⁽¹⁾, kurie apėmė 42 mokėjimo agentūras ir 35 sertifikavimo įstaigas. Nustatyta, kad 10 iš 35 tikrintų sertifikavimo įstaigų ⁽²⁾, remiantis audito rezultatais, yra patikimos. Be to, sertifikavimo įstaigų darbo patikimumas buvo išsamiai vertinamas pagal finansinio patvirtinimo procedūrą atsižvelgiant į visus elementus bei audito pastabas. Todėl šiais auditais buvo siekiama prisidėti prie galutinio išsamaus bendro sertifikavimo įstaigų darbo patikimumo vertinimo. Vadinasi daugeliu sertifikavimo įstaigų padidėjo.

7.8 langelis. 2015–2017 m. peržiūrų vizitų išvada dėl galimybės remtis sertifikavimo įstaigų veikla

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis DG AGRI peržiūromis.

⁽¹⁸⁾ Komisijos peržiūrų vizitai paprastai apribojami tam tikrais BŽŪP populiacijos pogrupiais (EŽŪGF IAKS, EŽŪGF ne IAKS, EŽŪFKP IAKS, EŽŪFKP ne IAKS), kurių auditą atlieka sertifikavimo įstaigos.

⁽¹⁹⁾ Po Komisijos peržiūrų vizitų padaryta išvada, kad „remiantis atlikta peržiūra, AGRI GD nepastebėjo nieko, dėl ko nebūtų galima pasikliauti sertifikavimo įstaigų veikla finansiniais 2017 metais“, t. y. kad jie teiktų neigiamą užtikrinimą.

⁽¹⁾ Buvo atliekami tos pačios sertifikavimo įstaigos auditai, apimantys kitą populiaciją ir kitą mokėjimo agentūrą.

⁽²⁾ Per trejus metus Komisija surengė vizitus į 35 iš 55 sertifikavimo įstaigų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.30. 2017 m. patikrinome 12 tokių peržiūrų vizitų⁽²⁰⁾. Mes iš naujo atlikome šešis iš jų vietoje⁽²¹⁾ ir patikrinome kitus šešis⁽²²⁾, atlikę dokumentų peržiūrą Komisijoje.

Atkreipėme dėmesį į Komisijos metodikos ir metodo patobulinimus, ...

7.31. Atkreipėme dėmesį į tai, kad vykdydama peržiūrų vizitus Komisija taiko patobulintą metodiką ir metodą. 2016 m. Komisija pradėjo teikti aiškias, standartines išvadas dėl to, koku mastu ji gali remtis sertifikavimo įstaigų veikla. Per 2017 m. Komisijos peržiūrų vizitus buvo atliekamas sertifikavimo įstaigų patikrų dėl mokėjimo agentūrų kontrolės statistinių duomenų išsamumo, tikslumo ir reprezentatyvumo tyrimas.

...tačiau nustatėme tam tikrų trūkumų, kurie nebuvo nustatyti Komisijos peržiūrose

7.32. Mes nustatėme dar du reikšmingus trūkumus, be tų, kuriuos Komisija buvo nustačiusi savo peržiūrose. Tai yra:

- a) viena sertifikavimo įstaiga į savo imtį neįtraukė jokių žalinimo išmokų, nors jos sudaro 30 % tiesioginių išmokų išlaidų;
- b) viena mokėjimo agentūra dar nebuvo baigusi savo patikrų, kai buvo informuota apie operacijas, kurias į imtį įtraukė sertifikavimo įstaiga. Dėl tokios padėties kyla pavojus, kad imtis nėra reprezentatyvi, nes mokėjimo agentūros gali atlikti intensyvesnes į imtį įtrauktų pozicijų patikras, kuriomis sertifikavimo įstaigos pagrįs savo vertinimus

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.31. Komisija palankiai vertina teigiamą Audito Rūmų vertinimą. Šis pokytis atspindėjo auditų tikslo raidą. 2015 m. auditai buvo labiau patariamojo pobūdžio, o 2016 ir 2017 m. jais buvo siekiama visapusiškai įvertinti sertifikavimo įstaigų darbo patikimumą ir bendrą kokybę.

7.32.

- a) Dėl žalinimo Komisija gavo auditų įrodymų, kad imtis buvo sudaryta naudojant statistinę programinę įrangą ir nebuvo keičiama, todėl ji buvo laikoma statistiškai reprezentatyvia.
- b) Komisija pritaria Audito Rūmams, kad gali būti, jog mokėjimo agentūra galėjo atlikti išsamesnes sertifikavimo įstaigos imties operacijų patikras. Ši tema kelis kartus aptarta ekspertų grupės susitikimuose su sertifikavimo įstaigomis, kurioms buvo rekomenduota imtis priemonių, kad imtis nebūtų atskleista, kol mokėjimo agentūra atliks kontrolę. Sertifikavimo įstaigai kilus abejonių, kad mokėjimo agentūra atliks išsamesnes kai kurių operacijų patikras, sertifikavimo įstaigai buvo rekomenduojama tai išsiaiškinti vykdant papildomas auditų procedūras.

⁽²⁰⁾ Patikrinome vieną 2015 m. atliktą peržiūros vizitą, keturis – 2016 m. ir septynis – 2017 m.

⁽²¹⁾ Čekijoje, Vokietijoje (Žemutinėje Saksonijoje), Estijoje, Graikijoje, Rumunijoje ir Jungtinėje Karalystėje (Velse).

⁽²²⁾ Danijos, Ispanijos (Astūrijos ir La Riochos), Italijos („Agenzia per le Erogazioni in Agricoltura“), Slovakijos ir Švedijos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Sertifikavimo įstaigos turėtų labiau prisidėti gerinant Komisijos patikinimo modelį

7.33. 2017 m. Komisija atliko 15 sertifikavimo įstaigų peržiūrų vizitų. Šių vizitų apimtis dažnai buvo susiaurinta iki konkrečių išlaidų rūšių. Apskritai Komisijos peržiūra apėmė sertifikavimo įstaigų veiklą dėl 3,4 milijardų eurų išlaidų⁽²³⁾, arba maždaug 6,1 % visų BŽŪP išlaidų.

7.34. Komisija padarė išvadą, kad tik 4 iš 15 2017 m. aplankytojų sertifikavimo įstaigų buvo patikimos⁽²⁴⁾. Šiomis 4-iomis peržiūromis suteikiamas patikinimas dėl 700 milijonų eurų, arba 1,3 % visų BŽŪP išlaidų, biudžeto.

7.35. Kaip ir ankstesniais metais, DG AGRI metinėje veiklos ataskaitoje paskelbtus metinius klaidų lygius apskaičiavo pakoregavęs mokėjimo agentūrų kontrolės statistiniuose duomenyse pateiktus klaidų lygius. Atlikdamas koregavimus, DG AGRI atsižvelgė į savo paties atitikties patikrų valstybėse narėse rezultatus ir į sertifikavimo įstaigų nuomones dėl išlaidų, kurias prašoma atlyginti, tvarkingumo (žr. 7.27 dalį ir 7.7 langelį).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.33. Pasikliovimas sertifikavimo įstaigomis vertinamas ne tik remiantis specialiaisiais audитаis, bet ir teikiamomis finansinio patvirtinimo ataskaitomis bei atitikties audитаis, kai jie apima sertifikavimo įstaigų darbą. Taip buvo daroma ne tik 2017 m., bet ir 2015–2017 m., ir bus taikoma vis dažniau, nes Komisijos audituose daugiau dėmesio skiriama sertifikavimo įstaigų darbui.

Komisija laikosi apdairaus požiūrio į pasikliovimo sertifikavimo įstaigų darbu lygį. Daugeliu atveju atlikus auditą pateikiamos rekomendacijos, į kurias buvo atsižvelgiama ir dėl to padidėjo pasikliovimas sertifikavimo įstaigų darbu po pradinio audito. Komisijos pasikliovimas sertifikavimo įstaigų darbu didėjo nuo 2015 m. Todėl sertifikavimo įstaigų darbu svariai prisidedama prie Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD 2017 m. MVA nurodytų valstybių narių klaidų lygių koregavimo. Kadangi šis procesas yra nuolatinis, Komisija tikisi, kad artimiausiais metais patikimumas toliau didės.

⁽²³⁾ Šie duomenys susiję su 2016 m. išlaidomis, kadangi Komisijos peržiūrų metu šių metų duomenys buvo naujausi.

⁽²⁴⁾ Komisijos pasitikėjimas aštuoniomis sertifikavimo įstaigomis buvo ribotas, o likusiomis trimis ji negalėjo pasitikėti.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.36. Remdamosi savo mokėjimo agentūrų kontrolės statistika, valstybės narės nurodė, kad bendras klaidų lygis sudaro apie 1 %. DG AGRI savo metinės veiklos ataskaitoje nurodė, kad BŽŪP srities išlaidų bendras patikslintas klaidų lygis (PKL) sudaro apie 2,2 %. Mes peržiūrėjome DG AGRI klaidų lygio, apie kurį buvo pranešta mokėjimo agentūrų kontrolės statistiniuose duomenyse, koregavimus. Mes nustatėme, kad ketvirtadalis visos koregavimų sumos buvo tiesiogiai priskirtinas sertifikavimo įstaigų darbui. Kaip ir ankstesniais metais, DG AGRI didžiąją savo koregavimų dalį pagrindė savo paties mokėjimų agentūrų išlaidų atitikties patikromis. DG AGRI dažnai apskaičiuodavo šiuos koregavimus naudodamas fiksuotąsias normas, siekdamas parodyti jo nustatytų kontrolės sistemų trūkumų rimtumą ir mastą. Net tais atvejais, kai DG AGRI mano, kad sertifikavimo įstaigų darbas yra patikimas, jis vis tiek gali atlikti koregavimus, atsižvelgdamas į jų pateiktus klaidų lygius. 2017 m. tas buvo taikytina dviem iš keturių sertifikavimo įstaigų, paminėtų 7.34 dalyje.

7.37. Sertifikavimo įstaigų indėlis į Komisijos patikinimo modelį nuo 2015 m. pagerėjo. Tačiau būtini patobulinimai, jei Komisija nori pasiekti tikslą pasinaudoti sertifikavimo įstaigų darbu kaip pagrindiniu BŽŪP išlaidų tvarkingumo patikinimo šaltiniu.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.36. Komisija neskaiciuoja bendro atskirų valstybių narių klaidų lygio, nes kontrolės statistiniai duomenys apima ne visas išlaidų sritis. Savo metinėje veiklos ataskaitoje Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD nurodo klaidų lygį kontrolės statistiniuose duomenyse pagal išlaidų sritis (rinkos priemonių, tiesioginių išmokų, kaimo plėtros). Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD koregavimai atliekami derinant sertifikavimo įstaigų darbo rezultatus ir Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD nustatytus faktus, kurie kartais sutampa, o kartais yra susiję su skirtingomis sritimis. Bet kuriuo atveju jie yra derinami ir turėtų būti vertinami kartu, o ne atskirai.

7.37. Komisija palankiai vertina Audito Rūmų pastabą. Komisija mano, kad sertifikavimo įstaigų darbas pagerėjo, nes trečiaisiais naujo požiūrio į patikinimą taikymo metais sertifikavimo įstaigos pateikė geresnių nustatytų ir pagrįstų rezultatų, palyginti su ankstesniais metais. Nors jų darbą būtina gerinti, Komisija mano, kad sertifikavimo įstaigos yra vienas esminių BŽŪP taikomą patikinimo modelį sudarančių elementų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

DG AGRI metinė veiklos ataskaita

7.38. DG AGRI nurodyti pakoreguoti klaidų lygiai – apie 2,2 % BŽŪP išlaidų atveju ir 1,9 % tiesioginių išmokų atveju – atitinka mūsų audito išvadą (žr. 7.40 dalį).

7.38. Komisiją labai džiugina, kad Audito Rūmų audito išvados atitinka klaidų lygius, nurodytus Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD metinėje veiklos ataskaitoje.

Žemais klaidų lygiais grindžiamas pakankamas patikinimas Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD generalinio direktoriaus patikinimo pareiškime. Siekiant šalinti klaidų priežastis, konkrečioms priemonėms arba mokėjimo agentūroms taikomos išlygos, kai reikia imtis taisomųjų veiksmų.

Komisija pabrėžia, kad bendram klaidų lygiui būdinga mažėjimo tendencija, kurią patvirtina ir Audito Rūmų išvados. Be to, pirmaisiais metais viso EŽŪGF (sudaryto iš tiesioginės pagalbos ir rinkos priemonių) klaidų lygis Žemės ūkio ir kaimo plėtros GD metinėje veiklos ataskaitoje neviršijo reikšmingumo ribos.

Kaimo plėtros srityje, nors Komisijos klaidų lygis pastaraisiais metais nuosekliai mažėjo, atsižvelgiant į poreikį derinti teisėtumą ir tvarkingumą su politikos tikslais, tuo pat metu turint omenyje rezultatus pasiekti reikalingas sąnaudas, negalima tikėtis, kad pasitelkiant pagrįstas pastangas būtų galima pasiekti klaidų lygį, kuris neviršytų reikšmingumo ribos.

DG MARE, DG ENV ir DG CLIMA metinės veiklos ataskaitos

7.39. Metinės veiklos ataskaitos buvo parengtos laikantis Komisijos vidinių nurodymų, ir klaidų lygiui apskaičiuoti naudojamuose metoduose nebuvo nustatyta jokių metodinių trūkumų. 2017 m. mūsų tikrintų operacijų skaičius žuvininkystės, aplinkos ir klimato politikos srityse buvo statistiškai per mažas, kad galėtume palyginti šių trijų generalinių direktoratų pateiktą informaciją apie išlaidų tvarkingumą su mūsų audito rezultatais.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Išvada ir rekomendacijos

Išvada

7.40. Remiantis bendrais audito įrodymais, klaidų lygis „Gamtos išteklių“ srities išlaidose buvo reikšmingas (žr. 7.10 dalį). Vis dėlto 2017 m. klaidos reikšmingai nepaveikė tiesioginių išmokų, kurios sudaro 74 % išlaidų pagal šią DFP išlaidų kategoriją (žr. 7.11 dalį).

7.41. Šioje DFP išlaidų kategorijoje mūsų operacijų testavimas rodo, kad bendras įvertintas klaidų lygis yra 2,4 % (žr. 7.1 **priedą**).

Rekomendacijos

7.42. **7.4 priede** nurodyti penkių mūsų 2014 m. metinėje ataskaitoje pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo rezultatai. Komisija vieną rekomendaciją įgyvendino visapusiškai, trys buvo įgyvendintos daugeliu atžvilgių, o viena – kai kuriais atžvilgiais.

7.43. Remdamiesi šia peržiūra bei savo 2017 m. nustatytais faktais ir išvada, pateikiame Komisijai šias rekomendacijas:

- **1 rekomendacija.** Įvertinti, kiek efektyvūs valstybių narių veiksmai, kuriais siekiama šalinti klaidų išmokų rinkos priemonėms ir kaimo plėtrai srityse priežastis ir, kai reikia, pateikti daugiau rekomendacijų (žr. 7.18–7.24 dalis ir **7.4 priedą**).

Tikslinė įgyvendinimo data: 2019 m.

- **2 rekomendacija.** Nuodugniau patikrinti sertifikavimo įstaigų operacijų testavimo kokybę (žr. 7.32 dalį);

Tikslinė įgyvendinimo data: 2019 m.

- **3 rekomendacija.** Tikrinti, kaip valstybių narių institucijos įgyvendina taisomuosius veiksmus tais atvejais, kai Komisija yra nustačiusi, kad ji visiškai negali pasikliauti sertifikavimo įstaigos darbu arba gali juo pasikliauti tik iš dalies (žr. 7.34 dalį).

Tikslinė įgyvendinimo data: 2019 m.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir toliau prašys valstybių narių rengti taisomųjų veiksmų planus, kai yra nustatoma didelių trūkumų, ir stebėti jų įgyvendinimo veiksmingumą. Visos atitinkamos gairės yra reguliariai atnaujinamos. Taip pat žr. Komisijos atsakymą į 7.38 dalies pastabas.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir mano, kad ji yra įgyvendinama atliekant specialiuosius sertifikavimo įstaigų auditus, atitikties auditus ir finansinio patvirtinimo vertinimą.

Komisija toliau teiks rekomendacijas dėl sertifikavimo įstaigų darbo kokybės.

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir mano, kad ji yra įgyvendinama.

Visais atvejais, kai buvo nustatyta, kad sertifikavimo įstaigos darbu negalima pasikliauti, buvo pradėta atitikties patvirtinimo procedūra, kad būtų aptarti taisomieji veiksmai, kuriuos turėtų atlikti valstybės narės. Tais atvejais, kai pasikliauti galima tik iš dalies, kitais finansiniais metais vykdomas sistemingas tolesnis stebėjimas remiantis valstybės narės atsakymu ir (arba) sertifikavimo įstaigos ataskaita.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2 DALIS. VEIKSMINGUMAS

7.44. 2017 m. paskelbėme šešias specialiąsias ataskaitas dėl išlaidų srityje „Gamtos ištekliai“. Specialiosiose ataskaitose dėl BŽŪP buvo nagrinėjamas kaimo plėtros programavimas, parama jauniems ūkininkams, žalinimas (žr. 3.45–3.48 dalis) ir sertifikavimo įstaigų vaidmuo. Taip pat paskelbėme ataskaitų dėl žuvininkystės kontrolės ir „Natura 2000“ aplinkos tinklo.

7.45. Be to, atlikdami 2017 m. operacijų tvarkingumo testus, įvertinome išmokų už plotą geoerdvinės pagalbos paraiškos (GEPP) ir kaimo plėtros investicinių projektų veiksmingumą.

Geoerdvinės pagalbos paraiškos veiksmingumo vertinimas

7.46. GEPP – tai žiniatinklio programa, kuria ūkininkai gali naudotis siekdami mokėjimo agentūroms internetu pateikti pagalbos pagal plotą prašymus, kuriuos jos tvarko. Mokėjimo agentūros turi pagalbos pagal plotą gavėjams iki 2018 m. sukurti galimybes naudotis GEPP⁽²⁵⁾, nors pagal Komisijos įgyvendinimo sprendimą šis terminas pratęstas šešioms valstybėms narėms⁽²⁶⁾. Paramos gavėjai turėtų pateikti prašymus naudodamiesi GEPP, kai tik atsiranda tokia galimybė. Jeigu paramos gavėjai negali naudotis GEPP, institucijos privalo suteikti reikalingą pagalbą arba popierines paraiškos formas. Bet kuriuo atveju institucijos privalo užtikrinti, kad deklaruotas plotas būtų suskaitmenintas.

7.47. Į paraišką įtraukti ŽSIS duomenys apie žemės sklypus, todėl ūkininkai gali ekrane patikrinti ir atnaujinti savo deklaruotą žemės ūkio paskirties plotą (žr. **7.9 langelį**).

7.46. Komisija pažymi, kad daugumoje valstybių narių GEPP buvo įdiegta sparčiai.

Nors 6 valstybėms narėms leista pratęsti terminą, 3 valstybių narių atveju pratęsimas susijęs tik su konkrečiomis kai kurių kaimo plėtros pagalbos paraiškų arba bendrai naudojamų sklypų problemomis, todėl sudarė nedidelę visos pagalbos dalį (žr. antrą šios dalies pastabų išnašą).

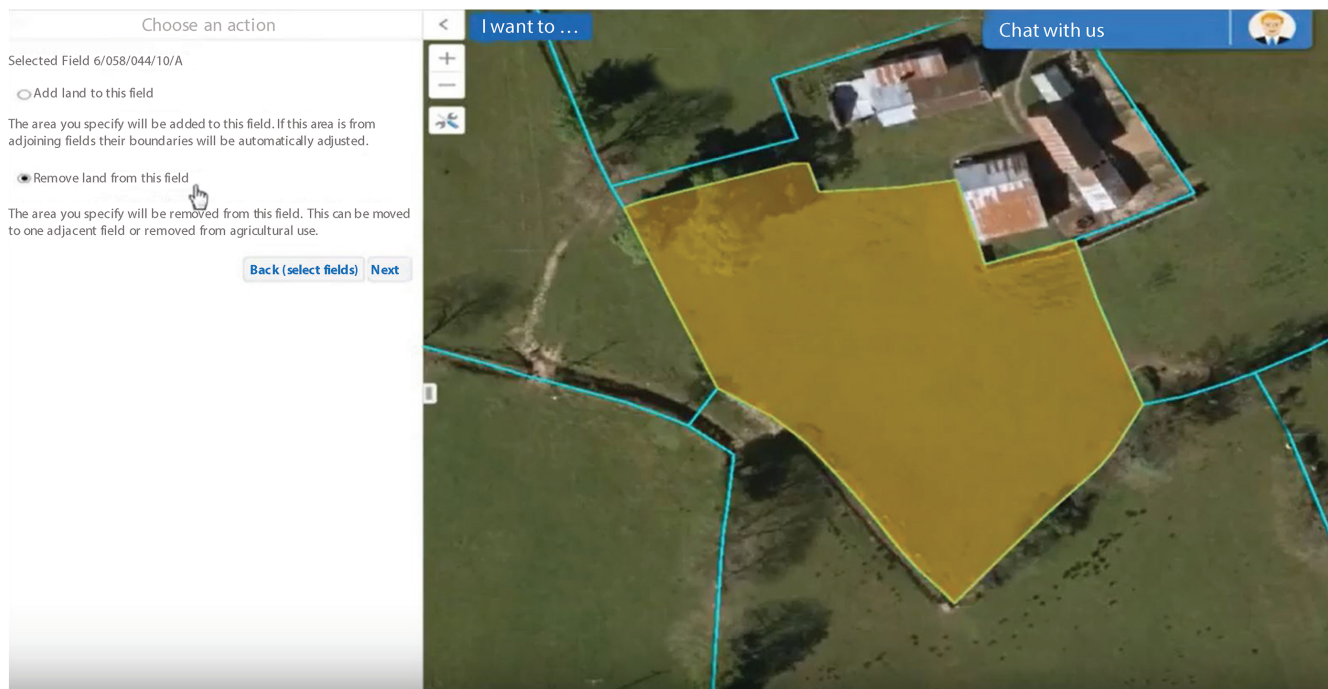
⁽²⁵⁾ Komisijos deleguotojo reglamento (ES) Nr. 809/2014 17 straipsnyje nustatyta, kad GEPP turi būti:

- a) nuo 2016 paraiškų teikimo metų – tokiam skaičiui paramos gavėjų, kuris būtinas norint apimti bent 25 % viso ploto, praėjusiais metais nustatyto pagal bazinės išmokos schemą arba vienkartinės išmokos už plotus schemą;
- b) nuo 2017 paraiškų teikimo metų – tokiam skaičiui paramos gavėjų, kuris būtinas norint apimti bent 75 % viso ploto, praėjusiais metais nustatyto pagal bazinės išmokos schemą arba vienkartinės išmokos už plotus schemą;
- c) nuo 2018 paraiškų teikimo metų – visiems paramos gavėjams.

⁽²⁶⁾ Komisijos įgyvendinimo sprendime C(2018) 2838 nustatyti šie terminai: 2020 m. mokėjimo prašymams su plotu susietoms kaimo plėtros priemonėms Danijoje ir Italijoje; 2020 m. paraiškoms paramai gauti ir mokėjimo prašymams visiems paramos gavėjams Liuksemburge, Lenkijoje ir Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje); 2019 m. sklypams, kuriais dalijasi du ar daugiau paramos gavėjų specialios gamybos sėjomainai Suomijoje.

7.9 langelis. Naudodamiesi GEPP ūkininkai gali ekrane atnaujinti savo duomenis

Naudodamiesi GEPP pagalbos paraiškoms pildyti, ūkininkai gali ekrane nubrėžti kiekvieno lauko ribas ir taip atlikti būtinus taisymus.

Šaltinis: demonstracinis ekranas internete (Jungtinė Karalystė, Šiaurės Airijos žemės ūkio, aplinkos ir kaimo reikalų departamentas).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.48. Paraiška siekiama, kad deklaruodami savo tinkamus finansuoti plotus ūkininkai nepadarytų klaidų, taip pat gerinti administracinių kryžminių patikrų veiksmingumą ir suteikti daugiau patikimų duomenų stebėjimui ir vertinimui.

7.49. Siekdami patikrinti mokėjimus už plotą, apsilankėme 110 ūkių ir įvertinome tai, kaip ūkininkai naudojami paraiška. Ūkininkų, kurie naudojo paraišką, klausėme:

- ar ji jiems padėjo išvengti klaidų pateikiant pagalbos prašymą;
- ar ja naudodamiesi jie gali greičiau baigti pildyti savo pagalbos prašymus;
- ar jie mano, kad paraiška naudotis patogiau nei ankstesne sistema;

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- ar mokėjimo agentūra suteikė pakankamą teisinę pagalbą ir rekomendacijas;
- kaip jie apskritai vertina GEPP, palyginti su anksčiau jų naudota sistema.

7.50. Taip pat apklausėme 24-ias mokėjimo agentūras ⁽²⁷⁾ ir pateikėme joms tokius klausimus:

- ar jos jau pradėjo naudoti paraišką ir, jeigu taip, kokia dalis paramos gavėjų jau turėjo galimybę naudotis sistema ir kiek jų realiai ja pasinaudojo;
- ar naudojantis sistema pateiktuose pagalbos prašymuose buvo padaryta mažiau klaidų;
- ar tvarkydamos pagalbos prašymus jos patyrė mažiau išlaidų ir sutaupė laiko.

Paramos gavėjai ir mokėjimo agentūros teigiamai vertina geoerdvinės pagalbos paraišką

7.51. Iš 24-ių apklaustų mokėjimo agentūrų, 21 agentūra mus informavo, kad paraiška galėjo naudotis visi tiesioginės pagalbos gavėjai. Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje) 2016 m. ir Slovakijoje ir Ispanijoje (Kastilijoje-La Manchoje) 2017 m. paraiška galėjo naudotis atitinkamai 62 %, 32 % ir 22 % paramos gavėjų, ji buvo taikoma 50 %, 75 % ir 83 % prašymuose nurodytų plotų. Mokėjimo agentūros pastebėjo, kad paraiška pradėjo naudotis daug paramos gavėjų, išskyrus Lenkiją, kur ja 2016 m. naudojami tik 0,8 % paramos gavėjų, o kiti pateikia popierines paraiškas.

7.52. Paraiška naudojosi daugiau nei trys ketvirtadaliai mūsų apklaustų paramos gavėjų. Kai kuriais atvejais, kai paramos gavėjai GEPP nesinaudojo, naudotis paraiška nebuvo galimybių arba iš pradžių ji buvo įdiegta kaip alternatyva, kuria paramos gavėjai dar nebuvo pradėję naudotis. Taip būdavo tais atvejais, kai mokėjimo agentūros toliau leisdavo pateikti popierinius pagalbos prašymus, o šiai galimybei pirmenybę teikė paramos gavėjai, neturintys reikiamų darbo kompiuteriu įgūdžių arba nepasitikintys kompiuterizuota sistema.

7.53. Dauguma mūsų apklaustų mokėjimo agentūrų laikėsi nuomonės, kad naudodamiesi paraiška paramos gavėjai galėjo lengviau išvengti kai kurių klaidų. Ūkininkai, su kuriais susitikome, iš esmės pritarė šiam vertinimui – 88 % ūkininkų, atsakiusių į mūsų klausimą apie tai, ar paraiška yra naudinga siekiant išvengti klaidų, teigė, kad naudojantis paraiška jiems buvo lengviau ištaisyti klaidas savo prašymuose.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.51. Komisija pripažįsta, kad Audito Rūmų duomenys sudaro bendrą teigiamą vaizdą. Komisija vykdo GEPP diegimo stebėjimą pagal apimamus plotus, o ne paramos gavėjų skaičių, laikydamasi Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) Nr. 809/2014 17 straipsnio.

Taip pat žr. Komisijos atsakymus į 7.52 ir 7.65 dalių pastabas.

7.52. Komisija pažymi, kad ES teisėje buvo numatytas laipsniškas GEPP įdiegimas ir galimybė naudoti popierinius prašymus, nes buvo manoma, kad kai kuriems ūkininkams gali būti sunku prisitaikyti prie naujos sistemos. Žr. Reglamento (ES) Nr. 809/2014 17 straipsnio 3 dalį ir 15 konstatuojamąją dalį.

⁽²⁷⁾ Belgijoje (Flandrijoje), Bulgarijoje, Danijoje, Vokietijoje (Žemutinėje Saksonijoje), Airijoje, Graikijoje, Ispanijoje (Andalūzijoje, Kastilijoje-La Manchoje, Kastilijoje ir Leone), Prancūzijoje, Kroatijoje, Italijoje (Lombardijoje, Veneto regione), Lietuvoje, Austrijoje, Lenkijoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Slovakijoje, Suomijoje, Švedijoje ir Jungtinėje Karalystėje (Anglijoje, Šiaurės Airijoje).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

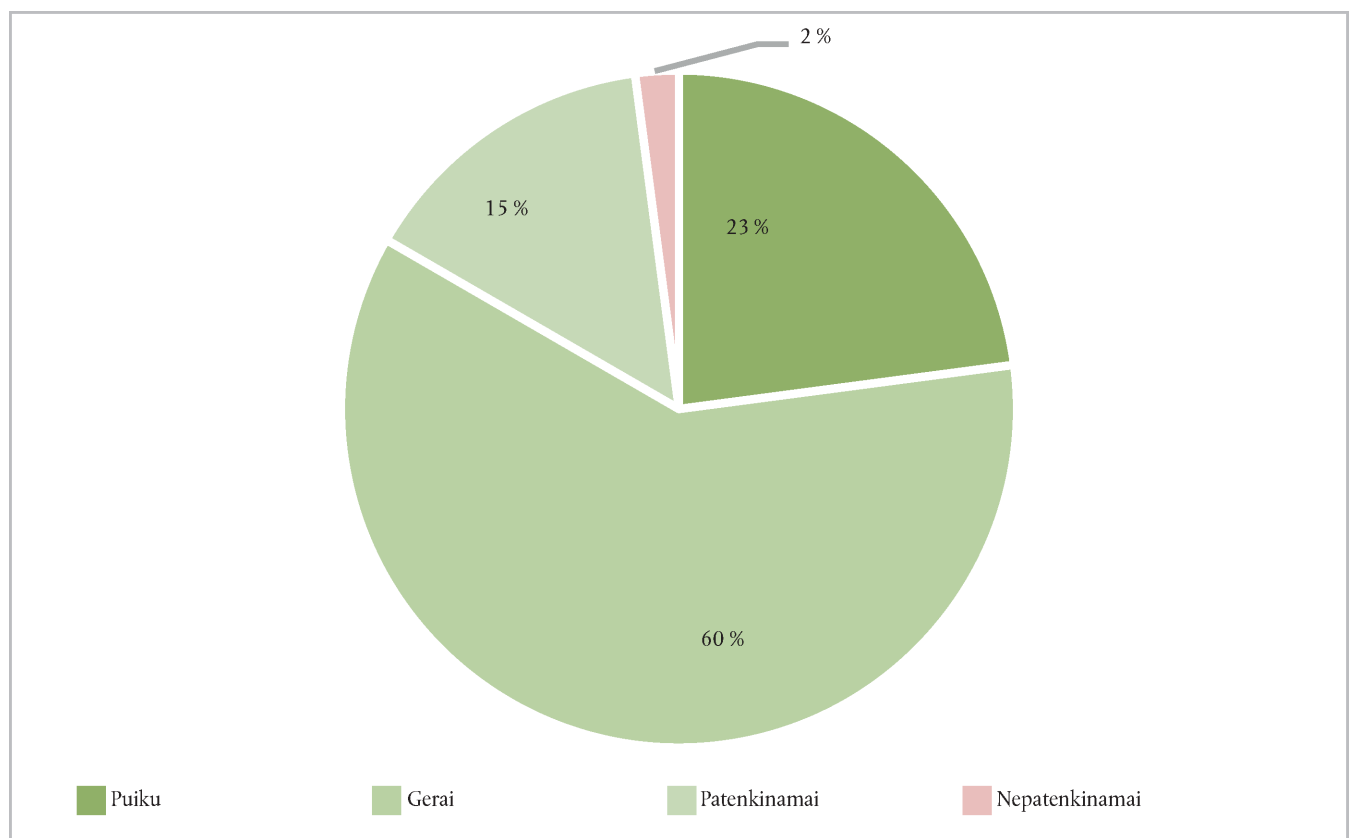
KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.54. 67 % į mūsų klausimą dėl mažesnių laiko sąnaudų atsakiusių paramos gavėjų teigė, kad dabar jie gali greičiau baigti pildyti savo pagalbos prašymą. Panašiai daugiau nei pusė mokėjimo agentūrų patvirtino, kad sumažėjo jų laiko sąnaudos tvarkant prašymus. Dvi mokėjimo agentūros, kurios buvo dar tik pradėjusios naudoti paraišką 2016 arba 2017 m., nurodė, kad dar per anksti vertinti galimai mažesnes laiko sąnaudas. Trys mokėjimo agentūros laikėsi nuomonės, kad jų ankstesnėje internetinėje sistemoje jau buvo pagrindinių GEPP savybių.

7.55. 72 % atsakiusių paramos gavėjų teigė, kad buvo patogiau naudotis GEPP nei ankstesnėmis sistemomis, ir jie visi buvo patenkinti mokėjimo agentūrų suteikta parama ir rekomendacijomis. Apskritai paramos gavėjai paraišką įvertino teigiamai (žr. 7.10 langelį).

7.55. Komisija pripažįsta, kad sudaromas bendras teigiamas vaizdas.

7.10 langelis. Paramos gavėjai buvo patenkinti GEPP

Šaltinis: Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Kaimo plėtros investicinių projektų veiksmingumo vertinimas

7.56. Įvertinome 29 atrinktus kaimo plėtros investicinius projektus, kuriems buvo taikomos įvairios priemonės, įskaitant:

- ūkinių pastatų statybą ir ūkio įrangos modernizavimą;
- pagalbos teikimą jauniems ūkininkams ir smulkiesiems ūkininkams pradedant verslą;
- kaimo infrastruktūros plėtrą, tokią kaip kelių gerinimas ir plačiajuosčio ryšio tinklai.

7.57. Mes įvertinome:

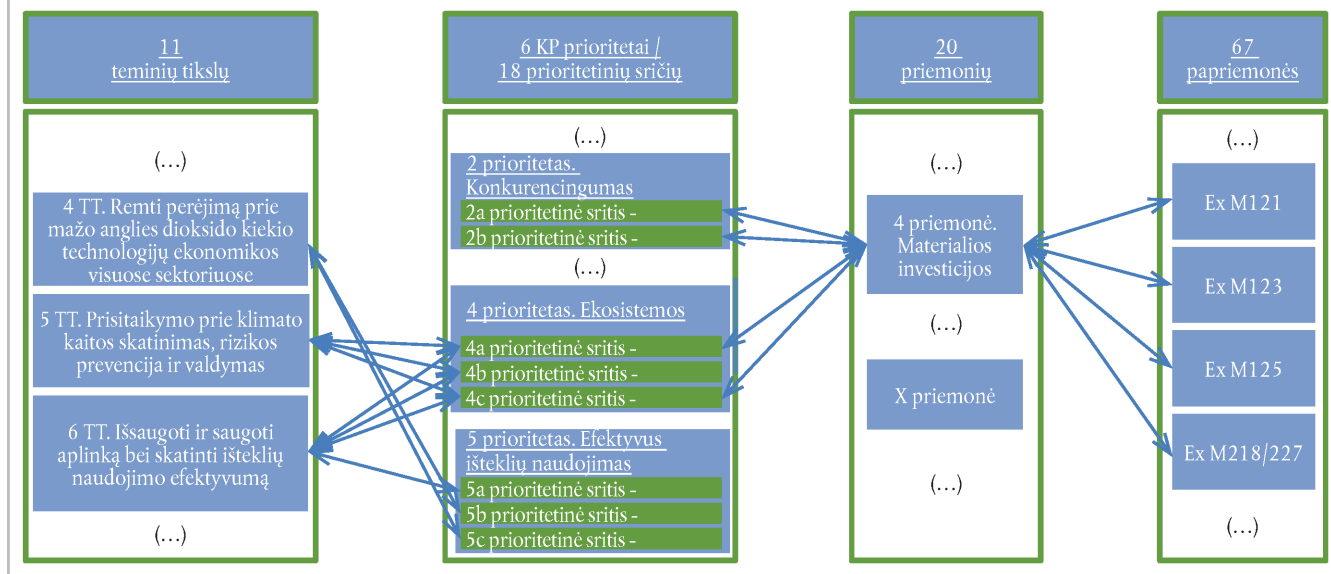
- ar susijusiai priemonei nustatytos tinkamumo finansuoti sąlygos atitiko plėtros programoje nustatytus prioritetus ir tai, ar vykdyta tinkama atrankos procedūra;
- ar paramos gavėjai projektus įgyvendino taip, kaip planuota;
- ar valstybės narės vykdė deklaruotų išlaidų pagrįstumo patikrą;
- ar buvo tinkamai naudojamos supaprastintos išlaidų apmokėjimo alternatyvos.

Tinkamumo finansuoti sąlygos ir projektų atrankos kriterijai iš esmės atitiko kaimo plėtros prioritetus

7.58. ES yra nustačiusi 11 teminių tikslų, kuriais siekiama sukurti sąsają tarp strategijos „Europa 2020“ ir Europos struktūrinių ir investicijų fondų, įskaitant EŽŪFKP. 2014–2020 m. laikotarpio kaimo plėtros politikos ilgalaikiai strateginiai uždaviniai sutelkti į šešis prioritetus, suskirstytus į 18 prioritetinių sričių⁽²⁸⁾ (žr. **7.11 langelį**). Viena priemone galima prisidėti prie keleto kaimo plėtros prioritetų, o kelios priemonės gali būti svarbios vienam kaimo plėtros prioritetui.

⁽²⁸⁾ Daugiau informacijos apie 2014–2020 m. veiksmingumo sistemą pateikta mūsų Specialiojoje ataskaitoje Nr. 16/2017 „Kaimo plėtros programavimas: reikia mažinti sudėtingumą ir daugiau dėmesio skirti rezultatams“.

7.11 langelis. Teminių tikslų, kaimo plėtros prioritetų ir priemonių ryšių iliustracija

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.59. 26 iš 29 tikrintų atvejų nustatėme, kad priemonė atitiko kaimo plėtros programose nustatytus prioritetus ir prioritetines sritis, taip pat nustatėme, kad valstybės narės taikė tinkamas atrankos procedūras. Vis dėlto, kaip esame pažymėję savo Specialiojoje ataskaitoje Nr. 16/2017, nelengva įvertinti, kaip kaimo plėtros prioritetais ir prioritetinėmis sritimis prisidedama prie kiekvieno teminio tikslo.

7.60. Kitais trimis atvejais nacionalinės institucijos nebuvo nustatę tinkamų finansuoti sąlygų arba netaikė veiksmingų atrankos procedūrų. Vienu tokiu atveju nacionalinės institucijos buvo iš anksto nustatę tinkamus atrankos kriterijus ir skyrė balus remdamosi tuo, kaip paraiška atitiko tokius kriterijus. Vis dėlto institucijos nenustatė žemiausios balų ribos, todėl finansavimas buvo skirtas visoms projektų paraiškoms. Kitų dviejų projektų atveju nacionalinių institucijų nustatyta žemiausia riba buvo per žema, kad ja būtų galima užtikrinti pakankamą tikslingumą.

Daugeliu atvejų paramos gavėjai projektus įgyvendino taip, kaip planuota, o valstybės narės vykdė išlaidų pagrįstumo patikras

7.61. Atliekant auditą buvo baigti vykdyti 19 iš 29 mūsų tikrintų projektų. Nustatėme, kad 17 tokių projektų buvo įvykdyti taip, kaip planuota (žr. pavyzdį 7.12 langelyje).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.59. Kaimo plėtros priemonės yra priemonės, skirtos prioritetų ir prioritetinių sričių tikslams pasiekti. Dėl jų įvairovės ir daugialypio pobūdžio neįmanoma nustatyti tiesioginės sąsajos tarp priemonių ir teminių tikslų. Toks atitikimas paaiškėja tada, kai priemonės yra priskiriamos prioritetinėms sritims.

7.60. Nacionalinės valdžios institucijos gali nustatyti veiksmingą priemonės įgyvendinimą užtikrinančius įpareigojimus ir kitas pareigas laikydamosi tinkamumo kriterijų, kurie paprastai numatomi ES teisės aktuose.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.12 langelis. Projekto, įgyvendinto taip, kaip planuota, pavyzdys

Patikrinome mokėjimą žemės ūkio valdai Italijoje (Veneto regione), įvykdytą pagal priemonę, skirtą ūkio gyvybingumui ir konkurencingumui didinti palengvinant ūkio restruktūrizavimą ir modernizavimą.

Tinkamumo finansuoti sąlygos ir atrankos kriterijai buvo taikomi investicijoms, kuriomis siekiama padidinti ūkio valdų tvarumą, sumažinti poveikį aplinkai arba padidinti gyvūnų gerovę. Investicijos buvo skirtos silosui ir automatizuotai pašaro laikymo ir ruošimo įrangai įsigyti.

Ūkio valda modernizavo savo turtą ir padidino savo gyvybingumą sumažindama gyvulių šėrimo išlaidas.

7.62. 4 iš 29 mūsų tikrintų projektų atvejų nustatėme, kad mokėjimą sudarė vienkartinė išmoka. 23 atvejais nacionalinės institucijos buvo nustačiusios procedūras, kuriomis siekta patvirtinti, kad deklaruotos išlaidos buvo pagrįstos, pavyzdžiui, viešųjų pirkimų procedūrą, orientacines išlaidas arba pasiūlymų palyginimą. Kitais dviem atvejais tokios procedūros nebuvo nustatytos arba taikomos.

Valstybės narės beveik nesinaudojo supaprastintomis išlaidų apmokėjimo alternatyvomis

7.63. 2014–2020 m. laikotarpiu valstybės narės, užuot atlygindamos patirtas išlaidas, kaip alternatyvą gali naudoti supaprastintas išlaidų apmokėjimo alternatyvas: standartinius vieneto įkainius, vienkartinę išmoką ir nustatyto dydžio normos finansavimą⁽²⁹⁾. Naudojantis supaprastintomis išlaidų apmokėjimo alternatyvomis galima supaprastinti administravimą ir kontroliuoti projektų išlaidas⁽³⁰⁾.

7.63. Šiuo programavimo laikotarpiu buvo toliau plėtojamas supaprastinto išlaidų apmokėjimo (toliau – SIA) taikymas priemonėms, kurioms IAKS netaikoma, ir kitoms priemonėms, kurių išlaidos nėra kompensuojamos taikant konkrečiam fondui skirtame reglamente įtvirtintą SIA.

⁽²⁹⁾ 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1303/2013, kuriuo nustatomos Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui, Europos žemės ūkio fondui kaimo plėtrai ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui bendros nuostatos ir Europos regioninės plėtros fondui, Europos socialiniam fondui, Sanglaudos fondui ir Europos jūros reikalų ir žuvininkystės fondui taikytinos bendrosios nuostatos ir panaikinamas Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1083/2006, 67 straipsnio 1 dalis (OL L 347, 2013 12 20, p. 320).

⁽³⁰⁾ Žr. Specialiosios ataskaitos Nr. 11/2018 „Nauji išlaidų apmokėjimo būdai kaimo plėtros srityje yra geresni, bet valstybės narės juos turėtų taikyti plačiau“ 73 ir 74 dalis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

7.64. Laikėmės nuomonės, kad 23 mūsų tikrintuose projektuose bent keletui išlaidų elementų buvo galima taikyti suprastintas išlaidų apmokėjimo procedūras, bet taip padaryta tik 5 projektų atveju⁽³¹⁾. Tai patvirtina mūsų specialiojoje ataskaitoje dėl kaimo plėtros projektų finansavimo nustatytus faktus, kad tokiomis alternatyvomis naudojamosi retai, iš dalies dėl to, kad esama labai daug įvairių priemonių ir paramos gavėjų⁽³²⁾.

Išvada

7.65. Dauguma mūsų aplankytų pagalbos už plotą prašančių pareiškėjų naudoja GEPP, todėl daugeliu atvejų jie padaro mažiau klaidų ir patiria mažesnes laiko sąnaudas. Dvidešimt trys procentai mūsų apklaustų ūkininkų vis dar teikė paraiškas nenaudodami GEPP.

7.66. 2017 m. patikrinome 29-is kaimo plėtros investicinius projektus. Apskritai, projektų, kuriuos tikrinome, atvejais tinkamumo finansuoti sąlygos atitiko kaimo plėtros programose nustatytus prioritetus, o atrankos procedūros buvo tinkamos. Mūsų aplankyti paramos gavėjai atrinktus kaimo plėtros investicinius projektus įgyvendino taip, kaip planuota, o valstybės narės vykdė išlaidų pagrįstumo patikras. Vis dėlto valstybės narės beveik nesinaudojo supaprastintomis išmokų apmokėjimo alternatyvomis.

Rekomendacijos

7.67. Remdamiesi savo nustatytais faktais ir išvada, teikiame Komisijai šias rekomendacijas:

- **4 rekomendacija.** Vykdyti mokėjimo agentūrų daromos pažangos teikiant pagalbą ūkininkams, kurie dar nesinaudoja GEPP, stebėjimą ir skleisti geriausią patirtį siekiant, kuo didesnės naudos ir visiškai įgyvendinti naują sistemą laikantis teisės aktais nustatytų terminų (žr. 7.51 ir 7.52 dalis).

Tikslinė įgyvendinimo data: 2020 m.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

7.64. Komisija mano, kad SIA taikymas yra naujovė su plotu ir su gyvuliais nesusijusių išlaidų srityje. Valstybėms narėms dar reikia laiko šiam metodui perimti. Tačiau tam tikras SIA taikymas yra įtraukiamas atliekant kaimo plėtros programų pakeitimus.

7.65. Komisija pažymi, kad ES teisės aktuose buvo numatytas laipsniškas GEPP įdiegimas. Pagal nustatytus terminus valstybės narės per 2016 paraiškų teikimo metus (2017 finansinius metus) GEPP turėjo apimti 25 % žemės ploto, 2017 paraiškų teikimo metus (2018 finansinius metus) – 75 % ir užtikrinti aprėptį 2018 paraiškų teikimo metais (2019 finansiniais metais) (žr. Reglamento (ES) Nr. 809/2014 17 straipsnio 2 dalį).

Komisija pritaria šiai rekomendacijai ir mano, kad ji yra įgyvendinama. Komisija vykdo pažangos valstybėse narėse stebėjimą ir jį tęs toliau. Daugumoje valstybių narių buvo sparčiai įdiegta GEPP laikantis ES teisės aktuose nustatytų terminų.

⁽³¹⁾ 3 iš 5 atvejų vienkartinės išmokos buvo naudojamos privalomai pagal taikomas ES taisykles.

⁽³²⁾ Žr. Specialiosios ataskaitos Nr. 11/2018 79 dalį.

7.1 PRIEDAS

SRITIES „GAMTOS IŠTEKLIAI“ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2017	2016
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Tiesioginės išmokos	121	201
Rinkos priemonės, kaimo plėtra, aplinka, klimato politika ir žuvininkystė	109	179
Bendras srities „Gamtos ištekliai“ operacijų skaičius	230	380
NUSTATYTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis: „Gamtos ištekliai“	2,4 %	2,5 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	3,9 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	0,9 %	

7.2 PRIEDAS

OPERACIJŲ TESTAVIMO KIEKVIENOJE VALSTYBĖJE NARĖJE RINKOS PRIEMONIŲ, KAIMO PLĖTROS, APLINKOS, KLIMATO POLITIKOS IR ŽUVININKYSTĖS SRITYJE REZULTATŲ APŽVALGA ⁽¹⁾

Nyderlandai	Klaidų nepaveiktos operacijos: 2 Kiekybiškai neįvertintos klaidos: – Kiekybiškai įvertintos klaidos < 20 %: – Kiekybiškai įvertintos klaidos ≥ 20 %: – Iš viso: 2	Vokietija	Klaidų nepaveiktos operacijos: 2 Kiekybiškai neįvertintos klaidos: 1 Kiekybiškai įvertintos klaidos < 20 %: 1 Kiekybiškai įvertintos klaidos ≥ 20 %: – Iš viso: 4	Švedija	Klaidų nepaveiktos operacijos: 3 Kiekybiškai neįvertintos klaidos: 1 Kiekybiškai įvertintos klaidos < 20 %: 1 Kiekybiškai įvertintos klaidos ≥ 20 %: – Iš viso: 5	Suomija	Netikrintos joksios 2017 m. operacijos	Latvija	Netikrintos joksios 2017 m. operacijos	Lietuva	Klaidų nepaveiktos operacijos: 6 Kiekybiškai neįvertintos klaidos: 1 Kiekybiškai įvertintos klaidos < 20 %: 1 Kiekybiškai įvertintos klaidos ≥ 20 %: – Iš viso: 8
Airija	Klaidų nepaveiktos operacijos: – Kiekybiškai neįvertintos klaidos: 2 Kiekybiškai įvertintos klaidos < 20 %: – Kiekybiškai įvertintos klaidos ≥ 20 %: 2 Iš viso: 2	Danija	Klaidų nepaveiktos operacijos: 5 Kiekybiškai neįvertintos klaidos: – Kiekybiškai įvertintos klaidos < 20 %: – Kiekybiškai įvertintos klaidos ≥ 20 %: – Iš viso: 5								

Atlikdami savo auditą, apskaičiuojame galimo klaidų lygio visoje populiacijoje įvertius. Jie pagrįsti imties sudarymo pagal dydžius proporcingą tikimybę metodika ir dėl to nesuteikia informacijos apie klaidų dažnį mūsų audituojamose populiacijose (tam būtų reikalinga atskaitinė operacijų atranka). Dėl šių priežasčių neturėtumėte būti suprasta, kad pirmiau minėti skaičiai parodo klaidų dažnį ES finansuojamose operacijose ar atskirose valstybėse narėse, ir klaidų dažnis iš skirtingų šalių operacijų sudarytose imtyse neparodo santykinio klaidų lygio tose valstybėse narėse.

⁽¹⁾ Išskyrus penkias patikrintas operacijas, atlikas pagal tiesioginį valdymą aplinkos, klimato politikos ir žuvininkystės srityse.

7.3 PRIEDAS

KLAIDŲ, KURIŲ POVEIKIS SIEKIA BENT 20 % RINKOS PRIEMONIŲ, KAIMO PLĖTROS, APLINKOS, KLIMATO POLITIKOS IR ŽUVININKYSTĖS SRITYSE, APŽVALGA

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Įvadas

Taikydami bendrą **1.1 priede** nustatytą audito metodiką, mes testavome reprezentatyvią operacijų imtį, siekdami įvertinti netvarkingumo lygį šios DFP išlaidų kategorijos populiacijoje. Klaidų, kurias nustatėme atlikdami testavimą, sąrašas nėra baigtinis – į jį įtrauktos arba pavienės klaidos, arba galimi klaidų tipai. Toliau aprašome keturias klaidas, kurių poveikis siekia bent 20 % patikrintų išlaidų rinkos priemonių, kaimo plėtros, aplinkos, klimato politikos ir žuvininkystės srityse, reikšmės. **7.5 ir 7.6 langeliuose** pateikti kiti du mūsų nustatyti pavyzdžiai. Šios 6 klaidos buvo nustatytos operacijose, kurių vertė siekė nuo 3 500 eurų iki 1,6 milijono eurų ir kurių medianinė vertė buvo šiek tiek mažesnė nei 17 000 eurų ⁽¹⁾.

Klaidų pavyzdžiai

Rinkos priemonės, kaimo plėtra, aplinka, klimato politika ir žuvininkystė

Paramos gavėjas / veikla / projektas / išlaidos neatitiko tinkamumo finansuoti reikalavimų

1 pavyzdys. Paramos gavėjas neatitiko tinkamumo finansuoti reikalavimų dėl nepakankamos investicijų grąžos

Portugalijoje patikrinome ūkiui skirtą mokėjimą siekiant, kad jis galėtų atnaujinti savo drėkinimo sistemą. Tam, kad pagalbos paraiška būtų tinkama finansuoti, ja turėjo būti įrodyta, kad investicijomis bus sukurta teigiama grąža. Remdamosi pagalbos paraiškoje pateikta informacija, institucijos projektą patvirtino. Tačiau patvirtinant projektą paramos gavėjas jau nebevykdė ūkinės veiklos viename iš sklypų, įtrauktų apskaičiuojant investicijų grąžą. Atsižvelgus į sklypus, kuriuose paramos gavėjas iš tiesų vykdė ūkininkavimo veiklą, apskaičiuojant nebūtų nustatyta, kad investicijų grąža bus teigiama. Todėl nederėjo projektams skirti paramos, ir dėl to nustatyta 100 % klaida.

Komisija atsižvelgia į Audito Rūmų pastabą 7.2 priede, kad Audito Rūmų atliktų operacijų peržiūra nėra rekomendacija dėl santykinio klaidų lygio imties valstybėse narėse. Komisija pažymi, kad ES lėšas pagal pasidalijamąjį valdymą skirstančių Komisijos departamentų metinėse veiklos ataskaitose ir jų techniniuose prieduose išsami informacija apie Komisijos ir valstybių narių audito rezultatus pateikiama apie kiekvieną valstybę narę.

⁽¹⁾ T. y. pusė visų klaidų, kurių poveikis siekė bent 20 %, buvo aptiktos operacijose, kurių vertė mažesnė nei 17 000 eurų, o likusi jų dalis buvo nustatyta operacijose, kurių vertė didesnė nei ši suma.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2 pavyzdys. Parama skirta paramos gavėjui, neturėjusiam pakankamai atsodinimo teisių

Ispanijoje patikrinome mokėjimą, kuriuo prisidėta atlyginant vynuogynų atkūrimo ir konversijos išlaidas. Remiantis nacionalinėmis taisyklėmis, prieš baigiantis pagalbos paraiškos pateikimo terminui, paramos gavėjas privalėjo įgyti teises atkurti atitinkamą plotą. Vis dėlto, patikrintas paramos gavėjas įgijo teises atsodinti vieną sklypą jau pasibaigus terminui, ir dėl to nustatyta 44 % klaida.

3 pavyzdys. Techninė pagalba kaimo plėtrai buvo naudojama ir EŽŪGF

Patikrinome Graikijos mokėjimo agentūrai skirtą mokėjimą dėl techninės pagalbos, susijusios su kaimo plėtros programomis. Nustatėme, kad finansuota IT parama ir infrastruktūra taip pat buvo naudojama EŽŪGF pagalbai tvarkyti. Kadangi tinkamas finansuoti buvo tik indėlis į kaimo plėtros operacijas, laikėmės nuomonės, kad dalis išlaidų nebuvo tinkamos finansuoti, ir apskaičiavome 23 % klaidą.

Klaidų, kilusių dėl netinkamų finansuoti paramos gavėjų / veiklos / projektų / išlaidų (kiekybiškai įvertintų žemiau 20 %), taip pat nustatėme Vokietijoje, Kroatijoje ir Portugalijoje, ir trimis tiesiogiai tvarkomų operacijų, susijusių su išlaidomis aplinkos srityje, atvejais.

Agrarinės aplinkosaugos ir klimato srities įsipareigojimų nesilaikymas

4 pavyzdys. Agrarinės aplinkosaugos įsipareigojimų nevykdymas nitratų pažeidžiamose teritorijose

Graikijoje patikrinome pagal priemonę „Žemės ūkis, aplinka, klimatas“ ūkininkui atliktą mokėjimą, skirtą nitratų pažeidžiamų teritorijų apsaugai. Įsipareigojimu nustatyti apribojimai trąšų kiekiui ir drėkinimo vandens kiekiui, kurį buvo galima naudoti sklypuose. Sklypams, kurių statusas viršijo 6 %, buvo taikomi griežtesni apribojimai, nes buvo didesnės rizikos, kad nutekės trąšos ir vanduo. Vis dėlto paramos gavėjas dviejuose sklypuose, kurių statusas viršijo 6 %, nesilaikė griežtesnių tręšimo ir drėkinimo reikalavimų, todėl nustatyta 20 % klaida.

Švedijoje taip pat nustatėme klaidą, atsiradusią dėl to, kad nebuvo vykdomi agrarinės aplinkosaugos įsipareigojimai (kiekybinis klaidos įvertis siekė žemiau 20 %).

Komisija atsižvelgs į šį nustatytą faktą planuodama būsimus atitikties patvirtinimo tyrimus.

Iš nacionalinių valdžios institucijų pateikto matavimo matyti, kad statusas buvo mažesnis nei 6 %. Ne visada yra techniškai akivaizdu, kaip išmatuoti kintamo nuolydžio sklypų statusą. Komisijos manymu, kai matuojamas sklypo, kuris yra tokio pobūdžio, kaip nagrinėjamas pavyzdyje, statusas, nebūtinai turi būti atsižvelgiama į absoliučiai žemiausią ir absoliučiai aukščiausią tašką. Reikėtų matuoti pagal sklypui būdingą aukščiausią ir žemiausią tašką.

Komisija toliau aptars šį klausimą su nacionalinėmis valdžios institucijomis.

7.4 PRIEDAS

ATSIŪVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Daugiau netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
	7.77. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į nustatytus faktus ir išvadas dėl 2014 m., EŽŪGF srityje mes rekomenduojame:							
	1 rekomendacija. Valstybėms narėms dėti daugiau pastangų siekiant į savo ŽSIS duomenų bazes įtraukti patikimą ir atnaujintą informaciją apie žemės ūkio paskirties žemės, ypač daugiamečių ganyklų, tinkamumą finansuoti ir plotą ir sistemingai analizuoti ir naudoti visą turimą administracinių patikrų informaciją, įskaitant ortografinės nuotraukos, siekiant išvengti išmokų už netinkamą finansuoti žemę.		X					
2014	Kaimo plėtros srityje Komisijai rekomenduojame:							
	2 rekomendacija. Imtis reikiamų priemonių pareikalauti, kad į valstybių narių veiksmų planus būtų įtraukti taisomieji veiksmai, skirti dažnai aptinkamų klaidų priežastims šalinti.		X					
	3 rekomendacija. Peržiūrėti savo kaimo plėtros atitikties auditų strategiją, siekiant nustatyti, ar valstybėse narėse su regioninėmis programomis viename konkrečiame regione aptikti sistemų trūkumai, ypač investicinių priemonių srityje, yra taip pat būdingi ir kitiems regionams.	X						

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Daugiau netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
	Ir EŽŪGF, ir kaimo plėtros srityse Komisijai rekomenduojame:							
	4 rekomendacija. Užtikrinti, kad sertifikavimo įstaigos teisingai taikytų nuo 2015 finansinių metų privalomą naują patikrinimo dėl operacijų teisėtumo ir tvarkingumo procedūrą ir teiktų patikimą informaciją apie klaidų lygį, kuria galima būtų pasiklausti.		X					
2014	7.78. Be to, žuvininkystės srityje Komisijai rekomenduojame:							
	5 rekomendacija. Užtikrinti, kad valstybių narių institucijos kruopščiau atliktų savo užduotis, ypač atlikdamos privalomas patikras vietoje, taikydamos kokybės kontrolės procedūras ir gerindamos audito dokumentaciją.			X				

8 SKYRIUS

Saugumas ir pilietybė

TURINYS

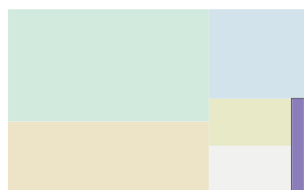
	<i>Dalis</i>
Įvadas	8.1–8.5
Trumpas DFP išlaidų kategorijos aprašymas	8.2–8.4
Audito apimtis ir metodas	8.5
Operacijų tvarkingumas	8.6–8.7
Pasirinktų sistemų tikrinimas	8.8–8.13
Pasidalijamasis valdymas	8.8–8.12
Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės	8.13
Išvada ir rekomendacijos	8.14–8.15
Rekomendacijos	8.15

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

8.1. Šiame skyriuje pateikti mūsų nustatyti su DFP išlaidų kategorija „Saugumas ir pilietybė“ susiję faktai. **8.1 langelyje** pateikta pagal šią kategoriją 2017 m. vykdytos pagrindinės veiklos ir išlaidų apžvalga.

8.1 langelis. DFP išlaidų kategorija „Saugumas ir pilietybė“. 2017 m. pasiskirstymas

(milijardai eurų)

Migracija ir saugumas 45 % 1,3	Kita 13 % 0,4 ⁽¹⁾	
	Maistas ir pašaras 8 % 0,2	Kūrybiška Europa 7 % 0,2
Decentralizuotos agentūros 27 % 0,8		
Iš viso mokėjimų per metus		2,9
- avansai ⁽²⁾		- 1,8
+ patvirtinti avansai ⁽²⁾		1,6
Auditauta populiacija, iš viso		2,7

⁽¹⁾ Apima išlaidas vartotojų, teisingumo, teisių, lygybės ir pilietybės srityse.

⁽²⁾ Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamiau žr. **1.1 priedo**, 15 dalį).

Šaltinis: Europos Sąjungos 2017 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Trumpas DFP išlaidų kategorijos aprašymas

8.2. 3 išlaidų kategorija apima įvairias politikas, kurių bendras tikslas yra sustiprinti Europos pilietybės koncepciją sukuriant laisvės, teisingumo ir saugumo erdvę be vidaus sienų.

8.3. Kaip parodyta **8.1 langelyje**, svarbiausia išlaidų sritis yra migracija ir saugumas. Taigi ir dauguma išlaidų yra įvykdomos tik iš dviejų fondų: Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondo⁽¹⁾ (PMIF) ir Vidaus saugumo fondo (VSF). Pakeitę programą SOLID („Solidarumas ir migracijos srautų valdymas“), kuri apėmė keturias priemones⁽²⁾ ir dvi programas⁽³⁾, jie buvo įsteigti 2014 m. ir bus taikomi iki 2020 m. Kaip ir SOLID atveju, daugumos PMIF ir VSF lėšų valdymą dalijasi valstybės narės ir Komisija (Migracijos ir vidaus reikalų generalinis direktoratas (DG HOME)). PMIF tikslas yra prisidėti prie veiksmingo migracijos srautų valdymo bei suformuoti bendrą Sąjungos požiūrį į prieglobstį ir imigraciją. VSF tikslas – pasiekti aukštą saugumo lygį Europos Sąjungoje. Jis apima dvi priemones⁽⁴⁾: VSF sienos ir vizos bei VSF policija. Pagal pirmąją priemonę yra remiamos išorės sienų valdymo priemonės ir bendros vizų politikos rengimas, pagal antrąją daugiausia dėmesio skiriama teisėsaugos įstaigų bendradarbiavimui ir gebėjimų, skirtų su saugumu susijusios rizikos ir krizių valdymui, didinimui.

8.4. Kitą svarbią išlaidų kategorijos biudžeto dalį sudaro 12 decentralizuotų agentūrų⁽⁵⁾, kurios vykdo aktyvią veiklą įgyvendinant pagrindinius ES prioritetus migracijos ir saugumo, teismo bendradarbiavimo ir sveikatos srityse, finansavimas. Po jos eina „Maisto ir pašarų“ programa, kurios tikslas užtikrinti žmonių, gyvūnų ir augalų sveikatą visuose maisto grandinės etapuose, ir „Kūrybiška Europa“ – ES bendroji programa, pagal kurią remiami kultūros bei garso ir vaizdo sektoriai. Galiausiai, biudžetas apima keletą programų, skirtų įgyvendinti saugumo ir pilietybės erdvės sustiprinimo bendrą tikslą, būtent programas, skirtas teisingumui, vartotojams bei teisėms, lygybei ir pilietybei.

⁽¹⁾ Teisės aktą, kuriuo įsteigiamas PMIF, galima rasti *Eur-Lex* interneto svetainėje.

⁽²⁾ Teisės aktus, kuriais įsteigiamos šios priemonės, galima rasti *Eur-Lex* interneto svetainėje: Išorės sienų fondas, Europos grąžinimo fondas, Europos pabėgėlių fondas, Europos fondas trečiųjų šalių piliečių integracijai.

⁽³⁾ Nusikalstamumo prevencija ir kova su nusikalstamumu (ISEC) bei Terorizmo ir kitos su saugumu susijusios rizikos prevencija, parengtis ir padarinių valdymas (CIPS).

⁽⁴⁾ Teisės aktus, kuriais įsteigiamos šios priemonės, galima gauti *Eur-Lex* interneto svetainėje: VSF sienos ir vizos, VSF policija.

⁽⁵⁾ Sveikata: ECDC, EFSA, EMA. Vidaus reikalų srityje: Frontex, EASO, Europol, CEPOL, eu-LISA, EMCDDA. Teisingumo srityje: Eurojustas, FRA, EIGE.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Audito apimtis ir metodas

8.5. Taikydami **1.1 priede** aprašytą audito metodą ir metodiką, 2017 m. mes tikrinome šiuos su sritimi „Saugumas ir pilietybė“ susijusius aspektus:

- a) 15 operacijų imtį, kuri buvo sudaryta taip, kad mes galėtume susidaryti nuomonę apie viso 2017 m. biudžeto išlaidas, o ne siekiant reprezentatyviai atspindėti visas išlaidų rūšis šioje DFP išlaidų kategorijoje (t. y. klaidų lygio pagal 3 išlaidų kategoriją nevertinome). Toks sprendimas buvo priimtas atsižvelgiant į palyginti žemą mokėjimų lygį šioje politikos srityje 2017 m. (apie 2 % visų ES išmokų). Imtį sudarė aštuonios operacijos, kurioms taikomas *pasidalijamasis valdymas* su valstybėmis narėmis⁽⁶⁾, penkios *tiesiogiai Komisijos valdomos* operacijos ir dvi operacijos, kurios apėmė avansų agentūroms patvirtinimą;
- b) pagrindines Komisijos ir valstybių narių naudojamas sistemas, siekiant gauti patikinimą dėl mokėjimų, kurie buvo atlikti iš SOLID, PMIF ir VSF, tvarkingumo;
- c) ar DG HOME metinėje veiklos ataskaitoje pateikta informacija apie išlaidų tvarkingumą iš esmės atitiko mūsų rezultatus.

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

8.6. Iš 15 tikrintų operacijų trijose (20 %) buvo klaidų, kurių dvi viršijo 2 % reikšmingumo ribą: vienoje pagal pasidalijamąjį valdymą Prancūzijoje vykdytoje PMIF operacijoje (10 % klaida) ir vienoje operacijoje, susijusioje su Europos prieglobsčio paramos biuru (EASO) sumokėta veiklos subsidija, skirta už 2016 m. patirtas ir į 2017 m. Komisijos finansines ataskaitas įtrauktas išlaidas⁽⁷⁾ (2,9 % klaida). Kaip nurodyta 8.5 dalies a punkte, nebuvo siekiama, kad ši imtis būtų reprezentatyvi šios DFP išlaidų kategorijos išlaidų atžvilgiu, taigi klaidų lygio mes neapskaičiavome. Mes paaiškiname su PMIF operacija susijusį nustatytą faktą **8.2 langelyje**.

8.6. Klaida, susijusi su Prancūzijoje įvykdyta PMIF operacija, ištaisyta 2018 m. finansinėse ataskaitose (suma išskaityta 2018 m. finansinėse ataskaitose).

Klaidą, susijusią su Europos prieglobsčio paramos biuru (EASO), Europos Audito Rūmų auditoriai aptiko vykdydami agentūros 2016 m. metinį auditą. Agentūros valdyba žino apie klaidą ir atidžiai stebi vykdomojo direktoriaus pateikto veiksmų plano, kuriuo siekiama pašalinti Europos Audito Rūmų nustatytus trūkumus, įgyvendinimą.

Dėl reguliavimo įpareigojimų Komisija negalėjo atmesti klaidos paveiktų EASO išlaidų 2017 m. finansinėse ataskaitose, tačiau atkreipė dėmesį į šią problemą savo 2017 m. metinėje veiklos ataskaitoje (leidimus suteikiantis pareigūnas nustatė su reputacija susijusią išlygą).

⁽⁶⁾ Belgija, Estija, Ispanija, Prancūzija, Kroatija, Lietuva, Austrija ir Švedija.

⁽⁷⁾ Mūsų specialiąją metinę ataskaitą su nuomone dėl 2016 m. EASO išlaidų teisėtumo ir tvarkingumo galima rasti Audito Rūmų interneto svetainėje.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.2 langelis. Su ES įnašu Prancūzijos pabėgėlių perkėlimo programai susijusi klaida.

Prancūzijoje pagal PMIF yra remiama nacionalinė perkėlimo programa, suteikiant vienkartinę 10 000 eurų išmoką už kiekvieną į šalį atvykstantį pabėgėlį. Mes patikrinome 100 000 eurų ES išmoką, skirtą dešimties Sirijos pabėgėlių perkėlimui. Nustatėme, kad nepaisant to, kad tik devyni iš dešimties asmenų iš tikrųjų atvyko į Prancūziją, Prancūzijos institucijos atitinkamai nesumažino jų išmokos. Todėl perkėlimo programai skirtas ES įnašas buvo išdidintas 10 000 eurų suma.

8.7. Be to, mes nustatėme prieštaravimų tarp to, kaip skirtingos valstybės narės traktavo viešųjų įstaigų deklaruoto pridėtinės vertės mokesčio tinkamumą. Šis klausimas, dėl kurio nukenčia ES išlaidų patikimas finansų valdymas, yra aprašytas **8.3 langelyje**.

8.3 langelis. Prieštaravimai, susiję su viešųjų įstaigų deklaruoto PVM tinkamumu

Remiantis ES teisės aktais, nesusigrąžinamas PVM yra tinkamas finansuoti pagal ES bendrąjį finansavimą. Ispanijoje išorės sienų fondas finansavo 95 % komunikacijos įrangos pasienio sargybos laivuose diegimo išlaidų. Naudos gavėjas buvo iš nacionalinio biudžeto finansuojama teisėsaugos agentūra. Išlaidas sudarė išorės tiekėjo sąskaitos už paslaugas ir į jas buvo įtrauktas PVM (taikant nuo 7 % iki 21 % tarifą). Kadangi teisėsaugos agentūra negali susigrąžinti PVM, Ispanijos institucijos laiko, kad PVM yra tinkamas finansuoti. Tačiau paslaugų teikėjo pareikalautas PVM automatiškai patenka į nacionalinį biudžetą ir todėl nėra valstybės narės gryniosios sąnaudos. Šiuo atveju, dėl aukšto 95 % bendrojo finansavimo lygio visas šiam veiksmui skirtas ES įnašas viršijo valstybės narės iš tikrųjų patirtas grynąsias išlaidas.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.2 langelis. Su ES įnašu Prancūzijos pabėgėlių perkėlimo programai susijusi klaida

Valstybė narė jau ištaisė klaidą 2018 m. finansinėse ataskaitose ir ėmėsi taisomųjų priemonių: pradėjo taikyti sugriežtintą tikrinimo tvarką ir sukūrė integruotą IT sprendimą.

8.3 langelis. Prieštaravimai, susiję su viešųjų įstaigų deklaruoto PVM tinkamumu

Komisija pripažįsta, kad vertinimas valstybės narės lygmeniu priklauso nuo nacionalinės teisės aktų.

Komisija valstybėms narėms skirtose gairėse patikslins, kaip sumažinti su bendro finansavimo normos viršijimu susijusią riziką, kai pagal nacionalines taisykles dėl PVM vertinimo bendro finansavimo dalis yra didesnė, nei numatyta iš pradžių.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Panašios baigmės buvo išvengta Kroatijoje, kur panaudojant ES Šengeno priemonę buvo visiškai finansuojama pasienio postų rekonstrukcija. Naudos gavėjas buvo Kroatijos vidaus reikalų ministerija, o išlaidas sudarė sąskaitos už darbus iš išorės tiekėjo, įskaitant 25 % PVM. Žinodamos Komisijos nurodymus, kad „Bendrijos bendrasis finansavimas negali viršyti visų tinkamų finansuoti išlaidų be PVM“, Kroatijos institucijos traktavo, kad PVM yra ES lėšomis netinkamos finansuoti išlaidos.

Ispanijos pavyzdys parodo galimas neigiamas pasekmes, kai PVM pripažįstamas iš nacionalinių biudžetų finansuojamų viešųjų įstaigų tinkamomis finansuoti išlaidomis. Jis parodo, kad kai viešosios įstaigos įgyvendina veiksmus esant aukštam ES bendrojo finansavimo lygiui ir kartu ES kompensuoja susijusį PVM, ES įnašas gali viršyti grynąsias sąnaudas, kurias iš tikrųjų patiria valstybė narė. Dėl to nukenčia ES lėšų patikimas finansų valdymas.

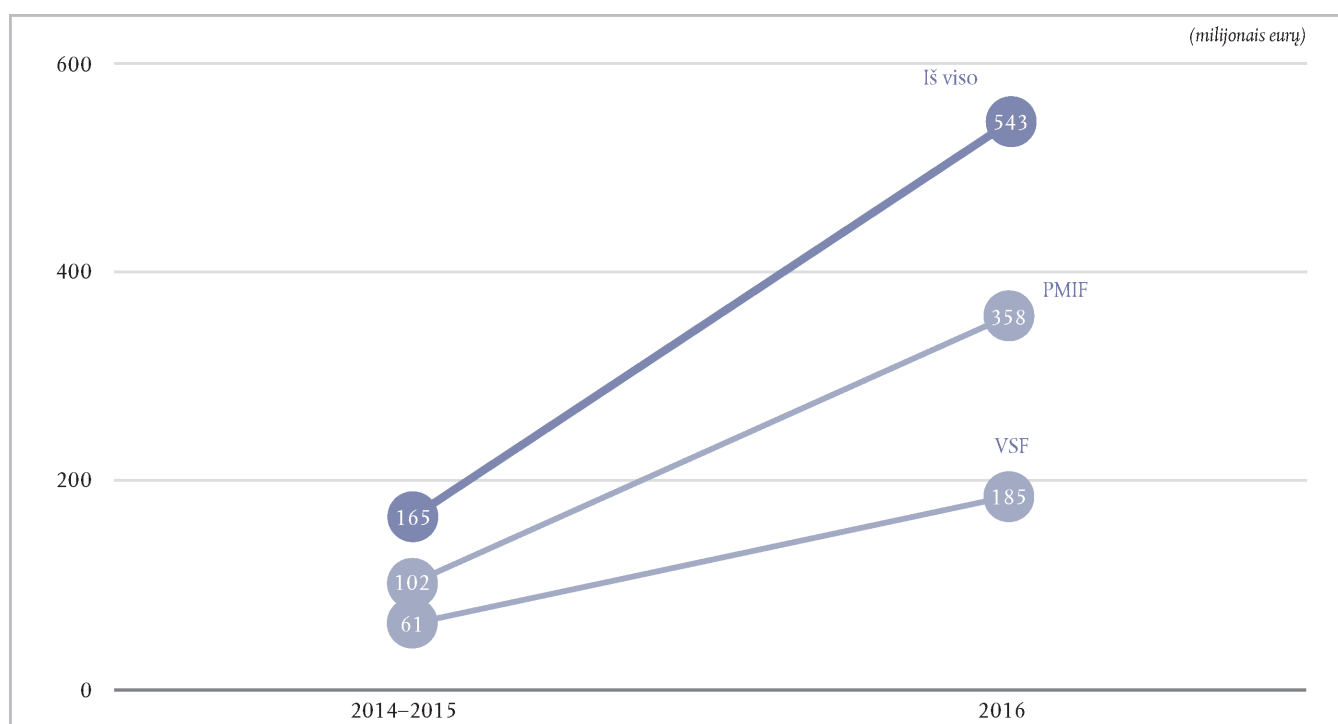
PASIRINKTŲ SISTEMŲ TIKRINIMAS

Pasidalijamasis valdymas

PMIF ir VSF

8.8. Per trejus metus nuo septynerių metų programavimo laikotarpio pradžios valstybės narės reikšmingai padidino savo nacionalinių programų įgyvendinimo lygį. **8.4 langelyje** parodytos metinės išmokos, kurias valstybės narės nurodė savo 2016 m. finansinėse ataskaitose bei pateikė Komisijai, kad ji jas patvirtintų ir vėliau 2017 m. išmokėtų kompensaciją.

8.4 langelis. Išmokos PMIF ir VSF daug didesnės 2016 finansiniais metais

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.9. Mes peržiūrėjome procedūras, pagal kurias Komisija patvirtino dešimt PMIF ir VSF nacionalinių programų metinių finansinių ataskaitų, kurias valstybės narės⁽⁸⁾ pateikė už 2016 finansinius metus. Mes išnagrinėjome, ar Komisija išsamiai ir nuosekliai atliko a) atsakingų institucijų pateiktų metinių finansinių ataskaitų ir įgyvendinimo ataskaitų ir b) audito institucijų pateiktų audito nuomonių vertinimą. Mes taip pat išnagrinėjome, ar savo įvertinime Komisija atsižvelgė į ankstesnių auditų, įskaitant jos pačios, nustatytus faktus. Komisijos procedūrose mes nenustatėme jokių didelių trūkumų ir sutinkame su jos tvirtinimo sprendimais.

⁽⁸⁾ Estijos, Graikijos, Italijos, Lietuvos ir Austrijos VSF; Prancūzijos, Liuksemburgo, Ispanijos, Švedijos ir Jungtinės Karalystės PMIF.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.10. Remiantis PMIF ir VSF ataskaitų teikimo reikalavimais, 2017 m. Komisijos patvirtintose finansinėse ataskaitose nebuvo atskirti valstybių narių naudos gavėjams atlikti išankstinio finansavimo mokėjimai (avansai) bei mokėjimai, skirti iš tikrųjų patirtoms išlaidoms kompensuoti. Dėl to Komisija negali gauti informacijos, kiek lėšų buvo iš tikrųjų išleista. **8.5 langelyje** parodyta, kaip dėl dabartinės padėties susilpnėja Komisijos priežiūros vaidmuo.

8.5 langelis. Komisija neturėjo pakankamai informacijos apie tikrąsias PMIF ir VSF išlaidas

Estijoje pagal PMIF ir VSF susitarimus dėl dotacijų yra mokami avansai, kurie sudaro 100 % projekto planuojamų sąnaudų. Pagal PMIF / VSF ataskaitų teikimo reikalavimus VSF Komisijai pateiktose 2016 m. metinėse finansinėse ataskaitose buvo įrašyta 13 milijonų eurų mokėjimų, kurie sudarė apie 35 % visų asignavimų 2014–2020 m. finansavimo laikotarpiu. Tačiau per savo vizitą Estijoje mes nustatėme, kad iš tikrųjų 12,7 milijono eurų (97,6 % ataskaitoje nurodytos sumos) buvo avansai galutiniams naudos gavėjams.

Tai rodo, kad dabartiniai PMIF / VSF ataskaitų teikimo reikalavimai neleidžia Komisijai gauti visos būtinos finansinės informacijos. Atliktų mokėjimų skelbimas ataskaitoje gali sudaryti klaidinantį vaizdą, koks yra tikrasis lėšų panaudojimas, o tai silpnina Komisijos priežiūros vaidmenį.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

8.5 langelis. Komisija neturėjo pakankamai informacijos apie tikrąsias PMIF ir VSF išlaidas

Komisija paprašė valstybių narių jau 2018 m. finansinėse ataskaitose teikti geresnę informaciją apie skirtingas išlaidų kategorijas.

2018 m. vasario – kovo mėn. pateiktose finansinėse ataskaitose jau išskiriami išankstiniai mokėjimai ir patirtos išlaidos (pažymimi tarpiniai ir galutiniai mokėjimai ir standartiškai nustatomi avansai galutiniams naudos gavėjams).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

8.11. Mes testavome penkių nacionalinių *audito institucijų* ⁽⁹⁾ atliktą darbą rengiantis sertifikuoti PMIF / VSF 2016 m. metines finansines ataskaitas. Mūsų nustatyti faktai pateikti **8.6 langelyje**.

8.6 langelis. Su PMIF ir VSF susiję sistemų trūkumai	
Valstybės narės	
Trūkumas	Poveikis
Audito institucijų vykdomos audito veiklos trūkumai: — Švedijoje audito institucija nepakankamai dokumentavo savo darbą, kad parodytų, kokias audito procedūras ji iš tikrųjų atliko. — Švedijoje ir Prancūzijoje audito institucija netinkamai dokumentavo savo audito darbo priežiūrą, kaip reikalaujama pagal tarptautinius audito standartus. — Estijoje į audito strategiją nebuvo įtrauktas apribojimų, išskylančių PMIF / VSF finansinių ataskaitų auditui dėl dažno išankstinio finansavimo mokėjimų naudojimo, įvertinimas.	Padidėja rizika, susijusi su finansuojamų veiksmų tinkamumu finansuoti, valdymu ir kontrole.

SOLID

8.12. Mes įvertinome DG HOME *ex post* audito darbą atlikdami dešimties *ex post* atitikties auditų peržiūrą ⁽¹⁰⁾. Šiais auditais siekiama aptikti ir ištaisyti netvarkingas Komisijos jau užbaigtų programų išlaidas. Mūsų nustatyti faktai išryškina kai kuriuos sistemų trūkumus, bet jie nekeičia Komisijos audito rezultatų.

⁽⁹⁾ Prancūzijos ir Švedijos dėl PMIF; Austrijos, Estijos ir Lietuvos dėl VSF.

⁽¹⁰⁾ EIF ir ERF Ispanijoje; EIF, ERF ir RF Vokietijoje; ERF ir EIF Italijoje; EIF ir ERF Bulgarijoje; EIF Graikijoje.

8.7 langelis. Su SOLID susiję sistemų trūkumai

Komisija		
Trūkumas	Poveikis	Komisijos atsakymas
Išorės vykdytojams pavestas SOLID auditas: — Nuolatos vėluoja <i>ex post</i> atitikties auditų ataskaitų teikimas: 2013 m. buvo atliktas ataskaitų, kuriose pateikti nustatyti faktai apie 2007 m. įgyvendintus projektus, <i>ex post</i> auditas, tačiau 2017 m. pabaigoje valstybės narės dar nebuvo davusios sutikimo dėl audito rezultatų ir jų priėmusios.	Vėlavimai neleidžia valstybėms narėms tinkamu laiku atsižvelgti į audito nustatytų faktų kertines priežastis. SOLID <i>ex post</i> auditų atsilikimas daro poveikį PMIF ir VSF audito darbui, kurį atlieka tie patys Komisijos darbuotojai.	Išorės vykdytojams pavestas SOLID auditas. Audito metu nustatytų faktų pagrindinių priežasčių šalinimas Svarbiausias <i>ex post</i> kontrolės tikslas yra nustatyti likutinių klaidų lygį audituotoje programoje arba programose; Komisijos patikinimas taip pat yra grindžiamas sistemos auditais visu programavimo laikotarpiu – tokie auditai suteikia didžiausią galimybę valstybėms narėms imtis taisomųjų priemonių sistemos trūkumams pašalinti. Rekomendacijas ištaisyti sistemos trūkumus prireikus teikė ir Komisija, išnagrinėjusi kiekvieno valstybių narių pateikto metinio užbaigimo paketo dokumentus. <i>Ex post</i> auditas yra paskutinė galimybė nustatyti teisingą sumą, kurią valstybės narės turėjo paimti iš Sąjungos biudžeto konkrečiai metinei programai finansuoti. Išorės vykdytojams pavestas SOLID auditas. PMIF ir VSF auditas Taikoma PMIF / VSF audito metodika suteikia galimybę greičiau teikti ataskaitas ir vėlavimų šioje srityje nenumatoma. Savo 2018 m. audito plane DG HOME nurodė planuojantis atlikti iki 7 su PMIF / VSF fondais susijusių sistemų auditų (2017 m. atlikti 3 su šiais fondais susiję sistemų auditai). Be to, imtasi tikslinių veiksmų siekiant nedelsiant užbaigti dar nebaigtus SOLID <i>ex post</i> auditus. DG HOME šiuo metu tobulina taikomą SOLID audito metodiką, siekdamas racionalizuoti auditą ir ataskaitų teikimą. Nedelsiant atlikti likusį darbą yra DG HOME prioritetinis tikslas.
— Nepakankamai dokumentuojamos kokybės kontrolės procedūros, skirtos išorės vykdytojams pavestam auditui.	Iškyla rizika <i>ex post</i> atitikties auditų kokybei.	Išorės vykdytojams pavesto audito kokybės kontrolės procedūros Kaip sutarta su Europos Audito Rūmų auditoriais, DG HOME sustiprino išorės vykdytojų atliekamo <i>ex post</i> audito priežiūrą. Jis atliko atrinktų audito bylų peržiūrą ir pakartotinai atliko auditą, remdamasis turimais patvirtinamaisiais dokumentais. DG HOME padarė išvadą, kad išorės vykdytojų atliktas auditas buvo patenkinamas. Siekdamas išlaikyti sustiprintą išorės vykdytojų priežiūros lygį, HOME GD planuoja atlikti panašų vertinimą ir 2018 m.
— Besidubliuojančio finansavimo iš dviejų ir (arba) daugelio šaltinių kontrolės procedūros nėra išsamios.	Iškyla rizika, kad nebus aptiktas dvigubas finansavimas.	Besidubliuojančio finansavimo iš dviejų ir (arba) daugelio šaltinių kontrolės procedūros Nors konkretaus klausimo, kuriuo auditoriaus būtų oficialiai prašoma patikrinti besidubliuojantį finansavimą, nėra, išsamūs pajamų patikrinimai suteikia galimybę aptikti tam tikro masto galimą besidubliuojantį finansavimą, nes auditoriai turi atsekti visų pajamų kilmę.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės

8.13. Mes peržiūrėjome DG HOME metinę veiklos ataskaitą ir neaptikome jokios informacijos, prieštaraujančios Audito rūmų nustatytiems faktams. Tačiau mūsų ribota 2017 m. 15 operacijų imtis nėra pakankama, kad galėtume palyginti savo audito rezultatus su DG HOME ataskaitoje pateikta informacija apie išlaidų tvarkingumą.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

8.14. Šios DFP išlaidų kategorijos (žr. 8.5 dalį) audito apimtis neleidžia padaryti kiekybinės išvados tuo pačiu būdu kaip kad kituose šios ataskaitos skyriuose. Vis dėlto mums išnagrinėjus pasirinktas sistemas, išryškėjo du pagrindiniai klausimai, kuriuos išsprendus padėtų galima pagerinti.

Rekomendacijos

8.15. Komisija turėtų:

- **1 rekomendacija.** Pateikti gaires valstybėms narėms dėl ES lėšų naudojimo vadovaujantis patikimo finansų valdymo principu. Visų pirma PMIF/ VSF įgyvendinimo gairėse turėtų būti nustatyta, kad viešosioms įstaigoms įgyvendinant ES veiksmus ES bendrasis finansavimas negali viršyti visų tinkamų finansuoti išlaidų be PVM.
- **2 rekomendacija.** Pareikalauti iš valstybių narių, kad savo PMIF ir VSF nacionalinių programų metinėse finansinėse ataskaitose jos savo teikiamas sumas pagal jų pobūdį paskirstytų į susigrąžinimus, išankstinį finansavimą ir išlaidas, kurios iš tikrųjų buvo patirtos, bei nuo 2018 m. savo MVA nurodyti tikrąsias kiekvieno fondo išlaidas.

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

Komisija sutinka su šia rekomendacija ir ją jau iš dalies įgyvendino, kiek tai susiję su šiais dviem aspektais:

- tikslesne valstybių narių metinėse finansinėse ataskaitose teikiama informacija apie sumų pobūdį,
- valstybėms narėms teikiamomis rekomendacijomis dėl pranešimo apie susigrąžintas sumas (paskelbta 2017 m. gruodžio 8 d.).

9 SKYRIUS

Europos vaidmuo pasaulyje

TURINYS

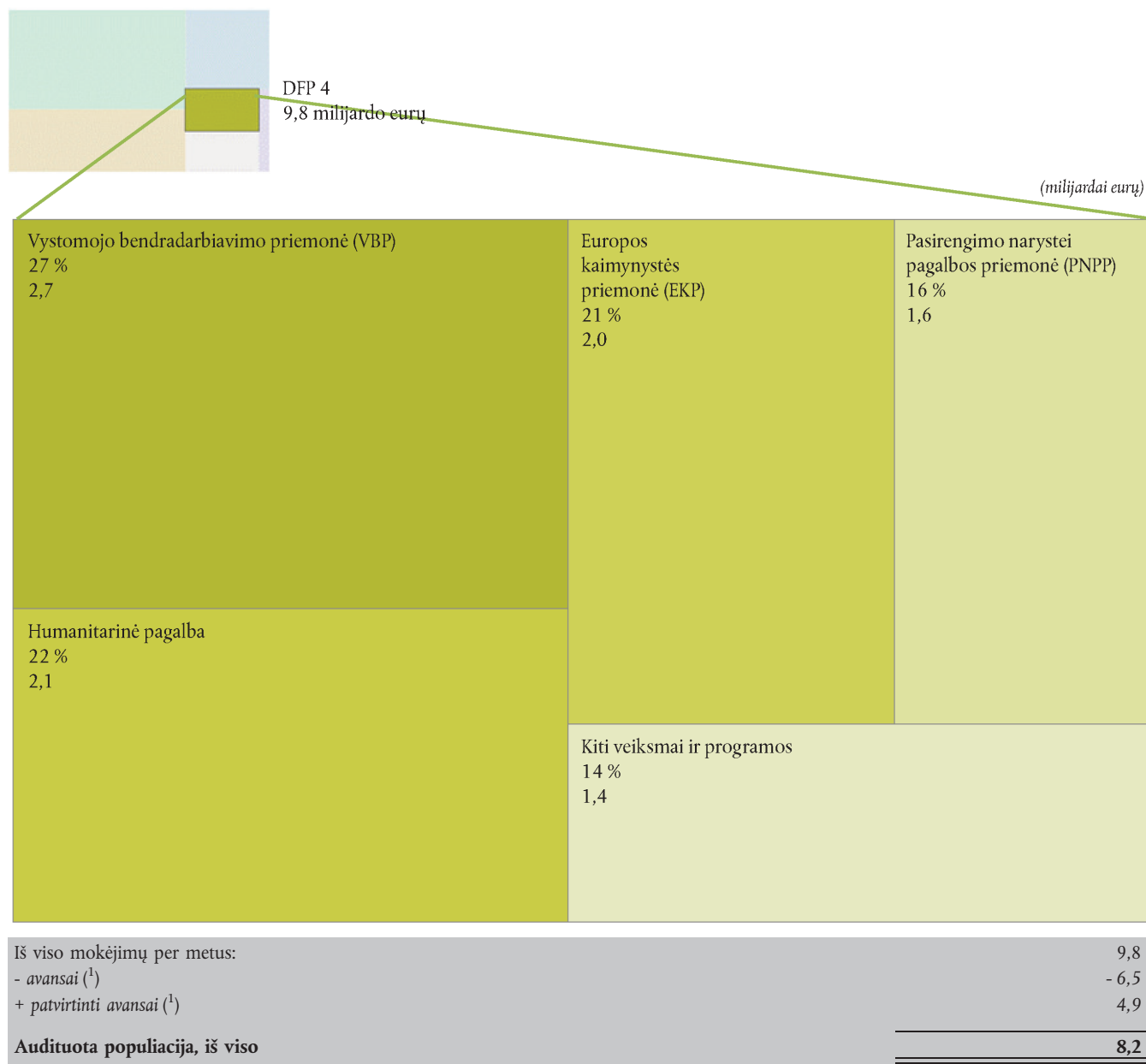
	<i>Dalis</i>
Įvadas	9.1–9.5
Srities „Europos vaidmuo pasaulyje“ trumpas aprašymas	9.2–9.4
Audito apimtis ir metodas	9.5
1 dalis. Operacijų tvarkingumas	9.6–9.19
Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės	9.12–9.19
DG NEAR sistemų vertinimas	9.12–9.18
DG DEVCO sistemų vertinimas	9.19
2 dalis. „Europos vaidmens pasaulyje“ projektų veiksmingumo problemos	9.20–9.23
Išvados ir rekomendacijos	9.24–9.26
Rekomendacijos	9.25–9.26
9.1 priedas.	Veiklos išlaidos pagal delegacijas 2017 m.
9.2 priedas.	Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas srityje „Europos vaidmuo pasaulyje“

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

9.1. Šiame skyriuje pateikti mūsų nustatyti su DFP išlaidų kategorija „Europos vaidmuo pasaulyje“ susiję faktai. **9.1 lange** pateikta pagal šią kategoriją 2017 m. vykdytos pagrindinės veiklos ir išlaidų apžvalga.

9.1 langelis. DFP išlaidų kategorija „Europos vaidmuo pasaulyje“. 2017 m. pasiskirstymas

⁽¹⁾ Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamiau žr. **1.1 priedo** 15 dalį).

Šaltinis: 2017 m. Europos Sąjungos konsoliduotos finansinės ataskaitos.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Srities „Europos vaidmuo pasaulyje“ trumpas aprašymas

9.2. „Europos vaidmuo pasaulyje“ sritis apima visas išlaidas, susijusias su iš ES bendrojo biudžeto finansuojamomis išorės veiksmų politikomis (užsienio politika). Šios politikos:

- propaguoja ES vertybes, kaip antai žmogaus teises, demokratiją ir teisinę valstybę, užsienyje;
- sprendžia svarbius pasaulinius iššūkius, pavyzdžiui, susijusius su klimato kaita ir biologinės įvairovės praradimu;
- didina ES vystomojo bendradarbiavimo poveikį, siekiant padėti šalinti skurdą;
- investuoja į ilgalaikę ES kaimynystės gerovę ir stabilumą, tiek rengiant šalis kandidates narystei, tiek pasitelkiant kaimynystės politiką;
- didina Europos solidarumą, įvykus gaivalinėms arba žmogaus sukeltoms nelaimėms;
- gerina krizių prevenciją ir konfliktų sprendimą, taikos išsaugojimą ir stiprina tarptautinį saugumą;
- stiprina ir remia ES ir abipusius interesus užsienyje remdamos išorinį ES politikų aspektą.

9.3. Svarbiausi už išorės veiksmų biudžeto vykdymą atsakingi generaliniai direktoratai yra Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi generalinis direktoratas (DG DEVCO), Kaimynystės politikos ir plėtros derybų generalinis direktoratas (DG NEAR), Civilinės saugos ir humanitarinės pagalbos generalinis direktoratas (DG ECHO) ir Užsienio politikos priemonių tarnyba (FPI).

9.4. Su sritimi „Europos vaidmuo pasaulyje“ susiję 2017 m. mokėjimai sudarė 9,8 milijardo eurų, jie buvo atlikti taikant keletą priemonių (žr. **9.1 langelį**) ir teikimo metodų ⁽¹⁾ daugiau nei 150 šalių (žr. **9.1 priedą**).

⁽¹⁾ Pavyzdžiui, finansuoti darbų / tiekimo / paslaugų sutartis, dotacijas, specialias paskolas, paskolų garantijas ir finansinę pagalbą, paramą biudžetui ir kitą specialių formų pagalbą biudžetui.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Audito apimtis ir metodas

9.5. Taikydami **1.1 priede** nustatytą audito metodą ir metodiką, 2017 m. mes išnagrinėjome šiuos su sritimi „Europos vaidmuo pasaulyje“ dalykus:

- a) Mes sudarėme bendrą 56 operacijų, iš kurių 4 buvo paimtos iš LKL tyrimo, imtį. Taigi mes nagrinėjome 52 operacijų imtį, kuri buvo sudaryta taip, kad mes galėtume susidaryti nuomonę apie viso 2017 m. biudžeto išlaidas, o ne siekiant reprezentatyviai atspindėti visas išlaidų rūšis šioje DFP išlaidų kategorijoje (t. y. klaidų lygio pagal 4 išlaidų kategoriją nevertinome). Tai daliai mūsų populiacijos, kuriai buvo taikomi DG NEAR ir DG DEVCO 2017 m. LKL tyrimai (9 %), mes integravome šių tyrimų patikslintus rezultatus ⁽²⁾. Į imtį įtrauktos operacijos apėmė 21 DG NEAR, 16 DG DEVCO, 7 DG ECHO ir 8 kitas operacijas.
- b) Kai nustatydavome klaidų, mes nagrinėdavome susijusias sistemas siekdami nustatyti trūkumus, kurie leido klaidoms atsirasti.
- c) Mes atlikome septynių projektų dviejose ES delegacijose su veiksmingumu susijusias patikras. Tris iš šių projektų buvo įgyvendinęs DG NEAR, o likusius keturis – DG DEVCO.
- d) Mes vertinome DG DEVCO ir DG NEAR metinėse veiklos ataskaitose pateiktą informaciją apie išlaidų tvarkingumą, kuri iš esmės atitiko mūsų rezultatus.

⁽²⁾ Mums atlikus LKL tyrimų peržiūrą nustatėme, kad taikant DG DEVCO LKL tyrimus pagrindžiančią metodiką numatyta atlikti tik labai nedaug patikrų vietoje. Be to, ir DG DEVCO, ir DG NEAR LKL tyrimuose numatyta pirkimų procedūrų nagrinėjimo apimtis yra ribota. Todėl šiais metais mes patiksliname LKL tyrimo rezultatą pagal atitikties viešųjų pirkimų taisyklėms klaidų santykinę dalis. Patikslinimo pagrindas buvo Audito Rūmų 2014–2016 m. patikinimo pareiškime nustatyti su sritimi „Europos vaidmuo pasaulyje“ susiję faktai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

1 DALIS. OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

9.6. Iš 52 išnagrinėtų operacijų mes nustatėme šešias kiekybiškai įvertinamas klaidas (8 % audituotose operacijose), kurios darė poveikį ES biudžetui priskirtoms sumoms. Mes taip pat nustatėme šešis neatitiktis teisinėms ir finansinėms nuostatomis atvejus, t. y. nustatėme, kad trūko finansinės garantijos. Kaip nurodyta 9.5 dalies a punkte, nebuvo siekiama, kad ši imtis būtų reprezentatyvi šios DFP išlaidų kategorijos išlaidų atžvilgiu, taigi klaidų lygio mes neapskaičiavome. Nagrinėdami šias operacijas mes nustatėme veiksmingos vidaus kontrolės sistemų atvejų, kurių pavyzdį pateikiame **9.2 langelyje**. Su netinkamomis finansuoti išlaidomis susiję nustatyti faktai paaiškinti **9.3 ir 9.4 langeliuose**.

9.2 langelis. Veiksmingos vidaus kontrolės sistemos pavyzdys*DG DEVCO*

Mes auditavome išlaidas, kurias NVO deklaravo pagal su Komisija pasirašytą sutartį dėl dotacijos. Mūsų audituotų išlaidų Komisija nepatvirtino. Remto projekto tikslas buvo kontroliuoti invazines paukščių rūšis šešiose šalyse salose Ramiajame vandenyne. ES dotacijos suma buvo 1,16 milijono eurų.

Atlikus finansinį auditą, kurį projekto lygmeniu vykdė išorės auditorius, paaiškėjo, kad 15 909 eurai deklaruotų išlaidų buvo netinkami finansuoti (trūko pagrindžiamųjų dokumentų ir buvo su PVM susijusių klaidų). Šią klaidą galutiniame mokėjime ištaisė Komisija.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

9.3 langelis. Nepatirtos ir Komisijos nepatvirtintos išlaidos*DG DEVCO – Irakas*

Mes auditavome išlaidas, kurias tarptautinė organizacija deklaravo pagal su Komisija pasirašytą susitarimą dėl įnašo. Šiam regioninių institucijų gebėjimų stiprinimo projektui buvo skirtas 11,5 milijono eurų biudžetas (kurio 100 % finansavo ES), o jo trukmė – 3,5 metų.

Mes apžvelgėme išlaidas, patirtas pirmaisiais dvejais projekto metais. Šiuo laikotarpiu tarptautinė organizacija buvo deklaravusi 7,6 milijono eurų išlaidų, kurias patvirtino Komisija. Mūsų patikros atskleidė, kad faktinės šio laikotarpio išlaidos buvo 6 milijonai eurų. 1,6 milijono eurų skirtumą sudarė tarptautinės organizacijos priskirti išpareigojimai, su kuriais susijusios sumos dar nebuvo išleistos. Ši suma laikoma netinkama finansuoti, kadangi išlaidos dar nebuvo patirtos.

9.4 langelis. Netinkamos finansuoti su nuostoliais dėl valiutos keitimo susijusios išlaidos*DG DEVCO – centralizuotai valdomi projektai*

Mes auditavome galutinę išlaidų, kurias tarptautinė organizacija deklaravo pagal su Komisija pasirašytą susitarimą dėl įnašo, sumą. Susitarimo tikslas buvo paremti politinį dialogą dėl nacionalinės sveikatos politikos, strategijų ir planų 28 tikslinėse šalyse. Mūsų audituotų išlaidų Komisija nepatvirtino. ES dotacijos suma sudarė 5 milijonus eurų.

Igyvendinančioji organizacija buvo patyrusi su darbuotojų atlyginimų mokėjimu susijusių nuostolių dėl valiutos keitimo. Šie nuostoliai buvo priskirti projekto biudžetui naudojant darbo užmokesčio sistemą. Šios išlaidos buvo netinkamos finansuoti.

KOMISIJOS ATSAKYMAI

9.3 langelis. Nepatirtos ir Komisijos nepatvirtintos išlaidos

Šis faktas nustatytas remiantis tarpine ataskaita ir susijęs su galutiniu mokėjimu, galutinėje finansinėje ataskaitoje bus nurodytos tik faktinės patirtos išlaidos. Į EAR nustatytą faktą bus atsižvelgta apskaičiuojant kitą mokėjimą arba likutį.

9.4 langelis. Netinkamos finansuoti su nuostoliais dėl valiutos keitimo susijusios išlaidos

Komisija užtikrins, kad būtų imtasi reikiamų tolesnių veiksmų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

9.7. Dviejose srityse dėl mokėjimo sąlygų tikimybė, kad operacijose bus klaidų, buvo mažesnė. Pirmoji iš šių sričių buvo parama biudžetui ⁽³⁾. Antroji sritis apėmė atvejus, kai „sąlyginis metodas“ buvo taikomas tarptautinėms organizacijoms vykdančioms kelių paramos teikėjų remiamus projektus ⁽⁴⁾.

9.8. Parama biudžetui – tai finansinis įnašas, kuriuo prisidedama prie valstybės bendrojo biudžeto arba prie jos konkrečiai politikai ar tikslui skirto biudžeto. Mes tikrinome, ar Komisija laikėsi šalims partnerėms skirtų paramos biudžetui mokėjimų vykdymą reglamentuojančių sąlygų ir ar ji patikrino, ar prieš išmokant lėšas buvo laikomasi bendrų tinkamumo sąlygų (pavyzdžiui, susijusių su pakankama pažanga viešojo sektoriaus finansų valdymo srityje).

9.9. Tačiau, atsižvelgiant į tai, kad teisinės nuostatos suteikia galimybių įvairioms interpretacijoms, Komisija gana lanksčiai sprendžia, ar buvo įvykdytos šios bendrosios sąlygos. Mūsų tvarkingumo auditas negali aprėpti tolesnių etapų po to, kai pagalbos lėšos yra sumokamos šaliai partneriui, kadangi tuomet lėšos yra sujungiamos su šalies gavėjos biudžeto ištekliais. Dėl jokių tos šalies finansų valdymo trūkumų, nulemiančių pažeidimus nacionaliniu lygmeniu, klaidų mūsų audite neatširanda ⁽⁵⁾.

9.10. Pagal „sąlyginį metodą“, kai Komisijos ir kitų paramos teikėjų įnašai į daugelio paramos teikėjų projektus susilieja ir nėra priskiriami konkrečioms žinomoms išlaidų punktams, Komisija daro prielaidą, kad yra laikomasi ES tinkamumo taisyklių, jei bendra sutelkta suma apima pakankamai tinkamų finansuoti išlaidų, kad jos padengtų ES įnašą. Į šį metodą, kurį taiko Komisija, mes taip pat atsižvelgėme mums atliekant pagrindinius testus ⁽⁶⁾.

9.11. Mūsų tikrintose dešimtyje daugelio paramos teikėjų operacijų, kai buvo taikomas „sąlyginis metodas“, ir dviejose paramos biudžetui operacijose klaidų nebuvo.

⁽³⁾ 2017 m. iš bendrojo biudžeto atlikti su parama biudžetui susiję mokėjimai sudarė 955 milijonus eurų.

⁽⁴⁾ 2017 m. iš bendrojo biudžeto tarptautinėms organizacijoms atlikti mokėjimai sudarė 3,1 milijardo eurų. Mes negalime pateikti šios sumos dalies, kuriai taikomas sąlyginis metodas, kadangi Komisija jos atskirai nestebi.

⁽⁵⁾ Paramos biudžetui efektyvumas ir veiksmingumas nagrinėjami keliose Audito Rūmų specialiosiose ataskaitose, iš kurių pastaruoju metu paskelbtos yra Specialioji ataskaita Nr. 32/2016 „ES pagalba Ukrainai“, Specialioji ataskaita Nr. 30/2016 „ES paramos prioritetiniams sektoriams Hondūre veiksmingumas“.

⁽⁶⁾ Mes nevykdėme pagrindinių išlaidų punktų patikrų tais atvejais, jei Komisijos įnašas neviršydavo 75 % veiksmo biudžeto. Tais atvejais, kuomet tokie įnašai siekė nuo 75 % iki 90 %, mes vertinome poreikį atlikti pagrindinių išlaidų punktų patikras kiekvienu konkrečiu atveju.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės*DG NEAR sistemų vertinimas***Sistemų trūkumai, paaiškę testuojant operacijas**

9.12. Porinių projektų, pagal kuriuos valstybės narės teikia darbuotojus projektui vykdyti, atveju mes nustatėme, kad viena ES delegacija nebuvo patikrinsusi ankstesnių porinio projekto konsultantų (PPK), deleguotų dirbti su ES finansuojamais projektais, atlyginimų. Administracija, iš kurios PPK yra deleguotas, turi teisę gauti sumos, lygiavertės PPK atlyginimui už visą delegavimo laikotarpį, kompensaciją. Vieno projekto atveju mes nustatėme, kad PPK atlyginimas jo delegavimo metu buvo didesnis už sumą, kurią jis būtų gavęs, jei ir toliau būtų dirbęs savo šalies administracijai.

2017 m. likutinio klaidų lygio (LKL) tyrimas

9.13. 2017 m. DG NEAR užtikrino, kad jo trečiąjį likutinio klaidų lygio (LKL) tyrimą atliktų išorės rangovas. Tyrimo tikslas buvo įvertinti, kiek klaidų DG NEAR kompetencijos srityje nebuvo užkardyta arba aptikta, bet neištaisyta taikant DG NEAR vidaus kontrolės sistemą.

9.14. Tyrimo metu buvo tikrinama operacijų, atliktų pagal sutartis, užbaigtas tarp 2016 m. rugsėjo mėn. ir 2017 m. rugpjūčio mėn. pagal DG DEVCO nuo 2012 m. taikomą metodą, reprezentatyvi imtis. Mes įvertinome šią metodiką ir nustatėme, kad ji yra iš esmės tinkama. Tačiau savo atliktos tyrimo analizės metu nustatėme nemažai sričių, kurias galima tobulinti. DG NEAR populiacijos nestratifikuoja, kad išsamiau aprėptų tas sritis, kurios yra labiau veikiamos klaidų (pavyzdžiui, dotacijos) arba mažiau susitelktų į tas sritis, kuriose buvo patvirtinta mažesnė rizika (pavyzdžiui, parama biudžetui). Mes manome, kad viena iš rangovo atmetų klaidų turėjo būti išlaikyta. Taip pat yra galimybių pagerinti tai, kiek rangovas gali savo nuožiūra vertinti atskirų operacijų klaidų įverčius.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

9.15. DG NEAR 2017 m. LKL rezultatai pateikti MVA ⁽⁷⁾. Tyrimo metu įvertinta, kad DG bendras LKL yra 0,67 %, t. y. mažesnis už Komisijos nustatytą 2 % reikšmingumo ribą.

Metinė veiklos ataskaita

9.16. Atsižvelgdami į 2017 m. biudžetinius metus, mes peržiūrėjome DG NEAR 2017 m. metinę veiklos ataskaitą.

9.17. DG NEAR, siekdamas atsižvelgti į Audito Rūmų rekomendacijas dėl taisomosios gebos padidinimo, įdėjo labai daug pastangų ir analizuodamas susigrąžinimo pavedimus laikėsi atsargaus požiūrio. Konkrečiau, DG NEAR teisingai į taisomosios gebos skaičiavimus įtraukė tik sumas, susigrąžintas dėl pažeidimų ir klaidų, kurios buvo aptiktos *ex post*.

9.18. Savo 2017 m. MVA DG NEAR neįtraukė skirsnio, kuriame dėmesys atkreipiamas į LKL tyrimo ribotumus.

DG DEVCO sistemų vertinimas

9.19. Mūsų atlikti operacijų testai atskleidė kai kurių Komisijos sistemų, susijusių su antro lygio pirkimų procedūromis (naudos gavėjų atliktomis pirkimų procedūromis), kontrolės trūkumų. Mes nustatėme, kad dviejų projektų dotacijų gavėjai, užsakydami paslaugas, nesilaikė skaidrumo ir sąžiningos konkurencijos principų. Vienu atveju jie nepateikė tiesioginio skyrimo naudojimą pagrindžiančių įrodymų. Kitu atveju jie negalėjo pagrįsti, kad visi konkurso dalyviai buvo vienodai traktuojami.

9.20. Papildomos DG DEVCO sistemų patikros, įskaitant jo LKL tyrimą ir jo 2017 m. metinę veiklos ataskaitą, išsamiai pateikti mūsų metinėje ataskaitoje dėl aštuntojo, devintojo dešimtojo ir vienuoliktojo Europos plėtros fondų (žr. 30–42 dalis).

9.19. Komisija nori pabrėžti, kad, kiek tai susiję su vienu iš nustatytų trūkumų, atitinkamoje šalyje buvo deklaruota krizinė padėtis, pateisinanti lanksčias procedūras. Vis dėlto susijusioms šalims buvo aiškiai nurodyta ir akcentuota patvirtinamųjų dokumentų svarba.

Antras trūkumas susijęs su 2010 m. sudaryta sutartimi. Nuo tada pagal Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi GD veiksmų planus buvo imtasi įvairių veiksmų, kuriais, be kita ko, šalinami tokio pobūdžio trūkumai ir dėl kurių tokių klaidų turėtų sumažėti.

⁽⁷⁾ Žr. DG NEAR 2017 m. metinę veiklos ataskaitą, p. 40 ir 41.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2 DALIS. „EUROPOS VAIDMENS PASAULYJE“ PROJEKTŲ VEIKSMINGUMO PROBLEMOS

9.21. Šiais metais be tvarkingumo tikrinimo mes įvertinome septynių į imtį įtrauktų operacijų veiksmingumo aspektus. Lankydamiesi ES delegacijose, mes atrinkome užbaigtus projektus ir atlikome savo patikras vietoje.

9.22. Mes vertinome, ar buvo su kiekvienu projektu susijusių aiškių išdirbių ir išdavų rodiklių. Mes taip pat tikrinome, ar buvo pasiekti projekto išdirbių tikslai kiekybės, kokybės ir savalaikiškumo atžvilgiu, kaip ir buvo planuota. Mes atlikome papildomas projektų patvirtintų sąnaudų patikras siekdami patikrinti, ar jos atitiko patvirtintus finansinius pasiūlymus.

9.23. Visiems patikrintiems projektams buvo nustatyti aiškūs ir aktualūs veiksmingumo rodikliai. Jų loginiai pagrindai buvo gerai struktūruoti, o jų išdirbiai buvo realistiški ir pasiekiami. Tačiau mes nustatėme nemažai problemų, kurios sumažino projektų veiksmingumą (žr. **9.5 langelį**).

9.5 langelis. Aplankytų projektų su veiksmingumu susiję klausimai

- a) Dviem atvejais prekių (balsadėžių ir balsavimo biuletenių) gabenimo sąnaudos buvo daug didesnės už pačių tiekiamų prekių vertę. Pirmuoju atveju prekės, kurių vertė buvo 78 000 eurų, gabenti atsiėjo 152 000 eurų. Antruoju atveju prekės, kurių vertė buvo 70 150 eurų, gabenti atsiėjo 131 500 eurų.
- b) Pagrindinis vieno projekto tikslas buvo įrengti išvietes atokiose vietovėse esančiose mokyklose. Kai tikrinome projektus, pažymėjome, kad nors ES projektas buvo įgyvendintas teisingai, mokyklose trūko pagrindinės įrangos, tokios kaip stalai ir kėdės, kurie yra būtini norint pradėti mokslo metus.
- c) Tilto statybos darbų projektas turėjo būti užbaigtas per 32 mėnesius, tačiau dėl nenumatytų vietos institucijų įgyvendinamo paralelinio projekto vėlavimo atvejų šie darbai užtruko 64 mėnesius.

9.5 langelis. Aplankytų projektų su veiksmingumu susiję klausimai

- a) Komisija norėtų pabrėžti rinkimų konfidencialumo svarbą. Politinės partijos aiškiai reikalavo, kad rinkimuose naudojami konfidencialumą užtikrinantys reikmenys turėtų būti perkami užsienyje, kad būtų išvengta sukčiavimo atvejų, tačiau ne kaimyninėse šalyse, nes jos, kaip įtariama, palaikė tam tikras politines partijas ir (arba) kandidatus. Be to, rinkimuose naudojamus konfidencialumą užtikrinančius reikmenis gamina nedaug specializuotų įmonių, galinčių laiku, saugiai ir kokybiškai įvykdyti užsakymą. Atviras konkursas, paskelbtas neatsižvelgiant į esamus ilgalaikius susitarimus, nebūtinai būtų davęs geresnių rezultatų ir, atsižvelgiant į rinkimų datą, galėjo vėluoti reikmenų pristatymas.
- b) Projekte nebuvo numatytas kėdžių ir stalų ar kitokių mokyklinių baldų tiekimas – siekiant skubiai pagerinti pagrindinius higienos standartus, numatyta įrengti tik išvietes. Nors Komisija norėtų finansuoti kitus mokyklos struktūros elementus, intervencijos yra labai kryptingos ir ribotos.

Bisau Gvinėjos mokyklų sistemai skiriama labai mažai išteklių. Mokyklose gana dažnai trūksta baldų. Norint išvengti vagysčių, baldai retai yra paliekami klasėse ne pamokų metu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

IŠVADOS IR REKOMENDACIJOS

9.24. Šios DFP išlaidų kategorijos (žr. 9.5 dalį) audito apimtis neleidžia padaryti kiekybinės išvados tuo pačiu būdu kaip kad kituose šios ataskaitos skyriuose. Vis dėlto mums išnagrinėjus operacijas ir sistemas, buvo pabrėžti trys pagrindiniai klausimai, kuriuos sprendžiant padėti galima pagerinti.

Rekomendacijos

9.25. **9.2 priede** pateikti tolesnių veiksmų peržiūros, kaip buvo įgyvendintos dvi mūsų 2014 m. metinėje ataskaitoje pateiktos rekomendacijos, išvados⁽⁸⁾. Komisija abi šias rekomendacijas visiškai įgyvendino.

9.26. Remdamiesi savo 2017 m. nustatytais faktais, mes rekomenduojame Komisijai:

- **1 rekomendacija (DG NEAR)** LKL tyrimas: pradedant 2019 m. LKL tyrimu suteikti LKL rangovui tikslesnių antro lygio pirkimų tikrinimo gairių.
- **2 rekomendacija (DG NEAR)** LKL tyrimas: pradedant 2019 m. LKL tyrimu stratifikuoti LKL populiaciją remiantis būdinga projektų rizika, daugiau akcentuojant tiesioginio valdymo dotacijas ir mažiau – paramos biudžetui operacijas.
- **3 rekomendacija (DG NEAR)** LKL tyrimas: 2018 m. MVA ir vėliau atskleisti LKL tyrimo ribotumus.
- **4 rekomendacija (DG DEVCO)**: iki 2020 m. peržiūrėti esamas projektų, įgyvendintų esant netiesioginiam valdymui, naudos gavėjams skirtas gaires siekiant užtikrinti, kad planuojama veikla būtų vykdoma laiku ir prisidėtų prie praktinio projektų išdirbių naudojimo, kad būtų užtikrintas racionalus lėšų panaudojimas.

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

Komisija kartu su LKL rangovu ieškos būdų stratifikuoti LKL populiaciją, kartu atsižvelgdama į poreikį išlaikyti patikimą ir tipiską bendrą imtį.

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

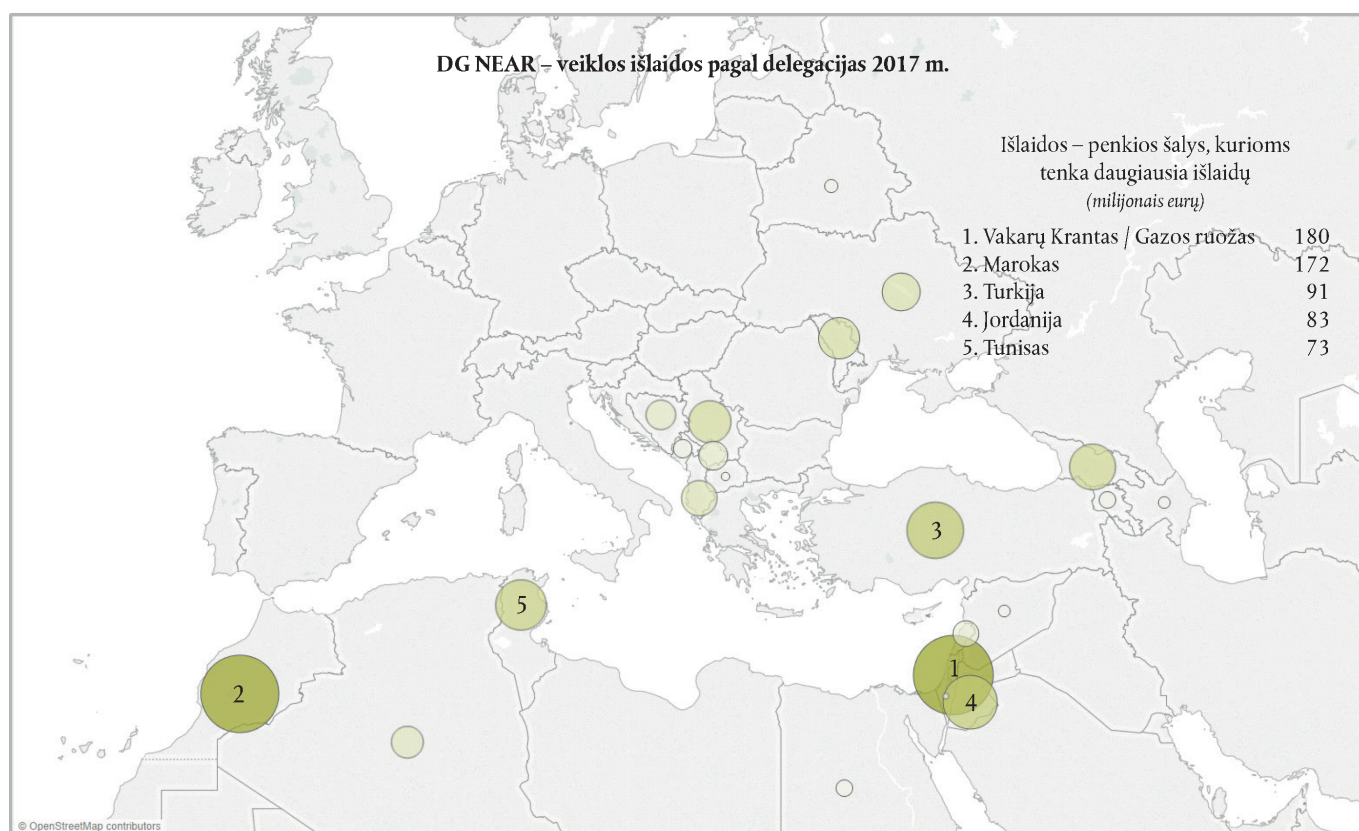
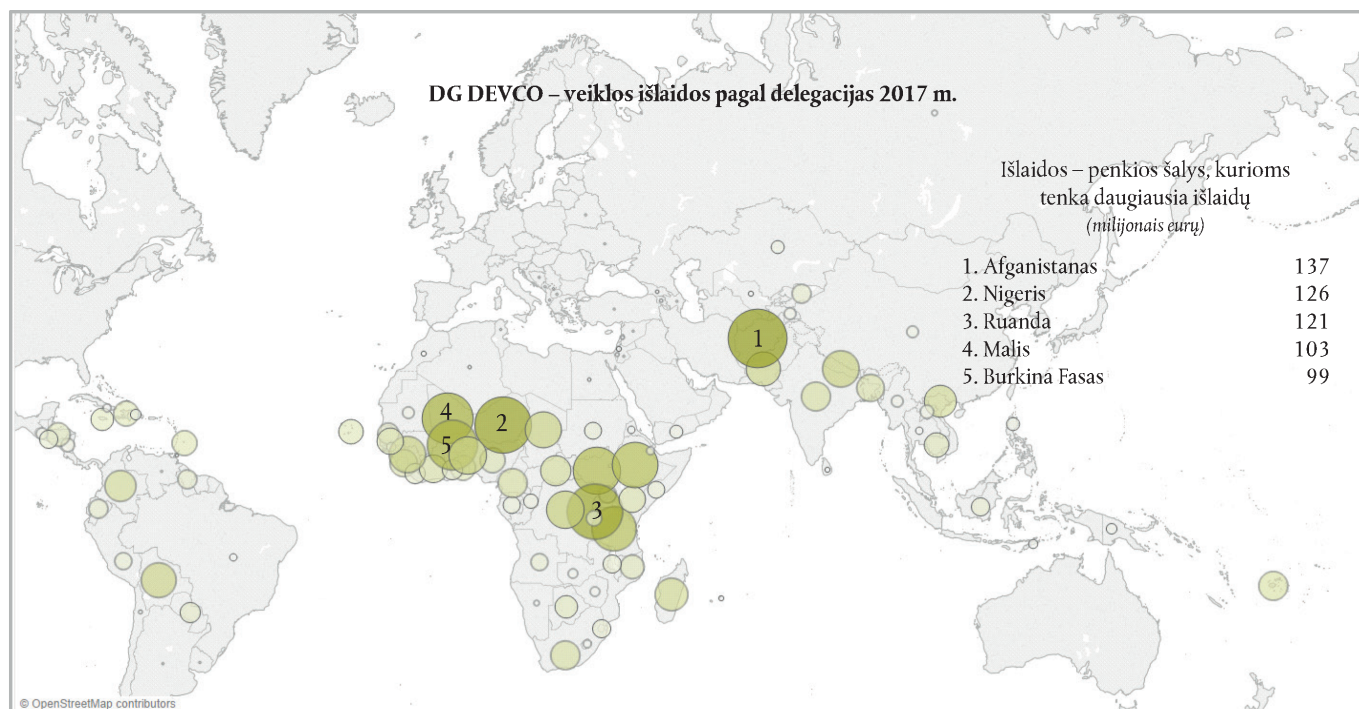
Komisija sutinka su šia rekomendacija.

⁽⁸⁾ Atlikdami šių metų atsižvelgimo tikrinimą, mes pasirinkome savo 2014 m. ataskaitą, kadangi, kaip įprasta, turėjo praeiti pakankamai laiko, per kurį Komisija turėjo įgyvendinti mūsų rekomendacijas.

9.1 PRIEDAS

VEIKLOS IŠLAIDOS PAGAL DELEGACIJAS 2017 M.

Šaltiniai: Map background ©OpenStreetMap dalininkai, licencijuoti pagal Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 licenciją (CC BY-SA) ir Europos Audito Rūmai, remiantis 2017 m. Europos Sąjungos konsoliduotomis metinėmis finansinėmis ataskaitomis.

9.2 PRIEDAS

ATSIŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS SRITYJE „EUROPOS VAIDMUO PASAULYJE“

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
	1 rekomendacija: nustatyti ir taikyti vidaus kontrolės procedūras, skirtas užtikrinti, kad išankstinis finansavimas būtų patvirtintas remiantis faktinėmis turėtomis išlaidomis, neįskaitant teisinių įsipareigojimų.	x						
2014	2 rekomendacija: sustiprinti dotacijų sutarčių <i>ex ante</i> patikras, visų pirma <i>EuropeAid</i> užtikrinant, kad būtų vykdomi veiksmai, kurie buvo numatyti 2011 m. EPF metinėje ataskaitoje pateiktus rekomendaciją dėl rizikos analize pagrįsto planavimo bei sistemingos patikrinimo vizitų ir stebėjimo vizitų vietoje priežiūros.	x						

10 SKYRIUS

„Administravimas“

TURINYS

	<i>Dalis</i>
Įvadas	10.1-10.5
Trumpas DFP išlaidų kategorijos aprašymas	10.3
Audito apimtis ir metodas	10.4-10.5
Operacijų tvarkingumas	10.6
Metinės veiklos ataskaitos ir kitos valdymo priemonės	10.7
Pastabos dėl konkrečių institucijų ir įstaigų	10.8-10.13
Europos Parlamentas	10.9-10.11
Europos Komisija	10.12
Europos Audito Rūmai	10.13
Išvada ir rekomendacijos	10.14-10.16
Išvada	10.14
Rekomendacijos	10.15-10.16
10.1 priedas.	Su „Administravimu“ susijusių operacijų testavimo rezultatai
10.2 priedas.	Atsižvelgimas į ankstesnes su „Administravimu“ susijusias rekomendacijas

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

10.1. Šiame skyriuje pateikti mūsų nustatyti su DFP 5 išlaidų kategorija „Administravimas“ susiję faktai ⁽¹⁾. **10.1 langelyje** pateikta visų institucijų išlaidų pagal šią kategoriją 2017 m. apžvalga.

10.1 langelis. DFP 5 išlaidų kategorija. 2017 m. pasiskirstymas

(milijardais eurų)

Komisija 58 % 5,6	Europos Parlamentas 20 % 1,9		Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT) 9 % 0,9
	Taryba 6 % 0,6	Teisingumo Teismas 4 % 0,4	(*)
		(**)	(***)

(*) Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetas (EESRK) 1 % — 0,1

(**) Europos Audito Rūmai 1 % — 0,1

(***) Kitos (Europos regionų komitetas, Europos ombudsmenas ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas) 1 % — 0,1

Iš viso mokėjimų per metus:	9,7
- avansai ⁽¹⁾	- 0,1
+ patvirtinti avansai ⁽¹⁾	0,1
Auditauta populiacija, iš viso	9,7

⁽¹⁾ Remiantis suderinta atspindimų operacijų apibrėžtimi (išsamiau žr. **1.1 priedo** 15 dalį).

Šaltinis: Europos Sąjungos 2017 m. konsoliduotos finansinės ataskaitos.

⁽¹⁾ Ši informacija apima visų ES institucijų administracines išlaidas, taip pat pensijas ir išmokas Europos mokykloms. Dėl pastarųjų rengiame specialiąją metinę ataskaitą, kurią teikiame Europos mokyklų valdybai. Šios ataskaitos kopiją siunčiame Europos Parlamentui, Tarybai ir Europos Komisijai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.2. Dėl ES agentūrų ir kitų įstaigų mes teikiame atskiras ataskaitas⁽²⁾. Mes nesame įgalioti atlikti finansinį Europos Centrinio Banko auditą.

Trumpas DFP išlaidų kategorijos aprašymas

10.3. Administracinės išlaidas sudaro išlaidos žmogiškiems ištekliams, kurios sudaro apie 60 % bendros sumos, bei išlaidos pastatams, įrangai, energijai, komunikacijoms ir informacinėms technologijoms. Daugelį metų mūsų atliekamo darbo rezultatai rodo, kad šios išlaidos susijusios su maža rizika.

Audito apimtis ir metodas

10.4. Taikydami **1.1 priede** nustatytą audito metodą ir metodiką, mes išnagrinėjome šiuos su DPF 5 išlaidų kategorija susijusius aspektus:

- a) Mes tikrinome 55 operacijų imtį remdamiesi **1.1 priedo** 13 dalimi. Ši imtis buvo sudaryta taip, kad būtų reprezentatyvi šios DFP išlaidų kategorijos išlaidų atžvilgiu (žr. **10.1 langelį** ir 10.3 dalį).
- b) Mes taip pat tikrinome, ar visų ES institucijų ir įstaigų, tarp jų Europos Komisijos generalinių direktoratų (GD) ir tarnybų, visų pirma atsakingų už administracines išlaidas⁽³⁾, metinėse veiklos ataskaitose pateikta informacija apie išlaidų tvarkingumą iš esmės atitiko mūsų pačių rezultatus.

10.5. Pačių Europos Audito Rūmų išlaidas auditavo išorės įmonė⁽⁴⁾. Jos 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų mūsų finansinės būklės ataskaitų audito rezultatai pateikti 10.13 dalyje.

⁽²⁾ Mūsų specialiosios metinės ataskaitos dėl agentūrų ir kitų įstaigų skelbiamos Oficialiajame leidinyje.

⁽³⁾ Žmogiškųjų išteklių ir saugumo GD, Individualių išmokų administravimo ir mokėjimo biuro (PMO), Infrastruktūros ir logistikos biuro Briuselyje ir Leidinių biuro ir Informatikos GD Liuksemburge.

⁽⁴⁾ Ribotos atsakomybės bendrovė, įmonių auditorė „PricewaterhouseCoopers“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

OPERACIJŲ TVARKINGUMAS

10.6. **10.1 priede** pateikta operacijų testavimo rezultatų apžvalga. Iš 55 mūsų tikrintų operacijų, 9 (16 %) buvo *klaidų*. Remdamiesi 3 kiekybiškai įvertintomis klaidomis (žr. 10.11 ir 10.12 dalis), mes įvertinome, kad klaidų lygis sudaro 0,5 % ⁽⁵⁾.

METINĖS VEIKLOS ATASKAITOS IR KITOS VALDYMO PRIEMONĖS

10.7. Mūsų peržiūrėtose metinėse veiklos ataskaitose nenustatyti reikšmingi klaidų lygiai; tai sutampa su mūsų audito rezultatais.

PASTABOS DĖL KONKREČIŲ INSTITUCIJŲ IR ĮSTAIGŲ

10.8. Mes nenustatėme jokių reikšmingų trūkumų, susijusių su Taryba, Europos Sąjungos Teisingumo Teismu, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, Regionų komitetu, Europos ombudsmenu, Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir Europos išorės veiksmų tarnyba.

⁽⁵⁾ Savo klaidų apskaičiavimą mes grindžiame reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Esame 95 % įsitikinę, kad įvertintas klaidų lygis populiacijoje yra tarp 0,0 % ir 1,2 % (atitinkamai apatinės ir viršutinės klaidų lygio ribų).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

PARLAMENTO ATSAKYMAS

Europos Parlamentas

10.9. Iš aštuonių mūsų tikrintų Europos Parlamento operacijų dvi buvo susijusios su pastatų darbais, atliktais pagal sutartį, sudarytą pagal viešųjų pirkimų procedūrą. Pirmuoju atveju Europos Parlamentas negavo pakankamai įrodymų, kad rangovas laikosi vieno iš techninių ir profesinių atrankos kriterijų, susijusių su darbuotoju, kurie buvo įdarbinti atlikti darbus, kvalifikacija ir profesine patirtimi. Antruoju atveju bendroji sutartis turėjo būti paskirta konkurso dalyviui, kuris pateikė mažiausią kainą. Sutarties suma buvo iš dviejų dalių: ją sudarė darbų išlaidos ir rangovo bendrojo pelno marža, išreikšta kaip išlaidų procentinė dalis. Konkurso dalyvių buvo tik prašoma pateikti jų bendrojo pelno maržas ir tik jos buvo įtrauktos į pasiūlymų finansinius vertinimus. Darbų kaina konkurso procedūroje nebuvo numatyta, tačiau buvo įvertinta Parlamento. Siekdami užtikrinti, kad darbai buvo užsakyti konkurenciniu pagrindu įgyvendinant bendrąją sutartį, mes patikrinome, kaip Parlamentas nustatė vieneto kainas, pateiktas užsakymo blankuose. Mes nustatėme, kad kai kurių darbų atveju Parlamentas nesiekė, kad būtų daugiau nei vienas pasiūlymas. Taikant šį metodą tai gali reikšti, kad darbų viešieji pirkimai rengiami ne mažiausia kaina.

10.10. Viena operacija mūsų imtyje Europos ombudsmeno atveju buvo susijusi su viešųjų pirkimų procedūra atrinkti kelionių agentūrą, šiai procedūrai vadovavo Europos Parlamentas. Pagal vieną iš atrankos kriterijų buvo reikalaujama, kad konkurso dalyviai turėtų metinę apyvartą, kuri būtų penkis kartus didesnė nei numatyta metinė sutarties, dėl kurios buvo surengtas konkursas, vertė ⁽⁶⁾. Manome, kad šis kriterijus buvo pernelyg griežtas ir juo galėjo būti užkirstas kelias mažesnėms įmonėms dalyvauti konkurse.

10.9 Pirmu atveju Parlamentas grindė savo sprendimą dokumentais, pateiktais pagal Taikymo taisykles, tačiau tinkamai atsižvelgs į Audito Rūmų pastabas vykdydamas procedūras ateityje; antru atveju buvo imtasi priemonių siekiant pagal šią sudėtingą sutartį gauti konkurencingiausią kainą; kol kas Parlamentas patobulino procesą labiau naudodamasis preliminariosiomis sutartimis skelbiant naują konkursą.

10.10 Parlamentas atsižvelgia į Audito Rūmų pastabas; kol kas, po 2016 m. atlikto dalinio Finansinio reglamento pakeitimo, taikoma žemiausia riba – be kita ko, taikoma ir dabar vykdomai procedūrai dėl naujos sutarties – lygi metinei apyvartai, kuri viršija metinę sutarties vertę dvigubai. Atkreipiamas dėmesys į tai, kad sutarties reikalavimus galėjo įvykdyti tik ribotas skaičius įmonių, kurios visos tuo metu atitiko reikalaujamą kriterijų – todėl nebūta konkurencijos ribojimo.

⁽⁶⁾ Pagal 2013 m. galiojančių Finansinio reglamento taikymo taisyklių 146 straipsnio 5 dalį dėl atrankos kriterijų, tuo metu, kai vykdoma viešųjų pirkimų procedūra, „perkančioji institucija negali reikalauti daugiau informacijos, įrodančios kandidato ar konkurso dalyvio finansinį ir ekonominį pajėgumą ir techninį ir profesinį gebėjimą, taip pat minimalius pajėgumo ir gebėjimo lygius, kurių reikalaujama pagal 2 dalį, negu to reikia atsižvelgiant į sutarties objektą, [...]“. Manome, kad du ar tris kartus didesnė nei numatoma metinė sutarties vertė yra tinkamas kriterijus. Finansinio reglamento taikymo taisyklių, taikomų nuo 2016 m. sausio 1 d. 147 straipsnio 1 dalyje dėl ekonominio ir finansinio pajėgumo paaiškintas šis klausimas ir tik reikalaujama, kad „[...] nustatomas minimalus metinės apyvartos dydis neviršytų numatomos metinės sutarties vertės daugiau kaip dvigubai, išskyrus tinkamai pagrįstus su pirkimo pobūdžiu susijusius atvejus, kuriuos perkančioji organizacija paaiškina pirkimo dokumentuose“.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

10.11. Patikrinę vieną operaciją, susijusią su subsidijų mokėjimu lankytojų grupėms, nustatėme trūkumų, susijusių su išlaidų deklaracija, kurią pateikė viena iš šių grupių, kadangi patvirtinamuosiuose dokumentuose pateiktos sumos neatitiko išlaidų deklaracijoje nurodytų sumų⁽⁷⁾. Kitu atveju nustatėme grupės, kuri pateikė prašymą apmokėti dalį kelionės į Briuselį, kuri nebuvo susijusi su jos vizitu į Europos Parlamentą, netinkamų finansuoti išlaidų.

Europos Komisija

10.12. Kaip ir ankstesniais metais⁽⁸⁾, nustatėme keletą klaidų, susijusių su personalo išlaidomis ir keletą trūkumų PMO administruojant šeimos pašalpas. Į tai paprašėme atkreipti dėmesį Komisijos vadovybę.

Europos Audito Rūmai

10.13. Išorės auditoriaus ataskaitoje⁽⁹⁾ konstatuojama, kad „finansinės būklės ataskaitos tikrai ir teisingai atspindi Europos Audito Rūmų finansinę būklę 2017 m. gruodžio 31 d. ir tą dieną pasibaigusią finansinių metų operacijų rezultatus, pinigų srautus ir grynojo turto pokyčius“.

PARLAMENTO ATSAKYMAS

10.11 Parlamentas atkreipia dėmesį į tai, kad vienos iš grupių kai kurie patvirtinamieji dokumentai neatitiko prašomų padengti išlaidų. Dėl šios priežasties Parlamentas yra nustatęs ex post patikros programą, kad galėtų patikrinti patvirtinamuosius dokumentus. Išlaidų, kurios nėra tinkamai pagrįstos arba nėra tinkamos finansuoti, atveju parengiamas vykdomasis raštas atitinkamoms sumoms susigrąžinti.

Dėl su apsilankymais susijusių išlaidų tinkamumo finansuoti, Parlamentas mano, kad tinkamumas turi būti vertinamas atsižvelgiant į bendrus lankytojų programos tikslus, išplėstas lankytojams teikiamas paslaugas, kaip nustatyta 2015 m. balandžio mėn. Parlamento biuro patvirtintoje EP lankytojų strategijoje, ir lankytojų grupių transporto organizavimo logistikos suvaržymus.

KOMISIJOS ATSAKYMAS

10.12. Atsakomybė deklaruoti ir (arba) atnaujinti personalo informaciją, įskaitant informaciją apie šeimos pašalpas, visų pirma tenka darbuotojams.

Komisija savo ruožtu jau įdiegė keletą priemonių, kuriomis siekiama dar pagerinti informacijos apie asmeninę padėtį atnaujinimą ir šeimos pašalpų valdymą.

⁽⁷⁾ Taisyklių, reglamentuojančių lankytojų grupių priėmimą 20 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad grupės turi pateikti savo galutinę išlaidų deklaraciją ne vėliau kaip per trisdešimt dienų po apsilankymo. Tačiau pagal taisyklės šiame etape nereikalaujama, kad jie pateiktų patvirtinamuosius dokumentus (pavyzdžiui, sąskaitas faktūras, įlaipinimo talonus). Šie dokumentai turi būti saugomi trejus metus ir turi būti pateikti tik tuo atveju, jei Parlamentas atlieka ex post kontrolę.

⁽⁸⁾ Žr. 2015 m. metinės ataskaitos 9.12 dalį ir 2014 m. metinės ataskaitos 9.13 dalį.

⁽⁹⁾ Žr. 10.5 dalyje nurodytą išorės auditoriaus ataskaitą dėl finansinės būklės ataskaitų.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

Išvada

10.14. Bendri audito įrodymai rodo, kad klaidų lygis „Administravimo“ srities išlaidose nebuvo reikšmingas. Šioje DFP išlaidų kategorijoje mūsų operacijų testavimas rodo, kad bendras įvertintas klaidų lygis yra 0,5 % (žr. **10.1 priedą**).

Rekomendacijos

10.15. **10.2 priede** pateikti mūsų tikrinimo, kaip buvo įgyvendintos trys mūsų 2014 m. metinėje ataskaitoje pateiktos rekomendacijos, rezultatai. Mes neperžiūrėjome dviejų rekomendacijų, kadangi mūsų 2017 m. auditas neapėmė šio tipo operacijų. Atitinkamos institucijos ir įstaigos tris rekomendacijas įgyvendino dauguma atžvilgių.

10.16. Atlikę šią peržiūrą ir atsižvelgdami į 2017 m. nustatytus faktus ir išvadas, mes rekomenduojame:

- **1 rekomendacija.** *Finansinio reglamento peržiūros kontekste* Europos Parlamentas turėtų patobulinti leidimus suteikian-tiems pareigūnams skirtas gaires dėl atrankos ir sutarties skyrimo kriterijų koncepcijos ir patikrų vykdant viešųjų pirkimų procedūras (žr. 10.9 ir 10.10 dalis.)
- **2 rekomendacija.** Kitą kartą peržiūrint taisykles, kuriomis reglamentuojamas lankytojų grupių priėmimas, Europos Parlamentas turėtų sustiprinti išlaidų deklaracijų teikimo procedūrą, reikalaujamas, kad su savo išlaidų deklaracijomis grupės pateiktų patvirtinamuosius dokumentus (žr. 10.11 dalį).
- **3 rekomendacija.** Europos Komisija turėtų kiek įmanoma greičiau patobulinti savo statutinių šeimos pašalpų valdy-mo sistemas, sustiprindama nuoseklumo patikras, skirtas patikrinti darbuotojų deklaracijas apie iš kitų šaltinių gautas pašalpas (žr. 10.12 dalį).

PARLAMENTO ATSAKYMAS

Parlamentas pažymi, kad tokios temos kaip procedūrų struktūra ir atitiktis atrankos kriterijams patikros sudaro atitinkamų gairių dalį. Svarbesnius su konkurencijos didinimu susijusius klausimus vertina Parlamento viešųjų pirkimų reikalų koordinavimo organas, kuris šiuo metu taip pat vertina susijusius klausimus atsižvelgdamas į Audito Rūmų specialiąją ataskaitą Nr. 17/2016.

Parlamentas atkreipia dėmesį į šią rekomendaciją, į kurią bus atsižvelgta atliekant minėtų nuostatų peržiūrą; šiuo metu kontrolės dažnis ir intensyvumas bus pritaikomi prie susijusios rizikos.

KOMISIJOS ATSAKYMAS

Komisija sutinka su šia rekomendacija ir jau ėmėsi priemonių šeimos pašalpų valdymui pagerinti.

10.1 PRIEDAS

SU „ADMINISTRAVIMU“ SUSIJUSIŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

	2017	2016
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Iš viso operacijų	55	100
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	0,5 %	0,2 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	1,2 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	0,0 %	

**METINĖ IŠ 8-OJO, 9-OJO, 10-OJO IR 11-OJO
EUROPOS PLĖTROS FONDŲ (EPF)
FINANSUOJAMOS VEIKLOS 2017 FINANSINIŲ
METŲ ATASKAITA**

(2018/C 357/02)

**Metinė iš 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų (EPF) finansuojamos veiklos
2017 finansinių metų ataskaita**

TURINYS

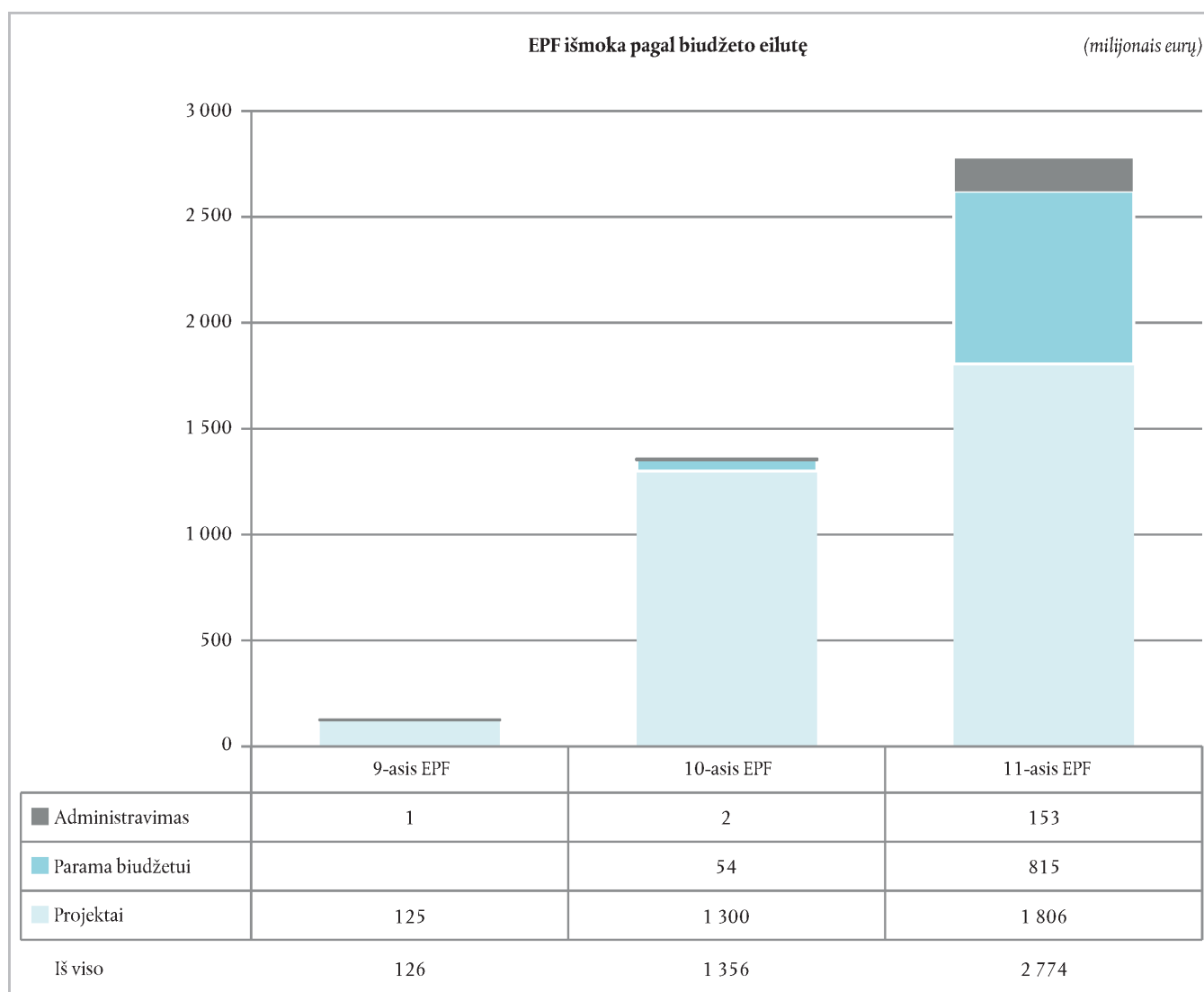
	<i>Dalis</i>
Įvadas	1–5
Trumpas Europos plėtros fondų aprašymas	2–5
I skyrius. Finansinis 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF įgyvendinimas	6–10
II skyrius. Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl EPF	11–41
Europos Parlamentui ir Tarybai teikiamas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF ir nepriklausomo auditoriaus ataskaita	I–XXI
Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija	11–41
Audito apimtis ir metodas	11–14
Finansinių ataskaitų patikimumas	15
Operacijų tvarkingumas	16–28
Metinė veiklos ataskaita ir kitos valdymo priemonės	29–41
Išvada ir rekomendacijos	42–47
Išvada	42–45
Rekomendacijos	46–47
1 priedas. Europos plėtros fondų operacijų testavimo rezultatai	
2 priedas. EPF mokėjimai 2017 m. pagal pagrindinį regioną	
3 priedas. Atsižvelgimas į ankstesnes rekomendacijas, skirtas Europos plėtros fondams	

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

ĮVADAS

1. Šioje metinėje ataskaitoje pateikti mūsų nustatyti su 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondais (EPF) susiję faktai. **1 langelyje** pateikta 2017 m. šioje srityje vykdytos veiklos ir išlaidų apžvalga.

1 langelis. Europos plėtros fondai. 2017 m. finansinė apžvalga

1 lentelė. Europos plėtros fondai. Pagrindinė 2017 m. informacija

	(milijonais eurų)
Iš viso mokėjimų	4 256
- avansai ir EPF įnašai į ES patikos fondus	- 2 648
+ patvirtinti avansai ir ES patikos fondai	1 876
Audituota populiacija	3 484

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis 2017 m. konsoliduotomis 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo, 11-ojo EPF finansinėmis ataskaitomis ir DG DEVCO 2017 m. metine veiklos ataskaita.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Trumpas Europos plėtros fondų aprašymas

2. EPF yra pagrindinė, 1959 m. pradėta taikyti priemonė, kuria Europos Sąjunga (ES) teikia Afrikos, Karibų ir Ramiojo vandenyno šalims bei užjūrio šalims ir teritorijoms (UŠT) skirtą paramą vystomajam bendradarbiavimui. 2000 m. birželio 23 d. Kotonu 20 metų laikotarpiui pasirašytas partnerystės susitarimas („Kotonu susitarimas“) šiuo metu yra pagrindas, reglamentuojantis Europos Sąjungos santykius su AKR šalimis ir UŠT. Jos pagrindinis tikslas – mažinti ir ilginiui visai panaikinti skurdą.

3. EPF ypatingi tuo, kad:

- a) juos finansuoja valstybės narės remdamosi kvotomis arba „įnašų raktais“, kuriuos nustato nacionalinės vyriausybės Europos Sąjungos Taryboje;
- b) juos valdo Komisija atskirai nuo ES bendrojo biudžeto ir Europos investicijų bankas (EIB);
- c) dėl tarpvyriausybinių EPF pobūdžio Europos Parlamentas (EP) vykdo labiau ribotą su jų veikla susijusią funkciją, palyginti su jo funkcija vystomojo bendradarbiavimo priemonių, finansuojamų iš ES bendrojo biudžeto atveju: jis nedalyvauja nustatant ir skiriant EPF išteklius. Tačiau Europos Parlamentas vis dar yra *biudžeto įvykdymą tvirtinanti* institucija, išskyrus Investicijų priemonę, kurią valdo EIB, ir todėl ji nepatenka į mūsų audito apimtį ⁽¹⁾ ⁽²⁾;
- d) EPF netaikomas metinio periodiškumo principas: EPF sutartys paprastai sudaromos penkerių–septynerių metų įsipareigojimo laikotarpiui, o mokėjimai gali būti atlikti per daug ilgesnį laikotarpį.

⁽¹⁾ Žr. 2015 m. kovo 2 d. Tarybos reglamento (ES) 2015/323 dėl vienuoliktajam Europos plėtros fondui taikomo finansinio reglamento 43, 48–50 ir 58 straipsnius (OL L 58, 2015 3 3, p. 17).

⁽²⁾ 2012 m. trišaliame EIB, Komisijos ir Audito Rūmų susitarime (2008 m. vasario 18 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 215/2008 dėl 10-ajam EPF taikomo finansinio reglamento 134 straipsnis (OL L 78, 2008 3 19, p. 1)) nustatytos Audito Rūmų atliekamo šių operacijų audito taisyklės. Audito Rūmų patikinimo pareiškimas neapima Investicinės priemonės.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

4. Beveik visą Europos plėtros fondų valdymą vykdo Komisijos Tarptautinio bendradarbiavimo ir vystymosi generalinis direktoratas (DG DEVCO) ⁽³⁾.

5. Šioje ataskaitoje nagrinėjamos išlaidos vykdomos taikant daugybę įvairių vykdymo metodų ⁽⁴⁾, taikomų 79 šalyse.

I SKYRIUS. FINANSINIS 8-OJO, 9-OJO, 10-OJO IR 11-OJO EPF ĮGYVENDINIMAS

6. Aštuntojo EPF (1995–2000 m.) biudžetas sudarė 12 840 milijonų eurų, devintojo EPF (2000–2007 m.) – 13 800 milijonų eurų, o dešimtojo (2008–2013 m.) – 22 682 milijonus eurų.

7. Vidaus susitarimas dėl 11-ojo EPF įsteigimo ⁽⁵⁾ (2015–2020 m.) įsigaliojo 2015 m. kovo 1 d. ⁽⁶⁾ 11-ajam EPF tenka 30 506 milijonai eurų ⁽⁷⁾, iš kurių 29 089 milijonai eurų skirta AKR šalims, o 364,5 milijono eurų – UŠT.

8. **2 langelyje** parodytas EPF išteklių naudojimas ir 2017 m., ir bendrai.

⁽³⁾ Išskyrus 4 % 2017 m. EPF išlaidų, kurias valdo Humanitarinės pagalbos ir civilinės saugos generalinio direktoratas (ECHO).

⁽⁴⁾ Pavyzdžiui, darbų / tiekimo / paslaugų sutartys, dotacijos, parama biudžetui, programų įverčiai.

⁽⁵⁾ OL L 210, 2013 8 6, p. 1.

⁽⁶⁾ 2013–2015 m. lėšos buvo išpareigosios taikant pereinamojo laikotarpio priemonę.

⁽⁷⁾ Įskaitant 1 139 milijonus eurų, kuriuos valdo EIB.

2 langelis. EPF išteklių naudojimas 2017 m. gruodžio 31 d.

	Padėtis 2016 m. pabaigoje		Biudžeto vykdymas 2017 finansiniais metais (grynasis) ⁽⁶⁾							Padėtis 2017 m. pabaigoje					(milijonais eurų)
	Bendra suma	įvykdymo lygis ⁽²⁾	8-asis EPF ⁽³⁾	9-asis EPF ⁽³⁾	10-asis EPF	11-asis EDF ⁽³⁾	Bendra suma	8-asis EPF	9-asis EPF	10-asis EPF	11-asis EPF	Bendra suma	įvykdymo lygis ⁽²⁾		
A - IŠTEKLIAI ⁽¹⁾	76 896		-7	-37	-119	191	28	10 385	15 430	21 488	29 621	76 924			
B - PANAUDOJIMAS															
1. Bendri įsipareigojimai ⁽⁴⁾	60 097	78,2 %	-9	-38	-5	5 807	5 755	10 382	15 391	21 052	19 027	65 852	85,6 %		
2. Atskiri įsipareigojimai ⁽⁵⁾	53 032	69,0 %	-3	-20	550	5 684	6 211	10 376	15 289	20 125	13 453	59 243	77,0 %		
3. Mokėjimai	45 339	59,0 %	-1	111	1 277	2 770	4 157	10 375	15 164	17 753	6 206	49 498	64,3 %		
C - Neįvykdyti įsipareigojimai (B1-B3)	14 758	19,2 %						7	227	3 299	12 821	16 354	21,3 %		
D - Turimas likutis (A-B1)	16 799	21,8 %						3	39	436	10 594	11 072	14,4 %		

⁽¹⁾ Apima 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF pradinį asignavimą, bendrąjį finansavimą, palūkanas, kitus išteklius ir pervedimus iš ankstesnių EPF.

⁽²⁾ Kaip išteklių procentinė dalis.

⁽³⁾ Neįgyvendintos sumos atitinka panaikintus įsipareigojimus.

⁽⁴⁾ Bendri įsipareigojimai yra susiję su finansavimo sprendimais.

⁽⁵⁾ Atskiri įsipareigojimai yra susiję su atskiromis sutartimis.

⁽⁶⁾ Grynųjų įsipareigojimų po įsipareigojimų panaikinimo. Grynųjų mokėjimai po susigrąžinimų.

Šaltinis: Europos Audito Rūmai, remiantis 2017 m. konsoliduotomis metinėms 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo, 11-ojo EPF finansinėmis ataskaitomis. Pateikti skaičiai neapima EPF dalies, kurią valdo EIB.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

9. 2017 m. DG DEVCO toliau dėjo pastangas siekdamas sumažinti seną išankstinį finansavimą ir nepanaudotus įsipareigojimus iki 25 % tikslinio lygio ⁽⁸⁾ (žr. **3 langelį**).

3 langelis. Senų išankstinių mokėjimų, senų nepanaudotų įsipareigojimų ir senų nebegaliojančių sutarčių mažinimo pagrindiniai veiksmingumo rodikliai

DG DEVCO tikslas buvo viršytas sumažinant senus išankstinius mokėjimus 37,60 % visoje jo atsakomybės srityje (32,58 % EPF srityje) ir senus nepanaudotus įsipareigojimus 38,49 % (37,63 % EPF srityje).

Nepaisant to, kad nustatytas tikslas išlaikyti nebegaliojančių sutarčių ⁽⁹⁾ dalį ne didesnę kaip 15 % visų atvirų sutarčių nebuvo pasiektas EPF atžvilgiu (18,75 %), bendras tikslas buvo pasiektas (14,95 %). Pagrindinė priežastis, dėl kurios EPF sutarčių procentas yra prastesnis, yra tai, kad senų nebegaliojančių sutarčių pagal EPF užbaigimas yra techniškai sudėtingesnis, jei pagal susigrąžinimo pavedimus nėra atgauti pinigai. 2017 m. rugsėjo mėn. DG DEVCO pradėjo naują šiai problemai skirtą procedūrą. Tolesnius šios naujos procedūros peržiūros veiksmus atliksime 2018 m. metinio audito kontekste.

10. Kitaip nei išankstinio finansavimo vystymosi atveju, Komisija nėra nustačiusi PVR, skirtų stebėti avansinių įnašų, kuriuos sumokėjo ES patikos fondai (patikos fondas „Bėkou“ ir ES skubiosios pagalbos Afrikai patikos fondas), vystymąsi.

10. Remiantis apskaitos taisyklėmis, EPF įnašai į ES patikos fondus nurodomi EPF metinėse ataskaitose. Jie kasmet stebimi ir tikrinami. Be to, ES patikos fondų neįvykdytų įsipareigojimų ⁽¹⁾ panaudojimo laikotarpis, kuris daro tiesioginį poveikį tų įnašų vystymuisi, realiuoju laiku stebimas pagal 4-ą PVR (neįvykdytų įsipareigojimų panaudojimo pajėgumą). Todėl Komisija laikosi nuomonės, kad EPF įnašų į ES patikos fondus vystymasis stebimas tinkamai ir kad nėra būtinybės nustatyti papildomo PVR.

⁽⁸⁾ Šis tikslas buvo nustatytas tiek visai atsakomybės sričiai, tiek konkrečiai EPF.

⁽⁹⁾ Sutartis nebegalioja, jei ji vis dar yra atvira daugiau nei 18 mėnesių po jos veikimo laikotarpio pabaigos.

⁽¹⁾ Neįvykdyti įsipareigojimai – tai neįvykdytų įsipareigojimų, dėl kurių buvo susitarta, tačiau kurie dar nėra išmokėti, suma.

II SKYRIUS. AUDITO RŪMŲ PATIKINIMO PAREIŠKIMAS DĖL EPF**Europos Parlamentui ir Tarybai teikiamas Audito Rūmų patikinimo pareiškimas dėl 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF ir nepriklausomo auditoriaus ataskaita****Išvada****I. Mes auditavome:**

- a) 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF metines finansines ataskaitas, kurias sudaro balansas, finansinių rezultatų ataskaita, pinigų srautų ataskaita, grynojo turto pokyčių ataskaita ir Komisijos 2018 m. birželio 27 d. patvirtinta 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinio įgyvendinimo ataskaita, ir
- b) šiose ataskaitose atspindimų *operacijų*, kurių finansų valdymas yra Komisijos atsakomybė, teisėtumą ir *tvarkingumą* ⁽¹⁰⁾, kaip reikalaujama Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 287 straipsnyje ir į vienuoliktajam EPF taikomo *Finansinio reglamento*, kuris taip pat taikomas ankstesniems EPF, 49 straipsnyje.

Finansinių ataskaitų patikimumas*Nuomonė dėl finansinių ataskaitų patikimumo*

II. Mūsų nuomone, 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių metų EPF metinėse finansinėse ataskaitose šių EPF finansinė būklė 2017 m. gruodžio 31 d. ir su tą dieną pasibaigusiais finansiniais metais susiję jų operacijų ir pinigų srautų rezultatai ir jų grynojo turto pokyčiai, vadovaujantis EPF Finansiniu reglamentu ir apskaitos taisyklėmis, pagrįstomis tarptautiniu mastu pripažintais viešojo sektoriaus apskaitos standartais, visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai.

Finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumas ir tvarkingumas**Pajamos***Nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų pajamų teisėtumo ir tvarkingumo*

III. Mūsų nuomone, 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimos pajamos visais reikšmingais aspektais yra teisėtos ir tvarkingos.

Mokėjimai*Neigiama nuomonė dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo*

IV. Mūsų nuomone, dėl klausimų, aptartų neigiamos nuomonės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo pagrinde, reikšmingumo 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų finansinėse ataskaitose atspindimi mokėjimai yra reikšmingai paveikti klaidų.

⁽¹⁰⁾ Atsižvelgiant į vienuoliktajam EPF taikomo Finansinio reglamento 43, 48–50 ir 58 straipsnius, šis patikinimo pareiškimas nėra taikomas tai EPF lėšų daliai, kurią valdo EIB.

Pagrindas pareikšti nuomonę

V. Mes auditą atlikome remdamiesi IFAC tarptautiniais audito standartais (TAS) ir etikos kodeksais ir INTOSAI tarptautiniais aukščiausiųjų audito institucijų standartais (TAAIS). Mūsų pagal šiuos standartus nustatytos pareigos plačiau apibūdintos mūsų ataskaitos skirsnyje „Auditoriaus atsakomybė“. Pagal Tarptautinių buhalterijų etikos standartų valdybos (IESBA) Buhalterijų profesionalų etikos kodeksą mes esame nepriklausomi ir atlikome kitas savo etines pareigas laikydami šiu standartų ir reikalavimų bei IESBA kodekso. Esame įsitikinę, kad savo nuomonei pagrįsti surinkome pakankamus ir tinkamus audito įrodymus.

Neigiamos nuomonės dėl finansinėse ataskaitose atspindimų mokėjimų teisėtumo ir tvarkingumo pagrindas

VI. 2017 m. pagal 8-ąją, 9-ąją, 10-ąją ir 11-ąją EPF registruotos išlaidos yra reikšmingai paveiktos klaidų. Mūsų įvertintas finansinėse ataskaitose atspindimų išlaidų klaidų lygis yra 4,5 %.

Pagrindiniai audito dalykai

VII. Pagrindiniai audito dalykai – tai dalykai, kurie, mūsų profesiniu sprendimu, buvo svarbiausi mūsų einamojo laikotarpio finansinės būklės ataskaitų auditui. Šie dalykai buvo nagrinėjami mūsų bendro finansinės būklės ataskaitų audito kontekste ir rengiant susijusią audito nuomonę, tačiau apie juos mes neteikiame atskiros nuomonės.

Sukauptos sąnaudos

VIII. Mes įvertinome finansinėse ataskaitose pateiktas sukauptas sąnaudas (žr. 2.8 raštą), kurioms taikomas aukštas vertinimo lygis. 2017 m. pabaigoje Komisija įvertino, kad patirtos, bet paramos gavėjų dar nepraneštos tinkamos finansuoti išlaidos sudarė 4 653 milijonus eurų (2016 m. pabaigoje jos sudarė 3 903 milijonus eurų).

IX. Mes patikrinome šių sukauptų sumų įverčių skaičiavimus ir peržiūrėjome 36 pavienių sutarčių imtį, siekdami atsižvelgti į riziką, kad sukauptos sumos buvo nurodytos neteisingai. Atlikę šį darbą padarėme išvadą, kad galutinėse finansinėse ataskaitose pripažintos sukauptos sąnaudos buvo tinkamos.

Galimas Jungtinės Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos poveikis 2017 m. EPF finansinėms ataskaitoms

X. 2017 m. kovo 29 d. Jungtinė Karalystė (JK) pranešė Europos Vadovų Tarybai apie savo ketinimą išstoti iš Europos Sąjungos (ES). 2018 m. kovo 19 d. Komisija paskelbė susitarimo dėl išstojimo projektą, kuriame apibendrina derybų su JK pažangą. Šiame susitarimo dėl išstojimo projekte nurodyta, kad JK išliks EPF šalimi tol, kol nebus užbaigtas 11-asis EPF ir visi ankstesni neužbaigti EPF, ir kad priims tuos pačius išipareigojimus kaip ir valstybės narės pagal vidaus susitarimą, kuriuo buvo įsteigtas 11-asis EPF, bei su ankstesniais EPF susijusius išipareigojimus iki jų užbaigimo.

XI. Susitarimo dėl išstojimo projekte taip pat nurodyta, kad tuo atveju, kai vykdant projektus pagal 10-ąją EPF ar ankstesnius EPF sumos nebuvo išipareigosios arba išipareigojimai buvo panaikinti šio susitarimo įsigaliojimo dieną, JK tenkanti šių lėšų dalis nebus iš naujo panaudota. Tas pats taikytina JK tenkančiai 11-ojo EPF lėšų daliai, dėl kurios nebus priimti išipareigojimai arba išipareigojimai bus panaikinti po 2020 m. gruodžio 31 d. JK išstojimo iš Europos Sąjungos derybos tebevyksta, taigi ir galutinis susitarimo tekstas dar nebuvo patvirtintas.

XII. Tuo remiantis, mes darome išvadą, kad finansinės ataskaitos 2017 m. gruodžio 31 d. atspindi dabartinę padėtį, kuri gali keistis priklausomai nuo išstojimo proceso.

Vadovybės atsakomybė

XIII. Pagal SESV 310–325 straipsnius ir 11-ąją EPF finansinių reglamentą vadovybė yra atsakinga už EPF finansinių ataskaitų parengimą ir pateikimą, laikantis tarptautiniu mastu pripažintų viešojo sektoriaus apskaitos standartų, bei už jose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą. Ši atsakomybė apima vidaus kontrolės priemonių parengimą, įgyvendinimą ir palaikymą, siekiant parengti ir pateikti finansinės būklės ataskaitas, kuriose nėra reikšmingų dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių iškraipymų. Galutinė atsakomybė už EPF finansinėse ataskaitose atspindimų operacijų teisėtumą ir tvarkingumą tenka Komisijai.

XIV. Rengiant EPF finansines ataskaitas, Komisijai tenka atsakomybė įvertinti, ar EPF geba užtikrinti veiklos tęstinumą, atskleisti svarbius su tęstinumu susijusius dalykus ir taikyti veiklos tęstinumo prielaidą apskaitai, nebent jis ketina likviduoti subjektą ar nutraukti operacijas arba yra priverstas tą padaryti, neturėdamas kitos realios išeities.

XV. Komisija atsakinga už EPF finansinės atskaitomybės proceso priežiūrą.

Auditoriaus atsakomybė už EPF finansinių ataskaitų ir atspindimų operacijų auditą

XVI. Mūsų tikslai yra gauti pakankamą patikinimą dėl to, ar EPF finansinėse ataskaitose nėra reikšmingų iškraipymų, o jose atspindimos operacijos yra teisėtos ir tvarkingos, bei, remiantis mūsų auditu, pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai patikinimo pareiškimą dėl finansinių ataskaitų patikimumo bei jose atspindimų operacijų teisėtumo ir tvarkingumo. Pakankamas patikinimas užtikrina aukštą patikinimo lygį, tačiau jis nėra garantija, kad audito metu visuomet buvo nustatyti galimi reikšmingi iškraipymai ar neatitikties atvejai. Tokius atvejus gali nulemti sukčiavimas ar klaidos ir jie laikomi reikšmingais jei, imant atskirai ar subendrinus, galima pagrįstai tikėtis, jog jie darys įtaką naudotojų ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis šiomis EPF finansinėmis ataskaitomis.

XVII. Atlikdami auditą pagal TAS IR TAAIS, per visą auditą mes remiamės profesine nuovoka ir laikomės profesinio skepticizmo principo. Mes taip pat:

- nustatome ir įvertiname dėl sukčiavimo ar klaidų atsiradusių reikšmingų iškraipymų EPF finansinėse ataskaitose ar susijusių operacijų reikšmingos neatitikties EPF teisiniam pagrindui riziką. Atsižvelgdami į šias rizikas, mes parengiame ir vykdomė audito procedūras ir surenkame savo audito nuomonei pagrįsti pakankamus ir tinkamus audito įrodymus. Aptikti dėl sukčiavimo atsiradusius reikšmingus iškraipymus arba neatitiktį yra sudėtingiau nei tada, kai jie atsiranda dėl klaidų, kadangi sukčiavimas gali apimti sąmokslą, klastojimą, tyčinio pobūdžio neveikimą, klaidingų duomenų pateikimą arba vidaus kontrolės nepaisymą. Todėl yra didesnė rizika, kad tokie atvejai nebus aptikti,
- susipažįstame su auditui svarbia vidaus kontrole tam, kad galėtume parengti tinkamas audito procedūras, bet ne tam, kad pareikštume nuomonę dėl vidaus kontrolės veiksmingumo,
- įvertiname vadovybės taikomos apskaitos politikos tinkamumą ir vadovybės atliktų apskaitinių įvertinimų ir susijusios atskleistos informacijos pagrįstumą,
- darome išvadą dėl vadovybės apskaitos veiklos tęstinumo principo tinkamumo ir, remdamiesi gautais audito įrodymais, nustatome, ar egzistuoja reikšmingas su įvykiais arba sąlygomis susijęs netikrumas, dėl kurio gali kilti reikšmingų abejonių dėl EPF gebėjimo toliau užtikrinti veiklos tęstinumą. Jei mes darome išvadą, kad toks reikšmingas netikrumas egzistuoja, mes privalome atkreipti dėmesį savo ataskaitoje į susijusią konsoliduotose finansinėse ataskaitose atskleidžiamą informaciją arba, jei ši atskleidžiama informacija yra netinkama, pakeisti savo nuomonę. Mūsų išvados pagrįstos audito įrodymais, gautais iki mūsų ataskaitos pateikimo dienos. Tačiau dėl būsimų įvykių arba sąlygų subjektas gali daugiau neužtikrinti veiklos tęstinumo,
- įvertiname bendrą metinių finansinių ataskaitų pateikimą, struktūrą ir turinį, įskaitant visą atskleidžiamą informaciją, ir tai, ar metinėse finansinėse ataskaitose operacijos ir įvykiai pateikti teisingai.

XVIII. Mes su vadovybe aptariame, be kita ko, planuojamą audito apimtį ir tvarkaraštį bei reikšmingus audito metu nustatytus faktus, įskaitant bet kokius nustatytus reikšmingus vidaus kontrolės trūkumus.

XIX. Mes tikriname visus valstybių narių įnašus ir imtį, sudarytą iš kito pobūdžio pajamų operacijų.

XX. Išlaidų srityje mes nagrinėjame mokėjimų operacijas, kai išlaidos buvo padarytos, užregistruotos ir patvirtintos. Šis nagrinėjimas apima visas mokėjimų kategorijas (įskaitant mokėjimus įsigyjant turtą), išskyrus avansus jų išmokėjimo momentu. Išankstiniai mokėjimai nagrinėjami *lėšų gavėjui* pateikus jų tinkamo panaudojimo įrodymą ir institucijai ar įstaigai sutikus su tuo įrodymu ir patvirtinus išankstinį mokėjimą tais pačiais arba vėlesniais metais.

XXI. Iš tų dalykų, kurie buvo aptarti su Komisija, mes nustatome tuos dalykus, kurie buvo svarbiausi einamojo laikotarpio EPF finansinių ataskaitų auditui ir todėl yra pagrindiniai audito dalykai. Mes apibūdiname šiuos dalykus savo ataskaitoje, nebent remiantis įstatyminiu teisės aktu ar reglamentu jų negalima viešai atskleisti arba mes ypač retomis aplinkybėmis nustatome, kad dalykas neturėtų būti pateiktas mūsų ataskaitose, kadangi pagrįstai galima tikėtis, jog neigiamos tokio veiksmo pasekmės nusvers viešojo intereso naudą.

2018 m. liepos 12 d.

Klaus-Heiner LEHNE

Pirmininkas

Europos Audito Rūmai

12, rue Alcide De Gasperi, Luxembourg, LUXEMBOURG

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Patikinimo pareiškimą patvirtinanti informacija*Audito apimtis ir metodas*

11. Audito Rūmų 2017 m. metinės biudžeto vykdymo ataskaitos **1.1 priede** pateikti mūsų audito metodas ir metodika. Dėmesį visų pirma reikia atkreipti į šiuos su šių metų EPF auditu susijusius konkrečius klausimus.

12. Mūsų pastabos dėl EPF finansinių ataskaitų patikimumo yra pagrįstos 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF finansinės būklės ataskaitomis ⁽¹¹⁾, kurias Komisija patvirtino pagal EPF finansinį reglamentą ⁽¹²⁾ kartu su apskaitos pareigūno pareiškimų raštu, kurį gavome 2018 m. birželio 21 d. Mes testavome sumas ir atskleistą informaciją ir vertinome taikytus apskaitos principus bei bet kokius reikšmingus Komisijos parengtus įverčius ir bendrą finansinių ataskaitų pateikimą.

13. Audituodami operacijų tvarkingumą, atlikome šiuos veiksmus.

- a) Mes tikrinome visus valstybių narių įnašus ir imtį, sudarytą iš kito pobūdžio pajamų operacijų.
- b) Tikrinome 128 operacijų imtį, reprezentatyvią visų EPF mokėjimų atžvilgiu ir apimančią 100 mokėjimų, kuriems suteikė leidimą 23 ES delegacijos ⁽¹³⁾, bei 28 mokėjimus, kuriuos patvirtino Komisijos būstinė ⁽¹⁴⁾. Kadangi dalį mūsų audito populiacijos apėmė DG DEVCO 2017 m. *likutinio klaidų lygio* (LKL) tyrimas, mes į savo imtį įtraukėme 14 papildomų operacijų, kurioms po korekcijų pritaikėme šio tyrimo rezultatus ⁽¹⁵⁾. Visas imties dydis buvo 142, o tai atitinka Audito Rūmų patikinimo modelį.

⁽¹¹⁾ Žr. Reglamento (ES) 2015/323 44 straipsnį.

⁽¹²⁾ Žr. Reglamento (ES) 2015/323 43 straipsnį.

⁽¹³⁾ Afrikos Sąjunga, Angola, Barbadosas, Burkina Faso, Kongo Demokratinė Respublika, Etiopija, Fidžis, Haitis, Jamaika, Kenija, Madagaskaras, Malavis, Malis, Nigeris, Nigerija, Ruanda, Senegalas, Siera Leonė, Pietų Sudanas, Sudanas, Tanzanija, Zambija, Zimbabvė.

⁽¹⁴⁾ DG DEVCO: 19 mokėjimų; ECHO: 9 humanitarinės pagalbos mokėjimai.

⁽¹⁵⁾ Mums atlikus LKL tyrimų peržiūrą nustatėme, kad taikant LKL tyrimus pagrindžiančią metodiką numatyta atlikti tik labai nedaug patikrų vietoje, o pirkimų procedūrų nagrinėjimo apimtis yra ribota. Todėl šiais metais mes patikslinome LKL tyrimo rezultatą pagal atitikties viešųjų pirkimų taisyklėms klaidų santykinę dalis. Patikslinimo pagrindas buvo Audito Rūmų 2014–2016 m. patikinimo pareiškime nustatyti su EPF susiję faktai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

- c) Nustatę klaidų operacijose, mes analizavome susijusias sistemas, siekdami nustatyti trūkumus.
- d) Mes įvertinome DG DEVCŲ ir ES delegacijų naudojamas sistemas, apimančias: i) Komisijos darbuotojų, išorės auditorių ar priežiūros pareigūnų atliktas *ex ante* patikras prieš mokėjimų įvykdymą ir ii) stebėjimą ir priežiūrą, visų pirma atsižvelgimą į išorės auditus ir pirmiau minėtą LKL tyrimą.
- e) Mes peržiūrėjome DG DEVCŲ *metinę veiklos ataskaitą* (MVA).
- f) Mes įvertinome atsižvelgimą į ankstesnes mūsų rekomendacijas.

14. Kaip nurodyta 4 dalyje, DG DEVCŲ įgyvendina didžiąją tiek iš bendrojo biudžeto, tiek iš EPF finansuojamų išorės pagalbos priemonių dalį. Mūsų pastabos dėl sistemų MVA patikimumo bei generalinio direktoriaus 2017 m. patikinimo pareiškimo yra susijusios su visa DG DEVCŲ atsakomybės sritimi.

Finansinių ataskaitų patikimumas

15. Per praėjusius dvejus metus mes pranešėme apie nepanaudoto išankstinio finansavimo, kuris buvo neteisingai įrašytas kaip veiklos pajamos, susigrąžinimus. 2017 m. DG DEVCŲ apskaitos testų ir mūsų atliktos susigrąžinimo pavedimų⁽¹⁶⁾ imties peržiūros metu taip pat buvo nustatyta panašių atvejų. Nors pataisymai, kurie sudarė 5,1 milijono eurų⁽¹⁷⁾, buvo atlikti galutinėse EPF finansinėse ataskaitose, tikėtina, kad netestuotoje populiacijoje buvo panašių klaidų.

⁽¹⁶⁾ Mes išstestavome 17 susigrąžinimo pavedimų (bendra vertė – 16,7 milijono eurų) ir nustatėme, kad 3 susigrąžinimo pavedimai (bendra vertė – 0,4 milijono eurų) buvo neteisingai užregistruoti kaip pajamos, o ne kaip nepanaudoto išankstinio finansavimo susigrąžinimas.

⁽¹⁷⁾ 1,1 milijono eurų pataisymų sumą nustatė DG DEVCŲ, o 4 milijono eurų sumą vėliau nustatė Europos Audito Rūmų auditoriai.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

Operacijų tvarkingumas

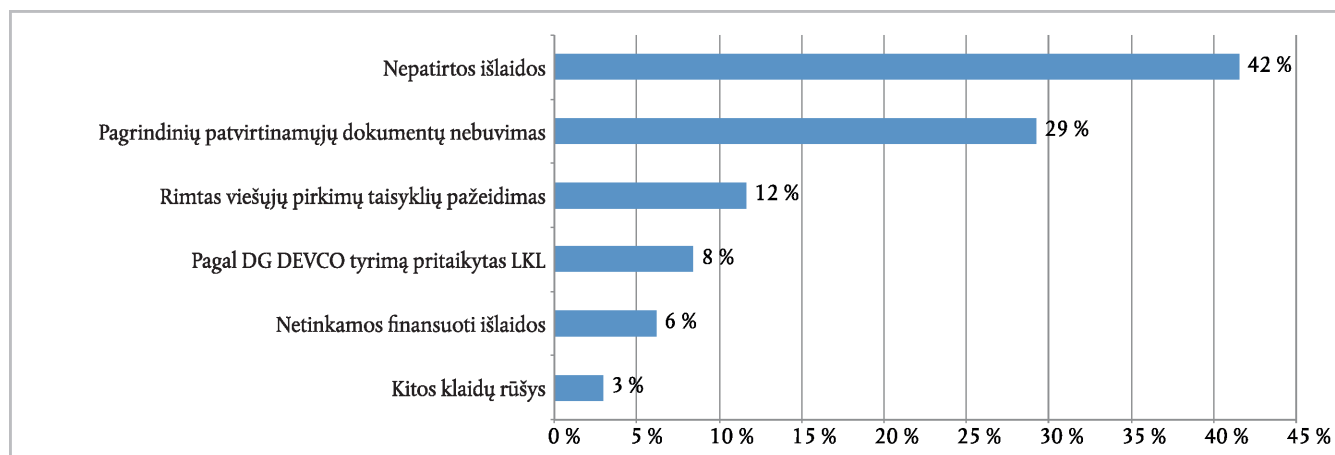
Pajamos

16. Pajamų operacijose nebuvo reikšmingo klaidų lygio.

Mokėjimai

17. **1 priede** pateikta operacijų testavimo rezultatų apžvalga. Iš 128 mūsų tikrintų mokėjimų operacijų, 37 (29 %) buvo klaidų. Remdamiesi 30 kiekybiškai įvertintų klaidų, mes vertiname, kad klaidų lygis sudaro 4,5 %⁽¹⁸⁾. Šis skaičius apskaičiuotas atsižvelgiant į 2017 m. LKL tyrimo pritaikytus rezultatus. **4 langelyje** pateiktas mūsų 2017 m. įvertinto klaidų lygio pasiskirstymas pagal klaidų tipą. **5 langelyje** pateikti šių klaidų pavyzdžiai.

4 langelis. Įvertinto klaidų lygio pasiskirstymas pagal klaidų tipą

Šaltinis: Europos Audito Rūmai.

⁽¹⁸⁾ Savo klaidų apskaičiavimą mes grindžiame reprezentatyvia imtimi. Nurodytas skaičius yra tiksliausias įvertis. Esame 95 % įsitikinę, kad įvertintas klaidų lygis populiacijoje yra tarp 1,2 % ir 7,8 % (atitinkamai apatinė ir viršutinė klaidų ribos).

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

18. Iš 118 mūsų tikrintų su projektais susijusių mokėjimų operacijų ⁽¹⁹⁾, 37 (31 %) buvo klaidų (30 kiekybiškai įvertinamų ir 8 kiekybiškai neįvertinamos). Iš 30 mokėjimo operacijų, kuriose buvo kiekybiškai įvertinamų klaidų, 10 (33 %) buvo galutinės operacijos, kurioms suteiktas leidimas po to, kai buvo atliktos visos *ex ante* patikros.

19. Kaip ir ankstesniais metais, palyginti su kitomis paramos formomis ⁽²⁰⁾, Komisija ir jos įgyvendinantys partneriai padarė daugiau klaidų vykdydami operacijas, susijusias su *programų sąmatomis, dotacijomis, susitarimais dėl įnašų su tarptautinėmis organizacijomis bei susitarimais dėl įgaliojimų su ES valstybių narių bendradarbiavimo agentūromis*. Iš 75 tikrintų šio tipo tikrintų operacijų, 27 (36 %) buvo kiekybiškai įvertinamų klaidų, kurios sudarė 70 % įvertinto klaidų lygio.

5 langelis. Kiekybiškai įvertinamų ir kiekybiškai neįvertinamų klaidų projektų operacijose pavyzdžiai*a) Nepatirtos išlaidos (kiekybiškai įvertinama klaida)*

Gamtos išteklių valdymo projekte Sudane Komisija per klaidą priėmė 2 milijonais eurų didesnę sumą nei įgyvendinančio partnerio (tarptautinės organizacijos) deklaruotos išlaidos.

Nagrinėdami atskirus išlaidų punktus, mes nustatėme, kad tris jų paveikė klaidos, nes ne visa deklaruotų išlaidų suma iš tikrųjų buvo patirta. Dėl tvirtinimo klaidos ir nustatytų netinkamų finansuoti išlaidų susidarė 51,57 % bendrų testuotų išlaidų klaidų lygis.

b) Pagrindinių patvirtinamųjų dokumentų nebuvimas (kiekybiškai įvertinama klaida)

Biologinės įvairovės projekte Angoloje, kurį įgyvendino tarptautinė organizacija, mes testavome su statybos sutartimis susijusius išlaidų punktus. Patvirtinamieji dokumentai nebuvo pakankami, kad būtų galima patikrinti išlaidas; juose taip pat nebuvo audito sekos, parodančios sąskaitose faktūrose nurodytas sumas ir atliktus darbus. Mūsų patikros vietoje parodė, kad buvo reikšmingų prieštaravimų tarp sutartyse nurodytų specifikacijų ir užbaigtų darbų, kalbant apie jų apimtį, koncepciją ir panaudotas medžiagas. Dėl netinkamų finansuoti išlaidų susidarė 28,83 % visų testuotų išlaidų klaidų lygis.

⁽¹⁹⁾ Su projektais susiję mokėjimai neapima paramos biudžetui mokėjimų.

⁽²⁰⁾ Kaip antai darbų / tiekimo / paslaugų sutartimis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

c) Pirkimų klaida. Nepakankami viešųjų pirkimų procedūros dokumentai (kiekybiškai įvertinama klaida)

Testuodami organizacijos įgyvendinto projekto, skirto paremti privačiojo sektoriaus plėtojimą AKR šalyse, išlaidas, mes negalėjome patikrinti pirkimų objekto tinkamumo finansuoti dėl nepakankamų dokumentų. Mes pareikalavome tokių dokumentų, kaip prašymo pateikti kainą, techninės užduoties, gautų pasiūlymų, vertinimo ataskaitų arba laimėtojo paskelbimo, tačiau nė vieno jų negavome. Dėl netinkamų finansuoti išlaidų susidarė 10,00 % visų testuotų išlaidų klaidų lygis.

d) Netinkamos finansuoti išlaidos (kiekybiškai įvertinama klaida)

Kalbant apie tarptautinės institucijos administruojamo patikos fondo išlaidas, mes nustatėme du netinkamų finansuoti išlaidų punktus. Vienas punktas buvo netiesioginės išlaidos, kurios buvo nurodytos kaip tiesioginės išlaidos, kitas punktas nebuvo tiesiogiai susijęs su veiksmo turiniu ar nebuvo būtinas jam įvykdyti. Dėl netinkamų finansuoti išlaidų susidarė 20,00 % bendrų testuotų išlaidų klaidų lygis.

e) Netinkamos finansuoti išlaidos (kiekybiškai įvertinama klaida ir kiekybiškai neįvertinama klaida)

Vietos įmonių plėtrai paramą teikiančiame projekte Tanzanijoje, kurį koordinavo privatus subjektas, mes nustatėme tris išlaidų punktus, kurie buvo paveikti klaidų. Vienas punktas buvo susijęs su PVM, kuris nėra tinkamas finansuoti pagal sutarties sąlygas ir nebuvo visiškai paremtas dokumentais, kaip antai sąskaitomis faktūromis arba sutartimi. Dėl netinkamų finansuoti išlaidų susidarė 1,84 % bendrų testuotų išlaidų klaidų lygis.

Kitas punktas, kuris buvo įrašytas kaip atlyginimai, buvo paremtas ne faktiniais atlyginimais prieš mokesčius, o įverčiais. Išlaidos gali būti laikomos tinkamomis finansuoti, jeigu jos buvo patirtos bei yra identifikuojamos ir patikrinamos. Trečio punkto atveju nebuvo įmanoma patikrinti, ar suma atitinka visas sumokėtas atlyginimų išlaidas ir ar naudos gavėjas sau nepasiliko pelno. Šie apribojimai lėmė kiekybiškai neįvertinamą klaidą abiejuose šiuose punktuose.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

20. Aštuonių kiekybiškai įvertinamų klaidų atveju ir trijų kiekybiškai neįvertinamų klaidų atveju Komisija turėjo pakankamai informacijos, kad prieš priimdama išlaidas, galėtų užkirsti tokioms klaidoms kelią arba jas aptikti ir ištaisyti. Jei Komisija būtų tinkamai pasinaudojusi visa savo turima informacija, įvertintas su šiuo skyriumi susijęs klaidų lygis būtų buvęs mažesnis 1,8 procentinio punkto. Mes nustatėme dvi kitas operacijas, kuriose buvo klaidų ir kurias išorės auditoriai ir priežiūros pareigūnai turėjo aptikti. Šios klaidos prie įvertinto klaidų lygio prisidėjo 0,1 procentinio punkto ⁽²¹⁾.

21. Be to, iš viso 15 operacijų, kuriose buvo kiekybiškai įvertinamų klaidų ⁽²²⁾, buvo tikrintos atliekant auditą ar išlaidų tikrinimą. Informacija, pateikta audito arba tikrinimo ataskaitose, apie iš tikrųjų atliktą darbą neleido mums įvertinti, ar klaidos galėjo būti aptiktos ir ištaisytos šių *ex ante* patikrų metu.

22. Afrikos infrastruktūros patikos fondas (AITF), kurį valdo Europos investicijų bankas, yra patikos fondas, kuriam teikia įnašus Komisija. DG DEVCO ne mažiau kaip kartą per metus naudoja fondo audituotas ir neauditutas finansinės būklės ataskaitas kaip pagrindą priimti patirtas išlaidas. Fondo finansinės būklės ataskaitos parengiamos remiantis TFAS ⁽²³⁾ ir į jas įtraukta įverčių ⁽²⁴⁾. Todėl jos apima ne tik faktines patirtas išlaidas. Be to, DG DEVCO naudojama audito ataskaita paremta finansiniu auditu, skirtu audito nuomonei apie fondo finansinės būklės ataskaitas pateikti. Jos paskirtis nėra netinkamų finansuoti išlaidų nustatymas.

23. Atlikę savo AITF operacijų auditą, nustatėme kiekybiškai įvertinamų ir kiekybiškai neįvertinamų klaidų, susijusių su įverčių naudojimu arba su kai kurių *ex ante* kontrolės priemonių negebėjimu aptikti netinkamas finansuoti išlaidas prieš jų patvirtinimą.

⁽²¹⁾ 1,1 procentinio punkto sudarančiais (devyniais) atvejais Komisija padarė klaidą pati ir 0,8 procentinio punkto sudarančiais (keturiais) atvejais klaidą padarė naudos gavėjai.

⁽²²⁾ Tokios klaidos prie įvertinto klaidų lygio prisidėjo 1,7 procentinio punkto.

⁽²³⁾ Tarptautiniai finansinės atskaitomybės standartai.

⁽²⁴⁾ „Kad finansinės būklės ataskaitos atitiktų TFAS, jos turi būti parengtos naudojant tam tikrus kritinius apskaitos įverčius. Taip pat reikalaujama, kad EIB vadovybė vadovautųsi savo nuožiūra taikant patikos fondo apskaitos politiką.“ 2.2 dalis. Reikšmingi AITF finansinės būklės ataskaitų apskaitos sprendimai ir įverčiai 2015 m. gruodžio 31 d.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

24. Dviejose srityse dėl mokėjimo sąlygų tikimybė, kad operacijose bus klaidų, buvo mažesnė. Pirmoji iš šių sričių buvo parama biudžetui⁽²⁵⁾. Antroji sritis apėmė atvejus, kai „sąlyginis metodas“ buvo taikomas tarptautinėms organizacijoms vykdančioms kelių paramos teikėjų remiamus projektus⁽²⁶⁾.

25. Parama biudžetui – tai finansinis įnašas, kuriuo prisidedama prie valstybės bendrojo biudžeto arba prie jos konkrečiai politikai ar tikslui skirtą biudžeto. Mes tikrinome, ar Komisija laikėsi šalims partnerėms skirtų paramos biudžetui mokėjimų vykdymą reglamentuojančių sąlygų ir ar ji patikrino, ar prieš išmokant lėšas buvo laikomasi bendrų tinkamumo sąlygų (pavyzdžiui, susijusių su pakankama pažanga viešojo sektoriaus finansų valdymo srityje).

26. Tačiau atsižvelgiant į tai, kad teisinės nuostatos suteikia galimybių įvairioms interpretacijoms, Komisija gana lanksčiai sprendžia, ar buvo įvykdytos šios bendrosios sąlygos. Mūsų tvarkingumo auditas negali aprėpti tolesnių etapų po to, kai pagalbos lėšos yra sumokamos šaliai partneriui, kadangi tuomet lėšos yra sujungiamos su šalies gavėjos biudžeto ištekliais. Dėl jokių tos šalies finansų valdymo trūkumų, nulemiančių pažeidimus nacionaliniu lygmeniu, klaidų mūsų audite neatsiranda⁽²⁷⁾.

27. Pagal „sąlyginį metodą“, kai Komisijos ir kitų paramos teikėjų įnašai į daugelio paramos teikėjų projektus susilieja ir nėra priskiriami konkrečioms žinomoms išlaidų punktams, Komisija daro prielaidą, kad yra laikomasi ES tinkamumo taisyklių, jei bendra sutelkta suma apima pakankamai tinkamų finansuoti išlaidų, kad jos padengtų ES įnašą. Į šį metodą, kurį taiko Komisija, mes taip pat atsižvelgėme mums atliekant pagrindinius testus⁽²⁸⁾.

⁽²⁵⁾ 2017 m. iš EPF atlikti paramos biudžetui mokėjimai sudarė 880 milijonų eurų.

⁽²⁶⁾ 2017 m. tarptautinių organizacijų atlikti EPF mokėjimai kelių paramos teikėjų remiamiems projektams sudarė 812 milijonų eurų. Mes negalime pateikti šios sumos dalies, kuriai taikomas sąlyginis metodas, kadangi Komisija jos atskirai nestebi.

⁽²⁷⁾ Paramos biudžetui efektyvumas ir veiksmingumas nagrinėjami keliose Audito Rūmų specialiosiose ataskaitose, iš kurių pastaruoju metu paskelbtos yra specialioji ataskaita Nr. 32/2016 „ES pagalba Ukrainai“, specialioji ataskaita Nr. 30/2016 dėl „ES paramos prioritetiniams sektoriams Hondūre veiksmingumas“.

⁽²⁸⁾ Mes nevykdėme pagrindinių išlaidų punktų patikrų tais atvejais, jei Komisijos įnašas neviršydavo 75 % veiksmo biudžeto. Tais atvejais, kuomet tokie įnašai siekė nuo 75 % iki 90 %, mes vertinome poreikį atlikti pagrindinių išlaidų punktų patikras kiekvienu konkrečiu atveju.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

28. Mūsų tikrintose penkiolikoje daugelio paramos teikėjų operacijų, kai buvo taikomas „sąlyginis metodas“, ir dešimtyje paramos biudžetui operacijų klaidų nebuvo. Į audito imtį neįtraukus šių operacijų, įvertintas klaidų lygis yra 6,5 % ⁽²⁹⁾.

Metinė veiklos ataskaita ir kitos valdymo priemonės

29. Nuo 2012 m. kiekvienoje metinėje veiklos ataskaitoje DG DEVCO pateikia išlygą dėl operacijų tvarkingumo. Vėliau buvo patvirtintas veiksmų planas siekiant pašalinti DG DEVCO kontrolės sistemos įgyvendinimo trūkumus.

30. Praeitais metais mes pranešėme apie patenkinamą pažangą, pasiektą įgyvendinant 2015 m. veiksmų planą; Dešimt veiksmų buvo užbaigti, penki veiksmi buvo iš dalies įvykdyti, o vienas buvo dar vykdomas.

31. Savo 2016 m. veiksmų plane DG DEVCO ir toliau didelį dėmesį skyrė didelės rizikos sritims: lėšoms esant netiesioginiam valdymui pasitelkus tarptautines organizacijas ir dotacijoms pagal tiesioginį valdymą. Iki 2018 m. kovo mėn. dešimt veiksmų buvo užbaigti, du veiksmi buvo iš dalies įvykdyti ⁽³⁰⁾, o du buvo dar vykdomi.

32. Prie 2017 m. veiksmų plano buvo pridėtos šešios naujos tikslinės priemonės. Šios priemonės yra skirtos, pavyzdžiui, sumažinti klaidoms, atsirandančioms dėl programos įverčių. Jos taip pat apėmė pataisymus, kurie turi būti atlikti sutarčių dėl įgaliojimo susitarimų ir ramsčių vertinimų šablonuose atsižvelgiant į naujo Finansinio reglamento pasikeitimus.

33. DG DEVCO kontrolės sistema yra paremta *ex ante* patikromis, kurios vykdomos prieš priimant naudos gavėjų deklaruotas išlaidas. Ir šiais metais nustatytų klaidų dažnis, įskaitant kai kurias klaidas, aptiktas galutinėse išlaidų deklaracijose, kurių atžvilgiu buvo atlikti *ex ante* išorės auditai ir išlaidų tikrinimai, toliau rodo šių tikrinimų trūkumus.

33. Peržiūrėtos išlaidų patikrinimų techninės užduotys, kurios turėtų padėti geriau vykdyti *ex ante* patikras, buvo patvirtintos 2018 m. kovo mėn.

⁽²⁹⁾ Nurodytas skaičius yra geriausias įvertis, pagrįstas reprezentatyvia 117 operacijų imtimi. Esame 95 % įsitikinę, kad klaidų lygis populiacijoje yra tarp 2,8 % ir 10,2 % (atitinkamai apatinės ir viršutinės klaidų lygio ribos).

⁽³⁰⁾ Informuoti naudos gavėjus apie tai, kad prieš patvirtindamas išlaidas DG DEVCO gali pareikalauti išsamių patvirtinamųjų dokumentų; įsteigti ryšių centrą, skirtą koordinuoti ryšius su tarptautinėmis organizacijomis.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2017 m. LKL tyrimas

34. 2017 m. visoje savo atsakomybės srityje DG DEVCO atliko savo šeštąjį likutinio klaidų lygio (LKL) tyrimą, kad įvertintų klaidų lygį, nepaisant visų vadovybės vykdytų patikrų, skirtų išvengti klaidų, jas aptikti ir ištaisyti⁽³¹⁾. Antrus metus iš eilės tyrimo metu buvo įvertinta, kad LKL neviršija Komisijos nustatytos 2 % reikšmingumo ribos⁽³²⁾.

35. Savo 2017 m. MVA DG DEVCO pašalino skirsnį, kuriame buvo atkreiptas dėmesys į LKL tyrimo apribojimą, susijusį su pirkimų procedūrų nagrinėjimo apimtimi, nepaisant to, kad šis apribojimas išlieka.

36. 2017 m. LKL tyrime operacijų skaičius, kai nebuvo vykdyti pagrindiniai testai dėl to, kad buvo visiškai pasikliauta ankstesniu kontrolės darbu, buvo daug didesnis (67 % operacijų) nei ankstesniuose tyrimuose (žr. **6 langelį**), nepaisant to, kad LKL vadove leidžiama visiškai pasikliauti ankstesniu kontrolės darbu „tik retais atvejais“⁽³³⁾. Kalbant apie daugumą į mūsų peržiūros imtį įtrauktų LKL operacijų⁽³⁴⁾, padarėme išvadą, kad visiškas kliovimasis ankstesniu kontrolės darbu buvo neteisingas arba nebuvo tinkamai pagrįstas. Be to, klaidos, kurios buvo nustatytos atliekant ankstesnį kontrolės darbą, nebuvo ekstrapoliuotos į netestuotą populiaciją ir dėl to tyrime buvo daroma prielaida, kad netestuotoje populiacijoje nebuvo klaidų. Tai daro poveikį likutiniam klaidų lygiui.

35. Komisijos nuomone, nurodyti pirkimų procedūrų nagrinėjimo apimtį kaip svarbų skirtumą yra šiek tiek perdėta, nes LKL tyrimo rangovai nagrinėja pirkimų procedūrų etapus – tikrina pagrindinius patvirtinamuosius dokumentus (kaip antai skelbimus apie pirkimą, vokų su pasiūlymais atplėšimo ataskaitas, vertinimo ataskaitas, sprendimus dėl sutarties skyrimo ir kt.), tačiau pagal LKL metodiką nenurodyta, kad reikia iš naujo atlikti atranką (nei Komisijos, nei paramos gavėjo lygmeniu). Remdamiesi profesine patirtimi ir rizikos analize, kai kuriais atvejais rangovai gali nuspręsti visapusiškai išanalizuoti pirkimo procesą.

36. Atliekant 2017 m. LKL tyrimą profesiniai sprendimai buvo priimami, kai interpretavimas buvo leidžiamas arba būtinas.

Remdamasi šia patirtimi, Komisija apsvaistys galimybę parengti metodiką, pagal kurią kliautis ankstesniu auditu būtų galima ne tik išskirtinėmis aplinkybėmis, jei buvo taikomi tarptautiniai standartai.

⁽³¹⁾ EPF ir bendrasis ES biudžetas.

⁽³²⁾ 2015 m.: 2,2 %; 2016 m.: 1,7 % ir 2017 m.: 1,18 %.

⁽³³⁾ DEVCO likutinis klaidų lygis: Nurodymų vadovas metinei vertinimo procedūrai, p. 26.

⁽³⁴⁾ Atlikę peržiūrą, padarėme išvadą, kad 26 iš 41 operacijų atveju neturėjo būti kliaunamasi ankstesniu kontrolės darbu.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

37. Be to, kad labai padaugėjo visiško pasiklivimo ankstesniu kontrolės darbu atveju, atlikdami savo peržiūrą taip pat nustatėme klaidų ir prieštaravimų, susijusių su atskirų klaidų apskaičiavimu ir ekstrapoliavimu. Šios klaidos yra panašios į tas, apie kurias mes pranešėme savo 2014 m. metinėje ataskaitoje dėl EPF ⁽³⁵⁾.

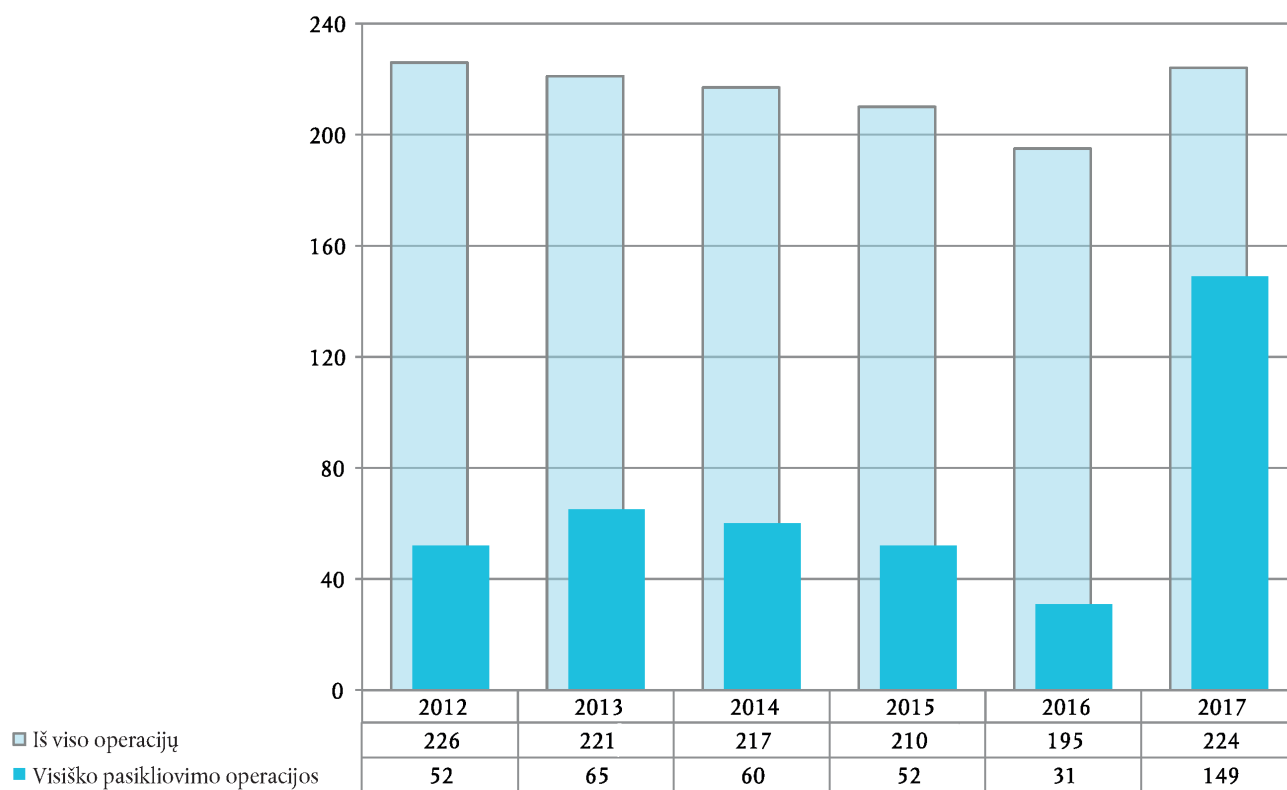
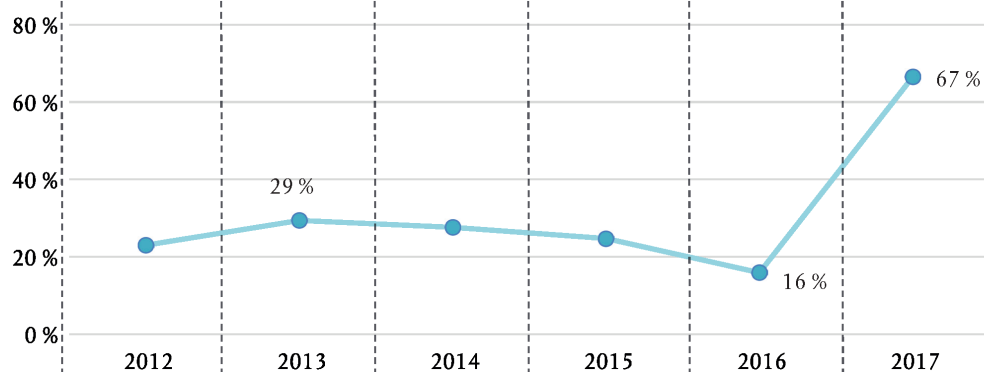
38. Komisija tinkamai nestebėjo LKL tyrimo tiekėjo atliekamo darbo ir dėl to negalėjo užkirsti kelio problemoms.

38. Siekiant išsamiai stebėti tyrimo pažangą, buvo organizuojami reguliarūs susitikimai. Komisija pateikė LKL tyrimo rangovui gaires, atsižvelgdama į apribojimus, susijusius su absoliučia būtinybe paisyti jo nepriklausomumo ir profesinių sprendimų. Vis dėlto Komisija siūlo dar patobulinti stebėseną, kad galėtų atidžiau stebėti konkretesnius aspektus, pvz., visiško pasiklivimo atvejų skaičių.

⁽³⁵⁾ Žr. IŠ 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų (EPF) finansuojamos veiklos 2014 m. metinės ataskaitos 43 straipsnį (OL C 373, 2015 11 10, p. 289).

6 langelis. Operacijų skaičius, kai buvo visiškai pasikliauta ankstesniu kontrolės darbu, tendencija 2012–2017 m.

Visiškas pasiklojimas ankstesniu kontrolės darbu
(operacijų skaičius)Visiškas pasiklojimas ankstesniu kontrolės darbu
(įimtį įtrauktų operacijų %)

Visiško pasiklojimo operacijos pasiekė didžiausią vertę 2017 m. tiek santykinu (67 %), tiek absoliutiniu dydžiu (149 operacijos). Visiško pasiklojimo kontrolės darbu procentinė dalis žymiai padidėjo 2017 m., palyginti su 2016 m.; ji taip pat viršijo ankstesnę didžiausią vertę, nustatytą 2013 m.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

2017 m. metinės veiklos ataskaitos peržiūra

39. 2016 m. DG DEVCO generalinis direktorius patikinimo pareiškime įtraukė dvi išlygas, kurių viena buvo susijusi su dotacijomis pagal tiesioginį ir netiesioginį valdymą, netiesioginiu valdymu dalyvaujant tarptautinėms organizacijoms, vystomojo bendradarbiavimo agentūroms ir programų įverčiais. Į 2017 m. MVA patikinimo pareiškimą ⁽³⁶⁾ įtraukta išlyga apima tik dotacijas pagal tiesioginį valdymą.

40. Ši išlyga yra paremta LKL tyrimo rezultatais. Jei atliekant LKL tyrimą būtų taikytas toks pats konservatyvus metodas kaip ir ankstesniais metais, gali būti, kad tyrimo rezultatai, o kartu ir patikinimo pareiškimas būtų kitokie.

41. DG DEVCO įvertino, kad bendra rizikos veikiamą suma atliekant mokėjimą sudarė 82,96 milijono eurų ⁽³⁷⁾. Jis įvertino, kad iš šios sumos vėlesniais metais jam įvykdžius patikras bus atlikti 13,08 milijonų eurų (16 %) pataisymai ⁽³⁸⁾.

IŠVADA IR REKOMENDACIJOS

Išvada

42. Bendri audito įrodymai rodo, kad 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusių finansinių metų EPF finansinėse ataskaitose jų finansinė būklė bei tą dieną pasibaigusių finansinių metų operacijų, pinigų srautų rezultatai ir grynojo turto pokyčiai visais reikšmingais aspektais yra pateikti teisingai, atsižvelgiant į Finansinio reglamento nuostatas ir apskaitos pareigūno patvirtintas apskaitos taisykles.

40. Išlyga grindžiama ne vien šio LKL tyrimo rezultatais. Ji nustatyta atsižvelgiant į rizikos analizę, atliktą remiantis pastarųjų trejų metų EAR patikinimo pareiškimais ir LKL tyrimų rezultatais. Todėl negalima daryti išvados, kad tuo atveju, jei atliekant LKL tyrimą būtų taikytas konservatyvusis metodas, būtų priimtas kitoks sprendimas dėl išlygų.

Be to, į 2017 m. MVA patikinimo pareiškimą įtraukta išlyga iš tikrųjų apima tik dotacijas pagal tiesioginį valdymą, tačiau ankstesniais metais, atsižvelgiant į klaidų lygių kombinacijas ir rizikos vertinimą, buvo įtraukta išlygų, susijusių ir su kitomis išlaidų sritimis. Bet kuriuo atveju tai nereiškia, kad kontrolės apimtis buvo mažesnė. Apibūdinant išlygą paaiškinta, kad, nors ji apima tik dotacijas pagal tiesioginį valdymą, su kitomis išlaidų sritimis (t. y. tomis pačiomis, kaip ankstesniais metais) susiję veiksmai taip bus vykdomi toliau.

⁽³⁶⁾ Žr. 2017 m. MVA 2.1.5 skyrių.

⁽³⁷⁾ Išlaidų sumos, kuri buvo patvirtinta metų laikotarpiu, bet neatitinka sutartinių ir reglamentavimo nuostatų, galiojusių atliekant mokėjimą, geriausias konservatyvus įvertis.

⁽³⁸⁾ Žr. DG DEVCO 2017 m. metinės veiklos ataskaitą, p. 59.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

KOMISIJOS ATSAKYMAI

43. Bendri audito įrodymai rodo, kad 2017 m. gruodžio 31 d. pasibaigusiais finansiniais metais:

- a) EPF pajamų operacijų nepaveikė reikšmingas klaidų lygis;
- b) EPF mokėjimų operacijos buvo paveiktos reikšmingo klaidų lygio (žr. 17–28 dalis). Mūsų operacijų testavimas, įskaitant importuotus pritaikytus LKL rezultatus, parodė, kad įvertintas klaidų lygis yra 4,5 % (žr. **1 priedą**).

44. Kalbant apie LKL tyrimą, atsižvelgiant į taikytą mažiau konservatyvų metodą bei atliekant peržiūrą mūsų nustatytų klaidų pobūdį, svarbą ir skaičių, mes darome išvadą, kad šių metų tyrimo rezultatai negali būti lyginami su ankstesniais metais gautais rezultatais. Nustatyti trūkumai daro poveikį 2017 m. likutinio klaidų lygio rezultatams (žr. 36–38 dalis).

45. Šiuo metu egzistuoja prieštaravimas tarp biudžeto proceso (EP dalyvauja) ir atskaitomybės proceso (EP iš dalies dalyvauja tvirtinime) (žr. 3 dalies c punktą). Galimas būsimas EPF integravimas į ES bendrąjį biudžetą galėtų sumažinti su šiuo prieštaravimu susijusią riziką (dirbtinis metinis biudžeto įvykdymo patvirtinimas ir EP biudžetinės galios nebuvimas).

Rekomendacijos

46. **3 priede** pateiktos tolesnių veiksmų peržiūros, kaip buvo įgyvendintos keturios mūsų 2014 m. metinėje ataskaitoje ⁽³⁹⁾ pateiktos rekomendacijos, iš kurių 1, 2 ir 4 DG DEVCO visiškai įgyvendino, išvados ⁽⁴⁰⁾. Mūsų nuomone, remiantis mūsų 2017 m. LKL tyrimo peržiūra (žr. 37 dalį), 3 rekomendacija nebuvo įgyvendinta.

44. *Negalima daryti išvados, kad taikant kitokį metodą būtų automatiškai nustatytas kitoks klaidų lygis.*

46. *Komisija mano, kad rekomendacija visapusiškai įgyvendinta: parengtos naujos LKL metodikos ir vadovo versijos, kuriose sprendžiami EAR iškelti klausimai.*

⁽³⁹⁾ Šios tolesnės peržiūros metu buvo siekiama patikrinti, ar atsižvelgiant į mūsų rekomendacijas buvo įdiegtos taisomosios priemonės, bet ne įvertinti jų įgyvendinimo veiksmingumą.

⁽⁴⁰⁾ Atlikdami šių metų atsižvelgimo tikrinimą, mes pasirinkome savo 2014 m. ataskaitą, kadangi, kaip įprasta, turėjo praeiti pakankamai laiko, per kurį Komisija turėjo įgyvendinti mūsų rekomendacijas.

AUDITO RŪMŲ PASTABOS

47. Remdamiesi šia peržiūra bei savo 2017 m. nustatytais faktais ir išvadomis, mes rekomenduojame Komisijai nuo 2019 m.:

- **1 rekomendacija.** Atidžiai stebėti LKL tyrimo įgyvendinimą, ypač tai, kad visiško pasiklovimo sprendimai visiškai atitiktų metodiką ir būtų pagrįsti (žr. 36 dalį),
- **2 rekomendacija.** MVA vėl atskleisti LKL tyrimo ribotumus (žr. 35 dalį),
- **3 rekomendacija.** Imtis priemonių, kad būtų faktiškai laikomasi gairių dėl išlaidų priėmimo, siekiant išvengti išdidintų sumų patvirtinimo (žr. 5 langelį),
- **4 rekomendacija.** Imtis priemonių, siekiant užtikrinti, kad AITF operacijų atveju išlaidomis būtų pripažįstamos tik patirtos išlaidos (žr. 22 dalį),
- **5 rekomendacija.** Nustatyti PVR, skirtą stebėti avansinių įnašų, kurie buvo sumokėti patikos fondams, vystymąsi (žr. 10 dalį),
- **6 rekomendacija.** Pasiūlyti sprendimą dėl su biudžetu ir atskaitomybe susijusių EPF prieštaravimų, kaip dalį šiuo metu vykdomų laikotarpiui po Kotonu susitarimų skirtų tyrimų (žr. 45 dalį).

KOMISIJOS ATSAKYMAI

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

Komisija siūlo dar patobulinti stebėseną, kad galėtų atidžiai stebėti konkretesnius aspektus, pvz., visiško pasiklovimo atvejų skaičių.

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

Komisija sutinka su šia rekomendacija ir apsvarstys galimybes patikslinti atitinkamas gaires ir užtikrinti, kad jų būtų laikomasi.

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

Komisija imsis priemonių užtikrinti, jog išlaidomis nebūtų pripažįstami AITF finansinės būklės ataskaitose nurodyti įverčiai.

Komisija nesutinka su šia rekomendacija.

Remiantis apskaitos taisyklėmis, EPF įnašai į ES patikos fondus nurodomi EPF metinėse ataskaitose. Jie kasmet stebimi ir tikrinami. Be to, ES patikos fondų neįvykdytų įsipareigojimų panaudojimo laikotarpis, kuris daro tiesioginį poveikį tų įnašų vystymuisi, realiuoju laiku stebimas pagal 4 PVR (neįvykdytų įsipareigojimų panaudojimo pajėgumą). Todėl Komisija laikosi nuomonės, kad EPF įnašų į ES patikos fondus vystymasis stebimas tinkamai ir kad nėra būtinybės nustatyti papildomo PVR.

Komisija sutinka su šia rekomendacija.

Komisija jau pateikė pasiūlymą, todėl mano, kad rekomendacija įgyvendinta.

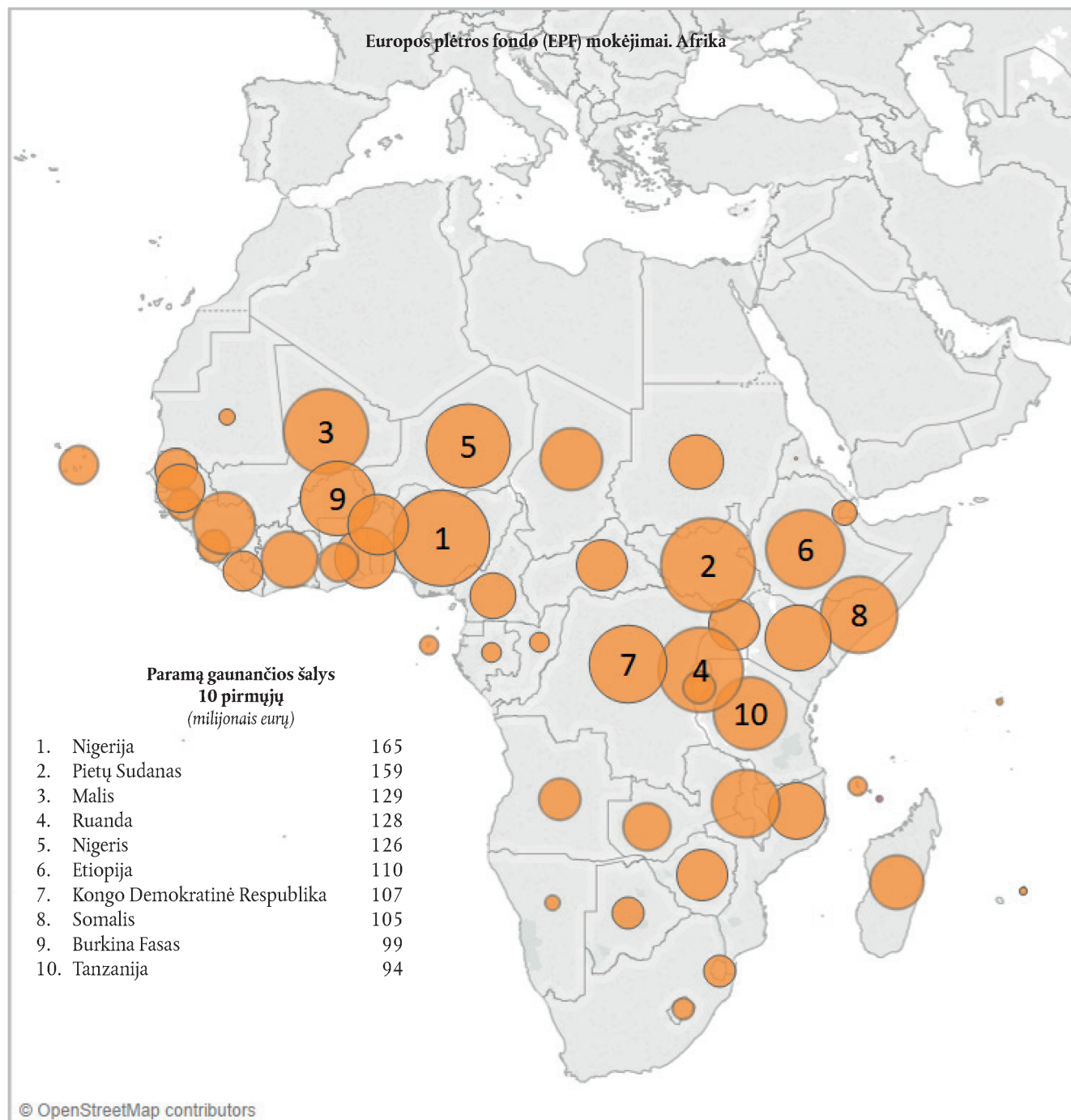
1 PRIEDAS

EUROPOS PLĖTROS FONDŲ OPERACIJŲ TESTAVIMO REZULTATAI

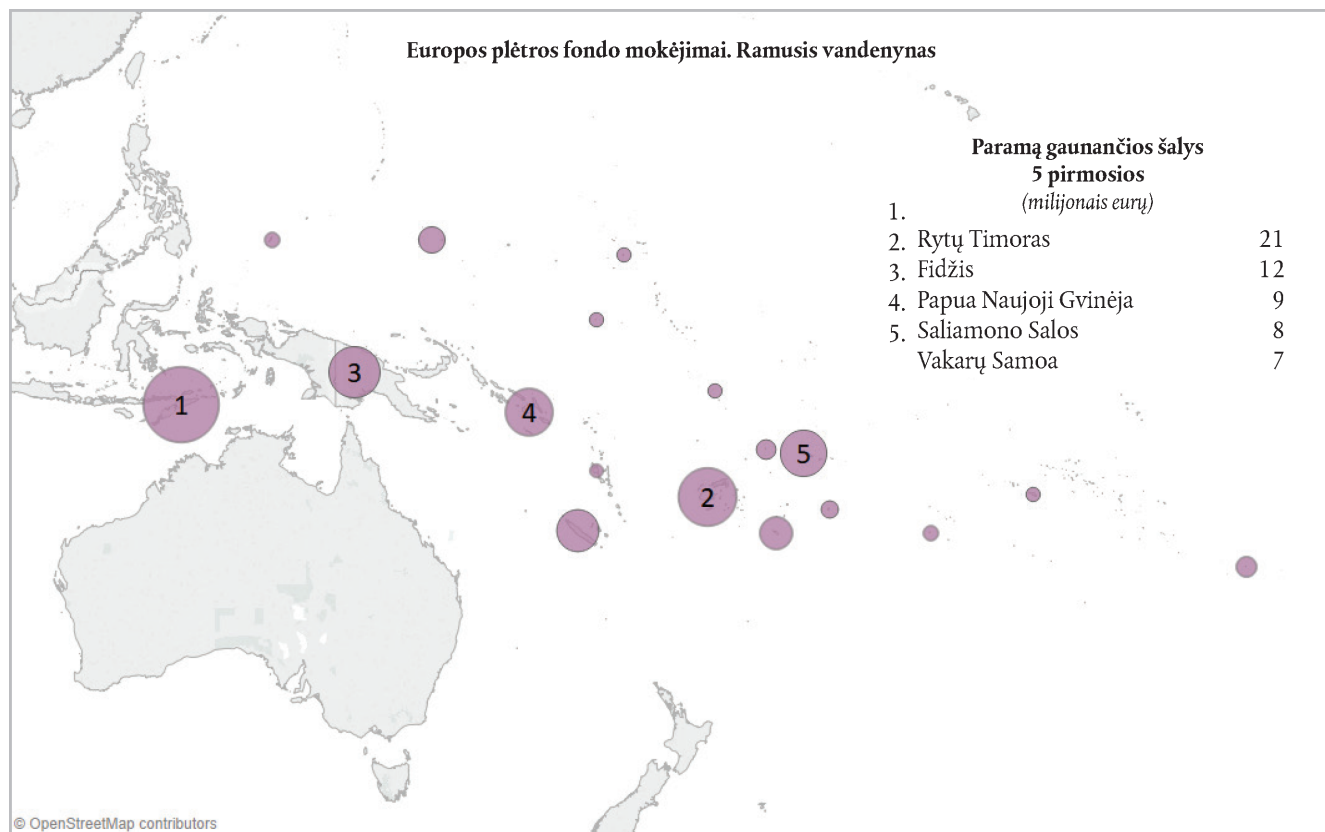
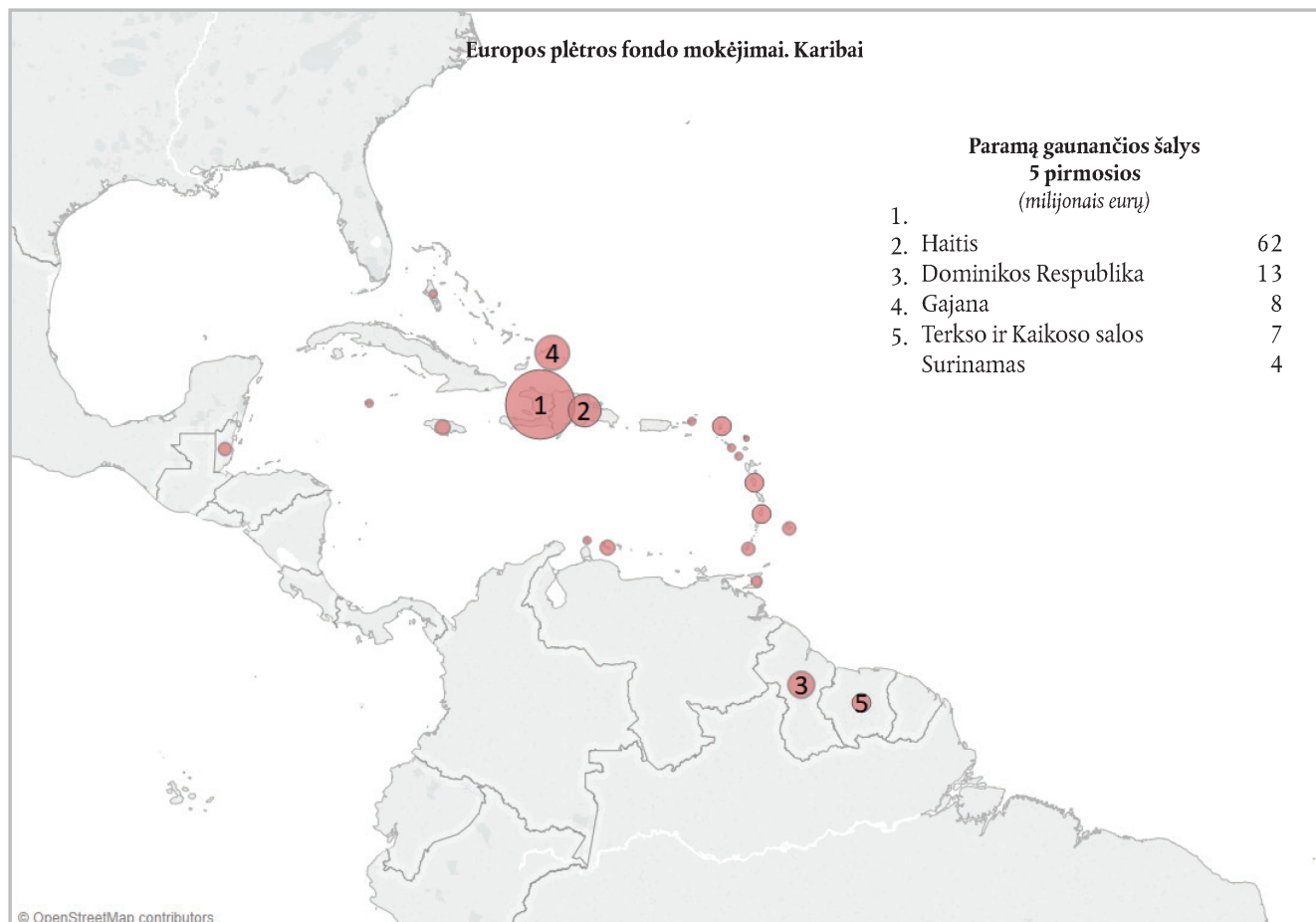
	2017	2016
IMTIES DYDIS IR STRUKTŪRA		
Operacijų iš viso	142	143
ĮVERTINTAS KIEKYBIŠKAI ĮVERTINAMŲ KLAIDŲ POVEIKIS		
Įvertintas klaidų lygis	4,5 %	3,3 %
Viršutinė klaidų riba (VKR)	7,8 %	
Apatinė klaidų riba (AKR)	1,2 %	

2 PRIEDAS

EPF MOKĖJIMAI 2017 M. PAGAL PAGRINDINĮ REGIONĄ

Šaltiniai: Map background ©OpenStreetMap dalininkai, licencijuoti pagal Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 licenciją (CC BY-SA) ir Europos Audito Rūmai, remiantis 2017 m. 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF Europos Sąjungos konsoliduotomis metinėmis finansinėmis ataskaitomis.

Šaltiniai: Map background ©OpenStreetMap dalininkai, licencijuoti pagal Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0 licenciją (CC BY-SA) ir Europos Audito Rūmai, remiantis 2017 m. 8-ojo, 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo EPF Europos Sąjungos konsoliduotomis metinėmis finansinėmis ataskaitomis.

3 PRIEDAS

ATSİŽVELGIMAS Į ANKSTESNES REKOMENDACIJAS, SKIRTAS EUROPOS PLĖTROS FONDAMS

Metai	Audito Rūmų rekomendacija	Audito Rūmų atlikta pažangos analizė						Komisijos atsakymas
		Visiškai įgyvendinta	Įgyvendinama		Neįgyvendinta	Netaikoma	Nepakanka įrodymų	
			Dauguma atžvilgių	Kai kuriais atžvilgiais				
2014	1 rekomendacija. <i>EuropeAid</i> turėtų nustatyti ir taikyti vidaus kontrolės procedūras, skirtas užtikrinti, kad išankstinis finansavimas būtų patvirtintas remiantis faktinėmis turėtomis išlaidomis, neįskaitant teisinių įsipareigojimų;	x						
	2 rekomendacija. <i>EuropeAid</i> turėtų sustiprinti reguliarių tikrinimą, ar šalys partnerės, konvertuodamos paramos biudžetui išmokas į savo nacionalinę valiutą, naudoja teisingą keitimo kursą;	x						
	3 rekomendacija. <i>EuropeAid</i> turėtų kartu su už LKL tyrimą atsakingu rangovu užtikrinti, kad būtų atsižvelgta į mūsų nustatytas problemas;				x			
	4 rekomendacija. <i>EuropeAid</i> turėtų pagerinti savo rodiklius, atsižvelgiant į tikslines vertes, pagal kurias būtų tikrinamas kontrolės priemonių efektyvumas ir sąnaudų veiksmingumas, savo sąnaudų metodą ir savo procedūras ir valdymo informacinės sistemos, skirtas vertinti kontrolės naudą.	x						

ISSN 1977-0960 (elektroninis leidimas)
ISSN 1725-521X (popierinis leidimas)

Europos Sąjungos leidinių biuras
2985 Liuksemburgas
LIEUKSEMBURGAS

LT